

פתח דבר

יום א
לחודש

י'זהרו ה'לבבות וי'תבהרו ה'מוחות בלימוד הזוהר הקדוש,
וטרם יפתח השער, אפתח פי בשבח והודיה להשם
יתברך ויתעלה:

**מָה אָשִׁיב לֵה' כֹּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבָשָׂם ה'
אֶקְרָא. נִדְרֵי לֵה' אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכֹל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי ה'
הַמְּוֹתָה לְחֲסִידָיו** (תהילים פרק קט"ז י"ב - ט"ו).

מה אשיב לה', במה אכיר טובה לה', וזו חובה מוטלת עלי,
"כל תגמולוהי עלי", בזה שאספורה ואספר כל הגמילות
חסדים שה' יתברך ויתעלה גומל עלי, ובהתבוננות שהכול הם
מתנות חנם ובסבר פנים יפות, ובכל זאת נעשה בתורת גמול
שלא יחוש האדם בצער הבושה של נהמא דכיסופא², ובזכות
זה, **"כוס ישועות אשא"**, להמשיך ולברך ולהודות על הטובות

א) כתוב בספרים הקדושים דאדם צריך לעשות ספר זכרון מכל הניסים
שנעשו עמו. ויש לרמוז "נדרי" גימטריה "סדר" שצריך לסדר עלי ספר מה
שגמל עליו חסדים טובים, ועוד לרמוז על ליל הסדר שמסדרים ומספרים
את ניסי ה' יתברך ויתעלה.

ב) ושמעתי בשם הגאון הגדול חסידא קדישא ראש ישיבת פורת יוסף
הרב עזרא עטיה זי"ע, שנשאל הרי כתוב במדרש על הפסוק "מי הקדימני
ואשלם" (איוב מ"א ג') שקודם ניתן לאדם בית ואחר שם מזווה, ניתן לו בן
ואחר כך קיים מצוות מילה וכן על זה הדרך, והקדוש ברוך הוא לא חייב
כלום לבן אדם, ולפי זה עדיין נשאר לאדם נהמא דכסופא, והרי כתב
הרמח"ל דזה סיבת ביאת אדם לעולם שלא יאכל נהמא דכסופא, ותיריך
דבאמת מה שיש לאדם זה קיום המצוה בשמחה, כי הוא מפנימיות הנפש
וזה חלקו שבא מתוכו, עכ"ד.

ועל זה יש להמליץ ביאורו של מגיד משרים הגה"צ רבי שלום שוואדרון

זי"ע על דברי הגמרא בברכות (דף ל"ה ע"ב), רבי שקועון בן יוחאי אומר, אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורה בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה? אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתו נעשית על ידי אחרים, שפאמר, (ישעיה ס"א) "ועמדו זרים ורעו צאנכם" [וגו']. ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתו נעשית על ידי עצמן, שפאמר, (דברים י"א) "ואספת דגנך", ולא עוד אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידם, שפאמר, (שם כ"ח) "ועבדת את אויביך".

ובתוספות (שם), כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום שנאמר ואספת דגנך - וא"ת והא לקמן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מוקמינן ליה. וי"ל דמיירי ודאי שעושין רצונו אבל אין עושין רצונו כל כך דאינם צדיקים גמורים. עכ"ל. והמשיל על זה משל לחנות שרואים יש מי שעובד בשמחה ובזריזות גם כן שלא נתבקש, ואילו אחר עובד לפי הספר ורק מה שחייב, והרואה שואל מה הבדל ביניהם ולמה זה נוהג כך, וזה נוהג אחרת, עד שהתברר שזה בנו של בעל החנות ולכן עובד בשמחה ובזריזות, ואילו אחר אינו בנו רק סתם פועל, עכת"ד. ויש הרבה להתחזק בזה וכמו שכתב **האור החיים הקדוש** על הפסוק ואם לא תשמעו לי (בחקתי כ"ו י"ב), לי לשמי שרק תורה לשמה מגנא ומצלא ובה ניצל מן היצר עי"ש. וידוע שלימוד הזוהר הקדוש הוא תורה לשמה והוא סמא דחיי.

ויש לנו להביא על הצדיק המקובל האלוקי רבי ציון חביב ברכה זי"ע הנקרא **היהלום שבכתר**: מעיד הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, כי אביו זצ"ל התבטא ואמר: אם יש לי תלמידים, רבי ציון ברכה הוא היהלום שבכתר, וסיים רבי בן ציון מוצפי שליט"א ואמר: רבי ציון היה אחד מגדולי הצדיקים שבדורנו, אם לא הגדול שבהם, באותה תקופה - מוסיף הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א - לא היה מצוי אור החשמל, ולכן היו מדליקים מנורה על כסא, וכך היו יושבים ולומדים, כל זאת היה בימות החול, ואילו בשבת, היו עוסקים בתורת הסוד, החל משעה אחד וחצי בצהרי היום, לאחר שהתפללו מנחה ואכלו סעודה שלישית ועד חצות הלילה. (צדיקים נסתרים בדור האחרון ח"א, וכן כל העובדות להלן על חכם ציון ברכה זי"ע הם מהספר הנ"ל).

רבי שמעון ובנו רבי אלעזר היו פה: חז"ל אומרים, "כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה" את אשר זכה רבי ציון אין אנו יודעים, שכן היה "אומן" בהסתרה, אך מן המעט אשר שמענו וראינו, אפשר לומר בברור, כי רוח הקודש שרתה בבית מדרשו וזכה לגילויים טמירים. וכה מספר לנו משמשו

העתידות², ובשם ה' אקרא, להשיב רבים מעוון³ ולפרסם דבר ה' בעולם, "לאקמא שכינתא מעפרא⁴", נדרי לה' אשלם,

ר' רבי בן אנט הי": שנה אחת היתה לי הזכייה לשהות עם רבנו בליל הסדר' ולהיות עמו בצוותא בלילה קדוש זה, והנה רק תפס רבנו את כוס הקידוש נפלה עליי תרדמה לא רגילה, כאשר התעוררתי ראיתי את רבנו מחייך ואומר: ראית, רבי שמעון בר יוחאי, רבי אלעזר בנו, הרב מרדכי שרעבי, כולם היו פה...

וכי לא ראיתם את האושפיזין פה: נכדו ר' צ'. וועקנין הי"ו מוסיף לנו על כך ומספר: שנה אחת עת אשר שהיתי בצל סוכתו, נרדם רבנו וישן מעט, אולם לא עבר זמן רב ולפתע התעורר וזעק: לא ראיתם את האושפיזין פה? לא ראיתם את אבות העולם באים הנה...

ופעם אף שמעתי את סבי רבי ציון בעת שהתעורר משנתו האומר ברגש: לא ראיתם פה את מורי ורבי חכם שלמאן מוצפי?...

ג) וידוע בשם החיד"א ז"ע שכאשר אדם בטוח בהשם יתברך ומודה על הטובות העתידות בוודאי שה' יעשה לו נס ויצליח..

ד) דמי הוא דם של בעלי תשובה: היתה תקופה אשר חפצו לסדר עבור רבי ציון דירה מרווחת באחת משכונותיה החרדיות של ירושלים, בשומעו זאת נזעק ואמר: רצונכם שאחיה או שאמות חלילה? דמי הוא דם של בעלי תשובה, באתי לעולם לעשות בעלי תשובה, וכיצד אעזוב את השכונה פה הנמצאת במרכז ירושלים ואלפי רחוקים עוברים פה תדיר, וכך אני מחזירם למוטב, (כמובן שלא כל אחד ראוי ויכול להכניס עצמו לכתחילה למצב כזה של מגורים והתעסקות עם רחוקים ביותר, אם לא באופן שהינו משפיע בלבד ולא מושפע... אך על אדם בדמות מלאך כרבי ציון ברכה אין זו שאלה כלל).

בעולם העליון הישיבה מוכרת בכל העולמות...: ישיבתו הקדושה שכנה במקום צנוע (הישיבה שוכנת באותו מקום עד יום זה וממשיכה בנשיאותו של הגאון חכם אהרן ביטון שליט"א - אשר בעידודו וברכתו ערכנו פרק זה) בשכונת 'נחלאות' בירושלים, אמנם, פרסום ושם ומגדל רב לא היה לה, אך תורה ויראת שמים טהורה היה בה רבות, רבי ציון התבטא פעם ואמר: הן אמת כי פה בעולם הזה אין מכירים כמעט את ישיבתנו, אך בעולם העליון הישיבה מוכרת היטב בכל העולמות...

ה) צדיקים נסתרים בדור האחרון: "לאקמא שכינתא מעפרא", זו היתה

שצריך אדם לקיים מחשבתו הטובה (אמנם שאינו נדר, אך אדם צריך

המשימה של המקובל האלוקי רבי ציון חביב ברכה זיע"א, לפני כל מצוה ומצוה שהיה עושה, ולפני כל תפילה ותפילה היה אומר **לאקמא שכינתא מעפרא**, וגם קרא לשיבה שהקים בשם זה "לאקמא שכינתא מעפרא" או בר"ת לש"ם. ולא היה מתעייף מזה, והיה אומר תמיד לאקמא שכינתא מעפרא, וציוה שלא ישנו את שם השיבה שלו, אלא תמיד ישאר שם זה, "לאקמא שכינתא מעפרא". - רבי ציון לא איבד לילה אחד שלא היה אומר בו תיקון חצות ותמיד היה מזהיר ומעורר לתלמידיו ולכל הסובבים אותו להשתדל לקום בחצות לאקמא שכינתא מעפרא, לעשות סדר לימוד תיקון חצות, ולאחר מכן לשבת ללמוד בתורת הסוד, כדי להקים את השכינה מהגלות.

עיקר עמל התורה לאקמת שכינתא מעפרא: כאשר היה רבי ציון מוסר שיעור בגמרא, היו מרגישים את המילים מדברות ממש, והיו התלמידים מחכים ומכינים את השיעור בהשתוקקות, וחקוק בליבות תלמידיו דברי רב אשר היה אומר להם: "בס"ד העיקר זה עמל התורה, לחזור על הלימוד ולהכין סוגיא חדשה, וזה לאקמא שכינתא מעפרא". ומספר בנו הגאון רבי יצחק שליט"א: פעם כשלמדתי איתו, טרם הלימוד אמר "לשם יחוד" במשך כעשר דקות, והוסיף קודם הלימוד מאמרים מהזהרה ומהספרים הקדושים, והיה משתף בלימודו את כל כלל ישראל מרוב אהבת ישראל שבערה בתוכו. - מרוב דבקותו בתורה, אף אני בתור בנו, כאשר הייתי בא לבקרו, היה אומר לי "שלום, שלום", וממשיך ללמוד...

רצונכם לעזור לשכינה - תעזרו לרבי ציון ברכה: הרה"ח המפורסם משב"ק האדמוורי"ם הקדושים לבית גור זצ"ל רבי חנינא שיף זצ"ל סיפר: הרה"ק "הבית ישראל" זצ"ל התבטא בפני החסידים פעם ואמר: רצונכם לעזור לשכינה! תעזרו לצדיק רבי ציון ברכה, ומאז נשמע דברות קודשו של ה"בית ישראל", הזדרז אחד החסידים ושילם דמי השכירות עבור ביתו של רבי ציון ברכה במשך שנים רבות עד פטירתו של הרב לחיי עולם הבא.

לשכינה אין בית, גם לי אין... אותו חסיד גור אשר ידע מערכו של רבי ציון, רצה במשך השנים לרכוש עבורו את הבית, ובכך יהיה לרב בית משלו ללא צורך לשלם דמי שכירות, אולם הרב סירב ואמר: **'לשכינה אין בית גם לי אין'...**

לסיים דבר שבקדושה ועל זה צריך מסירות נפש¹) להוציאה מהכוח אל הפועל וזה **אשלם** מלשון אשלים, **נגדה נא לכל עמו**, מלשון נגידה נא לכל עמו לפרסם את ניסי ה', **נגדה ראשי תיבות נ'ספר ג'דולות ד'ברי ה'**. וכן נוטריקון נגדל ה"א כלומר נגדל ונרומם ה"א הרומזת למלכות שעל ידי פרסום דבר ה' בעולם יש קידוש ה' גדול ועילוי לשכינה הקדושה. **יקר בעיני ה'**, מהו היקר בעיני ה', זה על שם הפסוק **אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה**, להשיב את בניו של מקום בתשובה שלימה זה הכי יקר בעיני השם יתברך², [ועל ידי לימוד הזהוהר הקדוש מתרפא חולי

1) מסירת נפש - מתיישב עם סטנדר מתחת לעץ - שח עד ראייה, כי לפני שנבנתה שכונה מסוימת בירושלים, היה **רבי ציון ברכה** מגיע מידי פעם למקום אשר הי העד אז שומם, ואיש לא חשב כי תיבנה שם אי פעם שכונה למגורים, שם היה רבי ציון מתיישב עם סטנדר ועוסק בתורה מתחת לאחד העצים... הלה מספר כי בתוקף תפקידו למדוד כבישים, היה רואה זאת רבות מרחוק ומתפלא, אמנם לבסוף קמה שם שכונה גדולה ואז הבין מה פעל שם רבנו, ואיזה שמירה גרם למקום עד יום זה.

למד סמוך למקום בו נורו יריות רבות... היתה תקופה בה נהג רבי ציון ללכת מידי יום ולעסוק בתורה בשכונת גילה בירושלים. לימים בדיוק באותו מקום בו למד הרב, החלו המחבלים לירות יריות מידי לילה, ולעיתים אף ביום ירו לעבר בתי התושבים בשכונה, והפלא היה כי באותה תקופה שלמד שם הרב, נהג הוא להתקדם בכל פעם עוד מעט בשטח, ושם היה לומד עד שהקיף במשך הזמן את כל האזור, ובדיוק בכל אותו שטח שבו למד וסיים את תיקונו, שם בדיוק בנו חומה מסביב לשכונה, וניסים רבים ארעו במקום, ומי יודע מה פעל שם...

2) מרן החפץ חיים זי"ע היה אומר (הובא בספר מאיר עיני ישראל כרך ו' בשם נכדו רבי אברהם הכהן): כי פסגת המעשים הטובים וקיום רצון ה' יתברך הוא, הוא להגיע למדרגת זיכוי הרבים, ובזה תבחן מדת התמסרותו של האדם למען כבוד ה' בעולם.

על האדם לדעת כי רצון אבינו שבשמים הוא לזכות את כל בניו בלימוד התורה הקדושה וקיום מצוותיה, ועל ידי זכות הרבים זוכה האדם לסיעתא

הנפש וחוזרים בתשובה שלימה וחוזרים בתשובה מאהבה],
המותה לחסידיו ובשביל לזכות לזה צריך מסירות נפש^ח לכבוד
השם יתברך ויתעלה.

לפני כעשרים ושש שנים התעוררתי לפרסם את דבר לימוד
הזהוה הקדוש, שכל אחד ילמד ויתעורר ויתלהב לבו

דשמיא, כמו שאמרו חז"ל (אבות פרק ה' משנה י"ח), כל המזכה את הרבים אין
חטא בא על ידו, וזכות הרבים תלוי בו, עכדה"ק.

ח) ומסופר על הגאון הצדיק המקובל חכם **שמואל דרזי זי"ע**, (קונטרס זמר
שמואל עמוד ו-ז): פעמים אף היה כרוך הדבר במסירות נפש, כך אירע כאשר
הוציא לאור את הק"כ צירופי אלוקי"ם שעד אז לא היה מי שפתח את
הדבר הזה, לאחר שגמר הענין, הלך רבינו לשכונת גאולה לצלם את הדפיס, וסיפר
שנכנס קרוב לעשר חנויות שיש בהם מכונות צילום ובכל חנות
שצילם באמצע הצילום המכונה התקלקלה, ואף על פי שראה עיכובים
המשיך, באותו לילה חיכה רבינו לרכב שיבא לקחתו לכותל אך הנהג
מסיבה כל שהיא בושש מלבוא, משראה רבינו כך החליט ללכת לכותל
רגלי, והנה כשהגיע לשכונת מאה שערים מעד והחליק על הריצפה בצורה
חזקה מאוד שלא יכל להמשיך ללכת, למרות הכאבים העזים לא התייאש
רבינו וביקש משני אנשים שיעזרו לו להגיע לכותל, ואכן אותם האנשים
סייעו בידיו אחד מימין ואחד משמאל ואחר התפילה בנין הלך לקופת
חולים שיחבשו את הרגל, כשהגיע לישיבה אחר הצהריים וראה הגאון
הצדיק המקובל רבי יצחק כדורי זי"ע את רגלו החבושה רמז לו אולי יש
כאן רמז מן השמים וכדאי שיפסיק מלעסוק בזה, ענה לו רבינו בפשטות,
גם קיבלתי את המכה וגם אני יפסיק?

ואמר רבינו שדבר זה אירע יומיים לפני חג הפסח ועמד לפני השם יתברך
בתפילה: רבוננו של עולם לא לכבודי עשיתי אלא לכבודך, ועתה אנחנו לפני
פסח וכדי לקיים מצוות בדיקת חמץ וכן לעלות לרגל ביום טוב ראשון של
חג הפסח צריך ללכת רגלי, ולעלות מאה חמישים מדריגות, אני צריך
רגליים בריאות, וסיפר שמיד למחרת כבר הרגיש שיפור, ויומיים אחר מכן
בערב פסח כבר הלך רגיל, אותו אח שטיפל בו בקופת חולים אמר לרבינו
זה לא הגיוני מה שקרה ברגל שלך.

לעבודת הקדוש ברוך הוא ולקרב הגאולה ברחמים, כהבטחה שנאמרה משמים לרשב"י זיע"א בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי, וכמה כוחות והשקעה מסרנו על זה, במשך כחצי שנה נסעתי כל יום כשלוש שעות נסיעה, שעתים הלוך ושעתים חזור למאנסי ששם שכרנו חדר כדי שלא ימצאו אותי ולא יפריעוני בעבודה הקדושה הזו^ט, ועבדנו על הזוהר הקדוש כל יום שתיים עשרה שעות יחד עם עוד אברך ולזה לקחתי הלוואות כעשר אלף דולר (בערך של אז, שהיום נחשב כשישים אלף דולר), וכל זה עלה במאמצים גדולים, ובאמצע נשבר המחשב כמה וכמה פעמים, ואחר כך תיקננו כמה וכמה פעמים, ועוד פעם נשבר וקנינו מחשבים חדשים, וגם הם התקלקלו, וכל כך הרבה הפרעות ומניעות היו לי, ושכרנו מכונת צילום מחברה עם ביטוח ועוד היה איש מחשבים צמוד וכל הזמן היה הפרעות וקלקולים מה שאי אפשר לתאר, ויש הרבה מה לספר... עד שכבר פשוט לא רצו אנשים ופחדו לעבוד על זה, שהפסידו על זה הרבה כספים, וכך נשארה העבודה באמצע, שלא היה מי שמוכן להמשיך במסירות נפש, ובהביטי על זה שבתאי ואראה, כי בלי תפילה חזקה מאד ותחנונים לה' יתברך אי אפשר להצליח, (וכמו שאכתוב בהמשך), והנראה שכדי לזכות לסייעתא דשמיא מיוחדת צריך גם זכות ארץ ישראל שתצטרף ואזירא דארץ ישראל מחכים, וכנראה שמשמים המתינו עד

ט) וכמו שכתב רבינו בחיי בספרו כד הקמח ערך תורה, וז"ל: התורה צריכה התבודדות הוא שאמר שלמה (משלי י"ח א'), **לתאוה יבקש נפרד וגו'**, ונראה לי פירושו כי מי שמתאוה לתורה יבקש שיהיה נפרד ומתבודד, כי זה מתנאי הלימוד להיות לפעמים נפרד מן החברים, מתבודד ומתיחד עם שכלו, ואם עושה כן **בכל תושיה יתגלע** כלומר יתגלה ויתפרסם בקי ושלים בכל החכמות, עיי"ש.

שאשוב מגלות אמריקה לארץ הקודש, בבית שמש', וכמו שידוע מהבן איש חי זי"ע שציווה להדפיס את ספריו הקדושים דווקא בארץ ישראל שכוח קדושתה מסייע ומגן.

לפני כשש שנים נסעתי לציון הרשב"י, ושהיתי בצפת בדירה המשקיפה על ציון הרשב"י זיע"א. ואמרתי שלש

י) **מתבודד במקומות שוממים:** רבי ציון ברכה, הסתיר את עצמו במאד, הוא גילה טפח וכיסה טפחיים, וכל אשר נכתב בפרק זה הינו רק מעט מזעיר מגדולתו ומעלתו. היו תקופות לא קצרות אשר נהג ללכת עם איש סודו אשר שמשו בקודש למקומות שוממים, שם היה מתבודד עם קונו ועוסק בתורה וייחודים מטעמים הכמוסים עמו, אמנם בכל מקום שומם אשר שהה זמן רב ועסק בתורה ופעל מה שפעל נתיישב אותו במקום במשך הזמן בשכונת מגורים, ויש על כך הרבה עובדות ודברים מאלפים, אמנם כבוד אלוקים הסתר דבר ולא נוכל להאריך בכך רבות.

מקום הארון בית שמש: מריח אני בהרים של בית שמש הרבה תורה... היתה תקופה בה נהג ללכת מידי יום לאזורים שוממים בסביבות העיר "בית שמש" במקומות אלו איש לא חשב אז כי יבנו שם אי פעם שכונות מגורים, באותם מקומות ישב ועסק בתורה ובייחודים בדבקות עצומה בה' יתברך. - על הרים שוממים אלו נמצאות כיום השכונות החדדות המתנוססות לתפארה בעיר בית שמש ומפורסמות בשמן הטוב, הפלא הוא, כי בעת אשר למד במקום שומם זה, התבטא הרב ואמר: מריח אני פה הרבה תורה... לא בחינם התבטא כך, שכן הרגיש כי עתיד מקום זה להיות מקום של תורה, מקום בו יתגוררו אלפי אברכים בני תורה, חסידים ואנשי מעשה.

יא) כתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר ונגעלם, קדש הקדשים המלוכ"ו, מרא דרזין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל זיע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים,

שבחי אדונינו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם המקובל האלוקי רבי יעקב אבוחצירא זיע"א, מלקטים מספרו דורש טוב עמוד (ע - ע"ג) וזה לשונו: ושבח הרשב"י גדול מכל בני אדם, לפי שבגמיו של רבי שמעון בר יוחאי היו אמילו תינוקות

פעמים תהלים כל יום במשך שלשה ימים רצופים עם תענית דיבור², והימים היו ל"ב ל"ג ול"ד לעומר, כדי שזכות הרשב"י תסייעני, וסך הכל סיימתי את התהלים תשע פעמים [כמנין תש"ע, שבשנה זו נפתחו השערים (כך עשיתי 3 פעמים בשנה אחת)],

יודעים דרך הסוד כראוי וכל בני הדור היו מטמינים סודם בלבם, באמת הרשב"י עליו השלום גלה סודו בכל העולם עד שאפילו תינוקות של בית רבן היו יודעין אותו. עוד שם: ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: דרבי שמעון גדול מכל העולם, ומדורות הראשונים שעברו מאדם ועד נח ומשת ומאבות העולם ומן הסנהדרין. עוד שם: ולעולם זכות הרשב"י היא העומדת עמונה בגלות עד שיבוא מלך המשיח וזש"ה "כסאך" (תהלים מ"ה ז) דהיינו שמוך חקוק בפסא הכבוד "אלקים לעולם ועד", וזכותך שהיה חשוב כמשה רבינו עליו השלום תעמוד לזה השבט עד שיבוא מלך המשיח במהרה בימינו אמן. (ושם בפסוק ה' על פן משחרך ... שמון ששון מחברך, קרמו על הרשב"י הקדוש).

(ב) ואמר המקובל האלוקי רבי יצחק אלפייה ז"ע: מקובלנו שתענית הדיבור כפי שנוהגים בכל יישוב ויישוב עם קריאת התהלים 3 פעמים שוה ל-65,000 תעניות (!!!). ולפי דבריו 3 ימים יוצא 195,000 תעניות, זאת אומרת 550 שנה תעניות. ועל זה אפשר להמליץ את הפיוט של הצדיק הקדוש המקובל רבי ישראל נג'ארה ז"ע (צפת ה' ש"י 1550 - עזה ה' שפ"ה 1625 לערך). מזמירותיו הפיוט הקדוש "יה ריבון עלם ועלמיא" בארמית, ששרים אותו בשבת, לו יחיה גבר שנין אלפין. לא יעול גבורתך בחושבניא, שאי אפשר לדעת עד כמה חשוב לפני השם יתברך אמירת התהלים שאמירתה עולה בחשבון אלף שנים. אם בן אדם פשוט אומר שלש פעמים תהלים ברצף עם תענית דיבור ועושה כן שש פעמים [גם לא רצופים] עולה לו כאילו התענה 1101 שנה. וכמו שאומר "לא יעול גבורתך בחושבניא" - שאי אתה יכול להבין, אבל המעלה - עד כדי ששוה כמו "לו יחיה גבר שנין אלפין", ואל תתמה כיצד מוצאים רמזים בפיוט, - שכידוע נאמרו בקדושה עלינו, וידוע המעשה ששר שירות ותשבחות להשי"ת וכחום היום הפשיט מעט שרוליו - ושלח לו רבינו האלשי"ך שישוב ללבוש בגדים העליונים - כי המלאכים ירדו לשמוע שירתו וכאשר הרים השרולים פרחו להם. נמיד תיקן הענין ושב לקדמותו.

עד שזכיתי לראות ישועות ונפתחו השערים, ונתקיימה בי תפלת דוד המלך ע"ה "הושיע ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם" (תהלים י"ב ב'), שהשי"ת מושיע כאשר האדם גמר בלבו להיות חסיד ולכוון מעשיו רק לשם שמים, ולא לסמוך על בשר ודם אלא כל בטחונו לה' יתברך, בלתי לה' לבדו. וכמו שכתוב בזוהר הקדוש פרשת ויקהל (דף קצ"ח עמוד א' ועמוד ב') על הפסוק (תהלים קמ"ו ה'): **אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שְׁבָרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו**. וז"ל: **מִלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְנָא**. פתח ואמר, (תהלים קמו) **אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שְׁבָרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו**, וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק, אֲלֵא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דְּיַעֲקֹב לֹא אֲתַרְחִיץ בְּאַבוּהִי, וְלֹא בְּאִמִּיהִ, כִּד עֵרַק קַמִּי אַחִוִּי, וְאַזְל יְחִידָאִי, בְּלֹא מְמוֹנָא, כְּמָה דְּאֲתָּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית לב) כִּי בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְאִיהוּ אֲתַרְחִיץ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וּשְׁמֵרֵנִי וְגו'. וְכֹלָא שָׁאִיל מְקַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיֵהֵב לֵיהּ.

[ביאור: דְּבַר חֲדָשׁ שְׁמַעְנָו. פתח ואמר, (תהלים קמו) אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שְׁבָרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק? אֲלֵא אֵל יַעֲקֹב, מְשׁוּם שְׁיַעֲקֹב לֹא בְּטַח בְּאָבִיו וְלֹא בְּאִמּוֹ כְּשֶׁבָרַח מִלִּפְנֵי אַחִיו וְהִלֵּךְ יְחִידִי בְּלִי מְמוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית לב) כִּי בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְהוּא בְּטַח בְּקוּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָתוּב (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמֵרֵנִי וְגו'. וְהַכֵּל שָׁאֵל מִלִּפְנֵי הַקּוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן לוֹ.]

שְׁבָרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו. שְׁבָרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּנוֹ, וְלֹא בְּטַחוּנוֹ, אֲלֵא שְׁבָרוּ. אֵל תְּקַרִּי שְׁבָרוּ, אֲלֵא שְׁבָרוּ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקֵינָא, לְתַבְרָא גְרַמְיָהוּ, וְלֹא תַבְרָא תַבִּירוֹ עַל תַּבִּירוֹ, וְכֹלָא עַל ה' אֱלֹהָיו. כְּמָה דְּאֲתָּ אָמַר, (תהלים מד) כִּי עֲלִיךְ הִרְגָנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם. כִּי עֲלִיךְ נְשָׂאנוּ חֲרָפָה.

[ביאור: שָׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהֵינוּ. שָׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תִּקְנֵנוּ וְלֹא בְטַחוּנוּ, אֶלָּא שָׁבְרוּ. אֵל תִּקְרִי שָׁבְרוּ אֶלָּא שָׁבְרוּ, שְׁנוּחַ לְצַדִּיקִים לְשֹׁבֵר אֶת עֲצָמָם" וּלְהַשְׁבֵּר שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר, וְהִפְלַע עַל ה' אֱלֹקֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מ"ד) כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם. כִּי עָלֶיךָ נִשְׁאַנוּ חֶרְפָּה].

פְּגוּזָא דְיַעֲקֹב, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תְּבִירוֹ דְּגְלוּתָא, חֲמָא דְהוּהּ לִיה בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תּוֹקֶפִיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנֵי דְיַעֲקֹב סָבְלוּ תְּבִירוֹ דְּגְלוּתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנוּ מְגוֹ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דְאַבְהֵתְהוֹן וְשִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּהּ בְּגְלוּתָא רְגִילָא בְּפּוּמִיָּהוּ.

[ביאור: כְּמוֹ שֶׁיַּעֲקֹב, שֶׁכְּתוּב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם, שֶׁהָרִי שָׁבְרוֹן הַגְּלוּת רָאָה שֶׁהָיָה לוֹ בְּמִצְרַיִם, וְשֵׁם חֲזַקוֹ בְּקוּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְנֵי יַעֲקֹב סָבְלוּ אֶת שֶׁבֶר הַגְּלוּת וְלֹא הִשְׁתַּנּוּ מִתּוֹךְ סוּד הָאֲמוּנָה שֶׁל אֲבוֹתֵיהֶם", וְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקּוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה רְגִיל בְּגְלוּת בְּפִיָּהֶם].

(ג) ובקונטרס ויעל אליהו בסערה על הגאון הגדול המקובל רבי ישראל אליהו ווינטרויב ז"ע, (בעמוד ט"ז בהערה 12): ... כתב שם שהיה דרכו בעבודת ה' במסירות נפש ממש כמו מי שמטפס על קירות חלקים וכמו מי שקופץ מן הגג, ועד כתב שם: סוד גדול שכל אדם שיוּרד לעולם נגזר עליו כמה עבודה צריך לעשות ואם רואים שלא יספיק נותנים לו יסורים ואז יפה אחת בצער ממאה שלא בצער, והרי העמיד בעולם עבודה כפול מאה, עיי"ש... ומביא שם את המדרש רבה (מקץ פרשה צ"ב), עיי"ש.

(ד) ואמרו חז"ל במדרש רבה (בראשית פרשה צ"ב פסקה א') ואל שדי יתן לכם רחמים, ר' פנחס בשם ר' חנין דציפורין פתח, (תהלים צד) אשרי הגבר אשר תיסרנו י, ואם בא להקפיד, ומתורתך תלמדנו, מה כתיב באברהם, (בראשית יב) ואברכך ואגדלה שמך, כיון שיצא קפץ עליו רעבון ולא הקפיד ולא קרא תגר, אף את אם באו עליך יסורין לא תהא מקפיד ולא קורא קטיגור, אמר ליה רבי אלכסנדר און לך אדם בלא יסורים, אשריו לאדם שיסורים באים

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִשְׁחָה, (שְׁמוֹת ג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מַה. בְּגִין דְּהוּוּ יַדְעֵי לִיָּה, וְלֹא אֲנָשׁוּ לִיָּה לְעֵלְמִין, וְסָבְלוּ תְבִירוּ דְגְלוּתָא עַל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֶּף זְכִי לְפִוְרְקָנִין וּלְנִסִּין וּלְאַתְוֹן סְגִיאִין.

[ביאור: וְעַל זֶה כְּתוּב בְּמִשְׁחָה, (שְׁמוֹת ג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מַה. מִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ מְכִירִים אוֹתוֹ וְלֹא שִׁכְחוּהוּ לְעוֹלָמִים וְסָבְלוּ אֶת שִׁבְרֵי הַגְּלוּת עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוּם כֶּף זוֹכִים לְגְלוּת וּלְנִסִּים וּלְאַתוֹת רַבִּים].

וְאַתְוֹן קַדִּישִׁין עֲלִיוֹנִין, דְּסָבְלִין תְּבִירוּ דְגוּפָא מֵאַתְרֵי לְאַתְרֵי עַל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כְּפָה וְכַפָּה דְזַכָּאִין אַתְוֹן לְמַעַבְדַּ לְכוּ נְסִין וּפּוּרְקָנִין, וְתַזְכּוּן לְחַיֵּי עֲלְמָא דְאַתֵּי.

[ביאור: וְאַתְם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁסוּבְלִים אֶת שִׁבְרֵי הַגּוּף מִמְקוֹם לְמְקוֹם עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת כְּפָה

עליו מן התורה, שנאמר ומתורתך תלמדנו, א"ר יהושע בן לוי כל יסורים שהם באים על האדם ומבטלין אותו מדברי תורה יסורים של תוכחת הם, אבל יסורים שהם באים על האדם ואין מבטלין אותו מדברי תורה יסורים של אהבה הן, כדכתיב (משלי ג) כי את אשר יאהב ה' יוכיח, רבי חמא חזא חד סגי נהורא יתיב לעי באורייתא, א"ל שלום לך בר חריא, א"ל מהיכן שמע לך דההוא גברא בר עבדים, אמר ליה לא, אלא שאת בן חורין לעולם הבא, אמר ר' יודן כתיב (שמות כא) ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו, ומה הללו שאינן בכל גופו של אדם אלא באחד מאבריו אמרה תורה לחפשי ישלחנו, מי שיסורים באים עליו שהן בכל גופו של אדם על אחת כמה וכמה. רבי פנחס בשם רבי הושעיא אמר אשרי הגבר אשר תיסרנו ה' אין כתיב כאן, אלא אשר תיסרנו יה כזה שהוא נדון לפני הדין צועק ומצטער ואומר יה די די כך אמר יעקב מי שעתיד לומר ליסורים די הוא יאמר ליסורי די, שנאמר "ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש" וגו'.

(טו) ומצווה לספר את ניסי ה' אשר זכינו לראות בעינינו אצל העוסקים

בהוצאת ובפרסום הזוהר הקדוש בכל העולם: ובדרך מליצה אפשר לבאר את הפסוק (במדבר פרק כ"א ח') וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל גֵּס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי. הקב"ה אומר לכל אחד שיחזיק במידת משה ויעשה לו שרף המרמז על הזוהר הקדוש ששורף כל הקליפות ומבארם, כמו שכתב בעל דגל מחנה אפרים פרשת שמיני: וזהו דָּרַשׁ דָּרַשׁ משה, הינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרש מה שדרש כבר משה, הינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזהר, אז והנה שרף, הינו שיתבטלו כל הקלפות וממילא יהיה הגאולה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. ושים אותו על נס א. שגיביה את כל עם ישראל כמו שכתוב (ישעיה פרק י"ח ג') כָּל יִשְׂרָאֵל תִּבְלַע וְשִׂכְנֵי אֶרֶץ כְּנָעַן יִסְּרִים תִּרְאוּ וְכַתְּקַע שׂוֹפָר תִּשְׁקָעוּ וּלְפָרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם כּוֹלוּ וְאִזְוּ וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי, כל מי שפגע בו המנוול שנקרא נחש על יד לימוד זוהר הקדוש וחי. ב. ושים אותו על נס, שמצווה לספר את הנסיונות שעוברים על מפיצי הזוהר בעולם, ואת הניסים שהשם עושה איתם, ובזה יתחזקו כל הנשוכים ויראו את יד ה' וחי לעולם.

ועתה נפתח סדק להציץ ולראות מה שעברנו בחודשים תמוז – אלול קודם שיצא לאור ספר "מאורות הזוהר ט"ו חלקים". הרבה עיכובים ומניעות היו וגם אחרי שהגיע לבית הדפוס נעלם אחד הקונטרסים שבחיבור, ואחרי שהסתדר בסייעתא דשמיא נהיה הרבה בעיות בדפוס, והתעכב הספר פעמים רבות, וירא כי לא יכול לו, מה עשה הבעל דבר: תחילה עם העובדים הרחוקים הוצרכו ללכת לבית חולים שלא היה אפשר לקום על הרגלים. והיה 5 שבועות בבית חולים ועוד 4 שבועות בבית הבראה, ועד עתה לא חזר לעבודה [5 חודשים].

ואחר כל זאת ותקע כף ירך יעקב שסבלתי יסורים גדולים על הרגליים בנפיחות ודלקת שאי אפשר לישן בלילה ולא ללכת ביום רק עם כסא גלגלים [כשלוש חודשים], ובמסירות נפש המשכתי את העבודה עבודת ה' לחזק את אחינו בני ישראל בלימוד הזוהר הקדוש, ולא רציתי ללכת לבית חולים כי חששתי שיעכבו אותי שמה, ומי יודע כמה זמן, ונזכרתי מהגמרא (סנהדרין דף צ"ח ע"א): רבי יהושע בן לוי אשכח לאלהיו דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי, אמר ליה אתינא לעלמא דאתי אמר ליה אם ירצה אדון הזה, אמר רבי יהושע בן לוי שנים ראיתי וקול שלשה שמעתי, אמר ליה אימת אתי משיח, אמר ליה זיל שייליה לדידיה, והיכא יתיב, אפיתחא דקרתא, ומאי סימניה, יתיב ביני עניי סובלי חלאים, וכולן

וְכַמָּה שִׁזְכָּאִים אַתֶּם לַעֲשׂוֹת לָכֶם נְסִים וּפְרָקָן וְשִׁתְּזָכוּ לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא.

רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום

אמרו חז"ל בגמרא סנהדרין (דף כו, ב): אמר רבי חנן למה נקרא שמה [של התורה] תושיה... דבר אחר תושיה שניתנה בחשאי מפני השטן. וביאר רש"י שם, שניתנה בחשאי מפני הבעל דבר שהוא מקטרג ואמו תסתפק לעליונים ולא ימסרו הלוחות ביד משה, וכן הוא בגמרא שבת (פט, א) ואמר רבי יהושע בן לוי בשעה שירד משה מלפני הקדוש ברוך הוא בא שטן ואמר לפניו ריבוננו של עולם תורה היכן היא, וכו', ועיין עוד בתוספות שבת (פט, א), דיבור המתחיל תורה היכן היא,

---

שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד ואסיר חד, אמר דילמא מבעינא דלא איעכב, אזל לגביה אמר ליה שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה לאימת אתי מר, אמר ליה היום, אתא לגבי אליהו אמר ליה מאי אמר לך, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי, אמר ליה שקורי קא שקר בי דאמר לי היום אתינא ולא אתא, אמר ליה הכי אמר לך היום אם בקולו תשמעו, עכ"ל. וכמה המשיח סובל יסורים על כלל ישראל, ומחכה מי יקח על עצמו את צער השכינה הקדושה.

ולכן המשכתי בלי לשים לב לכל המפריעים, וחסדי ה' עלי להראותני שלאחר שנכנס הספר לדפוס הסופי הייתי פעמיים בבית חולים ולא ידעו מה זה ועל מה זה היסורים, ורק בבדיקת. אם. אר. אי. אפשר אולי לדעת! ושלחו אותי לרופא אורטופד שיתן פתקא ותור לאם. אר. אי. הלכתי לאורטופד, ואמר למה צריך אם. אר. אי. - הרגל נפוחה ממים ומוגלה, ושאל את המים עם מזרק והוציא שלש מבחנות מלאות מים ודם, וכבר ירד חצי מהנפחות והיסורים, ואחר שיצא הספר לאור וחולק בארץ הקודש ובתפוצות, זכיתי לקראת השנה החדשה ללכת על הרגלים בלי כסא גלגלים, ומזה הבנתי שכל היסורים הגדולים האלו היו רק מניעות, ואודך ה' כי אנפת בי, ובזכות הרשב"י נהפך עלי לנעימות.

(ועיין בזוהר הקדוש פרשת בלק דף קצב, א וע"ב, ויש ליישב). ועוד שם (סנהדרין דף כ"ו ב'), אמר עולא מחשבה מועלת אפילו לדברי תורה שנאמר (איוב פרק ה' י"ב) **מִפֶּר מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמִים וְלֹא תַעֲשֶׂינָהּ יְדִיהֶם תִּשְׁפֶּיָהּ**. ופרש רש"י: **מפר מחשבות ערומים - ... לישנא אחרינא מחשבה שאדם מחשב כך וכך אעשה כך וכך תעלה בידי, מועלת להשבית הדבר, שאין מחשבתו מתקיימת אפילו לדבר תורה, כגון האומר עד יום פלוני אסיים כך וכך מסכתות בגירסא. מפר מחשבות ערומים - שאין מחשבותיו עולה בידו, ואפילו לתושיה. ובהמשך הגמרא שם אמר רבה, אם עסוקים לשמה אינה מועלת, שנאמר "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" (משלי י"ט כ"א), עצה שיש בה דבר ה' היא תקום לעולם. ובתוספות (שם ד"ה מחשבה מועלת), יש מפרשים מועלת, משקרת ולא תצלח כלומר, אם אדם חושב הן להעשיר הן גם לדברי תורה לא יספיק אלא כשעשה לשמה כדמסיק, עכ"ל. ומתבאר, שאם לשם שמים אינה מועלת [כלומר אינה משקרת], אלא מצליח לקיים את מחשבתו לטובה.**

וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. וְדַבַּק לְבָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחַד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם וְלֹא נִפְשָׁל לְעוֹלָם וְעַד. פִּי בְּשֵׁם קִדְשְׁךָ הַגְּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא בְּטַחְנוּ. נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בִּישׁוּעָתְךָ.

וראיתי על זה דרוש נחמד בספר "מצא חן במדבר", דהא דאומרים אחרי תפלת שמונה עשרה "פתח לבי בתורתך, ואחרי מצותיך תרדף נפשי", ומיד לאחר מכן מתפללים "וכל הקמים והחושבים עלי רעה, מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם", והוא מפני דברי הגמרא הנ"ל, שמיד לאחר שמבקש על סייעתא דשמיא בתורה ובמצוות מבקש שלא פריעוהו המקטרגים, ואילו בתפלת אהבת עולם אומרים

"וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. וְדַבַּק לְבָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לֹא גְבוּשׁ וְלֹא נִפְלֵם וְלֹא נִפְשָׁל לְעוֹלָם וָעַד.",
 כִּי בְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּטַחְנוּ. נִגְלִיהַ וְנִשְׁמַחַה בִּישׁוּעָתְךָ.
 ולכאורה אינו מבקש על ביטול המקטרגים. ועוד מכריז שבטוח
 ושמח בישועת השי"ת ויתעלה, והביאור הוא, שאחרי
 שמתפלל על התורה והמצוות, ממשיך ומתפלל "וַיַּחַד לְבַבְנוּ",
 א' שיהיה מיוחד לאבינו שבשמים, ב' מלשון יחד, אחדות,
 וכאשר כוונתו לשם שמים ובאחדות ואהבת ישראל קודש
 אבריק הוא וישראל חד הוא [וכמבואר בזוהר הקדוש
 שבכנישתא חדא מיד ניגאל] מובטח שלא יבוש ולא יכלם,
 ותתקיים מחשבתו הטובה, כדברי הגמרא הנ"ל, וכשעשה
 לשמה ולשם שמים מצליח, עד כאן תוכן דבריו.

כל סגולת הגאולה תלויה בלימוד הזוהר הקדוש

ועל כן התאמצנו, ליחד מחשבתנו לאדון כל, ולאחד את כל
 הכוחות ולאחד את כל כלל ישראל, כי בכך ניגאל, וכדברי
 כל הצדיקים גדולי הדורות^{טז}, דכל סגולת הגאולה תלויה
 בלימוד הזוהר הקדוש^{יז}, דוקא בו ולא בזולתו. ובפרט בדורנו

טז) רבי ציון ברכה והבבא סאלי: פעם אחת הביאו את רבי ציון, אל מרן
 הגה"ק הבבא סאלי זצ"ל, כדי שידברו ביניהם ויכירו זה את זה - מספר
 הגאון רבי בניהו שמואלי שליט"א, והנה כאשר ראהו הבבא סאלי התפעל
 ממנו עד מאד, ודברו ביניהם בסודות התורה, והיה אומר לו רבי ציון מה
 שקיבל מרבו רבינו מרדכי שרעבי זצ"ל, כשעמד לצאת רבי ציון מביתו של
 הבבא סאלי ביקש ממנו ברכה, ואז אמר לו הבבא סאלי אותי, אתה תברך
 קודם, ורבי ציון לא רצה, כי היה עניו גדול ולא החזיק מעצמו מאומה, אמר
 לו הבבא סאלי שנית, תברכני, ומשהפציר בו שוב ושוב לא יכל לסרב רבי
 ציון לאותו קדוש, ובירך את הבבא סאלי, ולאחר מכן ברכו הבבא סאלי,
 ונפרד ממנו לביתו לחיים טובים ולשלום.

יז) המקובל רבי יעקב עדס שליט"א הביא (בספרו דברי יעקב כרך כתבי האר"י

שירדו לעולם נשמות דור המבול ודור ההפלגה, והערב רב הם עצמם המבול השוטף את העולם (כדאיתא בתיקוני זוהר תיקון כ"א דף נ"ה, א', ובביאור הגר"א, וכן ב"מתוק מדבש", עיין שם ותרווה צמאך) מוכרחים לעשות מסירות נפש למען השכינה הקדושה לתמכה ולסעדה", וכמו משה רבינו ע"ה שמסר עצמו על כלל ישראל

עמוד תכ"ט), את בעל הלשם שבו ואחלמה (שכתב בכרך ההקדמות ושערים דף נ"ט ע"א), וזה לשונו: ובפרט ספר שער רוח הקודש למי שזוכה ללמוד ולהשתמש בו בטהרה ובקדושה ועל ידי זה יזכה לאור ה' לכנוס ולבוא לחדרי הזוהר הקדוש להאיר באור פני מלך חיים ולהתענג ולהתעדן בנועם זיו שכינתו יתברך השוכן ונמצא בכל חלקי הזוהר והתיקונים, עכ"ל. ומוסיף הרב עדס שליט"א שם שנראה שבוודאי זכה לכך. [הערת המעתיק: ומזה נראה שבעל הלשם העיד מממדרגתו שנועם זיו שכינתו יתברך שוכן ונמצא בכל חלקי הזוהר והתיקונים].

(יח) וְקוֹל זַעֲקַת הַזּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית כ"ח ע"א וְע"ב) חוֹדְרַת לְבָבוֹת וּמְעוֹרְרַת הַנְּשָׁמוֹת: עוֹד פֶּתַח וְאָמַר. וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וְוִי לְעֵלְמָא דְאַנּוֹן אֲטִימִין לְבָא וּסְתִימִין עֵינִין דְּלֹא מְסִתְפְּלִין בְּרִזֵּי דְאוֹרֵייתָא וְלֹא יִדְעִין. דְּוִדְאֵי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אַנּוֹן עִמֵּי הָאֲרִץ. וְאַפִּילוּ בְּאֵלִין דְּאַנּוֹן נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא אֲשַׁתְּכַח עֲזָר בְּהוֹן (בְּגִלוּתָא) לְשִׁכְיִנְתָּא בְּגִלוּתָא וְלֹא לְמִשְׁה דְּאִיהוּ עִמָּה. דְּבְכָל זְמַנָּא דְּגַלְתָּ שְׁכִינְתָּא לָא זָז מְנָה.

[ביאור: עוד פתח רבי שמעון ואמר, ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה וכל עוף השמים ואת כל עוף השמים. אוי לעולם שהם אטומי לב וסתומי עינים שלא מסתכלים בסודות התורה ולא יודעים. שנדאי חית השדה ועוף השמים הם עמי הארץ, ואפילו באלו, שהם נפש חיה, לא נמצא בהם עזר לשכינה בגלות, ולא למשה שהוא עמה, שבכל זמן שגלתה שכינה, לא זז ממנה].

וביאר במקדש מלך, שכאן רבי שמעון בר יוחאי אומר ווי לעולם שלא מתבוננים ללמוד סודות התורה, ובוודאי שעמי הארץ לא עוזרים את השכינה בגלות, אלא אפילו התלמידי חכמים שיש להם נשמה קדושה הנקראת נפש חיה ועוסקים בתורה ומצוות עם כל זה לא נמצא עזר וסיוע על ידי מעשיהם הטובים, לעזור להשכינה בגלות וכן למשה רבינו הנמצא עמה בגלות. שכונדע שכל פעם שגלתה השכינה לא זז משה ממנה והטעם

שאינם מסייעים לתיקון השכינה הוא לפי שאינם עוסקים בסודות התורה, כנודע שעל ידי סודות התורה שאדם לומד עושה תיקון גדול להשכינה בגלות.

אמר רבי אלעזר והא קאן יהיב עובדא דאדם ב'ישראל ובמשה. אמר ליה ב'רי ואתה אמרת הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית. אמר ליה הכי הוא ודאי.

[ביאור: אמר רבי אלעזר, והרי מן נתן מעשה של אדם ב'ישראל ובמשה? אמר לו: בני, ואתה אמרת כך? וכי לא למדת (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית? אמר לו, כך הוא ודאי].

ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו. ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר, אלא כלהו כנגדו. וכן עמודא דאמצעייתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הדא הוא דכתיב (שמות ב) ויפן פה זכה וירא כי אין איש. ומשה איהו בדיוקניה ממש דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.

[ביאור: ולכן משה לא מת, והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות האחרונה ולאדם לא מצא עזר, אלא כלם כנגדו. וכן נאמר בעמוד האמצעי ולאדם לא מצא עזר שיוציא שכינה מהגלות. זהו שקתוב (שמות ב) ויפן פה זכה וירא כי אין איש. ומשה הוא בדמותו ממש, שנאמר בו לא מצא עזר כנגדו].

וביאר במקדש מלך: ומונשיך רבי שמעון בר יוחאי לבאר שהבחינה של משה רבינו אינה זזה מן השכינה בגלות ועל זה נאמר בגלות האחרונה שהקדוש ברוך הוא לא מצא תלמידי חכמים שהיו עזר למשה בגלות, אלא כולם נחשבים כאלו הם כנגדו, לפי שאינם עוסקים בסודות התורה לסייע לתיקון השכינה. ונאמר בו ולאדם לא מצא עזר כנגדו פירוש לא מצא הקדוש ברוך הוא מי שיעזור לזעיר אנפין להוציא את שכינתו מן הגלות.

בההוא זמנא ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם. ה' אלהים אבא ואמא. תרדמה דא גלותא דאתמר ביה (בראשית טו) ותרדמה נפלה על אברם. ארמי ליה על משה וישן. לית שינה אלא גלותא.

[ביאור: בזמנו ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם. ה' אלהים - אבא ואמא. תרדמה - זו הגלות, שנאמר בה (בראשית טו) ותרדמה נפלה על אברם. הפילו על משה וישן. אין שנה אלא גלות]. וביאר במקדש מלך שהגלות נקראת שנה לפי שעיקר הגלות נגרם על ידי הסתלקות המוחין (ועיין מתוק

ואמר "אם אין מחני נא" (ועיין בתיקוני זהר שם), ובכל יום כל יהודי אומר קריאת שמע פעמיים ביום (ולדעת האר"י ארבע פעמים ביום) ומוסר עצמו למען שמו באהבה ומקבל על עצמו ארבע מיתות בית דין, בודאי צריך להוכיח שמתכוון באמת, כך אם נתמסר למען הגאולה, ונתקדש בתורה, וכל ישראל ילמדו זוהר הקדוש בכל יום, בודאי תיכף ניגאל, כמו שאמרו בגמרא בבא בתרא (דף ה:) דמתנו כולם עתה אקבצם, כאשר ילמדו ויעסקו כולם בתורה תיכף תבא הגאולה בכח התורה הקדושה. ובזוהר רעיא מהימנא פרשת נשא (דף קכד, ב) אמרו: דבגיניה "וקראתם דרור בארץ", ובזכותיה יתקיים "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר". יהי רצון שיקויים בנו בקרוב, "ותחזה עינינו בשובך לציון ברחמים", במהרה בימינו אמן.

הקדמה

יום ב
לחדש

אשירה לה' בחיי אזמרה לאלוקי בעודי, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ואודה ה' מאד בפיו ובתוך רבים אהללנו, ואספר שבחו וחסדו אשר הפליא לעשות אתי, ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי לסדר הספרים הקדושים על הזוהר "לאקמא שכינתא מעפרא, לעילוי שכינת עוזינו, אם הבנים שמחה", ולמדנו את תיקוני זוהר תיקון ל' "בַּהּ הוּא זְמַנָּא וַיִּזְכֹּר כִּי בִשְׂר הַמָּה רוּח הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב" (תהלים עח לט) לְעֵלְמָא! וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְמִשְׁתִּית. וַי לֹן מָאן דְגָרְמִין דְיִזְיֵל לִיה מִן עֵלְמָא וְלֹא יָתוּב לְעֵלְמָא! יי דְאֵלִין אֵינִין דְעֵבְדִין לְאוֹרֵייתָא יְבִשָּׁה, וְלֹא בְעָאן

יט) בַּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁלפני ביאת המשיח נאמר: 'וַיִּזְכֹּר הַקב"ה כִּי בִשְׂר הַמָּה שֶׁבני אדם עוסקים רק בחיצוניות ופשטות התורה הנראה לעיניהם - כמו בשר האדם שנראה להם מבחוץ, לכן רוּח הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב' לְעוֹלָם. ומפרש: זוהי רוּחַ שֶׁל מִשְׁתִּית שמתאחר לבא כל אורך זמן הגלות, כי רוחו היא רוח חכמה - וכשאלו לומדים חכמת הקבלה מתאחר לבא. אוי לָהֶם מִי שְׁגוֹרְמִים שְׁיִלְךְ

לאֲשֵׁתְדִלָּא בְּחֻמְהָ דְקַבְלָהּ, דְגֵרְמִין דְאֶסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְחֻמְהָ
דְאִיהִי י' מִינָה - וְאֶשְׁתַּאֲרַת ב' יְבִישָׁה. וַי לֹון דְגֵרְמִין עֲנִיּוּתָא
וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרֶג וְאַבְדֵן בְּעֵלְמָא!¹

לֹו מִן הַעוֹלָם ר"ל: אוי למי שגורם שהתעוררות הגאולה תלך ותסתלק מן
העולם וְלֹא יֵשׁוּב לְעוֹלָם עד שיתעסקו בסתרי תורה! (מ.מ.)
בביאור הגר"א ציין שמה שאמרנו שרוחו של משיח הוא רוח חכמה מבואר
בזוהר (באדרא רבא - פ. נשא דף קל ע"ב): וְחַד רוּחָא דְחַיִּי דְבִיה זְמִין לְזַמְנָא
לְבִרְיָה דְדוּד לְמַנְדַּע חֻמְתָּא! וְמַהוּא נִקְבְּא, אֲתַעַר וְנִפְיָק רוּחָא מְוּוּחָא
סְתִימָא, וְזְמִין לְאֶשְׁרָאָה עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְכְּתִיב, 'וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ, רוּחַ
חֻמְהָ וּבִינָה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ' (ישעיה יא ב). עוד ביאר
הגר"א שמה שפשוט לנו שכשאין לומדים בזאת החכמה דקבלה משיח
מתאחר גם כן מבואר בזוהר (ברעיא מהימנא - פ. נשא - דף קכד ע"ב): בְּהַאי
חַבּוּרָא דִילְךָ דְאִיהוּ סִפְרֵי הַזְהַר... וּבְגִין דַּעֲתִידִין יִשְׁרָאֵל לְמִטְעַם מְאִילָנָא
דְחַיִּי דְאִיהוּ הַאי סִפְרֵי הַזְהַר - יִפְקוּן בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי! (בַּחֲבוּר זֶה שֶׁלךָ
שֶׁהוּא סִפְרֵי הַזְהַר... שְׁעֵתִידִים יִשְׁרָאֵל לְטַעַם מַעַץ הַחַיִּים שֶׁהוּא סִפְרֵי הַזְהַר הַזֶּה - יִצְאוּ בוּ
מִהַגְלוּתִי!)

באופן אחר לגמרי ביאר 'באר לחי ראי' מה שאמר בתיקונים: בְּאוֹתוֹ זְמַן,
'וַיִּזְכַּר כִּי בִשְׁרֵי הַמָּוָה' - היינו כי הקב"ה מלמד זכות עליהם בסוד 'אשר
הרעותי כביכול. כי התרשלותם בלימוד חכמת הקבלה הוא מחמת מיעוט
הבנתם מצד חומר העכור כי הם בשר ודם וקרוץ מחומר, עכ"ל. עם כל
זאת, אע"פ שמצינו להם קצת לימוד זכות דמשווה אותם כשווגים ולא
כמזידיים - סוף סוף הנזק נעשה בהתרשלותם זו, כמו שבודאי זהו מטרת
המאמר זה מהתיקונים שבא לעורר - דעל ידי התרשלותם הם מסלקים
רוחו של משיח מן העולם. והגם שהם רק גרמא בנזיקין (כמו שכתב רמח"ל
בדרך עץ חיים), מכל מקום מאמר התיקונים פה מזהיר ש - 'אוי לָהֶם
שְׂגוּרָמִים עֲנִיּוּת וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרֶג וְאַבְדֵן בְּעוֹלָם! גּוֹרָמִים דִּיקָא.

כ) שְׂאֵלוּ שְׂאִינִים עוֹסְקִים בְּסִתְרֵי תוֹרָה הֵם שְׂעוּשִׁים אֶת הַתּוֹרָה יְבִישָׁה -
ר"ל כאילו לא היה בה אלא פשטות התורה הנראת לעיניהם, וְלֹא רוֹצִים
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּחֻמְתָּהּ הַקַּבְלָה שְׁלִימוֹד זֶה מְאִיר אֶת הָעֵינַיִם לְהַתְּבוֹנֵן בְּנִשְׁמַת
וּפְנִימִיּוּת הַתּוֹרָה, וְגוֹרָמִים שְׂמֻסְתַּלַּק מֵעֵינֵי הַחֻמְהָ שְׁהִיא י' מְזַמְנָה - ר"ל
שְׂגוּרָמִים שִׁסְתַּלַּק מִן הַשְׁכִּינָה הָאֲרוּת מְקוֹר חֻמְהָ הַעֲלִינָה שֶׁהִיא סוּד י'

דהוי"ה המאירה להשכינה דרך היסוד, וְנִשְׁאֲרֶת ב' יְבֶשֶׁה - ר"ל אות ב' של ב'ראשית שהיא השכינה יבשה. אוי לָהֶם שְׂגוּרִמִּים עֲנִיּוֹת וְחָרֵב וּבָהָה וְהָרָג וְאֶבְדָן בְּעוֹלָם על ידי שגורמים הסתלקות הארת החכמה מן השכינה!

במות, בתיקוני זוהר חזרו ושנו על אזהרה זו גם בריש תיקון מג'. ומשום ששם מתבארים עוד פרטים נחוצים שיעזרו לנו להבין את דברי הגר"א אצלנו, החלטנו להעתיק ולפרש לשון התיקונים לקמון מתקונא ארבעין ותלת: 'בְּרֵאשִׁית' - תַּמֶּן אֶת"ר יב"ש'. וְדָא אִיהוּ וְנֶהָר יַחֲרֵב וְיִבֶשׁ' (ישעיה יט ה). בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ יְבֶשׁ וְאִיהִי יְבֶשֶׁה, צְוֹנְחִין בְּנִין לְתַתָּא בְּיַחֲוּדָא וְאֶמְרִין 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' - 'וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה' (מלכים א - יח כו)! הִדָּא הוּא דְכַתִּיב: 'אִזּוּ יִקְרְאוּנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה' (משלי א כח)! וְהָכִי מָאן דְּגָרִים דְּאֶסְתַּלַּק קַבְלָה וְהִכְמַתָּא מְאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה וּמְאוּרִייתָא דְבִכְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוּן, וְאֶמְרִין דְּלֹא אִית אֶלָּא פֶּשֶׁט בְּאוּרִייתָא וּבַתְלֻמוּדָא - בְּוֹדָא פְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעוּ מַהֲהוּא נֶהָר וּמַהֲהוּא גֶן. וְוִי לִיה! טב לִיה דְּלֹא אַתְבְּרִי בְּעֶלְמָא וְלֹא יוֹלִיף הֵהִיא אוּרִייתָא דְבִכְתָּב וְאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְּאֶתְחַשֵּׁב לִיה פְּאֵלוּ אַחְזָר עֶלְמָא לְתַהוּ וְבַהוּ, וְגָרִים עֲנִיּוֹתָא בְּעֶלְמָא וְאוּרִייתָא גְלוּתָא!

ובפירוש 'מתוק מדבש' שם ביאר: אמר רבי שמעון, במלת 'בְּרֵאשִׁית' - שֵׁם אֶת"ר יב"ש' יש אותיות את"ר יב"ש. פירוש: היסוד הנקרא 'מקום' (אתר) הוא יבש. וממשיך לבאר דבריו וְזֶהוּ נֶהָר יַחֲרֵב וְיִבֶשׁ' ר"ל היסוד שנקרא גם 'נהר' יחרב ויבש בלי מימי השפע, ולכן אין לו מה להשפיע למלכות שהיא בת זוגו. כתוצאה מזה בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהוּא יְבֶשׁ משום שאין לו מה לתת לה היא יְבֶשֶׁה כי לא קבלה שפע מהיסוד. לכן צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמַטָּה בְּיַחֲוּד וְאוּמְרִים 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' בני ישראל למטה צועקים באמירת היחוד של 'שמע ישראל' - כדי שישמע ויבא 'זעיר אנפין' הנקרא 'ישראל' להתייחד עם המלכות שהיא נוקביה בשעת תפילת העמידה, אבל וְאִין 'קוֹל' - ר"ל אין 'קול' של קריאת שמע נשמע כדי שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה, ולכן 'וְאִין עוֹנָה' - אין מי שיענה וימלא את בקשת בני ישראל בתפילתם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב 'אִזּוּ יִקְרְאוּנְנִי' כשישראל הם בצרה וצועקים וקוראים להקב"ה בקריאת שמע, אבל 'וְלֹא אֶעֱנֶה' כי אומר הקב"ה: 'אני לא אענה אותם בתפילתם!'

וְכַד מִי שְׂגוּרִם שְׁתַּסְתַּלַּק קַבְלָה וְהִכְמַתָּה מְתוּרָה שְׂבַעַל פֶּה וּמְתוּרָה שְׂבַכְתָּב דְּהִינּוּ מִי שְׂאוּמֵר שְׂאִין צְרִיךְ לְלַמּוּד אֶלָּא פֶּשֶׁט וְגוּרִם שְׂלֵא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוּן, ועל ידי זה הוא גורם גם לאחרים שלא יתעסקו בחכמת הקבלה, וְאוּמְרִים שְׂאִין אֶלָּא פֶּשֶׁט בְּתוּרָה וּבַתְלֻמוּד - ר"ל שמכחישים שיש פנימיות וסתר

תורה, **בּוֹדָאֵי בְּאֵלוֹ הוּא יְסַלֵּק אֶת הַפְּעִינְ מֵאֹתוֹ נְהָר** - נחשב לו כאילו הוא מסלק את נביעת שפע החכמה והבינה מן היסוד הנקרא 'נהר', ועל ידי זה גורם שמנמנע השפע גם **וּמֵאֹתוֹ גֵן** - מן המלכות הנקראת 'גן'. זה כמו שרמזו בפסוק 'אִזְרַע זָרַע לְצַדִּיק' (תהלים צז יא) - והרי 'אִזְרַע' בגמטריא 'רז' (סוד). ר"ל שעל ידי רזי התורה היסוד הנקרא 'צדיק' מתמלא אור מן המוחין ההם 'זרע קודש', ואז נותנם למלכות בסוד זריעת היחוד. לכן, אס ח"ו גורמים לסלק מן היסוד את טיפת היחוד אז אין אפשרות שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה. לכן - **אִזִּי לֹו לֹוה הָאָדָם! טוֹב שְׁלֵא נְבָרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמִיד אֹתָהּ תוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבִעַל פֶּה** - בודאי היה עדיף לו שלא בא לעולם בכלל ולא היה לומד לא תוֹרָה שְׁבִכְתָּב ולא תוֹרָה שְׁבִעַל פֶּה! ומבאר - כי אם היה עם הארץ שאין ראוי ללמוד קבלה לא היה פוגם כל כך. אבל מי שלמד נגלות התורה ומכחיש שיש בה פנימיות ונסתרות הרי הוא מסלק השפע של היסוד. ולא רק זאת אלא **שְׁנַחֲשֵׁב לֹו בְּאֵלוֹ הַחַיִּיר הַעוֹלָם לְתַהוֹ וְבָהוּ** לפי שמגביר את הקליפות (הרמוזים בפסוק 'וְהָאֶרֶץ הִיָּתָה תַּהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם') בעת שה'נהר' וה'גן' הם יבשים בעונותיו! ולא רק זאת אלא **וְגוֹרָם עֲנִי בְּעוֹלָם וְאֶרֶץ הַגְּלוּת** - כי אם אין שפע ביסוד ובמלכות, אז מאין יהיה שפע למטה לתחתונים? ולעומת זאת, מי שלומד סתרי תורה מקיים את העולם! ע"כ מביאור 'מתוק מדבש' בתיקון מג'.

עכשיו נחזור לתיקון ל' שאנו ומהרח"ו עוסקים בו. בביאור הגר"א (כאן) פירש: **שְׁאֵלוֹ הֵם שְׁעוֹשִׂים אֶת הַתּוֹרָה יְבִשָּׁה** דרצונו לומר 'יְבִשָּׁה' - כמו שנאמר: 'וְעִתָּה נִפְשָׁנוּ יְבִשָּׁה' (במדבר יא ו). ועל ידי זה 'רְאִיתִי אֶת הָאֶרֶץ וְהִנֵּה תַהוֹ וְבָהוּ וכו'' (ירמיה ד כג), דהיינו שבתרשלותם מלעסוק בחכמת הקבלה הם פוגמים בכבוד התורה, ולכן מעלה הקב"ה עליהם בחינה של ביטול תורה דבגינה כל הצרות הללו באים - כמו שאמרו בגמרא (בשבת לג): **בְּעוֹן בִּיטוּל תּוֹרָה חֵרֵב וּבִיזָה רֵבָה, וְדַבַּר וּבִצּוֹרֵת בָּא, וּבְנֵי אָדָם אוֹכְלִין וְאֵינָן שְׂבִיעִין... דְּכַתִּיב: 'וְהִבַּאתִי עֲלֵיכֶם חֵרֵב נֹקֵמֶת נֶקֶם בְּרִית' (ויקרא כו כה) - ואין ברית אלא תורה שנאמר: 'אם לא בריתי יומם ולילה' (ירמיה לג בה), עכ"ל כאן. ולקמן בביאורו לתיקון מג' פירש הגר"א מה שאמרו בתיקון ל' אצלנו: **וְגוֹרָמִים שְׂמִסְתַּלֵּק מֵעֵין הַחֻקָּה שְׁהִיא ' מְמַנָּה וְנִשְׁאָרֶת ב' יְבִשָּׁה** - הענין שקבלה הוא מֵעֵין הַחֻקָּה שְׁהִיא ' שממנו יוצא ה'נהר' (דהיינו יסוד של זעיר אנפין הנקרא 'תוֹרָה שְׁבִכְתָּב') וגם ה'גן' (דהיינו המלכות הנקראת 'תוֹרָה שְׁבִעַל פֶּה'). ופירוש **וְנִשְׁאָרֶת ב' יְבִשָּׁה** ביאר הגר"א (א שם): כאילו מחזיר את העולם לתהו ובהו - ר"ל לזמן שעולם הוא בלא תורה ובלא משיח, דיאנון גרמין דייזיל משיח!**

לכאורה יש להביא סמך למה שביאר הגר"א שאלו הם שעושים את התורה 'יבשה' על ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת (וכן קצת רמז למה שהשווה זה לבחינת ביטול-תורה) ממאמר חז"ל אחד הידוע לכל. בגמרא (בחיגה יב: ו- עבודה זרה ג:) אמר רבי לוי: כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים, שנאמר: 'הקטפים מלוח עלי שיח ושרש רתמים לחקום' (איוב ל ד)! ופירש רש"י (במסכת ע"ז): הפוסק מדברי תורה - מי שעוסק בתורה ופוסק על דברי שיחה בטלה. מלוח - דברים לחלוחים! עכ"ל רש"י. אלמא רש"י הבין שבמהותם דברי תורה הם דברים לחלוחים - ר"ל מלאים חיות ואינם כשאר דברי העולם הזה היבשים ביחסית לדברי תורה. אם-כן, פשיטא שמי שמוציא מדברי תורה את לחלוחיתם מראה שהתורה חשובה בעיניו כשאר דברי עולם הזה - רחמנא ליצילן. ואכן, ממאמר זה מהתיקוני זוהר מוכח בהדיא שעל ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת הם עושים את התורה 'יבשה'!

באמת גם מהרח"ו יאריך לקמן בהקדמתו בנידון זה במה שיכתוב: וזה אצל פירוש המשנה (אבות ו ב): 'אמר רבי יהושע בן לוי ככל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומקרזת ואוקרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה!' - כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת כסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד?" מה תורתכם מתורתנו? הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה! ולכן אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה - כי הם מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, כנזכר לעיל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת, עכ"ל.

ובעזרת השם, אנו עוד עתידים לקמן לבאר נושא נרחב זה שמניעת לומדי התורה מלעסוק בחכמת הקבלה מיחשיב ביטול-תורה ביאור נרחב במקומו, דהרי גם רבינו מהרח"ו דן בפסוקים אלו שהזכיר כאן בביאור הגר"א. לעת עתה, כדי לשהות דעתו עם דברי הגר"א כאן נסתפק רק בהעתקת תמצית לשונו לקמן: וכאשר נשוב בתשובה לעסק מאהבה בחקמה הזאת יאאלו ישראל במהרה בימינו אמן. שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא מתנודד ומתמרמר במר נפשו באמרו: "עד מתי אראה נס אשמעה קול שופר כי אױל עמי, אותי לא ידעו וגו' ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו וגו' ראיתי והנה הפרמל וגו' כי פה אמר השם שממה תהיה כל הארץ וכלה לא אעשה

מאוד התעוררנו לחזק את עם ישראל בלימוד הזוהר הקדוש כדברי הרשב"י שכל ביאת המשיח והגאולה תלויה בלימוד הסוד, ותלמידי הארי הקדוש המהרח"ו זי"ע האריך וכתב כי אלו תלמידי חכמים שלא עוסקים בתורת הסוד רק בפשטי התורה הם מאריכים החורבן והגלות והרג ואבדן רח"ל. **ודברי** המלובן רבי יעקב אבוחצירא זי"ע שאין לנו גדול בכל העולמות יותר מהרשב"י ע"ה על כן, אין לנו עצה אלא להידבק ברשב"י שהבטיח יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ומי שזוכה להשתתף בלימוד של הזוהר הקדוש יחד שבטי ישראל כל אחד במקומו, ידע שהרשב"י זי"ע **ישב אתנו בלומדינו תורתו** כמו שכתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע **א זקנו של החיד"א, בשם המקובל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשכנא"** (דף קכ"ג ע"ב), **וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום, אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" - בא רבי**

וגו' הציקתני רוח בטני" (ירמיה ד כא-כו) לבאר פסוקים האלו הנאמרים באמת על ידי ירמיה הנביא עליו השלום בדרך נבואה על הדור האחרון הזה בהיותו מתמרר על ארץ גלותנו יותר משעורו. וזהו מה שכתוב "עד קתי ארצה נס", הוא הנס והדגל של המשיח פנזפר בפרשת משפטים (דף קב), וזה לשונו: 'וייתון, נס דמשיח בן דוד!... וינגד בת חכמי הפשט, אותם אשר הם מואסים לעסק בחכמת האמת הנקרא עין החיים וחי עולם ועוסקים בספורים הפשטים בפשוטן בלבד, ואומרים שאין בתורה אלא הפשט בלבד, חס ושלום, אשר הוא נקרא עין הדעת טוב ורע פנזפר לעיל, עליהם אמרו: "חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו" (ירמיה שם כב)... וינגד הפת הראשונה אמר "ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו" - הם עמי הארץ... ומניחים חיי עולם היא התורה, כמו שאמר הכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה לג כה), ומחזירים העולם לתהו ובהו... וכל זה גרם להם "כי אותי לא ידעו" ולא נתעסקו בתורה! עכ"ל מהרח"ו לקמן.

שִׁמְעוּן מְעַטֵּר כְּמֶלֶךְ בַּעֲטוּתָיו בְּרֹאשׁ, וְיֹשֵׁב בְּגוּוֹן, עֵכָל"ק.
 וּבּוֹדָאֵי כְּאֲשֶׁר יִבְקֹשׁ וַיִּתְפַּלֵּל בְּזִכּוֹת הַרְשָׁב"י תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ
 וְתַעֲשֶׂה בְּקִשְׁתּוֹ. עַל כֵּן עוֹרֵוּ וְהִתְעוֹרְרוּ לְהַעִיר אֶת הָעוֹלָם בְּאוֹר
 הָעֲלִיּוֹן, כִּי בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אֹר לְמִשְׁפַּח חֶסֶד עַל הַפֶּלֶל וְעַל הַפְּרִט,
 "אוֹר חֲדָשׁ עַל צִיּוֹן תֵּאִיר וְנִזְכָּה בְּמַהֲרָה לְאוּרוֹ" אָמֵן. עֲנֵנו
 בְּזִכּוֹתֶיהָ דְּבַר יוֹחָאֵי עֲנֵנו!

**מִי שֶׁלֹּא לומד סודות התורה, אֶפִּילוּ לְמַד ש"ס וּפּוֹסְקִים
 וְכו', דוֹחִים אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֵן הָעֲלִיּוֹן**

מִי שֶׁלֹּא לומד סודות התורה, אֶפִּילוּ לְמַד ש"ס וּפּוֹסְקִים וְכו',
 וְלֹא לְמַד תּוֹרַת הַסּוּד, דוֹחִים אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֵן הָעֲלִיּוֹן, וּמִי
 שֶׁלֹּמֵד אֶפִּילוּ לֹא הֵבִין, מְלַמְּדִים אוֹתוֹ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים זוֹכָה
 לְהִיּוֹת בְּגֵן עֵדֵן הָעֲלִיּוֹן, וּפּוֹתְחִין לוֹ י"ג שְׁעָרִים שֶׁל סוּדוֹת
 אֲפֻרְסָמוֹן הַטְּהוֹר. (זוֹהַר חֲדָשׁ שִׁיה"ש פ"ו:) הִרְעִיָא מְהִימְנָא, מְצוּהָ
 אוֹתָנּוּ לְלַמּוֹד זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ דְּוָקָא, כִּי תוֹרַת הַרְשָׁב"י מֵאִיר עַד
 סוֹף הַדּוֹרוֹת, וְצָרִיךְ לְלַמּוֹד לְלֹא הַפְּסֵק וְלֹא לְתַתּ מְנוּחָה לְקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַד שִׁיגְאָלְנוּ (זוֹהַר פְּנַחַס רִי"ט). הַשְּׂכִינָה אוֹמְרַת לְקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, גְּרַשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ, אֵלּוּ הָעֵרֵב רַב, שֶׁגִּרְשׁוּנֵי
 מִהֶסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת הוִי"ה, גְּרַשׁ אוֹתָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם
 הַבָּא, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם חֶלֶק עִם יִשְׂרָאֵל (תִּיקו"ז דף מט.). עוֹוֹן אָדָם
 הָרִאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע הוּא שֶׁלֹּא בָּחַר לְהִתְעַסֵּק בְּעֵץ
 הַחַיִּים שֶׁהִיא חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, וְזֶהוּ עֲצָמוּ עוֹוֹן הָעֵרֵב רַב הָאוֹמְרִים
 לְמֹשֶׁה 'דְּבַר אֶתָּה עֲמָנוּ וְנִשְׁמָעָה' בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, 'וְאֵל יְדַבֵּר
 עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת' בְּסִתְרֵי תוֹרָה, כְּסִבְרַת הַטּוֹעִים קִצַּת בְּנֵי
 תוֹרָה אֲשֶׁר בְּזַמְנָנוּ זֶה הַמוֹצִיאִים שֵׁם רַע עַל חֲכָמַת הָאָמֶת חַיִּי
 עוֹלָם... וְלָכֵן נִשְׁבְּרוּ הַלּוּחוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַחַיִּים...
 וְגַרְם אֲבוֹנָדָא דְחֶרֶבֶן בֵּית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנֵי וְגַלוֹת הָאֲחֵרוֹן הַמֵּר וְהָאֲרָךְ
 אֲשֶׁר אָנוּ בְּעוֹוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים עַד דִּיתוּבוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִיבְתָא
 וּבְקִשׁוֹ אֶת הַשֵּׁם אֱלֹהֵיהֶם לְהַפִּירוֹ וּלְיַדְעוֹ בְּרִזֵּי תוֹרָה וַיַּדְעוּ אֶת

מי הם עובדים ומי הוא מלכם, וכדין יזכו לעסק בחכמת האמת כמו שאמר הפתוב: "ויורהו השם עץ וימתקו" על ידי המשיח. וכמו שפתוב בפרשת נשא ברעיא מהימנא (קכד): וז"ל: ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא... עוד אמרו בספר הזהר (תקו ו) וז"ל: וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא בתראה בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ. (מהרח"ו). אמר לון רבי שמעון... וכד יהא קריב ליומי משיחא אפילו רבני דעלמא זמינין לאשפחא טמירין דחכמתא ולמנדע ביה קצין וחושבנין, ובההוא זמנא אתגליא לכלא... אמר להם רבי שמעון... וכשיהיה קרוב לימות המשיח, אפלו תינוקות של העולם עתידים למצא נסתרות של חכמה ולדעת בו קצים וחשבונות, ובאותו זמן יתגלה לכל... (זוהר וירא קיח). מזמן אשר הציץ וזרח אור יקרות של שני מאורות הגדולים ספר התקונים וספר הזהר קימו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלמוד הקדוש של התקונים והזהר יחיד ורבים מנער ועד זקן, והגם דאין לאל ידם להשיג ולהבין סוד אמרות טהורות שבספרים הקדושים האלה אף על פי כן שותים בצמא את דבריהם ומתלהבין בקריאתן מאד מאד. (הרי"ח הטוב, הגן איש חי, בגנהו). על ידי עסק ישראל בסודות התורה יבוא משיח צדקנו בב"א כמבואר בזוהר הקדוש. וסימן לדבר סו"ד במילוי סמ"ך ו"ו דל"ת גי' משיח בן יוסף במכוון, שאף משיח בן יוסף יחיה ויתקיים על ידי זכות לימוד רזין דאורייתא. (ספר קהלת יעקב לבעל מלוא הרועים ערך סוד).

הרעיא מהימנא מצוה אותנו ללמוד זוהר הקדוש דווקא, שתורת הרשב"י מאיר עד סוף הדורות, וצריך ללמוד ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שייגאלנו (זוהר

ועתה כאשר עם ישראל שרוי בצער ומתפללים לרפואת גדול פוסקי דורנו מרן הרב חיים עובדיה יוסף בן גורג'יה שליט"א כולנו מחוייבים לשמוע בקולו שהורה ללמוד דף זוהר ליום לישיעת עם ישראל, ועל כן כולנו מתאחדים ולומדים זוהר דף ליום לרפואתו בבריאות השלימה.

דוד המלך אומר (תהילים פרק קיח יב) "סבנני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם ידוד פי אמילם". פירוש אמילם אכריתם, איך? על ידי המילים הקדושות שאומר! וידוע שלומדי הזהר הקדוש נקראים "מחצדי חקלא", כמבואר בזוהר אדרא נשא (דף קמ"ג ע"א): "זפאין אתון מאריהון דמארין, מחצדי חקלא", ועל ידם תבא הישועה. על כן כל אשר בשם איש ישראל יכונה יקבל על עצמו בל"נ ללמוד דף זוהר הקדוש בכל יום, פתח אליהו, תיקון מ"ג, תיקון מ"ה, אדרא רבא, אדרא זוטא, תיקוני זוהר, וכל אחד יקח לימוד מסוים ויחזור עליו ח"י פעמים, ובזה ישוב מרן פאר דורנו לחיות עמנו בבריאות השלימה ונהורא מעליא, ולהמשיך להשקותינו מתורתו הקדושה, וזה חובה וצו השעה לכל אחד ואחד, ובפרט כל הראשי ישיבות, רבני קהילות, מלמדים, יאמרו אחרי כל תפילה דף זוהר בציבור ביחד עם תלמידיהם, לרפואתו של מרן שליט"א, ובזכות זה נזכה לגאולת עולם בימים הקרובים בב"א. עוד אבקש מתלמידיו הנאמנים, לקיים עצת הרמח"ל הקדוש ללמוד לכל הפחות חבורה של עשרה איש זוהר הקדוש ברציפות לרפואתו השלימה של מרן שליט"א.

ובזוהר פרשת תרומה (דף ע"ב): ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא, קרי קודשא בריך הוא לחד קמנא, די מוני קודשא בריך הוא ברוחיה כל נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא, ואמר ליה, זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא

ההיא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, והוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא.

ובשעה שמזמנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא לממנה אחד שמנה הקדוש ברוך הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו: לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה שעה באה אותה נשמה מלבשת בדמות של העולם הזה, ואותו ממנה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא.

קודשא בריך הוא אמר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשתדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא. דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשתדל למנדע ליה, טב ליה דלא יתברי. בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשתדל ביה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא.

הקדוש ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שכשתרד לעולם הזה, שתשתדל בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה ולא השתדל לדעת אותו - טוב לו שלא יברא. משום כך נראה לפני המלך הקדוש, לדעת את העולם הזה, ולהשתדל בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.

הלומד זוהר הקדוש תהיה נשמתו טהורה לגמרי כתינוק בן יומו שלא טעם טעם חטא

וז"ל ספר הברית (ח"ב מאמר י"ב פ"ה) אמנם אנו מחויבים ומושבעים ללמוד זאת החכמה האמיתית כמו שאמרו בזוהר הנ"ל. הרהרתי רבות בדבר האפשרות להתקין ולהכניס ענין אמירת ולימוד הזוהר הקדוש אצל כל אחד מישראל כמבואר בזוהר הקדוש שבזכות הזוהר מקרבים ביאת משיח בן

דוד, כדאיתא בזה"ק בדא יפקון מגלותא ברחמי, באתי כעת לסדר את הספר הקדוש "סבא דמשפטים" שיהיה מצוי לכל יהודי באשר הוא שם, ובפרט כאשר נתעוררתי בלמדי דברי הקדוש המקובל האלוקי רבי יהודא פתייא זיע"א, מה שכתב בהקדמת ספרו פירוש מתוק לנפש על סבא דמשפטים, וזל"ק: ידוע הדבר ומפורסם הענין אצל כל אדם מישראל, כי לימוד הזוהר הוא מפתח גדול לטהרת נשמת האדם מכתמי העוונות אשר נעשו בה. יען, כי ברוב המקומות, מדבר הזוהר בענין חטאות האדם ועל הפגם שגורם לפגום בעולמות העליונים במקום שרשי נפשו רוחו ונשמתו, ועל שהוא עתיד ליתן את הדין, ועל ענין הגלגולים שהאדם מתגלגל כאבנא בקוספיתא. ועל המתגלגלים בדומם - שהם האבנים, ובצומח, ובבעלי חיים המדברים. ועל הרשעים - הנידונים בשבעה מדורים של גיהנם, ובהררי שלג ובנהר דינור. וגם הגוף אין לו שום מנוחה בקבר. ועל ידי שירגיל האדם מעט מעט בלימוד ספר הזוהר, ויתן אל לבו להבין את הדברים הפשוטים שבו - זכור יזכור איך שגם הוא נתקל ונכשל באותו עון עצמו שמדבר בו הזוהר, ואיך טמא את נשמתו הטהורה. ובאין אומר ואין דברים, ירגיש שעפעפיו נוזלים נהרי נחלי דמעה על דפי הזוהר אשר הוא לומד בו, והוא מוחה את דמעות עיניו בידו כדי שלא יעכבו אותו מלימודו. ובפרט מי אשר חנן ה' אותו בקול ערב וצל, והוא לומד הזוהר בקול נגינה נעימה כמנהגנו בעי"ת בגדאד יע"א - אז נפתחים שני מקורות דמעת עיניו כשתי מעיינות מאין הפוגות - והנסיון יעיד על זה. ועל ידי כך, נזדכך ותטהר נשמתו מעט מעט מכתמי העוונות אשר נעשו בה מחטאת הנעורים, עד שתשוב לאיתנה הראשון - להיות מאירה כאבן טובה. ונשמתו היא משתוקקת עוד יותר ויותר בלימוד הזוהר, יען כי הוא מתוק לנפש ומרפא לעצם, עד שתהיה נשמתו טהורה לגמרי כתינוק בן יומו שלא טעם טעם חטא.

והמקצוע הגדול המסוגל לזה, הוא לימוד זוהר משפטים. כי שם פירש רב יבא סבא זצ"ל את גלגולי הנשמות, ועל עונש הגוף שבקבר – באורך וברוחב. ובימי חורפי - בהיותי בעיר מולדתי בבל יע"א, יושב בין ברכי רבנן קשישאי תנצב"ה - היו נוהגים כשאירע יום פטירת אביהם או אמן היו מקבצים עשרה תלמידי חכמים בליל הפטירה, וגם אני הייתי מזנב אחריהם, והיו לומדים זוהר פרשת משפטים מתחילת הפרשה ואילך, כל אחד דף אחד, עד גמר דברי הבא, ואומרים קדיש והולכים לישון. ולא היו לומדים לימוד אחר כלל וכלל אפילו בזוהר עצמו. ואפילו יהי רצון, או איזה תפילה, ותחינה ובקשה - לא היו אומרים, לא לפני הלימוד ולא לאחר הלימוד כלל וכלל.

ולא פעם אחת הלכתי עמהם, אלא קרוב לחמישים פעמים בלי גוזמא, ובכל פעם ופעם לא היו לומדים - כי אם בסבא דמשפטים בלבד. ואפילו תפילה על הנפטר לא היו אומרים, רק היו אומרים: **"הרי אנחנו לומדים לעילוי נר"ן של פלוני בן פלוני תנצב"ה ויהי נועם וכו', ומתחילים בזוהר משפטים וכן נהגתי אחריהם.**

והן עתה שנתפשט מנהג זה בין אנשים יראי ה', החרדים על דברו, שמתקבצים בליל היארצייט ולומדים בסבא דמשפטים, ובעת לימודם נותנים לבם להבין דברי הסבא - ולא יכולו. ופירוש הרב מקדש מלך לא היה מספיק להם. וכאשר ראיתי גודל תשוקתם בלימוד הסבא, ויד הכל ממשמשין בו, והם מצטערים להבין דברי קדשו – נכספה וגם כלתה נפשי ללקט פירוש דברי הסבא מכתבי האר"יז"ל, ומספר מקדש מלך והרמ"ז ז"ל, ומשאר דברי המפרשים ז"ל, אשר נדפסו בגליון הזוהר. ומעט מן המעט הוספתי נופך משלי, שהוא הפירוש היותר מתאים לפשטיות הזוהר, גם לפעמים ימצא

באיזה מקומות שאין דברי הסבא מובנים, והמפרשים ז"ל לא חוו דעתם בזה. ואני בעניי - טרחתני ויגעתי, ומצאתי פירוש נכון כפי מה שחנן ה' אותי, ואם הלומד, ברוחב בינתו, יפרש פירוש אחר היותר נכון - גם אנו מודינא ליה, ומני ומניה - יתקלס עלאה. וקראתי לפירוש זה בשם "מתוק לנפש" כשמו כן הוא, כי דברי הסבא הם צוף דבש אמרי נועם, מתוק לנפש הנפטר, ומרפא לעצם - שהוא הגוף שבקבר.

ומסיים הרה"ק רבי יאודה פתייה זיע"א: ויהא רעוא, שזכות רב ייבא סבא יעמדו לי, שלא אכשל בהבנת דבריו אכ"ר. והתחלתי בו ביום כ"ג שבט ונגמר ביום כ"א אייר שנת ברצו"ת ה' דרכי איש - גם אויביו ישלים אתו. ויקויים בנו מקרא שכתוב: "ובשנת בצור"ת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי"א אכ"ר, הצעיר יאודה משה ישועה פתייא ס"ט, עכל"ק. ונסיים בדברי המקובל הקדוש רבי פנחס אליהו ברבי מאיר מווילנא זי"ע בעל ספר טעם עצו על המשנת חסידים בספרו ספר הברית, וז"ל: ועתה אהובי וחביבי ראה גם ראה, מכל דברי חז"ל הנזכרים, מה רב טוב השכר הצפון לבעלי הקבלה, וכמה גדול העונש מי שלא עסק בחכמה זו, ואל תפן לקחת ראייה מגדולי התורה בעלי הנגלות שלא רוצים לעסוק בחכמה זו, כי דברי חז"ל במדרש ובזוהר שזכרנו, נאמנים ובטוחים יותר מגדולי הדור הזה, עכ"ל. (ספר הברית ח"ב מאמר י"ב פ"ה, עיי"ש באורך).

בלימוד הזוהר יצאו ישראל מן הגלות ברחמים

הגה"צ המקובל רבי בניהו יששכר שמואלי שליט"א סיפר על המקובל האלוקי החכם רבי ציון חביב ברכה זי"ע, וז"ל: עיקר עבודתו של רבי ציון היתה לפרסם לימוד הסוד ולימוד הזוהר הקדוש, כמה פעמים שמעתי ממנו שהיה אומר, כי צריך לעזוב הכל, ורק לעסוק בלימוד הסוד, צריך ללכת בכל

הישיבות והכוללים - היה אומר - ולומר להם, כי אי אפשר ללמוד כל היום רק פשט, צריך ללמוד גם סוד, אי אפשר להקים את השכינה בלי לימוד הסוד, בלי לימוד הזוהר הקדוש שמטהר את הנשמה, אי אפשר כל היום ללמוד רק סדר נשים נזיקין, אלא צריך ללמוד גם פנימיות התורה לדעת את ה', כדי לעובדו בלב שלם בכל לבבכם ובכל נפשכם, ולכן צריך לזכות את הרבים ללכת בכל הכוללים, ולהמריץ אותם שילמדו סודות התורה. כי בדא יפקון בגלותא ברחמי.

ומי שאינו מאמין בסוד נשארו פ'ר'ד'

ומורנו ורבנו המקובל האלוקי רבי מרדכי שרעבי זי"ע היה רגיל להביא דברי החיד"א זי"ע על הפסוק "אל תהיו פסוס כפךד", ותדעו כי כל התורה שמוותיו של הקדוש ברוך הוא, ונדרשת פ'ר'ד'ס, ומי שאינו מאמין בסוד נשארו פ'ר'ד'. (יוסף תהלות להחיד"א, תהלים לב, ט). והיה מוסיף מו"ר רבי מרדכי שרעבי זי"ע כי פש"ט אותיות טפ"ש, ומי שלא לומד סודות התורה בסופו של דבר נעשה טפש וריק מחכמת האמת, וחסר בכל הנרנח"י שלו ואינו זוכה לעמוד על כוונת התורה באמת עכת"ד.

עתה אבקש מכל אחד ואחד לפרסם הספר הקדוש "סבא דמשפטים" ולהדפיסו לזכות הרבים, לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל, למען שכינת עוזינו ופדות נפשינו בגאולה השלימה ברחמים בב"א אכ"ר.

א. הצדיק אינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה. (זוהר הקדוש, חלק א, כ):

ב. אילו היו יודעים בני העולם גודל השכר להחזיר חבירו למוטב היו רודפים אחריו תמיד כמו שרודף אחרי כסף וזהב. (זוהר הקדוש פרשת תרומה קכח, ב - קכט, א).

ג. מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקיימין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו'. (זוהר הקדוש פרשת תרומה, קב הישר פרק ס"ד).

ד. כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחרי' לעשותה, שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכו' (ספר חסידים אות ק"ה).

קודם שילמד יאמר:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו, ליחדא שם ו"ה בי"ה, ביחודא שלים בשם כל ישראל, הרי אנחנו באים ללמוד בזוהר משפטים, [לרפואה, לפרנסה, לזיווג] לעילוי נפש ורוח ונשמה של עבדך פלוני בן פלוני (אמתך פלונית בת פלונית).

ויהי רצון מלפניך אלהינו ואלהי אבותינו שעל ידי לימודנו זה, יעלה זכרונו (זכרונה) לטובה לפניך ותלוה אליו (אליה) השלום ועל משכבו (משכבה) יהיה שלום. ותקיים בו (בה) מקרא שכתוב: "יבוא שלום ינוחו על משכבותם" מעתה ועד עולם אמן כן יהי רצון.

מבוא ללומדים

הַרְשָׁבִי זִי"ע יוֹשֵׁב אֶתְנוּ בְּלוֹמְדֵינוּ תוֹרְתוֹ

פְּתַב הַצֵּה"ק רַבִּי אַבְרָהָם אַזּוּלַאי, וְהַצֵּה"ק רַבִּי אַבְרָהָם גְּלַאנְטִי זִי"ע"א, בַּסְפָּרוֹ "אוֹר הַחֲמָה" (דף קכ"ג ע"ב), שֶׁהַרְשָׁבִי זִי"ע יוֹשֵׁב אֶתְנוּ בְּלוֹמְדֵינוּ תוֹרְתוֹ, וז"ל: אֶפְּיֵלוּ עוֹד הַיּוֹם אַחַר שְׁנַפְטֵר רֶשֶׁבִי מִבְּיַנְיָנוּ, כֹּל זְמַן שְׁאַנּוּ עוֹסְקִים בְּדַבְּרֵי הָאֲדָרָא,

לד מבוא ללומדים סדר הלימוד ליום ד חשוון [יום 34 בשנה] סבא דמשפטים

"אתעטר" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרוֹתיו בראש, ויושב בגנון, עכל"ק.

וידוע מה שפֿתוב בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ שֶׁרַק אֱלֹהִים שִׁילְמָדוּ זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ וַיְצַלּוּ בְּמַלְחָמַת גּוֹג וּמַגּוּג שְׁזָה בֵּא בַקְּרוֹב מִמֶּשׁ, זֶה מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁלִישִׁית שֶׁהַחֶפֶץ חַיִּים אָמַר: שֶׁמַּלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה הִיא צַחוּק נֶגַד מַלְחַמַת הַשְּׁלִישִׁית, זֹאת אֹמֶרֶת אֲנַחְנוּ קְרוֹבִים לְשׂוֹאָה כְּזֹאת גְּדוּלָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזִכְרִיָּה (י"ג, י"ד, וַיִּחַזְקָא, וַיִּשְׁעִיהַ כ"ח) וְרַק בְּזִכּוֹת לִימוּד הַזֶּה נִזְכָּה לְבַלְתִּי יָדַח מִמְּנוֹ נִדְּחַ, וְלִיקַר הַרְגָעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ". וְכִמָּה גֹדֵל פּוֹעֵלִם וּמְסִירוֹת נִפְשָׁם, בְּלִימוּד הַכּוֹלָל הַזֶּה זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְקַרְבִּים לָבֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שֶׁבְּשָׂמַיִם, בְּאַרְץ וּבְעוֹלָם כָּלוּ, וּמִמְּנוֹ יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים וְכָל הַצְּמָאִים מִמְּנוֹ שׂוֹתִים, וּבְזֶה יִתְעוֹרְרוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹב לְאַבְיָנוּ שֶׁבְּשָׂמַיִם.

מורי ורבותי! אחי ורעי! כאן נגלה את הסוד הגדול למה אנחנו בגלות כל הרבה שנים, עם כל כך הרבה צרות, ולמה עוד לא זכינו להיגאל?

ועתה נתחיל בע"ה לבאר לכם את ההיסטוריה של התורה הקדושה:

משה רבנו אומר בספר דברים (פרק לב פסוק ז) זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שָׁנוֹת דֹּר וְדֹר שֶׁאֵל אָבִיךָ וַיַּגְדִּיךָ וַיִּקְנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ. וברש"י שם: זכור ימות עולם - מה עשה בראשונים שהכעיסו לפניו:

בינו שנות דור ודור - דור אנוש שהציף עליהם מי אוקינוס ודור המבול ששטפם. ד"א לא נתתם לבבכם על שעבר, בינו שנות דור ודור להכיר להבא שיש בידו להיטיב לכם, ולהנחיל לכם ימות המשיח והעולם הבא:

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ה חשוון [יום 35 בשנה] מבוא ללומדים לה

שאל אביך - אלו הנביאים שנקראו אבות, כמו שנאמר באליהו אבי אבי רכב ישראל: זקניך - אלו החכמים: ויאמרו לך - הראשונות:

בזוהר הקדוש (בראשית כ"ו-כ"ז) ורבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית), ורבי נתן מברסלב מביאו (בהלכות נטילת ידים והלכות ערלה): **הנחש פיתה את האדם בגאווה שעל ידי עץ הדעת הוא יכול להיות כאלקים, ולהתחרות עמו כביכול, ולשלוט על כל העולם.** אדם הראשון לקח מעץ הדעת, שורש כל החכמות החיצוניות, ולא בחר להתעסק בעץ החיים התורה הקדושה, חכמת הקבלה, ולהשיג דרכה את השם יתברך, והוא שורש כל החטאים מאז ועד היום שהאמין ללשון הרע של הנחש הארור, ולא רצה ללמוד זוהר הקדוש, ומאז ועד הלאה כל העולם מעורב מטוב ורע, ומשם יצאו הערב רב שגרמו להחטיא את בני ישראל.

ובאריכות ביאר מוריניו האלקי רבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית) **שחטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, ובגלל שנמנעו מללמוד חכמת הקבלה וזוהר הקדוש גרם חורבן שני המקדשות עד שישובו בני ישראל בתשובה ללמוד זוהר הקדוש.**

חטא אדם הראשון היה שלא בחר להתעסק בעץ החיים
(דהיינו הזוהר הקדוש)

זה לשון המרח"ו זי"ע: "הנה נתבאר במקום אחר [במאמר] הזה כי עון אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע הוא, שלא בחר להתעסק בעץ החיים שהיא חכמת הקבלה. ומשם בא גם היסוד, ועל ידי זה צמחו דור המבול ודור הפלגה וסדום. ואחר כך באו קין והבל ובחרו להתעסק בעבודת האדמה ולא להכיר את הבורא. ואז קם דור אנוש שהחלו לעבוד את

הכוכבים והמזלות עד ששכחו את השם יתברך ונשכח שמו מן הארץ. זרעו של קין בחרו להתעסק בעבודת האדמה, פיתוחה ובנינה, ושכחו את השם יתברך ורדפו אחר המותרות, ותשחת הארץ, וזה גרם שנמחקו מן העולם במבול הגדול בשנת תרנ"ו, אז קם נח ובנה את התיבה, אבל לא הוכיח את דורו ולא התפלל בעבורם. אחר כך קמו אנשי דור הפלגה, וכמו כן רדפו אחר השררה והמלאכות ובנו מגדל גדול לשלוט משם על העולם, במקום להתעסק בענייני הכרת האלקים, ומרדו נגד ה', ובחרו בחכמת הקבלה להלחם נגד השם יתברך כמבואר בזהר הקדוש סְתָרֵי תוֹרָה (ח"א פרשת בראשית דף ע"ד ע"ב). ובאלשיך הקדוש פרשת נח מסביר באריכות, עיי"ש.

אז קם עמודו של עולם, אברהם אבינו ראש המאמינים, והחל לתקן את חטא אדם הראשון, והחל ללמד את העם אמונה להכיר את השם יתברך, וחיבר ספר יצירה, ומסר את תורתו לבניו וזרעו אחריו, (יצחק גימטריה רז"א), ויעקב אבינו חיבר ספרא דצניעותא. יעקב אבינו העביר את תורתו ליוסף הצדיק. וירד יעקב מצרימה, לברר את הניצוצות שירד בקליפות (מחמת חטא אדם הראשון).

בני ישראל יצאו ממצרים, ובפרשת בשלח כתוב: "וגם ערב רב עלה אתם", שהתקבלו על ידי משה רבינו. והם שורש כל החטאים שהיו במדבר.

חטא הערב רב היה שלא רצו ללמוד סתרי תורה
(הזהר הקדוש)

וראה בתיקוני הזהר (תקונא עשרין, וחד ועשרין דף מט ע"א), דאלו שלא לומדים תורת הסוד הם מהערב רב, שימחקו מהעולם הזה ומהעולם הבא, כמו שכתוב על עמלק שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שיתקיים "תמחה את זכר עמלק

מתחת השמים לא תשכח". ואלו הערב הם משורש וכת דליה כמובא בזוהר הקדוש בכמה מקומות, ועוד כתוב בזוהר שהקדוש ברוך הוא רוצה להשרות שכינתו על עם ישראל קדושים אך מחכה עד שיתבדלו מהם הערב רב לגמרי כי הם המעכבים, ועל זה משה רבנו צריך לבוא בגלגול כדי לתקן את חטא הערב רב כמו שכתוב בתיקוני זוהר תיקון י"ג, ועוד.

ואומר רבי חיים ויטאל זצ"ל - וזהו עצמו עון הערב רב, האומרים למשה רבנו **"דבר אתה עמנו ונשמעה"** בעץ הדעת טוב ורע, ו"אל ידבר עמנו אלהים" פן נמות בסתרי תורה.

כל האומרים שמי שמתעסק בחכמת האמת ימות בקיצור שנים - טועים!

כסברת הטועים קצת בני תורה אשר בזמנינו, זה המוציאים שם רע על חכמת האמת, חיי עולם, ואומרים שכל מי שמתעסק בה ימות בקצרות שנים ח"ו, (עיין ש"ך יו"ד סימן רמ"ו - שכתב בזמנו של השבתאים ימ"ש, כי האנשים התחילו להשתבש).

וממשיך המרח"ו זי"ע: בגלל הערב רב נשתברו הלוחות, שהיה כתוב בהם סתרי תורה מצד עץ החיים, ונתנו להם מצד עץ הדעת טוב ורע: ולכן נשברו הלוחות הראשונות מסטרא דעץ החיים, ונתנו להם מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, משנה, שפחה דמטרוניתא, עכ"ל.

אחר כן עלו בני ישראל לארץ ישראל, בנו את המשכן, ודוד המלך למד קבלה, וברבות הימים שכחו את נשמת התורה חכמת הקבלה, (לא ברכו בתורה, וכמ"ש החת"ס זצ"ל). וזה גרם את חורבן שני בתי המקדש: [וגרם איבודא דחורבן בית ראשון ושני, (זוה"ק ומהרח"ו שם)].

משם הוגלו לבבל (והחל תלמוד בבלי) ומשם פרס ומדי, ואז הוגלו לאדום. ומאז החל להתנוצץ אורו של רבי

שמעון בר יוחאי הקדוש ע"ה והחל ללמוד את הזוהר הקדוש לתקן את השכינה ולהביא גאולה לעם ישראל באחרית הימים. עד שבא רבינו האר"י הקדוש זי"ע ופתח לנו שערי אורה וכל דבריו על פי אליהו הנביא זכור לטוב וברשותו גילה מה שגילה ואין לנו מכשול ולא שום סכנה כעת כמו בנגלות ממש כמו שכתוב בהקדמת מבוא שערים רנו ליעקב, וז"ל: לולי החכמה הזאת עתה אין אנו יכולים לעמוד בגלות המר הזה אבל החכמה היא לנו עזר וסעד וכו', כי גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות הוא כדי שיהיה לו מגן עתה לאחוז בלבב שלם באבינו שבשמים... מי יגן עלינו אם לא קריאתינו בחכמה הזאת הנפלאה והעמוקה ובפרט על פי מה שכתב האר"י החי שהנסתרות בזמן הזה כמו הנגלות, עכ"ל.

ובגלל זה כתוב בזוהר שמי שלא אומר ללמוד זוהר ולא לומד זוהר, טוב שלא נברא בעולם, וגורם עני בעולם וארץ הגלות.

וכמו שכתב בתיקוני זוהר הקדוש תקון ארבעים ושלושה (דף פב ע"א): באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צווחים הבנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין עונה. זהו שפתוב (משלי א כח) אז יקראני ולא אענה. וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהן [והגר"א מוסיף ולא אשתדל בהן] ואומרים שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אזי לו, טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנחשב לו כאלו החזיר העולם לתהו ובהו, וגורם עני בעולם וארץ הגלות.

אוי להם שגורמים עניות וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם, ומעכבים את המשיח

ובזהר תיקון ל': בנדאי בזמן שהשכינה יורדת לגלות, הרוח
הזו נושבת על אותם שמתעסקים בתורה, משום
שהשכינה נמצאת ביניהם, והרוח הזו נעשית קול, ותאמר כף:
אותם ישנים ששנה בנחיריהם, סתומי העינים ואטומי הלב,
קומו והתעוררו אל השכינה, שיש לכם לב בלי השכל לדעת
אותה, והיא ביניכם. וסוד הדבר - קול אומר קרא, כמו קרא נא
היש עונך ואל מי מקדושים תפנה, והיא אומרת מה אקרא, כל
הבשר חציר, הכל הם כבהמות שאוכלות חציר, וכל חסדו כציץ
השדה, כל החסד שעושים, עושים לעצמם. ואפלו כל אלו
שמשתדלים בתורה, כל חסד שעושים - לעצמם עושים.
באותו זמן ויזכר כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב לעולם, וזוהי
רוחו של משיח, אוי להם מי שגורמים שילך לו מן העולם ולא
ישוב לעולם, שאלו הם שעושים את התורה יבשה, ולא רוצים
להשתדל בחכמת הקבלה, וגורמים שמסתלק מעין החכמה,
שהיא 'ממנה, ונשארת ב' יבשה, אוי להם שגורמים עניות
וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם, והרוח הזו שמסתלקת היא רוח
המשיח, כמו שנתבאר, והיא רוח הקדש, והיא רוח חכמה ובינה
רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת הוי"ה.

**בני ישראל צריכים לשוב בתשובה לדעת את מי הם
עובדים ומי הוא מלכם, וללמוד את הזוהר הקדוש וחכמת
הקבלה ועל ידי זה תבוא הגאולה**

יום ד
לחודש

המרח"ו ממשיך... עד דיתובון בני ישראל בתיובתא, ובקשו
את ה' אלהיהם. להכירו וליודעו ברזי תורה. וידעו את
מי הם עובדים, ומי הוא מלכם. וכדין יזכו לעסוק בחכמת
האמת כמו שאומר הכתוב "ויורוהו ה' עץ, וימתקו" על ידי
המשיח, וכמו שאמר בפרשת נשא ברעיא מהימנא (ד' קכ"ד ע"ב)

וז"ל ובגין דעתידים ישראל למיטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא וכו' ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר לא שליט על ישראל יתיר וכו' [עכ"ל].

בשנת תר"פ קמו הבית דין צדק של עדה החרדית בירושלים, בראשם של הרי"ח זוננפלד זצ"ל ורבני ארץ הקודש, וציוו על כל ישראל לסיים את הזוהר הקדוש 1000 פעמים, לבטל הגזירות הקשות הבאות לעולם, להביא גאולה ברחמים, וקראו לזה תיקון לגאולה האמיתית. וחזרו וקראו על כך בתרפ"א.

ובשנת תרצ"א נוסד בראשות הרי"ח זוננפלד מרכז הזוהר העולמי ותיקנו לכל ישראל חוק ולא יעבור את הדף היומי של הזוהר הקדוש. ואז בגלל שהפסיקו את לימוד הזוהר הקדוש ולא שמעו בקול האר"י אשלג זצ"ל, (שהיה נשמת אריז"ל פרצה השואה הנוראה) [שלב שני של מלחמת גוג ומגוג].

בשנת תש"ג ידוע שבאו גם לארץ ישראל הנאצים הארורים ימ"ש, אמר בעל הסולם: כשיצא הכרך הראשון של הזוהר עם ביאור הסולם יהיה לרשע ימ"ש מפלה, ובזכות שיצא הכרך הראשון של זוהר עם פירוש הסולם, היה לו מפלה, ולא הצליח להיכנס לארץ הקודש.

ומאז יצאו גדולי ישראל הבית דין צדק של העדה החרדית וגדולי המקובלים של הספרדים, בקול קורא'ס גדולים לכל בר ישראל, לקבוע לימוד של על כל פנים דף היומי של הזוהר הקדוש, לחדש את תקנת שנת תרפ"א ותרצ"א.

בשנת תשמ"א, תשס"א, ס"ב, ס"ד, ס"ח, ע"ב, ע"ג, יצאו קול קורא'ס חדשים.

עכשיו מגיע שלב השלישי והסופי של מלחמת גוג ומגוג שעליה נאמר (זכריה יג) "והיה בכל הארץ וכו' (ועיין

סנהדרין קי"א) ו"ויצטרפו ויתבררו ויתלבנו רבים, והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" (אלו שלומדים זוהר הקדוש ינצלו).

ועתה ישראל מה ה' דורש מעמך, כי אם דף אחד של זוהר הקודש (שלוקח דקה ביום).

מי לה' אלי! המרח"ו אומר: בזמן הגאולה יהיו כמלאכים עוסקים בחכמת התורה דאצילות: כי אז יהיו כמלאכי עליון עוסקים בחכמת התורה דאצילות, ולא בתורת מטטרו"ן מלובשת במלבושים וספורים גשמיים. עוד אמרו בספר הזוהר (תקון ששית) וז"ל: וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא בתראה בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ".

מבוא

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א נגלה אליו בחלום וכך אמר לו

כבר מנעוריו למד קבלה אצל גדול המקובלים בדורו, הרב יוסף חיים. ספריו "בית לחם יהודה" - פרוש על ספר הזוהר "יין הרקח" - פירוש על ה"אידרא רבא" וה"אידרא זוטא".

"מתוק לנפש" - ביאור על סבא דמשפטים

רבי שמעון בר יוחאי חפץ בהדפסת הספר - "יין הרקח" מעשה שהיה:

כאשר עלה רבי יהודה פתיה לארץ ישראל, ביומו השני בירושלים, בא לבקרו הרב הגאון רבי אברהם עדס.

רבי יהודה קיבלו בכבוד הראוי ושאל אותו בהתרגשות "מדוע הטריח כבודו את עצמו לבוא לבקרני?"

השיב לו הרב עדס: "בדבר חשוב מאוד באתי אליך" "מהו הדבר?" - שאל הרב פתיה.

"כבודו כתב פירוש על האדרא רבא והאדרא זוטא ועדיין לא הדפסת אותו? "כן, - ענה הרב פתיה - כתבתי את הפירוש לפני כחמש עשרה שנה. אך מניין ידוע למעכת על פירושי זה? כי דבר זה לא גליתיו לשום אדם מעולם ורק אאמו"ר יודע על כך".

הרב אברהם עדס סיפר לו כי נגלה אליו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א בחלום וכך אמר לו:

"בימים הקרובים צריך לעלות לירושלים ארי מבבל, רב גדול ומקובל עצום בשם יהודה פתיה, אשר כתב פירוש על ה"אידרא רבא" וה"אידרא זוטא" שחיברתי. וזה כמה שנים נמצא באמתחתו ולא הדפיסו. אבקשך להשפיע עליו שיוציאו לאור ולעזור לו בזה" על כן באתי אל כבודו לוודא את אמיתות החלום ולהשפיע על כבודו להדפיס את הפירושי.

ענה רבי יהודה פתיה ואמר: "צעיר הייתי לימים, ולא רציתי להוציאו לאור, אך כעת ברור לי, כי מהשמים מסכימים לפירושי, והנני בעזרת ה' אוציאו לאור בקרוב". אך רק לאחר שלוש שנים הודפס הספר, בשל מחלות נאלץ הרב פתיה לחזור לעיר בגדאד שבבבל ושם נשלמה הדפסת הפירוש על האדרות.

מי שלא טעם טעם חכמת האמת כאילו לא ראה מאורות מימיו ואוי להם לבריות מעלבונה של תורה. והאומר די לי בנגלות אין לי עסק בנסתרות טב ליה דלא איברי בעלמא

אמר אליהו לרבי שמעון בתיקונא שתיתאה דבהאי ספר הזוהר יתפרקון מן גלותא כד אתגלייא בדרא בתראה.

ופי' הרב כסא מלך שם וז"ל בקיצור, שאם היה עם הארץ יותר טוב לו כי אינו פוגם אם אינו לומד קבלה כי אין לטייל

בפרדס קודם שימלא כריסו בשר ויין אבל מאן דיליף תורה שבע"פ עונשו כל כך גדול אם לא ילמוד קבלה ואדרבא פוגם בלימודו (כמבואר בשער הגלגולים סוף הקדמה י"ז ו"זל ומי שלא עסק בסודות התורה פוגם בת"ת דאצילות וכו' יעו"ש) וטב ליה דלא יוליף לה כי אחר עלמא לתהו ובהו שהוא סוד שבירת הכלים וכו'. ומי שיכול לקנות לו רב שילמדהו קבלה או חבר או מתוך הספרים ומתשל גורם אורך גלותא ובפירוש אמר אליהו לרבי שמעון בתיקונא שתיתאה דבהאי ספר הזוהר יתפרקון מן גלותא כד אתגלייא בדרא בתראה, כי לימוד הזוהר בגירסא בעלמא בונה עולמות כל שכן אם יזכה ללמוד ולהבין פירוש מאמר אחד יעשה בו תיקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה, עכ"ל.

איין האדם נקרא שלם עד שיעסוק בחכמת האמת
ואיין האדם נקרא שלם עד שיעסוק בחכמת האמת כמ"ש
 בסבא דמשפטים דצ"ט סע"א כדן איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי מארי דביתא וכו'.

מי שאינו לומד קבלה אינו בעל תורה שלם
וכתב במקדש מלך שם נ"ב הא למדת שכל מי שאינו לומד
קבלה אינו בעל תורה שלם. עכ"ל.

הזוהר קורא לעוסקים בחכמת האמת "אינון דהוו קיימי בטורא דסיני"

ובזוהר בהעלותך (דף קנ"ב ע"א) קרי לעוסקים בחכמת האמת
אינון דהוו קיימי בטורא דסיני, וז"ל: חכימין עבדי
דמלכא עילאה אינון דקיימו בטורא דסיני לא מסתכלי אלא
בנשמתא דאיהי עיקרא דכלא אורייתא ממש וכו'. ונ"ב א"מ
משמע אותם שאינם יודעים סודות התורה לא עמדו על הר
סיני, עכ"ל.

מי שעוסק בחכמת האמת נקרא בן להקב"ה

גם מי שעוסק בחכמת האמת הוא נקרא בן להקב"ה כמ"ש בסוף פ' בהר (דף קי"א ע"ב) ברעיא מהימנא, יעו"ש.

החלום הנורא, שרק בזכות הזוהר אוכל להציל את כל העיר – ומה שקרא אחר כך

ואעידה לי עדות נאמנה ע"ז כי בתוך ז' ימי האבלות של ח"ר שמעון ז"ל בא אלי זקן א' כמה"ר צאלח שלום משה יעקב שינא הי"ו (ז"ל) ואמר לי שראה אתמול חלום מבהיל אמנם לא רצה להגיד לו מה ראה בחלום בשום אופן רק זו אמר כי אמרו לו בחלום שהסכימו בעולם העליון עליך (עלי אני הכותב) להיות ממלא מקום ח"ר שמעון נ"ע וצריך להשתדל בכל עוז לטובת העיר הזאת. ואותה המחשבה אשר עלתה על לבך על משכבך בליל אתמול ללמוד בספרי ח"ר שמעון נ"ע צריך להשתדל לקיימה בפועל בלא עיכוב כלל. ואם תתרשל ידוע תדע שכל אנשי העיר יהיו בסכנה גדולה. עד כאן היו דברי הזקן צאלח שלום הנז"ל.

אחר עבור ג' שעות חזר ובא אלי ועמד בפתח החצר כמבולבל וצעק עלי קום לך

ואחר עבור ג' שעות חזר ובא אלי ועמד בפתח החצר כמבולבל וצעק עלי קום לך במהרה לבית ח"ר שמעון נ"ע וקח לך משם ספר הנצרך עליך כי לא דבר רק הוא אשר דברתי עליך, עד כאן היו דבריו עמי ותיכף חזר לדרכו.

ידעתי את כוונת החלום שירמזון על לימוד עץ חיים ואני הדל ידעתי את כוונת החלום שירמזון על לימוד עץ חיים הנזכר. ותכף אחר הסוכות בתחלת שנת התרע"ה אזרתי כגבר חלצי והתחלתי ללמוד בע"ח בשקידה גדולה והיה לי הלילה ללימוד והיום לתפילה ולצעקה ולצאת על קברי

הצדיקים ולסליחות ולתעניות עם הציבור ולעמוד בכל יום התהלים עם ז' כורתי ברית ולהרבות בצדקות מפני הצרות אשר סבבנו.

וכתבתי זה להיות מזכרת לחכמי הדורות לידע ולהודיע ולהודיע שכמה צרות, רבות ורעות גורמים לעולם בהתרשם מעסק רזי התורה

וכתבתי זה להיות מזכרת לחכמי הדורות לידע ולהודיע ולהודיע שכמה צרות, רבות ורעות גורמים לעולם בהתרשם מעסק רזי התורה כמ"ש בתיקונים הנז"ל דגרים עניותא ואורך גלותא וכו'. וקוצר גלות השכינה וקוצר צרת ישראל וקוצר גלגולם הכל הוא תלוי בצאורם על שיש בידם יכולת לעסוק בחכמת האמת ואינם רוצים למעט משיעור לימודם הקבוע להם ולהניח פנאי לעסוק ברזי תורה וסודותיה והוא רחום יכפר בעדם.

כ"ד המחבר האי לחמא עניא
הצעיר יאודה משה ישועה יחזקאל ישועה פתייא יצ"ו
(מתוך הקדמה לספרו בית לחם יהודה חלק ראשון)

דברי הרמח"ל הקדוש זי"ע בספר שערי רמח"ל
(עמוד צה-מאמר, מה מלמדת חכמת האמת)

חובת כל ישראל לעסוק בסודות התורה כי לכך נברא כל העולם כולו, וזה רצונו יתברך ויתעלה שיהיו ישראל קדושים כמלאכי השרת [ומי שאינו עושה כן הרי הוא ח"ו כפוי טובה רח"ל]

כתיב: "אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי" (ירמיהו ט, ב) מכאן ראיה, שהחכמה, שהקב"ה בוחר בה, היא להשכיל ולדעת בו

יתברך, מה (שא"א) כ"א [שאפשר] לדעת. ולא אמר "השכל וידוע את מצותי", "את דברי", שאז היה מורה שדי לדעת המצוות, וסדר עשייתן בכל פרטיהם. אלא "השכל וידוע אותי". אם כן הוא רוצה דוקא שיתעסקו בני האדם לדעת את תפארת גדולתו. וכל שאר חכמה נאמר בה "אל יתהלל חכם בחכמתו".

הפילוסופים אומרים, שצריך ללכת אחרי החקירה והחכמות החיצוניות, לדעת מהן יקר הבורא, כי מן המצוות אין נראה כלל שום תפארת וגדולה, ולא שום חכמה. ומפני זה הלכו אחרי ההבל של חכמות האומות. אך שקר נסכם ודאי, כי התורה בפירוש צותה "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). ואם היום והלילה משועבדים שניהם ללמוד התורה – אין עוד זמן נשאר לשאר חכמות. והרי בהדיא נאמר: "לא ימוש ספר התורה מפריך" וגו' (שם). אם כן לא זו הדרך ודאי, וחלילה לזרע קודש, להתפתות בשוא נתעה כזה.

אבל עדיין צריכין אנו למודעי – איזה הדרך נלך לראות בוראנו ית"ש. כי זה האמת, שמן המצוות לבד לא יצא זה. אין זה כי אם בתורה עצמה, החלק אשר הוא באמת מודיע גדולתו ית"ש, וסוד מעשיו הנפלאים, כי אז יודעים אותו באמת. והעיקר, כי הקב"ה הבדיל לו לעם סגולה – ישראל, דכתיב "והייתם לי סגולה מכל העמים", "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות ט ה-ו). וזה השורש הגדול, שכאן עומד סוד האמונה באמת: שבשעה שהקב"ה בחר בישראל, הבדילם לגמרי מכל גויי הארץ. ורצה לעשות אותם קדושים בקדושתו ממש. והוא הענין שאמרו רז"ל (תהלים עז, יד): "אלקים בקדש דרכך" – הוא קודש הילוכו בקדושה, דיבורו בקדושה וכו'

כא) כוננת הרב זי"ע דעיקר החכמה היא לידע שאין אנחנו יודעים, ועל פי סוד - להשיג עד דל"א [רישא דלא אתיידע]

(ירושלמי ברכות פ"ט ה"א). והיינו כי הקב"ה הוא מקור הקדושה, כל עניניו אינם אלא ענינים של קדושה. וכן כל ישראל להיות קדושים בקדושה הזאת, צריך שכל עניניהם ופעולותיהם, יהיו הכל עניני קדושה ממש. והיינו כי אין די שיהיו עניניהם ענינים גשמיים, ככל שאר האדם, אף על פי שיהיו בהן מצוות שצריך לשמור אותם. זה אינו מספיק לעשותם עם קדוש ממש, כמלאכי השרת. שהקב"ה רוצה אותם למטה, כמלאכי השרת למעלה, כי מלאכי השרת אינם על דרך זה – שיהיו פעולותיהם פעולות חומריות, אלא שקשרי מצוות רביעי עליהם, אלא כולם קדושים וכל מעשיהם קדוש.

כן ראוי שיהיו ישראל למטה באמת. והיינו כי כמו שהקב"ה אינו פונה ביחוד אלא לישראל, כך ישראל אין להם להיות פונים אלא להקב"ה. וזהו "אני לדודי ודודי לי" (שה"ש ו, ג), "אני לדודי ועלי תשוקתו" (שה"ש ז, יא), ולהיות כל מעשיהם על דרך זה. והוא ענין "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו). ואף על פי שגם הפסוק יש לפרש אותו – שדי להיות מכוון לשם שמים, דהיינו שיאכל כדי שיחיה ויעבוד את ה', וכן על דרך זה [שאר המעשים]. אין זה עיקרו! אבל להיות כל המעשים ממש דברי קדושה, ואז ישארו ישראל מובדלים לגמרי מן כל שאר האומות, בלי סרך כלל. אלא שאר האומות – אנשים, וישראל – כמלאכי השרת.

כתב באר לחי רועי בהקדמת תיקוני זוהר: התיקוני זוהר הקדוש לימי אלול ועשרת ימי תשובה וכן כתב הכסא מלך בהקדמתו, כי לימוד התיקוני זוהר הקדוש בחודש אלול מטהר הגוף והנשמה וסגולתו לקרב קץ הגאולה ב"ב, על כן רמוז לענית דעתי בתחילתו - רבי שמעון [הוא שם המחבר התנא הקדוש זי"ע], אזל ליה וערק למדברא, ראשי תיבות אלול, ועל דרך מה שכתוב בפרי עץ חיים, כי אלול רמוז בכתוב ואשר לא צדא וגו', ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה, ולזה רמוז, אזל וערק למדברא, כנזכר והבן, עכ"ל.

על כן, עיקר מה שצריך האדם להיות משכיל, הוא ענין קדושתו יתברך המתפשטת בעולמו, **שישראל נתקדשו בה** – מה ענין הקדושה הזאת, ומה הם דרכיה, ואיך מתפשטת, ואיך מזדמנים לקראתה **להתקדש בה כראוי**. ומי שיראה זה, יראה באמת איך כל הבריאה כולה לא נבראת אלא **בשביל זה**. והיינו **"בראשית – בשביל ישראל שנקראו ראשית"** (ויק"ר לו, ז). ויראה בהדיא כי כל העולם לא נברא אלא לפי שנתאוה הקב"ה להשרות קדושתו על ישראל, וכמה הכנות גדולות הכין לענין זה. כי ודאי שצריך שישראל יהיו ראויים לה, ואינם ראויים לה אלא אם כן ישמרו כל התורה והמצוות בכל דקדוקיהם ופרטותיהם, ומשמרת למשמרת שלה בכל חומרותיה, כי בזה תלוי הכל.

אבל כמה דרכים הכין לזה הענין, וכמה גלגולים גדולים, בכמה חכמה עמוקה, בהיות צופה כל העתידות, ורצה לתת יצר הרע, לנסות בו בני האדם. ומפני שהיו עתידים לחטוא, זימן מתחילה כמה גלגולים גדולים, עד שבסוף הכל יתקנו ישראל תיקון גמור. ותהיה קדושה זאת מתפשטת בהם לנצח נצחים. וזהו ענין האהבה הגדולה שבין הקב"ה וישראל. והנה מי שאינו יודע דברים אלה, נקרא שהוא הולך כעיור באפילה, כי אינו ידוע כלום על מה הוא חי, על מה מתקיים העולם, וכל שכן על מה עומד העולם כולו.

ועל זה היו צועקים חז"ל **"אוי להם לבריות שרואות ואינם יודעות מה רואות, עומדות ואינם יודעות על מה עומדות"** (חגיגה יב, ע"ב). כי אין זה כבודו של מקום ב"ה, ולא שבחם של ישראל. הא למה זה דומה: למלך שאוהב אחד מעבדיו, ועושה בעבורו כמה דברים גדולים בעבור אהבתו, הייטב בעיניו שלא יהיה העבד ההוא שם בלבו לכל הדברים הרבים האלה, ולא ירצה אפילו לדעת מה עשה לו. כן הדבר הזה, כי באמת, כל

העולם ומלואו אינו עומד אלא על האהבה שהקב"ה אוהב את ישראל. ואם ישראל אינם שמים לב לראות דבר גדול כזה, הייטב בעיני ה'?

זהו הטעם שרשב"י צווח כל כך על זה, וקורא לעוסקים בפשט התורה, שהם ישינים בתרדמה, כי אינם פוקחים עיניהם כלל לראות באהבה שהקב"ה אוהב אותם, כאילו הם ח"ו כפויי טובה אליו. ועוד, שאינם רואים ואינם יודעים דרך הקדושה כלל, ואת הדבקות בו יתברך, והרי התורה מצוה ואומר "ובו תדבק" (דברים י, כ). ואף על פי שפירשו על המתדבק בתלמדי חכם, אבל סוף סוף אין מקרא יוצא מידי פשוטו. והאמת, שצריכים ישראל לידבק בו ממש בדביקות גמור, לדעת דרכיו המיוחדים על פי קדושתו, וללכת בהם. והנה על כן אמרו: "שיר השירים – קדש קדשים" (שה"ש רבה, סוף הפתיחה). כי הוא מיוסד ממש על זה הענין, ומפרש האהבה הזאת, וכל ההשתדלות שמשתדל הקב"ה להתדבק בקדושתו עם ישראל, שישראל צריכים להקביל כנגד זה תשוקה אליו יתברך, להתדבק בדביקות ממש.

והנה זה פרי הגלות בעונותינו הרבים, ששכחו ישראל את הדרך הזה, ונשארו ישינים, משוקעים בתרדמתם, ואין שמים לבב לזאת. אבל תורה חוגרת שק על צרתה. והנה אנחנו במחשכים כמתי עולם, כעורים ממש המגששים קיר. לישרים לא נאווה ללכת בדרך הזה, אלא אדרבא לפקוח עינים עיוורת, ולראות אהבת ה', ולדעת הקדושה ודרכיה, להתקדש בה ממש. והנה כל זה ענין חכמת האמת הקדושה, כי אינה אלא ביאור ענין הקדושה הזאת, דהיינו מה שרצה האדון ית"ש להשרות על בריותיו, והסדרים שסידר לזה לכל הזמנים, פירוש – לזמן העולם הזה, שהוא זמן העבודה. וכאן נפק חלוקי סדרים: לזמן שישראל זכאים – לזמן שישראל ראוים להיות

על אדמתם, ולזמן שהם צריכים להיות בגלות, לזמן שראוי להאיר להם פניו, ולזמן שראוי להסתיר. ואף על פי כן, אפילו בהסתר פנים – לקיים להם הקדושה. ואחר כך – לזמן קבלת שכרם, שהוא לעתיד לבא לנצח נצחים. נמצאת כל חכמת האמת עומדת רק על ענין זה, על ענין קדושתם של ישראל, איך שהקב"ה מתדבק בהם מקדושתו, ואיך שישראל יש להם לידבק בתשוקתם ועבודתם בקדושתו יתברך שמו, ואיך על זה עומדים כל עניני העולם, וכל הבריאה כולה, למאז היותה ועד עולמי עד.

הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתָנוּר

אומר הנביא (מלאכי פרק ג יח-כ): "וְשִׁבְתֶם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֶבֶד אֱלֹהִים לְאִשֶּׁר לֹא עֲבָדוּ. כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתָנוּר וְהָיוּ כָל זָדִים וְכָל עֲשֵׂה רָשָׁעָה קֵשׁ וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַבֹּא אָמַר יְדוּד צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב לָהֶם שָׂרֵשׁ וְעֵנָף, וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צִדְקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ וַיִּצְאֲתֶם וּפְשָׁתֶם כְּעִגְלֵי מֵרְבֶקָה".

וְכַתֵּב בְּסֵפֶר הַקְּנֵה הַקְּדוֹשׁ על הפסוק "וְשִׁבְתֶם וּרְאִיתֶם כּו' לְאִשׁ וְכַתֵּב בְּסֵפֶר הַקְּנֵה הַקְּדוֹשׁ על הפסוק "וְשִׁבְתֶם וּרְאִיתֶם כּו' לְאִשֶּׁר לֹא עֲבָדוּ", כִּי מִי שְׁעוֹסֵק דְּוָקָא בְּנִגְלָה וְלֹא בַזְהַר הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא "לֹא עֲבָדוּ", גַּם אֵינוֹ נִקְרָא תַלְמִיד חֶכֶם, רַק בְּשֵׁם תַלְמִיד, כִּי שֵׁם חֶכֶם אֵינוֹ רַק עַל חֶכְמָה הַפְּנִימִית, עֵוִין שָׁם...

וְכִיּוֹן שְׂיִדְעַתְּ כַּמָּה גְדוֹלָה מַעֲלַת לְמוֹד חֶכְמַת הָאֱמֶת כּו'... יוֹדַע גְּדָל הַחַיּוּב וְגְדָל הַשְּׂכָר לְמִי שְׁלוֹמֵד הַקְּבֵלָה, כִּי לְמוֹד הַזְהַר בְּגִירָסָא בְּעֵלְמָא בּוֹנָה עֲלֵמִין, וְכָל שְׂכָן אִם יִזְכֶּה לְלַמֵּד וְלַהֲבִין פְּרוֹשׁ מֵאֲמַר אֲחָד, יַעֲשֶׂה בּוֹ תַקּוּן לְמַעֲלָה בְּשַׁעֲהָ אַחַת מֵהַ שְׁלֹא יַעֲשֶׂה בְּלְמוּד הַפְּשֻׁט שְׁנָה תְּמִימָה (לְשׁוֹן הַפְּסָא מְלָה,

תְּקוּנֵי זֶהר מ"ג).

ועל זה בא יום הדין הגדול והנורא שנקרא "בְּעֶר פְּתָנוּר", וכל העולם כולו מפחד ורועד אבל יש לנו כבר הבטחה מאליהו הנביא ומהתנא רבי אליעזר הגדול שמי שמתקדש ונהיה קדוש אין לו מה לפחד, כדאיתא בתנא דבי אליהו זוטא (פרק כ' אות ב'-עפ"י כת"י פרמא בהוצאת הרב ישעיה הכהן ב"ב): אמר להם הקדוש ברוך לישראל: [בני, היו לפני קדושים], ואל תבהלו מיום הדין, שנאמר והייתם לי קדשים וגו' (ויקרא כ כו). ועתה אחרי דברי קדוש ה' הרמח"ל זי"ע אשר ביאר כי כל ישראל צריכים להיות קדושים כמלאכי השרת, וזה דוקא על ידי קדושת לימוד הזוהר הקדוש ותורת הסוד, מובן כיצד זוכים לקדושה העליונה שמדבר עליה התנא דבי אליהו.

אם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד

ובגמרא פסחים (דף קיב): חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר [רשב"י] לו [לרבי עקיבא] רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה, והלא עגל בסכנה, אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ורואים שרבי עקיבא חשש ללמדו כשהיה עשרים שנה בבית האסורים, ועל זה אמר לו רבי שמעון אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, יש לבאר על על פי כתבי האריז"ל שאין הכוונה למלכות כאן מלכות הרשעה, אלא למדת מלכות העליונה שצריך אדם למסור עצמו על קידוש ה' באומרו קריאת שמע, ובמיתה על קידוש השם נקרא, שנמסר למידת מלכות העליונה, וזה כוונתו שאם אינך מלמדני תורת הסוד תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא

על ידי לימוד תורת הסוד, (סוד ה'). - מהסיפור הזה אנחנו לומדים, כי אם רבי עקיבא היה לומד אצלו סודות התורה, היה יכול להינצל מלהיות בעשרה הרוגי מלכות, כמו רבי שמעון בר יוחאי ע"ה.

אין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, כמובא בהקדמה לזוהר הקדוש עם לשון הקודש בהוצאת היכלא דרשב"י בנשיאות ראש ישיבת המקובלים נהר שלום המקובל הרב שמואלי שליט"א, ומובא שם דברי האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'.

ואמר הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים, הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם [של רבו רבי עקיבא], **וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל האפשר, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, ואכנס בגנוזי המלך העליון כבן שנכנס בגנוזי אביו, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה".** ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום

וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה
האחרון דור של ביאת המשיח, (מהרצ"א מדינוב), ע"כ.

וזה מה שאמר לו התנא רבי אליעזר בן הורקנוס [הנקרא רבי
אליעזר הגדול], לתלמידו הגדול רבי עקיבא ע"ה, בזוהר
בראשית (פרשת וירא - דף צט ע"א):

כְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אוֹתוֹ יוֹם עָרַב שַׁבַּת הָיָה,
וְהוֹשִׁיב לִימִינוֹ אֶת הוֹרְקָנוֹס בְּנוֹ, וְהָיָה מְגַלָּה לוֹ
עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת.

תָּנוּ רַבָּנָן כְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הֵהוּא יוֹמָא עָרַב שַׁבַּת
הָיָה, וְאוֹתֵיב לִימִינָה הוֹרְקָנוֹס בְּרִיָּה, וְהוּוּה מְגַלִּי לִיה
עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, וְהוּא לֹא הָיָה מְקַבֵּל בְּדַעְתִּיה מְלִיָּיא,
דְּחֻשְׁבִּיב כְּמִטּוֹרָף בְּדַעְתִּיה הָיָה. כִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְּדַעְתָּא דְּאַבּוּי
מְתִישְׁבָא עֲלוּי, קַבִּיל מִנִּיה מָאָה וְתַמְנִין וְתִשְׁעָה רְזִין עֲלֵאִין.

שָׁנוּ רַבּוּתֵינוּ, כְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אוֹתוֹ יוֹם עָרַב שַׁבַּת
הָיָה, וְהוֹשִׁיב לִימִינוֹ אֶת הוֹרְקָנוֹס בְּנוֹ, וְהָיָה מְגַלָּה לוֹ
עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, וְהוּא לֹא הָיָה מְקַבֵּל דְּבַר בְּדַעְתּוֹ שְׁחֻשְׁב
שְׁמִטְרָף בְּדַעְתּוֹ הָיָה. כִּיּוֹן שְׁרָאָה שְׂדַעַת אָבּוּי מְתִישְׁבַת עֲלוּי,
קַבֵּל מִמּוֹנו מָאָה שְׁמוֹנִים וְתִשְׁעֵ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים.

כַּד מָטָא לְאַבְנֵי שֵׁישׁ דְּמַתְעַרְבֵי בְּמִיא עֲלָאָה, בָּכָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
וּפְסַק לְמִימְרָא, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי. אָמַר לִיה אָבָא לְמָה.
אָמַר לִיה חֲזִינָא דְּאוּחִית חֲלָף מִן עֲלָמָא. אָמַר לִיה זִיל וְאַיְמָא
לְאַמְרָ דְּתַסְתַּלַּק תְּפֻלָּאי בְּאַתְרָ עֲלָאָה, וּבְתַר דְּאַסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא
וְאַיְתִי הָכָא לְמַחְמֵי לְהוֹן לֹא תְּבַכִּי דְּאַנּוֹן קְרִיבִין עֲלֵאִין וְלֹא
תַתְּאִין וְדַעְתָּא דְּבַר נֶשׁ לֹא יַדַּע בְּהוּ.

כְּשֶׁהֲגִיעַ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ שְׁמַתְעַרְבִים בְּמִים הַעֲלִיוֹנִים, בָּכָה רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר וּפְסַק לומר. אָמַר, עֲמֹד שָׁם בְּנִי. אָמַר לוֹ,
אָבָא, לְמָה? אָמַר לוֹ, אֲנִי רוּאָה שְׁאַנִּי מִמְהַר לְחֲלָף מִן הָעוֹלָם.

אמר לו, לך ואמר לאמר שתעלה את התפלין שלי למקום עליון, ואחר שאסתלק מן העולם, ואבא לכאן פדי לראות אותם. לא תבכו, שהם קרובים עליונים ולא תחתונים, ודעת בני אדם לא משיגה אותם.

נכנסו חכמי הדור לבקר אותם, וקלל אותם על שלא באו לשמש אותו, ששנינו, גדולה שמושה יותר מלמודה

עד דהוו יתבי, עאלו חכמי דרא למבקר ליה, אוליט להו על דלא אתו לשמשא ליה דתנינן גדולה שמושה יותר מלמודה. עד דאתא רבי עקיבא, אמר ליה עקיבא למה לא אתית לשמשא לי (דהא אתא עתא לאצרפא). אמר ליה רבי לא הנה לי פנאי. ארתח אמר אתמהה עלך אי תמות מיתת עצמך. לטייה דיהא קשה מכלהון מיתתיה.

עד שהיו יושבים, נכנסו חכמי הדור לבקר אותם, וקלל אותם על שלא באו לשמש אותו, ששנינו, גדולה שמושה יותר מלמודה. עד שבא רבי עקיבא, אמר לו, עקיבא, עקיבא, למה לא באת לשמש אותי [שהרי באה העת להצרף]? אמר לו, רבי, לא היה לי פנאי. רתח ואמר, אתמהה עליך אם תמות מיתת עצמך. קללו שמיתתו תהיה קשה מכלם.

בכה רבי עקיבא ואמר לו, רבי, תלמד אותי תורה. פתח פיו רבי אליעזר במעשה מרכבה

בכי רבי עקיבא ואמר ליה רבי אולף לי אורייתא. אפתח פומיה רבי אליעזר במעשה מרכבה. אתא אשא ואסחר לתרוויהון. אמרו חכמיא שמע מינה דלית אנו חזין וכדאין לך, נפקו לפתחא דברא ויתבו תמו, הוה מה דהוה ואזל אשא.

בכה רבי עקיבא ואמר לו, רבי, תלמד אותי תורה. פתח פיו רבי אליעזר במעשה מרכבה. באה אש והקיפה

את שניהם. אמרו חכמים, נשמע מזה שאין אנו ראויים וכדאים לכך. יצאו לפתח החיצון וישבו שם. הנה מה שהיה, והאש הלכה.

לא היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם

ואוליף בבהרת עזה תלת מאה הלכות פסוקות, ואוליף ליה רי"ו טעמים דפסוקי דשיר השירים. והוו עינוי דרבי עקיבא נחתין מיא. ואתחזר אשא קקדמיתא. כד מטא להאי פסוקא (שיר השירים ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, לא יכיל למסבל רבי עקיבא וארים קליה בבכיינתא וגעי ולא הוה ממלל מדחילו דשכינתא דהות תמן.

ולמד בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות, ולמד אותו מאתים וששה עשר טעמים של פסוקי שיר השירים, והיו עיני רבי עקיבא זולגות דמעות, וחזרה האש כבתחלה. כשהגיע לפסוק (שיר ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, לא יכל רבי עקיבא לסבל, והרים קולו בבכיה. והרים קולו ולא היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם.

הורה לו כל עמקות וסודות עליונים שהיו בשיר השירים אזרי ליה כל עמיקתא ורזין עלאין דהוה ביה בשיר השירים. ואומי ליה אומא דלא לישתמש בשום חד פסוק מניה כי היכי דלא ליחריב עלמא, קודשא בריה הוא בגיניה. ולא בעי קמיה דישתמשון ביה (דף צט ע"א) ברייתי מסגיאות קדושתא דאית ביה. לבתר נפיק רבי עקיבא וגעי ונבעין עינוי מיא, והוה אומר, ווי רבי, ווי רבי, דאשתאר עלמא יתום מנף. עאלו כל שאר חכימיא גביה ושאלו ליה ואתיב להון.

הורה לו כל עמקות וסודות עליונים שהיו בשיר השירים, והשביעו שבועה שלא ישתמש בשום פסוק ממנו, כדי שהקב"ה לא יחריב את העולם בגללו, ולא רוצה לפניו

שְׁהַבְרִיּוֹת יִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ מְרַב הַקְדָּשָׁה שְׁיֵשׁ בּוֹ. אַחַר יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וּבָכָה, וְנִבְעוּ עֵינָיו מֵיָם, וְהָיָה אֹמֵר, וַי רַבִּי! וַי רַבִּי! שְׁהָעוֹלָם נִשְׁאַר יְתוֹם מִמֶּךָ. נִכְנְסוּ אֵלָיו כָּל שְׂאֵר הַחֲכָמִים, וְשָׂאֲלוּ אוֹתוֹ, וְהִשִּׁיב לָהֶם.

כָּל יְמֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיְתָה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפְּנֵי כַּיּוֹם
שְׁנַתְנָה בְּהַר סִינִי יום 1
לחדש

הָיָה דְחִיק לִיָּה (שַׁעֲתָא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֲפִיק תְּרֵי זְרוּעוּי וְשׁוּיָנוּן עַל לְבִיָּה. פִּתַּח וְאָמַר, אֵי עֲלָמָא עֲלָמָא עֲלָמָה, חֲזַרְתָּ לְאֲעֵלָא וְלֹאֲגִנָּזָא מִן תַּתְּאָה כָּל נְהִירוֹ וּבּוֹצִינָא. וַי לְכוּן תְּרֵי דְרַעִי וַי לְכוּן תְּרֵי תוֹרוֹת דִּישְׁתַּכְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן עֲלָמָא. דָּאֲמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוֹמוֹי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיָה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מִפּוּמִיָּה כִּיּוֹמָא דְאֵתְיָהִיבַת בְּטוֹרָא דְסִינִי.

הִיְתָה דְחִיקָה לוֹ [הַשְּׁעָה] לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. הוֹצִיא שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו וְשָׁם אוֹתָם עַל לְבוֹ. פִּתַּח וְאָמַר, אוֹי הָעוֹלָם, הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן חוֹזֵר לְהַתְּכַנֵּס וְלֹאֲגִנָּז מִן הַתְּחַתּוֹן כָּל אוֹר וּמְאוֹר. אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי תוֹרוֹת שֶׁהָיוּ נִשְׁכָּחִים הַיּוֹם הַזֶּה מִן הָעוֹלָם. שְׂאֲמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל יְמֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיְתָה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפְּנֵי כַּיּוֹם שְׁנַתְנָה בְּהַר סִינִי.

אָמַר אוֹרִיָּתָא (סְבִרִית גְּמֵרָא) גְּמֵרִית וְחֲכָמָתָא סְבִרִית וְשִׁמוּשָׁא עֲבָדִית. דָּאֲלוּ יְהוֹן כָּל בְּנֵי אֵינִשָּׂא דְעֲלָמָא סוֹפְרִים לֹא יְכַלִּין לְמַכְתָּב וְלֹא חֲסָרֵי תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֲלֵא כְּכּוּחָלָא בְּעִינָא וְאֵנָּא מְרַבּוֹתֵי אֲלֵא כְּמֵאן דְשְׁתֵּי בְּיָמָא. וְלֹא הָיָה אֲלֵא לְמִיתָן טִיבוֹתָא לְרַבּוּהֵי יִתִּיר מְנִיָּה.

אָמַר, תּוֹרָה [לְמַדְתִּי וְגְמֵרָא] הַבְּנִתִּי וְחֲכָמָה לְמַדְתִּי וְשִׁמוּשׁ עֵשִׂיתִי, שְׂאֲלוּ יְהִי כָּל בְּנֵי אָנוּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם סוֹפְרִים, לֹא יִכְלוּ לְכַתֵּב, וְלֹא חֲסָרוּ תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֲלֵא כְּמַכְּחוּל בְּעִין, וְאֵנִי מְרַבּוֹתֵי אֲלֵא כְּמֵי שְׁשׁוֹתָה בְּיָם. וְלֹא הָיָה אֲלֵא לְהַחֲזִיק טוֹבָה לְרַבּוֹתֵי יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

והוּו שְׁאֵלִין מְנִיָּה בְּהוּוּ סַנְדְּלָא דְיָבוּם עַד דְּנַפְק נְשִׁמְתִּיה
 וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הָיָה תַּמָּן רַבִּי עֲקִיבָא. כַּד נִפְק שְׁבִתָּא
 אֲשֶׁקְחִיה רַבִּי עֲקִיבָא דְמִית, בְּזַע מְאֹנִיָּה וְגִרִיר כָּל בְּשִׁרְיָה וְדָמָא
 נְחִית וְנִגִיד עַל דְּיוֹקְנֵיהּ. הָיָה צוּח וּבְכִי, נִפְק לְבָרָא וְאָמַר, שְׁמִיא
 שְׁמִיא, אָמְרוּ וּלְסִיְהָרָא לְשִׁמְשָׁא דְנִהִירוּתָא דְהוּת נְהִיר יִתִיר
 מְנַהוּן הָא אֲתַחֲשָׁף.

וְהָיוּ שׁוֹאֲלִים מִמֶּנּוּ בְּאוּתוּ סַנְדְּלָא שְׁל יָבוּם, עַד שְׁיַצְאָה נְשִׁמְתוּ
 וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הָיָה שָׁם רַבִּי עֲקִיבָא. כְּשִׁיַצְאָה הַשְּׁבִתָּא,
 מָצָא אוֹתוֹ רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמִית. קָרַע בְּגָדוֹ וְשָׂרַט כָּל בְּשָׂרוֹ, וְדָם
 יָרַד וְנִמְשָׁף עַל זְקָנּוֹ. הָיָה צוֹנַח וּבּוֹכָה. יַצָּא הַחוּצָה וְאָמַר: שְׁמִים
 שְׁמִים, אָמְרוּ לְשִׁמְשׁ וּלְלִבְנָה, שְׁהָאֹר שְׁהָיָה מְאִיר יוֹתֵר מֵהֶם
 הָרִי נִחְשָׁף.

עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו במ

וצריך להבין מפני הקפיד וקילל התנא רבי אליעזר את רבי
 עקיבא, ויש ליישב, על פי הגמרא (ברכות דף ז:): ואמר
 רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מותר להתגרות ברשעים
 בעולם הזה, שנאמר, "עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה
 יתגרו במ"²² תניא נמי הכי רבי דוסתאי ברבי מתון אומר מותר

כג) אנו אומרים בתפילות הושענה רבה "הושענא דביר המוצנע", אפשר
 לפרש דהנה כתיב "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע".
 ואפשר לומר הכוונה, דטרם ביאת המשיח לא יוכלו בני אדם לדבר דיבורי
 קודש למען כבוד שמו ית', רק בצנעה, וכששני בני אדם מדברים ביניהם
 בסוד, ואיש אחר רוצה לשמוע מה שמדברים, צריך לנטות אזנו היטב
 לשמוע מה שמדברים.

וזה שאמר הכתוב "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו", שידברו כל כך בצנעה
 מחמת גודל הבושה בימים ההם לדבר דיבורים שבקדושה בריש גלי, ויהי
 כל כך בצנעה עד שכביכול ויקשב ה' וישמע, שהקב"ה כביכול יטה אזנו

לשמוע מה שמדברים, להראות דבעוה"ר אין איש שם על לב דיבורים שבקדושה, וע"כ מתביישים שניהם ומדברים ע"ז בצנעה.

זהו שאנו מבקשים הושענא דביר המוצנע, פי' הושע אותנו במצבינו שאנו עומדים בו, דהדיבור הוא מוצנע ומכוסה מאזני בני אדם, דכשרוצים לדבר דיבורים שבקדושה צריכים להצניע את הדיבורים מפני המלעיגים שמתרבים בעת הזאת, וע"כ מתחננים הושע נא.

עוד יש לפרש בקשתנו "הושענא דביר המוצנע", דהנה כתבו המקובלים דלפעמים אין לאדם להוציא בשפתיו תפילתו ובקשתו [של תפילת י"ח הנקראת תפילת הלחש] מהשי"ת, כדי להסתיר תפילתו מאזני המקטריגים (זוה"ק, בן איש חי), אלא יתפלל במחשבה דהרי הקב"ה יודע מחשבות. (ויש בזה מחלוקת הקדמונים אם המלאכים יודעים מחשבות בני אדם, עיי' תוס' שבת דף י"ב ע"ב, ובספח"ק נועם אלימלך).

ומקרא מלא דיבר הכתוב (תהלים ה', ב') "אמרי האזינה ה' בינה הגיגי", ופירש"י, כשאני אומרים האזינה, וכשאין אומרים בינה הגיגי, תבין לעמקי מחשבות הישראלי שכולו טוב.

ובספח"ק פירשו בזה מאמר הכתוב (פי' ויגש) "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני". פירוש, דבמדרש איתא אין הגשה אלא לתפילה. ובא הכתוב לרמוז ויגש אליו יהודה, דלפעמים כשניגש איש יהודי להתפלל להקב"ה, ורוצה להסתיר תפילתו מהמקטריגים, העצה ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני, פי' שיתפלל באופן שיכנסו דיבוריו רק לאזני הקב"ה ולא לאזני המקטריגים, והיינו ע"י שיתפלל במחשבה. וזה שאנו מתפללים הושענא דביר המוצנע, פי' הושענא בגלל אותם דיבורים שהם מוצנעים מהמקטריגים, ויעלו לפניך ל-הושענא בזכותם, אף שאין אנו יכולים להוציאם בפה.

עוד יש לפרש מה שכתוב "דביר המוצנע", ע"ד הכתוב הנ"ל, אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע, ויש לרמוז דטרם ביאת המשיח לא היא אפילו "איש אל רעהו", כי אם רוצים לתקן איזה דבר כדי למהר ביאת משיחנו ובנין בית מקדשינו ב"ב, אין עם מי לדבר, כי כולם עסוקים רק בעניני גשמיות, (ראה באריכות ספר הברית) והוא מפחד להוציא הגה מפיו, ומפחד לבקש מהשי"ת שהמלאכים לא יקטרגו נגדו כנ"ל, וע"כ מתפלל רק בלבו, ולזה אנו מבקשים הושענא דביר המוצנע הושענא, פי' הושענא במצבינו שאנו עומדים בו, שצריכים אנו להצניע הדיבורים הן מבני אדם והן ממלאכים, ודו"ק.

ורביעי בקודש בביאור מה שמתפללים "הושענא דביר המוצנע", ובזה מובן מה שמתפללים בהושענא דביר המוצנע, דהתוכחה שמוכיחים המנהיגים את העם הוא מוצנע רק ליחידי סגולה, שיהיו גדולים וצדיקים שמחביאים א"ע במחתרת בשעה ובמקום שצריכים להוכיח, וכמו שמובא בספר אור האמת, וספר זה הוא מכי"ק של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אשר רשם לעצמו מה ששמע מפי רבו המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע, כמובא שם בהקדמה, וכתב שם דף ע"ב וז"ל בקיצור עה"כ עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בם, והקשה הלא עוזבי תורה הם רשעים והשומרים הם צדיקים והול"ל רשעים יהללו רשע וצדיקים וכו'. ועוד רישא דקרא אמר לשון יחיד וסיפא דקרא אמר לשון רבים יתגרו בם, הול"ל בתרווייהו לשון אחד.

ות' שיש תרי גווני צדיקים, יש צדיק שהוא עוסק בתורה וגמילות חסדים ומקיים כל התורה, אך הוא צדיק לעצמו ולא לאחרים, ואע"פ שהיא מצוה ממצוות התורה שנאמר הוכח תוכיח, עכ"ז מגודל רכות טבעו ומזוג הטוב אינו יכול לומר לא עשית כהוגן. ויש צדיקים העומדים בפרץ ומתגרים תמיד בעושי עולה ומוכיחים ומחרפים אותם בתמידות על מעשיהם המכוערים כמ"ש בתקוממיך אתקוטט.

והנה לכת הצדיקים הב' הכל שונאים אותם ביותר בהיות שרואים שכת הראשונים הם צדיקים ושותקים מסתמא אינם רשעים כ"כ, ומכח זה מריבים ומתגרים הכת הב' עם הכת הא' מדוע אתם מחשים, למה לא תקנאו קנאת ה' צבאות. וזהו פי' יתגרו בם, ר"ל כת הב' מתגרים עם הכת הא' לשם שמים שיעמדו גם כן בפרץ עמהם להלחם נגד אויבי ה'.

והנה הכת הא' מחמת רכות טבעם אינם רואים חוב הרשעים ומהפכים בזכותם ומשיבים אולי לא הי' כך כאשר מרננים עליהם, או זכות אחר, או מזכירים מדות טובות שיש להעושים הנ"ל, וזהו יהללו רשע ר"ל מחמת טבעם מהפכים בזכותם, ועוד אומרים אי אפשר להעמיד הדת על תלה, ועוד הנח להם לישראל. ומחמת כל אלו הטענות נמנעים מלהוכיח, אבל עכ"ז אעפ"י שהם צדיקים הכתוב קורא אותם עוזבי תורה, והכת הב' נקראו שומרי תורה, עכ"ל. וכן פי' זקיני הגר"א זצ"ל בביאורו על משלי על פסוק הנ"ל, עי"ש.

וזהו שאנו מתפללים הושענא דביר המוצנע, שהקב"ה יעזור לנו בזכות

הצדיקים העומדים בפרץ, שמוכיחים את העם בדברי מוסר והתעוררות, שהם בבחינת שומרי תורה.

ובזה פירשתי מה שאנו אומרים בתפילה להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה, בשפה ברורה ובנעימה פי' שהם אומרים את האמת להעם בשפה ברורה ומוכיחים אותם ואין מפחדים מלהגיד האמת.

וזה שאנו מתפללים הושענא דביר המוצנע, פי' שהקב"ה יושיע אותנו בזמן הזה בעת שהדיבור הוא מוצנע ויש רק יחידי סגולה שמוכיחים את העם ללכת בדרכי התורה והיראה.

א"י שהכוונה בזה לשבח אותן הצדיקים שלא מוכיחים, כי באמת יש צדיקים שמוכיחים את העם בתוכחת מוסר, ויש צדיקים שאין אומרים מוסר לבני ישראל כדי שלא לעורר קיטרוג ח"ו, כדוגמת הרה"ק מהר"א מבעלז זי"ע שהי' רואה תמיד אך טוב לישראל, ולא הרשה לדבר שום דיבורי גנאי על בני, כידוע שאם היו אומרים לפניו שיש חילול שבת בתל אביב או בעיר אחרת בארצינו הקדושה, הי' משתיק את המגיד לה"ר ואומר "נא, נא". ומובא בספר "ביתו נאווה קודש" שמחותנו הרה"צ ר' פייוול ז"ל בא פעם אצלו על יוה"כ (כשהי' כבר בארץ ישראל) ושאלו הרה"ק מבעלז מה נשמע בעירך, והשיב ר' פייוול אודות חילול שבת שיש בעירו וכו', ודחהו הרה"ק מעל פניו ולא רצה לדבר אתו בכלל, באמרו "נו, נו". אחר איזה ימים הי' עוה"פ ר' פייוול הנ"ל אצל הרה"ק מבעלז, ושאלו עוה"פ "פייוול וואס הערט זיך", ואז ענה ר' פייוול דיבורים טובים על בני, ואמר הרה"ק מבעלז: "אה, נאר אזעלכע גרוסן זאלסטו מיר ברענגען!", ואכמ"ל בזה.

וזהו שאנו מתפללים להשי"ת, הושענא דביר המוצנע, תושיע אותנו לא רק בגלל הצדיקים שמוכיחים את העם, אלא תעזור ותושיע לנו גם בזכות אותן הצדיקים שרואים תמיד רק טוב על ישראל ומצניעים דיבורי המוסר והתוכחה שלא לדבר רעה ח"ו על ישראל.

ועד"ז אפשר לפרש מה דאיתא בזה"ק, ר' שמעון נשא את ידיו ואמר אוי למי שיקרה באותו זמן ואשרי חלקו של מי שיקרה להמצא באותו זמן, אוי למי שיקרה באותו זמן הוא משום שכשיבא הקב"ה לפקוד את האילה, הכוונה לשכינה, יסתכל מי הם העומדים עמה ויביט על מעשיו של כל אחד ואחד מישראל, ולא ימצא צדיק, דכתיב ואביט ואין עוזר. אמנם מי שיתקיים בעת ההוא ויתחזק באמונה הטהורה, יזכה לאור ההוא של שמחת המלך. ועל זמן ההוא כתוב, וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב, פי' אחר

להתגרות ברשעים בעולם הזה שנאמר עוזבי תורה יהללו רשע וגו', ואם לחשך אדם לומר והא כתוב "אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה", אמור לו, מי שלבו נוקפו אומר כן, אלא, אל תתחר במרעים להיות כמרעים, אל תקנא בעשי עולה להיות כעושי עולה, ואומר "אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום", איני, והאמר רבי יצחק אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, שנאמר "יחילו דרכיו בכל עת" ולא עוד אלא שזוכה בדין, שנאמר "מרום משפטיך מנגדו", ולא עוד, אלא שרואה בצריו, שנאמר "כל צורריו יפיח בהם" לא קשיא הא במילי דידיה הא במילי דשמיא, ואיבעית אימא הא והא במילי דשמיא, ולא קשיא הא ברשע שהשעה משחקת לו, הא ברשע שאין השעה משחקת לו, ואיבעית אימא הא והא ברשע שהשעה משחקת לו, ולא קשיא הא בצדיק גמור, הא בצדיק שאינו גמור, דאמר רב הונא מאי דכתיב "למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו", וכי רשע בולע צדיק, והא כתיב "ה' לא יעזבנו בידו" וכתוב "לא יאונה לצדיק כל און", אלא צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע, ואיבעית אימא שעה משחקת לו שאני.

שהצרות מתעוררות רח"ל, וכל העמים ומלכיהם מתייעצים עליהם יחד ומעוררים גזירות רעות רח"ל, וכולם באים עליהם בעצה אחת, אז יתראה עמוד האש עומד ממעלה למטה ארבעים יום, וכל העמים יראו אותו ובעת ההוא יתעורר מלך המשיח לצאת מגן עדן, ממקום ההוא שנקרא קן צפור וכו'.

וזהו הכוונה אוי לו למי שיקרה באותו זמן, פי' אם לא יהיו בידו תורה ומעשים טובים, ואשרי חלקו של מי שיקרה להמצא באותו זמן, פי' כי ישרה עליו אור גדול של שמחת המלך יתב"ש, והוא נוטל חלקו וחלק חבירו בקדושה. ואשרי חלקם של הצדיקים שיקרה להמצא באותו הזמן, שהם נקראים שומרי תורה שבזכותן יתעורר מלך המשיח לצאת מגן עדן ולגאול את ישראל מגלותן במהרה בימינו אמן.

רואים שצדיקים גדולים פחדו להתגרות ברשעים, בפרט אם השעה משחקת להם, וזאת הסיבה שרבי עקיבא לא רצה ללמד את הרשב"י בבית האסורים, בזמן שהייתה שלטת מלכות הרשעה. אבל האמת, שבכח הקדושה של סודות התורה אפשר לנצחם בלי פחד, וזהו הירושה שהשאיר לנו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, ולזה רבי אליעזר הגדול כשראה שרבי עקיבא חיסר מלימוד תורת הסוד להמשיך תורתו לעולם וללמדה ברבים, לייט, כלומר קילל, כי זוהי מציאות שאי אפשר להילחם עם הרשעים אלא על ידי כוח לימוד תורת הסוד, וכיצד ינצל ממלכות הרשעה, ועוד מה יעשו ישראל בגלות האחרונה, ובפרט בדור האחרון עקבתא דמשיחא שהרע משתולל ומסתולל באין מפריע, וקליפת ערב רב תלמידי עמלק הרשע קשה מאוד עד כדי שנראה כביכול רשע שהשעה משחקת לו, לזה צריך את כוחו של רשב"י בלימוד תורתו כמו שצווה את תלמידיו **בני שנו מידותי**, כי רק הוא היה לו את הכח לומר **מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, כנאמר "ושומרי תורה יתגרו במ"**. [ורק הלומדים כל הפרד"ס נקראים שומרי תורה, כי מי שאינו עושה כן ולא לומד תורת הסוד עליו צווח התנא "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", (מהרח"ו)].

כל עם ישראל ילמדו לכל הפחות דף זוהר ליום, ובכך ימשיכו את נשמת הרשב"י לדורנו זה, ובוודאי יתבטלו כל הגזירות ובפרט גזירת הגיוס רח"ל

על כן אם רוצים אנו להמשיך וללמוד וללמד ולעסוק בלימוד התורה באין מפריע, חייבים אנו שכל עם ישראל ילמדו לכל הפחות דף זוהר ליום, ובכך ימשיכו את נשמת הרשב"י לדורנו זה, [כדאיתא באור החמה ועוד], ובוודאי יתבטלו כל הגזירות ובפרט גזירת הגיוס רח"ל, כמבואר לעיל. כי כל תורת

הסוד הוא שיחיו ולא ימותו, ולא רק לעצמו, אלא מכפר ומציל את כל ישראל, כמו שכתב בזוהר הקדוש: **עוד אָמר אֵלֵיהוּ זְכוּנו לְבִרְכָה לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן: בְּהַאי סֵפֶר הַזֶּהר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא פֶּד אֲתַגְלִיא בְּדָרָא בְּתַרְאָה. עוד בְּדָף קכ"ד: לְשׁוֹן מִשָּׁה רַבִּינוּ לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן. וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ כְּזֶהר הַרְקִיעַ בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילָךְ דְּאֵיהוּ סֵפֶר הַזֶּהר בְּאֵילִין לֹא צָרִיךְ נְסִיוֹן – רְצָה לוֹמַר: כִּי הַלּוֹמֵד בְּסֵפֶר הַזֶּהר לֹא יִסְבַּל חֲבָלֵי מְשִׁיחַ וּבִגְיִן דְּיִשְׂרָאֵל עֲתִידִין לְמַטְעֵם מְאִילָנָא דְחַיִּי דָּא הוּא סֵפֶר הַזֶּהר יִפְקוֹן בֵּיהּ מְגֻלוֹתָא בְּרַחֲמֵי.**

זה הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו

כולנו "יחד שבטי ישראל" לומדי ומלמדי הזוהר הקדוש, תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, בבית ה' היכלא דרשב", אשר לא זזה משם השכינה מעולם, כי בכל מקום ששם לומדים ומתקשרים לנשמת הרשב"י הקדוש בא ומתעטר בגוון ונמצא אתנו ממש. אשרינו שזוכים אנו להיות מחוברים להרשב"י הקדוש וללמוד וללמד את כל הזוהר הקדוש, כי זהו הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח, וזכות הזוהר הקדוש מגן ומציל את עם ישראל מכל מני מרעין בישין.

ועל כן לא מספיק ללמוד לעצמו, אלא צריך לזכות את הרבים וללמד ולהשמיע לכל ישראל! עד שכל ישראל יתקדשו בקדושה העליונה הזו, כמבואר בשל"ה הקדוש, כי תורת הסוד נועדה להתגלות וללמד את הרבים בדור האחרון למען הכינו את העולם לקראת תורתו של משיח והגאולה שלימה, (של"ה).

שלשלת מסורת הקבלה מהתנאים הקדושים

תנו רבנן שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה כמשה רבינו, ושלשים מהן

ראוים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון, עשרים בינונים, גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן היות דאביי ורבא, לקיים מה שנאמר "להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא", וכי מאחר שקטן שבכולן כך גדול שבכולן על אחת כמה וכמה, אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף (גמרא סוכה כח).

התנא הקדוש רבי יוחנן בן זכאי למד את סודות התורה ומסרה לרבי אליעזר בן הורקנוס, ומסרה לרבי עקיבא, ומסרה לרבי שמעון בן יוחאי זי"ע"א

הגאון רבי דוד לוריא שהוא נין ונכד להגאון המהרש"ל זי"ע"כ, כתב, שרבי יוחנן בן זכאי, מסר בעיקר את תורת הנסתר לתלמידו רבי אליעזר בן הורקנוס, ורבי אליעזר בן הורקנוס מסר את עיקר תורתו לרבי עקיבא, ורבי עקיבא מסר את עיקר תורתו לרבי שמעון בן יוחאי.

וז"ל: ולא זו בלבד במשנה הוא אבי המשנה, אלא אף בסתרי המרכבה הוא רבי אליעזר יסוד הקבלה... ונמצאנו למדין,

---

כד) גאון עצום בכל חלקי התורה, בנגלה ובנסתר, מוציא לאור כתבי הגרבי אליעזר על חלק הנסתרות, בעל מחבר ששה עשר ספרים, נפש דוד על הזוהר הקדוש, וביאור על הפרקי דרבי אליעזר, חיבר ארבעה קונטרסים בשבח ובגדלות רבי אליעזר בן הורקנוס הוא רבי אליעזר הגדול. א. עמק הברכה. ב. שם האחד הוא אליעזר. ג. בית צדיק, ועוד. ד. קונטרס מבוא לפרקי דרבי אליעזר.

שאף דברי קבלתו של רבי שמעון בזוהר ותיקונים, יסודם מקבלתו של רבי אליעזר... וגדולי המקובלים הראשונים ז"ל, שלא נגלה בימיהם ספר הזוהר, היו משתמשים באור מאמרי פרקי דרבי אליעזר, במקום הזוהר...

וביום פטירתו שבאו לבקרו תלמידיו ובראשם רבי עקיבא, הקפיד מאוד עליהם שלא באו ללמוד קודם לפניו, ובאותה העת לימד את רבי עקיבא סתרי תורה עמוקים, כמובא בזוהר פרשת וירא (דף צ"ח ע"א), והיה מאיר תורתו כיום שניתנה התורה בסיני.

עוד קודם לכך, רבי אליעזר הזהיר בפרקי אבות יהיה כבוד חבריכם חביב עליך כשלך, וחזר והזהיר את רבי עקיבא קודם פטירתו וצווה על זה הזהרו בכבוד חבריכם כדאיתא בפרק ד' דברכות, (כ"ח ע"ב), שצפה ברוח הקודש שעתידין 24 אלף תלמידי רבי עקיבא למות, על שלא נהגו כבוד זה לזה, (עכת"ד). - וכבר כתב על זה בספר סוד ה' דלומדי הסוד אין קנאה ותחרות ביניהם כדאיתא באידרא דאמר הרשב"י "אנן בחביבותא תליא", ועוד מובא בזוהר הקדוש האי דאמרו חז"ל שכל אחד נכוה מחופתו של חברו אינו שייך בלומדי תורת הסוד אלא כולם יושבים יחדיו באהבה ושמחה גדולה ביניהם, ולפי זה מובן מדוע צווה את רבי עקיבא הזהרו בכבוד חבריכם מפני שלא למד מספיק מרבו את תורת הסוד ולא למדה לרבים, לכן היה חשש גדול שיכשלו בזה כמו שצפה ברוח הקודש עכ"ל.

מכל זה רואים, שהתנאים הגדולים שהם היו להבות אש מסובבים בגוף גשמי, שלא מוזכר כמעט בגמרא שהיו לומדים קבלה, אבל אף על פי כן רואים שמלבד שהיו עוסקים בתורת הנגלה, כל קדושתם נבעה מתורת הנסתר, שהיו עוסקים ולומדים תנא מפי תנא, עד למשה רבנו את תורת הנסתר, ומובן

שבימיהם אז, זה היה צריך להיות בהסתר גדול, שהרי רצונו של ה' שלא יתגלה אז, רק לצדיקי ה', אבל בימינו שרואים בפירוש שהזוהר נתגלה לנו, כי נועד במיוחד לדור אחרון להאיר את חשכת הגלות להצילנו מהערב רב, כדאיתא במהרח"ו ורבי יעקב צמח גורי האריז"ל, ועוד כידוע כתוב בזוהר שבאחרית הימים אפילו ילדים קטנים ידעו נסתרות, וכך למדונו אבות החסידות והקבלה. וברור ומובן שאנו ממשיכים את דרכם של התנאים הקדושים והטהורים, שעל פיהם אנו חיים ועל פיהם מושתת כל חיינו, על פיהם צריכים אנו גם ללמוד את חכמת הקבלה והזוהר הקדוש.

אלו רבי עקיבא היה לומד אצל רבי אליעזר יותר את סודות התורה ומלמדם לתמידיו, היה ניצל מגזירת מלכות הרשעה

וכל הזוהר הקדוש מלא בכל שמות התנאים הקדושים כגון: ר' יהודה, ר' יוסי, ר' חייא, ר' אבא, ר' יצחק, ר' שמעון, ר' אלעזר, ועוד ועוד, וכן כתוב בזוהר הקדוש שכל מארי מתניתין ומארי תלמודא סידרו את תורה שבעל פה על פי הסוד, ואין צריך להאריך בזה.

ובאמת אלו רבי עקיבא היה לומד אצל רבי אליעזר יותר את סודות התורה ומלמדם לתמידיו, היה ניצל מגזירת מלכות הרשעה [וגם היו ניצלים 24 אלף תלמידיו מגזירת המיתה], כדאיתא על רשב"י ורבי אלעזר בנו שניצלו ממיתה על שהטמינו עצמם במערה, וגילו סתרי תורה, שהם מעלים מ"ן יותר ממיתה על קידוש השם [כמובא במהרצ"א מדינוב בשם האריז"ל - הובא בהקדמה הנפלאה על הזוהר עם לשון הקודש שבהוצאת הגה"צ המקובל רבי בנייהו יששכר שמואלי שליט"א]. - ועתה מובן דברי הרשב"י לרבי עקיבא, בזמן שהיה בבית האסורים, שביקש שילמדו תורה, (פסחים ק"ב), [ואפשר

דעל תורת הנסתר אמר לו, ועל ידי זה היה ניצל], ולזה כאשר אמר לו שאינו יכול, אמר לו הרשב"י דמוסרני ליוחאי אבא ומוסרך למלכות, הכוונה היא למידת מלכות שיצטרך למסור עצמו למיתה על קידוש ה', כי אין דרך להינצל, אלא על ידי גלוי סתרי תורה. [ועתה מובן דברי המהרח"ו (בהקדמה לעץ חיים) שאמר, שבהרבה מקומות בש"ס אין שום הבנה אלא אם כן נפרש על פי תורת הסוד, (וכן כתב הגר"א ז"ע) וגם כאן איך שייך להגיד שהרשב"י יהיה מוסר ח"ו, אלא וודאי שהכוונה למידת מלכות העליונה כדפירשנו].

מכל זה רואים את חובתנו בלימוד הזוהר הקדוש, לעסוק כל היום וכמה שיכולים ללמוד תורת הנסתר ביתר שאת וביתר עוז, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

זה הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו

כולנו "יחד שבטי ישראל" לומדי ומלמדי הזוהר הקדוש, תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, בבית ה' היכלא דרשב"י, אשר לא זזה משם השכינה מעולם, כי בכל מקום ששם לומדים ומתקשרים לנשמת הרשב"י הקדוש בא ומתעטר בגוון ונמצא אתנו ממש. אשרינו שזוכים אנו להיות מחוברים להרשב"י הקדוש וללמוד וללמד את כל הזוהר הקדוש, כי זהו הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח, וזכות הזוהר הקדוש מגן ומציל את עם ישראל מכל מני מרעין בישין.

אין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, כמובא בהקדמה לזוהר הקדוש עם לשון הקודש בהוצאת היכלא דרשב"י בנשיאות ראש ישיבת המקובלים נהר שלום המקובל הרב שמואלי שליט"א, ומובא שם דברי האריז"ל,

שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'.
ואמר הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים, הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם [של רבו רבי עקיבא], וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל האפשר, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, ואכנס בגנוזי המלך העליון כבן שנכנס בגנוזי אביו, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה". ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה האחרון דור של ביאת המשיח, (מהרצ"א מדינוב), ע"כ.

רבי עקיבא היה חבוש בבית האסורים עשרים שנה
ובמדרש שיר השירים מהגניזה [י"ל ע"י הרב יוסף חיים ורטהימר, הוצאת 'כתב יד וספר' ירושלים תשנ"ה], עמוד י"ח, על הפסוק (א א) 'לריח שמניך טובים וכו', נאמר: 'השביעי [מעשרה הרוגי מלכות] רבי עקיבא, שהיה חבוש בבית האסורים עשרים שנה, והיו מביאים קולמוסים של קנים, ונותנים בין ציפורניו, ומרתיחין צרורות באש, ומניחין תחת שחיו, ואמרו לו הנח מה שבידך, ובכל כך היה מוסיף להם

תוכחות, ומה היה אומר להם, 'כמוהם יהיו עושיהם'. וכל דבר שהיו צריכין לו היו שולחים ושואלין לו בבית האסורים [ראה פסחים קיב: יבמות קח: סנהדרין יב. עירובין כא: ירושלמי יבמות פ"ב ה"ה]. לסוף עשרים שנה ששהה בבית אסורים יצא ליהרג, והיה עונת ק"ש וכו". ובגמרא (ברכות סא:) מתארת את הוצאתו להורג של ר"ע - 'בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרת: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו. היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד'.

רבי עקיבא נפטר ביום הכיפורים - ולא ידעו תלמידיו, עד שאליהו הנביא בא להודיע

וכותב ה'בן יהודע', שתלמידיו לא אמרו לו דברים אלו ביום שנפטר, כי נשמתו יצאה ב'אחד' ואיך השיב להם, אלא בכל יום לפני הוצאתו להורג היו סורקים את בשרו, והוא היה מקבל עול מלכות שמים, ובאותם ימים דברו איתו תלמידיו. אבל ביום שבו נפטר, שהוא יום הכיפורים, לא היו איתו תלמידיו, כמסופר במדרש משלי (פ"ט ס"ב) שאליהו הנביא בא להודיע לרבי יהושע הגרסי על מותו של רבי עקיבא].

אמר להן רבי אליעזר הגדול, תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו, אמר לו שלך קשה משלהן

ובספר "סוד ה'" הביא את ספר "שירי מצוה", להגה"צ רבי בנימין אליהו מזאלשין על צוואת רבי אליעזר הגדול להורקנוס בנו, (המובא בספר שבט מוסר פרק ט"ז), שביאר שכל דברי

רבי אליעזר הגדול היו עמוקים על פי הסוד, ומה שאיתא בגמרא סנהדרין (דף סח.), וז"ל: והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקרו... אמר להן למה באתם, אמרו לו ללמוד תורה באנו, אמר להן ועד עכשיו למה לא באתם, אמרו לו לא היה לנו פנאי, אמר להן תמיה אני, אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו [כלומר באיזה מיתת ימות], אמר לו שלך קשה משלהן... אמר להן הוא טהור, ויצאה נשמתו בטהרה, עיי"ש.

אם היה רבי עקיבא לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, ולא הייתה הגזירה

מזבן שכל הקפידה היית מפני שלא למד ולימד את תורת רבו רבי אליעזר שהייתה על פי הסוד, ועל כן קיבל עונש חמור כזה, שרבי עקיבא היה יכול לקבל את כל תורת הסוד וללמד את בני ישראל. וכן כתב הגה"ק מהרצ"א מדינוב בהוספותיו לספר סור מרע ועשה טוב, וזת"ד: ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, ומובא בשם האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'. ומסיים שם (בספר סוד ה') שאם רבי עקיבא היה לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, (וגם היו ניצלים מגזירת עשרה הרוגי מלכות - כמו רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר שניצל), כי בין לומדי תורת הסוד אין, לא שנאה, ולא קנאה, ולא תחרות, אלא כולם באהבה ואחדות גמור, כמו

שאמר הרשב"י בזוהר (פרשת נשא - דף קכ"ח ע"א): **חֲדַי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. (אמר) (קכ"ח ע"ב) הֵתָם יְאוֹת הַהוּה לְמִהוּי דְחִיל. אֲנִן בְּחַבִּיבוּתָא תְלִיָא מְלֵתָא, דְכְתִיב, (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכָתִיב (דברים ז) מֵאֶהְבֶּת יְיָ אֶתְכֶם, וְכָתִיב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.**

ובלשון הקודש: שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. שֶׁם רְאוּי לְהִיזֵת יְרֵא. אֲנִן בְּחַבִּיבוּת תְלִוי הַדְּבָר, שְׁכַתוּב (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכַתוּב (שם ז) מֵאֶהְבֶּת ה' אֶתְכֶם, וְכַתוּב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

אם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד

ובגמרא פסחים (דף קיב): חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר [רשב"י] לו [לרבי עקיבא] רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה, והלא עגל בסכנה, אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ורואים שרבי עקיבא חשש ללמדו כשהיה עשרים שנה בבית האסורים, ועל זה אמר לו רבי שמעון אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, יש לבאר על פי כתבי האריז"ל שאין הכוונה למלכות כאן מלכות הרשעה, אלא למדת מלכות שבמיתה על קידוש השם נקרא, שנמסר למידת מלכות העליונה, וזה כוונתו שאם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד, (סוד ה'). - מהסיפור הזה אנחנו לומדים, כי אם רבי עקיבא היה לומד אצלו סודות התורה, היה יכול להינצל מלהיות בעשרה הרוגי מלכות, כמו רבי שמעון בר יוחאי ע"ה,

וזה מה שאמר לו רבי אליעזר תמה אני וכו', כי לימוד תורת הסוד יותר גבוה מליהרג על קידוש ה', כי כל תורת הסוד הוא שיחיו ולא ימותו, לא רק הוא, אלא מכפר ומציל את כל ישראל, כמו שכתב בזוהר הקדוש: **עוד אמר אליהו זכרוננו לברכה לרבי שמעון: בהאי ספר הזהר יתפרקון מן גלותא פד אתגליא בדרא בתראה. עוד בדרף קכ"ד: לשון משה רבינו לרבי שמעון. והמשכילים יזהירו זוהר הרקיע בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר באילין לא צריך נסיון – רצה לומר: כי הלומד בספר הזהר לא יסבל חבלי משיח ובגין דישראל עתידין למטעם מאילנא דחיי דא הוא ספר הזהר יפקון ביה מגלותא ברחמי.**

ועל כן לא מספיק ללמוד לעצמו, אלא צריך לזכות את הרבים וללמד ולהשמיע לכל ישראל! כי תורת הסוד נועדה להתגלות וללמד את הרבים בדור האחרון למען הכינו את העולם לקראת תורתו של משיח והגאולה שלימה, וכמבואר בשל"ה הקדוש.

כל הגאולה תלויה בעסק החכמה הזאת

ובספר דגל מחנה אפרים (פרשת שמיני) כתב, וז"ל: וזהו דרש דרש משה, היינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרוש מה שדרש כבר משה, היינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזוהר, אז והנה שורף, הינו שיתבטלו כל הקליפות וממילא יהיה הגאולה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. וגם על ידי החיבור ההוא יהיה בטול הקליפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים (חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד). הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחר ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתנו (הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים).

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יד כסליו [יום 73 בשנה] זוהר פרשת משפטים עג

על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

[אמרו המגיהים מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר קי"ד א' הוא מן הסבא ויגענו ומצאנו הנסחא מדויקת תלי"ת].

פֶּתַח ר' שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, (שמות כא) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר תַּשִּׁים לְפָנֶיהֶם, תְּרַגְּמֶם, וְאֵלֶּיךָ דִּינָא
דְּתַסְדֵּר קְדָמֶיהוֹן. אֵלֶּיךָ אֵינֵן סְדוּרִין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינֵין
דְּנִשְׁמָתִין, דְּאִתְדָּנוּ בְּלִי חַד וְחַד לְקַבֵּל עוֹנְשֵׁיהּ.
(שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד

פתח רבי שמעון ואמר, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. תרגום: ואלין דינא די תסדר קדמיהון. אלה אותם סדורים של הגלגול, דיני הנשמות שנדונו כל אחד ואחד לקבל ענשו. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. חברים, הזמן כעת לגלות פמה סודות נסתרים של הגלגול. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד, כשהנשמה התחילה בגלגול, אם היא מצד אותו העבד מטטרו"ן, שהוא כולל ששה צדדים, כתוב בו שש שנים יעבד. גלגולים שקה לא מתחייבת אלא שש שנים, עד שמשלימה שש דרגות מאותו המקום שנלקחה.

וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לְחֶפְשֵׁי חָנָם. חֲכָרֵיִיא, עֵידָן הָבֵא,
 לְגִלְגָּלָה בְּמֶה רְזִין סְמִירִין דְּגִלְגֻלָּא. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד
 עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כֹּד נִשְׁמָתָא אֶתְחַיִּיבַת
 בְּגִלְגֻלָּא, אִם הוּא מִסְטָרָא דִּתְהוּא עֶבֶד מְטָרֹן,
 דְּאִיהוּ (ק"ה ע"ב, ט"ו ע"א, צ"ו ע"א) כְּלִיל שִׁית סְמִירִין,
 כְּתִיב בֵּיה שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גִּלְגֻלִין דִּילָה לָא
 מִתְחַיִּיבֵא אֲלָא שִׁית שָׁנִין, עַד דְּאֲשְׁלִימַת שֵׁשׁ
 דְּרַגְנִין, מִתְהוּא אֶתְר דְּאֶתְנַטְיֶלַת.

אֲבָל אִם נִשְׁמָתָא הוּא מִסְטָרָא דְשִׁבְעִיתָא, דְּאִיהוּ
 שְׁבִיעִית וְדֹאֵי מֶה כְּתִיב, וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא
 לְחֶפְשֵׁי חָנָם, דְּצַדִּיק, וְדֹאֵי לִית בֵּיה מְלָאכָה, כִּינּוּן
 דְּלִית בֵּיה מְלָאכָה, לִית בֵּיה שְׁעִבּוּד. וְנִשְׁמָתָא
 דְּאִיהוּ מִתְפָּן, אֶתְמַר בָּהּ וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לְחֶפְשֵׁי
 חָנָם, לִית בָּהּ שְׁעִבּוּדֵא.

דף צ"ד ע"ב) סָבֵא נָחַת לְגַבִּיה, אָמַר
 לִיה, אִי חָכִי, רַבִּי, מֶה תּוֹסַפֶּת

אבל אם הנשקמה היא מצד השכינה שהיא שביעית, ודאי מה כתוב?
 ובשביעית יצא לחפשי חנם. שצדיק ודאי אין בו מלאכה, וכיון שאין בו
 מלאכה, אין בו שעבוד. והנשקמה שהיא משם, נאמר בה ובשביעית יצא
 לחפשי חנם, אין בה שעבוד.

בין כך ירד הזמן אליו, אמר לו, אם כך רבי, מה תוספת לנשמה שהיא
 מונוה, שנאמר בה (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך
 וגו'?

לְנִשְׁמָתָא דְאִיהִי מְנָה, דְאִתְמַר בְּהּ, (שמות כ) לֹא
תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אֵתָּה וּבִנְךָ וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְגו'.

אָמַר לִיהּ, סָבָא סָבָא, וְאַתְּ שְׂאִיל דָּא, הִוְדַאי הָאִי
עַל נִשְׁמָתָא דְצַדִּיק אִתְמַר, דָּאִף עַל גַּב
דְּאִתְחַיֵּיב לְאַחְתָּא בְּגַלְגּוּלָא בְּכָל אַרְיִין, אֲפִילוּ
בְּעֵבֶד וְאָמָה, וּבְעִירָן דְּאֵינֵן אוֹפְנִים, אוּ בְּכָל חִינּוּן,
דְּמִנְהוֹן נִשְׁמָתוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, פְּתִיב בְּהּ לֹא תַעֲשֶׂה
כָּל מְלָאכָה. וְהָאִי אִיהוּ, (ויקרא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ
עַבֹדֶת עֶבֶד, בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד
בּוֹ עַבֹדֶת עֶבֶד, דְּאִיהוּ יוֹם דְּחוּלָא.

אָבַל סָבָא סָבָא, שַׁבַּת (ד"א נשמתא) דְּאִיהִי בַת
יְחִידָה, וְאִיהִי בַת זַוְגִיָּה דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ
שַׁבַּת. מַאי אַם אַחְרֵת יִקַּח לוֹ. אָמַר לִיהּ הָא וְדַאי
הַבְרָדָה, חוּלָא שְׁל שַׁבַּת, דְּאִית אַחְרָא דְלָא

אָמַר לוֹ, זְקוּן זְקוּן, וְאַתָּה שׁוֹאֵל אֶת זֶה? שְׁוֹדַאי זֶה נְאָמַר עַל נִשְׁמַת הַצַּדִּיק,
שְׂאִף עַל גַּב שְׁהַתְחִיב לְרַדְת בְּגַלְגּוּל בְּכָל אֵלֵהּ, אֲפִילוּ בְּעֵבֶד וְאָמָה, וּבְהִמּוּת
שְׁהֵם אוֹפְנִים, אוּ בְּכָל הַחַיּוֹת שְׁמֵהֶם נִשְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם, פְּתוּב בְּהּ לֹא תַעֲשֶׂה
כָּל מְלָאכָה, וְזֶהוּ (ויקרא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עַבֹדֶת עַבֵּד. בְּצַדִּיק, שְׁהוּא יוֹם
הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עַבֹדֶת עַבֵּד, שְׁהוּא יוֹם שֶׁל חַל.

אָבַל זְקוּן זְקוּן, שַׁבַּת (הַגְּשֵׁמָה) שְׁהִיא בַת יְחִידָה, וְהִיא בַת זַוְגֵי שְׁל צַדִּיק שְׁהוּא
שַׁבַּת. מַה זֶה אַם אַחְרֵת יִקַּח לוֹ? אָמַר לוֹ, הִרִי וְדַאי הַבְרָדָה חָלוּ שְׁל שַׁבַּת,
שְׁיֵשׁ אַחַר שְׁלֹא נִקְרָא חָלוּ שְׁל שַׁבַּת, אֲלֵא חָלוּ שְׁל טְמֵאָה שְׁפָחָה. אָמַר לוֹ,
וְהִרִי חָלוּ שְׁל שַׁבַּת מַה זֶה? אָמַר לוֹ, זוֹ אָמָה, שְׁהִיא גּוֹף שְׁל בַת יְחִידָה,
שְׁעֵלֶיהָ נְאָמַר אַם אַחְרֵת יִקַּח לוֹ.

אֶתְקַרְיָאת חוּלּוֹ שְׁלֵ שַׁבַּת, אֶלְא חוּלּוֹ שְׁלֵ שְׁמִמָּא
שַׁפְּחָה. אָמַר לִיה. וְהָא חוּלּוֹ שְׁלֵ שַׁבַּת מֵאִי הוּא.
אָמַר לִיה, דָּא אֲמַתָּא, דְּאִיהִי גִנְפָא דְּבַת יְחִידָה
דְּעָלְהָ אֶתְמַר, אִם אַחֲרַת יָקַח לִו.

תָּא חַזִּי, נְשִׁמָּתָא אִית דְּאֶתְקַרְיָאת אָמָה, וְאִית
(נשמתא) שְׁבִינְתָא דְּאֶתְקַרְיָאת שַׁפְּחָה, (ונשמתא)
וְשְׁבִינְתָא אִית דְּאֶתְקַרְיָאת בְּרָתָא דְּמַלְכָּא. הָבֵא
אִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיה (שמות טו) יְהוֹנָתָן
אִישׁ מַלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיה (דניאל ט)
וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.

וּבְגִין דָּא, נְשִׁמָּתָא דְּאִיהִי מַחֲיִיבָא בְּגַלְגּוּל, אִם
הוּא בְּרָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אִי תִימָא
דְּאֶזְדָּרְבֵן בְּגוּפָא נּוּבְרָאָה, דְּתַמְן שְׁלִטְנוּתָא דְּיַצֵּר
הָרַע דְּאִיהִי מְסַטְרָא דְּסַמְא"ל. חַס וְשְׁלוֹם. דְּתָא
בְּתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יְהוֹנָתָן הוּא שְׁמִי וּבְכוּדִי
דְּאַחַר לָא אֶתְנֵן דְּאִיהִי יַצֵּר הָרַע.

בֵּא וְרָאָה, נְשִׁמָּה יֵשׁ שְׁנַקְרָאת אָמָה, וְיֵשׁ (נשמא) שְׁכִינָה שְׁנַקְרָאת שַׁפְּחָה,
(ונשמא) וּשְׁכִינָה יֵשׁ שְׁנַקְרָאת בַּת הַקֹּלֶךְ. כָּאֵן יֵשׁ אִישׁ שְׁנַאֲמַר בּוּ (שמות טו)
ה' אִישׁ מַלְחָמָה. וְיֵשׁ אִישׁ שְׁנַאֲמַר בּוּ (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.
וְלָכֵן, נְשִׁמָּה שְׁמוּקִיבַת בְּגַלְגּוּל, אִם הוּא בַתוּ שְׁלֵ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם
תִּאמַר שְׁתַּמְכּוּר לְגוּף נְכָרִי שְׁשֵׁם שְׁלִטוֹן יַצֵּר הָרַע שְׁהוּא מִצַּד סַמְא"ל - חַס
וְשְׁלוֹם, שְׁהָרִי כְּתוּב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּבְכוּדִי לְאַחַר לָא אֶתְנֵן, שְׁהוּא
יַצֵּר הָרַע.

וְהָיָה גֹפֶת, דְּשִׁרְיָא בְּרָתָא דְּמַלְכָּא, אִי תִּימָא
 דְּאִידְכֵן בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּמִסְאָבוּ, חֲלִילָה
 וְחָס. עֲלֵה אֶתְמַר (ויקרא כה) וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר
 לְצַמִּיתוֹת בִּי לִי הָאָרֶץ. מֵאֵן גֹּפֶת דְּבְרָתָא
 דְּמַלְכָּא. דָּא מְטַטְרוֹן. וְהָיָה גֹפֶת אִיהוּ אָמְהָ
 דְּשְׂכִינְתָא, אִף עַל גַּב דְּאִיהוּ נִשְׁמַתָּא דְּאִיהוּ
 בְּרָתָא דְּמַלְכָּא שְׂבִינְהָ תַּמּוֹן, בְּגִלְגּוּלָא אֶתְיָא
 דְּאֶתְיִין גִּלְגּוּלִין בְּגִין דְּאֶתִית תַּמּוֹן, מַה כְּתִיב בְּהָ
 (שמות כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בְּתוּוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא
 כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

וְעוֹד וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ, דָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא. אֶת
 בְּתוּוֹ: אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוֹן מִסְטָרָא דְּבֵית
 יְחִידָה, אֶתְקְרִיא בְּתוּ. וְאִי תִימָא דְּיִפְקוֹן, בְּגִלְגּוּלָא
 דְּאֵלִין מִסְטָרָא דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹן, דְּנִפְקוּ

ואותו הגוף ששם שורה בת המקלף, אם תאמר שנמכר בכתרים תחתונים
 שנטמאו - חלילה וחס. עליו נאמר (ויקרא כה) והארץ לא תמכר לצממת כי
 לי הארץ. מי גוף של בת המקלף? זה מטטרו"ן, וגוף זה הוא אמה של
 השכינה, אף על גב שהיא נשמה שהיא בת המקלף, שבויה שם, בגלגול באה,
 שבאים גלגולים משום שבאה שם. מה כתוב בה? וכי ימכר איש את בתו
 לאמה לא תצא כצאת העבדים.

ועוד, וכי ימכר איש - זה הקדוש ברנף הוא. את בתו - אלו ישראל, שהם
 מצד של בת יחידה נקראו בתו. ואם תאמר שיצאו, כמו שאלה מצד של
 העבד שהוא מטטרו"ן, שיצאו במנוסה ממצרים, לא תצא כצאת העבדים.
 זהו שכתוב (ישעיה נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו.

עַח זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יט כסליו [יום 78 בשנה] סבא דמשפטים

**בְּמִנוּסָה מְמַצְרִים, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְרִים, הַדָּא
הוּא דְכָתִיב, (ישעיה נב) כִּי לֹא בְחַפְזוֹן תֵּצֵאוּ וּבְמִנוּסָה
לֹא תֵלַכּוּן.**

**תָּא חַזִי, פִּר נָש פִּד אֲתִילִיד, (ויקרא רכ"ד ע"ב) יְהִבִין
לִיה נַפְשָא מַסְטָרָא דְכַעֲרָא, מַסְטָרָא דְדַכּוּי,
מַסְטָרָא דְאַלִין דְאַתְקִרוּן אוּפְנֵי הַקּוּדֵשׁ. זָכָה יִתִיר,
יְהִבִין לִיה רוּחָא, מַסְטָרָא דְחִיּוּת הַקּוּדֵשׁ. זָכָה יִתִיר,
יְהִבִין לִיה נְשַׁמְתָא, מַסְטָרָא דְכַרְסִיָּיא. וְתֵלַת אֲלִין,
אַיִנוּן אָמָה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דְבִרְתָא דְמַלְפָא.**

**זָכָה יִתִיר, יְהִבִין לִיה נַפְשָא בְּאַרְחָ אַצִּילוּת,
מַסְטָרָא דְבֵת יְחִידָה, וְאַתְקַרִיאת אִיהִי בֵת
מְלָךְ. זָכָה יִתִיר, יְהִבִין לִיה רוּחָא דְאַצִּילוּת.
מַסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְאַקְרִי בִן לְקוּדֵשׁ
בְּרִידָּ הוּא, הַדָּא הוּא דְכָתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם**

יום ח
חדש

**בְּא וְרָאָה, כְּשִׁנוּלָד אִישׁ, נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ מִצַּד הַבְּהֵמָה מִצַּד שֶׁל טֹהַר, מִצַּד
אֱלֹהִים שְׁנִקְרָאִים אוּפְנֵי הַקּוּדֵשׁ. זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ רוּחַ מִצַּד שֶׁל חַיּוּת
הַקּוּדֵשׁ. זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ נֶשְׁמָה מִצַּד שֶׁל הַפֶּסֶא. וְשִׁלְשֵׁת אֱלוֹהִים אָמָה,
עֶבֶד וְשִׁפְחָה שֶׁל בֵּת הַמְּלָךְ.**

**אִם זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ בְּדֶרֶךְ אַצִּילוּת, מִצַּד שֶׁל בֵּת יְחִידָה, וְנִקְרָאת
בֵּת מְלָךְ. זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ רוּחַ שֶׁל אַצִּילוּת מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמִצְעִי,
וְנִקְרָא בִּן לְקוּדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לְה' אֱלֹהֵיכֶם.
זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ נֶשְׁמָה מִצַּד שֶׁל אֲבָא וְאֲמָא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ב)
וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נֶשְׁמַת חַיִּים. אִיזָה חַיִּים? אֵלָּא אוֹתֶם י"ה שְׁעֵלֵיהֶם נֶאֱמָר (תהלים
קו) כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלַל יְהוָה, וְנִשְׁלְמָה בְּהוֹי"ה.**

לִיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶינָה לַיהוָה
 נִשְׁמָתָא, מִסְטָרָא דְאַפָּא וְאַמָּא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מֵאֵי חַיִּים. אֲלָא
 אֵינּוּן י"ה, דְּעֲלִייהוּ אֲתָמַר, (תהלים קג) כָּל תְּנִשְׁמָחָה
 תִּתְהַלֵּל יְהוָה, וְאַשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְדוּ"ד.

זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶינָה לַיהוָה בְּשִׁלְמוֹ דְאַתְנוּן, יו"ד
 ה"א נָא"ו ה"א, דְּאִיהוּ אָדָם, בְּאַרְחָא אֲצִילוּת
 דְּעִילָא, וְאַתְקַרֵּי בְּדִיקְנָא דְמֵאֲרִיָּה. וְעֲלִיָּה אֲתָמַר,
 (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְהֵאֵי אִיהוּ
 שְׁלִטְנוּתִיהּ בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפְנִים וּשְׂרָפִים
 וְחַיּוּן, וּבְכָל חַיִּילִין וְתוֹקְפִין דְּעִילָא וְתָמָא. וּבְגִין
 דָּא, כִּד בַּר נָשׁ זָכִי בְּנַפְשׁ מִסְטָרָא דְבֵת יְחִידָה,
 אֲתָמַר בֵּיהּ, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי אֲעָרְעוּ חַד לִילְיָא בְּמַגְדֵּל
 דְּצוּר. אֲתָאֲרַחוּ תַמְנָן וְחֲדוּ דָא בְּדָא. אָמַר

זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ יְהוָה בְּשִׁלְמוֹת הַאוֹתוֹת - יו"ד ה"א נָא"ו ה"א, שְׁהוּא
 אָדָם, בְּאַרְחָא אֲצִילוּת לְמַעְלָה. וְנִקְרָא בְּדָמוֹת רְבוּנוּ. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (בראשית א)
 וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְזֶהוּ שְׁלִטְנוֹ בְּכָל הָרְקִיעִים וּבְכָל הָאוֹפְנִים וְהַשְׂרָפִים
 וְהַחַיּוֹת וּבְכָל הַחַיִּלוֹת וְהַכַּחוֹת שְׁלִמְעָלָה וּלְמַטָּה. וְלָכוֹ, כְּשֶׁבֶן אָדָם זָכָה
 בְּנַפְשׁ מוֹצֵד שֶׁל בֵּת יְחִידָה, נֶאֱמַר בּוֹ לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי נִפְגְּשׁוּ לִלְהָ אֶחָד בְּמַגְדֵּל צוּר. הַתְּאָרְחוּ שָׁם וְשִׁמְחוּ זֶה
 בְּזֶה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה שְׂמִחַתִּי שְׂרֵאִיתִי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁעַכְשׁוּ בְּכָל הַדְּרֹךְ
 הַזֶּה הַצֵּטְעָרְתִּי בְּזִמְנָן אֶחָד סוֹחֵר שֶׁהָיָה שׂוֹאֵל אוֹתִי כָּל הַדְּרֹךְ:

רבי יוסי, פמה תדינא דחמינא אנפי שכינתא,
 דהשתא בכל ארחא דא, ואצטערנא בחדא סבא,
 טייצא, דהנה שאיל לי (דף צ"ה ע"א) כל ארחא.

מאן הוא נחשא, דפרח באיירא, ואזיל בפרודא,
 ובין כף ובין כף, אית גיחא לחד נמלה,
 דשכיב בין שניו. שרי בחבורא וסיים בפרודא.
 ומאי איהו נשרא, דקא מקננא, באילן דלא תוד.
 בנני דאתגלו, ולא מן ברין. דאתבריאנו באתר
 דלא אתבריאנו. כד סלקין נחתין, כד נחתין סלקין.
 תרין דאינון חר, וחד דאינון תלתא. מהו עולימתא
 שפירתא, ולית לה עינין, וגופא טמירתא
 ואתגריא, איהו נפקת בצפרא, ואתפסיאת ביממא.
 אתקשטת בקשוטין דלא חוו.

כל דא שאיל בארחא, ואצטערנא. והשתא אית
 לי גיחא. דאילו חוינא בחדא, אתעסקנא

מי הוא נחש הפורח באויר והולך בפרוד, ובין כף ובין כף יש מנוחה לנמלה
 אחת ששוכבת בין שניו, התחיל בחבור וסיים בפרוד? ומה הוא נשר שבא
 באילן שלא היה? בנני שנגלו, ולא מהבריות? שבבראו במקום שלא נבראו?
 כשעולים יורדים, כשיורדים עולים? שנים שהם אחד, ואחד שהם שלש?
 מה זה עלמה יפה ואין לה עינים, והגוף נסתר ומתגלה? היא יוצאת בבקר
 ונתכסית ביום, ומתקשטת בקשוטים שלא היו?

כל זה שאל בדרך, והצטערתי. ועכשו יש לי מנוחה. שאלו היינו כאחד,
 התעסקנו בדברי תורה מה שהיינו בדברים אחרים של תהו. אמר רבי חייא,

בְּמַלְי דְּאוּרֵייתָא, מַה דְּתוּינָן בְּמַלְיִן אַחֲרֵינָן דִּתְהוּ.
 אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְהָהוּא סָבָא טַיִיעָא, יַדְעַת בֵּיה
 בְּלִוּם. אָמַר לֵיה, יַדְעָנָא, דְּלִית מִמָּשׁוּ בְּמַלְיִ.
 דְּאִילוּ תְּהוּ יַדַּע, יַפְתַּח בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא תְּהוּ אֲרַחָא
 בְּרִיקְנֵיִיא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְהָהוּא טַיִיעָא אִית הָבָא,
 דְּהָא לְוַמְנִין בְּאִינִין רִיקְנִין, יִשְׁבַּח גְּבַר וְגִין דְּדַחֲבָא.
 אָמַר לֵיה, הָא הָבָא אִיהוּ, וְאַתְקִין חֲמַרְיָה בְּמִיבְלָא.
 קָרוּ לֵיה, וְאַתָּא לְקַמְיָהוּ. אָמַר לִזֵּן, הַשְׁתָּא תִּרִין
 אִינִין תִּלְת, וְתִלְת אִינִין בְּחַד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 לֹא אִמְנָא לָךְ, דְּבַל מַלְיִ רִיקְנִין, וְאִינִין בְּרִיקְנֵיִיא,
 יְתִיב קַמְיָהוּ.

אָמַר לִזֵּן רַבָּנָן, אֲנָא טַיִיעָא אַתְעַבִּידְנָא, וּמִיזִמִּין
 זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לֹא הוּיָא טַיִיעָא,

ואתו זקן סוחר ידעת בו משהו? אמר לו, ידעתי שאין ממש בדבריו, שאלו
 הנה יודע, יפתח בתורה, ולא היתה הדרך בריקנות. אמר רבי חייא, ואותו
 הסוחר ישנו פאן, שהרי לפעמים באותם הריקנים ימצא איש פעמוני זהב.
 אמר לו, הרי הוא פאן, והתקין חמורו למאכל.

קראו לו ובא לפניהם. אמר להם, כעת שנים הם שלשה, ושלשה הם פאחד.
 אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שכל דבריו ריקנים והם בריקנות?! ישב
 לפניהם.

אמר להם, רבותינו, אני נעשיתי סוחר, ורק מלפני מעט ימים, שהרי
 בהתחלה לא הייתי סוחר, אבל בן אחד קטן יש לי, ונתתי אותו לבית הספר,
 ואני רוצה שיעסק בתורה, וכשאני מוצא אחד מהרבנים שהולך בדרך, אני
 טוען אחריו, והיום הנה חשבתי שאשמע דברים חדשים בתורה, ולא
 שמעתי דבר.

אָבֵל בָּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וַיְהִיבִית לִיה בְּבֵי
 סַפְרָא, וּבְעֵינָא דִישְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵיחָא. וְכֵד אָנָּא
 אֲשַׁפְחָנָא חַד מִרְבָּנָן דְּאִזִּיל בְּאַרְחָא, אָנָּא טַעֲיִן
 אֲבַתְרִיה, וְהֵאֵי יוֹמָא, חֲשִׁיבָנָא דְאֲשַׁמַּע מַלְיָן חֲדַתִּין
 בְּאוּרֵיחָא, וְלָא שְׁמַעְנָא מְדִי.

אָמַר ר' יוֹסִי, בְּכָל מַלְיָן דְּשְׁמַעְנָא דְקַאמְרַת, לָא
 תְּוֹהֵנָא, אֱלָא מַחַד. אִז אַנְתָּ בְּשִׁטּוּתָא
 אָמַרְתָּ, אִז מַלְיָן רִיקְנִין אֵינְנִין. אָמַר הַהוּא סָבָא,
 וּמֵאֵן אִיהִי. אָמַר עוֹלִימָתָא שְׁפִירְתָּא וְכו'.

פְּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים קיח) יְהוָה־לִּי ^{לִי}
 לֹא אֵירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם. יְהוָה־לִּי ^{לִי}
 בְּעוֹזִי וְגו'. טוֹב לְחַסוֹת בִּיהוָה־לִּי וְגו'. כְּמַה טָּבִין
 וְנַעֲיִמִין וַיִּקְרִין וְעֵלְאִין מַלְיָן דְּאוּרֵיחָא, וְאָנָּא חִיבִי
 אִימָא קָמִי רַבָּנָן, דְּלָא שְׁמַעְנָא מִפּוּמִייהוּ עַד הַשְּׁתָּא,

---

אמר רבי יוסי, בכל הדברים ששמעתי שאמרת לא תמהתי, אלא רק מאחד - או שאתה אמרת בשטות, או שהם דברים ריקים. אמר אותו זקן, ומה היא? אמר, נערה זפה וכו'.

פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעוזי וגו'. טוב לחסות בה' וגו'. כמה טובים ונעימים ונכבדים ועליונים דברי התורה, ואני איך אמר לפני רבותינו, שלא שמעתי מפיהם עד עכשו אפלו דבר אחד?! אבל יש לי לומר, שאין בושא כלל לומר דברי תורה לפני הכל.

אֶפְיָלוּ מִלֶּחֶת חֶדָּא. אֲבָל אֵית לִי לְמִימָר, דִּהָא לֵית
בְּסוּפָא בְּלָל לְמִימָר מְלִי דְאֹרֵייתָא קָמִי בְּלָא.

אֲתַעֲטָף תְּחוּזָא סָבָא, פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת
כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בְּתֵרוּמַת

הַקִּדְּשִׁים לֹא תֹאכֵל. הָא קָרָא, אֲקָרָא אֲחֵרָא
סְמִיד, (ויקרא כב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה

וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּהּ מִלְּחָם
אָבִיהָ תֹאכֵל וְכֹל זָר לֹא יֹאכֵל בּוֹ. הֵנִי קָרָאִי

בְּמִשְׁמַעֲנִי. אֲבָל מְלִין דְאֹרֵייתָא מְלִין סְתִימִין אֵינִין
וּבְפֹמָה אֵינִין מְלִין דְּחֻכְמָתָא דְסְתִימִין בְּכָל מִלָּה

וּמִלָּה דְאֹרֵייתָא, וְאֲשַׁתְּמוּדְעִין, אֵינִין לְגַבֵּי
חֻכְמִין, דִּידְעִין אֲרַחִין דְאֹרֵייתָא. דִּהָא אֹרֵייתָא

לָאוּ מְלִין דְּחֻלְמָא אֵינִין, דִּקָּא אֲתַמְסְרִין לְמָאן דְּפִשְׁרִי

הַתַּעֲטָף אוֹתוֹ הִזְקוּ, פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא
בְּתֵרוּמַת הַקִּדְּשִׁים לֹא תֹאכֵל. פְּסוּק זֶה סְמוּךְ עַל פְּסוּק אַחֵר - (שם) וּבַת
כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּהּ
מִלְּחָם אָבִיהָ תֹאכֵל וְכֹל זָר לֹא יֹאכֵל בּוֹ. פְּסוּקִים הֵלְלוּ כְּמִשְׁמַעֲנִים, אֲבָל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה הֵם דְּבָרִים סְתוּמִים.

וּכְפֹמָה הֵם דְּבָרֵי חֻכְמָה שְׁסִתוּמִים בְּכָל דְּבָר וְדָבָר שְׁבַתְוֵרָה, וְנוֹדְעִים לְאוֹתָם
הַחֻכְמִים שְׂוִידְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה, שְׁהֵרִי הַתּוֹרָה אֵינִם דְּבָרֵי חֵלוּם הֵם, שְׁנִמְסְרוּ
לְמִי שְׁפוֹתֵר אוֹתָם וְנִמְשְׁכִים אַחֵר הֵפֵה, וְעַם כָּל זֶה צְרִיךְ לְפַתֵּר אוֹתָם לְפִי
דְרָכָם. וְכֵן אִם דְּבָרֵי חֵלוּם צְרִיךְ לְפַתֵּר אוֹתָם לְפִי דְרָכָם - דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
שֶׁהֵם שְׁעִשׂוּעֵי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ עַל אַחַת כְּפֹמָה וְכְפֹמָה שְׁצָרִיכִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ
אֲמַת בְּהֵם, שְׁכַתּוּב (הוֹשֵׁעַ יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי ה' יִגְוֶי.

לִזְנוֹן, וְאֶת־מִשְׁכַּן בְּתֵר פּוֹמָא, וְעַם כָּל דָּא אֲצַטְרִיבוּ
 לְמַפְשֵׁר לִזְנוֹן לְפָנֵם אֲרַחוּי. וְכֵּה אִי מַלְיִן דְּחִלְמָא
 אֲצַטְרִיבוּ לְמַפְשֵׁר לִזְנוֹן לְפָנֵם אֲרַחוּי, מַלְיִן דְּאוֹרֵייתָא
 דְּאִינְנוּן שְׁעֵשׂוּעִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, עַל אַחַת בְּמַח
 וְכַמְּח דְּאֲצַטְרִיבוּ לְמַחְדָּן בְּאַרְח קְשׁוּמַ בְּהוּ, דְּכַתִּיב,
 (חושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דְּרַבִּי יְהוֹנָתָן ע"ב וְגו'.

^{דף} **הַשְׁתָּא** אֵית לְמִימְר, וּבֵת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמַתָּא
 עֲלֵיָאָה, בְּרִיתֵיה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ
 קְדַמָּאָה לְגִזְרֵין, וְאִיהוּ מְשִׁיךְ, לָהּ לְהֵאִי נִשְׁמַתָּא
 מֵאַתְר עֲלֵיָאָה. מַח בֵּין קְרָא דְּאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן,
 וּבֵין קְרָא דְּאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלָא פְתִיב אִישׁ. אֶלָּא,
 אֵית כְּהֵן דְּאֶקְרִי אִישׁ כְּהֵן, וְלָא כְּהֵן מִפְּשֵׁ. וְעַל
 אֲרַחָא דָּא, תְּהֵן (אִישׁ) כְּהֵן, וְתְהֵן סְגָן, וְתְהֵן כְּהֵן גְּדוּלָּה,
 וְתְהֵן כְּהֵן דְּלָאוּ אִיהוּ גְּדוּלָּה. כְּהֵן סְתָם, רַב וְעֲלֵיָאָה
 יִתִּיר מֵאִישׁ כְּהֵן. וְעַל דָּא אֵית נִשְׁמַתָּא, (דף צ"ה ע"ב)
וְאֵית רוּחָא, וְאֵית נַפְשׁ.

עכשו יש לומר, ובת כהן - זו הנשמה העליונה, בתו של אברהם אבינו
 ראשון לגרים, והוא מושך את אותה נשמה מקומם עליון. מה בין פסוק
 שאמר ובת איש כהן, ובין פסוק שאמר ובת כהן, ולא כתוב איש? אלא יש
 כהן שנקרא איש כהן, ולא כהן ממש. ועל הדרך הזה היה (איש) כהן, והיה
 סגן, והיה כהן גדול, והיה כהן שאינו גדול. כהן סתם גדול ועליון מאיש כהן.
 ועל זה יש נשמה, ויש רוח, ויש נפש.

וּבַת כַּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא,
 דְּאֵתְמַשְׁבֶּת מֵאַתְרַּךְ עֲלָאָה, וְעֹאֲלַת לְגוּ סְתִימוּ
 דְּאִילָנָא דְחַיִּי. וְכֵד רִוְחָא דְכַהֲנָא עֲלָאָה נִשְׁבָּא,
 וְיַהִיב נִשְׁמַתִּין בְּאִילָנָא דָּא, פְּרַחִין מִתְּפִן אֵינּוּן
 נִשְׁמַתִּין, וְעֹאֲלִין בְּאוּצָר חַד.

זוּי לְעֲלָמָא, דְּלֹא יוֹדְעִין בְּגֵי נָשָׂא לְאַסְתְּפְּרָא,
 דְּקָא מְשַׁכֵּין מְשִׁיבוּ בְּחַדֵּי יֵצֵר הָרַע, דְּאִיהוּ
 אִישׁ זָר, וְהֵאזֵי בַת כַּהֵן פְּרַחַת לְתַתָּא, וְאִשְׁכַּחַת
 בְּנִינָא בְּאִישׁ זָר. וּבְגִין דְּאִיהוּ רַעוּתָא דְמָרְהָ,
 עֹאֲלַת תְּפִן וְאֵתְנַפְיַאת, וְלֹא יְכִילַת לְשִׁלְטָאָה,
 וְלֹא אִשְׁתְּלִימַת בְּהֵאזֵי עֲלָמָא. כֵּד נִפְקַת מִנְיָה,
 הִיא בְּתֵרוּמַת הַקְּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, בְּשֹׁאֵר כֹּל
 נִשְׁמַתִּין, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּהֵאזֵי עֲלָמָא.

תַּזּוּ אֵיזַת בְּהֵאזֵי קָרָא, וּבַת כַּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר.
 עַל־וּבַתָּא אִיהוּ נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ

ובת כהן כי תהיה לאיש זר - זו הנשמה הקדושה שנמשכה ממקום עליון
 ונכנסה לתוך סתר עץ החיים, וכשרוח הכהן העליון נושבת ונותנת נשמות
 באילן הזה, פורחות משם אותם נשמות ונכנסות באוצר אחד.
 אזי לעולם, שלא יודעים בני אדם להשמר, שמושכים משוכה עם יצר הרע,
 שהוא איש זר, ובת הכהן ה את פורחת למטה ומוצאת בגן באיש זר.
 ומשום שהוא רצון של אדונה, נכנסת לשם ונכפית, ולא יכולה לשלט, ולא
 השתלמה בעולם הזה. וכשיוצאת מוננו, היא בתרומת הקדשים לא תאכל,
 כשאר כל הנשמות שהשתלמו בעולם הזה.
 כהוד יש בפסוק הזה, ובת כהן כי תהיה לאיש זר. עלובה היא הנשמה

זָר, דְּקָא אַתְּמִשְׁכַּת, עַל גִּיזְרָא דְאַתְגִּיר, וּפְרַחַת
עֲלֵיהּ מִנּוּן עֲדָן בְּאַרְח סְתִים, עַל בְּנֵינָא דְאַתְבְּנִי
מְעַרְלָה מִסְאַבָּא, דְּא תוּת לְאִישׁ זָר.

וְדָא הוּא רָזָא עֲלָאָה יְתִירָא מְבִלָּא. בְּעַמּוּדָא
דְּבִינָמָא לְטַקְלִין, גּוּ אִוִּירָא דְנִשְׁכַּת, אִית
טִיקְלָא חֲדָא בְּהַאי סְטָרָא, וְאִית טִיקְלָא אַחְרָא
בְּהַאי סְטָרָא. בְּהַאי סְטָרָא מֵאזְנֵי צֶדֶק. וּבְהַאי
סְטָרָא מֵאזְנֵי מְרָמָה. וְהַאי טִיקְלָא, לָא שְׂכִיךְ
לְעֲלָמִין, וְנִשְׁמַתִּין סְלָקִין וְנִחְתִּין עֲאֲלִין וְתָבִין, וְאִית
נִשְׁמַתִּין עֲשִׂיקוּן, כִּד שְׁלִטָא אָדָם בְּאָדָם, דְּכַתּוּב,
(קהלת ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ, לְרַע
לוֹ וְדָא.

אַבְרָהָם הָאִי נִשְׁמַתָּא, דְּתוּת לְסְטָרָא אַחְרָא, אִישׁ זָר,
וְאַתְעֲשְׁקַת מִנִּיהּ, דְּא אִיהִי לְרַע לוֹ. לוֹ:

הַקְדוּשָׁה כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, שְׁנִמְשָׁכָה עַל הַגֵּר שֶׁהִתְגַּיַר, וּפְרַחָה אֵלָיו מִגֵּן
עַד בְּדָרְךָ נִסְתַּר עַל בְּנֵין שְׁנִבְנָה מְעַרְלָה טְמוּאָה, זוֹ הִתְהַ לְאִישׁ זָר.

וְזֶהוּ סוּד עֲלִיוֹן יוֹתֵר מִהַלָּל. בְּעַמּוּד שְׁעוּמֵד לְמֵאזְנֵים בְּתוֹךְ אִוִּיר שְׁנוּשֵׁב, יֵשׁ
מִשְׁקָל אֶחָד בְּצַד זֶה, וְיֵשׁ מִשְׁקָל אַחֵר בְּצַד זֶה. בְּצַד זֶה מֵאזְנֵי צֶדֶק, וּבְצַד
זֶה מֵאזְנֵי מְרָמָה. וְהַמִּשְׁקָל הַזֶּה לֹא שׂוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, וְנִשְׁמוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת,
נִכְסוֹת וְיוֹצְאוֹת, וְיֵשׁ נִשְׁמוֹת עֲשׂוּקוֹת, כְּשִׁשׁוּלֵט אָדָם בְּאָדָם, שְׂכַתּוּב (קהלת
ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָא.

אַבְרָהָם נִשְׁמָה זוֹ שֶׁהִתְהַ לְצַד הָאַחֵר, אִישׁ זָר, וְנִעְשָׂקָה מִמֶּנּוּן, זוֹהִי לְרַע לוֹ.
לוֹ - לְאוֹתוֹ אִישׁ זָר, וְהִיא בְּתֵרוּמַת הַקְּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, עַד שֶׁעוֹשָׂה בָּהּ

לְתַהוּא אִישׁ זָר, וְאִיהִי בְתֻרֹמֶת הַקְּדוּשִׁים לֹא
הַאֲבָר, עַד הָעֶבֶד כִּי קוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא מִה
הָעֶבֶד, אַתָּה קָרָא וְאָמַר וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ
זָר הַכִּי הוּא.

הָכָא אִית רָזָא, הֵיךְ מִתְעַשְׂקוֹן נִשְׁמַתִּין. אֲלָא הָא
עֲלָמָא אֲתַנְהַג כְּלָא, בְּאִילָנָא יְדַעַת טוֹב
וְרַע. וְכֵד אֲתַנְהַגְן בְּנֵי עֲלָמָא בְּסַטְרָא דְטוֹב, טִיקְלָא
כְּיִמָּא וְאַכְרַע לְסַטְרָא דְטוֹב. וְכֵד אֲתַנְהַגְן בְּסַטְרָא
דְרַע, אַכְרַע לְתַהוּא סַטְרָא. וְכֵל נִשְׁמַתִּין דְתַהוּ
כְּתַהוּא שְׁעָתָא בְּטִיקְלָא, תְּנַה עֲשִׂיק לִזְן, וְנִטִּיר לִזְן.

אַבְרָם לְרַע לִזְ, דְאִינֻן נִשְׁמַתִּין בְּפִיז (ס"א חפ"יו) לְכֵל
מִה דְאֲשַׁבְחֵן מִסַטְרָא בִישָׂא, וְשִׁיזְאָן לִיה.
וְסִימָנָא לְדָא, אַרְזָא קְדִישָׂא, דְאֲתַעֲשֵׂק גֵז

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִה שְׁעוּשָׁה. בָּא הַפְּסוּק וְאָמַר, וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ
זָר, כִּי זָה.

כָּאן יֵשׁ סוּד אִיךְ נְעַשְׂקוֹת הַנְּשָׁמוֹת. אֲלָא הַעוֹלָם הַזֶּה מִתְנַהַג הַכֵּל בְּעֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְכַשְׁמֹתֵנְהֵגִים בְּנֵי הַעוֹלָם בְּצַד הַטוֹב, הַמִּשְׁקֶלֶת עוֹמְדַת
וּמְכַרְיַעָה לְצַד הַטוֹב, וְכַשְׁמֹתֵנְהֵגִים בְּצַד הָרַע - מְכַרְיַעָה לְאוֹתוֹ הַצַּד. וְכֵל
הַנְּשָׁמוֹת שְׁהִיוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּמִשְׁקֶלֶת, הִיָּה עוֹשֵׂק אוֹתוֹן וְלוֹמַח אוֹתוֹן.

אַבְל לְרַע לִזְ, שְׁאוֹתוֹן נְשָׁמוֹת מְכַנְיַעוֹת (מכסות) אֶת כָּל מִה שְׁמוֹצְאוֹת מְצַד
הָרַע וּמִשְׁמִידוֹת אוֹתוֹ, וְסִימֵן לָזֶה - אַרְזוֹן הַקְּדוֹשׁ שְׁנַעֲשֵׂק לְתוֹךְ פְּלִשְׁתִּים
וְשִׁלְטוֹ לְהַרְע לְהֵם. אַף כָּאן, אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת נְעַשְׂקוֹת מִהַצַּד הַאֲחֵר לְהַרְע לְהוֹן.

פְּלִשְׁתִּים, וְשָׁלְטוּ בֵּיהֶּ, לְרַע לֹוֹן. אִיף הָבִי. הַיִּ
נִשְׁמַתִּין אַתְּעִשְׁקוֹן מִסְטָרָא אַחְרָא לְרַע לֹוֹן.

מָה אַתְּעִבִידוּ מֵאִינוֹן נִשְׁמַתִּין. חֲמִינֵן בְּסִפְרֵי
בְּדַמְיָא, דְּמַנְיִיחוּ חֲוֹ אִינוֹן חֲסִידֵי אֹמּוֹת
הָעוֹלָם. וְאִינוֹן מִמְּזוּרֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּקַדְמָן
לְבַהֲנָא רַבָּא עֲמָא דְאַרְעָא, וְחָשׁוּב בְּעֵלְמָא, אִיף עַל
גַּב דְּעָאֵל לְפָנֵי וְלַפְנִים. בְּכַה הָאֵי סְבָא רִנְעָא חֲדָא,
תְּוֹוּהוּ חֲבַרְיָא, וְלָא אָמְרוּ מְדֵי.

פְּתַח הָהוּא סְבָא וְאָמַר, (שמות כא) אִם רָעָה בְּעֵינֵי
אֲדַנְיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה וְהִפְדָּה לְעַם נְכָרֵי
וְגו'. הָאֵי פְרָשְׁתָּא עַל רִזָּא דָּא אַתְמַר, וְכִי יִמְכֹּר
אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְרִים אִם
רָעָה וְגו'. מְאָרִיחַ דְּעֵלְמָא מֵאֵן לָא יִדְחַל מִינְהּ,
דְּאַנְתָּ שְׁלִיט עַל כָּל מַלְכֵי דְעֵלְמָא, בְּמַה דְאַתָּ

מה נעשה מאותן נשמות? ראינו בספרי הקדמונים, שמהם היו אותם חסידי
אמות העולם. ואותם המקורים שהם תלמידי חכמים שקודמים לכהן גדול
עם הארץ וחשוב בעולם, אף על גב שהוא נכנס לפני ולפנים. בכה הזמן
הזה רגע אחד. תקוהו החברים ולא אמרו דבר.

פתח אותו זמן ואמר, אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה והקדה לעם
נכרי וגו'. פרשה זו נאמרה על הסוד הזה, וכי ימכר איש את בתו לאמה
לא תצא כצאת העבדים אם וגו'. רבון העולם, מי לא יפחד ממוך, שאתה
שולט על כל מלכי העולם, כמו שנאמר (ירמיה י) מי לא יראוך מלך הגוים כי
לך יאתה וגו'.

אָמַר (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּדֶד הַגּוֹיִם כִּי לֶדֶד
יֵאָתֶה וְגו'.

כַּמָּה אֵינָנּוּ בְּנֵי נֶשֶׁא בְּעֵלְמָא, דְּקָא מִשְׁתַּבְּשָׁן
בְּחַאי קָרָא, וְנִבְּלְהוּ אִמְרֵי, אֲבָל קָרָא דָא
לֹא אֶתְיִישֵׁר בְּפּוֹמִייהוּ. וְכִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא מִלֶּדֶד
הַגּוֹיִם אִיהוּ, וְהִלָּא מִלֶּדֶד יִשְׂרָאֵל אִיהוּ, וְהָכִי אִקְרִי,
דְּהָא בְּתִיב, (דברים לב) בְּהִנְחֵל עֲלִינָן גּוֹיִם וְגו'.
וּבְתִיב (דברים לב) כִּי חִלַּק יְהוָה עִמּוֹ. וְעַל דָּא
אִקְרִי מִלֶּדֶד יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְאִיהוּ מִלֶּדֶד הַגּוֹיִם
אִקְרִי, הָא שְׂבַחָא דִּלְהוֹן דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא מִלֶּדֶד
עֲלִייהוּ, וְלֹא כַּמָּה דְאִמְרִין דְּאֶתְמַסְרִין לְשַׁמְשִׁין
וְלְמַמְנָן דִּילִייהוּ.

וְתוֹ סִיפָא דְקָרָא, דְּבְתִיב, (ירמיה י) כִּי בְּכָל חַכְמֵי
הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹדָא. כָּל הָאֵי,

כַּמָּה הֵם בְּנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם שְׂמִשְׁתַּבְּשִׁים בְּפִסּוּק הַזֶּה, וְכֻלָּם אוֹמְרִים, אֲבָל
הַפִּסּוּק הַזֶּה לֹא מִתְיִישֵׁר בְּפִיָּהֶם. וְכִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ הַגּוֹיִם!?
וְהִלָּא הוּא מְלַךְ יִשְׂרָאֵל, וְכִי נִקְרָא! שְׂהָרִי כְּתוּב (דברים לב) בְּהִנְחֵל עֲלִינָן גּוֹיִם
וְגו', וְכְתוּב (שם) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ. וְעַל זֶה הוּא נִקְרָא מְלַךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר
שֶׁהוּא נִקְרָא מְלַךְ הַגּוֹיִם, הֲרֵי שְׂבַח שְׁלָהֶם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ עֲלֵיהֶם,
וְלֹא כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים שֶׁהֵם נִמְסְרוּ לְשַׁמְשִׁים וְלְמַמְנָיִם שְׁלוֹ.

וְעוֹד סוּף הַפִּסּוּק, שְׂכְּתוּב (ירמיה י) כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין
כְּמוֹדָא. כָּל זֶה הוּא שְׂבַח לְשֹׂאֵר הָעַמִּים. וְתַמְיָהּ הִיא אֵיף לֹא מִתְעַלִּים
בְּפִסּוּק הַזֶּה לְרוּם הַרְקִיעִי? אֵלָּא שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סְמָא אֶת עֵינֵיהֶם וְלֹא

דמשפטים

שְׁכַתָּא אִיהוּ לְשֹׂאֵר עֲמִין, וְתַוּוּחָא אִיהוּ, הֵיךְ לָא
 מְסַתְּלִין בְּהַאי קְרֵא לְרוּם (דף צ"ו ע"א) רְקוּעָא. אֶלְיָא,
 דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא סְמָא עֵינֵייהוּ, וְלָא יִדְעֵי בֵּיהּ
 כְּלָל, דְהָא מַח דְאַנְן אֲמַרֵי דְכְּלָהוּ אֵין, וְאַפְס, וְתַהוּ.
 דְבְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ מֵאַפְס וְתַהוּ
 נַחֲשִׁבוּ לוֹ, הָא עֲקָרָא עֲלָאָה רַבָּא וְיִקְרֵא שְׁוֵי לֹון
 קְרֵא דֵיא.

אָמַר לִיה ר' חֵיָא וְהָא בְּתִיב (תהלים מז) מְלִיךְ
 אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר לִיה, אָנָּא
 חֲמִינָא דְבְתַר כְּתִלְיִיהוּ הַוִּית, וְנִפְקַת בְּהַאי קְרֵא
 לְסִייעָא לֹון, תְּוּה לִי לְאַתְבָּא בְּקַדְמִיתָא, עַל מַח
 דְאַמִּינָא. אָבֵל בֵּינן דְאַשְׁבַּחְנָא לָךְ בְּאַרְחָא,
 אַעְבַּר לָךְ מִתַּמְן, וּמִתַּמְן אִיהָךְ לְאַעְבְּרָא כְּלָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל שְׁמֹחֵן, וְכָל כְּנֻיין דְשְׁמֹחֵן, דְאִית לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, כְּלָהוּ מִתַּפְּשִׁמֵן

יודעים בו כָּלל, שְׁהֵרִי מַח שְׁאַנּוּ אֹמְרִים שְׁכָלֵם אֵין וְאַפְס וְתַהוּ, שְׁכַתּוּב
 (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ מֵאַפְס וְתַהוּ נַחֲשִׁבוּ לוֹ, הֵרִי הֶעֱקַר הָעֵלּוּן
 הַגָּדוֹל וְהַנְּכַבֵּד שֵׁם אוֹתָם הַכְּתוּב הַזֶּה.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֵיָא, וְהֵרִי כְּתוּב מְלִיךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר לוֹ, אָנִי רְאִיתִי
 שְׂאֲחַר הַכְּתִל שְׁלָחֵם הֵיית, וְיִצְאָת בְּפִסּוּק הַזֶּה לַעֲזוֹר לָהֶם. הַזֶּה לִי לְהַשִּׁיב
 בְּתַחֲלָה עַל מַח שְׁאַמְרֵתִי. אָבֵל בֵּינן שְׁמֻצְאָתִי אוֹתָךְ בְּדַרְךָ, אַעְבִּיר אוֹתָךְ
 מִשָּׁם, וּמִשָּׁם אֵלַי לְהַעְבִּיר אֶת הַכֹּל.

בַּא וְרָאָה, כָּל הַשְּׁמוֹת וְכָל כְּנֻיֵי הַשְּׁמוֹת שֵׁישׁ לְקוּדְוִשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּלָם

לְאַרְחִייהוּ, וּבְלָהוּ מִתְּלַבְּשֵׁין אֲרִין בְּאֲרִין, וּבְלָהוּ
 מִתְּפַלְגִין לְאַרְחִין וּשְׁבִילִין יְדִיעֵן. בַּר שְׁמַא יְחִידָאָה,
 בְּרִיר דְּבַל שְׂאָר שְׁמָהָן, דְּאַחֲסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה,
 בְּרִיר מְבַל שְׂאָר עַמִּין, וְאַיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א,
 דְּבַתִּיב, (דברים לב) כִּי חָלַק יְהוָה עִמּוֹ. וּבְתִיב
 (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בַּיהוָה בְּשֵׁמָא דְּאֵ
 מִמֶּנּוּ, יִתִּיר מְבַל שְׂאָר שְׁמָהָן.

וּשְׁמַא חַד מְבַל שְׂאָר שְׁמָהָן דִּילִיָּה, הַהוּא
 דְּאַתְּפִשֵׁט וְאַתְּפַלַּג לְכַמָּה אֲרִחִין
 וּשְׁבִילִין, וְאַקְרִי אֱלֹהִים. וְאַחֲסִין שְׁמַא דְּאֵ, וְאַתְּפַלַּג
 לְתַתָּאי דְּהַאי עַלְמָא, וְאַתְּפַלַּג שְׁמַא דְּאֵ, לְשִׁמְשֵׁין
 וְלְמַמְנֵן דְּמַנְהֵגֵי לְשְׂאָר עַמִּין. כְּמָה דְּאַתֵּי אָמַר,

---

מִתְּפַשְׁטִים לְדַרְכֵיהֶם, וְכֻלָּם מִתְּלַבְּשִׁים אֱלֹה בְּאֱלֹה, וְכֻלָּם נְחַלְקִים לְדַרְכֵיהֶם
 וּשְׁבִילִים יְדוּעִים, פֶּרֶט לְשֵׁם הַיְחִידִי, הַנִּבְחָר שֶׁל כָּל שְׂאָר הַשְּׁמוֹת, שֶׁהוֹרִישׁ
 לְעַם הַיְחִיד הַנִּבְחָר מְכַל הַעַמִּים, וְהוּא - יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁכַתּוּב (דברים
 לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ. וְכַתּוּב (שם) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּה', בְּשֵׁם זֶה מִמֶּנּוּ יוֹתֵר
 מְכַל שְׂאָר הַשְּׁמוֹת.

וּשְׁם אַחַד מְכַל שְׂאָר שְׁמוֹתָיו, אוֹתוֹ שֶׁהַתְּפִשֵׁט וְנַחְלַק לְכַמָּה דְּרָכִים וּשְׁבִילִים
 וְנִקְרָא אֱלֹהִים. וְהוֹרִישׁ אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה, וְנַחְלַק לְתַחְתּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,
 וְנַחְלַק הַשֵּׁם הַזֶּה לְשִׁמְשֵׁים וְלְמַמְנֵים שְׁמוֹנְהִיגִים אֶת שְׂאָר הַעַמִּים, כְּמוֹ
 שְׁנַאמֹר (במדבר כב) וַיְבֹא אֱלֹהִים אֵל בְּלָעַם לִילָה. (בראשית כ) וַיְבֹא אֱלֹהִים אֵל
 אַבְיִמֶלֶךְ בַּחלוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מַמְנָה וּמַמְנָה שֶׁהוֹרִישׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אוֹתָם לְשְׂאָר הַעַמִּים נְכַלְלִים בְּשֵׁם הַזֶּה, וְאַפְלוּ עַבְדָּה זָרָה נִקְרָאת בְּשֵׁם
 הַזֶּה. וְשֵׁם זֶה מְלֻךְ עַל גוֹיִם, וְלֹא אוֹתוֹ הַשֵּׁם, שֶׁהוּא מְלֻךְ עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא
 יְחִידִי לְעַם הַיְחִידִי, לְעַם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקְּדוֹשׁ.

(במדבר כב) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם לַיְלָה. (בראשית כ)
 וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם לַיְלָה. וְכֵן כָּל
 מַמְנָא וּמַמְנָא דְאַחֲסִין לִזְוֵן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
 לְשָׂאֵר עַמּוּן, בְּשִׂמְאָ דָּא כְּלִילָן. וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה
 זָרָה בְּשִׂמְאָ דָּא אֲקָרִי. וְשִׂמְאָ דָּא מְלַךְ עַל גּוֹיִם,
 וְלָא הוּא שְׂמָא, דָּא הוּא דְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִתּוּ יְחִידָתָהּ, לְעַמָּא יְחִידָתָהּ, לְעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל,
 עַמָּא קְרִישָׂא.

זֵאֵי תִימָא, עַל אֲרָחָא דָּא נֹקִיִּים קָרָא דְכַתִּיב,
 (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶה מְלַךְ הַגּוֹיִם, דְּדָא אִתּוּ
 שְׂמָא דְקָא מְלַךְ עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְּהָא דְחִילוּ
 בֵּיהּ שְׂרִיא וְדִינָא בֵּיהּ שְׂרִיא. לָאֵו חָבִי, וְלָאֵו עַל
 דָּא אֲתַמַּר, דְּאִי חָבִי אֲפִילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּא
 דָּא אִתּוּ.

אֲבָל בֵּינָן דְּכַתְּלָא דְחַוִּית סְמוּךְ אֲבַתְרִיָּה, אֲתַנְסַח, יום ט
לחדש
 קָרָא קָאִים עַל קְרִישָׂא, בְּאַסְתְּבְּלוּתָא זְעִיר.

ואם תאמר, על דרך זו נבאר את הפסוק, שפֶּתוֹב (ירמיה י) מי לא יִרְאֶה מְלַךְ הַגּוֹיִם, שְׁהָרִי הוּא שֵׁם שְׂמוּלְךָ עַל גּוֹיִם - אֱלֹהִים, שְׁהָרִי הִירְאָה שְׂרוּיָהּ בּוֹ וְהִדִּין שְׂרוּי בּוֹ - לֹא כֶּן, וְלֹא עַל זֶה נֶאֱמַר. שָׂאֵם כֶּן, אֲפִלוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּל זֶה הִיא.

אֲבָל בֵּינָן שֶׁהַכְּתָל שְׁהִיִּת סְמוּךְ אַחֲרָיו נֶעְקַר, הַפְּסוּק עוֹמֵד עַל קִיּוּמוֹ בְּהַסְתְּכֻלוֹת קֻטְנָה. מִי לֹא יִרְאֶה מְלַךְ הַגּוֹיִם. וְאִם תֹּאמַר שְׂמוּלְךָ הַגּוֹיִם נֶאֱמַר

מי לא יראך מלך הגוים, ואי תימא דמלך הגוים על
 קודשא בריך הוא אתמר, לאו הכי. אלא, מאן הוא
 מלך הגוים דלא יראך, דלא דחיל מינך, ולא
 יזעזע מינך. מי מלך הגוים דלא יראך. בגוונא דא
 (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי יהוה יהוה הללו את
 שם יהוה יהוה. מאן דשמע ליה, לא ידע מאי
 קאמר, בין דאמר הללויה, אנה הכי הללו עבדי
 יהוה יהוה, דתנה ליה למכתב, עבדי יהוה יהוה
 הללו את שם יהוה יהוה. אנה הכא. תנה ליה
 למכתב, מי מלך הגוים דלא יראך. אלא כלא על
 תקוניה אתמר.

פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוד,
מהו מלה דאתפשט ביניהו בכתבתא דלחון,

על הקדוש ברוך הוא - לא כף. אלא מי הוא מלך הגוים שלא יראך, שלא
 פוחד מוקד ולא יזעזע מוקד, מי מלך הגוים שלא יראך? כמו זה, (תהלים קיג)
 הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. מי ששמע אותו, לא ידע מה אמר.
 בין שאמר הללויה, אף כף הללו עבדי ה'! שהיה לו לכתב, עבדי ה' הללו
 את שם ה'. אף כאן היה לו לכתב, מי מוקד הגוים שלא יראך, אלא הפל
 על תקונו נתבאר.

פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוד. מה הדבר שהתפשט ביניהם
 בכתבה שלהם? מאין כמוד, וכלם מודים על זה. כשרואים בכתבתם מעשך
 וגבורותיך, התפשט דבר זה ביניהם, ואומרים מאין כמוד בכל חכמי הגוים
 ובכל מלכותם. מאין כמוד אומרים, והתפשט ביניהם. שמחו החברים, ובכו
 ולא אמרו דבר. אף כף הוא בכה כמודם.

מֵאִין פְּמוּדָּ וּבְלִהוּ אֹדְאָן עַל דָּא, פִּד חָמְאָן
 בְּחַבְמָתָא דְלִהוּן עוֹבְדֵי וּגְבוּרְתֵי, אֲתַפְּשֵׁט מְלִיחָה
 דָּא בִּינְיֵיהוּ, וְאִמְרֵי מֵאִין פְּמוּדָּ בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם
 וּבְכָל מַלְכוּתָם. מֵאִין פְּמוּדָּ אִמְרֵי, וְאֲתַפְּשֵׁט
 בִּינְיֵיהוּ. חֲדוּ חֲבַרְיָיא, וּבְכוּ וְלֹא אִמְרוּ מְדֵי. אִנְףּ
 חָבִי בְּכָה אִיהוּ פְּמִלְקֵי דְמִין.

פִּתְחָ וְאָמַר (בראשית כא) וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גְּרִישׁ
 הָאֲמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵיהּ וְגו', חֲבַרְיָיא
 אֲתַעְרוּ, דְּבַעֲאֵת שָׂרָה לְפִנְאָה עֲבוּדָה זָרָה
 מִבֵּיתָא, וְעַל דָּא פְּתִיב פֶּל אֲשֵׁר תֹּאמַר אֱלִיף
 שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ. חָכָא פְּתִיב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת
 בֵּיתוֹ, דָּא נִשְׁמָתָא בְּגִלְגוּלֵי עַל עוֹבְדֵי בִישׁוּן
 דְּעֵלְמָא. לְאֲמָה: תְּהוּא סְטָרָא אַחְרָא בְּגִלְגוּלֵי
 בִישׁא דְּטִיבְלָא, דְּאַחְדָּר, וְהֵא אֲתַעֲשֶׂקֵת, לְאַפְקָא
 לָהּ מִתַּמְן. וְדֵאֵי לֹא תַצֵּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, פֶּל
 אֵינַן נִשְׁמָתֵין דְּמִתַּעֲשָׂקוּן.

פִּתְחָ וְאָמַר, (בראשית כא) וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גְּרִישׁ הָאֲמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵיהּ וְגו'.
 הַחֲבַרְיִים הַתְּעוֹדְרוּ, שְׂרָצְתָה שָׂרָה לְפָנוּת מִבֵּיתָהּ עֲבוּדָה זָרָה, וְעַל זֶה כְּתוּב
 כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֱלִיף שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ. כָּאֵן כְּתוּב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ
 - זוּ הַנְּשָׂמָה בְּגִלְגוּלִים עַל מַעֲשִׂים רְעִים שְׂבָעוּלָם. לְאֲמָה - לְאוֹתוֹ הַצֵּד
 הָאֲחֵר בְּגִלְגוּל רַע שֶׁל הַמְּשַׁקֵּל שְׁחוֹזֵר, וְהֵרִי נַעֲשָׂקָה לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִשָּׁם.
 וְדֵאֵי לֹא תַצֵּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, כֹּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׂנַעֲשָׂקוֹת.

מֵאֵן אֵינְנָן הָבָא. אִיהוּ רָזָא, אֵלֵין אֵינְנָן נִשְׁמְתִין
 דִּינִינְקִין וְעִירִין, כִּד אֵינְנָן יְנָן מִגּוּ תוּקְפָא
 דְּאִמְהוֹן. וְקִנְדָּשָׁא בְּרִידָה הוּא חָמִי, דְּאִי יִתְקַיְיָמוּן
 בְּעֵלְמָא, יְבִאֲשׁוּן רִיחִיהוֹן, וְיַחְמְצוּן בְּחוּמִין דְּא.
 לְקִיטָא לִזְן (רמ"ח ע"ב, רמ"ט ע"ב) וְעִירִין, בְּעוּד דִּיחֲבִי רִיחָא.
 מַה עָבִיד. שְׂבִיב לִזְן לְאִתְעֵשְׂקָא בִּידָא דְתַחֲתִיא
 אָמָה, וְדָא אִיהוּ לִילִית דְּבִינָן (דף צ"ו ע"ב)
 דְּאִתְיִיחִיבוּ בְּרִשׁוּתָהּ, תְּדַאֲת (נ"א אַחַדָּא) בְּתַחֲוֵא
 יְנוּקָא, וְעֵשִׂיקַת לִיָּהּ, וְאִפִּיקַת לִיָּהּ מֵעֵלְמָא, כִּד אִיהוּ
 יְנִיק בְּתוּקְפָא דְּאִמִּיהָ.

וְאִי תִימָא, אֵינְנָן נִשְׁמְתִין דִּיעְבְּדוּן טִב לְעֵלְמָא.
 לָאוּ חֲבִי. דְּכַתִּיב אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֵיהּ,
 דִּיחֲמִיץ תְּהוּא גְבָרָא בָּהּ לְבַתֵּר יוֹמִין, אִי אִתְקַיְיָם
 בָּהּ. דְּא אִתְעֵשְׂקַת, וְאַחֲרָא לָא אִתְעֵשְׂקַת. וְעַל

מי הן כאן? הוא סוד אלה אותן נשמות התינוקות הקטנים, כשהם יונקים מתוך תקף של אקום, והקדוש ברוך הוא רואה שאם יתקמו בעולם, יבאש ריחם ויחמיצו כמו החמץ הזה. לזכר אותם קטנים, בעודם נותנים ריח. מה עושה? משאיר אותם להעשק ביד אותה האמה, וזוהי לילית. שכיון שנתנו ברשותה, שמחה (אוהה) באותו תינוק ועושקת אותו, ומוציאה אותו מן העולם כשהוא יונק כזכח אפוא.

ואם תאמר שאותן נשמות יעשו טוב לעולם - לא כך, שכתוב אם רעה בעיני אדני, שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים, אם יתקיים בה. זו נעשקת, ואחרת לא נעשקת, ועל אלה כתוב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו', והינו אם רעה בעיני אדני.

אֲלֵיךָ כְּתִיב, (קהלת ד) וְאַרְאֶה אֶת כָּל הַעֲשִׂיקוּם וְגו' וְחִינּוּ אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָהּ.

אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה, לֹא בְּאֵלֶיךָ כְּתִיב. אִי תִימָא, דִּהָא בְּהַהוּא סְטָרָא אַחֲרָא, אֲזִמּוּן לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מִיּוֹמָא דְתַתָּו. לֹא. וְהַשְׁתָּא בְּגִלְגּוּלֵי טִיבְלָא, לֹא יַעֲדָה בְּוַא"ו. מַה דְלָא תַתָּו מִפְּרָמַת דְנָא.

וְהַפְּדָה, מֵאִי וְהַפְּדָה. פְּרִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא הַשְׁתָּא, דְּסִלְקָא רִיחָא, עַד לָא תַחֲמִיץ, וְסִלְקִי לָהּ לְרוּמֵי מְרוּמִים, (קריג ע"ב) בְּמַתִּיבְתָא דִּילִיָּהּ, וְאִי תִימָא בֵּינָן דְּאַתְעֲשִׂקַת מִהַהוּא סְטָרָא אַחֲרָא, יְחִיב לָהּ, בְּמַה דְּאֲמָרוּ לְחֲסִידֵי (ר"ה ע"ב) שְׂאֵר עַמִּין, וְלֵאמֹר מִמְּזִרֵי תָא חֲזִי. אַתָּא קָרָא וְאוֹכַח, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשֹׁל לְמַכְרָה וְדֹאֵי, בְּבַגְדוֹ בַּהּ,

---

אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה. לֹא - כְּתוּב בְּאֵל"ף. אִם תֹּאמַר שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ הַצַּד הַאֲחֵר הַזְּמַן לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיּוֹם שֶׁהִיָּתָה - לֹא! וְעַכְשָׁו בְּגִלְגּוּלֵי הַמְּאֻזְנִים - לֹא יַעֲדָה, בְּוַא"ו, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִקֶּדֶם לָכֵן.

וְהַפְּדָה, מַה זֶה וְהַפְּדָה? גָּאֵל אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲכָשׁוּ, שְׁמַעְלָה רִית, טָרָם שֶׁתַּחֲמִיץ, וּמַעְלָה אוֹתָהּ לְרוּמֵי מְרוּמִים בִּישִׁיבָה שְׁלוֹ. וְאִם תֹּאמַר, בֵּינָן שְׁנַעֲשִׂקָה מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָרַע, נוֹתֵן אוֹתָהּ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ לְחֲסִידֵי אֲמוֹת הַעוֹלָם וְלֵאמֹר מִמְּזִרֵי תִלְמִידֵי חֲכָמִים - בָּא הַכְּתוּב וּמוֹכִיחַ, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשֹׁל לְמַכְרָה, וְדֹאֵי, בְּבַגְדוֹ בַּהּ, שְׁעוֹשֶׁק אוֹתָהּ בְּעֵשֶׂק שֶׁל גִּלְגּוּל הַמְּאֻזְנִים, אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל וְדֹאֵי, וְלֹא לְאַחֵר. וְכִשְׁיוֹצֵאת מִן הַמְּאֻזְנִים, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, אֲלֵא מִתְעַטְרֵת בְּעֵטְרָתָהּ בְּהַרְמָה עַל רֹאשָׁהּ.

דְּעָשִׂיק לָהּ בְּעֵשִׂיקוֹ דְּגִלְגֻלָּא דְּטִיְקָלָא, אֱלֹא
 לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי, וְלֹא לְאַחֲרָא. וְכֵד נִפְקַת מִן טִיְקָלָא,
 לֹא תֵצֵא בְּצֵאת הָעֶבְדִּים, אֱלֹא מִתַּעֲטָרָא בְּעֵטְרָהּ
 בְּאַרְמָא עַל רִישֶׁיהָ.

וְאִי תִימָא, דִּהֲוֵי סְטָרָא עֲאֲלֵת לָהּ בְּהֵוֹא יְנוּקָא.
 לֹא הָכֵי. אֱלֹא נְמַלֵּת לָהּ, וְחֲדָאת בְּתַרְהּ,
 וּפְרַחַת מִן יְדֵהָ, וְעֲאֲלֵת בְּהֵוֹא אֲתֵר, וְאִיְהוּ
 פְקִידַת לְהֵוֹא יְנוּקָא, וְחֲדָאת בֵּיהּ, וְחִיִּיבַת בֵּיהּ,
 וְחֲאִיבַת (נ"ח, ס"ה ע"א) לְהֵוֹא בְּשׂוֹר, עַד דְּלִבְתֵּר נְטִיל
 קַוְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְשָׁמְתִיהּ, וְהִיא לְגוּפָא. וְלִבְתֵּר
 בְּלֹא אִיהוּ בְּרִשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי, (שמות כא) לֹא תֵצֵא בְּצֵאת הָעֶבְדִּים, מֵאִי
 הוּא. אֱלֹא, בְּשַׁעֲתָא דְּנִפְקַת מִן טִיְקָלָא וְהֵוֹא
 סְטָרָא בְּחֵדוֹ, רָשִׁים לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחֲתִים

ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק - לא כך, אלא נוטלת
 אותה ושמה עמה ופורחת מידה ונכנסת לאותו מקום, והיא פוקדת את
 אותו תינוק ושמה בו וצוחקת בו, ותאבה את אותו הבשר, עד שאחר כך
 נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והיא לגוף. ואחר כך הכל ברשותו של
 הקדוש ברוך הוא.

בא וראה, לא תצא כצאת העבדים, מה זה? אלא בשעה שיוצאת מן
 המאזנים ואותו הצד בשמחה, רושם הקדוש ברוך הוא וחוטם אותה
 בחותמת אחת, ופורס עליה לבוש כבוד שלו, ומיהו? השם הקדוש שנקרא
 אלוה. וזהו בבגדו בה, הלבוש הנכבד של המקלף פורש עליה, ואז היא
 שמורה, שלא נמסרה לעם נכרי אלא לישראל לחוד.

לָהּ בַּחַד גּוֹשְׁפִנְקָא, וּפְרִישׁ עָלֶיהָ לְבוּשׁ יָקָר דִּילֵיהּ,
 וּמֵאֵן אִיהוּ. שְׂמָא קְדִישָׁא דְאַקְרִי אֱלֹהִים. וְדָא הוּא
 בְּבַגְדוֹ בָּהּ, לְבוּשָׁא יְקוּרָא דְמַלְכָּא פְרִישׁ עָלֶיהָ וּבְדִין
 אִיהוּ נְטוּרָא, דְלָא אַתְמַסְרַת לְעַם נְכָרִי, אֱלָא
 לְיִשְׂרָאֵל לְחֹדֵר.

וְדָא אִיהוּ דְבַתִּיב, (איוב כט) כִּימֵי אֱלֹהִים יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל
 רִזָּא דָּא בְּתִיב הַבָּא, לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל
 לְמַכְרָה בְּבַגְדוֹ בָּהּ, בְּעוּד דְלְבוּשׁ יָקָר דְמַלְכָּא בָּהּ.
 כִּיּוֹן (בראשית צ"ד ע"א, שמות קע"ב ע"ב, ויקרא ע"ב ע"ב) דְבַבְּגָדוֹ
 בָּהּ, בְּתִיב לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה.

מַה רִּשׁוֹ אֵית לְתַהוּא סְטָרָא בָּהּ. תָּא חַזֵּי, כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא בְּלָהוּ, בְּרִשׁוּתֵיהּ דְמַלְכָּא קְדִישָׁא,
 וּבְלָהוּ אֵית לֶזֶן זְמַנָּא בְּחַאי עֲלָמָא, עַד דְאִיהוּ בְּעֵי
 לְסַלְקָא לֶזֶן מִן עֲלָמָא, וְדָא לֵית לֵיהּ זְמַנָּא, וְעַל דָּא
 אִיהוּ חֵיבַת בְּהוּ, וְחִדָּאת בְּהוּ.

וְזִהוּ שְׁכַתוּב (איוב כ טו) כִּימֵי אֱלֹהִים יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב פָּאן, לְעַם נְכָרִי
 לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה בְּבַגְדוֹ בָּהּ, בְּעוּד שְׁלְבוּשׁ כְּבוֹד הַמְּלֶכֶךְ בָּהּ. כִּיּוֹן שְׁבַגְדוֹ בָּהּ,
 כְּתוּב לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה.

מַה רִּשׁוּת יֵשׁ לְאוּתוֹ צַד בָּהּ? בָּא וּרְאֵה, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם קְלָם בְּרִשׁוּת הַמְּלֶכֶךְ
 הַקְּדוּשׁ, וְלִקְלָם יֵשׁ זְמַן בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁהוּא רוֹצֵה לְסַלְקָם מִן הָעוֹלָם, וְזֶה
 אֵין לוֹ זְמַן, וְעַל כֵּךְ הִיא צוּחֶקֶת בָּהֶם וּשְׂמַחָה בָּהֶם.

תנו, אֶזְהָרֶנְתָּא לְבַר נָשׁ (בהאי עלמא) אֵית בְּהַנִּי קְרָאִי,
 וּבְמָה עֵיטִין טָבִין עֲלָאִין אֵינוּן, בְּכָל מִילֵי
 דְּאוּרֵייתָא, וּבְלִהוּ קְשׁוּט, בְּאַרְחָ קְשׁוּט,
 וְאַשְׁתְּמוּדְעָן לְגַבֵּי חַבִּימִין, דִּידְעֵי וְאַלֵּי בְּאַרְחָ
 קְשׁוּט. בְּזִמְנָא דִּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְמַבְרֵי
 עֲלָמָא, סְלִיק בְּרַעֲיוֹתָא קָמִיה, וְצִייר כָּל נִשְׁמָתִין
 דְּאֵינוּן וּמֵינִין לְמִיחָב בְּבִנֵי נִשְׂא לְבַתֵּר, וּבְלִהוּ
 אֶתְצִיירוּ קָמִיה בְּחַהוּא צִיירָא מִפִּישׁ, דְּזִמְיִנִין לְמַחֲוֵי
 בְּבִנֵי נִשְׂא לְבַתֵּר, וְחָמָא כָּל חַד וְחַד.

וְאֵית מְנַהֵן דְּזִמְיִנִין לְאַבְאָשָׁא אֶרְחִייהוּ בְּעֲלָמָא,
 וּבְשַׁעְתָּא דְּמָטָא זְמַנֵּיהוּ, קָרִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ
 הוּא לְתַהֵיא נִשְׁמָתָא, אָמַר לָהּ, זִילֵי עוּלֵי בְּרוּךְ

עוד, אֶזְהָרָה לְאָדָם (בעולם הזה) יֵשׁ בְּפִסּוּקִים הִלְלוּ וְכִמְהָ עֲצוֹת טוֹבוֹת
 עֲלִיוֹנוֹת הֵן בְּכָל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְכֵן אָמַת בְּדָרוּךְ אָמַת, וְנוֹדְעוֹת לְחַכְמִים
 שְׂיֹדְעִים וְהוֹלְכִים בְּדָרוּךְ אָמַת. בְּזִמְנֵן שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת
 הָעוֹלָם, עֲלֵה בְּרָצוֹן לְפָנָיו, וְצִיר אֶת כָּל הַנִּשְׁמוֹת שְׁהֵן עֲתִידוֹת לְהִנָּתֵן בְּבִנֵי
 אָדָם אַחֵר כֹּף, וְכֵן הַצִּיּוּר לְפָנָיו בְּאוֹתוֹ צִיּוּר מִקֹּשׁ שְׁעִתִּידִים לְהִיּוֹת בְּנֵי
 אָדָם לְאַחֵר מִכּוֹן, וְרָאָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

וְיֵשׁ מִקּוֹן שְׁעִתִּידוֹת לְהִרַע אֶת דְּרָכֵיהֶן בְּעוֹלָם, וּבְשַׁעָה שְׂפִגִיעַ זְמַנּוֹן, קוּרָא
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה וְאוֹמַר לָהּ: לְכִי וְהִכְנָסִי בְּמִקּוֹם פְּלוּנֵי לְגוּף
 פְּלוּנֵי. וְהִיא מוֹשִׁיבָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, דִּי לִי בְּעוֹלָם הָזֶה שְׂאֵנִי יוֹשְׁבֵת בּוֹ,
 וְלֹא אֵלֶךְ לְעוֹלָם אַחֵר שְׂשִׁינְתְּעַבְדּוּ בִּי וְאֶהְיֶה מוֹלְכֶלֶכֶת בִּינֵיהֶם. אוֹמַר לָהּ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָאת, עַל מְנַת פֶּן נִבְרָאת, לְהִיּוֹת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.
 כִּיִּן שְׂרוּאָה הַנִּשְׁמָה כֹּף, בְּעַל פְּרָחָה יוֹרְדַת וְנִכְנָסַת לְשָׁם.

פָּלֵן. בְּגוֹף פָּלֵן. אֶתְיֹבֵת קָמִיָּה, מְאִרִיָּה דְעֶלְמָא, דִּי
לִי בְעֶלְמָא דָּא דְאַנָּא יִתְבָּא בֵּיהּ, וְלָא אִיתֵךְ
לְעֶלְמָא אַחֲרָא, דִּישְׁתַּעְבְּדוּן בִּי, וְאַחָא מְלֻכְכֶּנָּא
בִּינִיָּהּ. אָמַר לָהּ קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא, מִן יוֹמָא
דְאַתְבְּרִיאַת, עַל דָּא אֶתְבְּרִיאַת לְמַתְוֵי בְתַחְוָא
עֶלְמָא. בֵּינָן דְחֻמְאֵת נִשְׁמַתָּא כְּדִי, בְּעַל בְּרַחַה
נְחַתַת וְעֹאֲלַת תַּמָּן.

אוֹרִיָּתָא דִּיהֵבַת עֵיטָא לְכָל עֶלְמָא חֻמְאֵת הָכִי,
אוֹחִירַת לְבִנֵי עֶלְמָא, וְאַמְרַת, חֻמוֹ
בְּמָה חָס קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא עֲלֵיכֹן, מְרַגְלִיתָא
טָבָא דִּהְוֹת לִיָּהּ, וּבֵין לְכֹן לְמַנְנָא, דִּתְשְׁתַּעְבְּדוּן
בָּהּ בְּחַיֵּי עֶלְמָא.

צ"ז ע"א
וְכִי יִמְכַר אִישׁ: דָּא קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא. אֶת
בֵּיתוֹ: דָּא נִשְׁמַתָּא קוֹדֶשָׁא. לְאַמְהָ: לְמַתְוֵי

התורה שנותנת עצה לכל העולם רואה כך, ומזהירה את בני העולם
ואומרת: ראו כמה חס הקדוש ברוך הוא עליכם. מרגלית טובה שהיתה לו,
מכר לכם בחנם כדי שתשתעבדו בה בעולם הזה.

וכי ימכר איש - זה הקדוש ברוך הוא. את ביתו - זו הנשמה הקדושה.
לאמה - להיות אמה משעבדת ביניכם בעולם הזה. בבקשה מכם, בשעה
שמגיע זמנה לצאת מן העולם הזה, לא תצא כצאת העבדים, לא תצא
מטונפת בחטאים. תצא בת חורין, ברוך נקיה, כדי שישמח בה אדונה
וישתבח בה ויתן לה שכר טוב בצחצוחי גן עדן, כמו שנאמר והשביע
בצחצחות נפשך. ודאי כאשר תצא ברוך נקיה כראוי.

אָמַח מִשְׁתַּעֲבָדָא בִּינְיָכוּ (דף צ"ז ע"א) בְּהָא עֲלָמָא.
 בְּמָטוּ מְנִיכוּ, בְּשַׁעְתָּא דְמָטִי זְמָנָא לְנִפְקָא מֵהָא
 עֲלָמָא, לֹא תֵצֵא פְצֵאת תַּעֲבָדִים, לָא תַפּוּק
 מִתְּסַנְפָא בְּחוּבִין, תַּפּוּק בַת חוּרִין, בְּרִירָה נְקִיָּה,
 בְּגִין דִּיחֲדִי בָּהּ מְאָרְהָ וְיִשְׁתַּבַּח בָּהּ וְיַחֲיֵב לָהּ אַגְר
 טָב, בְּצַחְצוּחֵי דַגְנָתָא דְעָרֵן. בְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה
 נח) וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצוּחוֹת נַפְשֶׁךָ, וְדַאי כִּד תַּפּוּק
 בְּרִירָה נְקִיָּה בְּדָקָא יְאוּת.

אָבֵל אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדִנְיָהּ, כִּד נִפְקַת מְלוּכְבְּלָנָא
 בְּטַנְפֵי חוּבִין, וְלֹא אֶתְחַזְיָאָת קַמֵּיהּ בְּדָקָא
 יְאוּת, וְזִי לְתַהוּא גּוּפָא, דְאַתְאָבִיד מֵהָיָא נִשְׁמָתָא
 לְעֲלָמוֹן. בְּגִין, דְכִּד נִשְׁמָתִין סִלְקִין בְּרִירוֹ, וְנִפְקִין
 נְקִיִּין מֵהָא עֲלָמָא, כִּל נִשְׁמָתָא וְנִשְׁמָתָא, עֲאֵלַת
 בְּסַפְרָא (שלח קנ"ז ע"ב) דְאַחְמָתָא דְמַלְפָּא, וְכִלְתוּ
 בְּשִׁמְתוֹן, וְאָמַר דָּא הוּא נִשְׁמָתָא דְפִלְגֵיָא, זְמִינַת
 תַּהֵא לְתַהוּא גּוּפָא דְשִׁבְקַת, וְכִדִּין פְּתִיב, לֹא
 יַעֲדָה, בּו'.

אבל אם רעה בעיני אדנייה, כשיוצאת מלכלכת בטנופי החטאים ולא נראית
 לפניו פראוי - אוי לאותו הגוף שאבד מאותה נשמה לעולמים. משום
 שפאשר הנשמות עולות ברורות ויוצאות נקיות מן העולם הזה, כל נשמה
 ונשמה נכנסת לספר אוצר המלך, וכלן בשמות, ואומר: זו היא נשמת פלוני
 עתידה תהיה לאותו הגוף שעזבה. ואז פתוב לו יעדה, בו'.

וְכַד נִפְקַת רְעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָהּ, דְּקָא אִסְתְּאָבָא
בְּחוּבִין, וּבְטַנוּפָא דְתַטְאִין, פְּרִין לֹא יַעְדָּה
בָּא'. וְאִתְאָבִיד תְּחוּא גִנוּפָא מִינָה וְאִיהִי לָא
אוֹדְמַנְת לְגַבִּיהַּ כִּר תְּהִיא דְמֵאֲרָה אֲתֵרְעִי, וְתַב
בְּתוּבְתָא דְגִנוּפָא בָּהּ, פְּרִין פְּתִיב, וְהַפְּדָה. בְּמַח
דְּאֵת אָמַר (אִיּוּב לג) פְּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבוּר בְּשַׁחַת.
וְהַפְּדָה, הָאִי אִיהִי בְּכַר נָשׁ, דְּעֵיטָא דִּילִיָּהּ,
דִּיפְרוּק לָהּ, וַיִּתְּנֵב בְּתוּבְתָא, וְלִתְרִין סְטָרִין
קָאמַר קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, וְהַפְּדָה בְּתוּבְתָא.
לְכַתַּר דְּתַב בְּתוּבְתָא, פְּדָא לָהּ מֵאֲרָהּ
דְּגִיָּהֶנּוּם.

לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה. מֵאֵן עִם נְכָרִי.
עַלְיוּבְתָא אִיהִי נִשְׁמַתָּא, דְּכַד נִפְקַת
מֵעַלְמָא, וְכַר נָשׁ אִסְטִי אֲרַחֲיָה בְּתַרְהּ, הִיא בְּעֵאת

וּכְשִׁיּוּצֵאת רְעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָהּ, שְׁנַטְמָאָה בְּחֵטְאִים וּבְטַנוּף שֶׁל הַחֵטְאִים, אִז
לֹא יַעְדָּה, בָּא'. וְנִפְקַד אוֹתוֹ הַגּוּף מִמְּוָנָה, וְהִיא לֹא מְזַדְמֶנֶת אֵלָיו, פְּרִט לְאוֹתָהּ
שֶׁבַעֲלָה הִתְרַצָּה וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה שֶׁל הַגּוּף בָּהּ, אִז קְתוּב וְהַפְּדָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(אִיּוּב לג) פְּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבוּר בְּשַׁחַת. וְהַפְּדָה, זֶהוּ בְּאֲדָם, שֶׁהַעֲצָה שֶׁלוֹ יִשְׁפְּדָה
אוֹתָהּ וְיָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר אֵת זֶה לְשִׁנֵּי צְדָדִים, וְהַפְּדָה
בְּתִשׁוּבָה. אַחַר שֶׁשָׁב בְּתִשׁוּבָה, פְּדָה אוֹתָהּ מִדְּרָךְ הַגִּיָּהֶנּוּם.

לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה. מִי זֶה עִם נְכָרִי? עַלְיוּבָה הִיא הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁכָּאֲשֶׁר
יוּצֵאת מִן הָעוֹלָם וְכוּן אָדָם מִסְטָה דְרַכּוֹ עִמָּה, הִיא רוּצָה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה
לְתוֹךְ הַמַּחְנוֹת הַקְּדוּשִׁים, מִשׁוּם שֶׁהַמַּחְנוֹת הַקְּדוּשִׁים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דְרָךְ
שֶׁל גֵן עֵדֶן, וּמַחְנוֹת נְכָרִיִּים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דְרָךְ שֶׁל הַגִּיָּהֶנּוּם.

לְסִלְקָא לְעִילָא, גוּ מְשָׁרְיִין קְדִישִׁין, בְּנִין דְּמִשְׁרִיין
 קְדִישִׁין בְּיָמִין בְּתַהוּא אֲרַחָא דְּגֵן עֲדָן, וּמִשְׁרִיין
 נוּבְרָאִין בְּיָמִין בְּתַהוּא אֲרַחָא דְּגֵיחָנָם.

זְכַתָּה נִשְׁמָתָא, וְתַהוּא נְטִירוֹ, וּפְרִישֵׁי דְלְבוּשָׁא
 יִקְרָא עֲלָהּ. כַּמָּה מְשָׁרְיִין קְדִישִׁין, קָא
 מַתְעַתְדֵן לָהּ, לְאַתְחַבְרָא בְּתַרְהּ, וְלְמִיעָאֵל לָהּ לְגֵן
 עֲדָן. לֹא זְכַתָּה, כַּמָּה מְשִׁירֵין נוּבְרָאִין מַתְעַתְדֵן
 לְמִיעָל לָהּ בְּאַרְחָא דְּגֵיחָנָם. וְאִינֵן מְשָׁרְיִין דְּמִלְאָכֵי
 חֲבֵלָה וְיָמִינֵן לְמַעַבְד בְּהַ נְיָקְמִין, אַתָּא קָרָא וְאוֹכַח,
 לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה, אֲלֵיִן מִלְאָכֵי חֲבֵלָה.
 בְּבַגְדוֹ בְּהַ, אִיהוּ נְטִירָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא עֲבִיד
 לָהּ נְטִירָא, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהַ עַם נְכָרֵי, בְּתַהוּא פְּרִיסוֹ
 דְּנְטִירוֹ עֲלָהּ. (שמות כא) וְאִם לְבָנֵנו יִיעָדְנָה, תָּא חַוִּי

זְכַתָּה הַנְּשֻׁמָּה, וְאוֹתָהּ שְׁמִירָה וּפְרִישֵׁת לְבוּשׁ הַנְּכַבֵּד עָלֶיהָ. כַּמָּה מַחְנוֹת
 קְדוּשִׁים מְעַתְדִים לָהּ לְהַתְחַבֵּר עִמָּהּ וּלְהַכְנִיס אוֹתָהּ לְגֵן עֲדָן. לֹא זְכַתָּה -
 כַּמָּה מַחְנוֹת נְכָרִים מְזַמְנִים לְהַכְנִיס אוֹתָהּ בְּדֶרֶךְ הַגֵּיחָנָם, וְאוֹתָם מַחְנוֹת
 שֶׁל מִלְאָכֵי חֲבֵלָה מְזַמְנִים לַעֲשׂוֹת בְּהַ נְקָמוֹת. בָּא הַפְּתוּב וּמוֹכִיחַ, לְעַם נְכָרֵי
 לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה - אֵלּוּ מִלְאָכֵי חֲבֵלָה. בְּבַגְדוֹ בְּהַ - אוֹתָהּ שְׁמִירָה שֶׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהּ שְׁמִירָה שְׁלֵא יִשְׁלֹט בְּהַ עַם נְכָרֵי בְּאוֹתָהּ הַפְּרִיסָה
 שְׁשׁוּמָרְת עָלֶיהָ. וְאִם לְבָנֵנו יִיעָדְנָה. בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לְהַזְהֵר שְׁלֵא
 יִסְטוּ דְרָכָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׂאֵם זְכָה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוּמֵר אֶת הַנְּשֻׁמָּה
 כְּרָאוּי, זֶהוּ אָדָם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּה מִקְּוֵנו, וּמִשְׁתַּבַּח בּוֹ בְּכָל הַיָּמִים
 בְּפִמְלִיָּה שְׁלוֹ וְאוֹמֵר: רָאוּ בֵן קְדוּשׁ שֵׁישׁ לִי בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם, כִּף וְכָף עֲשֵׂה,
 כִּף וְכָף מַעֲשִׂיו מִתְקַנֵּים.

בְּמַה אֵית לֵיה לְפָר נָש לְאֻדְהָרָא דִלָּא יִסְטֵי אֲרַחֲוֵי
 בְּהַאי עֲלָמָא, דְּאֵי זָכָה פִּר נָש בְּהַאי עֲלָמָא, וְנָטוּר
 לָה לְנִשְׁמָתָא בְּדָקָא יְאוּת, הֵאֵי אֵיהוּ פִּר נָש
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיה, וְאֲשַׁתְּבַח בֵּיה
 בְּכָל יוֹמָיָא, בְּפִמְלָיָא דִילֵיה, וְאָמַר, חֲמֵנו בְּרָא
 קוּדְשָׁא דְאֵית לֵי בְּהַהוּא עֲלָמָא, בְּךְ וּבְךְ עֲבִיד, בְּךְ
 וּבְךְ עוֹבְדוֹי מִתְתַקְנָן.

וְכַד הֵאֵי נִשְׁמָתָא, נִפְקַת מִהַאי עֲלָמָא, וְכִיָּיָא
 נִקְיִיה בְּרִירָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנַחֲוִר לָה
 בְּבִמְה נְהוּרִין, בְּכָל יוֹמָא קִאֲרֵי עֲלָה, דָּא הוּא
 נִשְׁמָתָא דְּפִלְגֵיָא בְּרִי, נִטוּרָא לִיהוּי לֵיה לְתַהוּא
 גּוּפָא דְשִׁבְק.

וְדָא הוּא דְכַתִּיב, וְאִם לִבְנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפֵּט
 הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ, מֵאֵי כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת. הַכָּא
 אֵית רָזָא לְחַפְיִמִּין, בְּגוּ טַנְרָא תַקִּיפָא, רְקִיעָא
 טְמִירָא, אֵית הִיכְלָא תְדָא, דְּאֲקַרֵי הִיכַל אֲהָבָה.

וּכְשִׁנְשִׁמָּה זו יוצאת מהעולם הזה זכה נקיה וברורה, הקדוש ברוך הוא מאיר
 לה בכמה אורות, בכל יום קורא עליה: זוהי נשמת פלוני בני, שמירה תהיה
 לאותו הגוף שעזבה.

וזהו שכתוב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. מה זה כמשפט
 הבנות? כאן יש סוד לחכמים. בתוך הסלע התזק, הרקיע הטמון, יש היכל
 אחד שנקרא היכל האהבה, ושם הגנזים טמונים, וכל נשיקות האהבה של
 מלך הן שם, ואותן נשמות אהובות המלך נכנסות לשם.

קמ"ז ע"א) וְתָמַן אֵינֹן גְּנֹזִין טְמוּרִין, וְכָל נְשִׁימָן
 דְּרַחֲמוּ דְּמַלְכָּא אֵינֹן תָּמַן, וְאֵינֹן נִשְׁמָתִין רַחֲמָאן
 דְּמַלְכָּא עֲלֵין תָּמַן.

פִּינָן דְּמַלְכָּא עֲלֵי בְּחַהּוּא הִיבְלָא דְּמַלְכָּא, תָּמַן
 בְּתִיב, (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁבַּח תָּמַן לְחַהּוּא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא,
 קָדִים מִיַּד וְנִשְׁיָק לָהּ, וְנִפְיָה לָהּ, וְסָלִיק לָהּ בְּחַדְרֵיהּ,
 וְאֲשַׁתְּעֲשַׁע בָּהּ.

וְדָא הוּא כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, בְּדִינָא דְּאָפָא
 עָבִיד לְכַרְתִּיהּ, דְּאִיתֵי חֲבִיבָא לְגַבִּיהּ, דְּנִשְׁיָק
 לָהּ, וְנִפְיָה לָהּ, וַיְהִיב לָהּ מִתְּנָן. כִּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עָבִיד, לְנִשְׁמָתָא זַבְּחָהּ בְּכָל יוֹמָא, בְּמַה
 דְּכַתִּיב בְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ.

וְהֵינֵי דְּכַתִּיב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ, בְּמַה
 דְּהֵאֵי בְּרַתָּא, אֲשַׁלִּימַת עֲשִׂייה בְּהֵאֵי

פִּינָן שְׁהַמְלִךְ נִכְנָס לְאוֹתוֹ הִכַּל הַמְּלֶכֶךְ, שָׁם כְּתוּב (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב
 לְרַחֵל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצֵא שָׁם אֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, מְקַדִּים מִיַּד
 וְנוֹשֵׁק לָהּ, וּמְגַפֵּף אוֹתָהּ וּמְעַלָּה אוֹתָהּ אֵלָיו וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהּ.

וְזֶהוּ כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, כְּדִין שְׂאֵב עוֹשֶׂה לְבַתּוֹ, שֶׁהִיא חֲבִיבָה עֲלָיו,
 שְׁנוֹשֵׁק לָהּ וּמְגַפֵּף אוֹתָהּ וְנוֹתֵן לָהּ מִתְּנֹנוֹת. כִּךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
 לְנִשְׁמָה הַצְּדִיקָה בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ.

הֵינֵי שְׁכָתוּב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ. כְּמוֹ שֶׁהִבַּת הַזֹּאת מְשַׁלְּמָה עֲשִׂיהָ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִף כִּךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ עֲשִׂיהָ אַחֲרֵת בְּעוֹלָם הַבָּא,

עֲלֵמָא. אִנְףּ הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֵׁרִים לָהּ
עֲשִׂייה אַחְרָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּכַתִּיב, עֵינֵי לֹא
רְאִתָּה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לִּי. וְהָכֵא בְּתִיב
(דף צ"ז ע"ב) יַעֲשֶׂה לָּהּ. עַל בֶּן. הַהוּא סָבָא אֲשֶׁתַּטַּח,
יְצַלִּי צְלוֹתָא. בְּכַה בְּמִלְקַדְמִין.

וְאָמַר (שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לִּי זָגוּ, מֵאֵי אִם
אַחֲרַת, וְכִי נִשְׁמַתָּא אַחְרָא זְמִין קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבָּא לְצַדִּיקֵינָא בְּהַאי עֲלֵמָא, וְלֹא
הֵאֵי נִשְׁמַתָּא דְאֲשֵׁרִימַת בְּהַאי עֲלֵמָא רְעוּתָא
דְּמֵאָרָה, אֵי הָכִי לִית אַבְטַחוּתָא לְצַדִּיקֵינָא בְּלָל.
מֵאֵי אִם אַחֲרַת יִקַּח לִּי.

פְּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם
עַל הָאָרֶץ בְּשִׁתְיָהּ וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים

שְׂכַתוּב עֵינֵי לֹא רְאִתָּה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לִּי. וְכָאן פְּתוּב יַעֲשֶׂה
לָהּ. עַד כָּאן. אוֹתוּ הִזְקֵן הַשְּׁתַטַּח וְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה, וּבְכַה כְּמִקְדָּם.

וְאָמַר, אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ זָגוּ, מַה זֶה אִם אַחֲרַת? וְכִי נִשְׁמָה אַחֲרַת עֵתִיד
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשִּׁיב לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם הָזֶה, וְלֹא נִשְׁמָה זֶה שֶׁהַשְּׁלִימָה
בְּעוֹלָם הָזֶה אֵת רְצוֹן רַבּוֹנָה? אִם כֵּן, אֵי אֵין הַבְּטָחָה לְצַדִּיקִים כָּלֵל. מַה זֶה
אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ?

פְּתַח אוֹתוּ זְקֵן וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשִׁתְיָהּ וְהָרוּחַ תָּשׁוּב
אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּחֻרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
(ושם שֵׁנִינ) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשִׁתְיָהּ. כָּאן הוּא מַה שְׂכַתוּב וְהַכְּנֵעִי אֶז
בְּאָרֶץ, בְּשִׁתְיָהּ וְדָאֵי. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, מַה זֶה וְהָרוּחַ
תָּשׁוּב? זֶה שְׂכִינָה, שְׁהִיא רוּחַ הַקְּדוּשׁ. כְּשֶׁרְאִתָּה שְׂכִינָה בְּאוֹתָם עֲשֶׂרָה

אֲשֶׁר נִתְּנָה. הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, בְּחַרְפֵּן פִּי
מִקְדָּשָׁא. (ותמן תנינן) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשֹׂהֶתָּה.
הָבָא אִיהוּ מֵאֵי דְבִתְיֹב, (בראשית יב) וְהִפְנַעְנִי אֲזִי
בְּאָרֶץ, בְּשֹׂהֶתָּה וְדָאִי. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר נִתְּנָה, מֵאֵי וְהָרוּחַ תָּשׁוּב. דָּא שְׂבִינְתָּא,
דְּאִיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא. כִּד חֲמַאת שְׂבִינְתָּא, בְּאִינְזִין
עֶשֶׂר מִסְּעוֹת דְּקָא נְמַלְא, וְלָא בְּעִינֵי יִשְׂרָאֵל
לְאַתְבָּא בְּתִיבְתָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁלְטָא
סְטָרָא אַחְרָא עַל אֶרְעָא קְדִישָׁא, וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

תָּא חַזִּי, רוּחָא דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה, אַתְעֵפֶר בְּדִיּוּקְנָא
בְּגֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא, וּבְכַל שַׁבְתֵּי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵׁי
יְרֵחֵי, מִתְעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְפַּשְׁטֵן, וּסְלִקֵּן לְעֵילָא.
בְּמָה דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, בְּחַהֲוִיא נְשֻׁמְתָּא
עֲלָאָה קְדִישָׁא לְעֵילָא, הָכִי נָמִי עֵבִיד בְּהַאי רוּחָא,
לְתַתָּא בְּגֵן עֵדֶן לְתַתָּא, דְּקָא סְלִקַת קָמוּהָ. וְאַמַּר

יום י
לחודש

מסעות שנסעה, ולא רצו בני ישראל לשוב בתשובה שלמה לפני הקדוש
ברוך הוא, ושולט הסטרא אחרא על הארץ הקדושה, ופרשוה החברים.

בא וראה, רוח של איש צדיק מתעטרת בדמות בגן עדן שלמטה, ובכל
השבתות והמועדים וראשי חדשים מתעטרות רוחות ומתפשטות, ועולות
למעלה. כמו שעשה הקדוש ברוך הוא באותה נשמה עליונה קדושה
למעלה, כך גם עושה ברוח ה' את למטה בגן עדן התחתון כשעולה לפניו,
ואומר: זוהי רוח פלוני הגוף. מייד מעטר אותה הקדוש ברוך הוא לאותה
רוח בכמה עטרות ומשתעשע בה.

דָּא אִיהֵי רִיחָא דְפְלִגְנָא גּוּפָא, מִיַּד מְעַטְרָא לָהּ
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְהֵאֵי רִיחָא בְכַפָּה עַטְרִין,
וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בָּהּ.

וְאִי הֵימָא, דִּהָא בְּגִין רִיחָא דָּא, שְׂבִיב קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעָבִיד לְנִשְׁמָתָא. לָאוּ הֲכִי.
אַלְּא שְׂאֲרָה בְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע, אֲלֵיִן אֵינּוּן
תְּלִית שְׂמִתָּן עַלְאִין, דְּעֵין לֹא רְאָתָה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ.
וְכִלְהוּ בְּעֲלָמָא דְאֵתִי וְאֵתְמַשְׁכוּ מִתַּמָּן. חַד
מְנִיחוּ שְׂאֲרָה, מְשִׁיכוּ דְנִצְעִזוּ וְנִהֲרִיזוּ,
דְּנִהֲרִי בְּאַרְח סְתִים, מְזוּנָא (לו) דִּין בְּלָא, וְאַקְרִי
יְדוּד בְּנִקְוֹדַת אֱלֹהִים. שְׂאֲרָה בְּהַפּוּד אֲתוּוּן,
אֲשֶׁר ה' וְדָא (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה לְחִמּוֹ, וְדָא
הוּא שְׂאֲרָה.

**בְּסוּתָהּ: פְּרִישׁוּ דְמִלְכָּא. דָּא מְשִׁיכוּ אַחְרָא,
דְּנִהֲרִי וְנָטִיר לָהּ תְּדִיר, פְּרִישׁוּ דְלִבּוֹ שְׂאֲ**

וְאִם תֵּאמְרוּ, שְׂהָרִי מִשׁוּם רִיחַ זֶה הַשְּׂאִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַה שְּׁעָשָׂה
לְנִשְׁמָה - לֹא כֵּן! אֲלֵא שְׂאֲרָה בְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע. אֲלֵא אוֹתָם שְׁלֶשֶׁת
הַשְּׂמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים שְׁעִין לֹא רְאָתָה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ.

וְכֻלָּם בְּעוֹלָם הַבַּא וְנִמְשְׁכוּ מִשָּׁם. אַחַד מֵהֶם שְׂאֲרָה - מְשִׁיכָה שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת
וְאוֹר שְׂמֵאִיר בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר, מְזוּן (לנו) שְׁאֵן לְכֹל, וְנִקְרָא יְהוּ"ה עִם נִקּוּד
אֱלֹהִים. שְׂאֲרָה בְּהַפּוּד אוֹתִיּוֹת - אֲשֶׁר ה', זֶה (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה
לְחִמּוֹ, זֶה הוּא שְׂאֲרָה.

בְּסוּתָהּ - פְּרִישָׁה שֶׁל הַמְּלָךְ. זֶה מְשִׁיכָה אַחֲרַת שְׂמֵאִירָה וְשׁוֹמְרַת אוֹתָהּ

דְּמַלְכָּא, דְּפָרַשׁ עָלֶיהָ אֱלֹהִים. דָּא בְּבִגְדוֹ בָּהּ תְּדִיר,
דְּלֹא אֲתַעְדִּי מִינָהּ, וְהֵאֵי אִיהוּ כְּסוּתָהּ.

וְעֲנִתָּהּ, מֵאֵן אִיהוּ. דָּא מְשִׁיבוֹ דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי,
דְּבִיחַ בְּלֹא. יְחֻזְּוֵהּ צְבָאוֹת אִיהוּ,
וְדָא אִיהוּ דְּנִהֵיר בְּכָל נְהוּרִין סְתִימִין עֲלָאִין דְּאִלְנָא
דְּתִי, דְּבִיחַ עוֹנָה טְמִירָא, דְּמִתְפָּן נְפֻקָת. וְכָל דָּא
בְּעֵדוּנָא וְכְסוּפָא דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי.

תְּלָתָא הָנִי לֹא יִגְרַע לָהּ, כִּד אִיהוּ זְכָאֵת כְּדָקָא
יֵאוּת. וְאִי לָאו אִיהוּ כְּדָקָא יֵאוּת, הָנִי
תְּלָתָא גְרָעָאן מְנָה, דְּלֹא יִתְעַבִּיד לָהּ עֲטָרָה אֲפִילוּ
מִחֵד מְנִיָּהּ, תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה
לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ, דְּלֹא זְכָאֵת כְּהוּ, וְיַעֲזָא חֲנָם אִין כְּסָף
תְּפֻק מִכְּמִיחַ, וְדְחִיין לָהּ לְכַר. אִין כְּסָף, לִית לָהּ
כְּסוּפָא, וְלִית לָהּ עֵדוּנָא כְּלָל.

תמיד, פרישה של לבוש המלך שפורש עליה אלוהים. זה בבגדו בה תמיד,
שלא זו ממונה, וזהו כסותה.

וענתה, מי הוא? זו משיכה מן העולם הבא שבו הכל. ה' צבאות הוא, וזהו
שמאיר בכל האורות הנסתרים העליונים של עץ החיים שבו שמורה עונה,
שמשם היא יוצאת, וכל זה בעדן ותשוקה של העולם הבא.

שלוש אלה לא יגרע לה, כשהיא זכאית פראוי. ואם אינה פראוי, שלש אלה
נגרעות ממונה, שלא יעשה לה עטרה אפילו מאחד מהם. בא וראה מה כתוב,
ואם שלש אלה לא יעשה לה - שלא זכתה בהם, ויצאה חנם אין כסף -
תצא מלפניו, ודוחה אותה החוצה. אין כסף - אין לה כסוף ולא עדון כלל.

עַד כֵּן אֲזַכִּיחַת אֲזַרְיִיתָא, דְּכָל עֵיטוּן בְּהַ תְּלִיין,
 וַיְחִיבַת עֵיטָא טְבָא לְבִנֵי נָשָׂא. מִכָּאן וְלַחֲלָאָה
 נְתִידָר לְמַלְיָן קְדָמָאין, בְּתַחֲוֵא נְטִירוֹ עֲלֵאָה, דְּקָא
 פְּרִישׁ עֲלֵהּ קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, בְּגִין דְּלֵא תִּהְיֵא לְעַם
 נְכָרִי, דְּהָא בְּגָדוֹ בְּהַ, וְנְטִירוֹ אִיהוּ לָהּ תְּדוּר. (שמות
 כא) וְאִם לְבָנוּ יִיעָדְנָה כְּמִשְׁפֵּט תְּבִנּוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ.
 אָמַר תְּחִיבָא סְבָא, חֲבָרְיָא, כִּד תְּחַבְּוֹן לְגִבְי תְּחִיבָא
 טִינְרָא דְעֲלָמָא סְמִיד עֲלֵיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ, דִּינְדְּבַר
 יִזְמָא דִּתְלָנָא דְאֲזִידְרְעוּ פּוֹלִין לְחַמְשִׁין וְתִרִין בְּזוּנִין,
 וְתִרִי אֲקָרִינֵן הֵיא קְרָא, וְהוּא יִזְמָא לְכּוֹן.

אָמְרוּ בְּמִטָּוּ מִינְךָ מָאן דְּשָׂאֲרֵי מְלָחָה הוּא יִזְמָא.
 אָמַר לִין, וְדֵאֵי דִידְעָנָא דְזַבְּאִין אֲתוּן, וְאִית
 לְרַמְזָא לְכּוֹן רַמְזָא דְחַבְיָמִין, וְעַל מַה דְאָנָא אִימָא,

---

עַד כֵּן מִזְכִּיחָה תְּהוֹרָה שְׁכָל הַעֲצוֹת תְּלִיּוֹת בְּהַ, וְנוֹתְנַת עֲצָה טוֹבָה לְבִנֵי
 אָדָם. מִכָּאן וְהִלָּאָה נְחִזֵּר לְדְבָרִים הִרְאִשׁוֹנִים, בְּאוֹתָהּ שְׁמִירָה עֲלִיּוֹנָה שְׁפוּרֵשׁ
 עֲלֵיהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדִי שְׁלֵא תִהְיֶה לְעַם נְכָרִי, שְׁהִרִי בְּגָדוֹ בְּהַ, וְשְׁמִירָה
 הִיא לָהּ תְּמִיד. וְאִם לְבָנוּ יִיעָדְנָה כְּמִשְׁפֵּט תְּבִנּוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. אָמַר אוֹתוֹ זְקוֹן,
 חֲבָרִים, כְּשֶׁתִּלְכוּ לְאוֹתוֹ הַסְּלַע שְׁהַעוֹלָם סְמוּךְ עֲלֵיו, אָמְרוּ לוֹ שְׁיִזְכֹּר אֶת יוֹם
 הַשִּׁלְגַּ שְׁנִזְרְעוּ פּוֹלִים לְחַמְשִׁים וּשְׁנַיִם גּוּנִים, וְאַחַר כֵּן קָרְאוּ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה,
 וְהוּא יֹאמֵר לְכֶם.

אָמְרוּ, בְּבִקְשָׁה מְכוּף, מִי שְׁהַתְּחִיל אֶת הַדְּבָר - הוּא שְׂיֹאמֵר! אָמַר לְהֶם, וְדֵאֵי
 שְׂיִדְעִיתִי שְׂאֲתֶם צְדִיקִים, וְיֵשׁ לְרַמְזוֹ לְכֶם רַמְזוֹ שֶׁל חַכְמִים. וְעַל מַה שְׂאֲנִי
 אוֹמֵר, כְּשֶׁתִּזְכְּרוּ לוֹ סִימָן זֶה, הוּא יְשָׁלִים אֶת זֶה. עַכְשָׁו יֵשׁ לוֹמֵר מִי הוּא
 שְׁנִקְרָא בֶן לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

כַּד תִּדְבְּרוּן לִיָּה סִימָנָא דָּא, הוּא יִשְׁלִים עַל דָּא.
הַשְׁתָּא אִית לִזְמַר, מֵאן הוּא דְאַקְרִי בִן לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי כֶּל (דף צ"ח ע"א) תְּהוּא דְזוּבִי (ק"א
ע"א, ק"ג ע"א) לְתַלְמִיסַר שְׁנִין וְלַחֲלָאָה,
אֲקָרִי בִן לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְכֵל מֵאן דְּאִיהוּ מִבְּן
עֶשְׂרִין שְׁנִין וְלַעֲלֵיא וְזוּבִי בְּהוּ, אֲקָרִי בִן לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְדָא (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לְיְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם.

כַּד מָטָה דְדוּד לְתַלְמִיסַר שְׁנִין, וְזָכָה בְּחַהוּא יוֹמָא
דְּעֵאל לְאַרְבִּיסַר, בְּדִין כְּתִיב, (תהלים ב) יְהוָה
אָמַר אֵלַי בְּנֵי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ. מֵאִי
טַעמָא. דְּהָא מִקְדָּמַת דְּנָא לָא הָוָה לִיָּה בְּרָא, וְלָא
שְׂרָאָת עָלֵיהּ נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה, דְּהָא בְּשְׁנֵי עָרְלָה

בא וראה, כל מי שהוא זוכה לשלש עשרה שנים ומעלה, נקרא בן לכנסת
ישראל. וכל מי שהוא מבן עשרים שנה ומעלה וזוכה בהם, נקרא בן
לקדוש-ברוך-הוא ודאי. (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם.

כשהגיע דוד לשלש עשרה שנה וזכה באותו יום שנכנס לארבע עשרה, אז
כתוב (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. מה הטעם? שהרי
מקדם לזה לא היה לו בן, ולא שרתה עליו נשמה עליונה, שהרי בשנות
ערלה הוא היה, ומשום כך אני היום ילדתיך, היום ודאי ילדתיך. אני, ולא
הצד האחר, כמו שהיה עד עכשו, אני לבדי. בן עשרים שנים, מה כתוב
בשלמה? (משלי ד) כי בן הייתי לאבי, לאבי ממש ודאי.

הַיּוֹם, וּבִגְנֵן בְּךָ, (קכ"ח ע"ב) אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתֶיךָ, הַיּוֹם
וְדַאי יִלְדֶתֶיךָ. אֲנִי, וְלֹא סִטְרָא אַחְרָא, כְּמָה דִּתְנָה
עַד הַשְּׂתָא, אֲנִי בִלְחֻדָּא. פֵּר עֶשְׂרִין שָׁנִין, מֵה
בְּתִיב בְּשַׁלְמוֹה, (משלי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי
מִמֶּשׁ וְדַאי.

וְאִם לְבָנֹו יִיעֲדָנָה. פֵּר תְּלִיסַר שָׁנִין וְלִהְלָאָה, דִּהָא
נִפְקָא מִרְשֵׁוֹ דְסִטְרָא אַחְרָא דְאֻזְדַּמְנַת לִיה, מֵהוּ
כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵהוּ כְּמִשְׁפֵּט
הַבְּנוֹת. תְּנִינָן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, חָמֵי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ
הוּא לְהַהוּא יְנוּקָא דְקָאִי בְּרִשׁוֹ דְעַרְלָה, וְאִיהוּ נָפִיק
מִינָהּ, וְאִתְמַשְׁדֵּי לְבִי סִפְרָא, וְתַפֵּר לָהּ, וְאִזִּיל לְבִי
כְּנִישְׂתָא, וְתַפֵּר לָהּ. מֵה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא
לְהַהוּא נִשְׁמַתָּא. אֲעִיל לָהּ לְאַדְרָא דִּילִיָּה, וְנִהִיב לָהּ
מִתְנָן, וְנִבְזֻבֵּן סְנִיאִין, וְקָשִׁיט לָהּ בְּקִשְׁוִטִין עֲלֵאִין,
עַד וְמָנָא דְאֲעִיל (בראשית קמ"ז ע"ב) לָהּ לְחֻפָּה בְּהַהוּא
(גו ההוא) בֵּר, מִתְלִיסַר שָׁנִין וְלִיעִילָא.

וְאִם לְבָנֹו יִיעֲדָנָה. בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמְעַלָּה, שְׁהָרִי יֵצֵא מִרְשֵׁוֹת הַצַּד
הָאֲחֵר שְׁהַזְדַּמְּנוּ לוֹ. מֵה כְּתוּב? כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵה זֶה כְּמִשְׁפֵּט
הַבְּנוֹת? שָׁנִינוּ, בְּכָל יוֹם רֹאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק שְׁעוּמִד
בְּרִשׁוֹת הָעַרְלָה, וְהוּא יוֹצֵא מִקְּוֵה וְנִמְשָׁךְ לְבֵית הַסֶּפֶר, וְשׁוֹבֵר אוֹתָהּ. מֵה
עֲשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָהּ נְשֻׁמָּה? מְכַנֵּס אוֹתָהּ לְגַרְדָּן (חדר למוֹד) שְׁלוֹ,
וְנוֹתֵן לָהּ מִתְנָנוֹת וְאוֹצְרוֹת רַבִּים וּמְקַשֵּׁט אוֹתָהּ בְּקִשְׁוִטִים עֲלֵאִים, עַד הַזְמַן
שְׁמִכְנִיסָהּ לְחָפָה עִם אוֹתוֹ (תוֹר אוֹתוֹ) בֵּן מִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמְעַלָּה.

אם אַחֲרַת יָקַח לוֹ. הִנָּה אֵיךְ אֵיךְ דְּרִוּוֹן, לְחַפְיָמִין
 אַתְּמַסְרִי, וְאֵיךְ לְאֹדְעָא בְּקַדְמֵי תָא מְלָה תְּדָא.
 תָּא חַוִּי, בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּשַׁעְתָּא דְאַתְקַדְּשׁ יוֹמִי,
 נִבְּקִי נְשָׁמְתִין מִגּוֹ אֵילְנֵי דְחַיִּי, וּמְנַשְׁבֵּן אֵינּוֹן
 נְשָׁמְתִין קַדִּישִׁין לְתַתָּא, וְנִיחִין בְּהוּ כִּל יוֹמָא
 דְשַׁבְּתָא. וְלִבְתַּר דְּנַפְיָךְ שַׁבְּתָא, סְלִקִין בְּלָחוּ
 נְשָׁמְתִין וּמַתְעַטְרִין בְּעַטְרִין קַדִּישִׁין לְעִילָא. (וכד
 מתעטרין בההוא טבא אלין אינון בעליו דההוא טיבו ודאי) אֵיךְ הָבִי,
 קַדִּישָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲזַמִּין לְתַתָּא כִּל נֶשֶׁ, וְדָא הוּא
 נְשָׁמְתָא אַחֲרַת, וְאֵיךְ עַל גַּב דְּדָא זְמִינָא לִיָּה,
 נְשָׁמְתָא דְהַזֵּת לִיָּה בְּקַדְמֵי תָא, שְׂאֲרָה דְקַדְמֵי תָא,
 כְּסוּתָהּ וְעֵנְתָהּ לֹא יִגְרַע, כְּמַה דְאַתְמַר.

בְּכָה הוּא סָבָא כְּמַלְקַדְמִין, וְאָמַר אֵיךְ לְנַפְשֵׁיהּ,
 סָבָא סָבָא, כְּמַה יִנְעַת לְאֹדְבָקָא מְלִין

אם אַחֲרַת יָקַח לוֹ. כָּאן יֵשׁ סוּד הַסּוּדוֹת שְׁלַחְכָּמִים נִמְסְרוּ, וְיֵשׁ לְהוֹדִיעַ
 בְּרֵאשׁוֹנָה דְבַר אַחַד. בֵּא וְרָאָה, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, בְּשַׁעְתָּה שְׁמֹתָ קַדְּשׁ הַיּוֹם, יוֹצְאוֹת
 נְשָׁמוֹת מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים, וּמְנַשְׁבוֹת אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת לְתַתְּחוּנִים
 וְנַחֲסִים בָּהֶם כֹּל יוֹם הַשַּׁבָּת. וְאַחַר שְׂיוּצַאת הַשַּׁבָּת, עוֹלוֹת כֹּל הַנְּשָׁמוֹת
 וּמַתְעַטְרוֹת בְּעַטְרוֹת קְדוֹשׁוֹת לְמַעְלָה. (וכשמתעטרות באותו טוב, אלו הם בעליו
 של אותו טוב ודאי) אַף כָּאן מְזַמִּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְזוּהִי
 נְשִׁמָּה אַחֲרַת, וְאֵיךְ עַל גַּב שְׂאֵז מְזַמֵּן לוֹ, הַנְּשִׁמָּה שְׁהִיָּתָה לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה,
 שְׂאֲרָה הַרְאשׁוֹנָה, כְּסוּתָהּ וְעֵנְתָהּ לֹא יִגְרַע, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר.

בְּכָה אוֹתוֹ זְקוֹן כְּמַקְדָּם, וְהוּא אָמַר לְנַפְשׁוֹ, זְקוֹן זְקוֹן, כְּמַה יִנְעַת לְהַשִּׁיג דְבָרִים
 קְדוֹשִׁים אֵלּוּ, וְעַכְשָׁו תֹּאמַר אוֹתָם בְּרַגְעָא אַחַד?! אִם תֹּאמַר שְׁתַּחוּס עַל

קדישין אלין, והשתא תימא לון ברנעא חדא. אי
תימא דתיחם עלייהו על אינון מלין ולא תימא לון,
הא כתיב (משלי ג) אל תמנע טוב מבועליי בהיות
לאי ידך לעשות.

מאי אל תמנע טוב מבועליי. אלא, קודשא בריך
הוא ופנסת ישראל אינון הכא. דהא בכל
אתר דמלין דאורייתא אמרין, קודשא בריך הוא
ופנסת ישראל אינון תמן, וצייתי לון. וכדין, תהוא
אילנא דטוב ורע, בשעתא דאזלין מתמן, וצייתו
אינון מלין, תהוא סמרא דטוב אתגבר, ואסתלק
לעינא, וקודשא בריך הוא ופנסת ישראל מתעטרן
בתהוא טוב, ואלין אינון בעליי דתהוא טוב.

סבא סבא, אתי אמרת מלין אלין, ולא ידעת אי
קודשא בריך הוא הכא, ואי אלין דקיימי

אותם הדברים ולא תאמר אותם - הרי כתוב (משלי ג) אל תמנע טוב מבועליי
בהיות לאל ידך לעשות.

מה זה אל תמנע טוב מבועליי? אלא הקדוש ברוך הוא ופנסת ישראל הם
כאן, שהרי בכל מקום שנקאמרים דברי תורה, הקדוש ברוך הוא ופנסת
ישראל שם ומקשיבים להם. ואז אותו עץ של טוב ורע, בשעה שהולכים
משם ומקשיבים לאותם דברים, אותו צד הטוב מתגבר ומתעלה למעלה,
והקדוש ברוך הוא עם פנסת ישראל מתעטרים באותו טוב, ואלה הם בעליי
של אותו טוב.

זמן זמן, אתה אמרת דברים אלו ולא ידעת אם הקדוש ברוך הוא כאן, ואם

הָבֵא זָבָאִין לְמַלְיָין אֲלֵיִן. לָא תִדְחֵל סָבָא, דְּהָא הֵייתָ
 בְּכַמְהָ קַרְבִּין דְּגַבְרִין תַּקְיָפִין, וְלָא דְחִילָת, וְהַשְׁתָּא
 אַנְתָּ דְחִיל, אִימָא מִיִּלְדָּן, דְּהָא וַדַּאי הָבָא אִיהוּ
 קוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא וּבְנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, וּזְבָאִין אֵינְוּן אֲלֵיִן
 דְּהָבָא. וְאִי לָאוּ חָבִי, לָא אַעֲרַעְנָא בְּהוּ, וְלָא שְׂרִינָא
 בְּאֲלֵיִן מַלְיָין. אִימָא מִלְּוִלְדָּן סָבָא, אִימָא בְּלָא דְחִילָו.

פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי גְדֻלָּתָא
 מְאֹד הוּד וְהָדָר לְבָשֶׁת. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:
 (ט' ע"א, רי"ז ע"ב) דָּא שִׁירוּתָא דְמַחִימְנוּתָא, סְלִיקוּ
 דְמַחֲשָׁבָה, וְעֲלִמָא דְאֵתֵי, רִזָּא חֲדָא בְּלָא פְרוּדָא.
 גְּדֻלָּתָא: דָּא שִׁירוּתָא, יוֹמָא קַדְמָאָה, וְאֵינְוּן יוֹמִין
 עֲתִיקִין, סְטָרָא דִימִינָא. מְאֹד: דָּא (ס"ח ע"ב) הוּא
 סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא.

אלה שעומדים כאן זכאים לדברים האלה. אל תפחד, זקן, שהרי היית
 בכמה קרבות של גברים חזקים ולא פחדת, ועכשו אתה פחד! אמר
 דברך, שהרי ודאי כאן הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל, ואשרי הם אלה
 שפאן. ואם לא כך, לא היינו פוגשים אותם ולא התחלנו בדברים הללו. אמר
 דבורך, זקן, אמר ללא פחד.

פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) ה' אֱלֹהֵי גְדֻלָּתָא מְאֹד הוּד וְהָדָר לְבָשֶׁת. ה' אֱלֹהֵי - זו
 ראשית האמונה, עליית המחשבה והעולם הבא, סוד אחד בלא פרוד. גְּדֻלָּתָא
 - זו הראשית, היום הראשון ואותם ימים עתיקים, צד הימין. מְאֹד - זהו
 צד השמאל.

הוֹד וְהָדָר לְבִשְׁתָּ: אֵלֶיךָ תִּרְיָן בְּדֵי (ויחי רכ"ב)
 עֲרֻבוֹת. עַד הָכֵּא, בֵּינָן דְּמָטָא לְגוֹ אֵילָנָא
 דְּחַיִּי, אֲתַטְמַר, וְלֹא אֲסַתְלֵק (ס"א ולא בעי) לְמַחְוֵי
 בְּמַנְיֵינָא, בְּגִין תְּהוּא מְאֹד. מַאי מְאֹד. שְׂמַא לָא,
 דְּכֵל עֲנַפִּין דִּלְתַתָּא וּבְכֵלָלָא עֲנַפִּא מְרִירָא תְּדֵא.
 וְעַל דָּא אֲתַטְמַר תְּהוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי, וְלֹא בְּעֵא
 לְמַחְוֵי בְּמַנְיֵינָא דָּא, עַד דְּאֲתַדָּר בְּמַלְקְדָּמִין, וְשַׁבַּח
 בְּגוֹזָנָא אַחֲרָא.

וְאָמַר, עֵטָה אֹר בְּשַׁלְמָא דָּא שִׁירֻתָּא ^{דף ע"ב}
 (דאור) (דף צ"ח ע"ב) דִּילּוּמָא קְדָמָא.
 נוֹטָה שָׁמַיִם, הָכֵּא אֲתַבְּלִיל שְׂמַא לָא, וְלֹא אָמַר
 מְאֹד, אֲתַבְּלִיל שְׂמַא לָא בִּימֵינָא, לְמַחְוֵי נְהוּר
 בְּכֵלָלָא דְּשָׁמַיִם. (תהלים קד) תְּמַקְרָה בְּמַיִם

הוד והדר לבשת - אלו שני בדי ערבות. עד כאן, בין שהגיע לתוך עין החיים, נטמן ולא התעלה להיות במנון משום אותו מאד. מה זה מאד? השמאל, שכל הענפים שלמטה ובכלל ענף מר אחד. ולכן נטמן אותו עין החיים ולא רצה להיות במנון הזה, עד שחזר כמו מקדם ושבח בגן אחר.

ואמר, עטה אור בשלמה - זו ראשיתו (של האור) של היום הראשון. נוטה שמים - כאן נכלל השמאל, ולא אמר מאד, נכלל השמאל בימין להיות מאיר בכלל של שמים. המקרה במים עליותיו - כאן יוצא בשמחה אותו עין החיים, הנהר שיוצא מעדן, ונשרשו בו במימיו אותם שני בדי ערבות, שהם גדלים במימיו. זהו שכתוב (אותו אילן החיים, ונשרשו בו אותם שני בדי ערבות, שהם גדלים במימיו, ואתו נהר יוצא מעדן, וזהו) (תהלים קד) המקרה במים עליותיו. מי הם עליותיו? אלו בדי ערבות.

עֲלִיּוֹתָיו, הָבֵא נָפִיק בְּחֶדְוָה תְּהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי,
 נָהַר דְּנָפִיק מֵעֵדֵן, וְאַשְׁתְּרִשׁוּ בֵּיהּ בְּמִימּוּי אֵינוּן
 תְּרִי בְּדֵי עֲרְבוּת, דְּאֵינוּן גְּדֻלִין בְּמִימּוּי, תְּדֵא
 הוּא דְכְּתִיב (נ"א ההוא אילנא דחיי ואשתרשו ביה אינון תרי
 בדי ערבות, דאינון גדלין במימיו וההוא נהרו דנפיק מעדן ודא
 הוא) הַמְקַרְה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו. מֵאן עֲלִיּוֹתָיו. אֵלִין
 בְּדֵי עֲרְבוּת.

וְדֵא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹ.
 וְדֵא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, (תהלים מז) נָהַר פְּלִגְיוּ
 יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים. מֵאן פְּלִגְיוּ. אֵלִין אֵינוּן שְׂרָשׁוֹ.
 וְהָבֵי אַקְרוּן, עֲלִיּוֹתָיו, שְׂרָשׁוֹ, פְּלִגְיוּ, בְּלָחוּ
 אֲשְׁתְּרִשׁוּ בְּאֵינוּן מִיין דְּתַהוּא נָהַר. (תהלים קד) הַשֵּׁם

וְזֵהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹ. וְזֵהוּ סוּד הַכְּתוּב (תהלים מז)
 נָהַר פְּלִגְיוּ יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים. מִי הֵם פְּלִגְיוּ? אֵלוּ הֵם שְׂרָשׁוֹ, וְכָךְ נִקְרְאִים.
 עֲלִיּוֹתָיו, שְׂרָשׁוֹ, פְּלִגְיוּ - כָּלֵם נִשְׂרָשׁוּ בְּאוֹתָם הַמִּים שֶׁל אוֹתוֹ נָהַר. הַשֵּׁם
 עֲבִים רְכוּבוּ - זֶה מִיִּקְאֵל וְגַבְרִיאֵל, אֵלֶּה הֵם עֲבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי רוּחַ,
 לְתֵת רְפוּאָה לְעוֹלָם, וְזֵהוּ רְפָאֵל. מִכָּאן וְהִלָּאָה עֲשֵׂה מְלֹאכְיוֹ רוּחוֹת וְגו'. זְקוּן
 זְקוּן, אִם כָּל אֵלֶּה יִדְעָתָ, אָמור וְאַל תִּפְחַד, אָמור דְּבַרְיָ וְאַיְרוּ דְּבַרְיָ פִּי!
 שְׁמַחוּ הַחֲבֵרִים, וְהִיוּ מְקַשְׁבִים בְּשִׂמְחָה לְדְבַרְיָ הַקְּדוּשִׁים. אָמור, אִי זְקוּן, אִי
 זְקוּן, בְּמַה הַכְּנִסְתָּ אֶת עֲצֻמְךָ, נִכְנִסְתָּ לַיָּם הַגְּדוֹל? יֵשׁ לָךְ לְשׁוֹטֵט וְלְצִאָת
 מִשָּׁם. אִם אֲחֵרֵת יִקַּח לוֹ. כְּמַה גְּלָגוּלִים עֲתִיקִים יֵשׁ כָּאן שְׁלֵא תִּהְיֶה עַד
 עֲכָשׁוֹ, וְכָלֵם אָמַת כְּרָאוּי, שְׂאִין לְסִטוֹת מְדַרְךָ אָמַת אִפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָה.
 בְּתַחֲלָה (עֵתָה) יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר, נִשְׁמוֹת הַגְּרִים כְּלוֹ פוֹרְחוֹת מִתּוֹךְ גֵּן עֵדֵן בְּדַרְךָ
 נִסְתָּר. כְּשִׁמְסִתְּלִקוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמוֹתָם שְׁהַרְוִיחוּ מִתּוֹךְ גֵּן הָעֵדֵן,
 לְאִיזָה מְקוֹם חוֹזְרוֹת?

עבים רכובו. דא מיכאל ונבריא, אלין הם עבים.
 המתלך על פני רוח, למיחב אסותא לעלמא,
 ודא איהו רפאל. מפאן ולתלאה עושה מלאכו
 רוחות וגו'. סבא סבא, אי פל חני ידעת, אימא ולא
 תדחל, אימא מילך וינתרון מלין דפומך. חדו
 חבריא, וחווי צייתין בתרנה למלוי קדישין. אמר אי
 סבא אי סבא, בטה עיילת גרמך, עאלת בימא
 רבא, אית לך לשטמא ולנפקא מתמן. (שמות כא) אם
 אחרת יקח לו, בטה גלגולין עתיקן חבא, דלא
 אתגלון עד האידינא, ובקהו קשוט בדקא יאות,
 דלית לאסטאה מארח קשוט, אפילו במלא נימא.
 בקדמיתא (נא השתא) אית לאתערא, (צ"ח ע"ב) נשמתין
 דגירין בלהו, פרחן מגו גנתא דערן בארח סתים,
 פד מסתלקן מהאי עלמא, נשמתהון דקא רוחא
 מגו גנתא דערן, לאן אתר תיבין.

**אלא תנינן, מאן דנטיר ואחיד בנכסי גירין
 בקדמיתא, וכי בהו. אוף חבי פל אינן**

אלא שנינו, מי שנטל ואוחז בנכסי הגר בתחלה, זוכה בהם. אף כך כל אותן הנשמות הקדושות העליונות שמזמין אותן הקדוש ברוך הוא למשה, כפי שאמרנו, קלן יוצאות לזמנים ידועים, ועולות) כדי להשתעשע בגן עדן (העליון), ופוגעות באותן נשמות הגרים. מי שאוחז בהן מאותן הנשמות (שעולות), אוחז בהם וזוכה בהם, ומתלבשים בהם ועולים. וכלן עומדות

נְשָׁמְתִין בְּדִישֵׁין עֲלָאִין, דְּקָא זְמִין לִזְן קוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא לְתַתָּא בְּדְקָא מְרָן, בְּלָהוּ נְפֻקִין לְזַמְנִין
 יְדִיעָן. (וסלקין) (בראשית ל"ה ע"ב) בְּגִין לְאִשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּגִין
 עֲדָן, (דלעילא) וּפְגָעָן בְּאִינִין נְשָׁמְתִין דְּגִיזְרִין, מֵאֵן
 דְּאֶחִיד בְּהוּ מֵאֲלִין נְשָׁמְתִין, (דסלקין) אֶחִיד בְּהוּ וְזַבִּי
 בְּהוּ, וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ, וְסֻלְקִין. וְכִלְהוּ קְיָיְמִי בְּהֵאֵי
 לְבוּשָׁא וְנַחְתּוּ גוּ גְנֻתָא בְּלְבוּשָׁא דָּא. בְּגִין
 דְּבְגֻנְתָא דְּעֲדָן, לָא קְיָיְמָן תַּמָּן, אֲלָא בְּלְבוּשָׁא,
 כִּלְ אִינִין דְּקְיָיְמִי תַּמָּן.

אֵי תִימָא, דְּבְגִין הֵאֵי לְבוּשָׁא, גְּרַעַן אִינִין נְשָׁמְתִין
 מִכֵּל עֵנְוֵנָא דְּהִזְוָה לִזְן בְּקַדְמוּתָא. הָא פְּתִיב,
 אִם אַחֲרֵת יִקַּח לֹו שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֵתָהּ לֹא יִגְרַע.
 בְּגֻנְתָא קְיָיְמִי בְּלְבוּשֵׁי דָּא, דְּקַדְמָן לְאֶחָדָא בְּהוּ
 וְזַבִּי בְּהוּ, וְכֵד סֻלְקִין לְעֵילָא, מִתְפַּשְׁטָן מִנִּיחָ, דְּהֵא
 תַּמָּן לָא קְיָיְמָן (קפ"ו ע"ב, ר"י ע"ב, רכ"ט, נ', נ"ח, ס"ז)
 בְּלְבוּשָׁא.

בלבוש זה, וְגִרְדוּ לְתוֹךְ הֵגוּ בְּלְבוּשׁ הַזֶּה, משום שְׂבָגָן עֲדָן לֹא עוֹמְדוֹת שָׁם
 אֲלָא בְּלְבוּשׁ כָּל אֵלוֹ שְׁעוֹמְדוֹת שָׁם.

אם תאמר שְׂבָשְׁבִיל הַלְבוּשׁ הַזֶּה גוֹרְעִים אוֹתָן נְשָׁמוֹת מְכָל הַעֲנֵג שֶׁהִיָּה לְהוֹן
 בְּתַחֲלָה, הֲרִי כְּתוּב אִם אַחֲרֵת יִקַּח לֹו שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֵתָהּ לֹא יִגְרַע? בְּגִין
 עוֹמְדוֹת בְּלְבוּשׁ זֶה, שְׂקַדְמוּ לְאַחֲזוּ בְּהֵם וְזוֹכוֹת בְּהֵם, וְכִשְׁעוּלוֹת לְמַעְלָה
 מִתְפַּשְׁטוֹת מִמֶּנּוּ, שֶׁהֲרִי שָׁם לֹא עוֹמְדוֹת בְּלְבוּשׁ.

בַּבֶּכֶה תְּהוּא סָבָא כְּמַלְקֵי דְמִין, וְאָמַר לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא
 סָבָא, בְּיֹדָאֵי אִית לָךְ לְמַכְבֵּי, בְּיֹדָאֵי אִית לָךְ
 לְאוֹשְׁדָא דְמַעֲיָן, עַל כֹּל מַלְאָה וּמַלְאָה, אֲבָל גַּלְיָ קַמִּי
 קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא וְשִׁבְיַתְתִּיהּ קְדִישָׁא, דְאֵנָּא בְרַעֵי
 דְלִבָּא, וּבְפוֹלְחָנָא דְלְחֹזֵן קְאֻמִּינָא, בְּגִין דְאֵינֵן
 בְּעַלְיֵי דְכָל מַלְאָה, וּמַתְעַטְרֵן בְּהוּ.

כָּל אֵינֵן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, כִּד נַחְתִּי לְהֵא עֲלָמָא,
 בְּגִין לְמַשְׁרֵי כָּל חַד עַל דְיִבְתִּיחוּ, דְאֵתְחֹזֵן
 בְּהוּ, לְכַנֵּי נָשָׂא. בְּלָחוּ נַחְתִּי מַתְלַבְּשֵׁן בְּאֵינֵן
 נִשְׁמַתִּין דְקָא אֲמָרֵן, וְהָכִי עָאֲלִין בְּזַרְעָא קְדִישָׁא.
 וּבְמַלְבוּשָׁא דָא, קִיִּימִי לְאִשְׁתַּעְבְּדָא מְנִיחוּ בְּהֵא
 עֲלָמָא. וְכִד אִשְׁתַּאֲבָן אֵינֵן מַלְבוּשִׁין מְמַלִּין דְהֵא
 עֲלָמָא, אֵינֵן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, אֵתְנֵן (נִיא אַתְהֵנוּ)
 מְרִיחָא דְקָא אַרְיחָא, מְגוּ לְבוּשִׁיהוּן אֲלִין.

בכה אותו זקן כמקדם ואמר לנפשו, זקן זקן, בודאי יש לך לבכות, בודאי
 יש לך לשפך דמעות על כל דבר ודבר, אבל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא
 ושכינתו הקדושה שאני ברצון הלב ובעבודתם אמרתי, משום שהם בעליו
 של כל דבר ומתעטרים בהם.

כל אותן נשמות קדושות, כשיוֹרדות לעולם הזה כדי לשרות כל אחת על
 מקומן שראויים להם לבני אדם, פֵּלֵן יוֹרדות מלבושות באותן הנשמות
 שאמרנו, וכך נִגְנְסוֹת לזרע הקדש. ובמלבוש זה עומדות להשתעבד מהם
 בעולם הזה. וכשנשאבים אותם לבושים מדברי העולם הזה, אותן נשמות
 קדושות נזנות (נהנות) מהריח שמריח מתוך המלבושים הללו.

קוֹדֶשׁא בְּרִידְהוּא כְּלִי מִלִּין סְתִימִין דְּאִיהוּ עֶבֶד,
עָאֵל לִין בְּאֹרֵייתָא קְדִישָׁא, וְכִלְא
אֲשֶׁתְּכָה בְּאֹרֵייתָא, וְהָיָא מְלָה סְתִימָא גְלִי לָהּ
אֹרֵייתָא, וּמִיד אֲתִלְבֶּשׂא בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא,
וְאֲתִמְמַר תַּמָּן, וְלָא אֲתִגְלִי. וְחִפְיִמִין דְּאֵינִין מִלִּין
עֵינִין, אִף עַל גַּב דְּהָיָא מְלָה אֲסִתִּים בְּלְבוּשָׁה
(תמו), חָמָאן לָהּ מְגוֹ לְבוּשָׁה, וּבִשְׁעָתָא דְּאֲתִגְלִי
הָיָא מְלָה עַד לָא תִיעוּל בְּלְבוּשָׁא, רָמָאן בָּהּ
פְּקִיחוּ דְּעֵינָא, וְאִף עַל גַּב דְּמִיד אֲסִתִּים, לָא
אֲתִאֲבִיד מְעֵינֵיהוּ. (נ"א מינייהו.)

בְּכַמְהָ דְּיִבְתִּין אֲזַחַר קוֹדֶשׁא בְּרִידְהוּא הוּא
עַל גִּיּוֹרָא, (בגין) דְּיִרְעָא קְדִישָׁא,
יִזְדַּחְרוּן בֵּיהּ, וְלִבְתַּר נְפִיק מְלָה סְתִימָא

כָּל הַדְּבָרִים הַנִּסְתָּרִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה, הַכְּנִיס אוֹתָם לְתוֹרָה
 הַקְּדוֹשָׁה, וְהַכֵּל נִמְצָא בַּתּוֹרָה, וְאוֹתוֹ דָּבָר נִסְתָּר גִּלְתָּה אוֹתוֹ הַתּוֹרָה,
 וּמִיד הִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ אַחֵר, וְנִטְמַן שָׁם וְלֹא הִתְגַּלָּה. וְהַחֲכָמִים שֶׁהֵם
 מְלָאִים עֵינַיִם, אִף עַל גַּב שְׂאוֹתוֹ הַדְּבָר נִסְתָּר בְּלְבוּשׁוֹ (שם), רוֹאִים
 אוֹתוֹ מִתּוֹךְ לְבוּשׁוֹ, וּבִשְׁעָה שֶׁהִתְגַּלָּה אוֹתוֹ דָּבָר, טָרַם יִכְנַס לְלְבוּשׁוֹ,
 זֹרְקִים בּוֹ פְּקִיחַת עֵינָיו, וְאִף עַל גַּב שְׂמִיד נִסְתָּר, לֹא נֶאֱבָד מְעֵינֵיהֶם
 (נ"א מהם).

בְּכַמְהָ מְקוֹמוֹת הַזֵּהִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַגֵּר (כדי) שֶׁיִּזְדַּחְרוּ בּוֹ זְרַע הַקֹּדֶשׁ,
וְאַחֵר הוֹצִיא דָּבָר נִסְתָּר מְנִרְתִּיקוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁהִתְגַּלָּה, חוֹזֵר מִיד לְנִרְתִּיקוֹ
וְהִתְלַבֵּשׁ שָׁם.

מִנְרֵתְקָה. (דף צ"ט ע"א) וְכִיּוֹן דְּאַתְגְּלִי אֶהְדֵּר
לְנִרְתָקָה מִיָּד, וְאַתְלָבֵשׁ תַּמָּן.

כִּיּוֹן דְּאַזְהַר עַל גִּיזְרָא בְּכָל אֵינֻן דְּיֻכְתֵּין, נָפַק
מַלְּה מִנְרֵתְקָה וְאַתְגְּלִי, וְאָמַר (שמות כג)
וְאַתֶּם יַדְעֶתֶם אֶת נֶפֶשׁ הַיָּגֵר. מִיָּד עָאֲלַת
לְנִרְתָקָה, וְאַהֲדַרְתָּ בְּלִבוֹשָׁה וְאַתְטַמְרַת, דְּכַתִּיב
כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּחָשִׁיב קָרָא,
דְּכַיֵּן דְּאַתְלָבֵשׁ מִיָּד, לָא תוּחַ מֵאֵן דְּאַשְׁנַח בֵּיה.
בְּהַאי נֶפֶשׁ הַיָּגֵר, יַדְעַת נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא בְּמַלְּיָן
דְּהַאי עֲלָמָא, וְאַתְהֵנִיאת (ואשתאבת) מְנִייהוּ.

פְּתַח תְּהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגו', עֵנָן דָּא מַאי הוּא.
אַלְיָא דָּא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ט) אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי

כִּיּוֹן שְׁהַזְהִיר עַל הַגֵּר בְּכָל אוֹתָם מְקוֹמוֹת, יֵצֵא הַדְּבָר מִנְרֵתִיקוֹ וְהַתְּגַלָּה
וְאָמַר, וְאַתֶּם יַדְעֶתֶם אֶת נֶפֶשׁ הַיָּגֵר. מִיָּד נִכְנְסָה לְנִרְתָקָה, וְחֻזְרָה בְּלִבוֹשׁ
וְנִטְמָנָה, שְׁכַתוֹב כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁחָשַׁב הַכְּתוּב, שְׁבַגְלַל שְׁמִיָּד
הַתְּלָבֵשׁ, לָא הָיָה מִי שִׁישְׁגִיחַ בוּ. בְּנֶפֶשׁ הַיָּגֵר הוּא יַדְעַת הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה
בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִהְיִית (ושואבת) מֵהֶם.

פְּתַח אוֹתוֹ זְקֵן וְאָמַר, (שם כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגו'. עֵנָן
זֶה מַה? אֲלֵא זֶהוּ הַכְּתוּב (בראשית ט) אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֵנָן. שְׁנִינּוּ שְׂאוֹתָהּ
קַשְׁתִּי הַפְּשִׁיטָה אֶת לְבוּשֶׁיהָ וְנִתְנָה אוֹתָם לְמוֹשֶׁה, וּבְאוֹתוֹ לְבוֹשׁ עֲלָה מֹשֶׁה
לְהָר, וּמְמָנּוּ רָאָה מַה שְׂרָאָה וְנִהְיָה מֵהַכֵּל. עַד אוֹתוֹ מְקוֹם בָּאוּ אוֹתָם
הַחֲבָרִים, וְהַשְׁתַּטְחוּ לְפָנָי אוֹתוֹ זְקֵן וּכְבוֹ וְאָמְרוּ, אֲלֵמָלָא לָא בָּאֵנוּ לְעוֹלָם
אֲלֵא כְּדִי לְשַׁמְעַ דְּבָרִים אֵלּוּ מִפִּיךָ - דִּי לָנוּ!

בְּעֵינַי. תִּינַנְוּ, דְּתַהוּא קִשְׁתָּא אֲשַׁלַּחַת לְבוּשׁוֹי, וְיַהִיב
 לִין לְמִשְׁתָּה, (רכ"ט ע"א) וּבְתַהוּא לְבוּשָׁא סְלִיק מִשְׁתָּה
 לְטוּרָא וּמִינֵיהּ חָמָא מַח דְּחָמָא, וְאַתְתְּהִי מִבְּלָא. עַד
 תַּהוּא אַתְר, אַתּוּ אֵינּוּן חֲבַרְיָא, וְאַשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ
 דְּתַהוּא סָבָא, וּבְכוּ וְאָמְרוּ, אֵלְמָלְאָ לָא אֲתִינָא
 לְעֵלְמָא, אֵלְאָ לְמִשְׁמַע מַלְיָן אֵלְיָן מִפּוּמְדֵי דִי לִין.

אָמַר תַּהוּא סָבָא, (אם אחרת יקח לו) חֲבַרְיָא, לָא בְּגִין
 דָּא בְּלַחְדוּי שְׂרִינָא מַלְתָּה, דְּתָא סָבָא בְּגִינִי,
 לָא בְּמַלְתָּה תְּרָא עֶבֶד קִישׁ קִישׁ, וְלָא קְרִי, פְּמַח
 בְּנִי עֲלֵמָא בְּעַרְבוּבָיָא בְּסַבְלִתְנִי דְּלַחֹן, וְלָא חָמָאן
 בְּאַרְחָ קִשׁוּט בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא קְרִי בְּכַל יוֹמָא
 בְּנַהִימוּ (נ"א ברחימו) לְגַבִּייהוּ, (דבני נשא) וְלָא בְּעָאן
 לְאַתְבָּא רִישָׁא.

וְאַף עַל גַּב דְּאִמִּינָא, דְּתָא אוּרִייתָא מַלְתָּה נְפָקָא
 מִנְרַתְקָה, וְאַתְחַזִּיאַת זְעִיר, וּמִיד אַתְטַמְרַת.
 חֲבִי הוּא וְדָא. וּבְזַמְנָא דְּאַתְגַּלִּיאַת מִגּוּ נְרַתְקָה

אמר אותו זקון, (אם אחרת יקח לו) חברים, לא בשביל זה בלבד התחלתי את
 הדבר, שהרי זקן כמוני לא בדבר אחד עושה קיש קיש ולא קורא, פמה בני
 העולם שהם בערבוביה בתבונה שלהם, ולא רואים בדרך אמת בתורה,
 ותורה קוראת בכל יום בנהימה (באהבה) אליהם, ולא רוצים להשיב ראשם.
 ואף על גב שאמרנו שהרי התורה הוציאה דבר מנרתיקה, ונראה קטן ומיד
 נטמן - כך הוא ודאי. ובזמן שנתגלה מתוך נרתיקה ונטמן מיד, לא עושה
 את זה אלא לאותם שיודעים בה ונודעים בה.

וְאֵת־מִטְרַת־מַיִד, לָא עֲבַדַת דָּא, אֶלְאָ לְאִינְן דִּידְעִין
בָּהּ, וְאִשְׁתַּמּוּדְעָאן בָּהּ.

מִשְׁלַר לְמִדַת הַדִּין, לְרַחֲמִיתָא, דְאִיהִי (צ"ה ע"א)
שְׁפִירְתָא בְחִיּוּז, וְשְׁפִירְתָא בְרִיּוּא, וְאִיהִי
מְמִירְתָא בְטְמִירוּ גּוֹ הִיכְלָא דִילָהּ, וְאִית לָהּ רַחֲמִיא
יְחִידָאָהּ, דְלָא יִדְעִין בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׂא, אֶלְאָ אִיהוּ
בְטְמִירוּ. הַהוּא רַחֲמִיא, מִגּוֹ רַחֲמִיא דְרַחֲמִים לָהּ
עֵבֶר לְתַרְע בֵּיתָהּ תְּדִיר, וְקִיף עֵינָיו לְכָל סֶטֶר.
אִיהִי, יִדְעַת דְהָא רַחֲמִיא אֲסַחַר תְּרַע בֵּיתָהּ תְּדִיר,
מָה עֲבַדַת, פְּתַחַת פְּתַחַא וְעִירָא בְּחַהוּא הִיכְלָא
מְמִירָא, דְאִיהִי תַמְנָן, וְנִגְלִיאַת אֲנַפְתָּא לְנַפְי

משל למה הדבר דומה? לאהוב, שהיא יפה במראה ויפה בתאר, והיא
טמונה בהסתתר בתוך ההיכל שלה, ויש לה אוהב יחידי שלא יודעים עליו
בני אדם, אלא שהוא בנסתר. אותו אוהב, מתוך האהבה שאוהב אותה,
עובר על שער ביתה תמיד, מרים עיניו לכל צד. היא יודעת שהרי האוהב
סובב שער ביתה תמיד. מה עושה? פותחת פתח קטן באותו היכל נסתר
שהיא שם ומגלה את פניה לאהובה, ומיד חוזרת ונתפסית. כל אותם שהיו
אצל האוהב, לא ראו ולא הסתכלו, פרט לאהוב לבדו, ומעיו ולבו ונפשו
הלכו אחריה. ויודע שמתוך האהבה שהיא אוהבת אותו, נגלית אליו רגע
אחד לעורר (אליו אהבה) אותו. כך הוא דבר התורה לא נגלה אלא לאהבו.
יודעת התורה שאותו חכם לב סובב שער ביתה כל יום. מה היא עושה?
מגלה פניה אליו מתוך ההיכל, ורומזת לו רמז, ומיד חוזרת למקומה
ונסתרת. כל אלו ששם לא יודעים ולא מסתכלים, אלא רק הוא בלבדו,
ומעיו ולבו ונפשו הולכים אחריה, ועל זה התורה נגלית ונקסית והולכת
באהבה לאהובה לעורר עמו אהבה.

רְחִימָאָה, וּמִיד אֶתְהַדְרַת וְאֶתְכַסִּיאת. כֹּל אֵינְזִן
 דִּהּוּוּ לְגַבֵּי רְחִימָא, לָא חָמוּ וְלָא אֶסְתַּכְּלוּ, כּד
 רְחִימָא כִּלְחֻדְוֵי, וּמַעֲוֵי וְלַבִּיּוּ וּנְפִשִׁיה אֲזִילוּ
 אֲבַתְרָה. וְיַדַּע דְּמַגְו רְחִימוּ דְרְחִימַת לִיּוּ, אֶתְגְּלִיאת
 לְגַבִּיּוּ רַגְעָא חָדָא, לְאֶתְעָרָא (ס"א לגביה רחִימו ליה). חָבִי
 הוּא מְלָה דְאֻרִייתָא, לָא (ר"ל ע"ב) אֶתְגְּלִיאת, אֲלָא
 לְגַבֵּי רְחִימָאָה. יַדַּעַת אֻרִייתָא, דִּהְחֻוּא חֲפִימָא
 דְלָפָא אֶסְחָר לְתַרַּע פִּיתָה כֹּל יוּמָא, מָה עֲבַדַת,
 גְּלִיאת אֲנַפְחָא לְגַבִּיּוּ, מַגְו חִיבְלָא, וְאֶרְמִיזַת לִיּוּ
 רְמִיזָא, וּמִיד אֶתְהַדְרַת לְאֶתְרָה וְאֶתְטַמְרַת. כֹּל אֵינְזִן
 דִּתַּמְן, לָא יַדַּעֵי, וְלָא מְסַתְּכְלֵי, אֲלָא אִיהוּ כִּלְחֻדְוֵי,
 וּמַעֲוֵי וְלַבִּיּוּ וּנְפִשִׁיה אֲזִיל אֲבַתְרָה. וְעַל דָּא,
 אֻרִייתָא אֶתְגְּלִיאת וְאֶתְכַסִּיאת, וְאֲזִילַת כִּרְחִימוּ
 לְגַבֵּי רְחִימָאָה, לְאֶתְעָרָא כִּתְהִיבָה רְחִימוּ.

תָּא חֲזִי, אֶרְחָא דְאֻרִייתָא כִּד הוּא, כִּמְרְמִיתָא כִּד
 שְׂרִיָּא לְאֶתְגְּלָאָה לְגַבֵּי כֹּר נָשׁ, (ברגעא)
 אֶרְמִיזַת לִיּוּ כִּרְמִיזוּ, אִי יַדַּע טַב. וְאִי לָא יַדַּע,

בא וראה, כך היא דרכה של תורה: בראשונה כשמתחילה להתגלות אל
 האדם, (ברגע) רוקזת לו בכוח. אם יודע - אז טוב, ואם לא יודע - שולחת
 אליו וקוראת לו פתי. והתורה אומרת לאותו ששלקה אליו: אמרו לאותו
 הפתי שיקרב לכאן ואדבר עמו. זהו שקתוב מ' פתי יסר הנה חסר לב וגו'.
 קרב אליה, ומתחילה לדבר עמו מאחר פרקת שפורשת לו דברים לפי דרכו,
 עד שיתבונן לאט לאט, וזהו הדרך.

שְׁדַרְתָּ לְגַבְיָהּ, וְקָרַאתָ לַיהוָה פְּתִי. וְאָמַרְתָּ אֲזַרְיִיתָא,
 לְתַהוּא דְשַׁדְרַת לְגַבְיָהּ, אָמְרוּ לְתַהוּא פְתִי, דִּיקְרַב
 הָבָא, וְאַשְׁתַּעֵי בַּהֲדִיָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (משלי ט)
 מִי פְתִי יִסּוּר תַּנָּה חָסֵר לֵב וְגו'. קָרִיב לְגַבְיָהּ,
 שְׁרִיאת לְמַדְלָא עֲמִיָּה, מִבְּתַר פְּרוּזְבָתָא דְפְרָסָא
 לַיהוָה, מַלְיִן לְפָנִים אֲרַחֲוִי, עַד דְּיִסְתַּפְּלַל זְעִיר זְעִיר,
 וְדָא הוּא דְרִשָּׁא.

צ"ט ע"ב לְבַתָּר, תַּשְׁתַּעֵי בַּהֲדִיָּה, מִבְּתַר שׁוֹשִׁיפָא
 דְּקִיק, מַלְיִן דְּחִידָה, וְדָא אִיהוּ
 הַגְּדָה. לְבַתָּר דְּאִיהוּ רְגִיל לְגַבְיָהּ, אֶתְגַּלְיָאת לְגַבְיָהּ
 אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין, וּמַלְיִלַת בַּהֲדִיָּה כָּל רְזִין סְתִימִין
 דִּילָהּ, וְכָל אֲרַחֲוִין סְתִימִין, דְּתַחוּ בְּלַפָּאָה טְמִירִין,
 מִיִּמִּין קְדָמָאִין. כְּדִין (דף צ"ט ע"ב) אִיהוּ בַר נֶשׁ שְׁלִים,
 בַּעַל תּוֹרָה וְדָאִי, מְאָרִי דְּבֵיתָא, דְּתָא כָּל רְזִין דִּילָהּ
 גְּלִיאת לַיהוָה, וְלֹא רְחִיקַת, וְלֹא פְסִיאת מִיִּנְיָה כְּלָום.
 אָמַרְתָּ לַיהוָה, תְּמִית מַלְּהָ דְרַמְזָא דְקָא רְמִיזָא לָךְ
 בְּקַדְמִיתָא, כְּךָ וְכָךְ רְזִין תְּמוּ, כְּךָ וְכָךְ

אחר כך תדבר עמו מאחר פשפש קטן דברי חידה, וזוהי הגדה. אחר
 שהתרגל אליה, נגלית אליו פנים בפנים ומדברת עמו כל הסודות הנסתרים
 שלה, וכל הדרכים הנסתרות שהיו שמורים בלבה מימים ראשונים, ואז
 אותו אדם הוא שלם, בעל תורה ודאי, בעל הבית, שהרי כל סודותיה גלתה
 לו, ולא רחקה ולא כסתה מקונו כלום.

אומרת לו, ראית דבר הרמז שרמזתי לך בתחלה? כך וכך היו הסודות, כך

הוא. בְּרִין חָמִי, (ס"א דעלאין) דְּעַל אֵינּוּן מַלְיִן לָאוּ
 לְאוֹסְפָא, וְלָאוּ לְמַגְרַע מְנִיחוּ. וּבְרִין פְּשֻׁמִּיה
 דְּקָרָא, בְּמַה דְּאִיחוּ, דְּלָאוּ לְאוֹסְפָא וְלָאוּ לְמַגְרַע
 אֲפִילוּ אֵת חַד. וְעַל דָּא, בְּנֵי נֶשְׂאָא אֲצַטְרִיכוּ
 לְאוֹדְהִתָּרָא, וְלְמַרְדֵּף אַבְתָּרָא דְּאוֹרִייתָא, לְמַחְזֵי
 רְחִימִין דִּילָהּ, בְּמַה דְּאֶתְמַר.

תָּא חֲזִי (שמות כא) אִם אַחֲרַת יָקַח לוֹ, גְּלַגְלוּלִין
 דְּמַתְּגַלְגְּלִין בְּהַאי קָרָא, בְּמַה רַבְרַבִּין וְעַלְאִין
 אֵינּוּן, דְּהָא כָּל נִשְׁמַתִּין עֲאֲלִין בְּגַלְגְּלוּלָא. וְלָאוּ יַדְעִין
 בְּנֵי נֶשְׂאָא אֲרַחוּ דְּקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחֵיאַךְ קְיָיְמָא
 טִיבְלָא, וְחֵיךְ אַתְדַּנּוּ בְּנֵי נֶשְׂאָא בְּכָל יוֹמָא, וּבְכָל
 עֵידוֹ, וְחֵיךְ נִשְׁמַתִּין עֲאֲלִין בְּדִינָא, עַד לָאוּ יִיתוּן
 לְהַאי עַלְמָא, וְחֵיךְ עֲאֲלִין בְּדִינָא, לְבַתַּר דְּנַפְקִין
 מֵהַאי עַלְמָא.

וְכָף הוּא. וְאָז רוּאָה (שהעליונים) שְׁעַל הַדְּבָרִים הַלְלוּ אֵין לְהוֹסִיף וְאֵין לְגַרְע
 מֵהֶם, וְאָז פְּשַׁט הַכְּתוּב כְּמוֹ שֶׁהוּא, שְׁלֹא לְהוֹסִיף וְלֹא לְגַרְע אֶפְלוּ אוֹת אַחַת.
 וְעַל כֵּךְ אֲנָשִׁים צְרִיכִים לְהִזְהַר וְלְרַדֵּף אַחֲרֵי הַתּוֹרָה לְהִיּוֹת אוֹהֲבִים שְׁלֵה,
 כְּמוֹ שְׁנַתְבְּאָר.

בָּא וְרָאָה, אִם אַחֲרַת יָקַח לוֹ. הַגְּלַגְלוּלִים שְׁמַתְגַּלְגְּלִים בְּפִסּוּק הִזָּה כְּמַה
 גְּדוּלִים וְעַלְיוֹנִים הֵם, שֶׁהֵרִי כָּל הַנְּשֻׁמוֹת נְכַנְסוֹת בְּגַלְגּוּל, וְלֹא יוֹדְעִים בְּנֵי
 אָדָם דְּרַכִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵיךְ עוֹמְדִים מֵמַאֲזַנִּים וְאֵיךְ נְדוּנִים בְּנֵי אָדָם
 בְּכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן, וְאֵיךְ נִשְׁמוֹת נְכַנְסוֹת לְדִין עַד שְׁלֹא בָּאוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה,
 וְאֵיךְ נְכַנְסוֹת לְדִין אַחַר שְׂוִיצָאוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה.

בַּמָּוֶה גְּלָגוּלִין, וּבַמָּוֶה עוֹבְדֵין סְתִימִין, עָבִיד
 קוֹדֵשׁא בְּרִידְהוּא בְּתֵרֵי בַּמָּוֶה נִשְׁמַתִּין
 עַרְשִׁילָאִין, וּבַמָּוֶה רוּחִין עַרְשִׁילָאִין אֲזִלִּין בְּתַהוּא
 עֲלָמָא, דִּלְאָ עֲאֲלִין לְפַרְגוּדָא דְּמַלְפָּא. וּבַמָּוֶה
 עֲלָמִין אֲתַהֲפֵךְ בְּהוּ וְעֲלָמָא דִּאֲתַהֲפֵךְ בַּמָּוֶה
 פְּלִיאָן סְתִימִין. וּבְנֵי נָשָׂא לָא יִדְעִין, וְלָא
 מִשְׁגִּיחִין, וְהוּךְ מִתְגַּלְגְּלִין נִשְׁמַתִּין, כְּאַבְנָא
 בְּקוּסְפִיתָא. בַּמָּוֶה דִּאֲתֵי אָמֵר, (שמואל א כה) וְאֵת
 נַפְשׁ אֲוִיבִידְהוּ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלַע. (והואיל אתדכי
 לגלאה) הַשְּׁתָּא אֵית לְגַלְגָּלָהּ, דִּהָא כָּל (ויקרא כ"ט ע"א)
 נִשְׁמַתִּין, מֵאִילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא דִּהוּא נָהַר
 דְּנַפְיָן מַעְדָן נַפְיָן. וְכָל רוּחִין, מֵאִילָנָא אַחֲרָא
 זַעֲרָא נַפְיָן. נִשְׁמָה מַלְעִילָא רוּחַ מַלְתַּתָּא,

בַּמָּוֶה גְּלָגוּלִים וּבַמָּוֶה מַעֲשִׂים נִסְתָּרִים עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּמוֹ
 נִשְׁמוֹת מְעֻרְטוֹת, וּבַמָּוֶה רוּחוֹת מְעֻרְטוֹת הוֹלְכוֹת בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם שְׁלֵא
 נִכְסוֹת לְפָרְגוּד שֶׁל הַקְּלַע, וּבַמָּוֶה עוֹלְמוֹת מִתְהַפְּפִין בָּהֶם, וְהַעוֹלָם שְׁמִתְהַפְּפִין
 בְּכַמּוֹ פְּלִיאָן נִסְתָּרִים, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים, וְאִידְךָ מִתְגַּלְגְּלוֹת
 הַנִּשְׁמוֹת כְּאֵבֶן כַּף הַקְּלַע, כְּמוֹ שְׁנֵאמֵר וְאֵת נַפְשׁ אֲוִיבִידְהוּ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף
 הַקְּלַע. (והואיל והתחלנו לגלות) עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְגוֹלוֹת, שְׁהֵרִי כָּל הַנִּשְׁמוֹת מִהֵאֵילָן
 הַגָּדוֹל וְהַתְּקִיף, שֶׁהוּא הַנְּהָר שִׁיּוּצָא מַעְדָן, יוּצְאוֹת, וְכָל הַרוּחוֹת מַעְדָן אַחֲרֵי
 קִטְוִן יוּצְאוֹת. הַנִּשְׁמָה מְלַמְעֵלָה וְהַרוּחַ מְלַמְטָה, וּמִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת כְּמוֹ זָכָר
 וְנִקְבָּה. וְכַאֲשֶׁר מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, אִזּוֹ מְאִירוֹת אֹרֶךְ עֲלִיוֹן, וּבַחֲבוּר שֶׁל שְׁנֵיהֶם
 נִקְרָא גַר. גַּר ה' נִשְׁמַת אָדָם. מַהוּ גַר? נִשְׁמָה רוּחַ. וְעַל הַחֲבוּר שֶׁל שְׁנֵיהֶם
 כְּאַחַד נִקְרָא גַר, שְׁכַתוּב (משליב) גַּר ה' נִשְׁמַת אָדָם.

וּמִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, פְּגוּזָא דְדָבָר וְנִיקָבָא. וְכֵר
 מִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, כְּדִין נְהַרִין נְהִירוּ עֲלָאָה.
 וּבְחַבּוּרָא דִּתְרוּיָהוּ אֶקְרִי נֵר. (משלי כ) נֵר יְהוֹנָדָה
 נִשְׁמַת אָדָם. מְהוּ נ"ר. נִשְׁמַת רוּחַ. וְעַל
 חַבּוּרָא דִּתְרוּיָהוּ פְּחָדָא אֶקְרִי נֵר, דְּכִתְיִב נֵר
 יְהוֹנָדָה נִשְׁמַת אָדָם.

נִשְׁמַת רוּחַ: דְּכֵר וְנִיקָבָא לְאַנְהָרָא פְּחָדָא, וְדָא
 כְּלָא דָא, לָא נְהַרִין, וְלָא אֶקְרִי נֵר, וְכֵר
 מִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, אֶקְרִי כְּלָא נֵר. וּכְדִין אֲתַעְטָף
 נִשְׁמַת בְּרוּחַ, לְקַיָּמָא תַּמָּן לְעֵילָא, כְּהִיבְלָא
 טְמִירָא, דְּכִתְיִב, (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מְלַפְנֵי יַעֲזוּף.
 יִתְעַטֵּף לָא כְּתִיב, אֵלֶּא יַעֲזוּף. מַאי טַעְמָא. כְּגִין
 דְּנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי, תַּמָּן לְעֵילָא כְּגִנְתָּא,
 כְּהִיבְלָא טְמִירָא, אֲתַעְטָף וְאֲתַלְבֵּשׁ נִשְׁמַת בְּרוּחַ,
 כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי.

וְכִיּוֹן דְּכִתְהוּא חִיבְלָא, לָא חָוִי, וְלָא אֲשַׁתְּמֵשׁ אֵלֶּא
 בְּרוּחַ וְנִשְׁמַת, נִפְּשׁ לָא אֲתִי לְתַמָּן, (נ"א מתמון)

נִשְׁמַת רוּחַ - זְכָר וְנִקְבָה לְהַאִיר כְּאֶחָד, וְזֶה בְּלִי זֶה לֹא מְאִירִים וְלֹא נִקְרָא
 נֵר. וְכִשְׁמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, הַכֵּל נִקְרָא נֵר. וְאַזּוּ מִתְעַטֵּפֵת הַנִּשְׁמַת בְּרוּחַ לְעִמּוּד
 שֶׁם לְמַעַלָּה בְּהִיכֵל הַגְּנוּז, שְׁכֵתוֹב (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מְלַפְנֵי יַעֲזוּף. לֹא כְּתוּב
 יִתְעַטֵּף, אֵלֶּא יַעֲזוּף, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי. שֶׁם לְמַעַלָּה
 בְּגוֹ, בְּהִיכֵל הַגְּנוּז, מִתְעַטֵּפֵת וּמִתְלַבֶּשֶׁת הַנִּשְׁמַת בְּרוּחַ כְּמוֹ שְׂרָאוּי.
 וְכִיּוֹן שֶׁבְּאוֹתוֹ הִיכֵל לֹא הָיָה וְלֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ אֵלֶּא בְּרוּחַ וְנִשְׁמַת, הַנִּפְּשׁ לֹא

קל זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יב שבט [יום 130 בשנה] סבא דמשפטים

אֵלֶּא מִתְלַבֵּשׁ בְּתַהוּא רִיחַ תַּמְּן, וְכֵד נַחְתָּא לְגוּן
עֲדָן דִּלְתַתָּא, (בהאי עלמא) אֵתְלַבֵּשׁ בְּתַהוּא רִיחָא
אַחְרָא דְאֲמִינָא, תַּהוּא דְנַפְיָא מִתַּמְּן, וְתוּחַ מִתַּמְּן,
וְכַבְלָהּוּ שְׂרָיָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ.

תַּהוּא רִיחַ דְנַפְיָא מְהַאי עֲלָמָא, דִּלְא אַתְרַפִּי (דלא
אתדכי) וְלֵא אַתְפִּשֵׁט בְּהַאי עֲלָמָא. אִזְלָא
בְּגַלְגוּלָא, וְלֵא אֲשַׁבַּח נְיָחָא, אֲתִי בְּגַלְגוּלָא
בְּעֲלָמָא, בְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד דִּישְׁבַּח תַּהוּא
פְּרוּקָא דִּיפְרוּק לִיָּה, וְאִיִּתִי לִיָּה בְּתַהוּא מְאַנָּא
מִמֶּשׁ, דִּתְוּחַ אִיָּהוּ אֲשַׁתְמַשׁ בִּיָּה, וְדַבִּיק בִּיָּה תְדוּר
רִיחִיָּה וְנַפְשִׁיָּה, וְתוּחַ בַּת זַוְגִיָּה, רִיחָא בְּרוּחָא,
וְתַהוּא פְּרוּקָא בְּנִי לִיָּה בְּמִלְקָדְמִין.

וְתַהוּא רִיחָא דִּישְׁבַּק וְאַתְדַּבֵּק בְּתַהוּא מְאַנָּא,
לֵא אַתְאָבִיד. דִּהָא לִיָּה מְלָחָא אֲפִילוּ

בָּאָה לְשֵׁם (משם), אֵלֶּא מִתְלַבֵּשֶׁת בְּאוּתַּה רִיחַ שָׁם, וְכַשִּׁינְרֵדַת לְתוּךְ גּוּן עֲדָן
הַתַּחַתוֹן, (בעולם הזה) מִתְלַבֵּשֶׁת בְּאוּתַּה רִיחַ אַחְרַת שְׁאֲמִרְנָה, אוּתַּה שְׁיַצְאָה
מִשָּׁם וְהִיָּתָה מִשָּׁם, וּבְכֻלָּן הִיא שׁוּרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְלַבֵּשֶׁת בָּהֶם.

אוּתַּה רִיחַ שְׁיַצְאָת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁלֵא הַתְּרַבְּתָה (שלא נטרה) וְלֵא
הַתְּפִשְׁטָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוֹלְכַת בְּגַלְגוּל וְלֵא מוּצְאָת מְנוּחָה. בָּאָה בְּגַלְגוּל
בְּעוֹלָם כְּאֵבָן בְּכַף הַקַּלַּע, עַד שְׁיַמְצָא אוּתוֹ גּוֹאֵל שְׁיַגְאֲלָנָה, וּמְבִיא אוּתוֹ
בְּאוּתוֹ כְּלִי מִמֶּשׁ שֶׁהוּא הִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וּמְדַבֵּיק בּוֹ תְמִיד רוּחוֹ וְנַפְשׁוֹ,
וְהִיָּתָה בַת זַוְגוֹ, רִיחַ בְּרוּחַ, וְאוּתוֹ הַגּוֹאֵל בּוֹנֵה אוּתוֹ כְּמַקְדָּם.

וְאוּתַּה רִיחַ שֶׁשְׁאִיר וְנִדְבָקָה בְּאוּתוֹ הַכְּלִי, לֵא נְאֻבְדָּה. שְׁהִרִי אִין אֶפְלוּ דְבָר

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום יג שבט [יום 131 בשנה] זוהר פרשת משפטים קלא

וְעִירָא בְּעֶלְמָא, וְדָלָא תַּנּוּ לִיהּ אֲתֵר וְדוּכְבָּתָא
לְאַתְתַּמְרָא וְלְאַתְפַּנְשָׁא תַּמְן, וְלָא אֲתַאכּוּד
לְעֶלְמִין. וּבְגִין כֶּךָ, תַּחֲוֵא רוּחָא דְשָׁבַק בְּתַחֲוֵא
כְּנָא, תַּמְן הוּא, וְדַאי רְדִיף בְּתֵר עֲקָרָא וְיִסוּדָא
דִּילֵיהּ, דְּקָא נָפִיק מִיְגִיחַ, וְאַיִתִּי לִיהּ, וּבְנֵי לִיהּ
בְּדוּכְבָּתִיהּ, בְּאַתֵּר דְּתַחֲוֵא רוּחַ בְּתַ זַנְגִיחַ, (לד לד
פ"ה ע"ב) דְּנִפְקַת בְּתַרְדֵּיהּ, וְאַתְבְּנֵי תַּמְן בְּמִלְּקַדְמִין.
וְדָא אִיהוּ בְּרִיחַ חֲדָתָא חֲשָׁתָא בְּעֶלְמָא, רוּחָא
חֲדָתָא וְגוֹפָא חֲדָתָא.

וְאִי תִימָא, רוּחַ דָּא הוּא מַה דְּתַנְהַ. תְּכִי הוּא
אֲבָל לָא אֲתַבְּנֵי, אֲלֵא בְּגִין תַּחֲוֵא רוּחָא
אַחֲרָא דְּקָא שָׁבַק בְּתַחֲוֵא מְאָנָא, (דף ק' ע"א) תְּכִי
אִית רְזִין (ס"א רזא דרזין בהווא מאנא). בְּסַפְרָא דְּתַנּוּךְ,

קטן בעולם שאין לו אתר ומקום להטמן ולהתפנס לשם, ולא נאבד לעולמים. ומשום כך, אותה הרוח שהשאיר באותו כלי שם, הוא ודאי רוֹדֵף אחר העקר והיסוד שלו שיצא ממנו, ומביא אותו ובונה אותו במקומו, במקום של אותה רוח בת זוג שיצאה עמו, ונבנה שם כמקדם, וזוהי בריה חדשה עכשו בעולם, רוח חדשה וגוף חדש.

ואם תאמר, רוח זו היא מה שהיה - כך זה, אבל לא נבנית אלא בשביל אותה רוח אחרת שהשאיר באותו כלי. כאן יש סודות (סוד הסודות באותו כלי). בספרו של חנוך, בגין זה שנבנה, לא נבנה אלא באותה רוח אחרת שהשאיר שם, באותו הכלי. וכשהתחיל להבנות, זה מושף אחריו של אותה רוח שהולכת ערטילאית ומושף אותה אליו, ושם שתי רוחות שהן אחת. אחר כך זוהי רוח, וזוהי נשמה, ושתיקן אחת.

בְּנֵינָא דָּא דְּאַתְּבְּנִי, לָא אַתְּבְּנִי, אֶלְּא בְּחַוּא רִוְחָא
 אַחְרָא דְּשָׁבִיק תַּמְּן, בְּחַוּא מְאָנָא. וְכַד שְׁאֲרִי
 לְאַתְּבְּנָא, דָּא מְשִׁיךְ אֶבְתְּרִיה דְּחַוּא רִוְחָ דְּאִזְלִי
 עַרְטִילָא, וּמְשִׁיךְ לִיה לְגַבִּיתָ, וְתַמְּן תְּרִי רִוְחֹת
 דְּאִנְוִן חַד. לְבַתֵּר, דָּא אִיחֻוּ רִוְחָ, וְדָא אִיחֻוּ נְשָׁמָת,
 וְתִרְוִיחֻוּ חַד.

אִי זָכָה לְאַתְּדַבְּרָא בְּדָקָא יְאוּת, תִּרְוִיחֻוּ אִנְוִן חַד,
 לְאַתְּלַבְּשָׂא בְּהוּ נְשָׁמָתָא אַחְרָא עֲלָאָה. בְּמַח
 דְּאִית לְשֹׁאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, רִוְחָ, דְּזַבְּאִין בְּהוּ נְשָׁמָתִין,
 אִנְוִן דְּבַנְדָּמֵן וְאַחֲרֵין בְּהוּ, וְרִוְחָא אַחְרָא מְלַעֲיָלָא.
 וְנְשָׁמָתָא קַדִּישָׂא אַתְּלַבְּשָׂא בְּהוּ. אוּף הָכִי נָמִי,
 מְדִילִיה מְפָשׂ אִית תְּרִין רִוְחִין, בְּגִין לְאַתְּלַבְּשָׂא
 בְּהוּ נְשָׁמָתָא עֲלָאָה.

יְהֵא לְדִין גּוּפָא אַחְרָא, דְּקָא אַתְּבְּנִי הַשְׁתָּא חֲדָתָא,
 חַוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְּשָׁבִיק, מָה אַתְּעָבִיד

אם זכה להטרה כראוי, שתיהן הן אחת להתלבש בהן נשמה אחרת עליונה.
 כמו שיש לשאר בני העולם רוח שאזכות בהן הנשמות, אותן שקודמות
 ואוחזות בהן, ורוח אחרת מלמעלה, והנשמה הקדושה התלבשה בהן - אף
 כך גם משלו ממש יש שתי רוחות כדי להלביש בהן הנשמה העליונה.

יהיה לזה גוף אחר שנבנה עכשו חדש. אותו הגוף הראשון שהשאר, מה
 נעשה ממנו? או שזה בריקנות, או שזה בריקנות. לפי תבונת אדם נשמע,
 שהראשון הזה שלא נשתלם בתחלה נאבד, הואיל ולא זכה. אם כך, לחנם
 השתדל במצוות התורה, או אפלו באחת מהן? והרי אנו יודעים שאפלו

מְנִיָּה. אוֹ הָאֵי בְּרִיקְנִיָּא, אוֹ הָאֵי בְּרִיקְנִיָּא. לְפָנִים
 סְבֻלְתָּנּוּ דְּכֵר נֶשׁ אֲשֶׁתְּמַע, דְּהָאֵי קַדְמָאָה דְּלָא
 אֲשֶׁתְּלִים בְּקַדְמִיתָא, אֲתֵאכִיד, הוֹאִיל וְלָא זָכָה. אֵי
 חָבִי, לְמַגְנָא אֲשֶׁתְּדַל בְּפַקְדֵי אוֹרֵייתָא, אוֹ אֲפִילֵי
 בְּחַד מְנִיָּהוּ. וְהָאֵי אֲנִי יְדַעִין, דְּאֲפִילֵי רִיקְנִין
 שְׁבִישְׁרָאֵל, בְּלָחוּ מַלְיִין מְצוֹת כְּרַמּוֹן. וְנִפְאָ דָּא,
 אֵי עַל גַּב דְּלָא אֲשֶׁתְּלִים, לְאֲתֵרְבָּאָה, וְלְמִזְבֵּי
 וְלְמִסְגֵי בְּעֵלְמָא, פַּקְדִין אַחֲרֵינִין דְּאוֹרֵייתָא נָטַר,
 דְּלָא אֲתֵאכִידוּ מְנִיָּה, וְכִי לְמַגְנָא הוּוּ.

חֲבֵרִיָּא חֲבֵרִיָּא, פְּקִיחוּ עֵינֵיכֹן, דְּהָא אֲנָא יְדַעְנָא,
 דְּהָבִי אֲתוֹן סְבָרִין וְיַדְעִין, (נ"א סלקא דעתין)
 דְּכָר אֵינֵן גּוֹפִין, צִינִין אֵינֵן בְּרִיקְנִיָּא, דְּלָא אִית
 לֵין קִיּוּמָא לְעֵלְמִין. לָאוּ חָבִי, וְחָס לָן לְאֲסַתְּכֵלָא
 בְּאֵלֵין מַלְיִין.

פְּתַח סְבָא וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת
 יְהוָה: ^{יְהוָה} יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. מֵאֵן הוּא

ריקנים שְׁבִישְׁרָאֵל, כָּלֵם קוֹלָאִים מְצוֹת כְּרַמּוֹן. וְגוֹף זֶה, אֵי עַל גַּב שְׁלֵא
 הַשְׁתַּלֵּם לְהַתְרַבּוֹת וְלְזָכוֹת וְלְהַשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם, מְצוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא
 שְׁמַר, שְׁלֵא נֶאֱבָדוּ מִקְּנוֹ, וְכִי לְחַנֵּם הֵם הָיוּ?

חֲבֵרִים חֲבֵרִים, פְּקִיחוּ עֵינֵיכֶם, שְׁהֵרִי אֲנִי יְדַעְתִּי שְׁכָד אֲתֶם סְבוּרִים וְיוֹדְעִים,
 (היעלה על הדעת) שְׁכָל אוֹתָם גּוֹפִים נְצַטְרִיּוּ הֵם בְּרִיקְנֹת, שְׁאִין לָהֶם קִיּוּם
 לְעוֹלָמִים. לֹא כָּד, וְחָס לָנוּ לְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרִים הַלְלוּ.

פְּתַח הִזְקוּ וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. מִי הוּא

בְּעֶלְמָא, דִּיבִיל לְמַלְלָא גְבוּרָן, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעֶלְמָא תְּדִיר. תְּהוּא גּוּפָא קְדָמָא
 דְּשִׁבְק, לָא אֲתֵאכִיד, וְקִימָא לְהוּי לִיה לְזִמְנָא
 דְּאֲתִי. דְּהָא עוֹנְשִׁיה סְבַל בְּכַמָּה זִינִין, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לָא מְקַפַּח אַנְרָא דְּשׁוּם בְּרִיין דְּבָרָא, פִּר
 אִינִין דְּנִפְקוּ מִגּוּ מְחִימְנוּתָא דִּילִיה, וְלָא הָוּה פְּהוּ
 טַב לְעֶלְמִין. וְכֵר מֵאִינִין דְּלָא פָּרְעוּ בְּמוֹדִים, דְּהִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מְנִייהו בְּרִיין אַחֲרִינִין, בְּגִין
 דְּלָא יִתְבְּנִי תְּהוּא גּוּפָא דִּיִּקְנָא דְּכֵר נֶשׁ, וְלָא יְקוּם
 לְעֶלְמִין. אֲבַל הֵינִי לָאוּ הֵכִי.

מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי תְּהוּא רִחַ, וְכִי
 לְאֲתִתְקַנָּא בְּהָא עֶלְמָא, בְּתֵהוּא גּוּפָא

בעולם שיכול למלל הגבורות שעושה הקדוש ברוך הוא בעולם תמיד? אותו
 גוף הראשון שהשאיר, לא נאבד, ויהיה לו קיום לעתיד לבא, שהרי את ענשו
 סבל בכמה מינים, והקדוש ברוך הוא לא מקפח שכר שום בריות שברא,
 פרט לאותם שיצאו מתוך האמונה שלו ולא היה בהם טוב לעולמים, ופרט
 לאלו שלא כרעו במודים, שמאלה עושה הקדוש ברוך הוא בריות אחרות,
 כדי שלא יבנה באותו הגוף בדמות של אדם ולא יקום לעולמים. אבל אלה
 לא כן.

מה עושה הקדוש ברוך הוא? אם אותה רוח זוכה להתפתח בעולם הזה
 באותו הגוף האחר, מה עושה הקדוש ברוך הוא? אותו הגואל שגואל אותה,
 אותה הרוח שלו שמכניס לשם, ומשתף ומערב באותה רוח שהיתה באותו
 הכלי, ודאי שלא נאבדת. ומה נעשה? שהרי יש שם שלש רוחות (באותו גוף
 אחר בו יקום. ומה עשה הקדוש ברוך הוא, בא וראה, הגאולה היא שהיה גואל אותה, רוח
 שלו הרי נכנסת שם ונעזבת, ומשתתפת ומתערבת בכלי ההוא. ואותה הרוח הראשונה

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום יז שבט [יום 135 בשנה] זוהר פרשת משפטים קלה

אַחֲרָא, מָה עֵבִיד קִנְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְּהוּא פְּרוּקָא
דְּקָא פְּרִיק לִיה, תְּהוּא רוּחַ דִּילִיה דְּקָא אָעִיל תַּמְן,
וְשִׁתַּף וְעָרַב בְּתֵהוּא רוּחַ דִּתְהוּ בְּתֵהוּא מְאָנָא,
וְדַאי לָא אֶתְאַבִּיד, וּמָה אֶתְעָבִיד, דְּהָא תַּלְתַּת
רוּחִין תַּמְן, (ס"א בההוא גופא אחרא ביה יקום ומה עביד קודשא
בריך הוא. תא חזי ההוא פרוקא דקא פריק ליה. רוח דיליה הא אעיל
המן ושביק ושחף וערב בההוא מאנא. וההוא רוחא קדמאה דהוא
בההוא מאנא ואתדבק ביה ודאי אשתאר תמן ולא אתאביד ובגין כך
ההוא רוחא דשבק בההוא מאנא ואתדבק תמן הוא רדיף בתר עיקרא
דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מיניה ואייתיה ליה ובני ליה בדוכתיה
באתר דהוות בת זוגיה. הא תלת רוחין תמן) חַד, דִּתְהוּ בְּתֵהוּא
מְאָנָא, וְאֶשְׁתָּאֵר תַּמְן. וְחַד, תְּהוּא דְּאֶתְמַשְׁדֵּי תַּמְן
דִּתְהוּ עֶרְטִילָאָה. וְחַד, תְּהוּא דְּאָעִיל תַּמְן תְּהוּא
פְּרוּקָא, וְאֶתְעָרַב בְּהוּ. לְמַהוּי בְּתַלְתַּת רוּחִין אֵי
אַפְשָׁר. וּמָה אֶתְעָבִיד.

שהיתה באותו כלי ונדבקה בו, ודאי שנשארת שם ולא נאבדת, ומשום זה אותה הרוח שעזב
באותו הכלי ונדבקה שם, הוא רודף אחר השרש שלו והיסוד שלו שהיה יוצא ממנו ומביאו
אליו, ובונה אותו במקום שהיתה בת זוגו. הרי שלש רוחות שם) - אַחַת שְׁהִיְתָה בְּאוֹתוֹ
הַכְּלִי וְנִשְׁאַרָה שָׁם, וְאַחַת אוֹתָהּ שְׁנִמְשְׁכָה לְשָׁם וְהִיְתָה עֶרְטִילָאִית, וְאַחַת
אוֹתָהּ שְׁהִכְנִיס לְשָׁם אוֹתוֹ הַגּוֹאֵל וְהִתְעָרַב בְּהוּ. לְהִיּוֹת שְׁלֹשׁ רוּחוֹת אֵי
אַפְשָׁר, וּמָה נַעֲשֶׂה?

אָלָא, כָּךְ אֵינְנָן גְּבוּרָן עֲלָאין, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא. הַהוּא רוּחָא דְאֵעִיל תַּמָּן
 הַהוּא פְּרוּקָא, בֵּיה אֶתְלַבֵּשׁ הַהוּא נִשְׁמָתָא,
 בְּאַתְרֵי דְלְבוּשָׁא דְגִיּוּרֵי, (והוא) וְהַהוּא רוּחָא
 עֲרִטִילָאָה, דִּתְבַּ תַּמָּן לְאַתְבְּנָאָה, לְהַיֵּי לְבוּשָׁא
 לְנִשְׁמָתָא עֲלָאָה. וְהַהוּא רוּחַ דִּתְהוּ בְּקַדְמִיתָא,
 דְאִשְׁתַּאֲר בְּתַהוּא מְנָא, פָּרַח מִתַּמָּן. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא אֲזִמִּין לִיה אַתְרַ, בְּגוּ רִזּוּן בִּיזּוּן
 דְסַנְגָּרָא, דְכַתְר בְּתַפּוּי דִּמָּן עֲדוּן, וְאַתְמַמְר תַּמָּן.
 וְאַסְתַּלַּק לְתַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה, דְהוּא בְּקַדְמִיתָא.
 וּבְתַהוּא רוּחַ יְקוּם הַהוּא גּוּפָא, וְדָא אִיהוּ חַד
 דְאֵינְנָן תְּרִין, דְקָא אֲמִינָא (לעילא).

אַבְרָ הַהוּא גּוּפָא, עַד דְלָא יְקוּם, עוֹנֵשִׁיה סַנְגָּרָא
 דְהָא בְּגִין דְלָא זָכָה לְאַתְרַבָּאָה, גַּחְתִּי

אלא כך הן הגבורות העליונות שעושה הקדוש ברוך הוא. אותה רוח
 שהכניס לשם אותו הגואל, בו התלבשה הנשמה הזו במקום של לבוש
 הגרים, (והוא) ואותה רוח ערטילאית ששבה שם להבנות להיות לבוש
 לנשמה העליונה. ואותה רוח שהיתה בתחלה שנשארה באותו כלי,
 פרחתה משם, והקדוש ברוך הוא מזמין לה מקום בתוך סודות החלונות
 שבסלע שאחר כתפי הגן עדן, ונטמנת שם. ומתעלה לאותו הגוף
 הראשון שהיה בתחלה, ובאותה רוח יקום אותו הגוף, וזהו אחד מאותם
 השנים שאמרנו (למעלה).

אבל אותו הגוף טרם שיקום ענשו גדול, שהרי משום שלא זכה להתרבות,
 הורידו אותו לתוך האדמה, שסמוכה לארקא, ונדון שם. ואחר כך מעלים

לִיָּה לָגוּ (תיקונין ע"ט ע"א) אֲדָמָה, דְּסִמְיָה לְאַרְקָא.
 וְאַתְרֵן תַּמְּן. וְלִבְתַּר סִלְקִין לִיָּה לְחַאי תַּבְּל.
 הַשְּׁתָּא נְחִית, וְהַשְּׁתָּא סְלִיק, הָא סְלִיק, וְהָא
 נְחִית, לִית לִיָּה שְׂכִיבוּ בַר בְּשַׁבְּתֵי, וּבִזְמִין טְבִין
 וּבְרִישֵׁי יְרַחֵי.

ק' ע"ב וְאַלְיִן דְּמִיכּוּן בְּאַדְמַת עֶפְר, (דף ק' ע"ב) אֲדָמַת,
 מֵאַדְמָה. עֶפְר מִתַּבְּל. וְעַל אֲלִין כְּתוּב,
 (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפְר יִקְיֻצּוּ אֱלֹה לְחַיִּי
 עוֹלָם וְאֱלֹה לְחַרְפּוֹת וְלִדְרָאוֹן עוֹלָם. כָּל אֲלִין דְּלָא
 זְכוּ לְאַתְתַּקְנָא אֲבָל אֵי זְכָה הֵוָּא רוּחָא
 עַרְטִילָאָה, דִּתְב כְּמִלְקַדְמִין, לְאַתְתַּקְנָא. וּכְפָא
 אִיהוּ, דִּהָא הֵוָּא רוּחָא דִּאֲתַמַּר בֵּיה, דִּאֲתַמַּר
 בְּטַנְרָא, יִתְתַּקֵּן כְּתוּב גּוּפָא קְדָמָאָה. וְעַל אֲלִין
 כְּתוּב אֱלֹה לְחַיִּי עוֹלָם וְאֱלֹה לְחַרְפּוֹת וְגו'. כָּל אִינּוֹן
 דְּלָא זְכוּ לְאַתְתַּקְנָא.

אותו לתבל ה את. עכשו יורד ועכשו עולה, הנה עלה והנה ירד, אין לו
 מנוחה, פרט לשבתות וימים טובים ובראשי חודשים.

ואלה ישנים באדמות עפר. אדמות - מאדמה. עפר - מתבל. ועל אלו כתוב
 (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות
 ולדראון עולם. כל אלה שלא זכו להתתקן. אבל אם זכתה אותה רוח
 ערטילאית ששבה כמו מקדם להתתקן, אז צדיק הוא, שהרי אותה רוח
 שנאמר בה שנשמרה בסלע, תתקן באותו הגוף הראשון, ועל אלה כתוב
 אלה לחיי עולם ואלה לחרפות וגו'. כל אותם שלא זכו להתתקן.

קלה זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום כ שבט [יום 138 בשנה] סבא דמשפטים

וְאֵלֶיךָ אֵינִי גֹבֵהֶנּוּ עֲלֵי אֵין, דְּמִלְכָא עֲלֵאָה
קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתֵאכִיד בְּלוֹם. אֲפִילוּ
הֵבֵל דְּפוֹמָא אַתָּר וְדוּכְתָא אִית לִיה, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד מִינָה מַה דְּעֵבִיד. וְאֲפִילוּ מְלַח
דְּבַר נָשׁ, וְאֲפִילוּ קָלָא, לָא חָוֵי בְּרִיקְנֵיִיא, וְאַתָּר
וְדוּכְתָא אִית לְהוּ לְכַלָּא.

הֵאִי דְּאֲתַבְּנֵי הַשְׁתָּא, וְנַפְק לְעֲלָמָא בְּרִיָּה חֲדָתָא,
לִית לִיה בֵּת זוּג. וְעַל דָּא לָא מַכְרִיזֵי, דְּהָא
בֵּת זוּגִיָּה אֲתֵאכִידת מְנִיָּה, בֵּת זוּגִיָּה דְּחֹת לִיה,
אֲתֵעֲבִידת אֲמִיָּה, וְאַחֲזָה אָבוּתָה.

סָבָא סָבָא, מַה עֲבַדְת, מָב הָוָה לָךְ שְׁתִּיקָא, סָבָא
סָבָא, הָא אֲמִינָא דְּעֵאֲלַת בִּימָא רַבָּא, בְּלָא

ואלו הן הגבורות העליונות של המלך העליון הקדוש, וכלום לא נאבד. אפלו
הכל הפה יש לו אתר ומקום, והקדוש ברוך הוא עושה מוננו מה שעושה,
ואפלו דבור של אדם ואפלו קול אינו בריקנות, ואתר ומקום יש לכלם.
זה שנבנה עכשו ויצא לעולם בריה חדשה, אין לו בת זוג, ועל זה לא
מכריזים, שהרי בת זוגו אבדה מוננו. בת הזוג שהיתה לו נעשתה אמו,
ואחיו לאביו.

זמן זמן? מה עשית? טובה היתה לך השתיקה. זמן זמן, הרי אמרנו שנקנסת
ליים הגדול בלי חבלים ובלי דגל, מה תעשה? אם תאמר שתעלה למעלה
- לא תוכל. ואם תאמר שתירד למטה - הרי עמקו של התהום גדול. מה
תעשה? אי זמן, אי זמן, אין לך לחזור לאחור. בזמנים הללו לא היית, ולא
התרגלת להחלש בכחך, שהרי ידעת שאדם אחר בכל הדור הזה לא נכנס
לאניה בעמק הזה שאתה שם.

חבלין, ובקרא דגלרא, מה תעביד. אי תימא דתסלק
 לעילא, לא תיבול. אי תימא דתיחות לתתא, הא
 עמקא דתהומא רבא, מה תעביד. אי סבא אי
 סבא, לא אית לך לאהדרא לאחורא. בעדנין אלין,
 לא תוית, ולא אתרגילת, לאתחלשא בתוקפך,
 דהא ידעת, דבר נש אחרא בכל דרא דא, לא עאל
 בארבא בעמיקא דא דאנת תמן.

בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי, ואי עאל
 בימא עמיקא, אשגח בקדמותא, היך יעבר
 בזמנא חדא, וישוטט בימא, עד לא ייעור וזנת
 סבא, לא אשגחת בקדמותא. השתא סבא, הואיל
 זנת תמן, לא תחלש בתוקפך, לא תשבוק כל
 ארךך, למשפטא לימינא ולשמאלא, לארבא
 ולפתייא, לעמקא ולרומא, לא תדחל. סבא סבא,
 אתתקף בתקפך, כמה גברין תקיפין תכרת
 בתקפיהון, וכמה קרבין נצחת.

בן יוחאי ידע לשמור את דרכו, ואם הוא נכנס לים העמק, הוא משגיח
 בהתחלה איך יעבר בפעם אחת וישוט ביים טרם שיכנס. ואתה, זקן, לא
 השגחת בתחלה. עכשו, זקן, הואיל ואתה שם, אל תחלש בכרך, אל תעזב
 את כל דרךך, לשוט לימין ולשמאל, לארך ולרחב, לעמק ולגבה. אל
 תפחד. זקן זקן, התחזק בכרך. כמה גברים חזקים שברת בכחם וכמה
 קרבות נצחת.

בְּכַה, פִּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה
בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה
לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ. הַאִי קָרָא
אוּקְמוּנָה, וְהָכִי הוּא. אֲבָל צְאִינָה וּרְאִינָה, וְכִי מֵאֵן
יָבִיל לְמַחְמֵי בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, דְּהוּא מַלְכָּא דְשְׁלֹמֹה
דִּילִיָּה, וְהָא סְתִים הוּא, מְכַל חִילֵי מְרוּמֵין דְדַלְעִיָּלָא,
בְּהַהוּא אַתְר, (ישעיה סד) דַּעֲיֵן לָא רְאִתָּה אֱלֹהִים
זוּלְתָד. וְאֵת אַמְרַת צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה. וְתוּ, דְּהָא כְּבוֹד דִּילִיָּה, בְּלָחוּ מַלְאָכֵי עֲלָאֵי
שְׂאֵלֵי וְאָמְרֵי, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ.

אֲלָא, מַה דְּאָמַר צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה, בַּעֲטָרָה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב

בְּכַה, פִּתַח וְאָמַר, (שיר ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה
שְׁעֵטְרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ. פְּסוּק זֶה פְּרָשׁוּהוּ, וְכָךְ הוּא.
אֲבָל צְאִינָה וּרְאִינָה, וְכִי מִי יָכוֹל לְרֹאוֹת בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, שְׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁהַשְׁלוֹם
שְׁלוֹ? וְהָרִי הוּא נִסְתָּר מִכָּל חִילוֹת הַמְּרוּמִים שְׁלֹמְעֵלָה בְּאוֹתוֹ מְקוּם, (ישעיה
סד) שְׁעֵינ לָא רְאִתָּה אֱלֹהִים זוּלְתָד, וְאֵתָה אַמְרַת צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן
בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה? וְעוֹד, שְׁהָרִי כְּבוֹדוֹ, כָּל הַמְּלָאָכִים הָעֲלִיוֹנִים שׁוֹאֲלִים וְאוֹמְרִים
אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ?

אֲלָא, מַה שְׂאָמַר צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, בַּעֲטָרָה כְּתוּב,
וְלֹא כְּתוּב וּבַעֲטָרָה. שְׁכָל מִי שְׂרֹאָה אוֹתָה עֲטָרָה, רוּאָה אֵת הַנֶּעַם שֶׁל
הַמֶּלֶךְ שְׁהַשְׁלוֹם שְׁלוֹ. שְׁעֵטְרָה לֹא אִמּוֹ, הָרִי שְׁנִינּוּ, קוּרָא לָהּ בֵּת וְקוּרָא לָהּ
אֲחוֹת, קוּרָא לָהּ אֵם, וְהַכֵּל הוּא, וְהַכֵּל הִיָּה. מִי שְׁיִסְתַּכֵּל וְיַדַּע אֵת זֶה, יַדַּע
חֻקָּהּ וְנִכְבְּדָהּ.

וּבְעֶמְטָרָה דְּכָרַּל מֵאֵן דְּחָמִי תְּחֵוּא עֶמְטָרָה, חָמִי נַעֵם
 מִלְּכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ. שְׁעֶמְטָרָה לֹא אִמּוּ, הָא תְּנִינָן,
 קָרִי לָהּ בַּת, וְקָרִי לָהּ אַחֻזַּת, קָרִי לָהּ אִם, וְכִלְיָא
 אִיהוּ. וְכִלְיָא חַוִּי, מֵאֵן דִּי־סִתְפַּל וַיְנַדַּע בְּהַאי, וַיְנַדַּע
 חֲכַמְתָּא יִקְרֵא.

הַשְׁתָּא מַה אַעֲבִיד, אִי אִימָא, רָזָא סְתִימָא דָּא,
 לָא אַעֲמִידָךְ לְגַלְגַּלָּתָא. אִי לָא אִימָא,
 יִשְׁתַּאֲרוּן וּכְאִין אֲלִין, יתְמִין מֵהַאי רָזָא, נְפַל תְּחֵוּא
 סְבָא עַל אַנְפוּי, וְאָמַר, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי
 פְּדִיתָ אוֹתִי יְהוָה־יְיָ אֱלֹהֵי אֶמֶת. מֵאַנָּה דִּתְּוַת
 לְתַתָּא, חִיךְ יתְעַבִּיד לְעֵילָא, בְּעֵלְהָ דִּתְּוַת לְעֵילָא,
 חִיךְ יתְהַפֵּךְ וְתַוּחָ לְתַתָּא. בַּת זַוְיָהּ אַתְעַבִּידת
 אִמִּיהָ. תְּוּחָא עַל תְּוּחָא. אַחֻזָּה אַבּוּתָּה. אִי אַבּוּתָּה
 דְּקַדְמוּתָא, יִפְרוּק לֵיהּ, יֵאֵת, אַבְל אַחֻזָּה דִּלִּיתְוִי
 אַבּוּתָּה, וְכִי לָא תְּוּחָא אִיהוּ דָּא. עֲלָמָא בְּחַפְזָא
 אִיהוּ. וְדָא עֲלָאִין לְתַתָּא, וְתַתָּאִין לְעֵילָא.

עָקְשׁוּ מַה אַעֲשֶׂה? אִם אִמַּר סוּד נְסִתֵּר זֶה - לֹא צְרִיךְ לְגַלוֹת. אִם לֹא אִמַּר
 - יִשְׁאָרוּ הַצְּדִיקִים הַלְלוּ יְתוּמִים מִן הַסּוּד הַזֶּה. נְפַל אוֹתוֹ הַזְּקֵן עַל פְּנֵי
 וְאָמַר, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָה אוֹתִי ה' אֱלֹהֵי אֶמֶת. כְּלִי שְׁהִיָּה
 לְמִטָּה, אִיךְ יַעֲשֶׂה לְמַעְלָה? בְּעֵלְהָ שְׁהִיָּה לְמַעְלָה, אִיךְ יתְהַפֵּךְ וְיִהְיֶה לְמַטָּה?
 בַּת זַוְיָה נַעֲשֶׂתָה אִמּוֹ? תְּמִיָּהּ עַל תְּמִיָּהּ. אַחֻזֵי הוּפֵךְ לְאַבְיוֹ? אִם אַבְיוֹ
 שְׁבָרָא שׁוּנָה יִגְאַל אוֹתוֹ - יְפֵה, אַבְל אַחֻזֵי שְׁהִיָּה אַבְיוֹ? וְכִי זֶה לֹא תְּמִיָּהּ?!
 עוֹלָם הַכּוֹף הוּא! וְדָא שְׁעֵלְיוֹנִים לְמַטָּה וְתַתְּוּנִים לְמַעְלָה.

קיא ע"א **אֵלֵּיָא**, (דניאל ב) **לְחַיָּא שְׁמִיָּה דִּי אֱלֹהָא מְבָרַךְ**
מִן עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא דִּי חֲכַמְתָּא
וּנְבוּרָתָא דִּילֵיהּ חֵיא. וְחֵיא מְחֻשְׁנָא עֲדָנִיָּא וְזַמְנֵיָּא
וְגו' יָדַע מָה בְּחֻשׁוֹבָא וְנִהוּרָא עֲפִיָּה שָׂרָא. תָּא חֲזִי,
מֵאֵן דְּשָׂרֵי בְּנֵהוּרָא, לָא יִכִּיל לְאַסְתַּבְּלָא וְלְמַחְמִי
בְּחֻשׁוֹבָא. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לָאו חֲבִי, (דף
ק"א ע"א) יָדַע מָה בְּחֻשׁוֹבָא, אֵפֵי עַל גַּב דְּנִהוּרָא
עֲפִיָּה שָׂרָא. מְגוּ נִהוּרָא, אֲסַתְבַּל בְּחֻשׁוֹבָא, וְיָדַע
כֵּל מַה דִּתְמֵן.

הָבֵא, אֵית לְאַקְדָּמָא בְּקַדְמִיתָא, מְלָה תְּרָא,
דְּאֲמְרוּ קְדָמָי, בְּאִינוּן חֲזִי לִילֵיָּא. דִּתְנֵן,
מֵאֵן דְּאֲתִי עַל אֲפִיָּה בְּחֻלְמָא, יְצַפָּה לְבִינָה.
דְּבַתִּיב, (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, הָבֵא אֵית
לְאַסְתַּבְּלָא, אִי בְּנִין דְּאִיהִי אִם יֵאוּת, וְהוּוּה לִיָּה

אֵלֵּא, (דניאל ב) וְהִיא שֵׁם הָאֱלֹהִים מְבָרַךְ מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲקִיָּה
 וְהַגְּבוּרָה שֶׁלוֹ הִיא, וְהוּא מְשַׁנָּה עֲדָנִים וְזַמְנָיִם וְגו'. יָדַע מַה בְּחֻשְׁכָּה, וְהָאוּר
 עֲמוּ שְׂרוּי. בֵּא וְרָאָה, מִי שְׂשָׂרוּי בְּאוּר לֹא יוּכַל לְהַסְתַּכֵּל וְלִרְאוֹת מַה
 שְׁבַחֲשָׁכָה. אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֵּן, יָדַע מַה בְּחֻשְׁכָּה אֵפֵי עַל גַּב
 שְׂהָאוּר שְׂרוּי עֲמוּ. מִתּוֹךְ הָאוּר מִסְתַּכֵּל בְּחֻשְׁךָ וְיָדַע כֵּל מַה שְׂשָׂם.

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהַקְדִים בְּרֵאשׁוֹנָה דְּבַר אֶחָד שְׂאֲמְרוּ הַקְדְּמוֹנִים בְּאוֹתָם מִרְאוֹת
 הַלְיָלָה. שְׂשֻׁנִי, מִי שְׂבֵא עַל אֲמוֹ בְּחֵלוֹם, יְצַפָּה לְבִינָה, שְׂכְתוּב (משלי ב)
 כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא. כָּאֵן יֵשׁ לְהַתְבַּוְּנָן, אִם מְשׁוּם שְׂהִיא אִם - יָפָה, וְהִיא
 לוֹ לְכַתֵּב כֵּן: שְׂמִי שְׂרוּאָה אֲמוֹ בְּחֵלוֹם, יְצַפָּה לְבִינָה. אֲבָל מִי שְׂבֵא עַל
 אֲמוֹ לְמָה?

לְמַכְתָּב הָבִי, דְּמֵאן דִּחְמָא אַמִּיה בְּחַלְמָא, יִזְבִּי
 לְבִינָה. אַבְרָ מֵאן דְּאֵתִי עַל אַמִּיה אַמְאִי.

אַלְא רְזָא עַלְאָה אִיהוּ, בְּגִין דְּאִתְהַפֵּךְ וְסָלִיק
 מִתְּתָא לְעֵילָא. בְּרָא הָוָה בְּקַדְמִיתָא, בִּינֵן
 דְּסָלִיק לְעֵילָא, אִתְהַפֵּךְ אֵילְנָא, וְאִתְעַבֵּיד אִיהוּ
 מֵעַלְמָא עַלְאָה, וְשָׁלִיט עָלֶיהָ, וְזָבִי לְבִינָה.

בְּקַדְמִיתָא כִּד סָלִיק אֵינְשׁ לִי"ג (צ"ח ע"א) שְׁנִין, מַה
 כְּתוּב, (תהלים ב) יְהוָה אָמַר אֵלַי

בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ, בְּדִין אִיהוּ לְתַתָּא מִינָה.
 בִּינֵן דְּסָלִיק עָלֶיהָ, הָאִי אִיהוּ מֵעַלְמָא עַלְאָה. דִּתָּא
 אִסְתַּלַּק בְּדִרְגָא דְיוֹסֵף, וְדָא (ס"א ודא) זָבִי לְבִינָה.

אִוְרָה הָבִי הָאִי מְאָנָא, בְּקַדְמִיתָא אִיהוּ הָוָה בְּדִרְגָא
 דְּיוֹסֵף, בַּעַל אֵילְנָא תַתָּאָה, קִיָּמָא בְּרַעֲוִיתִיהּ,

אַלְא סוּד עֲלִיוֹן הוּא, מִשׁוּם שֶׁהִתְהַפֵּךְ וְעָלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה. בֵּן הָיָה
 בְּתַחֲלָה, כִּינֹן שֶׁעָלָה לְמַעְלָה, מִתְהַפֵּךְ הָאֵילֹן, וְנַעֲשֶׂה הוּא מַעוּלָם עֲלִיוֹן,
 וְשׁוֹלֵט עָלֶיהָ זֹזְכָה לְבִינָה.

בְּתַחֲלָה כְּשֶׁעוֹלָה אָדָם לְשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מַה כְּתוּב? (תהלים ב) ה' אָמַר אֵלַי
 בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ. אִזּוּ הוּא לְמַטָּה מִמֶּנָּה. כִּינֹן שֶׁעָלָה אֵלֶיהָ, הָרִי הוּא
 מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, שֶׁהָרִי הִתְעַלָּה לְדִרְגַת יוֹסֵף, וְזֶה (ודא) זֹזְכָה לְבִינָה.

אִף כִּךְ הַכְּלִי הָזֶה בְּתַחֲלָה הוּא הָיָה בְּדִרְגַת יוֹסֵף, בַּעַל הָאֵילָן הַתְּחַתּוֹן, עוֹמֵד
 בְּרִצּוֹנוֹ וְשׁוֹלֵט עָלָיו, שֶׁהָרִי כָּל נִקְבָה בְּדַמּוֹת הַנִּקְבָה הַעֵץ הַתְּחַתּוֹן עוֹמֵדָת.
 כִּינֹן שֶׁהוּא לֹא רָצָה לְעַמּוּד בְּאוֹתָהּ דִּרְגָה שֶׁל יוֹסֵף וְלֹא הִתְקַבֵּץ לְשִׁמּוֹשׁ בָּהּ
 וְלִהְיוֹת רַבּוֹת בַּעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, אִזּוּ יוֹרֵד לְמַטָּה, וְהִיא נַעֲשִׂית אִמּוֹ. וְאוֹתוֹ
 הַגּוֹאֵל יוֹרֵשׁ אֶת יוֹרֵשׁת יוֹסֵף, שֶׁהָיָה הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה וְהוּא יוֹרֵד לְמַטָּה.

וְשָׁלִיט עָלֶיהָ, דְּהָא כָּל נִקְבָּא, כְּדִינְקָנָא דְנִקְבָּא
 אֵילָנָא תַתְּאָה קִינְמָא. כִּינְן דְּאִיהוּ לָא כְּעָא לְקִינְמָא
 כְּתַהוּא דְרָנָא דִּיֻסְפָּ, וְלָא אַתְקִינִים לְשִׁמְשָׁא בֵּיהּ,
 וְלֹא־אִפְשָׁא בְּעַלְמָא, וְלִמְעַבְדַּ תּוֹלְדִין, כְּדִין נְחִית
 לְתַתָּא, וְאַתְעֵבִידַת אִיהוּ אַמִּית. וְתַהוּא פְּרוֹקָא,
 יְרִית יְרוּתָא דִּיֻסְפָּ, דְּתַנּוּהּ הוּא בְּקַדְמִיתָא וְאִיהוּ
 נְחִית לְתַתָּא.

כִּינְן דְּנְחִית לְתַתָּא, כְּדִין אַתְקִינִים בֵּיהּ, יְהוּוּהִי
 אָמַר אֵלֵי בְּנֵי אַתְהּ אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיד. אַתְהַפְּד
 אֵילָנָא, מַה דְּתַנּוּהּ תַחֲזוּתִיהּ וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיהָ,
 אַתְהִידֵר וְשְׁלִיט תַהוּא אֵילָנָא עָלֶיהָ, וְאִיהוּ נְחִית
 לְתַתָּא. כִּינְן דְּאִיהוּ נְחִית לְתַתָּא, תַהוּא דִּירִית
 יְרוּתָא אַתְר דִּיֻסְפָּ, אָבּוּי אַקְרִי, אָבּוּי תְּוֵי וְדַאי,
 כְּלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנִיהּ וְדַאי כְּדָקָא יֹאזַת.

כְּקַדְמִיתָא תַּחַּה מְעַלְמָא דְּכִבּוּרָא, וְהָא אַתְעַקְר
 מִתַּמְנָן, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ מְעַלְמָא

כִּינְן שְׂרִיד לְמִטָּה, אַזְ הַתְּקִים בּוֹ, ה' אָמַר אֵלֵי בְּנֵי אַתְהּ אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיד.
 תַּתְּהַפְּד הָאֵילָן. מַה שְׁהִיָּה תַחֲתִיו וְהוּא שְׁלֵט עָלָיו, חִזֵּר וְשֵׁלֵט הָאֵילָן הוּא
 עָלָיו, וְהוּא יַרְד לְמִטָּה. כִּינְן שְׁהוּא יַרְד לְמִטָּה, אוֹתוֹ שְׂרִיד יִרְשֵׁת מְקוּם יוֹסֵף,
 אָבּוּי נְקָרָא, אָבּוּי יְהִיָּה וְדַאי, וְהַכֵּל בָּא עַל תְּקוּנוֹ וְדַאי כְּרָאוּי.

בְּתַחֲלָה הָיָה מְעוֹלָם הַזְּכָר, וְהָרִי נְעַקֵּר מִשָּׁם, וְעָקְשׁוּ הוּא מְעוֹלָם הַנְּקֵבָה.
 וְמַה שְׁהוּא הָיָה שׁוֹלֵט עָלֶיהָ - הִיא שׁוֹלֵטַת עָלָיו, וְחִזֵּר לְהִיֹּת בְּעוֹלָם הַנְּקֵבָה,

דְּנוֹקְבָא. וְיַמָּה דְּתַחָה אִיהוּ שְׁלִיט עָלָהּ, שְׁלֵמָא אִיהוּ
עָלֶיהָ, וְאִתְתְּדָר לְמַחֲוֵי בְּעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. וְעַל דָּא
לִית לִיהּ בַּת זֹוג בְּלָל. וְלֹא מְכַרְזִי עָלֶיהָ, עַל
נוֹקְבָא. דְּהָא מְעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא אִתְתְּדָר אִיהוּ.

וְהָהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְּשָׁבַק, אֲלֵמְלֵא יְנַדְעוּן
וְיִסְתַּכְּלוּן בְּנֵי עֵלְמָא, צְעָרָא דָּאִית לִיהּ,
כִּד יתְעַקֵּר מְעֵלְמָא דְּדְבוּרָא, וְאִתְתְּדָר לְעֵלְמָא
דְּנוֹקְבָא. יְנַדְעוּן, דְּהָא לִית צְעָרָא בְּעֵלְמָא, כְּהָהוּא
צְעָרָא. בַּת זֹוג לִית לִיהּ, דְּהָא לָא קְיִימָא בְּאִתְר
דְּדְבוּרָא. לָא מְכַרְזִי עָלֶיהָ, עַל נוֹקְבָא, דְּהָא מְעֵלְמָא
דְּנוֹקְבָא אִיהוּ. וְאִי אִית לִיהּ בַּת זֹוג, הָוֵי בְּרַחְמֵי,
אֲעָרַעַת בְּתַרֵּי (נ"א בחד) נוֹקְבָא, דְּעַד בְּעַן לָא אִית לָהּ
בְּר זֹוג. וְעַל דָּא תְּנִינָן, דִּילְמָא יִקְדָּמְנוּ אַחַר
בְּרַחְמֵי. אַחַר תְּנָן. וְכִלְיָ אִיהוּ עַל תְּקוּנִיהָ.

ועל זה אין לו בכלל בת זוג, ולא מכרזים עליו על הנקבה, שהרי הוא חזר
להיות מעולם הנקבה.

ואותו הגוף הראשון שהשאיר, אלמלא ידעו ויסתכלו בני העולם את הצער
שיש לו כשיעקר מן עולם הזכר וחוזר לעולם הנקבה, ידעו שהרי אין צער
בעולם כאותו הצער. בת זוג אין לו, שהרי אינו עומד במקום של זכר. לא
מכרזים עליו על הנקבה, שהרי הוא מעולם הנקבה. ואם יש לו בת זוג, זה
ברחמים נפגש עם (באחת) נקבה, שעד עכשו אין לה בן זוג. ועל זה שנינו,
שקא יקדמנו אחר ברחמים, אחר ששנינו. והכל הוא על תקונו.

וְעַל דָּא פְּתִיב (ויקרא כב) וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה
 וּגְרוּשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ
 בְּנְעוּרֶיהָ. וּבֵת כֹּהֵן, הָא אִזְקִימָנָא מְלָח דָּא. אֶלְמָנָה,
 מִתְּהוּא גּוֹפָא קְדָמָא. וּגְרוּשָׁה, דִּלְא עֲאֵלִת
 לְפִרְגּוּדָא דִּמְלָפָא, דְּכָל אֵינּוּן דִּלְא קִיִּימוּ בְּעֲלָמָא
 דְּדִבְכּוּרָא, לָא אִית לָהּ בֵּיה חוּלְקָא. הוּא אֲשַׁתְּמִיט
 וְאֶעְקֵר גְּרָמִיָּה מֵעֲלָמָא דְּדִבְכּוּרָא, לָא אִית לִיה
 חוּלְקָא בֵּיה וְעַל דָּא אִיהוּ גְרוּשָׁה. וְזָרַע אֵין לָהּ, דְּאִי
 תְּהוּ לָהּ זָרַע, לָא אֲתַעְקֵר מִיָּה, וְלָא תְּהוּ נְחִית
 לְעֲלָמָא דְּנִזְקָבָא.

וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵאן בֵּית אָבִיהָ. דָּא עֲלָמָא
 דְּנִזְקָבָא, דִּתְהוּא עֲלָמָא בֵּית אָבִיהָ אֶקְרִי,
 וְתְהוּא מְאָנָא דִּתְהוּ אֲתַתְּקֵן לְאֲשַׁתְּמִשָּׂא בֵּיה,

---

וְעַל זֶה כְּתוּב, (ויקרא כב) וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה
 אֶל בֵּית אָבִיהָ בְּנְעוּרֶיהָ. וּבֵת כֹּהֵן - הֲרִי בְּאַרְנוּ דְּבַר זֶה. אֶלְמָנָה - מְאוּתוּ הַגּוֹף
 הָרִאשׁוֹן. וּגְרוּשָׁה - שְׂלֵא נִכְנְסָה לְפִרְגּוּד הַמִּלְךְ. שְׂכַל אוֹתָם שְׂלֵא עוֹמְדִים
 בְּעוֹלָם הַזְּכָר, אֵין לָהֶם בּו חֵלֶק. הוּא הַשְׁתַּמֵּט וְעֵקֶר עֲצָמוּ מְעוֹלָם הַזְּכָר, אִז
 אֵין לוֹ חֵלֶק בּו, וְעַל כֵּן הִיא גְרוּשָׁה. וְזָרַע אֵין לָהּ - שְׂאָם הָיָה לָהּ זָרַע, לֹא
 נֶעְקֵר מִפְּנוּי וְלֹא הָיָה יוֹרֵד לְעוֹלָם הַנְּקֵבָה.

וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵהָ בֵּית אָבִיהָ? זֶה עוֹלָם הַנְּקֵבָה, שְׂאוּתוּ הַעוֹלָם
 נִקְרָא בֵּית אָבִיהָ, וְאוּתוּ כְּלִי שְׁהִיָּה מְתָקֵן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּו, הַתְּהַפֵּךְ וְהוּא יוֹרֵד
 לְמִטָּה, וְאוּתוּ כְּלִי עוֹלָה לְמַעְלָה. בְּנְעוּרֶיהָ - כְּמוֹ אוּתוּ זְמַן שְׂכָתוּב אֲנִי הַיּוֹם
 יְלַדְתִּיךָ. יְלַדְתִּיךָ וְדָא, יְשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִי, כְּמוֹ שְׁהִיָּה (בַּתְּחִלָּה) מְשַׁלֵּשׁ עֲשָׂרָה
 שָׁנִים וּמַעְלָה.

אֶתְהַפֵּךְ וְאִיהוּ נְחִית לְתַתָּא, וְתַהוּא מְאָנָא סְלִיק
 לְעֵילָא. בְּנַעֲוִירָהּ, בְּתַהוּא זְמָנָא דְכַתִּיב, אֲנִי הַיּוֹם
 יִלְדְתִיךָ, יִלְדְתִיךָ וְנָדָא, יִשׁוּב לְיָמַי עַל־יָמָיו, בְּמַה
 דְתַהוּא (בַּקְדָּמִיתָא) מְתַלְסַר שְׁנֵין וּלְעֵילָא.

אִי זְכָתָא לְאֶתְתַקְנָא, הוּאִיל וְשָׁבָה אֶל בֵּית
 אָבִיָּהּ, מְלַחֵם אָבִיָּהּ תַאכְלָא, (דַּף ק"א ע"ב)
 תַתְעַנַּג מַתְהוּא עֲנוּנָא. דְעֲלָמָא דְנוּקְבָא, דְאֶבְרָי
 מְנַתְמָא דְאֶבְרָיִים, דְנְחִית מְלַעֲיָלָא. אֶבְרָ
 לְאֶסְתַּבְרָא וְלֹאֲתַהֲנֵי בְמַה דְאֶתְתַנַּן שְׂאָר
 עֲדִיקָיָא, לָא יִבְלָא בְגֵין דְתַהוּא זָר לְתַמְנָן. וְעַל דָּא
 לָא אֶבְרָי קַדְשׁ אֶבְרָי אֶבְרָי תְרוּמָה, דְאִיהוּ יְתִיב
 בְּעֲלָמָא דְנוּקְבָא.

וּמְגוֹ דְאִיהוּ מְעֲלָמָא דְנוּקְבָא, לָא אֶבְרָי לִיָּה אֶלָּא
 בְּלִילָהּ, דְכַתִּיב, (וַיִּקְרָא כב) וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר

אם זכתה להתקן - הואיל ושָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיָּהּ, מְלַחֵם אָבִיָּהּ תַאכְלָא, תַתְעַנַּג
 מאותו הענן של עולם הנקבה שאוכלים מלחם אבירים שיוֹרֵד מְלַמְעֵלָה.
 אֶבְרָי לְאֶסְתַּבְרָא וְלֹאֲתַהֲנֵי בְמַה שְׁנַעֲנִים שְׂאָר הַצְּדִיקִים לֹא יִכּוֹל, מִשּׁוּם שְׁהִיָּה
 זָר לְשָׁם. וְעַל זֶה הוּא לֹא אוֹכֵל קַדְשׁ, אֶבְרָי אוֹכֵל תְרוּמָה, כִּי הוּא יוֹשֵׁב
 בְּעוֹלָם הַנְּקֵבָה.

ומתוך שהוא מעולם הנקבה, לא אוכל אותו אֶלָּא בְּלִילָהּ, שְׁכַתוּב (ויקרא
 כב) וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֹאכֵל מִן הַקֶּדָשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא. שְׁהֲרֵי קַדְשׁ
 שְׁהוּא מְעוֹלָם הַזָּכָר לֹא נֹאכֵל אֶלָּא בַיּוֹם. מִשּׁוּם כֶּךָ (ירמיה ב) קַדְשׁ יִשְׂרָאֵל
 לַה' רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, רִאשִׁית עֲלִיוְנָהּ שֶׁל כָּל עוֹלָם הַזָּכָר הִיא קַדְשׁ, וְכַּהֲ

ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. דהא קדש
דאיהו מעלמא דדבורא, לא אתאכיל אלא ביום.
בגני פך (ירמיה ב) קדש ישראל ליהוה ויקרא כב ראשית
תבואתה, (בראשית ל"א ע"ב) שירותא עלאה דכל עלמא
דדבורא, (נ"ט ע"א) קדש אהו, ומה דסליק ביה,
בפך ישראל תוח, ובגני פך קדש ישראל
ליהוה ויקרא כב ראשית תבואתה.

כד רוחין פקידאן, באינן ומנין דפקדין לבי
קברי, אינן לא פקדין, דהא לא זכאן
לעלמא דקדש, דבתיב, (ויקרא כב) וכל זר לא
יאכל קדש. ואי לא זכה תהוי רוחא לאתתקנא
בדקא יאות, ביון דאתדר בגלגולא, אפילו
בתהוי אחר, בתרומה לא אכיל, וזר אקרי,
אפילו לעלמא תתאה ולא אכיל בה. עד תבא
ברוא דא.

שעולה בו, בקדש היה ישראל, ומשום כך קדש ישראל לה' ראשית
תבואתה.

בשרוחות פוקדות, באותם זמנים שפוקדים את בית הקברות, אותם לא
פוקדים, שהרי לא זכות לעולם הקדש, שכתוב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל
קדש. ואם אותה רוח לא זכתה להתקן בראוי, ביון שחזר בגלגול אפלו
באותו מקום, לא אוכל בתרומה, ונקרא זר אפלו לעולם התחתון ולא אוכל
בה. עד כאן בסוד זה.

סָבָא סָבָא, בֵּינון דְּשִׁרְיָאָת לְשִׁמְטָא בִּימָא רַבָּא,
זִיל בְּרַעוּתְךָ, לְכַל סְטָרִין דִּימָא. הַשְׁתָּא
אִית לְנִלְמָא, דְּהָא אִמְיָנָא, דְּהָא פְּרוּקָא כַּד אָתִי,
עָאֵל גַּבִּי תְּהוּא מְאָנָא, דְּקָא אִמְיָנָא, אָעִיל תַּפְּן,
וְדָבִיק תַּפְּן רוּחָא (דעלמא) דִּילִיָּה בְּתַהוּא מְאָנָא וְלָא
אֲתָאֲבִיד פְּלוּם, אֲפִילוּ הַבֵּל דִּפּוּמָא, יֵאוּת הוּא
וְכַךְ הוּא. סָבָא סָבָא, אִי תִימָא וְתַגְלִי, אִימָא
בְּלָא דִּחִילוּ.

שְׂאֵר בְּנֵי נִשְׂאָ דְעֲלָמָא, דְּקָא מְסַתְּלִין מְנִיָּה, וְהָא
יְדַעְנָא, דְּרוּחַ דִּילִיָּה שָׂבִיק בְּתַהוּא אֲתַתָּא
דְּתוּת לִיָּה, וְרוּחָא אָעִיל תַּפְּן, מָה אֲתַעְבִּיד מִתְּהוּא
רוּחַ. וְאִי נִסְבָּא הָא אֲתַתָּא, אוּף חֲבִי, מָה אֲתַעְבִּיד
מִתְּהוּא רוּחַ דְּשִׂבְק בָּהּ בְּעֲלָה קַדְמָאָה, דְּהָא גַּבֵּר
אֲחֵרָא אָתִי עָלָה.

זמן זמן, כיון שהתחלפת לשוט בים הגדול, לך ברצונך לכל צדדי הים. עכשו יש לגלות, שהרי אמרנו, שששבא הואל הזה ונכנס אל אותו הכלי שאמרנו, מכניס לשם ומדביק שם את הרוח (של העולם) שלו באתו כלי וכלום לא נאבד, אפילו הכל הפה - יפה הוא וכך הוא. זמן זמן, אם תאמר ותגלה, אמר בלי פחד.

שאר בני האדם של העולם שעולים ממנו, והרי ידענו שרוחו השאיר באתה אשה שהיתה לו, והכניס לשם רוח, מה נעשה מאותה הרוח? ואם נשאת האשה הזו, אף כך - מה נעשה מאותה רוח שהשאיר בה בעלה הראשון, שהרי איש אחר בא עליה?

לְאֶתְקַיְימָא רוּחַ בְּרוּחַ לָא אֶפְשָׁר, דְּהָא הָאֵי
דְּאֵתִי עֲלֵה הַשְׁתָּא, רוּחַ אֲעִיל בְּה.

וְכֵן תְּהוּא קְדַמָּא דְּאֶסְתְּלִיק, רוּחַ אֲעִיל בְּה. תְּהוּא
קְדַמָּא דְּאֶסְתְּלִק בְּנִין הוּוּ לִיה, וְדָא דְּהַשְׁתָּא לָא
פְּרוּקָא אִיהוּ, רוּחַ דְּשָׁבַק תְּהוּא קְדַמָּא בְּתִהוּא
מָאנָא, וְאֵתָא הָא אַחְרָא וְאֲעִיל בְּה רוּחַ, וְדָא לָא
יִבְלִי תְּרַנְיָהוּ לְאֶתְקַיְימָא בְּתִהוּא גּוּפָא דְּאֶתְתָא
בְּתִדָא, אִי נִמָּא דְּאֶתְאֲבִד, אִי אֶפְשָׁר, מָה
אֶתְעֲבִד מְנִיה.

אִוְף חָבִי אִי אִיהִי לָא אֶתְנַסִּיבַת, תְּהוּא רוּחָא
דְּשָׁבַק בְּה בְּעֵלְהָ, מָאִי אֶתְעֲבִד מְנִיה. אִי
נִמָּא דְּאֶתְאֲבִד, לָא חָבִי. כֵּל דָּא צְרִיךְ לְגַלְתָּא
הַשְׁתָּא. סָבָא סָבָא, חָמִי מָה עֲבַדַת, וּבְמָה אֲעִילַת

להתקיים רוּחַ עם רוּחַ אי אֶפְשָׁר, שְׁהֲרִי זֶה שְׁעֲשׂוּ בָא עֲלֵיהָ, הַכְּנִיס בְּה
רוּחַ, וְכֵן אוֹתוֹ הִרְאִשׁוֹן שְׁהִסְתַּלַּק הַכְּנִיס בְּה רוּחַ. אוֹתוֹ רֵאשׁוֹן שְׁהִסְתַּלַּק
הָיָה לוֹ בְּנִים, וְזֶה שֶׁל עֲשׂוּ אֵינוֹ גּוֹאֵל רוּחַ שְׁהִשְׁאִיר אוֹתוֹ רֵאשׁוֹן בְּאוֹתוֹ
כְּלִי, וְכָא הָאֲחֵר הִזֶּה וְהַכְּנִיס בְּה רוּחַ, וְדָאִי שְׁלֵא יוֹכְלוּ שְׁנִיָּהֶם לְהַתְקַיֵּם
בְּאוֹתוֹ גּוּף הָאִשָּׁה כְּאֶחָד. וְאִם נֹאמֵר שְׁנֵאֲבִד - אִי אֶפְשָׁר. מָה נַעֲשֶׂה
מְקוֹנָו?

אִף כִּי אִם הִיא לֹא נִשְׂאָה, אוֹתָהּ רוּחַ שְׁהִשְׁאִיר בְּה בְּעֵלְהָ מָה נַעֲשֶׂה מְקוֹנָה?
אִם נֹאמֵר שְׁתֵּאֲבִד - לֹא כִּי. כֵּל זֶה צְרִיךְ עֲשׂוּ לְגַלוּת. זְמַן זְמַן, רְאֵה מָה
עֲשִׂיתָ וּבְמָה הַכְּנִסְתָּ אֶת עֲצָמוֹךְ. קוּם זְמַן הִרַם דְּגִלְדִּי! קוּם זְמַן וְהִשְׁפֵּל עֲצָמוֹךְ
לְכִנֵּי רְבוּנְךָ!

גְּרָמָךְ. קוּם סָבֵא, אָרִים דְּגִלְךָ. קוּם סָבֵא, וְאַשְׁפִּיל
גְּרָמָךְ קָמִי מֵאֲרָךְ.

פְּתַח תְּהוּא סָבֵא וְאָמַר, (תהלים קלא) **יְהוָה־יְיָ לֹא**
גָּבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. דְּוֹד מַלְכָּא אָמַר
דָּא, בְּגִין דְּתוּחַ מַלְכָּא עֲלָאָה, וְשְׁלִיטָא עַל פְּר
מַלְכִין עֲלָאִין, וְשְׁלִיטִין דְּאִית מַמְזָרְחָ וְעַד מַעְרַב,
וְלֹא סָלִיק עַל לְבִיָּה לְאַסְמָאָה מֵאֲרָחָא, וְתַדִּיר שְׁפִיל
לְבִיָּה קָמִי מֵאֲרִיָּה, וְכַד תְּוּחַ לְעֵי בְּאוּרִיָּתָא, תְּוּחַ
מִתְגַּבֵּר בְּאֲרִיא, וְעֵינָיו תְּדִיר מְאִיכִין בְּאֲרַעָא,
מִדְּחִילוֹ דְּמֵאֲרִיָּה. וְכַד תְּוּחַ אֲזִיל בֵּין עַמָּא, לֹא תְּוּחַ
בֵּיָּה גִסוּת רִוּחַ כָּלִל.

יום יג
לחדש

וְעַל דָּא בְּתִיב, יְהוָה־יְיָ לֹא גָבַהּ לְבִי וְגו', לֹא
גָּבַהּ לְבִי, אֵף עַל גַּב דְּאֲנָא מַלְכָּא שְׁלִיטָא

פְּתַח אוֹתוֹ זָקַן וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. דְּוֹד
הַמֶּלֶךְ אָמַר אֵת זֶה מִשׁוּם שֶׁהָיָה מֶלֶךְ עֲלִיוֹן וְשׁוֹלֵט עַל כָּל הַמְּלָכִים הָעֲלִיּוֹנִים
וְהַשְּׁלִיטִים שֵׁשׁ מַמְזָרְחָ וְעַד מַעְרַב, וְלֹא עָלָה עַל לְבוֹ לְסִטּוֹת מִן הַדָּרָה,
וְתַמִּיד שָׁפַל לְבוֹ לְפָנָי רְבוּנוּ, וְכִשְׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה, הָיָה מִתְגַּבֵּר בְּאֲרִיָּה,
וְעֵינָיו תַּמִּיד מְנַמְכּוֹת לְאֲרָץ מִפְּחַד רְבוּנוּ, וְכִשְׁהָיָה הוֹלֵךְ בֵּין הָעָם, לֹא הִיָּתֵה
בּו גִסוּת הָרוּחַ כָּלִל.

וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְגו'. לֹא גָבַהּ לְבִי, אֵף עַל גַּב שְׂאֲנֵי
מֶלֶךְ שְׁלִיט עַל כָּל שְׂאֵר מְלָכֵי הָעוֹלָם. וְלֹא רָמוּ עֵינָי, בְּזַמַּן שְׂאֲנֵי עוֹמֵד לְפָנָי
וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה. וְלֹא הִלַּכְתִּי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מְאִי, בְּשַׁעַה שְׂאֲנֵי הוֹלֵךְ בֵּין
הָעָם. וְאִם דְּוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר כֵּן - שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת כְּפֹה וְכַמּוֹה. וְאֲנִי
כְּפֹה אֲנִי שָׁפַל לֵב עִם עֵין נְמוּכָה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְחָבַל לִי שֶׁבְּדָבָרִים

עַל כָּל שְׂאֵר מַלְכֵין דְּעָלְמָא. וְלֹא רְמוּ עֵינֵי, בְּזַמְנָא
 דְּאַנָּא קְיַיְמָא קַמְךָ, לְעֵי בְּאוּרֵייתָא. וְלֹא תִלְכְּתֵי
 בְּגִדְדוֹלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִפְּנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְאַנָּא אֲזִיל בֵּין
 עָמָא. וְאִי דְיֹד מַלְכָּא אָמַר הָכִי, שְׂאֵר בְּנֵי עָלְמָא
 עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְאַנָּא כַּמָּה אַנָּא שְׂפִיר לְכָא,
 וּמְאִידְ עֵינָא קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא. וְחָס לִי, דְבַמְלִין
 קְדִישֵׁין דְּאוּרֵייתָא, יְרוּם לְכָא. בְּכָה וְדַמְעוּי נַפְלִין
 עַל דִּיקְנִיָּה.

אָמַר, סָבָא לְאִי בְּחִילָא, כַּמָּה שְׂפִירָאן דְּמַעִין ^{דף ע"א}
 עַל דִּיקְנָךְ, כַּמָּה דְּתוּה נְשִׁיר מְשָׁחָא
 סָבָא, כִּד תוּה נְחִית עַל דִּיקְנָא דְסָבָא סָבָא דְאַהֲרֹן.
 אֵימָא מִיִּלְךָ סָבָא (דף ק"ב ע"א) דְּהָא מַלְכָּא קְדִישָׁא
 הָכֵא. שְׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא דְעָלְמָא, דְּקָא אִסְתְּלְקוּ מִנִּיָּה,
 וְשִׁבְקוּ רוּחָא בְּתַהוּא מְאָנָא, דְּתוּז מְשִׁתְּמַנְשֵׁי בֵּיה,
 וְאַתְנַסִּיבַת, וְאַתָּא אַחֲרָא וְאַעִיר בְּתַהוּא מְאָנָא רוּחָא
 אַחֲרָא, מָה אַתְעָבִיד מִתַּהוּא קְדַמָּה, כַּמָּה דְאַתְמַר.

קדושים של התורה ירום לבי. בכה ודמעוּתיו נופלות על זקנו.

אמר, זקן ענף בכח, כמה יפות הדמעות על זקנך, כמו שהיה יפה השקן
 הטוב כשהיה יורד על הזקן של הזקן הטוב אהרן. אמר דברך, זקן, שהרי
 המלך הקדוש כאן. שאר בני אדם של העולם שהסתלקו מוננו, והשאירו
 רוח באותו כלי שהיו משתמשים בו, ונשארה, ובא אחר והכניס לאותו כלי
 רוח אחרת, מה נעשה מאותו ראשון, כמו שנתבאר?

תָּא חוּי, כְּמָה עֲלֵינן גְּבוּרָאן דְּמִלְפָּא כְּדִישָׁא,
דְּקָא עֲבִיד, וּמֵאן יְכִיל לְמִלְפָּא לֵון. כִּד הָא
בְּעֵלְהּ תְּנִינָא, אֲתִי וְאַעִיר רוּחָא בְּחַוָּא מְאָנָא,
רוּחָא קְדָמָא, מְקַטְרָנָא בְּחַא רוּחַ דְּעֵאל, וְלֵא
אֲתִישְׁבֵן בְּחָדָא.

וּבְגִינִי כִד, אֲתָתָא לָא אֲתִישְׁבַת בְּדָקָא יְאוּת,
בְּחָדִי בְּעֵלְהּ תְּנִינָא, בְּגִין דְּרוּחָא קְדָמָא
מְכַשְׁפָּא בָּהּ, וּכְדִין אִיהִי דְּכִוְרַת לִיה תְּדוּר,
וּבְכַאֲת עֲלִיה, אִו אֲתַאנְחַת עֲלִיה, דְּהָא רוּחָא
דִּלְיָה, מְכַשְׁפָּא בְּמַעְחָא בְּחוּיָא, וּמְקַטְרָנָא בְּחָדִי
רוּחַ אַחְרָא, דְּעֵאל בָּהּ מְבַעֲלָה תְּנִינָא. עַד זְמַן סְנִי
מְקַטְרִינן דָּא בְּדָא.

יְאִי אַעְבְּר דָּא דְּעֵאל, לְחַוָּא (אתער) דְּתָהּ קְדָמָא
(לבתר), דָּא קְדָמָא נְפִיק וְאִזִּיל לִיה. וְלֵא זְמַנִּין,

בֵּא וְרָאָה, כְּמָה עֲלִינִים גְּבוּרוֹת הַמְלַךְ הַקְדוֹשׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וְכִי יְכוּל לְהַגִּיד
אוֹתָם. כְּשֶׁהַבַּעַל הַשְּׂנִי הֵזָה בָּא וּמְכַנְּסֵי רוּחַ לְאוֹתוֹ כְּלִי, הָרוּחַ הָרִאשׁוֹנָה
מְקַטְרֶגֶת בְּרוּחַ הַזֶּה שֶׁנִּכְנָסָה (נלחמת), וְלֵא מִתְּיָשׁוּבוֹת כְּאַחַד.

וּמִשׁוּם כִּד הָאִשָּׁה לֹא מִיִּשְׁבֶּת כְּרָאוּי עִם בְּעֵלְהּ הַשְּׂנִי, מִשׁוּם שֶׁהָרוּחַ
הָרִאשׁוֹנָה מְכַשְׁפֶּת בָּהּ, וְאִזּוּ הִיא זֹכֶרֶת אוֹתוֹ תְּמִיד וּבֹכָה עֲלָיו אוֹ נֶאֱנַחַת
עָלָיו, שֶׁהִי רוּחוֹ מְכַשְׁפֶּת בְּמַעִיָּה בְּנַחֲשׁ, וּמְקַטְרֶגֶת עִם הָרוּחַ הָאַחֶרֶת
שֶׁנִּכְנָסָה בָּהּ מִהַבַּעַל הַשְּׂנִי. עַד זְמַן רַב מְקַטְרִיגִים זֶה בְּזֶה.

וְאִם מְעַבְרָה זֶה שֶׁנִּכְנָסָה לְאוֹתָהּ (הַתְּעוּרוֹת) שֶׁהִיֶּתָה רִאשׁוֹנָה (לְאַחַר כֵּךְ) - זֶה
הָרִאשׁוֹנָה יוֹצֵאת וְהוֹלֶכֶת לָהּ. וְלִפְעָמִים שְׂדוּחָה הָרִאשׁוֹנָה הִיא אֶת אוֹתָהּ

דְּרַחֵי דָּא קַדְמָאָה לְתַהוּא תְּנִינָא, וְאַתְעָבִיד לִיָּה
 מְקַטְרָנָא, עַד דְּאַפִּיק לִיָּה מְעַלְמָא. וְעַל דָּא תְּנִינָא,
 דְּמַתְרִין וְלִהְלָאָה, לָא יִסְבּ בַּר נָשׁ לְהָא אֲתַתָּא,
 דְּהָא מְלֵאךְ הַפְּנוֹת אֲתַתְקַנְף בְּהַ, וּבְנֵי עַלְמָא לָא
 יִדְעִין, דְּהָא רוּחָא בִּינֹן דְּאַתְתְּקַנְף וְקָא נְצַח לְתַהוּא
 רוּחָא אַחְרָא תְּנִינָא, מְכַאן וְלִהְלָאָה לָא יִתְעַרְבּ בַּר
 נָשׁ אַחְרָא בְּתַרְהַ.

חֲבַרְיָא, הָא יִדְעָנָא דְּבִאָתֵר דָּא אֵית לָבוּ לְמַקְשֵׁי,
 וְלִיָּמָא אִי הָכֵי לָא מוֹת בְּדִינָא הָא
 תְּנִינָא, וְלָא דִּינִין לִיָּה מְלַעֲיָלָא. תָּא חֲזִי, כְּלָא אִיהוּ
 בְּדִינָא, דִּינְצַח פְּלוּנִי לְפְלוּנִי אוּ דְלָא יְקַטְרַג עָלֵיהּ
 פְּלוּנִי לְפְלוּנִי. וּמֵאן דְּנָסִיב אַרְמְלָתָא, כְּמֵאן דְּעָאֵל
 בְּיָמָא, בְּרוּחִין תְּקַיְפִין, כְּלָא חֲבַלִּין, וְלָא יִדַע אִי
 יַעֲבַר בְּשָׁלָם, אִי יִטְבַּע גּוֹ תַּהוּמִי.

השנייה ונעשית לה מקטרג, עד שמוציאה אותה מן העולם. ועל זה שנינו,
 שמשפטים ומעלה לא ישא אדם את האשה הזו, שהרי מלאך הפנות התחזק
 בה, ובני העולם לא יודעים שהרי הרוח, כיון שנתחזק ונצח את אותה הרוח
 האחרת השנייה, מכאן והלאה לא יתערב איש אחר עמה.

חברים, הרי ידענו שבמקום זה יש לכם להקשות ולומר, אם כך, השני הזה
 לא מת בדין ולא דנו אותו מלמעלה. בא וראה, הכל הוא בדין שינצח פלוני
 את פלוני או שלא יקטרג עליו פלוני לפלוני, ומי שנושא אלמנה כמו
 שזכרנו לים ברוחות עזות בלי חבלים, ולא יודע אם יעבר בשלום או יטבע
 לתוך התהומות.

וְאִי דָּא דִּעְאֵל תְּהוּא רִזְחָא תַנְיִנָּא, אֲתַתְקִיף וְנַצַּח
לְתַהוּא קַדְמָאָה, תְּהוּא קַדְמָאָה נִפְקַ מִתַּמָּן
וְאִזִּיל לִיְהִי. לָאֵן אַתְרֵי אִזִּיל לִיְהִי, וְמָה אֲתַעְבִּיד. סָבֵא
סָבֵא מָה עֲבַדְתָּ. חֲשַׁבְתָּ דִּתְמַלֵּל זְעִיר, וְנִפְקַת
לְתַהוּ, הָא עָאֲלֵת בְּאַתְרֵי דִּלָּא עָאֵל בַּר נָשׁ אַחְרָא,
מִן יִמָּא דִּדְוֹאָג וְאַחִיתּוֹפֵל עֲבַדוּ בַּעֲיִין אֵלֶיךָ, בְּאִינִין
אַרְבַּע מָאָה בַּעֲיִי, דִּתְהוּ בַּעֲאֵן עַל מַגְדֵּל דִּפְרַח
בְּאִזִּירָא, וְלָא אָתִיב עֲלֵיהוּ בַּר נָשׁ, עַד דִּאֲתָא
שְׁלֵמָה מִלְכָּא, וְבִירַר לֶזְנוֹן בְּרַחֲמֵי חַד וְחַד עַל תְּקוּנָתָא.
סָבֵא סָבֵא, רְזָא עֲלָאָה דִּתְהוּ טְמִירָא, אֲתִית
לְגַלְגָּאָה, מָה עֲבַדְתָּ.

סָבֵא סָבֵא, בְּקַדְמִיתָא תְּהוּ לָךְ לְנַטְרָא אַרְחָךְ,
וְתַסְתַּפֵּל בְּרִישְׁךָ. אַבְרָם הִשְׁתָּא, לָאֵו שְׁעָתָא

ואם זה שהכניס אותה רוח שגיה התחזק ונצח את אותו הראשון - אותו הראשון יוצא משם והולך לו. לאיזה מקום הולך לו ומה נעשה אתו? זמן זמן, מה עשית? חשבת שתדבר מעט ויצאת לזה? הרי נכנסת למקום שלא נכנס לשם איש אחר, ומיום שדואג ואחיתפל עשו קשיות אלו, באותם ארבע מאות קשיות, שהיו מקשים על מגדל הפורח באויר ולא השיב עליהן איש, עד שבא שלמה המלך וברר אותם כל אחד ואחד על תקונו. זמן זמן, הסוד העליון שהיה טמיר באת לגלות, מה עשית?

זמן זמן, בתחלה היה לך לשמור דרךך, ותסתכל בראשך. אבל עכשו אינה שעה להתחבא. זמן, חזר בכחך. אותה רוח שניצאה, לאן הולכת? בכה ואמר, חברים, כל הבכיות הללו שאני בוכה אינם בגללכם, אלא פוחד אני לרבונו העולם שאני מגלה דרכים נסתרות בלי רשות. אבל גלוי לפני הקדוש ברוך

לְאַתְּמָרָא. סָבָא, אַתְדָר בְּתַקְפָּךְ. תְּהוּא רִוַח
 דְּנַפְק, לְאֵן אֲזִיל. בְּכַה וְאָמַר, תְּבָרָא, כֵּל תְּנִי בְּכַוִּין
 דְּקָא בְּבִינָא, לְאֵן בְּגִינֵיכֻוּ הוּא, אֲלָא דְחִילָנָא
 לְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, דְּנִלְינָא אֲרַחֵן סְתִימִין, בְּלֵא רִשׁוּ.
 אֲבֵל גְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵא לִיקָרָא דִּילִי
 עֲבִידנָא, וְלֵא לִיקָרָא דְאָבָא, אֲבֵל רְעוּתִי לְפִילְחָנָא
 דִּילִיָּה, וְאָנָּא תְּמִינָא, יְקָרָא דְחַד מְצִיבֻו, בְּתַהוּא
 עֲלָמָא, וְאַחֲרָא יְדַענָא דְחֵבִי הוּא. אֲבֵל לֵא גְלִי
 קָמֵא, וְהִשְׁתָּא תְּמִינָא.

תְּנִינֵן, דְּחִוִּין גְּבָרָא מְקָמִי גְּבָרָא, בְּכַמְה אֲרַחֵן
 סְתִימִין (וילך רפ"ד ע"א) אַתְדְּחִוִּין. תְּהוּא רִוַחָא
 בְּדַמְאָה, דְּאַתְדְּחִי מְקָמִי תְּהוּא תְּנִינָא, לְאֵן אֲזִיל.
 תְּהוּא רִוַחָא, נְפִיק וְאֲזִיל, וּמְשַׁמְטָא בְּעֲלָמָא, וְלֵא
 יְדִיע, וְאֲזִיל לְגוּ קְבָרָא דְתַהוּא פֵר נֶשׁ, וּמַתְּמָן

הוא שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד אבי, אבל רצוני הוא לעבודתו, ואני
 רואה הכבוד של אחד מכם באותו עולם, ואחר ידעתי שפך הוא, אבל לא
 גלוי לפני, ועכשו ראיתי.

שנינו, דוחים איש מפני איש, בכמה דרכים נסתרות נדחים. אותה רוח
 ראשונה שנדחתה מלפני אותה השגנה, לאן הולקת? אותה רוח יוצאת
 והולקת ומשוטטת בעולם, ולא ידוע, והולקת לקברו של אותו האיש, ומשם
 משוטטת בעולם ונראית בחלום לבני אדם, ורואים בחלום את דמות אותו
 האיש, ומודיע להם דברים לפי דרכה של אותה רוח ראשונה שנקמקה
 ממנו, כמו שהוא באותו עולם, כך משוטטת זו ומודיעה בעולם הזה.

מִשְׁטָא בְּעֲלָמָא, וְאַתְחַזִּי בְּחֲלָמָא לְבְנֵי נָשָׂא,
 וְחָמָאן בְּחֲלָמָא דִּינִקְנָא דִּתְהוּא בְּרִנְשׁ, וְאוֹדַע לִזְן
 מַלְיָן לְפָנִים אֲרִיזִיה דִּתְהוּא רוּחַ קְדָמָא, דְּקָא
 אֲתַמְשֵׁךְ מִנִּיה, בְּמָה דְּאִיהוּ בְּתִהוּא עֲלָמָא, חָבִי
 מִשְׁטָא הַאי, וְאוֹדַע בְּהַאי עֲלָמָא.

דָּר ^{ק"ב ע"ב} וְחָבִי אֲזִיל וּמִשְׁטָא בְּעֲלָמָא, וּפְקַדַת תְּדִיר
 לְתִהוּא קְבָרָא, עַד (אחורי הדף) זְמָנָא
 דִּירוּחוֹת פְּקַדְן לְגַבִּי קְבָרֵיהוּ דִּיגּוֹפִין. בְּדִין, הַאי
 רוּחָא, אֲתַחֲבֵר בְּתִהוּא רוּחַ דִּילִיָּה, וְאַתְלָבֵשׁ בֵּיה,
 וְאֲזִיל לִיָּה. כִּד עָאֵל לְדוּכְתִיָּה, אֲתַפְּשֵׁט מִנִּיה.
 וְדוּכְתָא אִית לִיָּה (באינון רוחין בגן עדן) (דף ק"ב ע"ב) בְּאִינוֹן
 חִיבְלִין דִּגְנַן עֲדָן, אוּ לְבַר, לְפָנִים אֲרִחֻי דְּבַל חַד וְחַד,
 וְתַמְן אֲתַטְמֵר.

וְכִד רוּחִין פְּקַדְן לְהַאי עֲלָמָא, דִּמְתִּין נִזְקָקִין לְגַבִּי
 חִיָּין, לָא נִזְקָקִין אֲלָא בְּתִהוּא מְשִׁיכוֹ דִּירוּחָא,

---

וְכִד הוּלְךָ וּמִשׁוּטֵט בְּעוֹלָם, וּפְקַדַת תְּמִיד אֶת אוֹתוֹ הַקְּבֵר עַד הַזְּמַן
 שֶׁהַרוּחוֹת פּוֹקְדוֹת לְקַבְרוֹת הַגּוֹפִים. אִז הַרוּחַ הַזֶּה מִתְחַבֵּר בְּאוֹתָהּ רוּחַ
 שְׁלוֹ, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בָּהּ, וְהוּלְךָ לוֹ. כְּשֶׁנִּכְנַס לְמִקְוָמוֹ, מִתְפַּשֵּׁט מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ
 מְקוֹם (באותן רוחות בגן עדן) בְּאוֹתָם הַיְכָלוֹת שֶׁל גֶּן עֲדָן אוּ בְּחוּץ לְפִי דְרָכֵי כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, וְשֵׁם נִשְׁמַר.

וּכְשֶׁהַרוּחוֹת פּוֹקְדוֹת אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהִמְתִּים נִזְקָקִים אֶל הַחַיִּים, הֵם לֹא
 נִזְקָקִים אֲלָא רַק בְּאוֹתָהּ מְשִׁיכַת הַרוּחַ, וּבָהּ מִתְלַבֶּשֶׁת רוּחַ אַחֲרָת. וְאִם
 תֹּאמַר, אִם כֵּן, אִז זֶה תוֹעֵלַת לְרוּחַ, וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת תוֹעֵלַת לְכָל - לֹא

וּבֵיחַ אֶת־לִבְּךָ רוּחָא אַחְרָא. וְאִי תִימָא, אִי חָבִי,
 תוּעֵלְתָא אִיהוּ לְרוּחָא, וְהִיא אֶתְתָא תוּעֵלְתָא עֲבַדְתָּ
 לְבָלָא. לָאו חָבִי, דְאֶלְמָלָא לָא אֶתְנַסִּיבְתָּ לְגַבִּי
 אַחְרָא, וְהִיא רוּחָא קַדְמָאָה לָא מִתְדַחֲיָא מִקְמִי
 הִיא נְבָרָא אַחְרָא, תוּעֵלְתָא אַחְרָא תוּחַ לִיחַ, פְּגוּזָא
 אַחְרָא, וְלֹא יְהִי לָא פְעֵלְמָא, פְּמַח דְחַוִּי, וְלֹא
 יִדְמַק לְגַבִּי חִיִּין דְהִיא עֲלֵמָא, פְּמַח דְחַוִּי מִשְׁפָּטָא
 חָבִי וְחָבִי.

אִי חָבִי וְזוּגָא תְנִינָא דְהִיא אֶתְתָא, לָא חֲוִי
 מְלַעֲיָלָא. וְאֵת אֲמַרְתָּ דְאֶתְדַחֲיָא נְבַר מִקְמִי
 נְבַר, וְאִמִּנָא דְהִיא פְעֵלְתָּ תְנִינָא, דְנַסִּיב לְאֶתְתָא
 דָּא, אִיהוּ בֵּת זוּגִיחַ מִפִּשׁ. וְהִיא קַדְמָאָה לָאו בַּר
 זוּגִיחַ מִפִּשׁ תוּחַ. וְהִיא תְנִינָא דִילִיחַ תוּחַ, וְכַד
 מְטָא זְמִינִי, אֶתְדַחֲיָא דָּא מִקְמִיחַ. וְדָא חָבִי הוּא,
 דְהִיא לָא אֶתְדַחֲיָא תוּחַ קַדְמָאָה, דְתוּחַ פְּהִיא

כָּד, שְׁאֶלְמָלָא לֹא נִשְׁאַה לְאַחַר וְאוּתָהּ רוּחַ רְאוּשׁוּנָה לֹא הִיְתָה נְדַחִית מִלְפָּנֵי
 הָאִישׁ הָאֲחֵר הָהָּ, תוּעֵלְתָּ אַחְרֵת הִיְתָה לוֹ בְּגוּן אַחַר, וְלֹא יְהִיָּה יָגַע בְּעוֹלָם
 כְּמוֹ שְׁהוּא, וְלֹא יִדְמַק לְחַיִּים שְׁל עוֹלָם הָהָּ כְּמוֹ שְׁהִיָּה מִשׁוּטֵט כְּאֵן וְכֵאן.
 אִם כָּד, הַזּוּג הַשְּׁנַי שְׁל הָאִשָּׁה הַזֹּאת לֹא הִיָּה מְלֻמְעָלָה, וְאֵתָה אֹמֵר שְׁנִדְחָה
 אִישׁ מִפְּנֵי אִישׁ? וְאִמְרָנוּ שְׁהַבְעַל הַשְּׁנַי שְׁנִשְׂא אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת בֵּת זוּג
 מִפִּשׁ, וְאוּתוֹ הָרְאוּשׁוֹן לֹא הִיָּה מִפִּשׁ בֵּן זוּגָה, וְהַשְּׁנַי הִיָּה שְׁלָה, וְכִשְׁהַגִּיעַ זְמַנָּה
 נְדַחָה זֶה מִפְּנֵי - וְדָא זֶה כָּד, שְׁהִרִי לֹא נְדַחִית אוּתָהּ רוּחַ רְאוּשׁוּנָה שְׁהִיְתָה
 בְּאִשָּׁה הַזֹּאת אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַשְּׁנַי הָהָּ, שְׁהוּא בֵּן זוּגָה. (שְׁהֵב הִיא בֵּת זוּג) (זֶה הַשְּׁנַי).

אֶתְתָּא. אֶלְיָא בְּנִין דְּתַי תְּנִינָא, דְּאִיחוּ בַר זִוְגָה.

(דבר איהי בת זוגיה) (האי תניינא).

וְכָל אֵינֻן תְּנִינִין, דְּאֶתְדַחֲיִין מִקְמִי קְדָמָיִן.

קְדָמָיִן הוּוּ בְּנֵי זִוְגִיחוּ, וְלֹא הָיִי. וּבְנִין בְּדָ,

לֹא אִית לִזְוִן קִינְמָא בְּתַדִּיחוּ, וְאֶתְדַחֲיִיא רִיחַ תְּנִינָא

מִקְמִי רִיחָא קְדָמָאָה. וּבְנִין בְּדָ, מֵאֵן דְּנָסִיב

אֲרַמְלֶתָּא, קְרִינֵן עֲלֵיהָ, (משלי ז) וְלֹא יָדַע כִּי בְּנַפְשׁוֹ

הוּא. (משלי א) כִּי חָנַם מְזֹרֶה תְּרִשֶׁת זָגוּ' וְלֹא יָדַע אִי

היא בת זוגיה מִמֶּשׁ אִי לֹאֵו.

אֲרַמְלֶתָּא דְּלֹא נָסִיבַת, אָפּ עַל גַּב דְּאֶתִי בַר זִוְגָה,

וְאִיחֵי לֹא בָּעָאֵת לְאֶתְנַסְבָּא, קוֹדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לֹא בְּיַיף לָהּ מִן דִּינָא, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אֲזִמִּין לְתַהוּא בַר נָשׁ אֶתְתָּא אַחְרָא, וְלֹא עָאֲלַת

בְּדִינָא בְּתַי (ס"א ולית עליה בי דינא בהאי) בְּתַהוּא עֲלִמָּא,

וְכָל אוֹתָם הַשְּׁנָיִים שְׂנֵדָחִים מִלְפָּנֵי הָרֵאשׁוֹנִים - הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ בְּנֵי זִוְגָם וְלֹא

אֵלֶּה, וְלָכֵן אֵין לָהֶם קָיִים עָמֹם, וְנִדְחִית הָרוּחַ הַשְּׁנֵי מִלְפָּנֵי הָרוּחַ הָרֵאשׁוֹנָה.

וְלָכֵן מִי שְׂנֹשֵׂא אֶלְמָנָה, קוֹרְאִים עֲלָיו (משלי ז) וְלֹא יָדַע כִּי בְּנַפְשׁוֹ הוּא. (שם)

(א) כִּי חָנַם מְזֹרֶה תְּרִשֶׁת זָגוּ'. וְלֹא יָדַע אִם הִיא בַת זִוְגוֹ מִמֶּשׁ וְאִם לֹא.

אֶלְמָנָה שְׂלֵא נְשֵׂאת, אָפּ עַל גַּב שְׂבָא בֶן זִוְגָה וְהִיא לֹא רוֹצָה לְהַנְשֵׂא -

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כּוֹפֶה אוֹתָהּ מִן הַדִּין, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לְאוֹתוֹ

הָאִישׁ אֲשֶׁה אַחְרָת, וְלֹא נִכְסֶת בְּדִין כְּזֶה (ואין עליה בית דין בזה) בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם,

וְאָפּ עַל גַּב שְׂאִין לָהּ בֶן, שְׁהָרִי אֲשֶׁה לֹא מְצֹנָה עַל פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּמוֹ שְׂבָאֲרוּהָ.

וְאֵף עַל גַּב דְּלִית לָהּ פֶּר, דְּהָא אֲתָתָא לָא
אֲתַפְקֵדַת אַפְרִיָּה וּרְבִיָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

אֲתָתָא דָּא דְלָא אֲתַנְסִיבַת זְמַנָּא תַנְיִינָא, הֵהוּא
רוּחַ דְּשִׁבְק כְּהָ בַעְלָה מָה אֲתַעְבִּיד
מִינֵיהּ. יְתִיב תַּמָּן תְּרִיסַר . . . יְרַחֵי, וּבְכַל לֵילֵיָא
וְלֵילֵיָא, נְפִיק וּפְקִדָא לְנַפְשָׁא, וְאֲתַתְּדַר לְאֲתֵרֵיהּ.
לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרַחֵי, דְּקָא אֲסַתְלַק דִּינָא דְּהֵהוּא
גְּבָרָא, דְּהָא כֹּל אֵינֻן תְּרִיסַר יְרַחֵי, הָא רוּחָא
אֲתַכְפֵּיָא בְּעַצִּיבוּ כֹּל יוֹמָא. לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרַחֵי,
נְפִיק מִתַּמָּן, וְאִזִּיל וּמְיִימָא לְתַרְע גֵּן עַדָּן, (אחורי הדף)
וּפְקִדָא לְהֵא עֲלֵמָא, לְגַבֵּי הֵהוּא מְאָנָא, וְדִנְפִיק
מִינֵיהּ. וְכֵד הָא אֲתָתָא אֲסַתְלַקַּת מֵעֲלֵמָא, הֵהוּא
רוּחַ נְפִיק וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּהֵהוּא רוּחַ דִּילָהּ, וְזָכַאת בֵּיהּ
לְגַבֵּי בַעְלָהּ, וְנַחְרִין תַּרְוֵייהוּ, כְּדָקָא יְאוּת,
בְּחַבּוּרָא חֲדָא.

האשה הזו שלא נשאה פעם שניה, אותה רוח שהשאיר בה בעלה, מה
נעשה ממנה? יושבת שם שנים עשר חדשים, ובכל לילה ולילה יוצא ופוקד
את הנפש, וחוזר למקומו אחר שנים עשר חדשים, כשהסתלק דינו של
אותו האיש. שהרי כל אותם שנים עשר חדשים, זו הרוח כפופה בעצבות
כל יום. אחר שנים עשר חדשים יוצאת משם והולכת ועומדת בשער גן
עדן ופוקדת את העולם הזה אל אותו הכלי שיוצאת ממנו. וכשהאשה הזו
מסתלקת מן העולם, אותה רוח יוצאת ומתלבשת באותה רוח שלה, וזוכה
בה לבעלה, ושניהם מאירים כראוי בחבור אחד.

בֵּינוּן דְּאַתְנָא לְהַאי אַתְרָא, הַשְׁתָּא אִית לְנִלְעָא
 אַרְחִין סְתִימִין, דְּמֵאֲרִי עֲלָמָא, לָא יִדְעִין
 בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא. וְכִלְהוּ אֲזִלִּין בְּאַרְחָ קְשׁוּמָא, בְּמָה
 דְּאֵת אָמֵר (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי יְהוֹנָתָן
 וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם. וּבְנֵי נָשָׂא
 לָא יִדְעִין, וְלָא מְשַׁנְיָחִין, בְּמָה אֵינְוּן עֲלָאִין, עוֹבְדִין
 דְּקוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְכַפָּה מְשַׁנְיָין אֵינְוּן, וּבְנֵי
 עֲלָמָא לָא יִדְעִין, וְכִלְהוּ בְּאַרְחָ קְשׁוּמָא, דְּלָא סְטָאן
 לְיִמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תַּנְי דְּמִתְנַלְגָּלִין, דְּקָא אֶתְתְּרְכוּ בְּתַרוּכִין מִהֵהוּא
 עֲלָמָא, וְלִית לֹוּן בַּת זִוג. בַּת זִוג דְּקָא מוֹדִינְוּן
 בְּהַאי עֲלָמָא, מֵאֵן אֵינְוּן, אֵינְוּן נָשִׁין, דְּקָא מוֹדִינְוּן
 בְּתַרְיָהוּ בְּהַאי עֲלָמָא. דְּהָא (תריד לה ולית ליה בת זוג כאינון

בֵּינוּן שְׂבָאנוּ לְמִקּוּם זֶה, עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְגַלוּת דְּרָכִים נְסִתְרוּת שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם
 וְלֹא יוֹדְעִים בְּהֵם בְּנֵי אָדָם, וְכִלְמֵ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אֲמָת, כְּמוֹ שְׁנֵאמֹר (הושע יד)
 כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם. וּבְנֵי אָדָם לָא יוֹדְעִים
 וְלֹא מְשַׁנְיָחִים כְּפָה הֵם עֲלִיוֹנִים מְעַשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכַפָּה הֵם מְשַׁנְיָים,
 וּבְנֵי הָעוֹלָם לָא יוֹדְעִים, וְכִלְמֵ בְּדֶרֶךְ אֲמָת, שְׁלֵא סוּטִים יְמִינָהּ וּשְׂמָאלָהּ.

אֵלֶּה שְׂמִתְגַּלְגְּלִים, שְׁגַרְשׁוּ בְּגְרוּשִׁין מֵאוּתוֹ הָעוֹלָם וְאִין לְהֵם בַּת זִוג, בַּת הַזִּוג
 שְׁהֵם מוֹדִינְוּגִים בְּעוֹלָם הָזֶה, מֵאִיפֵּה הֵן אוּתוֹן נָשִׁים שְׂמִתְדִינְוּגוֹת עִמָּם בְּעוֹלָם
 הָזֶה, שְׁהֲרִי (גרש אותה ואין לו בת זוג כאותם גברים שלא גרשו ומודיגים עם נשותיהם)
 לְכָל בְּנֵי הָאָדָם יֵשׁ בַּת זִוג, חוּץ מִזֶּה?

קסב זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יד אדר [יום 162 בשנה] סבא דמשפטים

גברין דלא תריכו וקא מזדווגן בהדי נשייהו) **לְבַלְלֵהוּ בְּנֵי נִשְׂאֵי,**
אֵת לֶזֶן בֵּת זֶנֶג, בַּר מֵהָאִי.

חֲמוּי הַשְּׂתָא, ^{ק"ג ע"א} כַּמּוּי אֵינֵן רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין גְּבוּרִין
דִּילְיָה. תַּנְיִנְן, מֵאֵן דְּמַתְרַף אֶתְתִּיה
כְּדַמְאָה, מְדַבְחָא אַחִית עֲלוֹי דְּמַעִין. מְדַבְחָא
אַמְאִי. אֲלָא, הָא אַמְיָא, דְּכָל נִשְׂוֵן דְּעֲלָמָא
בְּדִינְקָא דְהָא מְזַבַּח קַיִימִי, וְעַל דָּא (נשא קפ"ד ע"א)
יִרְתָּאן אֵינֵן שְׁבַע בְּרַפְאֵן, דְּכַלְהוּ מְבַנְסַת יִשְׂרָאֵל
אֵינֵן. וְאִי אִיהוּ (דף ק"ג ע"א) מְתַרְף לָהּ, אַחְדֵר אַבְנָא
(נ"א דמדבחא עלאה) לְגַרְעוּנָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּמַתְחַבְרֵן תְּרוּבִין בְּתַרֵי תְּרֵדִי.

וְרָזָא דָּא דְּכֵתִיב, (דברים כד) **וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת**
וְנָתַן בְּיָדָהּ וְגו', וַיֵּצֵאָה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיתָה

דָּאוּ עֲכָשׁוּ כַּמּוּי גְדוּלִים וְעֲלִיּוֹנִים גְּבוּרוֹתֵיו. שְׁנִינוּ, מִי שְׁמַגְרֵשׁ אֶשְׁתּוּ
הִרְאֻשׁוֹנָה, מְזַבַּח מוֹרִיד עֲלוֹי דְּמַעוֹת. לָמָּה מְזַבַּח? אֲלָא הִרִי אֲמַרְנוּ שְׁכַל
נִשׁוֹת הַעוֹלָם עוֹמְדוֹת בְּדַמּוֹת הַמְזַבַּח הַזֶּה, וְעַל זֶה הֵן יוֹרְשׁוֹת שְׁבַע בְּרָכוֹת,
שְׁכַלְן הֵן מְבַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְאִם הוּא מְגַרֵשׁ אוֹתָהּ, חוֹזֶרֶת הָאָבֶן (של המזבח
העליון) לְגַרְעוּן. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁמַתְחַבְרִים הַגְּרוּשִׁין זֶה עִם זֶה.

וְסוּד זֶה, שְׁכַתּוֹב (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְגו', וַיֵּצֵאָה
מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ אַחֵר. מִפּוֹשְׁמַע שְׁאֵמֵר וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ, לֹא
יִדְעֵנוּ (שאותה שהולכת אצל בעלה שגרש אותה) (שזה אינו) (אותו שגרש אותה) ? מַה
זֶה אַחֵר? אֲלָא כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר, שְׁנִינוּ אַחֵר, וְאַחֵר כְּתוּב, וְאַחֵר קוֹרְאִים אוֹתוֹ,
שְׁכַתּוֹב (איוב ח) וּמַעְפָּר אַחֵר יִצְמָחוּ. וְהַגְּרוּשִׁים מַתְחַבְרִים כְּאַחַד, גְּרוּשִׁים
שֶׁל אוֹתוֹ הַעוֹלָם וְגְרוּשִׁים שֶׁל הַעוֹלָם הַזֶּה. וְכֵּן שְׁהַאֲשָׁה הַזֹּאת הִיתָה בְּדִיּוֹקָן

לְאִישׁ אַחֵר. מִפִּי שְׁמַע דְּאָמַר, וְהִלְכָה וְהִיָּתְהָה לְאִישׁ,
 לְאִי יִדְעָנָא (דההיא אזלה לגבי בעלה דתריך לה, נ"א דליתיה) ההוא
 דתריך לה) מַאי אַחֵר. אֶלְיָא כְּמָה דְּאָתְמַר, אַחֵר תְּנִן,
 וְאַחֵר כְּתִיב, וְאַחֵר קְרִינֵן לִיָּה, דְּכְתִיב, (איוב ח)
 וּמַעֲפָר אַחֵר יַעֲמָחוּ. וְתְרוּכִין מִתְתַּכְּרִין כְּתָדָא,
 תְּרוּכִין דְּהָהוּא עֲלָמָא, וְתְרוּכִין דְּהָאֵי עֲלָמָא. וּמָה
 דְּהָוָה הָאֵי אֶתְתָא, בְּדִיּוּקְנָא עֲלָתָה, הָאֵי אֲשֶׁתְּעַבְדָּא
 לְדִיּוּקְנָא תַּתְּתָא, קְרִינָא לִיָּה אַחֵר.

וְקְרִינֵן לִיָּה אַחֲרוֹן, אַחֲרוֹן מְנַלֵּן. דְּכְתִיב, (איוב יט)
 וְאַחֲרוֹן (קה ע"ב) עַל עֶפְרָיִם יָקוּם. וְהָכָא כְּתִיב
 וּשְׁנֵי הָאִישׁ הָאֲחֲרוֹן. אוּ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֲרוֹן.
 אַחֲרוֹן, שְׁנֵי מְבַעֵי לִיָּה. וְאֵי תִימָא, דְּלָא תְזַדְּוּג
 אֶפְיֻלְוֵי לְעֶשְׂרָה, דָּא כְּתֵר דָּא. לָאוּ הָכִי. וְכִי לְבַעֲלָהּ
 דָּא תְזַדְּוּג, וְלָא לְאַתְרָא, מַאי אַחֲרוֹן.

אֶלְיָא דָּא אִיהוּ הָאֵי אַחֵר דְּקָאמְרִין, וְאִיהוּ אַחֵר,
 וְאִיהוּ אַחֲרוֹן. תְּשִׁתָּא אַבְנָא מִתְנַלְגָּלָא

עליון, הרי השתעבדה לדיוקן תחתון, קוראים לו אחר.
 וקוראים לו אחרון. מנין לנו אחרון? שכתוב (שם יט) ואחרון על עפר יקום.
 וכאן כתוב ושנאה האיש האחרון. או, כי ימות האיש האחרון. אחרון? שני
 הנה צריך להיות! ואם תאמר שלא תזדוג אפלו לעשרה זה אחר זה - לא
 כך. וכי לבעל הזה תזדוג ולא לאחר. מה זה אחרון?
 אלא זהו האחר הזה שאמרנו, והוא אחר, והוא אחרון. עכשו האבן

בְּקוֹסְפָתָא. אַחַר אֲמַאי אֶקְרִי הָבִי דְהָא כָּל בְּנֵינָא
נְפֵל, וְאַתְתְּהִיר לְעַפְרָא, אִיהוּ תָּוָה מַה דְתָּוָה, וְלֹא
אַחֲרָא. אֲמַאי קְרִינֵן לִיָּה אַחַר. אוֹף הָבִי אֲמַאי
אֶקְרִי אַחֲרוֹן, וְכִי אַחֲרוֹן אִיהוּ, וְהָא אִי יתִישֵׁר יֵאוֹת,
וְאִי לָא, יְהִיר וְיִתְגַלְגַּל וְיִתְנַטַּע בְּמִלְקַדְמִין, אֲמַאי
אֶקְרִי אַחֲרוֹן.

אַבְרָהָמָה הָא חָזִי, בְּתִיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָיָה טוֹב מְאֹד, מְאִי טוֹב. תְּנִינֵן, דָּא
מְלַאךְ דְּטוֹב. מְאֹד, דָּא מְלַאךְ הַפְּוֹת. וְלִבְלָא
קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲזִמִּין תְּקוּנָו.

הָא חָזִי, בְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֵּן, נָהָר דָּא, לָא שְׂבִיךָ לְעַלְמִין,
מְלַאךְ פְּשָׂא וְלִמְסַנֵּי וְלִמְעַבְד פִּירִין. וְאִל אַחַר

מתגלגלת בכף הקלע. למה אחר נקרא כף? שהרי כל הבגין נפל וחזר לעפר,
הוא היה מה שהיה ולא אחר. למה קוראים לו אחר? אף כף למה נקרא
אחרון, וכי הוא אחרון? והרי אם יתישר - יפה, ואם לא - יחזר ויתגלגל
וינטע כמקדם. למה נקרא אחרון?

אבל בא וראה, כתוב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָיָה טוֹב
מְאֹד. מה זה טוב? שנינו, זה מלאך הטוב. קאד - זה מלאך הפנות. ולכל
הקדוש ברוך הוא הזמין תקונו.

בא וראה, כתוב (שם ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. נהר זה לא שוכך
לעולמים מלרבות ומגדל ולעשות פרות. ואל אחר הסתרס, ואין לו
תשוקה לעולמים, ולא מרבה ולא עושה פרות. שאלמלא עשה פרות, יבלבל
את כל העולם.

אֶסְתֵּרִם, וְלִית לִיה תִּיאֻזְבְּתָא לְעֵלְמִין, וְלֹא אֶפִּישׁ,
וְלֹא עֶבֶד פִּירִין, וְדַלְמָלִי עֶבֶד פִּירִין, יִטְשֵׁטֶשׁ
לְרַב עֲלָמָא.

יום יז
לחדש

וּבְגִין כֵּן, בַּר נָשׁ דְּנָרִים לְתַחֲוּא סִטְר דְּיַפּוּשׁ
בְּעֲלָמָא, אֶקְרִי רַע, וְלֹא חָמִי אֶפִּי שְׂבִינְתָא לְעֵלְמִין,
דְּכַתִּיב, (תהלים ה) לֹא יִגְוֹךְ רַע. הֵא בַר נָשׁ,
דְּמַתְגַּלְגְּלָא בְּגַלְגּוּלָא, אִי אִיהוּ עֶבֶר וְאַתְדַּבֵּק
בְּתַחֲוּא אַל אַחַר, וְלֹא עֶבֶד פִּירִין, וְלֹא אֶפִּישׁ
בְּעֲלָמָא, בְּגִין כֵּן אֶקְרִי אַחַר, וְשָׂמָא נָרִים לִיה,
אִיהוּ הוּא, וְאַחַר אֶקְרִי, אַחַר וְדַאי.

אַחֲרוֹן: מַמְדָּמָה וְאֵילָף, אַחֲרוֹן קָרִינָן לִיה,
וְאַחֲרוֹן אֶקְרִי. הַנְּעִינָא אִיהוּ, וּמִיד אֶקְרִי
אַחֲרוֹן, וְהָכִי קָרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אַחֲרוֹן,
בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן לְמַתוּי אַחֲרוֹן, וְלֹא יְתוּב

וּמְשׁוּם כֵּן אָדָם שְׂגוּרָם לְאוּתוּ חֲצַד לְגַדְל בְּעוּלָם נִקְרָא רַע, וְלֹא רוּזָה
פְּנֵי שְׂכִינָה לְעוּלָמִים, שְׂכַתוּב (תהלים ה) לֹא יִגְוֹךְ רַע. הָאִישׁ הַזֶּה שְׂמַתְגַּלְגַּל
בְּגַלְגּוּל, אִם עֶבֶר וְנִדְבַק בְּאוּתוּ אַל אַחַר שְׂלֵא עוֹשֶׂה פְרוֹת וְלֹא מוֹתְרָבָה
בְּעוּלָם, מְשׁוּם כֵּן נִקְרָא אַחַר, וְהַשֵּׁם גּוּרָם לוֹ. הוּא הוּא, וְאַחַר נִקְרָא,
אַחַר וְדַאי.

אַחֲרוֹן - מֵרֵאשׁוֹן וְאֵילָף אַחֲרוֹן קוּרָאִים לוֹ, וְאַחֲרוֹן נִקְרָא. שְׁנֵי הוּא, וּמִיד
נִקְרָא אַחֲרוֹן, וְכֵן קוּרָא לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרִיד הוּא אַחֲרוֹן, מְשׁוּם שְׁנַתְקוּן לְהִיּוֹת
אַחֲרוֹן וְלֹא יָשׁוּב כְּמִקְדָּם. הַשְּׁלִישִׁי אַף כֵּן. וְכֵן בְּכָל הַפְּעֻמִּים מֵהֵרֵאשׁוֹן
וְאֵילָף, כֵּן נִקְרָא אַחֲרוֹן, וְכֵן צְרִיד לְקֵרָא אַחֲרוֹן, שְׂאֵלְמָלָא נִקְרָא מִיד שְׁנֵי,
הֵרִי יֵשׁ פְּתַחוֹן פֶּה לְחִזּוֹר כְּמִקְדָּם, וְאוּתוּ בְּגִין נְהָרִס.

בְּמִלְקַדְמִין. הִלִּיתָּהּ אוֹף הָכִי. וְכֵן בְּכָל זְמַנִּין,
מִן־מִלְקָה וְאֵילָף. הָכִי אֶקְרִי אַחֲרוֹן, וְהָכִי
אֶצְטְרִיד לְמִקְרֵי אַחֲרוֹן, דְּאֵלְמַלְא אֶתְקְרִי מִיד
תְּנִינָא, הָא פְּתִיחוּ דְּפוּמָא לְאַתְדָּרָא בְּמִלְקַדְמִין,
וְהָהוּא בְּנִינָא אֶסְתֵּתֵר.

מְנַלְן. מִבֵּית שְׁנֵי דְאֶקְרִי אַחֲרוֹן, דְּכְתִיב, (חגי ב)
גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד חַבְדֵי הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן
הָרֵאשׁוֹן. דְּהָא מִן־מִלְקָה וְאֵילָף, אַחֲרוֹן אֶקְרִי, דְּהָא
לֹא יְהִי פְּתִיחוּ דְּפוּמָא, דְּהָהוּא בְּנִינָא יִנְפוּל,
וְיִתְתְּדֵר בְּמִלְקַדְמִין.

אוֹף הָכִי דָא, אַחֲרוֹן קָרִינֵן לֵיהּ. וְכַגֵּן כַּד כְּתִיב,
לֹא יוּכַל בְּעֵלְהּ הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְחָה לְשׁוּב
לְקַחְתָּהּ. לֹא יוּכַל, לֹא יִקְחָנָה מִכְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי
לֹא יוּכַל. אֵלָּא כִּינֵן דְּהָאִי אֶתְתָּא אֶתְדִבְקַת
בְּאַחֵר, וְנִחְתַּת לְאַשְׁתַּעְבְּרָא בְּדַרְגָּא תַתָּא, לֹא

מִזְיֵן לְנוּ? מִבֵּית שְׁנֵי שְׁנִקְרָא אַחֲרוֹן, שְׁכְתוּב (חגי ב) גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד חַבְדֵי הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. שְׁהֵרִי מִרֵאשׁוֹן וְאֵילָף נִקְרָא אַחֲרוֹן, שְׁהֵרִי לֹא יְהִי פְּתִיחוּן פֶּה שְׁאוֹתוֹ בְּנֵן יִפֵּל וְיִחְזֹר כְּמִקְדָּם.

אִף זֶה כַּד, אַחֲרוֹן קוֹרָאִים לוֹ. וְלִכֵּן כְּתוּב לֹא יוּכַל בְּעֵלְהּ הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְחָה לְשׁוּב לְקַחְתָּהּ. לֹא יוּכַל? לֹא יִקְחָנָה הִיָּה צְרִיד לְהִיּוֹת! מַה זֶה לֹא יוּכַל? אֵלָּא כִּינֵן שְׁהֵאשֶׁה הַזֶּה נִדְבָקָה בְּאַחֵר וְנִרְדָּה לְהַשְׁתַּעֲבֵד בְּדַרְגָּה תַתְּחוּנָה, לֹא רוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁשׁוּב מִדְּרָגְתוֹ לְתַת פְּרִי וְלִהְדָּבֵק בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁאִינָה שְׁלוֹ.

בְּעֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ יְתוּב מִדְּרָגָא
 דִּילֵיהּ, לְמִיחָב אִיבָא, וְלֹא תִדְבְּקָא בְּתַחוּמֵי דְרָגָא
 דִּילָאוּ דִּילֵיהּ.

וְתָא חַוִּי, אִי הָא אִתְתָּא לָא אִתְנַסִּיבַת, אֲפִילוּ
 תַזְנָה בְּכַל גּוּבְרִין דְּעֲלָמָא, אִי בְּעֵי בַעֲלָה
 יְתוּב לְגַבְתָּהּ, אֲבָל אִי אִתְדְּבַקָא בְּנִשְׁוֹאִין לְאַחַר, (נ"א
 ואחר) דָּא (האי) לֹא יוּכַל לְשׁוּב לְדְרָגָא קְדָמָא, דִּתְנִיחַ
 בְּקַדְמִיתָא לְגַבְתָּהּ. לֹא יוּכַל וְדָא לְאַתְבָּא לְתַחוּמֵי
 דְרָגָא לְעֲלָמִין.

אֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִטְמָאָה. תְּנִינן, דְּהִטְמָאָה בְּלִבֵּיהּ.
 אִי חָבִי, אֲפִילוּ אִי תִתְרַחַק וְתַזְנָה בְּלָא
 נִשְׁוֹאִין. אֲלָא, בִּינֵן דְּאִתְדְּבַקַת לְאַחַר, הָא קְבִילַת
 עֲלָה חוּלְקָא דִּתַּחוּמֵי סַטְרָא, וְבַעֲלָה (דף ק"ג ע"ב)
 קְדָמָא דְּאִיהוּ מִסַטְרָא אַחְרָא טָבָא דְטוּב, לָא יְהִיא

ובא ראה, אם האשה הזו לא נשאת, אפלו תזנה עם כל האנשים שבְּעוֹלָם -
 אם רוצה בעלה, ישוב אליה. אבל אם נדבקה בנשואין לאחר, (ואחר) זה
 (זה) לא יוכל לשוב לדרגתו הראשונה שהיה בתחלה אליה. לא יוכל ודאי
 להשיב אותה הדרגה לעולמים.

אֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִטְמָאָה. שְׁנִינן, שֶׁהִטְמָאָה בְּלִבּוֹ. אִם כֹּה, אֲפִילוּ אִם תִּתְרַחַק
 וְתַזְנָה בְּלִי נִשְׁוֹאִין? אֲלָא בִּינֵן שְׁנִדְבְּקָה לְאַחַר, הֲרִי קְבִילָה עֲלֵיהּ אֶת הַחֶלֶק
 שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד, וּבַעֲלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא מִצַּד אַחַר טוֹב שֶׁל טוֹב, לֹא יִהְיֶה לוֹ
 בַּה חֶלֶק לְעוֹלָמִים, וְלֹא יִרְבֶּה כָּלֵל אֶת אוֹתוֹ מִקוּם. הֲרִי אִם שִׁלְחָה הָאִישׁ
 הָאֲחֵרוֹן אוֹ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן - לְרִאשׁוֹן אֲסוּרָה, אֲבָל לְשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם
 מִתְּתַר. אוֹלַי תִּמְצָא מִקוּם כְּמוֹ מִקְדָּם, וְאַחֲרוֹן יְקוּם וְיִזְדוּג עִמָּה.

לִיָּה בַּהּ חוֹלְקָא לְעֵלְמִין, וְלָא יִפִּישׁ כְּלָל לְתַהוּא
 אַתָּר. הָא אִם שְׁלַחָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, אִו כִּי יִמּוֹת
 הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, לְקַדְמָאָה אִסּוּרָא, אֲבָל לְשֵׁאר בְּנֵי
 נְשָׂא, תִּשְׁתַּרְי. דִּילְמָא תִּשְׁבַּח אַתָּרָא בְּמִלְקַדְמִין,
 וְאַחֲרוֹן יִקּוּם דִּיזְדוּג בְּתַרְתָּה.

מָאן דְּאִית לִיה בְּנִין מְאִתְתִּיה קְדָמִיתָא, וְאַעִיל
 הָא לְגוּ בִּיתִיה, תַּהוּא יוֹמָא אַתְדַּבֵּק
 בְּחַרְבָּא קְשִׂיא דְּמַתְּהַפְכָּא, בְּגִין תְּרִין סְטָרִין. חַד,
 דְּהָא תְּרִין דְּחַת לִזְוֹן לְבַר, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ תְּלִיתָאָה.
 וְתוּ, מָאנָא דְּאַשְׁתַּעְבַּד (נ"א דַּאשְׁתַּתַּף) בֵּיה אַחַר, הִיךְ
 יִיְתִי אִיהוּ לְמִיתֵב בֵּיה רוּחָא דִּילִיָּה, וְיִשְׁתַּתַּף
 בְּתַרְתָּה, וְיִתְדַבֵּק בָּהּ. לָאו דְּאִיהוּ אִסּוּרָא, אֲבָל וְדָא
 שְׁתוּפָא בִּישָׂא אִיהוּ לְגַרְמִיָּה. (כדאמרן)

רְבִי לְוִיטָס אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ, הִנּוּחַ חִייד וּמַתְּלוּצִין עַל
 אַתְתָּא דָּא, כַּד חָמִי מָאן דְּאִזְדוּג בְּתַרְתָּה, וְתַנּוּחַ

מִי שֵׁישׁ לוֹ בְּנִים מְאִשְׁתוּ הִרְאִשׁוּנָה וּמְכַנִּים אֶת זֶה לְתוֹף בֵּיתוֹ, אוֹתוֹ הַיּוֹם
 הוּא נִדְבֵק בְּחֶרֶב קָשָׁה שְׂמַתְהַפְכָת בְּשִׁבִיל שְׁנֵי צְדָדִים. אַחַד - שְׁהֵרִי שְׁנִים
 הִיא דְּחַתָּה הַחֻצָּה, וְעַכְשָׁו הוּא הַשְּׁלִישִׁי. וְעוֹד - כְּלִי שְׁהַשְׁתַּעְבַּד (שְׁהַשְׁתַּתַּף)
 בּוֹ אַחַר, אִיךְ הוּא יְבֵא לְתַת בְּהַ רוּחוֹ שְׁלוֹ וְיִשְׁתַּתַּף עִמָּה וְיִדְבֵק בָּהּ? לֹא
 שְׁהִיא אִסּוּרָה, אֲבָל וְדָא שְׁתוּפָא רַע הוּא לְעַצְמוֹ (כְּמוֹ שְׁבַארְנוּ).

רְבִי לְוִיטָס אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ הִנּוּחַ חִייד וּמַתְּלוּצִין עַל הָאִשָּׁה הַזֶּה, כְּשֶׁרָאָה מִי
 מְזוּדָג עִמָּה, וְהִנּוּחַ אוֹמֵר, (מְשַׁלֵּי לֹא) וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן כְּתוּב. מִי שְׁנִדְבַקְתָּ
 בּוֹ בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, אַחַר כֵּךְ הִיא צְחוּק.

אָמַר, (משלי לא) וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן פְּתִיב, מֵאֵן
 דְּאִתְדַבְּקַת בֵּיהּ בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, חֵיוֹבָא אִיהִי לְבִתְר.
 הַשְׁתָּא, אִית לְאַחֲדָא וּלְעֵינָא, עַל אֲתֵר (נ"א אילנא)
 חַד רַב וְעֲלָאָה, דִּתְנִיחַ בְּעֲלָמָא, וּגְזָא
 וְשָׂרְשָׂא דְקִשּׁוּט, וְאִיהִי עוֹבַד אָבִי יְשִׁי אָבִי דְדוּד.
 דְהָא אֲתֵמַר דְאַחֲרוֹן הָוֵה, הֵיךְ נָפַק שָׂרְשָׂא דְקִשּׁוּט,
 מִגּוֹ אֲתֵר דָּא.

אָלָא, עוֹבַד אֲתֵתְקַן בְּתִקּוּנָא עֲלָאָה, וְאַחֲדָר
 שָׂרְשָׂא דְאִילָנָא דְקָא אֲתֵתְפַךְ, עַל תְּקוּנִיה,
 וְאִסְתְּלִיק בֵּיהּ, וְאֲתֵתְקַן בְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דָּא אֲקָרִי
 עוֹבַד. מַה דְלָא זְכוּ הָבִי, שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא.

אָתָּא אִיהִי, פְּלַח וְאַעֲדַר עֲקָרָא וְשָׂרְשָׂא דְאִילָנָא,
 וְנָפַק מֵאַנְפִּין מְרִירָן, וְאַחֲדָר (נ"א ואעדד) וְאֲתֵתְקַן

עֲקָשׁוּ יֵשׁ לַחֲזוֹר וּלְעֵין עַל מְקוּם (נ"א אילו) אַחַד גְּדוֹל וְעֲלִיוֹן שְׁהִיָּה בְּעוֹלָם,
 וְגֻזַּע וְשָׂרְשׁוֹ שֶׁל אָמֹת, וְהוּא עוֹבַד אָבִי יְשִׁי אָבִי דוּד, שְׁהִרִי נְאֻמַּר שְׁהִיָּה
 אַחֲרוֹן, אִיךְ יֵצֵא שָׂרְשׁוֹ אָמֹת מֵהַמְּקוּם הַזֶּה?
 אֵלָּא עוֹבַד נִתְקַן בְּתִקּוּן עֲלִיוֹן, וְחֲזַר הַשָּׂרְשׁוֹ שֶׁל הָאִילָן שְׁהֵתְפַךְ עַל תְּקוּנוֹ,
 וְהִתְעַלָּה בּוֹ וְהִתְתְּקַן כְּרֵאוּי, וְעַל זֶה נִקְרָא עוֹבַד, מַה שְׂלָא זְכוּ כִּךְ שְׂאֵר
 בְּנֵי הָעוֹלָם.

הוּא בָּא, עֲבַד וְעַדְר אֵת עֲקָר וְשָׂרְשׁוֹ הָאִילָן, וְיֵצֵא מֵהַפְּנִים הַקְּרוּיִם, וְחֲזַר
 וְנִתְקַן בְּנוֹף שֶׁל אִילָן אַחַר עֲלִיוֹן. בָּא יְשִׁי בְּנוֹ וְחֻזַּק אוֹתוֹ וְתִקְּנוֹ אוֹתוֹ, וְנִאֲחַז
 בְּעַנְפֵי הָאִילָן הָעֲלִיוֹן הָאֲחֵר, וְחִבֵּר אִילָן בְּאִילָן, וְהִסְתַּבְּכוּ זֶה בְּזֶה. כִּיּוֹן שְׂבָא
 דוּד, מִצָּא אִילָנוֹת מְסֻבָּכִים וּמְאַחֲדִים זֶה בְּזֶה. אִזְ יִרְשׁ הַשְּׁלֵטוֹן בְּאַרְצוֹ, וְעוֹבַד
 גְּרַם אֵת זֶה.

בְּנוֹפֵא דְאִילָנָא אַחְרָא עֲלָאָה, אַתָּא יִשִּׁי בְרִיהַ, וְאַחֲסִין לִיהַ, וְתַקִּין לִיהַ, וְאַתְּאַחַד בְּעַנְפֵי (קע"ה ע"ב) דְאִילָנָא אַחְרָא עֲלָאָה, וְחִבֵר אִילָנָא בְּאִילָנָא, וְאַסְתַּכְּבוּ דָא בְּדָא. בִּינֵן דְאַתָּא (קע"ע ע"א) דְדוּד, אֲשַׁבַּח אִילָנִין בְּמַסְתַּכְּבֵן וּמַתְאַחַדֵן דָא בְּדָא, בְּדִין יְרִית שְׁלֹטְנֵי בְּאַרְעָא, וְעוֹבֵד גְּרִים דָא.

בְּבַח הַחֹזֵא סָבָא וְאָמַר, אִי סָבָא סָבָא, וְלֵא אִמְנֵא לָךְ, דְעָלִית בִּינְפֵא רַבָּא, הַשְׁתָּא אַנְתָּ הוּא גִו תְּחוּמֵי רַבְרַבִּין, אַתְתַּקֵּן לְסִלְקָא. סָבָא סָבָא, אַנְתָּ גְרַמְתָּ דָא, דְאַלְמֵלֵא הַוִּית שְׁתִּיק בְּקַדְמֵיטָא, הָוּה יַאוּת לָךְ, אֲבָל הַשְׁתָּא לָא יְכִילִית וְלִית מָאן דְאַחִיד בִּידְךָ, אֲלֵא אַנְתָּ בְּלַחֲדוּךָ. קוּם סָבָא וְאַסְתַּלַּק בְּסַלְיָקוּ.

עוֹבֵד דָא, אַתְתַּקֵּן וְנִפְק מִגִּו חֲקַל בִּישָׂא, דְגוֹבִין בִּישִׁין. אַתָּא יִשִּׁי בְרִיהַ, וְאַתְתַּקֵּן וְאַעְדֵר

בְּכַה אוֹתוּ זְקוּ וְאָמַר, אִי זְקוּ זְקוּ, וְלֵא אֲמַרְנוּ לָךְ שְׁנַכְנַסְתָּ לָּם הַגְּדוּל! עַכְשׁוּ אַתָּה הוּא בְּתוּף הַתְּחוּמוֹת הַגְּדוּלִים. הַתְתַּקֵּן לְעָלוֹת. זְקוּ זְקוּ, אַתָּה גְרַמְתָּ לָזָה, שְׂאֲלֵמֵלֵא הֵייתָ שׁוֹתֵק בְּתַחֲלָה, הֵיךְ נָאָה לָךְ, אֲבָל עַכְשׁוּ לֹא יְכַלֵּת וְאִין מִי שְׂיֵאחִז בִּידְךָ, אֲלֵא אַתָּה בְּלַבְדְּךָ. קוּם זְקוּ וְעֲלֵה בְּמַעְלָה.

עוֹבֵד זֶה הַתְתַּקֵּן וַיֵּצֵא מִתּוֹף שְׂדֵה רַע שֶׁל בּוֹרוֹת רַעִים. בָּא יִשִּׁי בְנוֹ וְהַתְתַּקֵּן וְעָדֵר אֶת הָאֵילָן, וְעַם כָּל זֶה, (וְעוֹבֵד) זֶה סוּד הַסּוּדוֹת, וְלֹא יִדְעֵתִי אִם אֲמַר וְאִם לֹא אֲמַר. אֲמַר דְבְרִיךָ, זְקוּ, וְדַאי אֲמַר, בְּזֵה יְדוּעִים כָּל שְׂאֵר בְּנֵי הַגְּלָגוּל. (עוֹבֵד הַתְתַּקֵּן אֵילָן, וְעַם כָּל זֶה שֶׁהַתְתַּקֵּן אֵילָן) עוֹבֵד עִם כָּל זֶה הַתְתַּקֵּן אֵילָן. כְּשָׁבָא

אֵילָנָא, וְעַם כָּל דָּא, (ועובד) דָּא רָזָא דְרִזּוּן, וְלֵא
 יִדְעָנָא אִי אֵימָא, אִי לֹא אֵימָא. אֵימָא מִיִּלְךָ סָבָא,
 וְדֵאֵי אֵימָא, בְּדֵא יִדְעָן כָּל שְׂאֵר בְּנֵי בְּגִלְגּוּלָא.
 (נ"א עובד אילנא אתקין) עוֹבֵד עִם כָּל דָּא אֵילָנָא אֲתִקִּין.
 כִּד אֲתָא דְזוּד מַלְכָּא, בְּאֵילָנָא תַתְּאָה דְנִיבְקָא
 אֲשֶׁתָּאֵר, וְאַצְטְרִיךְ לְקַבְלָא (בראשית קס"ה ע"א) תִּיִן
 מְאַחְרָא, וּמָה אִי הָאֵי דְאֲתִתְקִין, וְאַתְקִין כְּלָא,
 הָכִי. שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא דְאֲתִיִן בְּגִלְגּוּלָא, דְלֵא יִבְלִין
 לְאֲתִתְקִנָּא הָכִי, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

בְּכָל סְטְרִין אֲתַהֲפֵךְ בְּגִלְגּוּלָא. פְּרִין הָכִי הָוָה. בְּעִז
 הָכִי הָוָה. עוֹבֵד הָכִי הָוָה. (ס"א ועם כל דא אילנא
 אֲתִתְקִין) וּבְכָלָא נָפִיק אֵילָנָא מִסְטְרָא דְרַע, וְאַתְדַּבֵּק
 לְבַתֵּר בְּסְטְרָא דְטוֹב. בְּקַנְמִיתָא, (בראשית לח) וַיְהִי
 עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. (אוונן אוף הכי) מַחְלִין אוּף הָכִי,

זוּד הַמְלִיךְ, נְשֵׂאֵר בְּאֵילֵן הַתְּחַתּוֹן שֶׁל הַנְּמֻכָּה, וְהַצְטְרִיךְ לְקַבֵּל חַיִּים מֵאַחַר.
 וּמָה אִם זֶה שֶׁהַתְּתִקֵּן וְהַתְּקִין הַכֹּל כִּף - שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁבָּאִים בְּגִלְגּוּל,
 שְׂלֵא יְכוּלִים לְהַתְּתִקֵּן כִּף, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

בְּכָל הַצְדָּדִים מִתְהַפֵּךְ בְּגִלְגּוּל. כִּף הִיָּה פְּרִין. כִּף הִיָּה בְּעִז. כִּף הִיָּה עוֹבֵד.
 (ועם כל זה האילן נתקן) ובכל יוצא אילן מצד הרע, ואחר כך נדבק בצד הטוב.
 בַּתְּחִלָּה, וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. (אוונן אף כד) מַחְלִין אִף כִּף וְלֹא כֹל כִּף.
 אָבֵל בְּאֵלָה הַתְּעַכֵּל הָרַע, וַיֵּצֵא אַחַר כִּף טוֹב, (יצא) אוֹתוֹ שֶׁכְּתוּב בּוֹ (שְׁמוּאֵל
 א טז) וְטוֹב רָאִי. וְה' עִמּוֹ. עִכְשָׁו עוֹמֵד אֵילֵן תְּחַתּוֹן עַל תְּקוּנּוֹ, וּמְלִיךְ אֱלֹהִים
 עַל גּוֹיִם.

קעב זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום כד אדר [יום 172 בשנה] סבא דמשפטים

וְלֹא כָּל בֶּן־בְּנֵי אֲבֹתָיִךְ בְּחַנּוּךְ אֶתְעַבְרָה רָע, וְנִפְיָךְ מִזֶּבֶב
לְבַתֵּר, (נפק) תְּהוּא דְכַתִּיב בִּיהַ, (שמואל א טז) וְמִזֶּבֶב
רְאִי. (שמואל א טז) וַיְהוּא־לֵיהּ עֲמוּז. הָבֵא קַיִמָא
אֵילָנָא תַתָּאָה עַל תְּקוּנֵיהּ, וּמִלְךְ אֱלֹהִים עַל גִּוִּים.

בְּשִׁירוֹתָא דְכָלָא, מַעְקָרָא וַיִּסּוּדָא עֲלָאָה,
אֲשֶׁתְּרֵשׁוּ דְרִגּוּן, רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי
יְהוּדָה, מַה כְּתִיב בִּיהַ, (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת
יְהוָה, וְכַתִּיב וַתַּעֲמוּד מִלְּדָת. הֵינְנִי (ישעיה נד)
רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה. בְּגִין דְּכַד אֲתִילִיד יְהוּדָה,
נִפְקַת נִיקָבָא מִתְּדִבְקָא בְּדַבְרָא, וְלֹא הוּת עַל
תְּקוּנָהָא אֲנִפִין בְּאֲנִפִין, וְלֹא אֲתַבְּשַׁרְת לְאוּלְדָא בִּינּוּן
דְּנִסְר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְאֲתַקֵּן לָהּ, (ס"א אֲנִפִין
בְּאֲנִפִין) בְּרִין אֲתַבְּשַׁרְת לְאוּלְדָא.

וּבְסַפְרָא דְחַנּוּךְ, וַתַּעֲמוּד מִלְּדָת, לָאו עַל
לָאָה אֲתַמַּר, אֲלֵא עַל רַחֵל

בְּרֵאשִׁית הַכֹּל, מַעְקָר וַיִּסּוּד עֲלִיוֹן הַשְּׁתֵּרֵשׁוּ דְרִגּוּת, רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי יְהוּדָה.
מַה כְּתוּב בּוֹ? (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה'. וְכַתוּב וַתַּעֲמוּד מִלְּדָת. הֵינְנִי
(ישעיה נד) רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה. מִשׁוּם שְׁקִשְׁנוּלְד יְהוּדָה, יִצְאָה נְקֵבָה דְּבִקּוּהָ
בְּזָכָר, וְלֹא הֵיִתָּה עַל תְּקוּנֵיהּ פְּנִים בְּפְנִים וְלֹא הִכְשָׁרָה לְלָדָת. בִּינּוּן שְׁנִסְר אוֹתָהּ
הַקְּדוּשׁ בְּרִידָה הוּא וְהִתְקִין אוֹתָהּ, (פְּנִים בְּפְנִים) אֲזֵי הִכְשָׁרָה לְהַתְּעַבֵּר וּלְלָדָת.

וּבְסַפְרֵי שֶׁל חַנּוּךְ, וַתַּעֲמוּד מִלְּדָת לֹא נְאֻמַר עַל לָאָה, אֲלֵא נְאֻמַר עַל רַחֵל,
אוֹתָהּ שְׁמַבְכָּה עַל בְּנֵיהּ, אוֹתָהּ שְׁנִשְׁרָשָׁה בִּיהוּדָה - יְהוּ ד"ה. וַתַּעֲמוּד מִלְּדָת,

אֲתָמָר, הָיָה דְמִכְבָּח (דף ק"ד ע"א) עַל פְּנֵיהָ, הָיָה
דְאִשְׁתְּרֵשֶׁת בִּיהוּדָה: יְהוֹי ד"ה. וְתַעֲמֹד מְלֻדָּת,
דְּהָא לָא אֲתִתְקַנָּא.

בְּקַדְמֵיתָא, דִּיּוֹקְנָא דִּלְעֵילָא הוּחַ בְּלָא רְאוּבֵן: או"ר
ב"ן. (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר,
יְמִינָא אוֹר. (ב"ו) שְׁמַעוֹן שְׁמַאֲלָא אוֹר בְּתַחוּמֵי סִינָא
דְדַחְבָּא בְּתַרְיָה שֵׁם עֹז. ל"ו: חַבְרָא דְכָלָא,
לְאִתְחַבְּרָא מִתְרִין סְטְרִין. יְהוּדָה: נִקְבָּא בְּתַרְיָ
דְכַוְרָא מִתְדַבְּקַת, יְהוֹי, דָּא דְכַוְרָא. ד"ה, דָּא נִקְבָּא
דְתוֹת בְּתַרְיָה.

ד"ה, אֲמַאי ד"ה. אֲלָא ד', בְּאִתְדַבְּקוּתָא דְרַע
בְּתַרְיָה, אִיְהוֹי דְל"ת, מִסְכְּנָא אִיְהוֹי, וְאֲצִטְרִין
לְאִתְבָּא בְּגַלְגוּלָא, לְאִתְעַבְּרָא תַחוּמֵי רַע, וְלְמַתְבְּלִי
בְּעַפְרָא. וְלְבַתֵּר לְצַמְחָא בְּסְטְרָא דְטוֹב, וְלְנַפְקָא
מִמְסַבְּנֵי לְעֵתִירוּ, וּבְרִין ה'. וְעַל דָּא, יְהוֹי ד"ה.

שְׁהָרִי לָא נִתְקַנָּה.

בְּתַחֲלָה דִּיּוֹקְנֵי הַכֹּל רְאוּבֵן - או"ר ב"ן. (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי אוֹר, קָמִין אוֹר. (ב"ו) שְׁמַעוֹן שְׁמַאֲלָא אוֹר, בְּאוֹתוֹ ל' סִיג שְׁהָזַב עִמּוֹ - שֵׁם
עֹז. ל"ו - חַבְרָא שֶׁל הַכֹּל לְהִתְחַבֵּר מִשְׁנֵי צְדָדִים. יְהוּדָה - נִקְבָּה עִם זְכָר
נִדְבָקָת. יְהוֹי - זָה זְכָר. ד"ה - זוּ נִקְבָּה שְׁהִיָּתָה עִמּוֹ.

ד"ה, לְמָה ד"ה? אֲלָא ד' בְּהַדְבָּקוֹת שֶׁל רַע עִמָּה הִיא דְל"ת, הִיא עֲנִיָּה,
וְצִרִיקָה לְשׁוֹב בְּגַלְגוּל לְבַעַר אֶת אוֹתוֹ וְלַהֲבַלּוֹת בְּעַפְרָא, וְאַחַר לְצַמּוֹחַ
בְּצַד הַטּוֹב וּלְצַאֵת מִעֲנֵי לְעוֹשֵׁר, וְאָז ה'. וְעַל זָה יְהוֹי ד"ה.

פּוּק סָבָא, מַגּוּ תְהוּמֵי, לָא תְדַחַל, כַּמָּה אַרְבִּין
 זְמִינִין לָךְ, בְּשַׁעְתָּא דְתַשׁוּמַט יָפֵא, בְּגִין
 לְנִיחָא בְהוּ. בָּבְה כַּמְלַקְדָּמִין וְאָמַר, מָאֲרִי דְעֶלְמָא,
 דִּילְמָא יִמְרוּן מִשְׁרַיִן עֶלְאִין, דְאַנָּא סָבָא, וּבְבִי
 בִינוּקָא. גַּלְיִ קַמְךָ, דְעַל יַמְרָךְ אָנָּא עָבִיד, וְלָא
 עָבִידנָא עַל יַמְרָא דִילִי, דְהָא בְּקַדְמִיתָא תְּוָה לִי
 לְאַסְתְּמָרָא, דְלָא אִיעִיל בִּימָא רַבָּא, וְהַשְׁתָּא בִּינִין
 דְאַנָּא בֵּיה, אִית לִי לְשַׁטְטָא בְּכַל סַטְרִין, וְלִנְפָקָא
 מִנֵּיה. (בראשית כט) יְהוֹדֶה אֶתְּהּ יוֹדוּךְ אַחִיךְ, (ס"א כולחו
 אודאן על שמא דא והיינו וכו') תִּיַיְגוּ דְאַנָּן אַמְרִין בְּרוּךְ
 אֶתְּהּ. אִיהוּ בְּרוּךְ וְאִיהוּ אֶתְּהּ, לְבִלְתֵּהוּ בְּנִי לָא אָמַר
 יַעֲקֹב אֶתְּהּ, אֶלְא לְאַתֵּר דְאַצְטְרִיךְ. דָּא אִיהוּ אֶתְּהּ.
 שְׁמָא דָּא, (נ"א ודאי אתה) יוֹדוּךְ אַחִיךְ, בְּלֵהוּ אַוְרָן לָךְ
 עַל שְׁמָא דָּא, וְדָאִי אֶתְּהּ יוֹדוּךְ אַחִיךְ, עַל

צא זקן מתוך התהומות, אל תפחד, כמה ספינות מזמנות לך בשעה
 שתשוט בים כדי לנח בך. בכה כמו מקדם ואמר, רבון העולם, אולי יאמרו
 המתנות העליונים שאני זקן ובוכה כתינוק. גלוי לפניך שעל כבודך אני
 עושה, ולא עשיתי לכבודי, שהרי בתחלה היה לי להשמר שלא אפגס לים
 הגדול, ועכשו פיון שאני בו, יש לי לשוטט בכל הצדדים ולצאת מנונו. יהודה
 אתה יודוך אחיך, (כולם מודים על השם הזה) תינו מה שאנו אומרים ברוך אתה,
 הוא ברוך והיא אתה. לכל בניו לא אמר יעקב אתה, אלא למקום שהצטרף.
 זהו אתה.

השם הזה (ודאי אתה) יודוך אחיך. כלם מודים לך על השם הזה. ודאי אתה
 יודוך אחיך, על השם הזה הסתלק ונכפה הצד האחר, משום שפשוטקרא

שָׁמָא דָּא, אִסְתַּלַּק וְאִתְכַפֵּיָא סָטֵר אַחְרָא, בְּיַן
 דְּכַד אֲתַקְרִי וְאֲדַכֵּר, הָא נִפְקַת סָטֵרָא אַחְרָא
 בְּתַרְהֵי. בְּיַן דְּאֲמַרִי אִתָּהּ, שְׁלֹטְנִי וְרַבְרַבְנֵי אִית
 לָהּ, וְסָטֵרָא אַחְרָא אִתְכַפֵּיָא, וְלֹא אִתְחַזִּיאַת תַּמְנָן.
 וְדַאי בְּשָׁמָא דָּא אֲתַרְשִׁים וְאִתְבְּרִיר מְסָטֵרָא
 אַחְרָא. וְדַא אִסְתַּלַּקְנִי וְשְׁלֹטְנִי דִּילְיָהּ, וְתַבִּירִי וְכִישׁ
 לְסָטֵרָא אַחְרָא. בְּיַן דִּיּוֹדוּךְ אַחִיךְ עַל שָׁמָא דָּא,
 אִתָּהּ, כְּדִין יְדוּךְ בְּעֵרְףְּ אִיּוֹבִיךְ, מִיַּד אִתְכַפֵּיָין
 לְנַבְכָּד, וְשָׁמָא דָּא גָּרִים.

יְדַעְנָא חֲבַרְיָא יְדַעְנָא, דְּהָא אִתָּהּ שָׁמָא דָּא, אִתָּן
 אֲמַרִין לְאַתֵּר אַחְרָא עֲלֵאָהּ, דְּכַתְיִב, (תהלים
 קי) אִתָּהּ כְּהֵן לְעוֹלָם, בְּיַמֵּינָא עֲלֵאָהּ. שְׁפִיר אִיהוּ,
 דְּהָא בְּיַן דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲוִדָן לִיָּה עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, וְזָכָה
 לְכַבְּלָא, כָּל מַה דְּאִיהוּ אָמַר, הֵכִי אִיהוּ וְשְׁפִיר.

ונזכר, הרי יוצא אתו הצד האחר. ב'יין שאומרים אתה, שלטון וגדלה יש
 לך, והצד האחר נכפה ולא נראה שם. ודאי שבשם הזה נרשם ונבחר מהצד
 האחר. וזו העליה והמקשלה שלה, ושבר ורע לצד האחר. ב'יין, ש'יודוך
 אחיך על השם הזה, אתה, אז ידך בערף איב'יך, מיך נכנעים אליך, והשם
 הזה גורם.

יְדַעְתִּי, חֲבַרִים, יְדַעְתִּי, שְׁאִתָּהּ הֵרִי הַשֵּׁם הַזֶּה, אֲתָם אוֹמְרִים לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן
 אַחַר, שְׁכַתוֹב (תהלים קי) אִתָּהּ כְּהֵן לְעוֹלָם, בְּיַמֵּינֵי הַעֲלִיּוֹן. יָפָה הוּא, שְׁהֵרִי בְּיַן
 שְׁרַבִי שְׁמַעוֹן מוֹדִים לוֹ עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, וְזָכָה לְכָל. כָּל מַה שְּׁהוּא אוֹמֵר,
 כִּי זֶה וְיָפָה.

אַבְרָם בְּדַ תְּחִוּוֹן מְטָאן לְגַבִּיּוּת, אִמְרוּ לֵיָהּ, וְאִדְכְּרוּ
לֵיָהּ, יוֹמָא דִּתְלָנְנָא, בְּדַ (צ"ז ע"ב) זְרַעְנָא פּוֹלִין,
לְחַמְשֵׁין וַתְּרִין גְּוֹנִין. דִּהָא אַתְהָ כְּהֵן, הָכָא אַתְקָשֶׁר
בּוֹס דְּבִרְכָה בִּימִינָא, בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל. וּבְגִין כְּךָ,
אַתְהָ כְּהֵן לְעוֹלָם, הָכָא אַתְקָשֶׁר בּוֹס בִּימִינָא,
בְּדָקָא יְאוּת.

וְעַל דָּא אָמַר קָרָא, יְהוּדָה אַתְהָ, לֵהֲאִי אַתְהָ
יְדוּדָא אַחִידָא, וְלֹא כְּתִיב יְהוּדָה יְדוּדָא אַחִידָא,
וְלֹא יוֹתֵר, אֶלְא עַל שְׁמָא דְאַתְ"ה. אַתְהָ, אַתְר
דָּא, אַצְטְרִידָא לְשְׁמָא דָּא, וְלֹא אַחְרָא.

יְהוּדָה, אַפָּא קְדַמְמָא, וְאַפָּא תַנְיִינָא, וְלֹא תְּהוּ
בֵּיהּ חֲלוּפָא לְעַלְמִין. וּבְגִין כְּךָ פְּרִץ
אַתְתְּקַף בֵּיהּ בְּתוֹקְפוּי, מַח דִּלְא תְּהוּ חָבִי לְכָל בְּנֵי

אַבְל כְּשִׁתְּהוּי מְגִיעִים אֵלָיו, אִמְרוּ לוֹ וְהִזְכִּירוּ לוֹ אֵת יוֹם הַשְּׁלֵג כְּשִׁזְרַעְנוּ
פּוֹלִים לְחַמְשִׁים וּשְׁנַיִם גְּוִנִים, שְׁהֲרִי אַתְהָ כְּהֵן. כָּאֵן נִקְשֶׁר כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה
בְּיָמִין בְּלִי פְרוּד כְּלָל, וּמְשׁוּם כְּךָ, אַתְהָ כְּהֵן לְעוֹלָם. כָּאֵן נִקְשֶׁר כּוֹס
בְּיָמִין כְּרָאוּי.

וְעַל זֶה אָמַר הַכְּתוּב, יְהוּדָה אַתְהָ, לְאַתְהָ הִנֵּה יְדוּדָא אַחִידָא, וְלֹא כְּתוּב יְהוּדָה
יְדוּדָא אַחִידָא וְלֹא יוֹתֵר, אֶלְא עַל שֵׁם שֶׁל אַתְ"ה. אַתְהָ - מְקוּם זֶה הַצְּטָרְךָ
לְשֵׁם הִנֵּה, וְלֹא אַחַר.

יְהוּדָה - הָאֵב הֲרֵאשׁוֹן וְהָאֵב הַשְּׁנִי, וְלֹא הִיָּה בּוֹ חֲלוּף לְעוֹלָמִים. וּמְשׁוּם כְּךָ
פְּרִץ הַתְּגַבֵּר בּוֹ בְּגַבּוּרְתּוֹ מַח שְׁלֵא הִיָּה כְּךָ לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְעַל כְּךָ בְּנִינוּ
שֶׁל דּוּד מִתְחִיל אֵת הַחֲשׁוֹב מִפְּרִץ, וְלֹא מִבְּעוּז, שֶׁהִיָּה בּוֹ שְׁנוּי. חֲבָרִים, אִם
תִּשְׁגִּיחוּ, לֹא אִמְרֵתִי דְבָרִים בְּסִתֵּר, וְאַף עַל גַּב שְׁהֵם נִסְתָּרִים.

עֲלֵמָא. וְעַל דָּא בְנֵינָא דְדָדוּ, שְׂאָרֵי חֻשְׁבָּנָא
מְפָרְץ, וְלֹא מִבְּעוּ, דְּהָהּ בֵּיהּ שְׁנוּיָא. תְּכַרְיָיא, אִי
תְּשַׁחֲחִין, לָאוּ מַלְיִין בְּסִתְיֵמוּי קָא אֲמִינָא, וְאִף עַל גַּב
דְּסִתְיֵמִין אֵינֻן.

וְעַל דָּא, יְהוּדָה רְנוּחַ שְׂמָא דָּא, דְּאֶקְרִי אֶתָּה.
קָם עַל בּוּרְיָהּ זְמָנָא קְדָמָאָה, וְזְמָנָא תְּנֵינָא,
וְלֹא אֲשַׁתְּנִי לְעֵלָם. וּבְנֵי דִיהוּדָה וְזִרְעָא דִילֵיהּ,
אוּדָן וְאֶמְרִין כִּי אֶתָּה אָבִינוּ. מַח דְּלִית חָבִי
לְשְׂאָר בְּנֵי גְלַגּוּלָא לְעֵלְמִין. שְׂאָר בְּנֵי גְלַגּוּלָא,
תְּרִין אַבְתָּן, תְּרִין אַמְתָּן, אִית לֹון גִּזּוּן לְבְנֵינָא.
וְרִזּוּן אֵלִין, בְּעַמְּקֵי יַמָּא, בְּלִבָּא דְּתַחֲוּמֵי אֵינֻן,
מֵאן יָבִיל לְאַפְקָא לֹון. קוּם סָבָא, אַתְּנַבְּר וְאַתְקַבֵּר
בְּתוּקְפֵךְ, אֶפְיָךְ מְרַגְלִין מִגּוּ תַחֲוּמֵי.

בְּעוּ, אַתְחֲוִי דְּהָהּ בֵּיהּ שְׁנוּיָא, כִּד ע"ב
לְעוּבְר, דְּהָא עוּבְר (ס"א עובדא) בְּשְׁנוּיָא

ועל כך יהודה הרויח את השם הזה שנקרא את"ה. עמד על בריו פעם
ראשונה ופעם שנייה ולא השתנה לעולם. ובני יהודה וזרעו מודים ואומרים
כי אתה אבינו, מה שאין כן לשאר בני הגלגול לעולמים. שאר בני הגלגול,
שני אבות, שתי אמהות, יש להם גון לבנון. וסודות הללו בעמקי הים, הם
בלב התהומות, מי יכול להוציא אותם? קום זקן, התגבר והתחזק בחזקו
והוצא מרגליות מתוך התהומות!

בעז נראה שהיה בו שנוי פשהוליד את עובד, שהרי עובד (מעשה) הוא בשנוי.
לא כך. אבצן הוא בעז, הוא האב הראשון שלא עשה שנוי. ואם תאמר

הוא. לָאוּ חָבִי. אֲבָעִין הוּא פִּעִז, הוּא אֲפָא קְדָמָא, דְּלָא עֵבֵד שְׁנַיָא. וְאִי תִימָא, אִיהוּ תָּוָה, וְדַאי בְּד אֲתַעֵר לְעוֹבְדָא דָּא, בֵּיה תָּוָה, מֵאן דִּהוּא תִּקְוָה בְּאֲרָיָא וּבְלִיתָא בֵּיה תָּוָה. בְּגִין דְּלָא (דף ק"ד ע"ב) לְחַוֵּי שְׁנַיָא בֵּיה בְּדוּד, וְאֲתַתְּדֵר מְלָה לְעַקְרָא קְדָמָא, בְּגִין דִּיהָא בְּלָא מֵאֲפָא חֲדָא, וְשִׁלְשָׁלָא חֲדָא. וּבְלָא חֲד, וְלָא תָּוָה שְׁנַיָא בְּגִלְגוּלָא דְזֻרְעָא דְדוּד. וְעַל דָּא, אֲתָה מְרִישָׁא וְעַד סוּפָא, בְּלָא שְׁנַיָא בְּלָל.

הַשְׁתָּא, נִפְקַת סָבָא, מֵעַמְמִין לָבָא דִּימָא. יְהוּדָה אֲתָה, וְדַאי מְרִישָׁא וְעַד סוּפָא וְלָא אֲתַחֲזִי לְבַל שְׁאֵר בְּנִין, לְאֲתַקְרֵי אֲתָה, אֲלָא לִיה בְּלַחֲזוּי. וּבָאָה חוּלְקִיה דְדוּד, דְּהָבֵי אֲתַבְרִיר, וְאֲסַתְּלֵק מִשְׁאֵר עַקְרָא דִּבְנֵי נִשָּׂא בְּאֲרַעָא.

יְדוּדָה אַחִיָּה, יְדוּדָה כָּל בְּנֵי עַלְמָא מִכְּעֵי לִיה, מֵאִי טַעְמָא אַחִיָּה. אֲלָא אֲרַח כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לָא

שהוא הִיָּה, וְדַאי כְּשֶׁהֲתַעֲוֹרֵר לְמַעֲשֵׂה הָזֶה הִיָּה בו, מִי שֶׁהוּא גְבוּר כְּאָרִי וּכְלִבֵּי הִיָּה בו, כְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה שְׁנוֹי בְּדוּד, וְחֹזֵר הַדְּבָר לְעַקֵּר הַרְאֵשׁוֹן כְּדֵי שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה מֵאֵב אַחַד, וְשִׁלְשָׁלַת אַחַת. וְהַכֹּל אַחַד, וְלֹא הִיָּה שְׁנוֹי בְּגִלְגוּל שֶׁל זֶרַע דוּד. וְעַל זֶה אֲתָה, מְרִישָׁא וְעַד סוּף, בְּלֵי שְׁנוֹי כָּלֵל.

עֲכָשׁוּ יְצֵאתָ זְמַן מַעֲמֹק שֶׁל לֵב הַיָּם. יְהוּדָה אֲתָה, וְדַאי מְרִישָׁא וְעַד סוּף, וְלֹא רְאוּי לְכָל שְׁאֵר הַבָּנִים שֶׁיִּקְרְאוּ אֲתָה, אֲלָא לוֹ לְבַדּוֹ. אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל דוּד שֶׁכָּפֵר נִבְחַר וְהִתְעַלָּה מִשְׁאֵר הַעֲקָר שֶׁל אָדָם בְּאֲרַץ.

יְדוּדָה אַחִיָּה, יְדוּדָה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה הַטַּעַם אַחִיָּה? אֲלָא

מִתִּיבְמִין לְגִלְגָּלִיָּא, אֵלָא מִסְטָרָא דְאַחִין, וְאַחָא
 אֲוֵרְמִן לְיִבּוּמָא, (ואתה בגרמך, אזדמנת ליבומא.) וְהָכָא
 בְּלָחֵז אַחִיךָ יוֹדוּךָ, דִּילָא יִשְׁתַּלְשַׁל מִנְיֵיהּ, וְלָא מִחַד
 מִנְיֵיהּ, שְׁלִשְׁוֹלָא דְמַלְכוּ, אֵלָא אַתָּה בְּלַחֲוֹךָ.
 אַתָּה, מִרִּישָׁא וְעַד סוּפָא אַתָּה עֲבַדְתָּ, וּמִינָךְ נָפַק,
 כֶּךָ שְׁלִשְׁוֹלָא וְגִזְעָא (דיוקנא וגופא) דְאַרְיָה.

בְּנִידָא, בְּנֵי אַרְיָה, דִּילָא אַתְּעַבְרוּ לְשִׁנְיָא דְאַחִיךָ,
 לָא אַתְחַלְפוּ לְטָלָה, וְלָא לְשׁוּר, וְלָא לְגַרְיָ,

יום טו
 חודש

שְׁדָרְךָ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא מִתִּיבְמִים לְגִלְגוּל אֵלָא מֵהַצַּד שֶׁל הָאֲחִים, וְהָאֵחָ
 מִזְמִן לְיִבּוּם, (ואתה בעצמך הזדמנת ליבום), וְכָאן כָּל אַחִיךָ יוֹדוּךָ, שְׁלֹא יִשְׁתַּלְשַׁל
 מֵהֶם וְלֹא מֵאֶחָד מֵהֶם שֶׁלְשַׁלְתָּ הַמְּלוּכָה, אֵלָא אַתָּה לְבַדְךָ. אַתָּה מֵרֹאשׁ וְעַד
 סוּף אַתָּה עֲשִׂיתָ, וּמִמּוֹךְ יֵצֵא כָּל הַשְּׁלִשְׁלֵת וְגִזְע (דמוות וגוף) שֶׁל הָאֲרִיָּה.

בְּנִידָא בְּנֵי אַרְיָה, שְׁלֹא עֲבָרוּ לְשִׁנּוּי שֶׁל אַחִיךָ, לֹא הִתְחַלְפוּ לְטָלָה וְלֹא לְשׁוּר
 וְלֹא לְגַרְיָ וְלֹא לְשׁוּם דְיוֹקָן אַחֵר, אֵלָא אַרְיָה הִתְחִיל לְבָנוֹת, וְאַרְיָה סִים אֶת
 הַבְּנִין. כָּל הַשְּׁלִשְׁלֵת שֶׁלָּךְ הֵם בְּנֵי אַרְיָה, שְׁאֵלְמָלָא בָּא גִלְגוּל מֵצַד אַחִיךָ,
 יִתְחַלְפוּ כָּל הַדְיוֹקְנָאוֹת וְיִתְעַרְבוּ אֵלָה בְּאַלְהָ. וְלִכֵּן יוֹדוּךָ אַחִיךָ, שְׁלֹא הָיָה
 אֶחָד מֵהֶם בְּגִלְגוּל הַשְּׁלִשְׁלֵת שֶׁל בְּנִידָא. יָדָךְ הָרַם, שְׁלֹא הָיָה בְּךָ עַרְבוּבָיָה
 אַחֲרֵת מֵהֶם. וְהֵינּוּ מִטְרָף בְּנֵי עֲלִיתָ, שְׁלֹא הָיָה טְרָף לְאַחֵר עַל שְׁלַחְוִיךָ. כְּרַע
 - בְּמִיתֵת עַר. רִבְצִין - בְּמִיתֵת אוֹנוֹן. אַחֵר כְּךָ הִתְגַּבֵּר כְּפָרִי לְהִקִּים אֶת פְּרִצִין,
 וְכִלְבִּיא לְהִקִּים אֶת זָרַח. מִי יְקִימוֹנוּ? שְׁכֵתוֹב (בראשית לח) וְלֹא יִסַּף עוֹד
 לְדַעְתָּהּ, וְתִרְגוֹם: וְלֹא פָסַק. מִי יְקִימוֹנוּ, מִי הוּא שְׁאֵמֹר אֲסוּרָה אִשָּׁה זו. מִי
 הוּא שְׁאֵמֹר, הוּאִיל וְהַשְּׁלִימָה אֶת צְרָקְיָה, לֹא הִצְטַרְכָּה לָךְ יוֹתֵר, יְבִמָּה זו,
 כִּיֹּן שֶׁהַשְּׁלִימָה דְרָקְיָה, לֹא הִצְטַרְכָּה לָךְ יוֹתֵר, וְנִרְאִית לְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה. אָבֵל מִי
 יְקִימוֹנוּ, וְדָאִי שְׁמִשְׁם וְהִלְאָה הִיא שְׁלוּ, שְׁהֵרִי הוֹצִיאָה מִי שְׁמִכְשֵׁכַשׁ בְּמַעֲיָה.
 סוּד נִסְתָּר כָּאן, אַחִי הָאֲדָם לְמָה? וְעוֹד, יְהוּדָה שֶׁהָיָה אָבִיו לְמָה? אֵלָא אוֹתוֹ
 שְׁמִכְשֵׁכַשׁ בְּמַעֲיָה רוּאָה שְׁמִי שְׁשׁוּמֵר אוֹתוֹ, מִקְטָרְגַּל עֲלִיו קְטָרוּגִים בְּכָל
 הַצְּדָדִים וְרוּצָה לְצִאת. כִּיֹּן שְׁיֵצֵא, מִזְמִין אַחֵר אוֹתָהּ רוּחַ אַחֲרֵת, וְכָבִאים

וְלֹא לְשֵׁם דְּיִזְקֵנָא אַחְרָא, אֶלְיָא אַרְיָה שְׁאֲרִי לְמִבְנֵי,
וְאַרְיָה סַיִם בְּנֵינָא. כֹּל שְׁלֹשְׁוֹדָךְ, בְּנֵי אַרְיָה נִינְהוּ.
דְּאֵלְמַלְיָא אַתָּא גְּלַגְלִיָּא מְסַטְרָא דְאַחוּדָךְ, וְתַחֲלָפּוּן
כֹּל דְּיִזְקֵנִין, וְיַתְעַרְבּוּן אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ. וְעַל דָּא יוֹדֵךְ
אַחוּדָךְ, דְּלֹא תְּהוּ חַד מְנַחֲוִין, בְּגַלְגַּלִּיָּא דְשִׁלְשָׁאָה
דְּבַנְךָ. יָדֶךָ וְקוּפֶךָ, דְּלֹא תְּהוּ כֶּךָ עַרְפוּבֵיָא אַחְרָא
מְנִייהוּ. וְתֵינּוּ מְטַרְפָּה בְּנֵי עֲלִית, דְּלֹא תְּהוּ מְרַפָּא
לְאַחְרָא עַל פְּתוּרְךָ. כְּרַע, פְּמִיתַת עַר. רְבִין,
בְּמִיתַת אֲוִנָךְ. לְבַתֵּר אַתְּגַבֵּר בְּאַרְיָ, לְאַקְמָא לְפִרְיָ.
וּבְלָבִיא, לְאַקְמָא לְזֵרַח. מִי יְקִימֵנִי, דְּבַתֵּיב, (בראשית
לח) וְלֹא יִסְפֵּי עוֹד לְדַעְתָּהּ. וְתַרְגּוּם וְלֹא פִּסְק. מִי
יְקִימֵנִי, מִאֵן הוּא דְּיִימָא, אֲסוּדָה אַתְתָּא דָּא. מִאֵן
הוּא דְּיִימָא, הוּאֵיל וְאֲשִׁלִּימַת אַרְחָהָא, לָא
אַעְטְרִיבָא לָךְ וְתִיר, יְבֻמָּה דָּא, בִּינָן דְּאֲשִׁלִּימַת
אַרְחָהָא, לָא אַעְטְרִיבַת לָךְ וְתִיר, וְאַתְחַזִּיאַת
לְאַתְפְּרָשָׁא מִינָהּ, אֲבַל מִי יְקִימֵנִי, וְדָא מִתְּפָן
וְלִתְלָאָה אִיהִי דִּילִיָּהּ. דְּהָא אֲפִיק מִאֵן דְּמִכְשִׁפֵּי
בְּמַעְהָא. רָזָא סְתִימָא חֲבָא, אַחוּדָךְ דְּכֵר נָשׁ אֲמַאי.

להכנס כמו מקדם, עד שנבנה כמו מקדם בכח הקטרוג הקשה שמקטרג
באחיו. משום והלאה מתרת לו האשה הזו. אשרי חלקו של יהודה. בהתחלה
היה גור. אחר כך אריה, שמתגבר ומתפשט בכחו (ואחר כך) פאריה. וסיים
בלביא. כל שאר בני העולם לא כך, ועל זה יהודה, כמו שאמרו רנן.

תו יתודה דתנה אבוי אמאי. אלא, תהוא
דמכשבשא במערא, חמי דמאן דתנה נטיר ליה,
מקטרג ליה קטרוגין, בכר סטרין. בעי לאפקא.
ביון דנפיק, זמין לאתרא תהוא ריח אתרא, ואתין
לאעלא במלקדמין, עד דאתבני במלקדמין,
בחילא דקטרוגא תקיף דקא מקטרג באחזה. מתפן
ולתלאה שריאת אתתא דא ליה. זפאה חולקא
דיהודה, בקדמותא תנה גור. לקתר אריה, דקא
אתגבר ואתפשט בחיליה (ולבתר) אריה. וסיים
בלביא. בר שאר בני עלמא לאו הכי, ועל דא
יהודה בדקאמרן.

ראובן ^{דף ע"א} שמעון לוי, הא תלתא, בדקאמרן.
יהודה אתחבר פתדיהו, וכלא
בדקא יאות.

יששכר וזבולון, תרין ירכין. אתר דינגין נביאי
קשומי. יששכר ירכא ימינא, פתיב (דברי

ראובן שמעון לוי - הרי שלשה, כמו שאמרנו. יהודה התחבר עמם,
והכל כראוי.

יששכר וזבולון שתי ירכים. מקום שיונקים נביאי האמת. יששכר ירך זמין,
כתוב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים (זבולון ירך שמואל), וכתוב (דברים לג) שמח
זבולן בצאתך. ובשעור גדול כתוב (בראשית מט) זבולן לחוף ימים ישפן והוא
לחוף אגית. מה הטעם? משום שוירכתו על צידן. שעור (הירך שלו) עד צידון.

קפב זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום ה ניסן [יום 182 בשנה] סבא דמשפטים

הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים (ס"א זבולון
ירכא שמאלא) וּכְתִיב, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלוֹן בְּצֵאתָהּ,
וּבְשִׁעוּרָא רַבְרָבָא, פְּתִיב, (בראשית מט) זְבוּלוֹן לְחֹף
יָמִים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחֹף אֲנִיּוֹת. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
דְּיִרְבְּתוּ עַל צִידוֹן. שִׁיעוּרָא (ס"א דירך דידיה) עַד צִידוֹן.

בְּנִימִין, אֲשֶׁתָּאָר לְעֵילָא בֵּין יַרְכִּין, דְּהָא (בראשית
קמ"ג ע"ב) יוֹסֵף הָיָה דִּיּוֹקְנִיָּה בְּאַרְעָא,
וְלֹא־שִׁתְּמֹשָׁא בְּעֵלְמָא דָּא, וְעַמִּיָּה אֲשֶׁתְּמֹשׁ מוֹשֶׁה,
דְּכֶתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מוֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.
בְּנִימִין אֲסִתְּלַק לְעֵילָא, בְּנִימִין צְדִיקוֹ דְּעֵלְמָא.

מִבְּרַכִּין לְתַתָּא, דָּן וְנִפְתְּלֵי גַד וְאַשֶׁר. בּוֹרְכָא
שְׂמַאלָא, דָּן עַד פְּרָקָא דִּרְגֵלָא. פְּרָקָא

בְּנִימִין נִשְׁאָר לְמַעְלָה בֵּין הִרְכִּים, שְׁהַרֵּי יוֹסֵף הָיָה דִּיּוֹקְנֹו בְּאַרְץ, וְלֹא־שִׁתְּמֹשׁ
בְּעוֹלָם הָזֶה, וְעַמּוֹ הַשִּׁתְּמֹשׁ מוֹשֶׁה, שְׁפָתוֹב (שמות יג) וַיִּקַּח מוֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת
יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין הִסְתַּלַּק לְמַעְלָה, בְּנִימִין צְדִיקוֹ שֶׁל עוֹלָם.

דף ק"ה ע"א) מְבַרְכִים לְמוֹטָה - דָּן וְנִפְתְּלֵי גַד וְאַשֶׁר. בְּיַרְך שְׂמַאל - דָּן עַד
פְּרָק הַרְגֵל, פְּרָק הַרְגֵל נִפְתְּלֵי, וּמִשׁוּם כּוֹךְ נִפְתְּלֵי אֵלֶּה שְׁלֹחֶה, קַל בְּרַגְלֵיו.
בְּיַרְך זְמִין גַּד, וְהוּא יְגַד עֵקֵב, עַד פְּרָק הָעֵקֵב. אֲשֶׁר פְּרָק שֶׁל עֵקֵב זְמִין,
וְטַבַּל בְּשִׁמּוֹן רַגְלוֹ, וְכַתּוּב בְּרַזַּל וּנְחָשֶׁת מְנַעְלֵיו. כָּל אֵלֶּה הֵם דִּיּוֹקְנָאוֹת
עֲלִיוֹנִים, דִּיּוֹקְנוֹ שְׁלִמְעֵלָה. וּמִשׁוּם שְׁהִיּוּ בְרִיּוֹת מְמוֹשׁ בְּעוֹלָם הָזֶה, נִתְקַנָּה בְּהֵם
הַשְׂכִּינָה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר הַפְּרָקִים הִלְלוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הַתְּפִשְׁטִיּוֹת שְׁנַתְּפִשְׁטוּ
מְמוֹשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוֹב כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עֶשֶׂר. הַתְּפִשְׁטִיּוֹת שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה נִקְרָאִים. לְהַתְּפִשְׁטוֹת שֵׁם שֶׁל מ"י לְהִיּוֹת בְּגִין כְּרָאוּי, לְהִיּוֹת
יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל שֵׁם אֱלֹהִים. אֱלֹ"ה הוּא יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. מ"י חֲבַר (ברא) אֵלֶּה

דְרַגְלָא נִפְתְּלִי. וּבְגִין כֶּךָ, נִפְתְּלִי אֵילָה שְׁלוֹחָה, קֵל
 בְּרַגְלָיו. בִּירְכָא יְמִינָא. גָּד, וְהוּא יַגִּיד עֵקֶב, עַד
 בְּרַקָּא דְעֵקֶב. אֲשֶׁר בְּרַקָּא דְעֵקֶב יְמִינָא. (דברים לג)
 וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רְגְלוֹ. וּכְתִיב בְּרוּךְ וְנִחַשְׁת מְנַעְלָיו.
 כֶּךָ אֲרִין, אֵינֵן דִּיִּיקְנִין עֲלָאִין, דִּיִּיקְנָא דִּלְעֵיִרָא.
 וּבְגִין דִּהוּוּ בְרִין מִפּוֹשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, אֲתַקְנַת בְּהוּ
 שְׂכִינְתָּא, (דף ק"ה ע"א) בְּאֲרִין תְּרוּסַר בְּרַקִּין, תְּרוּסַר
 מְתִיחִין, דְּאֲתַמְתְּחוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִפּוֹשׁ. דְּכַתִּיב, (בראשית
 מט) כֶּךָ אֵלָה שְׂכַמֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר. מְתִיחִין
 דִּישְׂרָאֵל, אֵלָה אֶקְרוּן. לְאֲתַמְתְּחָא שְׂמָא דְמ"י,
 לְמַתְּוֵי בְּנֵינָא בְּרַקָּא יְאוּת, לְמַתְּוֵי יִשְׂרָאֵל בְּכִלְדָּא
 דְשְׂמָא דְאַלְהִים. אֵל"ה אֵיחֵוּ יִשְׂרָאֵל בְּכִלְדָּא. מ"י
 חִבֵּר (נ"א ברא) אֵלָה בְּחֵדִיה, וְחָזָה בְּנֵינָא נְשָׁלִים עַל
 תְּקוּנִיה, שְׂמָא חֲדָא מִפּוֹשׁ.

חֲדָא הוּא דְאָמַר לֵיהּ לְעֵקֶב, הֲהוּא מְמָנָא דְעֵשׂוּ,
 דְכַתִּיב, (בראשית לב) כִּי שָׂרִית עִם אֲלֹהִים, (עם

עמו, והיה בגןן שלם על תקונו, שם אחד ממש.

זְהוּ שְׂאֵמֹר לוֹ לְעֵקֶב אוֹתוֹ הַמְּכַנֶּה שֶׁל עֵשׂוּ, שְׂכַתוֹב (בראשית לב) כִּי שָׂרִית
 עִם אֲלֹהִים, (עם אנשים ותוכל) לְמַעְלָה, בְּתַקּוֹן רֵאשׁוֹן בְּבִגְנָן רֵאשׁוֹן. כֶּל אֵלָה,
 וְדַאי בְּנִין רֵאשׁוֹן הוּא. וְלִכֵּן אֵין כְּלִיּוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וְחַס
 וְשְׁלוֹם, אֲלֵמָּא יְכַל, הַשֵּׁם הַזֶּה לֹא הָיָה. זְהוּ שְׂכַתוֹב (יהושע ז) וְהִכְרִיתוּ אֶת
 שְׂמֹנֶה מִן הָאָרֶץ וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמּוֹךְ הַגְּדוֹל. שֵׁם הַגְּדוֹל זֶה הַבְּנִין הָרֵאשׁוֹן, שֵׁם
 הָרֵאשׁוֹן אֲלֵהִים. וְעַכְשָׁו שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, (יתחבר) כְּכֹכּוֹל נֶפֶל כֶּל הַבְּנִין,

אנשים ותוכל) לְעִירָא, בְּתַקְוָנָא קַדְמָאָה, בְּבַנְיָנָא
 קַדְמָאָה. כָּל אֱלֹהִי, וְדַאי בְּנֵינָא קַדְמָאָה אִיהוּ. וְעַל
 דָּא, לִית שְׂצִיאוֹ לְיִשְׂרָאֵל, לְעַלְמִי וְלְעַלְמֵי עָלְמִין.
 וְחַס וְשְׁלוֹם אֲלֵמְלָא יִשְׁתַּצִּיאוּ, שְׂמָא דָּא לָא חֲוֵי,
 חָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע ז) וְחִבְרִיתוֹ אֶת שְׂמֵנוּ מִן
 הָאָרֶץ וּמִה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. שְׂמָא גְּדוֹל, דָּא,
 בְּנֵינָא קַדְמָאָה, שְׂמָא קַדְמָאָה אֱלֹהִים. וְחִשְׁתָּא
 דְיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן בְּגִלְוֹתָא, בְּכִיבּוּל כָּל בְּנֵינָא נְפִל.
 לְוַמְנָא דְאֵתִי, כִּד יִפְרוֹק קַוְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנוֹי
 בְּגִלְוֹתָא, (מתחבר) מ"י וְאֱלֹהִי דְתַתּוּה בְּפִרוּדָא
 בְּגִלְוֹתָא, יִתְחַבְּרוּן בְּחָדָא, וְשְׂמָא דְאֱלֹהִים יְהִי
 שְׁלָיִם עַל תְּקוּפִינְהּ, וְעַלְמָא יִתְבַּסֵּם. חָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (ישעיה ס) מִי אֱלֹהִי כָעֵב תַּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים
 אֶל אַרְבַּתֵיהֶם.

וּבְגִין דְאִיהוּ שְׂמָא חָדָא, לָא בְּתִיב מִי וְאֱלֹהִי, אֱלֹהִי
 מִי אֱלֹהִי, שְׂמָא חָדָא, בְּלָא פִרוּדָא, וְחִי

וְלַעֲתִיד לְבָא כְּשִׁיגְאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנוֹי מֵהַגְּלוּת, מ"י וְאֱלֹהִי שְׁהוּ
 כְּפִרוּד בְּגִלוּת יִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד, וְשֵׁם הָאֱלֹהִים יִהְיֶה שְׁלָם עַל תְּקוּוֹנוֹ וְהַעוֹלָם
 יִתְבַּסֵּם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (ישעיה ס) מִי אֱלֹהִי כָעֵב תַּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֶל אַרְבַּתֵיהֶם.
 וּמִשׁוּם שְׁהוּא שֵׁם אֶחָד, לֹא כְּתוּב מִי וְאֱלֹהִי, אֱלֹא מִי אֱלֹהִי, שֵׁם אֶחָד לְלֹא
 פִּרוּד, וְהוּא אֱלֹהִים. שְׂעַכְשׁוֹ בְּגִלוּת הַתַּעֲלָה מִי לְמַעְלָה, כְּכִיבּוּל הָאֵם מְעַל
 הַבְּנִים, וְהַבְּנִים נִפְלוּ, וְהַשֵּׁם שְׁהִיָּה שְׁלָם, שְׁהוּא הַשֵּׁם הָעֲלִיוֹן הַגְּדוֹל הָרֵאשׁוֹן,
 נְפִל. וְעַל זֶה אָנוּ מְתַפְּלִים וּמְקַדְּשִׁים בְּבִתֵי כְּנִסְיוֹת עַל הַשֵּׁם הַזֶּה שְׁיִבְנָה

אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, אִסְתַּלַּק מִי לְעֵילָא,
 בְּבִיבּוּל אִימָא מַעַל בְּנִין. וּבְנִין נַפְלוּ. וְשָׂמָא דְהַתּוּחַ
 שְׁלִים, דְּהוּא שְׂמָא עֲלָא רַבְרָבָא קַדְמָאָה, נְפִיל.
 וְעַל דָּא, אָמֵן מְעַלָּן, וּמְקַדְשֵׁן בְּכַתֵּי בְּנִסְיוֹת, עַל
 שְׂמָא דָּא, דִּיתְבְּנֵי בְּמָה דְהַתּוּחַ. וְאִמְרֵי יִתְגַדַּל
 וְיִתְקַדַּשׁ שְׂמִיּה רַבָּא. אָמֵן (קס"ה ע"ב) יְהֵא שְׂמִיּה רַבָּא
 מְבָרַךְ. מֵאֵן שְׂמִיּה רַבָּא. תְּהוּא קַדְמָאָה דְבִלְלָא,
 בְּגִין דְלִית לִיה בְּנִינָא אֱלָא בְּתַרְן. מִי לָא יִתְבְּנֵי
 לְעוּלָם, אֱלָא בְּאֱלֹהֵהּ. וְעַל דָּא, בְּהַהוּא זְמַנָּא, מִי
 אֱלֹהֵהּ כְּעַב תְּעוּפִינְהָ. וְיַחֲמוּן כָּל עַלְמָא, דְּהָא שְׂמָא
 עֲלָאָה אִתְתַּקֵּן עַל תְּקוּנִיהָ. וְאִי שְׂמִיּה רַבָּא דָּא
 אִתְתַּקֵּן, וְאִתְבְּנֵי עַל תְּקוּנִיהָ, הָא יִשְׂרָאֵל שְׂלִיטִין עַל
 בְּרָא, וְכָל שְׂאָר שְׂמֵתָן יִתְתַּדְרוּן עַל תְּקוּנִיּהוּ,

כמו שהיה, ואומרים, יתגדל ויתקדש שמייה רבא. אמן יהא שמייה רבא
 מברך. מי זה שמו הגדול? אותו הראשון של הכל, משום שאין לו בנן אלא
 עמו. מ"י לא יבנה לעולם אלא באלה. ועל זה באותו זמן, מי אלה כעב
 תעופינה, ויראו כל העולם שהרי השם העליון נתקן על תקונו. ואם שמו
 הגדול הזה נתקן ונבנה על תקונו, הרי ישראל שולטים על הכל, וכל שאר
 השמות יחזרו על תקונם, וישראל שולטים על הכל, שהרי כלם תלויים
 בשמו הגדול, ראשון לכל הבננים. סוד זה, כשברא הקדוש ברוך הוא את
 העולמות. ראשון לכל הבננים, שם זה נבנה, שכתוב (ישעיה מ) שאו מרום
 עיניכם וראו מי ברא אלה. ברא שמו על תקונו. וכשברא אלה, ברא (שמו)
 אותו בכל החילות שנראים לו להיות שמו על תקונו כראוי, שכתוב המוציא
 במספר צבאם.

וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלֵיטִין עַל בְּרָא, דְּהָא בְּרָהוּ תְלִין בְּשָׁמַיָּה
 רְבָא, קְדָמָאָה לְכָל בְּנֵינִין. רָזָא דָּא, בְּד בְּרָא
 קוֹדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא עֲלָמִין. קְדָמָאָה לְכָל בְּנֵינִין,
 שְׂמָא דָּא אֲתַבְּנִי. דְּבַתִּיב, (ישעיה מ) שְׂאֵז מְרוֹם
 עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִי, בָּרָא שְׁמַיָּה עַל
 תְּקוּנִיָּה, וְכַד בָּרָא אֱלֹהִי, בָּרָא (שמיה) לֵיהּ בְּכָל חִילִין
 דִּיתְחֻזֵּן לֵיהּ, לְמַחְוֵי שְׁמַיָּה עַל תְּקוּנִיָּה בְּדָקָא יֵאוּת,
 דְּבַתִּיב, (ישעיה מ') הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם.

מַאי בְּמִסְפָּר. אֱלֹהִי בָרָא חַד דְּנַהִיר מְסִיפֵי
 ק"ה ע"ב
 עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא, אִית לֵיהּ

מה זה במספר? אלא בן אחד שמאיר מסוף העולם ועד סוף העולם יש
 לקדוש-ברוך-הוא, והוא עץ גדול וחזק. ראשו מגיע לגבה השמים, וסופו
 מתפשטים שרשיו, ומשרשים בעפר הקדוש, ומספר שמו. ותלוי בשמים
 העליונים, וחמשה רקיעים תלויים ממנו עד המספר הזה, וכלם נוטלים שם
 זה בגללו, שכתוב (תהלים יט) השמים מספרים, בגלל מספר זה. כל (בשביל
 השם הזה מספר) השמים מרויחים את השם הזה בגללו. ועל זה המוציא
 במספר צבאם, שאלמלא מספר זה לא ימוצאו חילות ותולדות לעולמים.
 ועל זה כתוב (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. שנים
 הם שמנו צאן ונכנסו בחשבון על ידיהם, בגלל שלא שלטה בהם עין הרע.
 מי מנה עפר יעקב - הרי אחד שעשה חשבון. ומספר את רבע ישראל -
 הרי מונה אחר. ועל שני אלה לא שלטה בהם עין הרע, שהרי מי מנה לעפר
 יעקב - אלה אותן אבנים (דרגות) קדושות, אבנים מפלמות שמקו יוצאים
 מים לעולם. ועל זה כתוב (בראשית כח) והיה זרעך כעפר הארץ. מה אותו
 עפר העולם מתברך בשבילו, אף כף (בראשית כב) והתברכו בזרעך כל גוי
 הארץ. כעפר הארץ ממש. ומספר, שהוא מונה שני, מנה את רבע כל אותו
 נקבות, מרגליות עליונות, של המטה ששוכב עליה ישראל. ומשם והלאה

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אֵילָנָא רַבָּא וְתַקּוּף.
 רִישֵׁיהּ מְטִי לְצִית שְׁמַיָא, וְסוּפֵיהּ מִתַּחַן שְׁרִישׁוּי,
 וְאִשְׁתְּרִשָּׁן בְּעַפְר קַדִּישָׁא, וּמְסַפֵּר שְׁמִיּהּ. וְתִלְרִיא
 בְּשָׁמַיִם עֲלָאִין, וְחִמְשׁ רְקִיעִין תִּלְרִין מְנִיּה, עַד הָא
 מְסַפֵּר, וּבְלָחוּ נְטֻלִין שְׁמָא דָּא בְּגִינִיּה דְכַתִּיב, (תהלים
 יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים, בְּגִין הָא מְסַפֵּר, בְּלָחוּ (ד"א בגין
 הָאֵי שְׁמָא מְסַפֵּר) שָׁמַיִם רוּוְחִין שְׁמָא דָּא בְּגִינִיּה, וְעַל דָּא
 חֲמוּצִיא בְּמְסַפֵּר צְבָאָם, דְּאֵלְמִלָּא מְסַפֵּר דָּא, לָא
 יִשְׁתַּכְּחוּן חֵילִין וְתוֹלְדִין לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (במדבר כג) מִי מִנָּה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמְסַפֵּר אֶת רִבְע
 יִשְׂרָאֵל, תִּרְרִין אֵינִין, דְּמִנֵּי עֲאָנָא, וְעֲאֵלוּ בְּחוּשְׁפָנָא
 עַל יְדֵיהֶוּ, בְּגִין דְּלָא שְׁלֵטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא. מִי
 מִנָּה עֵפֶר יַעֲקֹב, הָא חַד, דְּעֵבִיד חוּשְׁפָנָא. וּמְסַפֵּר
 אֶת רִבְע יִשְׂרָאֵל, הָא מוֹנָה אַחְרָא. וְעַל תִּרְרִין אֵלִין
 לָא שְׁלֵטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא, דְּהָא מִי מִנָּה לְעַפְר
 יַעֲקֹב, אֵלִין אֵינִין אַבְנִין (ד"א דרגין) קַדִּישִׁין, אַבְנִין
 מְפוֹלְמוּן, דְּמִנְהוֹן נַפְקִי מִיּוֹן לְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב

הוא מוֹנָה לְכָל, מִשּׁוּם שֶׁהוּא טוֹב עֵין. זֶהוּ שְׁכָתוֹב מוֹנָה מְסַפֵּר לְפּוֹכְבִּים. מִי
 הוּא שְׁמוֹנָה אֶת הַפּוֹכְבִּים? מְסַפֵּר. מוֹנָה מְסַפֵּר לְפּוֹכְבִּים. וְעַל יְדו עוֹבְרִים
 כָּלָם בְּחֻשְׁבוֹן. וְלַעֲתִיד לְבָא, (ירמיה לג) עוֹד תַּעֲבֹרְנָה הַצֵּאן עַל יְמֵי מוֹנָה. וְלֹא
 יוֹדְעִים מִי הוּא. אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן יִהְיֶה הַכֵּל בְּיַחּוּד בְּלֹא פְרוּד, הַכֵּל
 יִהְיֶה (וְהַכֵּל יִהְיֶה) מוֹנָה אַחַד.

קפח זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יא ניסן (יום 188 בשנה) סבא דמשפטים

(בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ בְּעֵפְרַיִם הָאָרֶץ. מִהַ הָיָה (וישלח
ק"ע) עֵפְרַיִם, עֵלְמָא מִתְּבַרְךָ בְּגִינֵיהּ. אוּף הָכִי (בראשית
כב) וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ. בְּעֵפְרַיִם הָאָרֶץ
מִמֶּשׁ. וּמִסְפָּר דְּאִיהוּ מוֹנָה תְּנַיִנָא, מָנָה לְרַבְעָא כָּל
אֵינֹן נִיקְבִין, מְרַגְלֵן עֲלָאִין, דְּמַטָּח דְּשָׂבִיב עֲלֵיהּ
יִשְׂרָאֵל. וּמִתְּמֵן (דף ק"ה ע"ב) וְלִהְלָאָה, אִיהוּ מוֹנָה
לְכַלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מוֹב עֵין. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב,
מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים. מֵאֵן הוּא מוֹנָה לְכַכְבִּים.
מִסְפָּר. מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים, עַל יְדוּי עֲבָרִין כְּלָחוּ
בְּחֻשְׁבָּנָא, וְלִזְמַנָּא דְּאֵתִי, (ירמיה לג) עוֹד תִּעְבּוֹרְנָה
הַצֵּאן עַל יְדֵי מוֹנָה, וְלֹא יִדְעִינָן מֵאֵן הוּא. אֲלֵא בְּגִין
דְּבַחְהוּא זְמַנָּא, יְהֵא כְּלָא בְּיַחְזֵדָא כְּלָא פְּרוּדָא,
כְּלָא לִיְהוּי (וכלא ליהווי) מוֹנָה חַד.

קוּם סָבָא, אַתְעַר וְאַתְגַּבַּר בְּחֵילְךָ, וְשׁוּט יַמָּא.
פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מִי מָנָה עֵפְרַיִם יַעֲקֹב

קוּם זְקוּן, הַתְעוֹרַר וְהִתְגַּבַּר בְּכַחְךָ וְשׁוּט בְּיָם. פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מִי מָנָה
עֵפְרַיִם יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רַבְעַיִם יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעָה שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְתַעוֹרַר
לְהַחֲיוֹת מֵתִים - אֵלּוּ שְׁחָזְרוּ בְּגִלְגוּל שְׁנֵי גוֹפִים בְּרוּחַ אַחַת, שְׁנֵי אַבּוֹת, שְׁתֵּי
אִמּוֹת, כְּמָה גִלְגּוּלִים מִתְּגַלְגָּלִים עַל יְדֵי זֶה, אֵף עַל גַּב שְׁנַתְבָּאָר, וְכָךְ הוּא.
אָבֵל מִי מָנָה עֵפְרַיִם יַעֲקֹב, וְהוּא יְתַקּוּן הַכֵּל, וְלֹא יֵאבֵד כְּלוּם, וְהַכֵּל יְקוּם. וְהָרִי
נְאֻמָּר (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֵפְרַיִם יִקְיִצוּ. אֲדָמַת עֵפְרַיִם אֵלֶּה, כְּמוֹ
שְׁנַאמֵר בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, כְּשֶׁהַחֲבָרִים הִסְתַּכְּלוּ בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת (שטסות) בְּאוֹר
בוּ, וְהֵם אַע"ד פְּמַת"ר, הֵינּוּ אֲדָמַת עֵפְרַיִם. הֵינּוּ (קהלת ד) וְשִׁבְחַת אֲנִי אֶת

וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דִּיתְעַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַחֵיָא מַתְיָא, הֵנִי דְאֵתְתֵּירוּ
 בְּגִלְגֻלָּא, תִּרְיִן גּוּפִין בְּרוּחָא חֲדָא, תִּרְיִן אֲבָתָן,
 תִּרְיִן אֲמָתָן, בְּמַח גִּלְגֻלִּין מִתְנַגְלִין עַל (ודא) דָּא,
 אִף עַל גַּב דְּאֲתָמַר, וְהָכִי הוּא, אֲבָל מִי מָנָה
 עֵפֶר יַעֲקֹב, וְאִיהוּ יִתְקִין פְּלָא, וְלָא יתְאַכִּיד בְּלוֹם,
 וּבְלָא יָקוּם. וְהָא אֲתָמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
 אֲדָמַת עֵפֶר יִקְיֻצּוּ. אֲדָמַת עֵפֶר הֵנִי, בְּמַח דְּאֲתָמַר
 בְּסַפְרָא דְחֲנוּךְ, בְּד חֲבַרְיָא אֲסִתְפְּלוּ בְּאֵינוּן
 אֲתָנוּן (דטסיו) בְּאִוְרָא בִּיה, וְאֵינוּן אַע"ד פַּמַּת"ר,
 חֵינּוּ, אֲדָמַת עֵפֶר. חֵינּוּ (קחלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת

המתים שֶׁכָּבַר מֵתוּ. אֲדָמַת עֵפֶר הֵן אוֹתִיּוֹת, וְקוֹל מִתְעוֹרֵר וּמוֹדִיעַ וְכָף אוֹמֵר
 בְּבִנְיָן הַשְּׁנִי. עֵפֶר - עֵפֶר רֵאשׁוֹן. אֲדָמַת - שְׁנִי. שְׁהִתְתַּקֵּן הַעֵקֶר הָרֵאשׁוֹן
 פְּסֻלַּת אֵלָיו. אֲדָמַת עֵפֶר - כָּלֶם - יְקִיצוּ, אֵלֶּה שְׁהִתְתַּקְּנוּ לְחַיֵּי עוֹלָם. (יְקִיצוּ,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ. חֲבָרִים הִסְתַּכְּלוּ בָּאלוֹ הָאוֹתִיּוֹת אֲדָמַת עֵפֶר" (וְהוּן אַע"ד
 פַּמַּת"ר) אוֹתוֹן אוֹתִיּוֹת טָטוּת בְּאוֹר, וְקוֹל מִתְעוֹרֵר וּמוֹדִיעַ (וּמוֹכִיז) הַקִּיצוֹ וְרַגְנוּ שְׁכֵנֵי עֵפֶר,
 וְהוּוּ בְּנִין שְׁנֵי שְׁנֵתָקוּ. וְכֵן אִמַּר בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, בְּנִין שְׁנֵי עֵפֶר שְׁנֵתָקוּ. רֵאשׁוֹן אֲדָמַת. וְאוֹתוֹ
 רֵאשׁוֹן פְּסֻלַּת לְגַבֵּי שְׁנֵי שְׁנֵתָקוּ. וְאֵלוֹ יִשְׁנֵי אֲדָמַת עֵפֶר כּוֹלֵם יְקִיצוֹ אֵלֶּה שְׁנֵתָקְנוּ לְחַיֵּי עוֹלָם)
 מִי זֶה עוֹלָם? זֶהוּ עוֹלָם שְׁלֵמָטָה, שְׁהֵרִי לֹא זָכוּ לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם שְׁלֵמָעֵלָה.
 וְאֵלֶּה שְׁלֹא זָכוּ - לְחֻרְפוֹת וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם. מַה זֶה לְחֻרְפוֹת? מִשּׁוֹם שְׁצַד
 הָאֲחֵר יַעֲבֹר מִן הָעוֹלָם, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁאִיר אֶת אֵלֶּה שְׁהֵיוּ מְנַבִּיעַת
 אוֹתוֹ הַצַּד לְהִתְמַיֵּה בְּהֵם אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. מִי גֵרָם כָּל זֶה? אוֹתוֹ שְׁלֹא
 רָצָה לְהִתְרַבּוֹת בְּעוֹלָם וְלֹא רָצָה לְקַיֵּם (בְּדִרְגָה שֶׁל אוֹת וְנֵהר שְׁהוּא) בְּרִית הַקְדָּשׁ,
 וְלָכֵן גֵּרָם כָּל מוֹה שְׁגָרָם וְכָל הַגִּלְגּוּלִים הִלְלוּ שְׁאִמְרָנוּ עֲלֵיהֶם עַד כְּאֵן. (וְהוּוּ)
 עַד כְּאֵן זְקוּן. שְׁתַּק רָגַע אַחַד, וְהַחֲבָרִים הָיוּ תְּמָהִים, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים אִם הָיָה
 יוֹם אִם הָיָה לַיְלָה, אִם עוֹמְדִים שָׁם אִם לֹא עוֹמְדִים.

הַמֵּתִים שֶׁכָּבַר מִתּוֹ, אֲדַמֶּת עִפָּר אֵינּוֹן אֲתוּזוֹן
 וְקָלָא אֲתַעַר וְאוֹדַע וְהָכִי אָמַר בְּבִנְיָנָא (ק"ג ע"ב)
 תְּנִינָא. עִפָּר, עִפָּר קַדְמָאָה. אֲדַמֶּת תְּנִינָא,
 דְּאֲתַתְּקֵן עִקָּר קַדְמָאָה פְּסוּלַת לְגַבִּיּוּת. אֲדַמֶּת
 עִפָּר בְּלִהּוֹ, יְקִיצוּ. אֵלֶּה דְּאֲתַתְּקֵנוּ, לְחַיֵּי עוֹלָם. (ס"א)
 יקיצו כמה דאתמר בספרא דחנוך. חברייא איסתכלו באינון אתוון
 אדמ'ת עפ'ר (ואינון אע"ד פמת"ר) אינון אתוון טסאן
 באזירא וקלא אתער ואודע (ס"א ואכריז) הקיצו ורננו
 שוכני עפר ודא איהו בניינא תניינא דאתתקן והכי אמר בספרא דחנוך
 בניינא תניינא עפר דאתתקן. קדמאה אדמת. וההוא קדמאה פסולת
 לגבי תניינא דאתתקן והני ישני אדמת עפר כלהו יקיצו אלה דאתתקנו
 לחיי עולם) מֵאֵן עוֹלָם. דָּא עוֹלָם דְּלִתְתָּא דְּהָא לָּא
 זָכוּ לְמַתָּר בְּעוֹלָם דְּלַעֲיָלָא. וְאַלְהָה דְּלָא זָכוּ,
 לְחַרְפוּתֵי דְּרֵאזוֹן עוֹלָם. מֵאֵי לְחַרְפוּת, אֵלֶּה בְּנִין
 דְּסַטְרָא אַחְרָא יִתְעַבְּר מַעֲלָמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אֵלֵיךְ דְּהוּז מְנַבְּעוּ דְּהַהוּא סַטְרָא, יִשְׁאֵר לִזְנוּ,
 לְתַזְוָהָא בְּהוּז כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא. כֹּל דָּא מֵאֵן גְּרִים,
 הַהוּא דְּלָא בָּעֵי לְאַפְשָׁא בְּעֲלָמָא, וְלָא בָּעֵי
 לְקַיָּמָא (ס"א בדרגא דההוא נהר דאיהו) בְּרִית קְדִישָׁא,
 עַל דָּא גְּרִים כֹּל מַח דְּגְרִים, וְכֹל חַיֵּי גְּלַגּוּלִין דְּקָא
 אֲמִינָא עֲלֵיהּ עַד הַבָּא. (הדא הוא) עַד כָּאן סָבָא.
 שְׁתִּיק רַגְעָא חֲדָא, וְחַבְרִיָּיא הוּז תְּזוּהִין, וְלָא הוּז

יְדַעִין, אִי הַזֶּה יִמָּא, אִי הַזֶּה לִיִּיא, אִי קַיִימִי
תַּמָּן, אִי לֹא קַיִימִי.

פְּתַח הַחַיִּים סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה
עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִית
וְגו'. קָרָא דָא אוֹכַח, עַל כָּל מַה דְּאִתְמַר. תָּא חַיִּי,

פְּתַח אוֹתוֹ זְקוֹן וְאָמַר, כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִית וְגו'. פְּסוּקָא זֶה מוֹכִיחַ עַל כָּל מַה שְׁנִתְבָּאָר. בֵּא וְרָאָה, כָּל זָכָר עוֹמֵד בְּדִיּוּקוֹ בְּעוֹלָם הַזָּכָר, וְכָל נִמְכָּה עוֹמֵד בְּדִיּוּקוֹ בְּעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. בְּעוֹד שֶׁהוּא עֶבֶד שֶׁנִּדְבַק בּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹן שֵׁשׁ שָׁנִים קְדֻמוֹנוּת, וְאִם עָקַר עֲצָמוֹ מֵעֲבוּדוֹתוֹ, יַעֲקֹר אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאוֹתָן שֵׁשׁ שָׁנִים שֶׁל עוֹלָם הַזָּכָר, וְיִמָּסַר לְאֵדָם שֶׁהוּא מִשְׁשָׁה צְדָדִים, יַעֲבֹד לוֹ שֵׁשׁ שָׁנִים, וְיַעֲקֹר מִשֵּׁשׁ שָׁנִים (קְדֻמוֹנוּת) שְׁלֹמִיעֵלָה. אַחַר כֵּן יוֹרֵד מִשָּׁם וְנִמָּסַר לְעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. הוּא לֹא רָצָה לְעֵמֶד (בְּעוֹלָם) בְּזָכָר - יוֹרֵד וְעוֹמֵד בְּנִמְכָּה. בָּאָה הַנְּמֻכָּה, שֶׁהִיא שְׁבִיעִית, וְנוֹטְלָת אוֹתוֹ. הֵרִי מִכָּאן וְהִלָּאָה הוּא מְעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. לֹא רָצָה לְעֵמֶד בָּהּ וּבִגְלוּתָהּ שְׁלָה - יוֹרֵד לְמִטָּה וְנִדְבַק לְמִטָּה וְנִאֲחַז בְּצַד הָאֲחֵר. מִכָּאן וְהִלָּאָה נַעֲקֹר מְעוֹלָם הַזָּכָר וּמְעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. הֵרִי נִאֲחַז בְּאוֹתָם עֲבָדִים שֶׁהֵם מִצַּד הָאֲחֵר. עֲכָשׁוּ, כִּיִּן שֶׁכָּךְ הוּא, הַצְּטִירָךְ פְּגָם וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ רָשָׁם שֶׁל פְּגָם, שֶׁהֵרִי כָּל פְּגָם הוּא שֶׁל צַד הָאֲחֵר, וּמִיִּבֵּל וְהִלָּאָה חוֹזֵר לְגִלְגּוֹל, וְשָׁב לְעוֹלָם כְּמוֹקְדָם, (אִם זוּכָה וּמִתְקוֹן עֲצָמוֹ, נִדְבַק) וְנִדְבַק בְּאוֹתוֹ עוֹלָם הַנְּמֻכָּה וְלֹא יוֹתֵר. זָכָה - עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם הַנְּמֻכָּה, וְכֹלֵם סוּד הַכְּתוּב (תְּהִלִּים מוה) בְּתוֹלוֹת אֲחֵרֵיהֶּ רְעוּתֵיהֶּ מוֹבְאוֹת לָךְ. וְאֲשֶׁרִי כְּשִׁמְתִּתְקוֹן וְזוּכָה לָכֶּךָ. וְאִם לֹא זָכָה אֶפְלוּ בְּגִלְגּוֹל הַיּוֹבֵל, הֵרִי הוּא כְּלֹא הֵיָהּ, שֶׁחֲזָר וְלֹא הִשְׁלִים יָמָיו לְהִנְשֵׂא בְּעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת תוֹלְדוֹת. מַה כְּתוּב? אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יָצָא. אִם יְחִידִי יִכְנָס לְאוֹתוֹ הַעוֹלָם בְּלִי תוֹלְדוֹת וְלֹא רָצָה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכֶךָ, וְיִצָּא מִהַעוֹלָם הַזֶּה יְחִידִי בְּלִי זָרַע - הוֹלֵךְ כְּמוֹ אֶבֶן בְּכַף הַקְּלַע עַד אוֹתוֹ מִקוֹם שֶׁל הַסְּלַע הַחֲזָק, וְנִכְנָס לְשָׁם, וּמִיָּד נוֹשְׁבֵת רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ יְחִיד שֶׁנֶּעֱצַב מִנְּקֻבָתוֹ, וְהוֹלֵךְ יְחִידִי כְּתִישׁ שֶׁלֹּא מִתְחַבֵּר עִם אַחֵר בְּדִרְךָ, וְנוֹשֵׁב בּוֹ. וּמִיָּד יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִקוֹם שֶׁל הַסְּלַע הַחֲזָק הוּא לְבַדּוֹ, וְהוֹלֵךְ וּמִשׁוּטֵט בְּעוֹלָם עַד שֶׁמוֹצֵא גוֹאֵל לְהִשִּׁיבוֹ. וְהִינּוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יָצָא, זֶה שֶׁלֹּא רָצָה לְשִׂאת שְׂיָהּ לּוֹ תוֹלְדוֹת.

כָּל דְּכוּרָא, קָאִים בְּדִיּוּקָנָא, בְּעֲלָמָא דְּדְכוּרָא. וְכָל
 נּוּקְבָא קָאִים בְּדִיּוּקָנָא, בְּעֲלָמָא דְּנּוּקְבָא. בְּעוּד
 דְּאִהּוּ עֲבָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַדְבֵּק בֵּיהּ,
 בְּאֵינוּן שֵׁשׁ שָׁנִים קְדַמוּנִיּוֹת, וְאִי אֲעַקֵּר גְּרַמְיָה
 מִפּוֹלְחֵינִיהּ, יַעֲקֹר לִיּוֹה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאֵינוּן שֵׁשׁ
 שָׁנִים, דְּעֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְאֲתַמְסֵר (צ"ד ע"א) לְפַר נֶשֶׁ,
 דְּאִהּוּ מִשִׁית סְטָרִין, יִפְלַח לִיּוֹה שִׁית שָׁנִין, וְיִתְעַקֵּר
 מִשִׁית שָׁנִין (קְדַמוּנִיּוֹת) דְּלַעֲיָלָא. לְבַתֵּר נַחִית מִתַּמְנָן,
 וְאֲתַמְסֵר בְּעֲלָמָא דְּנּוּקְבָא. הוּא לָא בָּעָא לְקַיָּמָא
 בְּדְכוּרָא, נַחִית וְקַיָּמָא בְּנּוּקְבָא. אֲתַתָּא נּוּקְבָא,
 דְּאִהּוּ שְׁבִיעִית, וְנִטְלָא לִיּוֹה, הָא מִפָּאן וְלַחֲלָאָה,
 מִעֲלָמָא דְּנּוּקְבָא אִהּוּ. לָא בָּעָא לְקַיָּמָא בֵּיהּ,
 וּבְפִירוּקָא דִּילָהּ, נַחִית לְתַתָּא, וְאֲתַדְבֵּק לְתַתָּא,
 וְאֲתַאֲחִיד בְּסִטְרָא אַחְרָא. מִפָּאן וְלַחֲלָאָה, אֲתַעֲקֹר
 מִעֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וּמִעֲלָמָא דְּנּוּקְבָא. הָא אֲתַאֲחִיד,
 בְּאֵינוּן עֲבָדִים דְּאֵינוּן מִסְטָרָא אַחְרָא. הַשְּׁתָּא בִּינוּן
 דְּחִבֵּי הוּא, אִיעֲטְרִיךְ פְּגָם, וְלַמְעַבְדַּ בֵּיהּ רְשִׁימוּ
 דְּפָגָם, דְּהָא כָּל פְּגָם דְּסִטְרָא אַחְרָא אִהּוּ, וּמִיּוֹבֵל
 וְלַחֲלָאָה אֲתַתְּדֵר לְגַלְגּוּלָא, וְתַב לְעֲלָמָא
 בְּמִלְקַדְמִין. (ס"א א' זכ"י ואתתקן גרמיה אתבר) וְאֲתַדְבֵּק
 בְּתַהוּא עֲלָמָא דְּנּוּקְבָא, וְלָא יִתִּיר. זְכָה עֲבִיד
 תּוֹלְדִין בְּעֲלָמָא דְּנּוּקְבָא, וְכִלְהוּ רִזָּא דְּכַתִּיב, (תהלים

(מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ מוֹבְאוֹת לָךְ. וְזָכָא
 אִיהוּ בַד אֲתַתְּקַן וְזָכִי לָכֵךְ. וְאִי לָא זָכָא אֲפִילוּ
 בְּגִלְגוּלָא דִּיזָבְלָא, הָא אִיהוּ בְּלָא תְּוֹה אֲתַתְּדַר, וְלָא
 אֲשִׁימוּ יוֹמוֹי, לְאַתְנַסְבָּא בְּעֲלָמָא, וְלִמְעַבְד
 תּוֹלְדִין. מַה בְּתוֹב, אִם בְּנַפְו יָבֵא בְּנַפְו יַעֲזָא. אִי
 יְחִידָא יַעוֹל בְּתַהוּא עֲלָמָא בְּלָא (דף ק"ו ע"א) תּוֹלְדִין,
 וְלָא בָּעָא לְאַשְׁתַּדְלָא בְּחַאי, וְנַפְק מַחַאי עֲלָמָא
 יְחִידָא, בְּלָא זְרַעָא, אֲזִיל פִּאכְנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד
 תַּהוּא אַתְר דְּטַנְרָא (ק' ע"א) תַּקִּיפָא, וְעֲאֵל תַּפְּן וּמִיד
 נָשֵׁב רַחָא דְּתַהוּא יְחִידָא, דְּקָא אֲשַׁתְּבִיק
 מְנוּקְבִיחַ, וְאֲזִיל יְחִידָא, (צ"ה ע"א) בְּחַוִּיָּא דְּלָא
 אֲתַחֲבַר בְּאַחֲרָא בְּאַזְרָחָא, וְנָשִׁיב בִּיחַ. וּמִיד נַפְק
 מְנוּ תַּהוּא אַתְר דְּטַנְרָא תַּקִּיפָא, הוּא בְּלַחֲדוּי,
 וְאֲזִיל וּמְשַׁטָּא בְּעֲלָמָא, עַד דְּקָא אֲשַׁבַּח פְּרוּקָא
 לְאַתְנָא. וְחִינּוּ אִם בְּנַפְו יָבֵא בְּנַפְו יַעֲזָא, הָא דְּלָא
 בָּעָא לְאַתְנַסְבָּא, לְמַחְוִי לִיחַ תּוֹלְדִין.

אֲבַר אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אֲתַנְסִיב, וְאַשְׁתַּדַּל
בְּאַתְתִּיחַ, וְלָא יָבִיל, תַּהוּא לָא אֲתַתְּרַךְ

יום טז
לחדש

אַבַּל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, שְׁנָשָׂא וְהַשְׁתַּדַּל בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא יָכַל - הוּא לֹא מְגַרֵּשׁ
 כְּאוֹתוֹ אַחֵר, לֹא יִכְנַס יְחִידִי וְלֹא יַעֲזֵא יְחִידִי. אֲלֵא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לֹא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיּוֹתָיו, אִף עַל גַּב שְׂלֵא זָכוּ לְבָנִים, מַה כְּתוּב?
 וְיַצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וּשְׁנֵיהֶם בָּאִים בְּגִלְגוּל וְזוֹכִים לְהַתְּחַבֵּר כְּאַחַד כְּמִקְדָּם.

בְּתֵהוּא אַחְרָא, לָא יַיעִיל יְחִידָא, וְלָא נָפִיק יְחִידָא,
 אֲלָא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, קוֹדֶשָׁא בְּרִינָה הוּא לָא
 מְקַפֵּחַ אֲנֵר כָּל בְּרִיין, אִף עַל גַּב דְּלָא זָכוּ בְּבִנְי,
 מַה בְּתִיב וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְתַרְוֵייהוּ אֲתִיין
 בְּגִלְגּוּלָא, וְזִכְיִין לְאֲתַחְבְּרָא בְּחֲדָא כְּמִלְקַדְמִין.
 וְהָאֵי לָא נָסִיב אֲתַתָּא דְתַרוּכִין, אֲלָא תֵּהִיא
 דְאִשְׁתֵּדֵל בַּהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלָא זָכוּ, הַשְׁתָּא יִזְכוּ
 בְּחֲדָא, אִי יִתְקַנְנן עוֹבְדִין, וְעַל דָּא וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ

וְזָה לֹא נִשָּׂא אִשָּׁה שֶׁל גְּרוּשִׁין, אֲלָא אוֹתָהּ שֶׁהַשְׁתַּדֵּל בָּהּ בְּהַתְחַלָּה וְלֹא זָכוּ
 - כָּעַת יִזְכוּ כְּאַחַד אִם יִתְקַנּוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְעַל זֶה וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. אִם אֲדַנּוּ
 יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְגו'. (עֵתָה) חוֹזֵר הַכְּתוּב לְדַבְרִים אַחֲרִים (לדבר הראשון), לְאוֹתוֹ
 שִׁיִּצְאָ יְחִידֵי בְּלֵי נִקְבָה כָּלֵל, וְיִגָּאֵל אוֹתוֹ אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁנִּקְרָא שְׁבִיעִית, וְאוֹתָהּ
 שְׁבִיעִית נִקְרָאת אֲדַנּוּ, הוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. אִם אֲדַנּוּ - זֶה חָס עֲלָיו וּמְשִׁיב
 אוֹתוֹ לְעוֹלָם הָזֶה יְחִידֵי כְּמוֹ שֶׁהִיָּה, וְנוֹתֵן לוֹ אִשָּׁה, אוֹתָהּ שֶׁמְזַבֵּחַ הוֹרִיד עֲלֶיהָ
 דְּמַעוֹת, וּמִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. וְיִלְדָה לוֹ בָּנִים אוֹ בָּנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה
 לְאֲדַנְיָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. שֶׁהָרִי אִם שָׁב וְהִתְקִין אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁפָּגַם בְּחַיִּיו,
 מִתְקַבֵּל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, נוֹטֵל אוֹתוֹ וּמִתְקַנּוֹ עַל תְּקוּנָתוֹ אַחֵר כֶּף. וְזֶה
 נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה, שֶׁהָרִי יִרְשׁ אֶת מוֹשְׁבוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּקוּם שֶׁל אוֹתוֹ נִהָר
 שֶׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, וּמִתְקַן אֶת עֲצָמוֹ כְּמוֹהָ שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. (אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁפָּגַם וּמִתְקַן
 אוֹתוֹ עַל תְּקוּנָתוֹ בְּחַיִּיו, מִתְקַבֵּל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וְלוֹקַח אוֹתוֹ אַחֵר כֶּךָ, וְזֶה נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה,
 שֶׁהָרִי תִקַּן עֲצָמוֹ כְּמוֹהָ שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה) כִּיִּן שֶׁנִּתְקַן וְשָׁב בְּתְשׁוּבָה, הָרִי עָלָה עַל
 תְּקוּנָתוֹ. שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם וְאִין מִפְתַּח בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא שׁוֹבֵר אוֹתוֹ שֶׁשָׁב
 בְּתְשׁוּבָה. מַה זֶה יִצָּא בְּגַפּוֹ? הָרִי נִתְבָּאֵר. אֲבָל עוֹד סוּד יֵשׁ בוֹ, יִצָּא בְּגַפּוֹ -
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁלֵּי ט) עַל גְּפֵי מְרֻמֵי קֶרֶת. מַה לְשֵׁם עֲלוּי וְהַתְעַלּוֹת, אִף כָּאִן
 עֲלוּי וְהַתְעַלּוֹת. מְקוּם שֶׁבְּעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹלִים, אֲפֹלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא
 יְכוּלִים לַעֲמֹד שָׁם. וּמִשׁוּם כֶּף, כִּיִּן שֶׁשָׁב בְּתְשׁוּבָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל
 אוֹתוֹ וְדָא מִיָּד.

עמו. (שמות כא) אם אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה זָנוּ. (השתא)
 אַחֲרַי קָרָא לְמַלְיָן אַחֲרָנִין, (ס"א למלה קדמאה) לְהַחֲוֹא
 דְּנַפְיָן יְחִידָא בְּלֵא נִקְבָּא בְּלָל, וַיִּפְרוֹק לִיהּ חַחֲוֹא
 דְּנִקְבָּא דְּאַקְרֵי שְׁבִיעִית. וְחַחֲוֹא שְׁבִיעִית אַקְרֵי
 אֲדוֹנָיו, אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ אִיהוּ. אִם דָּא אֲדוֹנָיו חָם
 עֲלֵיהּ, וְאִתִּיב לִיהּ לְחַא עֲלֵמָא יְחִידָא בְּמַה דְּהָוָה,
 וַיְהִיב לִיהּ אֲתָתָא חַחֲוֹא דְּמִזְבַּח אַחִיתַת עֲלוּי
 דְּמַעֲיָן, וְאֲתַחֲבְרָא בְּחָדָא. וַיִּלְדָּה לוֹ בָּנִים אֹז בָּנוֹת
 הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תַחֲוִיהָ לְאֲדוֹנֶיהָ בְּמַה דְּאֲתָמַר. דְּהָא
 אִי תָב, וְאֲתַקֵּין חַחֲוֹא אַתָּר דְּפָגִים בְּחִיּוּי, אֲתַקְבֵּל
 קָמִי מִלְּבָא קַדִּישָׁא, נְטִיל לִיהּ, וְאֲתַקֵּין לִיהּ עַל
 תְּקוּנָיו לְבַתֵּר. וְדָא אַקְרֵי בְּעַל תְּשׁוּבָה, דְּהָא יָרִית
 מוֹתְבִיהּ, דְּהַחֲוֹא אַתָּר, דְּהַחֲוֹא נְהַר דְּנַגִּיד וְנַפְיָן,
 וְאֲתַקֵּין גְּרַמְיָה מְמַה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא. (ס"א החוה אתר
 דפגים ואתקין ליה על תיקונוי בחיוי אתקבל קמי מלכא קדישא ונטיל ליה
 לבתר ודא אקרי בעל תשובה דהא אתקין גרמיה ממה דהוה בקדמיתא)
 בֵּינוֹן דְּאֲתַתְּקֵין וְתָב בְּתִיבְתָא, הָא סְלִיק עַל תְּקוּנֵיהּ.
 דְּלִית מְלָחָה בְּעֲלֵמָא, וְלִית מַפְתָּחָא בְּעֲלֵמָא, דְּלֵא
 תָּבַר חַחֲוֹא דְּתָב בְּתִיבְתָא. מָא יַעֲזַב בְּנַפְו. הָא
 אֲתָמַר, אֲבָל תַּוּ רְזָא אִית בִּיהּ, יַעֲזַב בְּנַפְו, בְּמַה
 דְּאֲתָ אָמַר, (משלי ט) עַל גִּפְי מְרוּמֵי קָרַת, מַה לְּהַתָּם
 עַלְוִיָּא וְסְלִיקוּ, אַוְף חֲבָא עַלְוִיָּא וְסְלִיקוּ, אַתָּר

דְּמַרְיָהוֹן דְּתִיבְתָא סֶלְקִין, אֲפִילֵי צְדִיקוּם גְּמוּרִים
לָא יִבְלִין לְמִיָּקָם תַּמָּן. וּבְגִין כֵּךְ בֵּינָן דְּתַב
בְּתִיבְתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לֵיהּ וְדַאי מֵיד.

תַּנְיִין^{דף ע"ב}, לֵית מִלָּה בְּעֲלָמָא דְקִיָּמָא קָמֵי
תְּשׁוּבָה, וְלִבְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

שְׂנִינֵי, אֵין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׁעוּמָד לִפְנֵי תְּשׁוּבָה, וְאֵת הַכֹּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְקַבֵּל וְדַאי. וְאִם שָׁב בְּתְשׁוּבָה, הָרִי מְזַמֵּן כְּנֶגְדּוֹ אֲרַח חַיִּים. וְאִף עַל גַּב
שְׂפָגָם מַה שְׂפָגָם - הַכֹּל נִתְקַן וְהַכֹּל חוֹזֵר עַל תְּקוּנּוֹ, שְׁהָרִי אֶפְלוּ בְּמַה שְׂיִישׁ
בּוֹ שְׁבוּעָה, (לפני הקדוש ברוך הוא נקרא בו כי ה' צבאות יעץ ומי יפר. זהו סוד סתום.
ועוד, כאשר הקדוש ברוך הוא נשבע שבועה, לא נשבע אלא אם לא יעשה תשובה, שהרי אין
דבר שעומד בפני התשובה, ועל הכל מכפר הקדוש ברוך הוא כאשר עושים תשובה שלמה)
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל, שְׁכְּתוּב חֵי אֲנִי נְאֻם ה' כִּי אִם יִהְיֶה כְּפִיָּהּ וְגו'.
וְכְּתוּב כְּתָבוּ אֵת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְאַחַר שֶׁשָׁב בְּתְשׁוּבָה כְּתוּב, וּבְגִי
יְכַנֶּיהָ אֶסֶר בְּנוֹ וְגו'. מִכָּאֵן שֶׁתְּשׁוּבָה מְשַׁבֵּרַת כְּפָה גְּזַרְתָּ וְדִינִים וְכִמְהָ
שֶׁלְשָׁלוֹת בְּרָזַל, וְאֵין מִי שְׁעוּמָד לִפְנֵי תְּשׁוּבָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סו)
וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּכַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי לֹא כְּתוּב, אֶלָּא
הַפְּשָׁעִים בִּי. שְׁלֹא רוֹצִים לְשׁוּב וּלְהַתְּנַחֵם עַל מַה שֶׁעָשׂוּ. אֲבָל בֵּינָן
שֶׁהַתְּנַחֲמוּ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אוֹתָם. לְכֵן הָאֲדָם הַזֶּה, אִף עַל גַּב
שֶׁפָּשַׁע בּוֹ וּפְגָם בְּמִקּוּם שְׁלֹא צָרִיךְ וְשָׁב לִפְנֵי - מְקַבֵּל אוֹתוֹ וְחָס עָלָיו,
שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹא רַחֲמִים, וּמִתְּמַלֵּא רַחֲמִים עַל כָּל מַעֲשָׂיו,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֶפְלוּ עַל בְּהִמּוֹת וְעוֹפוֹת
מְגִיעִים רַחֲמָיו. אִם עֲלֵיהֶם מְגִיעִים רַחֲמָיו, כֵּךְ שָׁכַן עַל בְּנֵי אָדָם שִׁיּוּדְעִים
וּמְכִירִים לְשִׁבְחָ רְבוּנָם שֶׁרַחֲמָיו מְגִיעִים עֲלֵיהֶם וְשׁוֹרִים עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה אָמַר
דָּוִד, (שם קיט) רַחֲמֶיךָ רַבִּים ה' כְּמוֹשֶׁפֶטִיף חַיִּי. אִם עַל רְשָׁעִים מְגִיעִים
רַחֲמָיו, כֵּךְ שָׁכַן עַל צְדִיקִים. אֶלָּא מִי צָרִיךְ רְפוּאָה? אוֹתָם בְּעֲלֵי כְּאָבִים. וְמִי
הֵם בְּעֲלֵי כְּאָבִים? אֵלֶּה אוֹתָם רְשָׁעִים, הֵם צְרִיכִים רְפוּאָה וְרַחֲמִים, שֶׁהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא (מרחם) עֲלֵיהֶם שְׁלֹא יִהְיוּ עֲזוּבִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא - שְׁלֹא מִסְתַּלֵּק מֵהֶם,
וְשׁוּבוּ כְּנֶגְדּוֹ. כְּשֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב, הוּא מְקַרֵּב בְּמִיּוֹן. וְכִשְׁדוּחָה,

מִקְבֵּל וְדַאי. וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא הָא אֲזִדְמֵן לְקַבְּלֵיהּ
 אֲרַח חַיִּים, וְאַף עַל גַּב דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, כִּלְיָא
 אֲתַתְּקֵן, וְכִלְיָא אֲתַתְּדֵר עַל תְּקוּנֵיהּ, דְּהָא אֲפִילוּ
 בְּמַה דְּאִית בֵּיה אֲזֻמָּא, (קמי קודשא בריך הוא קרי ביה כי
 יי' צבאות יעץ ומי יפר דא איהו רזא סתימא. ותו כד קודשא בריך הוא
 אומי אומאה לא אומי אלא אם לא יעביד תיובתא דהא לית פתגמא
 דקיימא קמי תיובתא ועל כלא מכפר קודשא בריך הוא כד עבדין תיובתא
 שלימתא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל, דְּכַתִּיב, (ירמיה כב)
 חִי אֲנִי נְאֻם יְהוָה יְהוָה כִּי אִם יִהְיֶה פְּנֵיהוּ וְגו' יְהוָה
 וְכַתִּיב (ירמיה כב) כְּתֹבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'.
 וְכַתֵּר דְּתָב בְּתִיּוּבְתָא כְּתִיב, (דברי הימים א ג) וְכִנִּי
 יִכְנֶיָה אֲסִיר בְּנֵי וְגו', מִכָּאן דְּתַשׁוּבָה מִתְּפַר כְּמַה
 גְּזָרִין וְדִינִין, וְכַמַּה שְׁלִשְׁלָאִין דְּפְרוּזָא, וְלִית מֵאן
 דְּקַיִמָא קַמִּי דְּתִיּוּבְתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו)
 וַיֵּצֵאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר
 פָּשְׁעוּ בִּי, דָּא כְּתִיב, אֲדָא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלָא כְּעָאן
 לְאֲתַבָּא, וְלֹאֲתַנְחַמָּא עַל מַה דְּעַבְדוּ. אֲכַל כִּיּוֹן
 דְּאֲתַנְחַמוּ, הָא מְקַבֵּל לִזְן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין
 כִּי, בַר נֶשׁ דָּא, אַף עַל גַּב דְּפִשְׁע בֵּיה, וּפָגִים

דוחה בשמאל. ובשעה שדוחה, הימין מקרבת. מצד הזה דוחה ומהצד הזה
 מקרב, והקדוש ברוך הוא לא עוזב את רחמי מזהם.

בְּאַתְרָא דְדָלָא אַצְטְרִיךְ, וְתָב לְקַמּוּיָהּ, מְקַבֵּל לִיָּהּ,
וְחָם עָלֶיהָ, דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (דף ק"ז ע"ב) מְלָא
רַחֲמֵין אִיהוּ, וְאַתְמַלֵּי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוֹי, בְּמַח
דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קמה) וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִילוּ
עַל בְּעִירֵי וְעוֹפְיֵי מְאֻמְיֵין רַחֲמֵי. אִי עָלְיִיהוּ מְאֻמְיֵין
רַחֲמֵי, כָּל שָׁבִין עַל בְּנֵי נְשָׂא, דִּידְעִין וְאַשְׁתְּמוּדְעָן
לְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיחֻן, דְרַחֲמֵי מְאֻמְיֵין עָלְיִיהוּ, וְשָׂרְאן
עָלְיִיהוּ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט) רַחֲמֵיךָ רַבִּים
יְהוָה ^{יְהוָה} בְּמִשְׁפָּטֶיךָ חִינֵי. אִי עַל חֵיבִין מְאֻמְיֵין
רַחֲמֵי, כָּל שָׁבִין עַל זַפְּאִין. אֲלָא מֵאֵן בְּעֵי אַסְנוּתָא,
אֵינֵן מְאֲרֵי בְּאֵבִין, וּמֵאֵן אֵינֵן מְאֲרֵי בְּאֵבִין. אֲלֵין
אֵינֵן חֵיבִין, אֵינֵן בְּעָאן אַסְנוּתָא וְרַחֲמֵי, דְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא (רחמי) עָלְיִיהוּ, דְדָלָא יְתוֹן שְׁבִיקוֹן מְנִיָּה,
וְאִיהוּ דְדָלָא אַסְתַּלַּק מְנִיָּיהוּ, וְיִתְּוֹבֵן לְקַבְּלִיהּ. כַּד
מְקַרְב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בִּימִנָּא מְקַרְב. וְכַד דְחֵי,
בְּשִׁמְאָלָא דְחֵי. וּבְשַׁעְתָּא דְדְחֵי, יְמִינָא מְקַרְב.
מִסְפָּרָא דָּא דְחֵי, וּמִסְפָּרָא דָּא מְקַרְב, וְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא לָא שְׁבִיק רַחֲמֵי מְנִיָּיהוּ.

תָּא חֲזוּי, מַח בְּתִיב (ישעיה נז) וַיִּלְךְ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ.
וּבְתִיב בְּתַרְיָה, דְרַכְיוֹ רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ

**וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבֵלְיוֹ. וַיִּלְךָ שׁוֹבֵב, אָף עַל גַּב
דְּתִיבִין עֲבָדִין, בְּלִי מַה דְּעֲבָדִין בְּדָוִן דְּאִלְיִין
בְּאַרְחָא דְּלַבִּייהוּ, וְאַחֲרֵינִין עֲבָדִין בְּהוּ הִתְרָאָה, וְלֹא**

רֵאִיתִי וְאָרְפָּאָהוּ וְאַנְחָהוּ וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבֵלְיוֹ. וַיִּלְךָ שׁוֹבֵב, אָף עַל גַּב
שְׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים כָּל מַה שְׁעוֹשִׂים בְּדָוִן, שְׁהוֹלְכִים בְּדָרְךָ לְבָם, וְאַחֲרִים
עוֹשִׂים בְּהֵם הִתְרָאָה וְלֹא רוֹצִים לְצִיַּת לָהֶם - בְּשַׁעָה שְׁשָׁבִים בְּתִשׁוּבָה
וְנוֹטְלִים דְּרָךְ טוֹבָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, הֲרִי הֲרַפּוּאָה מְזַמְנַת כְּנֻגָדָם. עֲכָשׁוּ יֵשׁ
לְהִתְבַּוְּנוּ, אִם עַל הַחַיִּים אוֹמֵר הַכְּתוּב, אוֹ שְׁעַל הַמּוֹתִים אוֹמֵר הַכְּתוּב, שְׁהֲרִי
רֹאשׁ הַפְּסוּק אֵינּוּ סוּף, וְהַסּוּף אֵינּוּ רֹאשׁ - רֹאשׁ הַכְּתוּב מְרָאָה עַל הַחַיִּים,
וְסוּפוֹ מְרָאָה עַל הַמּוֹתִים. אֲלֵא שְׁהַפְּסוּק (רֹאשׁ הַפְּסוּק) אוֹמֵר, בְּעוֹד שְׁהֲאָדָם
הוּא בְּחַיִּיו, וְכָף הוּא - וַיִּלְךָ שׁוֹבֵב בְּדָרְךָ לְבוֹ, מִשׁוּם שֵׁישׁ בּוֹ יֵצֵר הָרַע חֲזָק
וּמְחִזֵּיק בּוֹ, וְלִכְן הוֹלֵךְ שׁוֹבֵב וְלֹא רוֹצֵה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹאֶה אֶת דְּרָכָיו שְׁהוֹלְכִים בְּרַע בְּלִי תוֹעֵלֶת, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי
צָרִיד לְהַחֲזִיק בְּדָוִן. זֶהוּ שְׁכְּתוּב דְּרָכָיו רֵאִיתִי (וּאִרְפָּאָהוּ), שְׁהוֹלְכִים בְּחֻשְׁכָּה,
אֲנִי רוֹצֵה תֵת לוֹ רַפּוּאָה. זֶהוּ שְׁכְּתוּב וְאָרְפָּאָהוּ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּס
לְלִבּוֹ דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה שְׁלוֹ וְרַפּוּאָה לְנַשְׁמָתוֹ. וְאַנְחָהוּ, מַה זֶה וְאַנְחָהוּ? כְּמוֹ
שְׁנֵאמֵר (שְׁמוֹת לב) לֵךְ נַחֵה אֶת הָעָם. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג אוֹתוֹ בְּדָרְךָ
יֵשֶׁר כְּמִי שְׁמַחֲזִיק בְּיָדוֹ שֶׁל אַחַר וּמוֹצִיא אוֹתוֹ מִתּוֹךְ הַחֻשְׁכָּה. וְאִשְׁלָם
נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבֵלְיוֹ, הֲרִי נְרָאָה שֶׁהוּא מֵת! (אֵלֵא) כֵּן הוּא וְדָאִי מֵת וְעוֹמֵד
בְּחַיִּים. שְׁהוֹאִיל (אֵלֵא שְׁהִיא הוּא וְעוֹמְדִים בְּחַיִּים, וְהוֹאִיל) וְהוּא רְשָׁע, נִקְרָא מֵת.
מַה זֶה וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבֵלְיוֹ? אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה טוֹב עִם
בְּנֵי אָדָם, שְׁכִינּוֹן שְׁכִינְסָם מְשַׁלֵּשׁ עֲשָׂרָה שָׁנִים וּמַעֲלָה, מִפְּקִיד עִמּוֹ שְׁנֵי
מִלְּאָכִים שׁוֹמְרִים שְׁשׁוּמְרִים אוֹתוֹ, אֶחָד מִימֵינוּ וְאֶחָד מִשְׁמָאֵלוֹ. כְּשֶׁאָדָם
הוֹלֵךְ בְּדָרְךָ יֵשֶׁר, הֵם שְׁמַחֲזִיקִים בּוֹ וּמְחִזֵּיקִים אוֹתוֹ בְּשִׁמְחָה, מְכַרְיִזִים לְפָנָיו
וְאוֹמְרִים: תָּנוּ כְּבוֹד לְדַמּוֹת הַפּוֹלֵךְ. וְכִשְׁהוֹלֵךְ בְּדָרְךָ עָקָם, הֵם מִתְאַבְּלִים עֲלָיו
וְעוֹבְרִים מִמּוֹנוֹ. כִּיּוֹן שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחִזֵּיק בּוֹ וּמְנַהֵג אוֹתוֹ בְּדָרְךָ יֵשֶׁרָה,
אִז כְּתוּב וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבֵלְיוֹ. וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ בְּתַחֲלָה, שֶׁהוּא
הִתְנַחֵם עַל מַה שְׁעָשָׂה בְּתַחֲלָה וְעַל מַה שְׁעוֹשֶׂה עַכְשָׁה וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה. וְאַחַר
כֵּךְ וְלֹאֲבֵלְיוֹ, אוֹתָם מִלְּאָכִים שֶׁהָיוּ מִתְאַבְּלִים עֲלָיו כְּשֶׁעָבְרוּ מִמּוֹנוֹ, וְעַכְשָׁו
שְׁחִזְרוּ עִמּוֹ, הֲרִי וְדָאִי נַחּוּמִים לְכָל הַצְּדִידִים. וְעַכְשָׁו הוּא וְדָאִי חֵי. חֵי בְּכָל

בָּעָאן לְצִיּוּתָא לִזְוֵן. בְּשַׁעְתָּא דְתַכְיֵן בְּתִיּוּבְתָא,
 וְנִטְלִין אֲרַחָא טַבָּא דְתִיּוּבְתָא, הָא אֲסוּזְתָא וְמִנָּא
 לְקַבְלֵיהוּ. הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּבְלָא, אִי עַל חִיָּיא
 אָמַר קְרָא, אִי עַל מַתִּיָּיא אָמַר קְרָא. דְהָא רִישָׁא
 דְקְרָא, לָאו אִיהוּ סִיפָא. וְסִיפָא, לָאו אִיהוּ רִישָׁא.
 רִישָׁא דְקְרָא, אִיהוּ עַל חִיָּיא. וְסִיפָא אִיהוּ עַל
 מַתִּיָּיא. אֲלֵא, קְרָא (ס"א רישא דקרא) אָמַר, בְּעוּד דְבַר
 נָשׁ אִיהוּ בְּחִיָּין, וְחַבִּי הוּא, וְיִלְךְ שׁוּבָב בְּדֶרֶךְ לְבוּ,
 בְּגִין דְיַצַּר חֶרֶע דְבִיָּה, תַּקְוָה וְאִתְתַּקְוֵה בֵּיה, וְעַל דָּא
 אֲזַל שׁוּבָב, וְלָא בָּעִי לְאִתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא. קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא חָמִי אֲרַחֵי, דְקָא אִזְלִין בְּבִישׁ, בְּלָא
 תּוֹעֲלֵתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא אֲעִסְרִיכְנָא
 לְאִתְקַפָּא בִּידֵיה, תְּדָא הוּא דְכְתִיב דְרָכִיו רָאִיתִי,
 (וארפאהו) דְקָא אִזְלִין בְּחֶשׁוּבָא, אֲנָא בָּעִי לְמִידָב לִיה
 אֲסוּזְתָא תְּדָא הוּא דְכְתִיב וְאֲרַפָּאֵהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אִיהוּ אֲעִיל בְּלִבֵּיה אֲרַחֵיה דְתִיּוּבְתָא וְאֲסוּזְתָא
 לְנִשְׁמַתֵּיה. וְאֲנַחֵהוּ, מָאִי וְאֲנַחֵהוּ. בְּמַת דְאֵת אָמַר
 (שמות לכ) לֵךְ נַחֵה אֶת הָעָם. אֲנַחֵיג לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הַצְדָדִים, אַחוּז בְּעֵץ חַיִּים. וְכִיּוֹן שְׂאֵחוּז בְּעֵץ חַיִּים, אִזְ נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה,
 שְׁהֵרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת אַף כֵּן תְּשׁוּבָה, וְהוּא נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה.
 וְהָרָאשׁוֹנִים אָמְרוּ, בַּעַל תְּשׁוּבָה מִקֹּשׁ. וְעַל זֶה אָפְלוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים אִינָם
 יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּמִקוּם שְׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים.

הוא פארה מישר, פמאן דאתקוף בידי דאתרא,
 ואפקיה מגו חשוכא. ואשלים נחומים לו ולאבדיו,
 הא אתחיו דמיתא איהו, (אלא) אין, ודאי מיתא
 איהו, וקנימא פתיין דהואיל (אלא דאיהי איהו וקנימא בחיין
 והואיל) ואיהו רשע, מיתא אקרי. מהו ואשלים
 נחומים לו ולאבדיו. אלא קודשא בריך הוא עבד
 טיבו עם בני נשא, דביין דעאל מ"ג שנין ודחלאה,
 פקיד עמיה (בראשית קמ"ד ע"ב, קס"ה ע"ב) תרין מלאכין
 נטורין דנטרי ליה, חד מימיניה, וחד משמאליה.
 בד אזיל בר נש פארה מישר, אינון חדאן ביה,
 ואתקיפו עמיה פחדוה, מכרין קמיה ואמרין, חבו
 יקר לדויקנא דמלכא. וכד אזיל פארה עקמו, אינון
 מתאבלן עליה, ומתעברן מגיה. ביין דאתקוף ביה
 קודשא בריך הוא, ואנתיג ליה פארה מישר, פדין
 פתיב, ואשלים נחומים לו ולאבדיו. ואשלים נחומים
 לו פקדמיתא, דאיהו אתנתחם על מה דעבד
 פקדמיתא, ועל מה דעבד השתא, ותב פתיובתא.
 ובתר פן ולאבדיו, אינון מלאכין דהוו מתאבלן
 עליה פד אתעברו מגיה, והשתא דאתחדרו
 פחדיה, הא ודאי נחומים לכל סטריין. והשתא איהו
 חי ודאי. חי בכל סטריין, אחיד פאילנא דחיי, ובין
 דאחיד פאילנא דחיי, פדין אקרי בעל תשובה, (נשא

קכ"ב ע"ב) דְּהָא בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָה אוּף הָכִי אַקְרִי.
וְאִיהוּ בַּעַל תְּשׁוּבָה אַקְרִי. וְקַדְמָאֵי אָמְרוּ, בַּעַל
תְּשׁוּבָה מִמָּשׁ. וְעַל דָּא, אֲפִילּוּ צְדִיקִים גְּמוּזִירִים אֵינָם
יְבוּלִים לַעֲמוּד, בְּמָקוֹם שְׂבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹזְמִידִים.

קכ"ג ע"א דְּוָד מְלֻכָּא אָמַר, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי
וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וְגו', לָךְ לְבַדְךָ, מֵאֵי

דְּוָד הַמְּלֻכָּא אָמַר, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וְגו'. לָךְ
לְבַדְךָ, מַה זֶה לָךְ לְבַדְךָ? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא אָדָם
לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלִבְנֵי אָדָם, וְיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא לִבְנֵי אָדָם וְלֹא
לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא לִבְנֵי
אָדָם (אחרים). דְּוָד הַמְּלֻכָּא חֲטָא לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא לִבְנֵי אָדָם. וְאַם
תֵּאמְרוּ, הֲרֵי חֲטָא אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל בַּת שְׁבַע, וְשִׁנְיָנוּ, מִי שָׂבָא עַל אִשָּׁה עָרוּהָ
בְּרִצּוֹנָה אֶסֶר אוֹתָהּ עַל בַּעֲלָהּ, וְחֲטָא לְחִבְרוֹ, וְחֲטָא לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - לֹא
כִּף הוּא. שֶׁהוּא שְׂאֵתָה אוֹמַר בְּהִתֵּר הִיָּה, וְדוּד לְקַח אֶת שְׁלוֹ, וְגַט הִיָּה לָהּ
מִבַּעֲלָה טְרָם שֶׁיֵּצֵא לְקַרְבֵּי, שֶׁכִּף הִיָּה מִנְהַג שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹתָנִים גִּט זְמַן
לְאִשְׁתּוֹ כָּל שִׁיּוּצָא לְחִיל, וְכִף עֲשָׂה אוּרְיָה לְבַת שְׁבַע, וְאַחַר שֶׁעָבַר זְמַן
וְהִיתָה פְּטוּרָה לְכָל, לְקַח אוֹתָהּ דְּוָד, וּבְהִתֵּר עֲשָׂה כָּל מַה שֶׁעֲשָׂה. שְׂאֵלְמַלְא
לֹא כִּף וְזֶה הִיָּה בְּאִסּוּר, לֹא הִיָּה מִשְׂאִיר אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּידּוֹ. וְהִיָּנוּ
שְׂכַתוּב לְעֵדוּת, (שמואל ב יב) וַיִּנְחַם דְּוָד אֶת בַּת שְׁבַע אִשְׁתּוֹ. עֵדוּת שְׂאֵשְׁתּוֹ
הִיא, וְדֹאֵי אִשְׁתּוֹ, וְבַת זִוְגוֹ הִיתָה שֶׁהִזְדַּמְּנָה אֵלָיו מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. (וסוד
הַדָּבָר מִלְכּוּת שֶׁל מוֹעֵלָה שֶׁהוּא נַעֲשָׂה רַגַל רְבִיעִית לְמִרְכַּבַּת הָעֲלִיוֹנָה, וְנִקְרָא בַת שְׁבַע, עַל אֲבֵן
אֶחָת שְׁבַע עֵינַיִם) הֲרֵי עֵדוּת שְׂאֵל חֲטָא דְּוָד אֶת חֲטָא בַת שְׁבַע כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ.
וְכִמָּה חֲטָא שְׁחוּטָא? (אלא) לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא לְאַחַר. שֶׁהֲרַג אֶת
אוּרְיָה בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוּנָן וְלֹא הֲרַג אוֹתוֹ בְּשַׁעָה שְׂאֵמַר לוֹ וְאֲדִנִּי יוֹאֲב, שֶׁהֲרִי
דְּוָד הִיָּה רְבוֹן עָלָיו (ועל יואב), וְהִפְתּוּב מוֹכִיחַ, שְׂכַתוּב (שם כג) אֵלָּה שְׁמוֹת
הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר לְדוּד, וְלֹא אֲשֶׁר לְיוֹאֲב. וְלֹא הֲרַג אוֹתוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְהֲרַג
אוֹתוֹ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוּנָן. וְהִפְתּוּב אוֹמַר וְלֹא נִמְצָא אֶתוֹ דְּבַר, רַק בְּדָבָר אוּרְיָה
הַחַתִּי. רַק לְמַעַט הוּא בָּא. בְּדָבָר אוּרְיָה, וְלֹא בְּאוּרְיָה. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

לְךָ לְכַבֵּדָה. אֵלֶּיָא, בְּגִין דְּאִית חוּבִין, דְּחָטִי בְּר נָשׁ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִבְנֵי נָשָׂא. וְאִית חוּבִין דְּחָטָא
 לְבְנֵי נָשָׂא, וְלֹא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִית חוּבִין
 דְּחָטִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי וְלֹא לְבְנֵי נָשָׂא.
 (אחרא) דְּוַד מְלַפָּא, חָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי,
 וְלֹא לְבְנֵי נָשָׂא. וְאִי תִימָא הָא (דף ק"ז ע"א) חָב תְּהוּא
 חוּבָה דְּבֵת שְׁבַע, וְתַנִּינָן, מֵאן דְּאִתִּי עַל עֲרֵנָה
 אִתְתָּא בְּרַעוּתָה אֲסַרָה עַל פְּעֻלָּה, וְחָב לְחַבְרִיָּה,
 וְחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָאוּ חָבִי הוּא דְּתִהוּא
 דְּאִתְּ אֲמַר. בְּחֵיתְרָא תְּוֹה, וְדוּד דִּילִיָּה נִקְט, וְגַט
 תְּוֹה לָה מְפַעֲלָה, עַד לָא יִתְּךָ לְקַרְבָּא, דְּחָבִי תְּוֹה
 מִנְהַנְגָא דְּכַל יִשְׂרָאֵל, דִּי־חָבִין גִּט זְמַן לְאִתְתִּיָּה, כֹּל
 דְּנַפִּיק חֵילָא. וְכֵן עֵבֵד אֹרֵיָה לְבֵת שְׁבַע. וְלִבְתֵּר
 דְּעֵבֵר זְמַן וְתוֹת פְּטוּרָא לְכַלָּא, נְטִל לָה דְּוַד.
 וּבְחֵיתְרָא עֵבֵד כֹּל מַה דְּעֵבֵד. דְּאֵלְמַלְא לָאו חָבִי,
 וּבְאֲסוּרָא תְּוֹה, לָא שְׂבָקָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְגַבִּיָּה. וְתִינּוּ דְּכַתִּיב לְסַתְּרוּתָא, (שמואל ב יב) וַיִּנְחַם

אָמַר, וְאוֹתוֹ הִרְגַת בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן. וְכָל חָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן הָיָה חֲקוּק בּוֹ נַחֵשׁ
 עִלָּם, דִּיוֹקוֹן שֶׁל דְּרָקוֹן, וְהוּא עֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם. אָמַר הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 נָתַתְּ כֹחַ לְאוֹתוֹ שְׂקוּץ. (שְׂכִינֵן שְׁחָרַב בְּנֵי עַמּוֹן הַתְּגַבְּרָה אוֹתָהּ שְׁעָה עַל אוּרִיָּה, כְּמַה חֹזֵק
 הַתְּחֹזֵק אוֹתוֹ נַחֵשׁ עִקָּם) כְּשׁוּם שְׂבִשְׁעָה שְׁהַרְגוּ בְּנֵי עַמּוֹן אֶת אוּרִיָּה, וְעַמּוֹן רַבִּים
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּגַבְּרָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה חָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, כְּמַה חֹזֵק הַתְּחֹזֵקָה
 אוֹתָהּ עֲבוּדָה זָרָה שְׂקוּץ.

דָּוָד אֵת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. סְחָדוּתָא דְאִשְׁתּוֹ הוּא,
 וְדָאֵי אִשְׁתּוֹ, וּבַת זִוְגוּ הֵוֹת, דְּאִזְדְּמַנַּת לְגַבְיָה,
 מִיִּזְמָא דְאִתְבְּרִי עֲלִמָא. (ורזא דמלתא מלכותא דלעילא
 דאיהו אתעביד רגלה רביעא למרכבתא עלאה ואתקרי בת שבע על אבן
 אחת שבע עיניים) הָא סְחָדוּתָא דְלָא תָב דָּוָד חוֹבָה
 דְּבַת שֶׁבַע כְּדַקְאִמְרִין. וְזִמָּה הוּא חוֹבָה דְחָב, (אלא)
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְלָא לְאַחְרָא. דְקָטֵל
 לְאוּרֵיהּ בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, וְלָא קְטִלִיהּ אִיהוּ
 בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיהּ וְאֵדְנִי יוֹאֵב, דְּהָא דָּוָד הֵוֹה
 רַבּוֹן עָלְיָהּ, (ועל יואב) וְקָרָא אוֹכַח, דְּכַתִּיב, (שמואל
 בכג) אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד, וְלָא אֲשֶׁר
 לְיוֹאֵב, וְלָא קְטִלִיהּ תְּהִיא שַׁעְתָּא, וְקְטִלִיהּ בְּחָרֵב
 בְּנֵי עַמּוֹן. וְקָרָא אָמַר, וְלָא נִמְצָא אִתּוּ דְבָר, (מלכים
 א טו) רַק כְּדָבָר אוּרֵיהּ תַּחְתֵּי. רַק לְמַעוּטֵי קָא
 אֲתֵי, כְּדָבָר אוּרֵיהּ, וְלָא כְּאוּרֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אָמַר, וְאוֹתוּ הָרַגְתָּ בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, וְכָל חָרֵב
 בְּנֵי עַמּוֹן, הֵוֹה חָקִיק בֵּיהּ חֲנוּיָא עָקִים, דִּיּוֹקְנָא
 דְּדַרְקוֹן, וְאִיהוּ עֲבוּדָה זָרָה דְלַהוֹן. אָמַר קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, יְהִבַּת חִילָא לְתַהוּמָא שְׁקוּיָן. (ד"א דכיון
 דחרב בני עמון אתגבר ההיא שעתא על אוריה כמה תוקפא תקיף ההוא
 חויה עקימא) כְּגוֹן דְּבְשַׁעְתָּא דְקָטְלוּ בְּנֵי עַמּוֹן
 לְאוּרֵיהּ, וְסִגְוִיָּין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲמִיהּ, וְאִתְגַּבַּר

בְּתַהֵיבָא שְׁעָתָא חֶרֶב בְּנֵי עֲמוּנָן, כְּמַח תִּקְפֵּא
אֶתְתַּקַּף תַּהֵיבָא עֲבוּדָה זָרָה שְׁקוּיָן.

וְאֵי תִימָא, אֹרְיָה לָא תְּוֹה זְכָא, פִּינָן דְּכְתִיב עֲלֵיהּ
אֹרְיָה תַחְתִּי. לָאו תְּכִי, זְכָאָה תְּוֹה, אֶלְא

דְּשָׂמָא דְאַתְרֵיהּ תְּוֹה תַחְתִּי. כְּמַח דְאַתְּ אָמַר (שׁוֹפְטִים
י*) וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי, עַל שׁוּם אֶתְרֵיהּ אֶתְקַרֵי תְּכִי.

וְעַל דָּא בְּדַבְרֵי אֹרְיָה תַחְתִּי, דְּשְׁקוּיָן בְּנֵי עֲמוּנָן
אֶתְגַּבְרַר עַל מַחְנֵה אֱלֹהִים, דְּמִשְׁרִיתָא דְדוּד, דְּיוֹקְנָא

מִמֶּשׁ דְּלְעֵילָא תְּוֹ. וּבְתַהֵיבָא שְׁעָתָא דְפָגִים דְדוּד
מִשְׁרִיתָא דָּא, פָּגִים לְעֵילָא מִשְׁרִיתָא אַחְרָא. וְעַל

דָּא אָמַר דְדוּד, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְדָךְ חֲטָאתִי. לְבַדְדָךְ,
וְלָא לְאַחְרָא. דָּא תְּוֹה תַחְתִּי חוֹבָה דְחַב לְגַבִּיהּ. וְדָא

הוּא בְּדַבְרֵי אֹרְיָה. וְדָא הוּא בְּחֶרֶב בְּנֵי עֲמוּנָן.

כְּתִיב, (דברי הימים ב טז) כִּי יִהְיֶה ^{לְבַדְדָךְ} עֵינָיו
מִשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, אֵלֶּיךָ (ויחי רמ"ח ע"א)

ואם תאמר שאוריה לא היה צדיק, כִּינָן שְׁכַתּוּב עֲלֵיו אֹרְיָה תַחְתִּי - לא כִּד!
צדיק הוא הָיָה, אֶלְא שְׁשֵׁם מְקוּמוֹ הָיָה תַחְתִּי, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי,
עַל שֵׁם מְקוּמוֹ נִקְרָא כִּד.

וְעַל זֶה בְּדַבְרֵי אֹרְיָה תַחְתִּי, שְׁשְׁקוּיָן בְּנֵי עֲמוּנָן תַּגְבַּר עַל מַחְנֵה אֱלֹהִים,
שְׁמַחְנוֹת דְדוּד הֵיוּ מְקוּשׁ דְיוֹקָן שְׁלִמְעֵלָה, וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁפָגִים דְדוּד מַחְנֵה זֶה,
פָּגִים לְמַעֲלָה מַחְנֵה אַחַר. וְעַל זֶה אָמַר דְדוּד, לָךְ לְבַדְדָךְ חֲטָאתִי. לְבַדְדָךְ וְלָא לְאַחַר.

שְׁהוּא הָיָה אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁחָטָא אֵלָיו. וְזֶהוּ בְּדַבְרֵי אֹרְיָה, וְזֶהוּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עֲמוּנָן.
כְּתוּב, כִּי ה' עֵינָיו מִשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, אֵלּוּ הַנְּקֻבוֹת. וְכְתוּב, (זכריה ד) עֵינֵי
ה' הִמּוּהוּ מִשׁוֹטְטִים, אֵלּוּ הַנְּקֻרִים. וְהָרִי הֵם יְדוּעִים. דְדוּד אָמַר (תהלים נא) וְהִרְעֵ

נוקבין. וכתוב (זכריה ד) עיני יהוה ^{על} המה
 משוטטים, אלן דבורין, והא ידען אינן. דוד אמר
 (תהלים נא) והרע בעיניך עשיתי. בעיניך, לפני עיניך
 מבעי ליה. אלא מאי בעיניך, אמר דוד, בההוא
 אתר דחבנא, בעיניך הוה. דחוינא ידע, דהא עיניך
 הוו זמינין, וקיימין קמאי, ולא חשבנא לון, תרי
 חובא דחבנא, ועבדנא, באן אתר הוה, בעיניך.

יום יז
 חודש

למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהא לי
 פתחון פה למימר קמך. תא חזי, פל
 אומנא, פד מליד, באומנתיה מליד. דוד פריחא
 דמלכא הוה, ואף על גב דהוה בצערא, כיון דהוה
 קמי מלכא, תב לבדיחותיה, במה דהוה, כגון
 לבדחא למלכא.

אמר, מארי דעלמא, אנא אמינא, (תהלים כו) בחנני
 יהוה ^{על} ונסני, ואת אמרת דלא איכול

בעיניך עשיתי. בעיניך? לפני עיניך היה צריך להיות! אלא מה זה בעיניך?
 אמר דוד, באותו מקום שחקטתי, בעיניך היה. שהייתי יודע שהרי עיניך היו
 זמינים ועומדים לפני ולא החשבתי אותם, הרי החטא שחקטתי ועשיתי,
 באיזה מקום היה? בעיניך.

למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהיה לי פתחון פה לומר לפניך. בא
 וראה, כל אמן כשמדבר, הוא מדבר באמנותו. דוד היה בדיחון המלך, ואף
 על גב שהיה בצער, כיון שהיה לפני המלך, שב לבדחנותו כמו שהיה כדי
 לבדח את המלך.

אמר, רבון העולם, אני אמרתי (שם כו) בחנני ה' ונסני, ואתה אמרת שלא

לְבַיִּימָא בְּנִסְיוֹנָךְ. הָא חֲבָנָא, לְמַעַן תַּצְדֵּק בְּדַבְרֵךְ,
וַיְהִי מִיִּלְךָ קְשׁוּט, דְּאֵלְמַלְא לָא חֲבָנָא, יְהִי מִלְּךָ
דִּילִי קְשׁוּט, וַיְהִי מִיִּלְךָ בְּרִיקְנִיָּא, הִשְׁתָּא דְחֲבָנָא,
בְּגִין דְּלִחְוֵי מִיִּלְךָ קְשׁוּט, וַיְהִיבָנָא אַתְרֵךְ לְצַדִּיקָא
מִיִּלְךָ, בְּגִין בְּךָ עֲבִידְנָא, לְמַעַן תַּצְדֵּק בְּדַבְרֵךְ
תּוֹבָה בְּשַׁפְטָךְ. אַתְרֵךְ דְּוֹד לְאִוְמְנוּתֵיהּ, וְאָמַר גּוֹ
צַעֲרֵיהּ מִלֵּין דְּבִדְחִיתָא לְמַלְכָּא.

ק"ז ע"ב תנינן, לאו דוד אתחוי ליהוה עובדא, יהא
איהו אמר, (תהלים קט) ולבי חלל

בקרבי (אנקיד חלל כבר הוה חלל בקרבי) (דף ק"ז ע"ב) הכי
הוא. אבל אמר דוד, בלכא אית תרין חיבלין,
בחד דמא, ובחד רוחא, ההוא חד דמלייא דמא,

אוכל לעמוד בנסיוןך. הרי חטאתי למען תצדק בדברך ויהיה דברך אמת,
שאלמלא לא חטאתי, יהיה דברי אמת, ויהיה דברך בריקנות. עכשו
שחטאתי, כדי שיהיה דברך אמת, נתתי מקום לצדק דבריך, לכן עשיתי,
למען תצדק בדברך תזכה בשפטך. חזר דוד לאמנותו ואמר תוך צערו דברי
בדחנות לקוך.

שנינו, דוד לא היה ראוי לאותו המעשה, שהרי הוא אמר, (שם קט) ולבי חלל
בקרבי (נקוד חלל, שכבר היה חלל בקרבי) כך הוא. אבל דוד אמר, בלב יש שני
היכלות, באחד דם ובאחד רוח. אותו אחד שמלא בדם, בו יש דיור ליצר
הרע, ולבי לא כך, שהרי הוא ריקון, ולא נתתי דיור לדם רע לשכן בו יצר
הרע, ולבי הוא ודאי חלל בלי דיור (דם) רע, וכיון שפך זה, לא ראוי דוד
לאותו חטא שחטא, אלא כדי לתת פתחון פה לרשעים, שאמרו, דוד המלך
חטא ושם בתשובה ומחל לו הקדוש ברוך הוא, כל שכן לשאר בני אדם.
ועל זה אמר (תהלים נא) אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו.

בִּיה דִּיּוֹרָא לְיַצֵּר חָרַע. וְלִבִּי לָאוּ חָכִי, דְּהָא רִיקוֹן
 אִיהוּ, וְלֹא יְתִיבִית דִּיּוֹרָא לְדָמָא בִּישָׂא, לְשִׁבְנָא
 בִּיה יַצֵּר חָרַע, וְלִבִּי וְדָא חֲלַל אִיהוּ, בְּלֹא דִיּוֹרָא
 (נ"א דמא) בִּישָׂא, וּבִיּוֹן דְּחָכִי הוּא, לָא אֲתַחֲזִי דְּוֹד
 לְתַהוּא חוֹבָה דְּחָב אֶלְּא, בְּגִין לְמִיחָב פְּתִיחוּ
 דְּפּוֹמָא לְתִיּוּבָא, דִּימְרוּן, דְּוֹד מַלְפָּא חָב וְתָב
 בְּתִיּוּבָתָא, וּמְחַל לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל שְׂפִין
 שָׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא. וְעַל דָּא אָמַר (תהלים נא) אֲלַמְּדָה
 פּוֹשְׁעִים דְּרַבְרִיךְ וְחַטָּאִים אֲלֵיךְ יִשׁוּבוּ.

וּבְתוּב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עֲלָה בְּמַעְלָה חַיִּיתִים
 עוֹלָה וּבּוֹכָה וְרֹאשׁ לֹו חֲפוּי וְהוּא חוֹלְךְ
 יַחַף. רֹאשׁ לֹו חֲפוּי, וְיַחַף אֲמַאי. אֶלְּא, נְזוּף תְּהוּ,
 עֶבֶד בְּרַמְיָה נְזוּף, לְקַבְּלָא עֲנִישָׂא. וְעַמָּא תְּוֹ
 רְחִיקוֹן מִנִּיה ד' אַמּוֹת. וּפְאָה עֶבְדָּא דְּחָכִי פְּלַח
 לְמַאֲרִיָּה, וְאַשְׁתְּמוּדַע בְּחוּבָה, לְאַתְבָּא מִנִּיה
 בְּתִיּוּבָתָא שְׁלִימָתָא.

וּבְתוּב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עֲלָה בְּמַעְלָה חַיִּיתִים עֲלָה וּבּוֹכָה וְרֹאשׁ לֹו חֲפוּי
 וְהוּא חוֹלְךְ יַחַף. רֹאשׁ לֹו חֲפוּי וְיַחַף לְמָה? אֶלְּא הִיָּה נְזוּף, עֲשֵׂה עֲצֻמוֹ נְזוּף
 לְקַבֵּל עֲנִשׁ, וְהֵם הָיוּ רְחוּקִים מִמֶּנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת. אֲשֶׁרִי הָעֶבֶד שָׁכַף עוֹבֵד
 לְרַבּוֹ וּמוֹדַע לְחַטָּאוֹ לְשׁוּב מִמֶּנּוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה.

תָּא חֲזִי, יתיר הָוֵה, מַה דְּעֵבֵד לִיָּה שְׁמַעֵי בֶן גָּרָא,
מִכָּל עֲקָתִין דְּעֵבְרוּ עֲלֵיהּ עַד תְּהוּא יוֹמָא, וְלֹא
אָתִיב דָּוִד לְקַבְּלֵיהּ מַלְאָה דְּהִכִּי הָוֵה יָאוּת לִיָּה, וּבְדָא
אֲתַכְּפְרוּ חוֹבֵי. הַשְּׁתָּא אֵית לְאַסְתְּכֵלָא, שְׁמַעֵי
תַלְמִיד חָכְם הָוֵה, וְחֲכָמְתָּא סְנִיָּאָה הָוֵה בֵּיתָא, אָמַאי
נְפִיק לְגַבֵּי דָּוִד, וְעֵבִיד לִיָּה כֹּל מַה דְּעֵבֵד. אָלָא
מֵאַתֵּר אַחְרָא הָוֵה מַלְאָה, וְאַעִיל לִיָּה כֹּל בֵּיתָא מַלְאָה
דָּא. וְכֹל דָּא לְתוֹעֲלָתָא דְּדָוִד. דְּהָא תְּהוּא דְּעֵבֵד
לִיָּה שְׁמַעֵי, גָּרְמָא לִיָּה לְמִיתָב בְּתִיבְתָּא שְׁלִימְתָּא,
וְתֵבֵר לְבֵיתָא בְּתִבְרֵי סְנִי, וְאוֹשִׁיד דְּמַעִין סְנִיָּאִין,
מִגּוֹ לְבֵיתָא קָדָם קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְעַל דָּא אָמַר,
(שמואל ב טז) כִּי יִהְיוּהֶ֙ם ^{לְפָנֶיךָ} אָמַר לוֹ קָלִל. יָדַע, דְּהָא
מֵאַתֵּר עֲלֵיָּאָה אַחְרָא נְחַת מַלְאָה.

תִּרְיִן פְּקוּדִין, פְּקִיד דָּוִד לְשִׁלְמָה בְּרִיהּ, חַד דִּיּוֹאֵב,
וְחַד דְּשְׁמַעֵי, עִם שְׂאֵר פְּקוּדִין דְּפְקִיד לִיָּה.

בא ורְאָה, יוֹתֵר הֵיָה מַה שְּׁעֵשָׂה לוֹ שְׁמַעֵי בֶן גָּרָא מִכָּל הַצְּרוֹת שְׁעֵבְרוּ עֲלָיו
עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלֹא הִשִּׁיב דָּוִד כְּנֶגְדּוֹ דְּבַר, שְׂכַךְ הֵיָה רָאוּי לוֹ, וּבִזְנֵה הֲתַכְּפְרוּ
חֲטָאִיו. עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, שְׁמַעֵי הֵיָה תַלְמִיד חָכָם, וְחֲקִמָּה רַבָּה הֵיָתָה בוֹ,
לְמַה יֵּצֵא לְדָוִד וְעֵשָׂה לוֹ כֹּל מַה שְּׁעֵשָׂה? אָלָא מִמְּקוֹם אַחַר הֵיָה הַדְּבָר,
וְהַכְּנִיס לוֹ בְּלַבּוֹ דְּבַר זֶה, וְכֹל זֶה לְתוֹעֲלָתוֹ שֶׁל דָּוִד, שֶׁהָרִי מַה שְּׁעֵשָׂה לוֹ
שְׁמַעֵי, גֵּרַם לוֹ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְשִׁבַּר לְבוֹ בְּשִׁבְרֵי רַב, וְשִׂפְךָ הַרְבֵּה
דְּמַעוֹת מִתּוֹךְ לְבוֹ לְכַנֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה אָמַר, כִּי ה' אָמַר לוֹ קָלִל.
יָדַע שְׁהָרִי מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן יָרַד הַדְּבָר.

שְׁנֵי צוּרִים צָוָה דָּוִד אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ - אֶחָד שֶׁל יוֹאֵב, וְאֶחָד שֶׁל שְׁמַעֵי, עִם

דְּיוֹאֵב: דְּבַתִּיב, (מלכים א ב) **וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּחָה סְתִימָא הוּוּה, דְּאֶפְלוּוֹ שְׁלֹמֹה לָא הוּוּה לִיָּה לְמַנְדֵּעַ, וְלָא יָדַע אֱלֹהֵא בְּנִין דִּידְעוּ אַחֲרֵנִין, אַתְּגַלִּי (ליה) לְשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶת וְגו'.** מַה דְּלָא אַתְּחִזִּי לָךְ לְמַנְדֵּעַ.

דְּשִׁמְעֵי: בְּתִיב, וְהִנֵּה עֲמֹךְ שְׁמֵעִי בֶן גֵּרָא. מַאי וְהִנֵּה עֲמֹךְ, זְמַן הוּוּא עֲמֹךְ תְּדִיר, רַבּוּ הָהּ. וּבְגִין כֶּף לָא אָמַר עַל יוֹאֵב וְהִנֵּה עֲמֹךְ יוֹאֵב. אֲבָל שְׁמֵעִי דָא, דְּאֶשְׁתַּבַּח עִמִּיהָ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עֲמֹךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֵן הוּוּא חֲכַמְתָּא דְּשְׁלֹמֹה מִלְּבָא בְּהַאי. אֱלֹהֵא כִּלְיָא בְּחַכְמָתָא עֵבֶר, וְלִכְבֵּר

שְׁאָר הַצְּוויִים שְׁצוּהָ אוֹתוֹ. שֶׁל יוֹאֵב - שְׁכַתוֹב (מלכים א ב) וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה. דְּבַר נִסְתֵּר הָיָה, שֶׁהָרִי אֶפְלוּוֹ שְׁלֹמֹה לָא הָיָה לוֹ לְדַעַת. אֱלֹהֵא מִשּׁוּם שְׁאֲחֵרִים יָדְעוּ (אוֹתוֹ), זֶה הַתְּגָלָה לְשְׁלֹמֹה. וְעַל זֶה אָמַר, וְהִנֵּה יִדְעֶת וְגו', מַה שְׁלָא רָאוּי לָךְ לְדַעַת.

שֶׁל שְׁמֵעִי - שְׁכַתוֹב וְהִנֵּה עֲמֹךְ שְׁמֵעִי בֶן גֵּרָא. מַה זֶה וְהִנֵּה עֲמֹךְ? קִזְמוֹן הוּוּא עֲמֹךְ תְּמִיד, רַבּוּ הָיָה, וּמִשּׁוּם כֶּף לָא אָמַר לוֹ עַל יוֹאֵב וְהִנֵּה עֲמֹךְ יוֹאֵב. אֲבָל שְׁמֵעִי זֶה שְׁנַמְצָא תְּמִיד עִמּוֹ, אָמַר וְהִנֵּה עֲמֹךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֵיפֹה הִיא חֲכַמְתּוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה בְּזֶה? אֱלֹהֵא הִפֵּל עֲשָׂה בְּחֻכְמָה, וְלִכְל הַצְּדָדִים הוּוּא הַתְּבוּנוֹ. שֶׁהָרִי שְׁמֵעִי הָיָה חֶכֶם, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, אֲנִי רוֹצֵה שְׁתְּגַדֵּל תּוֹרָה עַל דִּי שְׁמֵעִי וְלָא יִצָא הַחוּצָה.

סְטָרִין אֲשַׁנַּח, דְּהָא חֲפִים הָוָה שְׁמָעִי, וְאָמַר שְׁלֹמֹה,
בְּעִנְיַת דְּיִסְגִי אֹרִייתָא בְּאַרְעָא עַל יְדוּי דְּשְׁמָעִי, וְלֹא
יִפּוּק לְבָר.

תַּנּוּ מִלָּה אַחְרָא אֲשַׁנַּח שְׁלֹמֹה בְּחֻבְמַתָּא, דְּבַתְיֹב,
(שמואל ב טז) יֵצֵא יִצְחָק וּמִקְלֵל. מֵאִי יֵצֵא יֵצֵא תִרִי
זְמִנִי, וַיֵּצֵא וַיִּקְלֵל סָגִי. (ליה) אֵלֵּא, חֵד יֵצִיאתָ, דְּנַפְק
מִבֵּי מְדַרְשָׁא לְגַבֵּי דְזוּד. וְחֵד יֵצִיאתָ, דְּנַפְק מִירוּשְׁלָיִם,
ס, לְגַבֵּי עֲבָדוּי דְּמִית עֲלוּי. יֵצִיאתָ חֵדָא לְגַבֵּי
מִלְכָּא, וַיֵּצִיאתָ תַנְיִינָא לְגַבֵּי עֲבָדִין. וְכֹל דָּא חֲמָא
שְׁלֹמֹה, וְאֲשַׁנַּח בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, הֵהוּא יֵצִיאתָ תַנְיִינָא.
וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ, יָדַע דְּבִיֵצִיאתָ
יָמוּת. (שמואל ב טז) וְעַפְר בְּעַפְר מַהוּ. אָמַר שְׁלֹמֹה
לְגַבֵּי אָבָא בְּעַפְר הָוָה. לְגַבֵּי שְׁמָעִי בְּמִיָּא, דְּבַתְיֹב
וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ וְעַבְרַתְךָ אֶת גַּחַל קַדְרוֹן. עַפְר

עוד דְּבַר אַחַר הַשְּׁגִיחַ שְׁלֹמֹה בְּחֻבְמַתָּא, שְׁכַתּוּב (שמואל ב טז) יֵצֵא יִצְחָק וּמִקְלֵל.
מַה זֶה יֵצֵא יִצְחָק פְּעֻמִּים? מִסְפִּיק וַיֵּצֵא וַיִּקְלֵל (זו). אֵלֵּא יֵצִיאתָ אַחַת -
שְׁיֵצֵא מִבֵּית מְדַרְשׁוֹ לְדוּד, וַיֵּצִיאתָ אַחַת - שְׁיֵצֵא מִירוּשְׁלָיִם אֶל עֲבָדוֹ שְׁמַת
עָלוּי. יֵצִיאתָ אַחַת לְמִלְכָּא, וַיֵּצִיאתָ שְׁנֵי לְעַבְדִּים. וְכֹל זֶה רָאָה שְׁלֹמֹה וְהַשְּׁגִיחַ
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹתָהּ הַיֵּצִיאתָ הַשְּׁנֵי, וְעַל זֶה אָמַר וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ. יָדַע
שְׁבִיֵצִיאתָ יָמוּת. וְעַפְר בְּעַפְר מַהוּ? אָמַר שְׁלֹמֹה, אֶל אָבִי זֶה הָיָה בְּעַפְר, אֶל
שְׁמָעִי זֶה יְהִיָּה בְּמִיָּם, שְׁכַתּוּב וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ וְעַבְרַתְךָ אֶת גַּחַל קַדְרוֹן. שֵׁם
עַפְר וְכָאן מִיָּם. שְׁנֵיהֶם דָּן שְׁלֹמֹה, לְהִיּוֹת עַפְר וּמִיָּם כְּמוֹ סוּטָה, לְמִי
שְׁהַסְטִין דְּרַכּוֹ לְאָבִיו.

הָתָם, וְהָכָא מִיָּא. תְּרוּוּיָהוּ דְן שְׁלֵמָה, לְמַחְוֵי עֶפְרַיִם
וּמִיָּא פְּסוּטָה, לְמֵאן דְּאֶסְטִין אַרְחָא לְגַבֵּי אָבוּי.

בְּתוּב (מלכים א ב) וְהוּא קַלְלָנִי קַלְלָה נִמְרָצָת. וּכְתוּב
וְאֶשְׁבַּע לֹו בִּיהוֹנָאֵה לְאִמְרֵי אִם אֶמִיתְךָ
בְּחָרְב. מֵאֵי בְּחָרְב. וְכִי שְׁמַעֵי טַפְשָׁא הוּחַ, דְּאִילּוּ
הָכֵי אֻמְי לִיָּה, דְּלָא יִמָּא בְּחָרְב לָא. אַבְל בְּחַנִּית
אִז בְּגִירָא אִין.

אָלָא ^{דף ע"א} תְּרִין מֵלִין הָכָא. חַד אָמַר יַעֲקֹב, בְּרִיָּה
דְּנֻנְיָא רַבָּא תְּחוּמָא (דף ק"ח ע"א) דְּקַשְׁקֻשׁוּי
סְלָקִין לְרוּם עֲנַנִין. אֻמְמָה דְּדוּד מְלָכָא, כִּד הוּחַ
בְּעֵי לְאֻמְמָה, אַפִּיק חֲרָבָא דִּילִיָּה, דְּתַמְן הוּחַ חֲקוּק
שְׁמָא גְלִיפִין, וְתַמְן אֻמְי. וְכִד עָבִיד לְשְׁמַעֵי, דְּכְתוּב
וְאֶשְׁבַּע לֹו בִּיהוֹנָאֵה לְאִמְרֵי אִם אֶמִיתְךָ בְּחָרְב.
כְּמֵאֵי הוּחַ אֻמְמָה דָּא. בְּחָרְב. (ס"א בהאי חרב דשמא

בְּתוּב והוא קללני קללה נמרצת. וכתוב ואשבע לו בה' לאמור אם אמיתך
בְּחָרְב. וְכִי שְׁמַעֵי הָיָה טַפְשׁ? שְׁאֵלוּ כִּד הַשְּׁבִיעַ אוֹתוֹ, שְׁלֵא יֵאמֹר בְּחָרְב לֹא,
אַבְל בְּחַנִּית אוֹ בְּחָץ בֵּן.

אָלָא שְׁנֵי דְבָרִים יֵשׁ כָּאן. אַחַד אָמַר הַתִּינוּק, בְּנוּ שֶׁל הַדָּג הַגָּדוֹל, אוֹתוֹ
שְׁקַשְׁקֻשׁוּי עוֹלָיִם לְרוּם הָעֲנָנִים. שְׁבוּעָתוֹ שֶׁל דּוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּשֶׁהָיָה רוֹצֵה
לְהַשְׁבַּע, הָיָה מוֹצִיא אֶת חֲרָבוֹ שֶׁשֶׁם הָיָה חֲקוּק שֶׁם חֲקוּק וְשֶׁם נִשְׁבַּע. וְכִד
עָשָׂה לְשְׁמַעֵי, שְׁכְתוּב וְאֶשְׁבַּע לוֹ בְּה' לֵאמֹר אִם אֶמִיתְךָ בְּחָרְב. בְּמִה הָיְתָה
הַשְּׁבוּעָה הַזֹּאת? בְּחָרְב. (בחרב הזו שהשם הקדוש רקק בה שבועה) בְּחָרְב נִשְׁבַּע. וְדָבָר
אַחַר דֵּן שְׁלֵמָה. אָמַר, בְּקַלְלָה בָּא אֶל אָבִי, בְּדְבָרִים - הָרִי דְבָרִים אֱלִינוּ. וּבְשֵׁם
הַמְּפָרֵשׁ הַרְג אוֹתוֹ וְלֹא בְּחָרְב. וְלָכֵן שְׁלֵמָה עָשָׂה כִּד.

קדישא חקיק ביה אומי) **בְּחָרַב אֹמִי. וּמִלָּה אַחֲרָא, דִּין שְׁלֵמָה, אָמַר, בְּקִלְלָה אֲתָא לְגַבֵּי אָבָא, בְּמַלְיָן, הָא מַלְיָן לְגַבֵּיהּ, וּבְשֵׁם הַמַּפּוֹרָשׁ קְטִלְיָה, וְלֹא בְּחָרַב. וּבְגִין דָּא עֲבַד שְׁלֵמָה חֲבִי.**

הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתִּבְלָא, דְּבִינָן דְּאֹמִי לִיָּה דְּדוֹד, אָמַאי קְטִלְיָה, דְּאַתְחֲזִי דְּהָא אוֹמָאָה דָּא בְּעִלְיָה חֲנֹה, דְּהָא לְבָא וּפְיֹמָא לָא הוּוּ בְּחָרָא. אֲלֵא וְדָאי דְּדוֹד לָא קְטִלְיָה, וְהָא יְדִיעָא, כֹּל שְׂיִיפִין דְּגִנְפָא מְקַבְּלִין כִּלְיָא, וְלְבָא לָא מְקַבְּלָא אֲפִילוּ כְּחוּטָא דְּגִנְפָא דְּשַׁעְרָא. דְּדוֹד מְלָפָא לְבָא חוּה, וְקַבִּיל מַה דְּלָא אַתְחֲזִי לִיָּה לְקַבְּלָא, וּבְגִין כֶּךָ, (מלכים א ב) וַיִּדְעַת אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּתִיב. וְתוּ, דְּהָא אִילָנָא גָּרִים לְמַחֲזִי נָטִיר וְנוֹקַם כְּחוּיָא.

כְּתִיב (תהלים נא) **כִּי לֹא תַחְפֹּץ זָבַח וְאַתְנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. וּבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה לֵב**

עכשו יש להתבונן, שכיון שדוד השביע אותו, לקמה הרג אותו, שגרא ששבועה זו היתה בעלילה, שהרי הלב והפה לא היו כאחד? אלא ודאי דוד לא הרג אותו, והרי דוע, כל איברי הגוף מקבלים הכל, והלב לא מקבל אפלו כחוט של נימה של שערה. דוד המלך היה הלב, וקבל מה שלא ראוי לו לקבל, ומשום כך, וידעת את אשר תעשה לו כתוב. ועוד, שהרי האילן גורם להיות נטיר ונוקם כנחש.

כְּתוּב (תהלים נא) **כִּי לֹא תַחְפֹּץ זָבַח וְאַתְנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה לֵב נְשַׁבְּרָה וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כִּי לֹא תַחְפֹּץ זָבַח, וְכִי לֹא רוּצָה**

נשָׁפַר וְנִדְרָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כִּי לֹא תִחַפְּזֵי
 זְבַח, וְכִי לֹא כָּלֵי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דִּיִּקְרְבוּן
 קָמִיה קַרְבְּנָא, וְהָא אִיהוּ אֲתִקֵּן לְגַבֵּי תִיבְיָא
 קַרְבְּנָא, דִּיִּקְרְבוּן וַיִּתְפַּפֵּר לְהוּ חוֹבֵייהוּ. אֱלֹא דְדוּד
 לְקַמֵּי שְׁמָא דְאֱלֹהִים אָמַר, וְקַרְבְּנָא לֹא קַרְבִּין
 לְשְׁמָא דְאֱלֹהִים, אֱלֹא לְשְׁמָא דִּיז"ד ה"א וְא"ו
 ה"א. דְּהָא לְגַבֵּי דִינָא קַשְׂיָא מִדַּת הַדִּין, לֹא
 מְקַרְבִּין קַרְבְּנָא. וְדַבְּתִיב, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב
 מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה לַיהוָה. לַיהוָה וְלֹא (ויקרא
 ה' ע"א) לְשְׁמָא דְאֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה
 לַיהוָה. זְבַח תֹּודָה לַיהוָה. זְבַח תֹּודָה
 שְׁלָמִים לַיהוָה.

וּבְגִין כֶּךָ, כִּינּוּן דְּדוּד מִלְבָּא, לְגַבֵּי אֱלֹהִים אָמַר.
 אַצְטְרִיד לְמִכְתַּב, כִּי לֹא תִחַפְּזֵי זְבַח

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיקְרִיבוּ לְפָנָיו קָרְבָן, וְהָרִי הוּא תִקֵּן לְרָשָׁעִים קָרְבָן
 שִׁיקְרִיבוּ וַיִּתְפַּפֵּר לָהֶם חֲטָאָם? אֱלֹא שְׂדוּד אָמַר אֵת זֶה לְשֵׁם אֱלֹהִים, וְקָרְבָן
 לֹא מִקְרִיבִים לְשֵׁם אֱלֹהִים, אֱלֹא לְשֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. שְׁהָרִי לְדִין
 הַקָּשָׁה, מִדַּת הַדִּין, לֹא מִקְרִיבִים קָרְבָן, שְׁכַתוּב (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם
 קָרְבָן לַה'. לַה', וְלֹא לְשֵׁם אֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה לַה'. זְבַח תֹּודָה
 לַה'. זְבַח שְׁלָמִים לַה'.

וּמִשׁוּם כֶּךָ, כִּינּוּן שְׂדוּד הַמִּלְךְ אָמַר לֹאֱלֹהִים, הַצְטַרֵּךְ לְכַתֵּב כִּי לֹא תִחַפְּזֵי זְבַח
 וְאֲתַנְּה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. שְׁהָרִי לְשֵׁם הַזֶּה לֹא מִקְרִיבִים, אֱלֹא רוּחַ נִשְׁבְּרָה,
 שְׁכַתוּב זְבָחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה. קָרְבָן שֶׁל אֱלֹהִים הוּא עֶצֶב וְשִׁבְרוֹן לֵב.
 וּמִשׁוּם כֶּךָ, כִּי שְׁחָלַם חָלוּם רַע, צְרִידָא לְהִרְאוֹת עֶצְבוֹת, שְׁהָרִי בְּמִדַּת אֱלֹהִים

וְאֵתְנָה עֹזְרָה לֹא תִרְצֶה. דְּהָא לְשָׂמָא דָּא לֹא
מְקַרְבִּין, אֲלֵא רוּחַ נְשֻׁבָּה. דְּכַתִּיב וּזְכִי אֱלֹהִים
רוּחַ נְשֻׁבָּה. קַרְבָּנָא דְּאֱלֹהִים, עֲצִיבוּ, וְתִבְרִי
דְּלָבָא. וּבְגִין כֵּן, מֵאן דְּחָלַם חֲלָמָא בִּישָׂא, עֲצִיבוּ
אֲצִטְרִיךְ לְאַחֲזָא, דְּהָא בְּמִדַּת אֱלֹהִים קְיָיְמָא,
וְזָבַח דְּמִדַּת דִּינָא, עֲצִיבוּ אֲצִטְרִיךְ וְרוּחַ נְשֻׁבָּה,
וְחָוָא עֲצִיבוּ מִסְתִּיבָה לְחֲלָמָא בִּישָׂא, וְלֹא שְׂרָמָא
דִּינָא עֲלִי. דְּהָא זָבַח דְּאַתְחֲזִי לְמִדַּת דִּינָא,
אֲקָרִיב קָמִיה.

לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, מֵאִי לֹא
תִבְזֶה, מִכְּלָל דְּאִיפָּא לֵב דְּאִיהוּ בּוֹזֶה. אִין.
חִינּוּ לֵב דְּאִיהוּ גָּאָה, לֵב בְּגַסּוֹת רוּחָא, חִינּוּ
לֵב דְּאִיהוּ בּוֹזֶה, אֲבָל לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּפָה אֱלֹהִים
לֹא תִבְזֶה.

הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.
מֵאִי הִיטִיבָה, אֲתַחֲזִי דְּהָא טִיבוּ אִית בָּהּ,

(דיו) עומד, וְזָבַח שֶׁל מִדַּת הַדִּין צָרִיךְ עֲצוֹת וְרוּחַ נְשֻׁבָּה, וְאוֹתָהּ עֲצוֹת
מִרְפָּאת אֶת הַחֲלוֹם הָרַע, וְלֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיו הַדִּין. שְׁהִרֵי הַזָּבַח שְׂרָאוּי לְמִדַּת
הַדִּין, הַקָּרִיב לְפָנֶיהָ.

לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. מַה זֶה לֹא תִבְזֶה? מִכְּלָל שֵׁישׁ לֵב שֶׁהוּא
בּוֹזֶה? כֵּן. זֶהוּ לֵב שֶׁהוּא גָּאָה, לֵב בְּגַסּוֹת הָרוּחַ, הֵינּוּ לֵב בּוֹזֶה, אֲבָל לֵב נִשְׁפָּר
וְנִדְּפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. מַה זֶה הִיטִיבָה? ל' נִרְאָה

וְהִשְׁתָּא הַטִּיבָה עַל הַחַוָּא טִיבּוּ. וְדַאי הָכִי הוּא,
 דְהָא מִן יוֹמָא דְמִקְדָּשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲשֶׁתִּדְלַר בְּבִנְיָן
 בִּי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָא, עַד (ויקרא רכ"א ע"א) בְּעֵן, הַחַוָּא
 הַטִּבָּה דְרַצוֹן, לָא שְׂרִיָּא עַל תְּחַוָּא בְּנִין, וְעַל דָּא
 לָא אֲשֶׁתִּבְרַל. דְהָא בְּשַׁעְתָּא דְרַצוֹן דְלַעֲיָא יִתְעַר,
 יִיטִיב וַיְדַלִּיק נְהוּרִין דְתַחַוָּא בְּנִין, וְתַחַוָּא עֲבִידְתָּא,
 דְאִפִּירֵי: מִלְּאֲכִין דְלַעֲיָא, לָא יִיבְרַח (לא) לָאִסְתַּבְרָא
 בְּתַחַוָּא בִּי מִקְדָּשָׁא, וְלֹא בְּתַחַוָּא בְּנִין. וְכַדִּין בִּי
 מִקְדָּשָׁא, וְכַר עֲזַבְדָּא אֲשֶׁתִּבְרַל.

הַתְּבַנָּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, וְכִי מִן יוֹמָא
 דְאֲשֶׁתִּדְלַר בְּבִנְיָן בִּי מִקְדָּשָׁא עַד

שְׁהַרִי טוֹב יֵשׁ בָּהּ, וְעַכְשָׁו הִיטִיבָה עַל אוֹתוֹ הַטוֹב? וְדַאי כִּךְ הוּא, שְׁהַרִי מִן
 הַיּוֹם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְׁתַּדַּל בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלַמְעֵלָה עַד עַכְשָׁו,
 אוֹתָהּ הַטִּבָּה שֶׁל רַצוֹן לֹא שָׁרְתָה עַל אוֹתוֹ הַבְּנִין, וְעַל כֵּן לֹא נִתְקַן. שְׁהַרִי
 בְּשַׁעַה שְׁהַרַצוֹן הַעֲלִיּוֹן יִתְעוֹרֵר, הוּא יִיטִיב וַיְדַלִּיק אֶת הַמְּנוֹרוֹת שֶׁל אוֹתוֹ
 הַבְּנִין וְאוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה, שְׁאִפְלוּ הַמְּלֹאכִים שֶׁל מַעֲלָה לֹא יוֹכְלוּ (לא) לְהַסְתַּכֵּל
 בְּאוֹתוֹ בֵּית מִקְדָּשׁ וְלֹא בְּאוֹתוֹ בְּנִין, וְאֵז בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַמַּעֲשֶׂה נִתְקַן.

תְּבַנָּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. וְכִי מִיּוֹם ל' שְׁהַשְׁתַּדַּל בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַד עַכְשָׁו
 לֹא בָּנָה אוֹתָם? (או) אִם חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם עַד עַכְשָׁו לֹא בָּנָה - בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 עַל אַחַת כְּמוֹהוּ וְכַמוֹהוּ. אֲלֵא שְׁכָל מַעֲשֵׂי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינָם כְּמַעֲשֵׂי בֵן
 אָדָם. כְּשֶׁבְנֵי אָדָם בְּנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה, בְּהַתְּחִלָּה עָשׂוּ אֶת חוֹמוֹת הָעִיר,
 וְלְבַסוּף עָשׂוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. חוֹמוֹת הָעִיר בְּהַתְּחִלָּה כְּדֵי לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם,
 וְאַחַר כִּךְ בְּנִין הַבַּיִת. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כִּךְ, אֲלֵא בּוֹנֵה בְּתַחֲלָה אֶת בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, וּבַסוּף כְּשִׁיּוֹרֵד אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וַיּוֹשִׁיב אוֹתוֹ עַל מְקוֹמוֹ, אֵז יְבַנֶּה
 אֶת חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, שֶׁהֵן חוֹמוֹת הָעִיר. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו

בָּעֵן, לֹא בָּנָה לֶזֶן. (א) אִי חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם עַד בָּעֵן
 לֹא בָּנָה, בִּי מִקְדָּשָׁא עַל אַחַת בַּפֶּה וּבַכַּפֶּה. אֵלֶּא
 קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא, כֹּל עוֹבְדוֹי, לֹא פְּעוֹבְדוֹי דְּבַר
 נֶשׁ. בְּנֵי נֶשׁא בַד בְּנֵי בִי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא,
 בְּקַדְמִיתָא עֲבָדוּ שׁוּרֵי קַרְתָּא, וְלַבְּסוּף עֲבָדוּ בִי
 מִקְדָּשָׁא. שׁוּרֵי קַרְתָּא בְּקַדְמִיתָא, בְּנִין לֹאֲנָנָא
 עַל־יְהוּ, וְלַבְּתַר בְּנִינָא דְבֵיתָא. קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא
 לֹא הָבִי, אֵלֶּא בְּנֵי בִי מִקְדָּשָׁא בְּקַדְמִיתָא,
 וְלַבְּסוּף, בַּד יְחִית לִיָּה מִשְׁמִיָּא, וְיִזְתִּיב לִיָּה עַל
 אַתְרֵיהּ, בְּרִין וּבָנָה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם דְּאֲנִין שׁוּרֵין
 דְּקַרְתָּא. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד עַל־יֵה הַשְּׁלֹום, (תהלים נא)
 הִיטִיבָה בְּרַצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְּתַר תִּבְנֶה
 (דף ק"ח ע"ב) חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

**הָבֵא אֵית רָזָא, כֹּל עוֹבְדֵין דְּעֵבִיד קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ
 הוּא, בְּקַדְמִיתָא אֲקָדִים הָהוּא דְלַבְּר, וְלַבְּתַר**

הַשְּׁלֹום, (תהלים נא) הִיטִיבָה בְּרַצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן - בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּךְ תִּבְנֶה
 חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

כָּאן יֵשׁ סוּד. כֹּל הַמַּעֲשִׂים שְׁעוֹשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בַּהֲתַחֲלָה מִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ
 שְׁלַבְחוּץ, וְאַחַר הַמּוֹחַ שְׁלַפְנִים, וְכָאן לֹא כָּךְ. בֵּא וְרָאָה, כֹּל אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים
 שְׁעוֹשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ שֶׁל בַּחוּץ, הַמּוֹחַ הַקְּדָשִׁים בְּמַחְשָׁבָה,
 וּבְמַעֲשֵׂה אוֹתוֹ שֶׁל בַּחוּץ, שֶׁהָיָה כֹּל קְלִפָּה הִיא מִצַּד הָאַחַר, וְהַמּוֹחַ מִן הַמּוֹחַ,
 וְתַמִּיד הַצַּד הָאַחַר מִקְדָּשִׁים וְגִדְל וּמִתְרַבָּה וְשׁוֹמֵר הַפְּרִי. כִּיּוֹן שְׁמִתְרַבָּה,
 זוֹרְקִים אוֹתוֹ הַחוּצָה, וְכִיּוֹן רָשַׁע וְצַדִּיק יִלְבֹּשׁ, וְזוֹרְקִים אֶת אוֹתָהּ קְלִפָּה,

מוֹחָא דְלִגְנֵי, וְהָכֵא לְאִוּי הָבִי. תָּא חֲזִי, כֹּל אִינְזִין
 עוֹבְרִין דְּעֵבֵיד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְאִקְרִים תְּהוּא
 דְּלִבְר, מוֹחָא אִקְרִים בְּמַחֲשָׁבָה, וּבְעוֹבְרָא תְּהוּא
 דְּלִבְר, דְּהָא כֹּל קְלִיפָה מְסֻרָא אַחְרָא חֲזִי, וּמוֹחָא
 מִן מוֹחָא, וְתִדִיר סְטָרָא אַחְרָא אִקְרִים וְרַבִּי וְאִגְדִּיל
 וְנָטִיר אִיבָא. בִּינִין דְּאִתְרַבִּי, וְרַקִּין לִיה לְבַר, (אִיוב כ"ו)
 וַיִּבִין רָשָׁע וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ, וְזִרְקִין לְתַחֲוִי קְלִיפָה,
 וּמְבַרְכִין (עֵקֶב רַעִיא ע"א) לְצַדִּיקָא דְּעֵלְמָא. אֲבָל הָכֵא,
 בְּבִנְיָנָא דְּבִי מְקוּדְשָׁא, דְּסְטָרָא בִּישָׁא יִתְעַבֵּר
 מְעֵלְמָא, לָא אֲעֻטְרִין, דְּהָא מוֹחָא וּקְלִיפָה דִּילִיה
 חֲזִי. אִקְרִים מוֹחָא, דְּכַתִּיב הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן
 בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. תְּהִיא
 חוֹמָה דְּלִבְר, דְּאִיחִי קְלִיפָה, דִּילִיה הוּא מְפָשׁ.
 דְּכַתִּיב, (זכריה ב) וְאֲנִי אֶחֱיָה לָּהּ נְאֻם יְהוָה יְהוָה

חוֹמוֹת אֵשׁ סְבִיב. אֲנִי וְלֹא סְטָרָא בִּישָׁא.
יִשְׂרָאֵל, אִינְזִין מוֹחָא, עֲלָאָה דְּעֵלְמָא. **יִשְׂרָאֵל**
 סְלִיקוּ בְּמַחֲשָׁבָה בְּקִדְמִיתָא, עֲמִין

וּמְבַרְכִים אֶת הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם. אֲבָל כָּאן, בְּבִנְיָן בֵּית הַמְּקוּדֵשׁ, שֶׁהַצַּדִּיק הָרַע
 יַעֲבֵר מִהָעוֹלָם - לֹא צָרִיךְ, שֶׁהָרִי הַמּוֹחַ וְהַקְּלָפָה שֶׁלוֹ הֵיחָה. הַקְּדִים הַמּוֹחַ,
 שֶׁכְּתוּב הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן - בְּהַתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.
 אוֹתָהּ חוֹמָה לְהַחִיצוֹנִית, שֶׁהִיא קְלָפָה, שֶׁלוֹ הִיא מְפָשׁ, שֶׁכְּתוּב (זכריה ב) וְאֲנִי
 אֶחֱיָה לָּהּ נְאֻם ה' חוֹמוֹת אֵשׁ סְבִיב. אֲנִי וְלֹא הַצַּדִּיק הָרַע.
יִשְׂרָאֵל הֵם הַמּוֹחַ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם. **יִשְׂרָאֵל** עֵלּוּ בְּמַחֲשָׁבָה בְּתַחֲלָה. הָעַמִּים

עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, דְּאֵינֶן קְלִיפָה,
 אֶקְדִּימוּ. דְּכִתִּיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמַּלְאכִים אֲשֶׁר
 מְלָכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְזִמְיָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאֶקְדָּמָא מוֹחָא, בְּלָא
 קְלִיפָה. דְּכִתִּיב, (ירמיה ב) קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה יְהוָה
 רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, מוֹחָא קָדִים לְקְלִיפָה. וְאִף עַל גַּב
 דְּמוֹחָא יְקוּם בְּלָא קְלִיפָה, מֵאֵן הוּא דְיוֹשִׁיט יָדָא
 לְמִיכָל מִנִּיחָא, בְּגִין, (ירמיהב) דְּכָל אֹכְלֵי יַאֲשֻׁמוּ רָעָה
 תָּבֵא אֲלֵיהֶם נָאִם יְהוָה יְהוָה.

בְּחַהּוּא זְמָנָא, (תהלים נא) אִז תַּחֲפֹץ וּבְחֵי צְדָק.
בְּגִין, דְּהָא בְּרִין, יתְחַבֵּר בְּלָא בְּחַבּוּרָא
חַדָּא, וְיֵחָא שְׁמָא שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנִיחָא. וּבְרִין קְרַבְנָא
לְהַי שְׁלִים, לִיהוָה יְהוָה אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא אֱלֹהִים

עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שְׁהִם קְלִפָה, הַקְדִּימוּ, שְׁכַתּוּב (בראשית לו)
 וְאֵלֶּה הַמַּלְאכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעֵתִיד
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַקְדִּים אֶת הַמּוֹחַ בְּלֵי קְלִפָה, שְׁכַתּוּב (ירמיה ב) קִדְּשׁ
 יִשְׂרָאֵל לְה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. הַמּוֹחַ קוּדִם לְקְלִפָה. וְאִף עַל גַּב שְׁהַמּוֹחַ יַעֲמֵד
 בְּלֵי קְלִפָה, מִי הוּא שְׁיוֹשִׁיט יָד לְאָכַל מִמֶּנּוּ? מִשׁוּם שְׁכָל אֹכְלֵי יַאֲשֻׁמוּ רָעָה
 תָּבֵא אֲלֵיהֶם נָאִם ה'.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, (תהלים נא) אִז תַּחֲפֹץ זְבַחֵי צְדָק. הָיוֹת שְׁהָרֵי אִז יתְחַבֵּר הַכַּל
בְּחַבּוּר אֶחָד, וְיֵהִי הַשֵּׁם שְׁלֵם בְּכָל תְּקוּנּוֹ, וְאִז הַקְרָבּוֹ יֵהִי שְׁלֵם לְה' אֱלֹהִים.
שְׁעַכְשׁוֹ אֱלֹהִים לֹא מֵתְחַבֵּר לְקְרָבּוֹ, שְׁאֵלְמֵלֵא הַתְּחַבֵּר בּוֹ, כְּמָה אֱלֹהִים יַעֲלוּ
אֲזַנִּים לְהַתְּחַבֵּר לְשֵׁם. אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן, (שם כו) כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ. וְאִין אֱלֹהִים אַחֵר.

לָא אֲתַחֲבֵר לְקוֹרְבָנָא, דְּאֵלְמַלְא אֲתַחֲבֵר בֵּיהּ,
כְּמַה אֱלֹהִים יִסְלְקוּן אִידִנִּין לְאֲתַחֲבָרָא תַּפְּן. אֲבָל
בְּתַהוּא זְמַנָּא, (תהלים פו) בִּי גְדוּל אֶתָּה וְעוֹשֵׂה
נִפְלְאוֹת אֶתָּה אֱלֹהִים לְבַרְדֵּי. וְאִין אֱלֹהִים אַחְרָא.

וּבְתַהוּא זְמַנָּא בְּתִיב, (דברים לב) רְאוּ עֵתָּה בִּי אֲנִי
אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי (ראו עתה)
רְאוּ בִּי אֲנִי אֲנִי הוּא סְגִי, מֵאֵי עֵתָּה. אֵלָּא דְלָא
הָוָה קָדָם לָבֵן, וְתַהוּא זְמַנָּא לִיתָוִי. אָמַר קוֹדֶשָׁא
בְּרוּךְ הוּא, עֵתָּה רְאוּ, מַה דְלָא תִיכְלוּן לְמִיתְחַמֵּי
מִקְדָּמַת דִּנְא.

בִּי אֲנִי אֲנִי, תֵּרִי זְמַנִּי אֲמַאי. אֵלָּא לְדִיִּיקָא, דְּתָא
לִית תַּפְּן אֱלֹהִים, אֵלָּא הוּא. דְּתָא בְּפִתָּה זְמַנִּין,
דְּאֲתַמַּר אֲנִי זְמַנָּא חֲדָא, וְלָא יִתֵּר, וְתַוּוּה תַּפְּן
סְטָרָא אַחְרָא. אֲבָל הַשְׁתָּא אֲנִי הוּא וְאִין

יום י"ח
לחודש

וּבְאֵתוּ זְמַן כְּתוּב, (דברים לב) רְאוּ עֵתָּה בִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי.
(ראו עתה) רְאוּ בִּי אֲנִי אֲנִי הוּא גְדוּל, מַה זֶה עֵתָּה? אֵלָּא שְׂלָא הָיָה קָדָם לָבֵן,
וּבְאֵתוּ זְמַן זֶה יְהִי. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֵתָּה רְאוּ מַה שְׂלָא יְכַלְתֶּם
לְרְאוֹת מִקְדָּם לָבֵן.

בִּי אֲנִי אֲנִי, לְמַה פְּעֻמִּים? אֵלָּא כְּדִי לְדִיק, שְׁהֵרִי אִין שְׁם אֱלֹהִים, אֵלָּא הוּא.
שְׁהֵרִי כְּמַה פְּעֻמִּים שְׁנֵאמַר אֲנִי פְּעַם אַחַת וְלֹא יוֹתֵר, וְהָיָה שְׁם הַצַּד הָאֲחֵר.
אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי, שְׁהֵרִי כָּל הַצַּד הָאֲחֵר הֶעֱבֵר,
וְדוּקָא אֲנִי אֲנִי.

אֱלֹהִים עֲמָדִי, דְּהָא כָּל סַטְרָא אַחְרָא אַתְּ עֵבֶר,
וְדִיּוּקָא אֲנִי אֲנִי.

אֲנִי אָמִית וְאַחִיָּה, עַד הַשְׁתָּא מוֹתָא הוֹת מִסַּטְרָא
אַחְרָא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֲנִי אָמִית וְאַחִיָּה,
מִכָּאן דְּבַחְתוּמָא זְמָנָא, כָּל אֵינּוֹן דְּלֵא טַעְמֵי טַעְמָא
דְּמוֹתָא. מַנִּיה תְּהָא לִזְנוֹן מוֹתָא, וְיָקִים לִזְנוֹן (מיד).
אֲמַאי. כְּגִין דְּלֵא יִשְׁתַּאֲר מַחְתוּמָא זוּחְמָא כְּעֲלָמָא
כְּלָל, וְיִהְיָ עֲלָמָא חֲדָתָא, כְּעוֹבְדֵי יְדוּי דְּקוּדְשָׁא
כְּרִיךְ הוּא. (תנינן י' דברים כו' קי"ג ע"ב) (שייך לעיל ק"ו ע"א)
(שמות כא) וְאִם אָמַר יֹאמֵר וְגו' לֹא אֵצֶא חֶפְשִׁי. כְּמַה
דְּאִתְמַר כְּדִין פְּגִימוֹ לִיה פְּגִימוֹ. אִם כְּגַפּוֹ יָבֵא, מַהוּ
כְּגַפּוֹ. תְּנִינָן, כְּתַרְגוּמוֹ, כְּלַחְדוּדֵי. יֵאוֹת הוּא. אֲבָל
הָא תְּנִינָן, כָּל עֲלָמָא, לָא קָאִים, אֲלֵא עַל גַּפָּא
חֲדָא, דְּלִזְנוֹתָן.

אֲנִי אָמִית וְאַחִיָּה. עַד עַכְשָׁו הַמַּח הָיָה מִן הַצַּד הָאַחֵר. מִכָּאן וְהֲלָאָה, אֲנִי
אָמִית וְאַחִיָּה. מִכָּאן שְׂבִאוֹתוֹ הַזְּמָן, כָּל אוֹתָם שְׂלֵא טַעְמוֹ טַעַם הַמִּנּוֹת -
מִקְוֵנוּ יְהִיָּה לְהֵם מִנּוֹת, וְיָקִים אוֹתָם (מיד). לְמַה? כְּדִי שְׂלֵא תִשָּׂאֵר מֵאוֹתָהּ
הַזְּהֻמָּה בְּעוֹלָם כְּלָל, וְיִהְיֶה עוֹלָם חֲדָשׁ בְּמַעֲשֵׂי יְדֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִם
אָמַר יֹאמֵר וְגו' לֹא אֵצֶא חֶפְשִׁי, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאֵר, אִז פֹּגֵם אוֹתוֹ בְּפִגְמָם. אִם
בְּגַפּוֹ יָבֵא, מַה זֶה בְּגַפּוֹ שְׁנִינּוּ, כְּתַרְגוּמוֹ - לְבַדּוֹ. יִפָּה הוּא. אֲבָל הֲרֵי שְׁנִינּוּ,
כָּל הָעוֹלָם לֹא עוֹמֵד אֲלֵא עַל סְנַפִּיר אֶחָד שֶׁל לִזְנוֹתָן.

וְרָזָא דְא, בְּשַׁעְתָּא דְקַיִימָא דְכַר וְנוֹקְבָא, דְדַבַּר
 וְנוֹקְבָא בְרָא לִזְן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְכֹל
 מַה דְאִזְלִין, עֲלָמָא מְזַדְעָזַע, וְאַלְמַלָּא דְסָרִיס
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְכוּרָא, וְצִינַן ית נִקְבָּא, הוּו
 מְטַשְׁטְשִׁין עֲלָמָא. וְעַל דָּא לָא עֲבָדִין תּוֹלְדִין, (דְבַר
 אַחַר וּמֵאן דְלֵא עֲבִיד תּוֹלְדִין בְּגַפּוּ) אִם בְּגַפּוּ יָבֵא, תְּחִלּוֹת
 תְּחִלָּא גַּפּוּ, דְלָא עֲבִיד תּוֹלְדִין עָאֵל. וְהוּאִיל וְכֵן,
 בְּגַפּוּ יֵצֵא, לְתַמְנָן אֲתֵרְחָא, וְלָא עָאֵל לְפִרְגוּדָא
 בְּלָל, וְאַתְדַּחָא וְאַטְרִיד מִתְחִלָּא עֲלָמָא. בְּגַפּוּ יֵצֵא,
 בְּגַפּוּ יֵצֵא וְדָא.

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב, (ויקרא כ) עֲרִירִים יְמוֹתוֹ,
 עֲרִירִים (כתיב) בְּלָל דְכַר וְנוֹקְבָא. בְּרָזָא
 דְדְכוּרָא עָאֵל, וּבְרָזָא דְנוֹקְבָא יְפֻק. עָאֵל בְּהָא,
 יְפֻק בְּהָא. וְהָא אִיהוּ אֲתֵר, דְקָא אֲתֵרְבַּק בִּיה

וסוד זה, בשעה שעומדים זכר ונקבה, שזכר ונקבה ברא אותם הקדוש ברוך
 הוא, ובכל מה שהולכים, העולם מוזדעזע, ואלמלא שסרס הקדוש ברוך הוא
 את הזכר וצנן את הנקבה, היו מחריבים את העולם, ועל כך לא עושים
 תולדות. (ומי שלא עושה תולדות בגפו) אם בגפו יבא, תחת אותו סנפיר שלא
 עושה תולדות נכנס. והואיל וכן בגפו יצא, לשם נדחה, ולא נכנס לפרגוד
 כלל, ונדחה ונטרד מאותו העולם. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

בא וראה מה כתוב, (ויקרא כ) עֲרִירִים יְמוֹתוֹ. עֲרִירִים (כתוב) - כלל של זכר
 ונקבה. בסוד של זכר נכנס, ובסוד של נקבה יצא. נכנס בזה ויוצא בזה. וזהו
 מקום שנדבק בו באותו העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא לא רוצה שיכנס
 לפניו מי שמסרס עצמו בעולם הזה.

בְּתוֹהוּא עֲלֵמָא, דְּהָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעֵי
 דִּיעוּל קְמִיָּה, מֵאן דְּמְסָרֵם גְּרַמִּיָּה בְּהֵא עֲלֵמָא.

תָּא חֲזִי, מִן קַרְבָּנָא. דְּלָא (דף ק"ט ע"א) הוּוּ
 מְקַרְבִּין קְמִיָּה סְרוּסָא, וְאִפִּיקוּ לִיָּה, דְּלָא
 יתְקַרְבַּ לְקְמִיָּה, וּפְקִיד וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם
 לָא תַעֲשׂוּ. וְכֵן לְדִרֵי דְרִין אָסִיר לְסְרוּסֵי בְּרִיין,
 דְּבָרָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלֵמָא. דְּהָא כָּל סְרוּסָא,
 דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ. וְאִי אִיהוּ אֲשֶׁתִּדֵּל, וְנָסִיב
 אִיתְתָּא, וְלָא עֶבֶד תּוֹלְדִין, וְלָא בְּעָא, וְאָף עַל גַּב
 דְּאִית לִיָּה אִיתְתָּא, אִז אִי הוּא לָא בְּעָאת, וְעָאֵל
 לְתוֹהוּא עֲלֵמָא, בְּלָא תּוֹלְדִין, מַה פְּתִיב. אִם בְּעַל
 אִשָּׁה הוּא, וְלָא אֲשֶׁנְּחֵוּ לְפַעַל יְדוּי דְּמֵאֲרִיחֹן,
 וְנִצָּאָה אִשְׁתּוּ עִמּוּ, אִיהוּ יְעוּל בְּגַפּוּ דְּדְכֻנְרָא, וְאִיהוּ
 בְּנִיקְבָּא. בְּגַפּוּ יְבֵא בְּגַפּוּ יֵצֵא בְּמַה דְּאַתְמַר, בְּלָא
 עַל תְּקוּנִיָּה.

בא וראה מן הקרבן, שלא היו מקריבים לפניו קוסרס, והוציאו אותו שלא
 יקרב לפניו, וצוה ואמר, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו. וכן לדורי דורות
 אסר לסרס את הבריות שבגאם הקדוש ברוך הוא בעולם, שהרי כל סרוס
 הוא של הצד האחר. ואם הוא השתדל ונשא אשה ולא עשה תולדות ולא
 רצה, ואף על גב שיש לו אשה, או שהיא לא רצתה, ונכנס לאותו עולם
 בלי תולדות - מה פתוב? אם בעל אשה הוא, ולא השגִיחו לפעל ידי רבונם,
 ונצאה אשתו עמו. הוא יכנס בגפו של זכר, והיא בנקבה. בגפו יבא בגפו
 יצא, כמו שנתבאר, הכל על תקונו.

אם אֲדָנִי יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, כְּמֵה דְאִתְמַר, אִם אֲדָנִי,
 דָּא אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, מֵהֵבֵא,
 דְלָאוּ בְרִשׁוּתָא דְבַר נָשׁ קָיָימָא לְמוֹסַב אִתְתָּא.
 אֲלָא (כלא משלי ט"ז פלס מאזני משפט י"י) כְּלָא כְּמֵאזְנִים
 לְעֵלוֹת. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, דְהָא לָאוּ בְרִשׁוּתִיהּ אִיהוּ.
 וּמֵאן אִיהוּ. תְּהִיֵּא דְלָאוּ דִילִיָּה, וְלָא אֲזִדְמַנַּת
 לְגַבִּיָּה, וּמֵאן אִיהוּ. תְּהִיֵּא דִתְנַת זְמִינָא לְאַחְרָא,
 וְאַקְדִּים הֵא בְרַחֲמֵי, וְנִמְיֵל לָהּ, דָּא אִתִּיְהִיבַת לִיָּה,
 דְלָא אִתְחַזִּיאַת לִיָּה. וְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא חָמִי
 מְרַחֵק, וְחָמִי לְתַהִיֵּא אִתְתָּא, דְזְמִינַת לְאַפְקָא
 הוֹלְדִין בְּעֲלָמָא. אֲקָדִים הֵא בְרַחֲמֵי, וְאִתִּיְהִיבַת
 לִיָּה, וְעֵבִיד אִיבִין, וְזָרַע זָרְעָא, כְּאַתְתָּא (ס"א בגנתא)
 דְלָאוּ דִילִיָּה, כְּגִין כְּךָ, הָאִשָּׁה וִילְדִיָּה תְּהִיָּה
 לְאַדְנִיָּה, וְהוּא יֵצֵא כְּגַפּוּ. אִי עֲנִיָּא מְסַכְנָא, כְּמֵה

אם אֲדָנִי יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, כְּמוּ שְׁנַתְבָּאָר. אִם אֲדָנִי - זֶה אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֵּן
 לֹא אִשָּׁה - מֵכַאן שְׁלָא בְרִשׁוּת הָאָדָם עוֹמֵד לְשַׂאת אִשָּׁה, אֲלָא (הכל משלי
 טז) פלס ומאזני משפט לה"י הכל כְּמֵאזְנִים לְעֵלוֹת. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, שְׁהִרִי זֶה לֹא
 בְרִשׁוּתוֹ הוּא, וְכִי הִיא? הִיא שְׂאִינָה שְׁלוֹ וְלֹא הַזְדַּמְנָה אֵלָיו, וְכִי הִיא? אוֹתָהּ
 שְׁהִיָּתָה מְזַמְנַת לְאַחַר, וְהַקְדִּים זֶה בְרַחֲמִים וְנִטַּל אוֹתָהּ, זֶה נִתְנָה לוֹ, שְׁלָא
 רְאוּיָהּ לוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְרוּךְ הוּא רוֹאֵה מְרַחֵק וְרוֹאֵה אֶת אוֹתָהּ אִשָּׁה שְׁעַתִּידָה
 לְהוֹצִיא תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם, מְקָדִים זֶה בְרַחֲמִים וְנִתְנָת לוֹ, וְעוֹשֶׂה פְרוֹת, וְזָרַע
 זָרַע בְּאִשָּׁה (בגן) שְׂאִינָה שְׁלוֹ, כְּשׁוּם כְּךָ הָאִשָּׁה וִילְדִיָּה תְּהִיָּה לְאַדְנִיָּה, וְהוּא
 יֵצֵא כְּגַפּוּ. אִי עֲנִי מְסַכָּן, כְּמֵה הַתִּיגַע וְנִשְׁתַּדַּל לְעִשׂוֹת
 פְרוֹת כְּגִין שְׂאִינָה שְׁלוֹ, וְיֵצֵא בְרִיקְנוֹת.

אֲשֶׁת־דָּר בְּרִיקְנָא, לָאָה וְאֲשֶׁת־דָּר לְמַעַבְד פִּירִין,
בְּנִתָּא דִּלְאָו אִיהוּ דִּילִיָּה, וְנָפֵק בְּרִיקְנָא.

סָבָא סָבָא, בְּעָרְנִין (נ"א בעניינין) אֵלִין, לָא תְּוִית
בְּרַגְלֵיךְ דְּחִי לְתַרְעָא, כְּמֵאן דְּשָׁכִיב
בְּאַרְעָא בְּלָא תּוּקְפָא, דְּהָא אֲתַחֲלָשׁ וּמַחֲלָשָׁא סָנִי,
דְּלָא יָבִיל, דְּחִי בְּרַגְלֵיךְ. אֲתַתְּקֵה סָבָא, וְלָא תִדְחַל.
הָא עֲנִיָּא מְסַפְנָא, דְּאֲשֶׁת־דָּר בְּרִיקְנָא, אִימָא
אִמָּא. אִי בְּנִין דְּזָרַע בְּנִתָּא אַחְרָא דִּלְאָו דִּילִיָּה,
יְאֹזֵת. אִי תְּכִי (ס"א אבל הכא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִיב
לִיָּה תְּהוּא גְּנִתָּא לְמוֹרַע בְּה, דְּהָא אִיהוּ לָא נְטִיל
לְה. אֵלָא תָּא חֲזִי כֹּל מְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲבִיד בְּלָהוּ בְּדִינָא אִינֵן וְלָא חֲזִי מְלָה בְּרִיקְנָא הָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִיב לִיָּה אֲתַתָּא וְעַבְד כְּה פִּירִין
וְאִיבִין לָא הָא כְּשָׂאָר בְּנֵי גְּלִגּוּלָא וְלָא דְּמִי מָאן

זָקוּן, בְּזַמְנִים (בעניינים) הִלְלוּ לָא הֵיית בְּרַגְלֵיךְ דוּחָה אֶת הַשֶּׁעַר, כְּמִי
שְׂשׂוּכָב בְּאַרְץ בְּלִי כַח, שְׂהֲרִי נַחֲלֵשׁ, וּמַחֲלָשָׁה רַבָּה, שְׁלֵא יָכוֹל דוּחָה בְּרַגְלֵיךְ.
הַתְּחַזֵּק זָקוּן וְאַל תִּפְחַד. הָעֲנִי הַמְּסַכֵּן הֵזָה שֶׁהַשְּׂתַדֵּל לְרִיק, אֲמֹר לְמָה? אִם
מִשׁוּם שְׂזָרַע בְּגַן אַחַר שְׂאִינֹו שְׁלוֹ - יָפָה. אִם כֶּף (אבל כאן) הֲרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִתֵּן לוֹ אוֹתוֹ הֵגֵן לְזָרַע בּוֹ, שְׂהֲרִי לָא הוּא שְׁלַקַּח אוֹתָהּ. אֵלָא בָּא וְרָאָה,
כָּל הַדְּבָרִים שְׂעוֹשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּלָם הֵם בְּדִין, וְלֹא הֵיָה דְבַר לְרִיק.
זֶה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לוֹ אֲשֶׁה וְעֵשָׂה בְּה פְרוֹת וְגִדּוּלִים, אִין זֶה כְּשָׂאָר
בְּנֵי הַגְּלִגּוּל, וְלֹא דוּמָה מִי שְׂמוֹשְׂתַדֵּל בְּעוֹלָם הֵזָה לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵילָן (ולא
יכול), לְמִי שְׁלֵא רוּצָה לְהַגְדִּיל וְלְהַשְׂתַּדֵּל, וְעוֹקֵר וּמְפִיל אֶת הָעֵלִים שֶׁל הָאֵילָן
וּמְקַטֵּין הַפְּרִי שְׁלוֹ.

דַּאֲשְׁתַּדַּל בְּהַאי עֲלֵמָא לְאַסְנָאָה אֵילָנָא (ס"א ולא יכיל)
 לְטָאן דְלָא בְעָא לְאַסְנָאָה וּלְאַשְׁתַּדַּלָּא וְאַעְקַר
 וְאַפִּיל טַרְפִּין דְאֵילָנָא וְאַזְעַר אִיבָא דִּילֵיהּ.

הַאי דְאֶדְנֵי יְהִיב לֵיהּ אַתְתָּא, בְּגִין לְמַעַבְדַּי אִיבִין,
 הָא אֲשְׁתַּדַּל בְּקַדְמִיתָא בְּגִין לְאַסְנָאָה אֵילָנָא,
 וְלָא יְכִיל. וּבִיּוֹן כָּל בְּךָ לֵית לֵיהּ, (ס"א דבנין גם כן לית ליה)
 דְאֵי הָוָה זַכָּאָה בְּדַקָּא יְאוּת, לָא הָוָה תָּב בְּגַלְגּוּלָא,
 (כאבנא בקוספיתא) דְהָא כְּרִיב, (ישעיה נו) וְנִתְתִי לְכֶם
 בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת.
 וְהִשְׁתָּא דְלָא זָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמִי, דְהָא
 אֲשְׁתַּדַּל וְלָא יְכִיל, הַאי, אֶדְוִינֵי יִתְּן לֹו אִשָּׁה, בְּמָה
 דְאַתְמַר. וּבִיּוֹן דְחָס עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתֵּב
 לֵיהּ בְּרַחֲמֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְבִי מְדִידֵיהּ
 בְּקַדְמִיתָא, וְנָטִיל מַה דְנָרַע תְּהוּא מִפּוּעָא, וּפְגִין בְּךָ,
 הָאִשָּׁה וְיִלְדֵיהּ תַּתִּיהּ לְאַדְנֵיהּ, וְלְבַתֵּר יִיתוּב,

---

זֶה שְׁאֶדְוִינֵי נִתְּן לֹו אִשָּׁה כְּדִי לַעֲשׂוֹת פְּרוּת, הָרִי הַשְׁתַּדַּל בְּהַתְחַלָּה כְּדִי
 לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵילָן וְלֹא יְכִיל. זְכוּיֹות כָּל כְּךָ אֵין לֹו, (של בנים גם כן אין לו) שְׁאֵם
 הָיָה צְדִיק כְּרֵאֵוִי, לֹא הָיָה שֵׁב בְּגַלְגּוּל (כאבן בכף הקלע), שְׁהָרִי כְּתוּב (ישעיה נו)
 וְנִתְתִי לְכֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת. וְעַכְשָׁו שְׁלֹא זָכָה,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּאָה שְׁהָרִי הַשְׁתַּדַּל וְלֹא יְכִיל. זֶה אֶדְוִינֵי יִתְּן לֹו אִשָּׁה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר. וּבִיּוֹן שְׁחָס עֲלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתְּן לֹו בְּרַחֲמִים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא גּוֹבֵה מְשֻׁלוֹ בְּתַחֲלָה, וְנֹטֵל מַה שְׁגָרַע אוֹתוֹ הַמְּעוֹן. וּמִשׁוּם כְּךָ, הָאִשָּׁה
 וְיִלְדֵיהּ תַּתִּיהּ לְאַדְנֵיהּ, וְאַחַר כְּךָ יָשׁוּב וְיִשְׁתַּדַּל עַל עֲצָמוֹ הַשְּׁלִים גְּרַעוֹנוֹ. עַד
 כָּאן סוּד הַכְּתוּב.

וַיִּשְׁתַּדַּל עַל גְּרִמְיָה, לְאִשְׁלֹמֹי גְרַעוּנִיה. עַד הָבֵא
רָזָא דִקְרָא.

סָבָא סָבָא, אֵת אִמְרַת עַל דָּא, דִּבְרִיקְנִיא
אִשְׁתַּדַּל, וְלֹא אִשְׁגַּחַת עֲלֵךְ, דִּבְרִיקְנִיא אֵת
אֲזִיל בְּמַה דִּאִמְרַת, דִּהָא קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ,
דְּסַתִּיר כֹּל בְּנִינְא דְבְנִית עַד חֲשָׁתָא, וְאֵת חָשִׁיב
דְּאֵנְתָּ מְשֻׁטְמָא יִמָּא לְרַעוּתְךָ. וּמָאִי אִיהוּ. דְּכַתּוּב,
וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי אֵת
אִשְׁתִּי וְגו'.

קִיט עֵיב ^{דף} אִי סָבָא סָבָא, לְאִי חִילָא, מַה תַּעֲבִיד, חֲשֻׁבַת
דִּלָּא לִיחִי מֵאֵן דְּרְדִיף אֲבַתְרָךְ, הָא הָא
קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ, וְנִפְיָק מִכְּתֵר כְּתָלָא, כְּאִילָה
כְּחֻקְלָא, מְדַלְג דִּלְוִינִין אֲבַתְרָךְ, תְּלִיסֵר דִּילְוִינִין

זְקוּן זְקוּן, אַתְהָ אִמְרַת עַל זֶה שְׁלָרִיק הַשְׁתַּדַּל, וְלֹא הִשְׁגַּחַת עֲלֵיךְ שְׁלָרִיק
אַתְהָ הוּלֵךְ בְּמַה שְׁאִמְרַת, שְׁהֲרִי כְּתוּב רֹדֵף אַחֲרָי, שְׁסוֹתֵר אֵת כֹּל הַבְּנִין
שְׁבְנִית עַד עַכְשָׁן, וְאַתְהָ חוֹשֵׁב שְׁאַתְהָ מְשִׁיט אֵת הַיָּם לְרַצוֹנְךָ. וּמַהוּ? שְׁכַתּוּב
וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי אֵת אִשְׁתִּי וְגו'.

אִי זְקוּן זְקוּן, עֲנִיף כַּח, מַה תַּעֲשֶׂה? חֲשֻׁבַת שְׁלֹא יְהִיָּה מִי שְׁיִרְדֵף אַחֲרָי, הֲרִי
כְּתוּב הִזָּה רֹדֵף אַחֲרָי וְיֹצֵא מֵאֲחֵר הַכְּתָל כְּאִילָה בְּשָׂדֵה, מְדַלְג דְּלוּגִים
אַחֲרָי, שְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר דְּלוּגִים דִּלְג אַחֲרָי וְהַשִּׁיג אוֹתְךָ. מַה תַּעֲשֶׂה, זְקוּן?
עַכְשָׁן יֵשׁ לָךְ לְהַתְגַּבֵּר בְּכַחְךָ, שְׁהֲרִי גְבוּר חֲזַק הֵיית עַד הַיּוֹם. זְקוּן זְקוּן, תְּהִיָּה
זוֹכֵר אֵת יוֹם הַשְּׁלָל כְּשִׁזְרַעְנוּ פּוֹלִים, וְהִיוּ כְּמַה גְּבָרִים בְּנֵי חֵיל כְּנַגְדְךָ, וְאַתְהָ
לְבַדְךָ נִצְחַת שְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר גְּבָרִים חֲזַקִּים בְּנֵי חֵיל, שְׁכַל אַחַד מֵהֶם הוֹרֵג אַרְיָה
טָרָם שִׁיאַכֵּל.

דְּלִיג אַבְתָּרְךָ וְאֲדַבֵּיק לָךְ, מַה תַּעֲבִיד סָבָא.
הַשְׁתָּא אִית לָךְ לְאֲתִנְפְּרָא בְּחִילָךְ. דְּהָא גֵיבַר
תַּקִּיף תְּנִית עַד יוֹמָא. סָבָא סָבָא, תְּנִי דְּכִיר יוֹמָא
(צ"ז ע"ב) דְּתִלְגָּא, כַּד זְרַעְנָא פּוֹלִין, וְתוּוּ כַּמְּה גּוֹבְרִין
בְּנֵי (דף ק"ט ע"ב) חִילָא, לְקַבְּלָךְ, וְאַנְתָּ בְּלַחְזוֹדְךָ, נְצַחְתָּ
תְּלִיסַר גְּבַרִין תַּקִּיפִין, בְּנֵי חִילָא, דְּכַל חַד מְנַיְהוּ
קָטִיל אַרְיָא, עַד לָא יִיכּוּל.

אִי לְאִינַן תְּלִיסַר גּוֹבְרִין נְצַחְתָּ, תְּנִי תְּלִיסַר דְּלִית
בְּהוּ חִילָא, אֶלָּא מַלִּין, עַל אַחַת כַּמְּה וְכַמְּה.
אָמַר יֹאמֵר כְּתִיב. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא אַרְחִיה
לְמַעַבְד דִּינָא לְכַלָּא. כַּד מְטָא זְמַנָּא דְּהָא אֲתָתָא
לְאַשְׁכְּחָא בַר זוּגָה מַה עֲבִיד קָטִיל לְדִין, וְנָטִיל
לָהּ תְּהוּא בַר זוּגָא, וְאִיהוּ נָפִיק מִהָא עַלְמָא
בְּלַחְזוֹדְוֵי יַחֲדָא.

וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הָא אִוְקְמוּהָ חֲבַרְיָא כַּפְּשִׁיָּה
דְּקָרָא. וְאִם אָמַר, בְּשִׁירוּתָא דִּשְׁתִּית שְׁנִין,

אם את אותם שלשה עשר גברים נצחת - אלה שלשה עשר שאין בהם
כח, אלא דברים, על אחת כמה וכמה. כתוב אמר יאמר. אלא הקדוש ברוך
הוא דרכו לעשות דין לכל. כשמגיע זמנה של האשה היא למצא את בן
זוגה, מה עושה? הורג את זה, ונוטל אותה אותו בן זוגה, והוא יוצא מן
העולם הזה לבדו יחידי.

ואם אמר יאמר, הרי בארו החברים כפשט הכתוב. ואם אמר - בראשית

יֹאמֶר, בְּסוּף דְּשִׁית שְׁנִין, עַד לָא יְעוּל
 שְׁבִיעָא, דְּהָא אִי אָמַר, כִּד אִיהוּ אֲפִילוּ בְיוֹמָא
 חַד מִשְׁבִּיעָא, מִלּוּי בְּטָלִין. מַאי טַעמָא. הָעֶבֶד
 בְּתִיב, בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶד, בְּשִׂמְחָא שְׁתִּיתָא.
 אָמַר בְּשִׂירוּתָא דְּשִׁית שְׁנִין, וְלָא אָמַר בְּסוּפָא
 דְּשִׁית שְׁנִין, לָא כְּלוּם הוּא, וּבְגִין כִּד, תְּרִי וְמִנִּי
 אָמַר יֹאמֶר.

וְהָכָא, בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּהָא אֲתָתָא, אֲסִי (ויקרא רמ"ד
 ע"א) צְלוּתִין וּבְעוּתִין בְּכָל יוֹמָא, לְגַבֵּי
 מְלָכָא קְדִישָׁא, בְּמָה דְּהָוָה שִׂירוּתָא בְּרַחֲמֵי, הָכִי

של שש השנים. יאמר - בסוף שש השנים טרם תקנס השביעית. שהרי אם
 אמר כשהוא אפלו ביום אחד מהשביעית - דבריו בטלים. מה הטעם? כתוב
 העבד, בעוד שהוא עבד, בשנה הששית. אמר בראשית של שש השנים
 ולא אמר בסוף שש השנים - אינו כלום. ומשום כך פעמים אמר יאמר.

וכאן בעוד שהוא באשה הזו, מרבה תפלות ובקשות בכל יום למלך הקדוש.
 כמו שהיה הראשית ברחמים, כך הוא הסוף ברחמים. וזהו אמר יאמר. אמר
 - בתחלה, כשהקדים ברחמים. יאמר - בסוף, ויתקבל ברחמים. ומה יאמר?
 אהבתי את אדני. שבגלל זה וברב התפלות אוהב את הקדוש ברוך הוא.
 מתקן מעשיו, ואומר אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי.
 והקדוש ברוך הוא מקבל אותו באותה תשובה ובאותן התפלות הרבות. מה
 עושה הקדוש ברוך הוא? מה שהיה מזמן להחזירו בגלגול ולסבל ענשים
 בעולם הזה על מה שעשה - לא מחזירו לעולם הזה. ומה עושה? מקרב
 אותו לבית דין של ישיבת הרקיע, ודנים אותו ומוסרים אותו לבית המלקות,
 ורושם אותו הקדוש ברוך הוא איך נמסר לבית הענש, ופוגם אותו להיות
 תחת שלטון הערלה (ומצה אותו להיות תחת שלטון היובל) עד זמן דוע, ואחר
 כך גואל אותו.

הוא סוֹפָא בְּרַחְמֵי, וְדָא הוּא אָמַר יֹאמֵר. אָמַר
 בְּקַדְמֵיָא, כִּד אַקְרִיבִים בְּרַחְמֵי. יֹאמֵר בְּסוֹפָא
 וַיִּתְקַבֵּל בְּרַחְמֵי. וְזִמָּה יֹאמֵר. אֶתְחַבְּתִי אֶת אֲדוֹנֵי,
 דְּבָנִין דָּא, וּבְסִגְיָא דְעִלּוּתִין, רַחִים לִיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. אֶתְקִין עוּבְדוּי, וְאָמַר אֶתְחַבְּתִי אֶת אֲדוֹנֵי
 אֶת אִשְׁתֵּי וְאֶת בְּנֵי לָא אֵצְלָא חֲפָשִׁי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא קְבִיל לִיהּ, בְּחַוָּא תִּיּוּבָתָא, וּבְאֵינִין סִגְיָא
 דְעִלּוּתִין. מַה עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּתַחַח
 זְמַן לְאַתְדָּרָא לִיהּ בְּגַלְגּוּלָא, וְלְמַסְבֵּל עוֹנָשִׁין בְּהֵא
 עֲלָמָא, עַל מַה דְּעֵבֵד, לָא אֶתְדָּר לִיהּ לְהֵא עֲלָמָא.
 וְזִמָּה עֲבִיד, קָרִיב לִיהּ לְבֵי דִינָא דְמַתִּיבָתָא
 דְרַקִּיעָא, וְדִינֵין לִיהּ, וּמְסָרִין לִיהּ לְבֵי מַלְקִיּוּתָא,
 וְאֲרִנְשִׁים לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חִיךְ אֶתְמָסֵר לְבֵי
 עוֹנָשָׁא, וּפְגִים לִיהּ, לְמַחְוֵי תַּחּוּת שְׁלִטְנִיָּה דְעַרְלָה,
 (נ"א ופקיד ליה למהר תחות שולטנא דיובלא) עַד זְמַן יְדִיעָא,
 וּבִתֵּר פְּרִיק לִיהּ.

אִי בְּחַוָּא וּמְנָא דְקָא עֲבָרִין לִיהּ פְּגִימוּ, אִי מְטָא
 יוּבְלָא, אֲפִילוּ יוּמָא חַד לְיוּבְלָא, אֶתְחַשֵּׁב בְּמַה
 דְאִשְׁבַּח וּמְנָא עַד יוּבְלָא, חֲבִי אֶתְעַנְשׂ וְלָא יִתִּיר.

אם באותו זמן שעושים לו פגם, אם הגיע יובל, אפילו יום אחד ליובל -
 נחשב כמי שמצא זמן עד היובל. כך נענש ולא יותר. בא היובל ונגאל,
 ומכניסים אותו לתוף הפרגוד. עד כאן. הסתיר אותו זמן את עיניו רגע אחד.

אַתָּא יוֹבְלָא, וְאַפְרוּק, וְעֵאֲלִין לֵיהּ גּוֹ פְּרַגְוֹדָא. עַד
הַכָּא. אַסְתִּים עֵינֵי הָהוּא סָבָא, רַגְעָא תְּרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוֹנָדָה

וְהָאִיתָנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ פִּי רִיב לֵיהוֹנָדָה

עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי סָבָא, עַד הַשְּׁתָא תְּוִית בְּעַמְקֵי

יָמָא, וְהַשְּׁתָא דְדִלְגַת בְּטוּרֵין תְּקִיפִין, לְמַעַבְד עַמְחוּן

קְרָבָא. אֲלֵא וְדֵאֵי עַד בְּעֵן, בְּיָמָא תְּקִיפָא אַנְתָּ,

אַבְל עַד דְּאִזְלַת בְּעַמְקֵי יָמָא, פְּגַעַת בְּאֵינֵן טוּרֵין

תְּקִיפִין, דִּי בְּגוּ יָמָא, וְאַעֲרַעַת בְּהוּ. הַשְּׁתָא אִית לָךְ

לְאַנְחָא קְרָבָא בְּעַמְקֵי יָמָא, וּבְהַנְהוּ טוּרֵין.

סָבָא לָאֵי חֵילָא, מֵאֵן יִתְבְּךְ בְּרָא, תְּוִית בְּשָׁלָם,

וּבְעִית לְבָל הָאֵי, אַנְתָּ עַבְדַּת, אַנְתָּ סְבִיל.

הַשְּׁתָא לִית לָךְ, אֲלֵא לְאַנְחָא קְרָבָא, וְלַנְעָחָא בְּלָא,

וְלָא לְמַתְדַר לְאַחוּרָא. אַתְקַף בְּחֵילְךְ, הַגּוּר תְּרַצְךְ,

פְּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה' וְהָאִתָּנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ פִּי רִיב לֵה'

עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי זָקוּ, עַד פֶּאן הֵייתָ בְּעַמְקֵי הָיִם, וְעַכְשָׁו דִּלְגַת עַל הָרִים

חֲזָקִים לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם קְרָב? אֲלֵא וְדֵאֵי עַד עַכְשָׁו אַתָּה בְּיָם הַחֲזָקָא, אַבְל עַד

שְׁהַלְכַת לְעַמְקֵי הָיִם, פְּגַשְׁתָּ אֶת אוֹתָם הָרִים חֲזָקִים שְׁבַתוּף הָיִם וְנִתְקַלְתָּ

בָּהֶם. עַכְשָׁו יֵשׁ לָךְ לַעֲרוֹף קְרָב בְּעַמְקֵי הָיִם וּבְהָרִים הַלְלוּ.

זָקוּ עַנְף כַּח, מִי נִתְנָךְ בְּזָה? הֵייתָ בְּשָׁלוֹם, וְרַצִּיתָ אֶת כָּל זָה? אַתָּה עֲשִׂית -

אַתָּה סוּבַל. עַכְשָׁו אֵין לָךְ אֲלֵא לַעֲרוֹף קְרָב וּלְנַצַּח אֶת הַכָּל וְלֹא לַחֲזוֹר לְאַחוּר. הַתְּחַזֵּק בְּכַחְךָ, חַגֵּר מִתְּנִיף וְאַל תִּפְחַד לְשַׁבֵּר אֶת הָהָרִים הַלְלוּ שְׁלֵא יִתְחַזְּקוּ

עֲלֶיךָ. אָמַר לָהֶם: הָרִים רַמִּים, הָרִים חֲזָקִים, אִיךְ אַתָּם מִתְגַּבְּרִים?

וְלֹא תִדְחַל, לְתַבְרָא הַיַּי מוֹרִין, דְּלֹא יתְתַקְפוּן
 לְגַבְדָּ. אִימָא לֹון, מוֹרִין רְמָאין, מוֹרִין תְּקִיפִין, הַיַּי
 אַתּוּן מִתְתַקְפִּין.

הַיַּי קְרָאִי כְּתִיבִי, חַד כְּתִיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֵת
 הַחֲרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ. וְחַד כְּתִיב,
 שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב יְהוָה וְהוֹדוּהָ. אֶלֶּא אֵית מוֹרִין,
 וְאֵית מוֹרִין. אֵית מוֹרִין, דְּאֵינּוּן מוֹרִין (ג' ע"א) רְמָאין
 לְעֵיפָא לְעֵיפָא, לְאֵלִין כְּתִיב, שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב
 יְהוָה וְהוֹדוּהָ. וְאֵית הָרִים, דְּאֵינּוּן מוֹרִין תְּתַאֲזִין
 לְתַתָּא מְנַיְהוּ, לְאֵלִין כְּתִיב, קוּם רִיב אֵת הַחֲרִים.
 דְּהָא רְדִיף מְצוּתִין, (תיקונין ב"ג) אֵית לְגַבְיַיהוּ. וְעַל דָּא
 אֵית מוֹרִין וְאֵית מוֹרִין.

וְאִי תִימָא, סָבָא, הָא כְּתִיב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת,
 אֵלִין גְּבָעוֹת כָּר (ק"ב ע"ב, קכ"ט ע"ב) אֵינּוּן דְּלְתַתָּא,
 וְהִשְׁתָּא אַנְתְּ עָבִיד לֹון חֲרִים. אֶלֶּא הַכִּי הוּא, לְגַבְיַי

שְׁנֵי פְסוּקִים כְּתוּבִים. אַחַד כְּתוּב, (שם) קוּם רִיב אֵת הַחֲרִים וְתִשְׁמַעְנָה
 הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ, וְאֶחָד כְּתוּב, שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב ה'. אֶלֶּא יֵשׁ הָרִים וְיֵשׁ
 הָרִים. יֵשׁ הָרִים שְׁהֵם הָרִים רְמִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה, לְאֶלָּה כְּתוּב שְׁמַעוּ הָרִים
 אֵת רִיב ה'. וְיֵשׁ הָרִים שְׁהֵם הָרִים תְּחַתּוֹנִים לְמִטָּה מְהֵם, וְלְאֶלָּה כְּתוּב קוּם
 רִיב אֵת הַחֲרִים, שְׁהַי רודף קרִיבוֹת יֵשׁ לְהֵם. וְלָכֵן יֵשׁ הָרִים וְיֵשׁ הָרִים.

וְאִם תֵּאמְרוּ, זְכוּן, הַיַּי כְּתוּב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת, אֶלָּה גְּבָעוֹת כָּל אוֹתָם
 שְׁלִמְטָה, וְעַכְשָׁו אַתָּה עוֹשֶׂה אוֹתָם הָרִים? אֶלֶּא כִּךָ הוּא - לְאוֹתָם הָרִים
 רְמִים נְקָרָאִים גְּבָעוֹת. כְּשֶׁהֵם לְבָדָם הֵם נְקָרָאִים הָרִים.

אינן טורין רמאין, אקרין גבעות. פד אינן
בלחודייהו אינן הרים אקרין.

תא ^{דף ע"א} חזי, בתיב והאיתנים מוסדי ארץ, פיון
דכתיב שמעו הרים, (דף ק"י ע"א) מאן אינן
הרים, ומאן אינן איתנים. אלא, הרים ואיתנים
בלחוד חד. אבל אינן תלת עלאין לעילא על
רישייהו. ואינן תלת לתתא מנייהו. ובלחוד חד.
הרים לעילא, ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא) אשא עיני
אל ההרים. ואלין אינן תלת קרמאי. והאיתנים
מוסדי ארץ, אלין אינן תלת בתראי, לתתא
מנייהו, תרי סמכי ביתא, וחד חדוה דביתא, ואלין
אקרין מוסדי ארץ. איתנים אינן, ואיתנים אקרין.

סבא סבא, הא ידעת, מאן דאנח קרבא, אי לא
ידע לאסתמרא, לא ינצח קרבין, אצטרף

בא וראה, כתוב והאיתנים מוסדי ארץ. פיון שפנוב שמעו הרים, מי הם הרים
ומי הם איתנים? אלא הרים ואיתנים הכל דבר אחד. אבל אותם שלשה
עליונים מעל ראשיהם, ואותם שלשה למטה מהם, וכלם אחד. הרים
למעלה, ועליהם אמר דוד, (תהלים קכא) אשא עיני אל ההרים. ואלה הם
שלשה הראשונים. והאיתנים מוסדי ארץ, אלה הם שלשה אחרונים, למטה
מהם, שני עמודי הבית ואחד שמחת הבית, ואלה נקראו מוסדי ארץ. איתנים
הם, ואיתנים נקראו.

זמן זמן, הרי ידעת, מי שעורף קרב, אם לא ידע להשמר, לא ינצח בקרבנות.
צריך להכות בידו ולהשמר ברעיונו, מה שיהיה אחר חשוב, שיהיה הוא

לְמַחְאָה בְּיָדֶיהָ, וְלֹא־סִתְמָרָא בְּרַעְיוֹנֶיהָ, מַה דִּיהָא
 חָשִׁיב אַחְרָא, דִּיהָא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיָד יְמִינָא וְיָד יְמִינָא
 תְּדִיר לְמַחְאָה. וּמַחְשָׁבֵי וְדָא שְׂמַאלִית, וְיָמִינָא
 תְּדִיר לְקַבְלָא וְלֹא־סִתְמָרָא, וְיָמִינָא בְּפָא. הַשְׂתָּא
 אֲמַרְתְּ וְהָאִתְנִים, אִיתְנִים אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהָרִים
 לְעֵילָא. אִסְתְּמַר סָבָא, דְּהָא רַעְיוֹנָא אַחְרָא
 לְקַבְלָךְ, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי.
 וְדָא אִיהוּ אַבְרָהָם סָבָא, וְאַקְרִי אִיתָן, וְאִי אַבְרָהָם
 אִיהוּ אִיתָן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב אִיתְנִים אֲקָרוּן. קוּם סָבָא,
 דְּהָא יַדְעַת רַעְיוֹנָא דָּא תְּנִי מַחֵי לְרַעְיוֹנָךְ. (במדבר כד)
 וְיִשָּׂא מִשְׁלוֹ וְיֵאמֶר אִיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְעַ קַנְזָךְ.
 אִיתָן: דָּא (ק"ט ע"ב, בלק י"ד ע"א) בְּקָר דְּאַבְרָהָם. וְתֵינּוּ,
 (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. דָּא עַמּוּדָא, דְּכַל עֲלָמָא
 קְיָיְמָא עֲלֵיהָ, וְנַהֲרוּ דִּילֵיהָ מֵאַבְרָהָם יָרִית. נָהַר

חשוב, וְיָד יְמִין מְזַמְנָת תְּמִיד לְהַכּוֹת. וּמַחְשָׁבוֹתָיו וְיָד שְׂמַאלִית זְמִינִים תְּמִיד
 לְקַבֵּל וְלְהַשְׁמַר, וְזְמִין הַכֹּל. עַכְשָׁו אֲמַרְתְּ וְהָאִתְנִים. אִיתְנִים הֵם לְמַטָּה, וְהָרִים
 לְמַעְלָה. הַשְׂמֹר זְקוֹן, שְׁהֲרִי רַעְיוֹן אַחַר כְּנֻגְדָךְ, שְׂכַתּוּב (שם פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן
 הָאֲזַרְחִי. וְזֶהוּ אַבְרָהָם הַזְּקוֹן, וְנִקְרָא אִיתָן. וְאִם אַבְרָהָם הוּא אִיתָן, יִצְחָק
 וְיַעֲקֹב נִקְרָאוּ אִיתְנִים. קוּם זְקוֹן, שְׁהֲרִי יַדְעַת רַעְיוֹן זֶה הִיָּה מִכָּה אֶת רַעְיוֹנְךָ.
 וְיִשָּׂא מִשְׁלוֹ וְיֵאמֶר אִיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְעַ קַנְזָךְ (במדבר כד). אִיתָן - זֶה
 בְּקָר שֶׁל אַבְרָהָם, וְהֵינּוּ (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. זֶה הָעַמּוּד שְׂכַל הָעוֹלָם עוֹמֵד
 עֲלָיו, וְאֶת אֹרּוֹ יָרֵשׁ מֵאַבְרָהָם. נִקְרָא נָהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדוֹן. אִי זְקוֹן זְקוֹן, הִנֵּה
 רַעְיוֹן אַחַר כְּנֻגְדָךְ, וְלֹא יַדְעַת לְהַשְׁמַר אִיךְ עוֹרְכִים קָרְב. זְקוֹן, אִיפֹה הַכֹּחַ
 שְׁלָךְ? וְדָאֵי לֹא לְגַבּוּרִים הַמְּלַחְמָה.

הִיִּצֵּא מֵעֵדֶן אֶקְרִי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רַעִיּוֹנָא
אֲחֵרָא לְקַבְּלֵךְ, וְלֹא יִדְעַתְּ לְאַסְתְּמָרָא, הִיכִי מְגִיחִין
קָרְבָּא. סָבָא, אֵן הוּא תּוּקְפָא דִילָךְ, וְדֵאִי (קהלת ט)
לֹא לְגַבּוּרִים הַמִּלְחָמָה.

כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחִי, וּכְתִיב מִשְׁכִּיל
לְדָוִד, דָּא נְהָר הִיִּצֵּא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ
הַיּוֹרְגָמֵן לְדָוִד, לְאַדְרַעָא לִיה, מֵאֵינֵן מַלְיִן סְתִימִין
עֲלָאִין. אִי מִשְׁכִּיל אִיהוּ נְהָר דְנַפְיָךְ מֵעֵדֶן. אִיתָן
הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהָם, אִיהוּ לְעֵילָא וְדֵאִי, הָא יִדְעָנָא.
וְאַף עַל גַּב דְּאַנָּא סָבָא, עַל רַעִיּוֹנָא דָּא מְחִינָא.
אִיתָן הָאֲזָרְחִי, תְּרִין דְרַגְוִין אֵינֵן. בְּמָה דֵאִתְּ אָמַר,
בְּקָר אֹר. אֹר, הוּא אֲבָרְהָם. (ויקרא ו' ע"א, כ"ב ע"ב) בְּקָר
הוּא נְהָר. אִיף תְּכִי, אִיתָן הָאֲזָרְחִי, אֲזָרְחָא, הוּא
אֲבָרְהָם. אִיתָן, בְּמָה דֵאִתְּמַר, דָּא תְּהוּא נְהָר דְנַגִּיד
וְנַפְיָךְ מֵעֵדֶן.

יום יט
לחודש

כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחִי, וּכְתִיב מִשְׁכִּיל לְדָוִד. זֶה נְהָר הִיִּצֵּא מֵעֵדֶן, שְׂהוּא תְּרַגְמֵן לְדָוִד לְהוֹדִיעַ לוֹ מֵאוֹתָם דְּבָרִים הַנְּסִתְרִים הָעֲלִיוֹנִים. אִם מִשְׁכִּיל הוּא נְהָר שְׂיִצֵּא מֵעֵדֶן, אִזְ אִיתָן הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהָם הוּא לְמַעְלָה וְדֵאִי. זֶה יִדְעַתִּי. וְאַף עַל גַּב שְׂאֵנִי זָמֵן, עַל רַעִיוֹן זֶה אֲנִי מוֹחָה. אִיתָן הָאֲזָרְחִי הֵם שְׂתֵי דְרָגוֹת, כְּמוֹ שְׂנְאָמַר בְּקָר אֹר. אֹר זֶה אֲבָרְהָם. בְּקָר זֶה נְהָר. אִף כִּף אִיתָן הָאֲזָרְחִי. אֲזָרְחָא הוּא אֲבָרְהָם.

הַשְּׁתָּא סָבָא, קוּם קָאִים עַל רְתִיבָךְ, דְּהַשְׁתָּא
תְּנַפּוּל וְלֹא תִיכּוּל לְמִיָּקָם. הָא שְׁלֵמָה
מִלְבָּא, אָתִי בְּחִילוֹי וְרְתִיבֵי וְנִבְרִי וּפְרָשׁוּי, וְאָתִי
לְיִקְבְּלֵךְ, קוּם פּוּק מִן חֲקֵלָא, דְּלֹא יִשְׁבַּח לְךָ תַּפְּן.
בְּתִיב (מלכים א ח) וַיִּקְהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה כָּל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל בְּיַרְח הָאֵיתָנִים בְּחַג וְגו'. יַרְח דְּאֵתְיִלְדוּ בֵּיה
הָאֵיתָנִים, וּמֵאן אֵינֵן. אֲבָחֵן, וְאֵינֵן אֵיתָנִי עוֹלָם.
וַיַּרְח דָּא, אִיהוּ תַשְׁרִי. דְּאַלְפָא בֵּיתָא אֲהַדְר לְמַפְרַע
מִתְתָּא לְעֵילָא.

וְתוּ מְפִילֵךְ, יֵאוֹת דְּתַפּוּק מִן חֲקֵלָא, וְלֹא תִשְׁתַּבַּח
תַּפְּן. אִילוּ בְּתִיב מִשְׁבִּיל אֵיתָן הָאֲזָרְחִי
בְּדַקְאֲמַרְתָּ. הַשְּׁתָּא דְּבְתִיב מִשְׁבִּיל לְאֵיתָן הָאֲזָרְחִי.
לִית קַרְבֵּךְ כְּלוּם, וְתַפּוּק מִן חֲקֵלָא, בְּעַל כְּרַחֲךָ וְלֹא
תִתְחַוִּי תַפְּן.

איתו, כמו שנאמר, זה אותו נהר ששופע ויוצא מעדן. עכשו, זקן, קום
עמד על מקרבך, שעכשו תפל ולא תוכל לקום. הרי שלמה המלך בא
בכחותיו ומרכבותיו וגבריו ופרשיו ובה כנגדך. קום צא מן השדה, שלא
מוצא אותך שם. כתוב (מלכים אה) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל
בירח האתנים בחג וגו'. ירח שנולדו בו האיתנים, ומי הם? האבות, והם
איתני העולם, וירח זה הוא תשרי. שאלפא ביתא חוזר למפרע מפיטה
למעלה.

ועוד מודבריו, נאה שתצא מן השדה ולא תקוצא שם. אלו כתוב משכיל
איתן האזרחי - אז כמו שאמרת. אבל עכשו שכתוב משכיל לאיתן האזרחי,
הקרב שלך אינו כלום, ותצא מן השדה בעל כרחך ולא תתראה שם.

אִי סָבָא עֲנִיָּא מִסְכָּנָא, חֵיבֵי תַפּוּק. אִי חֵבִי, יִנְצָחוּן
לָךְ וְתַעְרוּזְךָ מִן חֲקֵלָא, כֹּל בְּנֵי עָלְמָא יִרְדְּפוּן
אֲבַתְרֵךְ, וְלִית לָךְ אֲנָפִין לְאַתְחִזָּא קָמִי בַר נָשׁ
לְעֵלְמִין. הָבָא אוֹמִינָא, דִּלְא אַפּוּק מִן חֲקֵלָא, וְהָבָא
אַתְחִזֵּי אֲנָפִין בְּאֲנָפִין בְּשַׁלְמָה מִלְּפָא, וְכֹל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל, וְגוֹבְרִין וּפְרָשִׁין וְרִתִּיבִין דִּילֵיהּ. קוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא יְסִיעֵ לָךְ סָבָא, דִּהָא לָאִי חִילָא אֲנֵת. קוּם
סָבָא אֲתַגְבֵּר בְּחִילְךָ וְאַתְתַּקַּנְהּ, דְּעַד יוֹמָא דָּא תְּחִית
גִּיבַר תַּקוּף בְּגוֹבְרִין.

פִּתַח וְאָמַר, מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי. אֵלֹו כְּתִיב
מִשְׁכִּיל לְדָוִד, בְּדַקְאֲמַרְתָּ, אֲבָל מִשְׁכִּיל

אי זקן, עני מסכן, איך תצא? אם כך, ינצחו אותך ותברח מן השדה, כל בני העולם ירדפו אחריך, ואין לך פנים להראות לפני איש לעולמים. כאן נשבע אני שלא אצא מהשדה, וכאן אראה פנים בפנים בשלמה המלך, וכל איש ישראל, והגברים והפרשים והמרכבות שלו. הקדוש ברוך הוא יסיע לך, זקן, שהרי אתה יגוף כח. קום זקן, התגבר בכחך והתחזק, שעד היום הזה היית גבור חזק בגברים.

פִּתַח וְאָמַר, מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי. אֵלֹו כְּתוּב מִשְׁכִּיל לְדָוִד - אֲזוּ כְּמוֹ
שְׁאֲמַרְתָּ, אֲבָל מִשְׁכִּיל לְאִיתָן כְּתוּב. יֵשׁ מִשְׁכִּיל וְיֵשׁ מִשְׁכִּיל. יֵשׁ מִשְׁכִּיל
לְמַעַלְהּ וְיֵשׁ מִשְׁכִּיל לְמַטָּה. מִשְׁכִּיל לְאִיתָן, בְּזִמְנָא שְׁאוּתוֹ אִישׁ (נַהר) עוֹמֵד
בְּתַשׁוּקָה, כֹּל הָאִיבְרִים שְׂמַחִים וּמִתְחַבְּרִים עִמּוֹ. וְאִם הוּא עוֹלָה, עַד שְׁהַמּוֹחַ
הַעֲלִיּוֹן מִתְפַּסֵּס אֵלָיו וְשִׂמְחָה כְּגַדּוֹ. וְאֲזוּ מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי, מִשְׁכִּיל אוֹתוֹ
וּמוֹדִיעַ לוֹ עַל דְּי אֲבָרְהָם (עַל יְדֵיו שֶׁל אֲבָרְהָם) אוֹהֲבוֹ כֹּל מוֹה שְׁצַרִּיד, וְאוֹתוֹ
מוֹחַ עֲלִיּוֹן מִשְׁכִּיל לְאִיתָן. וְכַשְׁדּוּד הַמְלֶכֶךְ נִתְקַן בְּתַשׁוּקָה אֵלָיו, הוּא מִשְׁכִּיל
לְדָוִד, כְּמוֹ שְׁהִיָּה הַמּוֹחַ הַעֲלִיּוֹן מִשְׁכִּיל אוֹתוֹ. וְלְכֹן יֵשׁ מִשְׁכִּיל וְיֵשׁ מִשְׁכִּיל.

לְאִיתָן, אֵת מִשְׁבִּיל וְאֵת מִשְׁבִּיל. אֵת מִשְׁבִּיל
 לְעֵילָא, וְאֵת מִשְׁבִּיל (בראשית ט"ז ע"ב) לְתַתָּא. מִשְׁבִּיל
 לְאִיתָן בְּזִמְנָא דְתַהוּא נָחַר, קָם בְּתַאוּבְתָּא כֹּל שְׂוִיפִין
 תְּדַאן וּמִתְחַבְּרִין לְגַבִּיה, וְאִי הוּא (דף ק"י ע"ב) סְלִיק, עַד
 דְּמוּחָא עֲלָאָה אֲתַפִּיִים לְגַבִּיה, וְחֲדָי לְקַבְּלִיה. וְכַדִּין
 מִשְׁבִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי, מִשְׁבִּיל לִיה, וְאוּדַע לִיה עַל
 יָדָא דְאֲבִרְחָם (ס"א על ידיו דאברהם) רְחִימוּי, כֹּל מַח
 דְּאֲצַטְרִיד, וְהַהוּא מוּחָא עֲלָאָה מִשְׁבִּיל לְאִיתָן. וְכַד
 דְּוַד מִלְפָּא, אֲתַתְּקַן בְּתַאוּבְתָּא לְגַבִּיה, אִיהוּ מִשְׁבִּיל
 לְדוּד. כְּמַח דְּהוּחַ מוּחָא עֲלָאָה, מִשְׁבִּיל לִיה. וְעַל
 דָּא, אֵת מִשְׁבִּיל, וְאֵת מִשְׁבִּיל. (אית משכיל).

בִּירַח הָאֵיתָנִים, דְּאֲתִילִידוּ בְּהָא יַרַח אֵיתָנִים,
 בְּנִינָא לְתַתָּא אִיהוּ בְּנִינָא דְלְעֵילָא,
 וְאֲתִילִידוּ בֵּיה הָרִים וְאֵיתָנִים. הָרִים סְתִימוּן.
 אֵיתָנִים: יִרְכִין תְּקוּפִין בְּנַחֲשָׂא, וְתַהוּא אֵיתָן בִּינֵיהוּ.
 קוּם סְבָא, הוּי מְחִי לְכַל סְטְרִין, בְּשַׁעְתָּא דְסְלִיק
 מִשָּׁה לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, מָסַר לִיה קוּדְשָׁא

(יש משכיל).

בְּיַרַח הָאֵיתָנִים, שְׁנוּלְדוּ הָאֵיתָנִים בְּיַרַח הַזֶּה. הַבְּנִין לְמִטָּה הוּא כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה,
 וְנוּלְדוּ בוּ הָרִים וְאֵיתָנִים. הָרִים נְסִתְרִים. אֲתָנִים - יִרְכִים חֲזָקוֹת כְּנַחֲשָׁת,
 וְאוֹתוֹ הָאֵיתָן בִּינֵיהֶם.

קוּם זְקוּ, תְּפַח לְכַל הַצְּדָדִים. בְּשַׁעְתָּא שְׁעֵלָה מִשָּׁה לְקַבְּל תוֹרָה, מָסַר לוֹ

בְּרִידָה הוּא שְׁבַע עֵין מִפְתָּחַן דְּאוֹרֵייתָא. פֶּד מָמָא
 לְתַשְׁעָה (וּשְׁתִּינִי) וְחַמְשִׁין, הָוּה חַד מִפְתָּחָא גְנִיז
 וְסָתִים, דְּלֵא הָוּה מָסַר לֵיהּ, אֲתַחְנֵן לְקַמִּיָּה. אָמַר
 לֵיהּ, מִשָּׁה, כָּל מִפְתָּחַן עֲלָאין וְתַתָּאין כְּהֵא
 מִפְתָּחָא תַלְיִין. אָמַר לְקַמִּיָּה, מְאֵרִיה דְּעֲלָמָא, מַה
 שְׁמִיָּה. אָמַר לֵיהּ אִיתָן. וְכָל אֵינֵן אִיתְנִים בִּיה
 תַלְיִין, וּבִיה קְיָיֵן לְכַר מְגוּפָא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 אִיהוּ. אֹדַע לֵיהּ, וּמְשַׁבִּיל לֵיהּ, אִיהוּ עַקְרָא
 וּמִפְתָּחָא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

וְכַד אֲתַתְקַנַּת תוֹרָה שְׁבַע לְפָה לְגַבִּיָּה, עִקְרָא
 דְּהִיבְכָלָא הוּא מִפְתָּחָא (בראשית ל"ז ע"ב) דִּילָהּ,
 וְדֵאִי בְרִין מְשַׁבִּיל לְדוֹד. וּמְגוּ (ק"ח ע"ב) דִּירְתָא

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁבַעִים מִפְתָּחוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. כְּשֶׁהֲגִיעַ לְחַמְשִׁים (לְשִׁים)
 וְתַשְׁעָה, הָיָה מִפְתָּח אֶחָד גְּנִיז וְנִסְתָּר, שֶׁלֹּא הָיָה מוּסַר לוֹ. הַתְּחִנָּה לְפָנָיו.
 אָמַר לוֹ: מִשָּׁה, כָּל הַמִּפְתָּחוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים תְּלוּיִים בְּמִפְתָּח הַזֶּה.
 אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מַה שָּׂמוּ? אָמַר לוֹ: אִיתָן. וְכָל אוֹתָם אִיתְנִים תְּלוּיִים
 בוֹ, וְבוֹ עוֹמְדִים מְחוּץ לַגּוֹף, שֶׁתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב הוּא, מוֹדִיעַ לוֹ וּמְשַׁכִּיל אוֹתוֹ,
 הוּא עָקֵר וְהַמִּפְתָּח שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

וּכְשֶׁנִּתְקַנְּהָ תּוֹרָה שְׁבַע לְפָה אֵלָיו, עָקֵר הַהִיכָל הוּא הַמִּפְתָּח שְׁלֵה (אֵלָיו), וְדֵאִי
 שְׂאֵז מְשַׁכִּיל לְדוֹד. וּמִתּוֹךְ שִׁדְּשָׁה תּוֹרָה שְׁבַע לְפָה (אֵלָיו) אוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע.
 וְעַל זֶה הוּא נִקְרָא תַשְׁרִי, הוּא תַשְׁרִי, אֲבָל מִשּׁוּם שֶׁהוּא סוּד הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ,
 חֲתוּם בּוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת שֶׁל שָׂמוּ י'. בְּמִצְבֵּחַ חֲתוּם בּוֹ ה', הַרְשֵׁת
 עַד חֲצֵי הַמִּצְבֵּחַ. בָּאָה דְבוּרָה וְחֲתָמָה בּוֹ ו', וְהִנֵּנוּ מַה שְׁכַתּוּב (שׁוֹפְטִים ה) וְתַשְׁרִי
 דְבוּרָה. וּבְמִקוֹם הַזֶּה הַחֲתוּם שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ שְׁחַתָּם בּוֹ.

תורה שבעל פה, (לגביה) אתון למפרע. על דא
 אקרי תשרי תשרי איהו, אבל בגין דאיהו רוא
 דשמה קדישא חתים ביה קודשא בריך הוא, את
 דשמה י'. במזבח, חתים ביה ה', תרשת עד חצי
 המזבח. אתת דבורה, וחתים ביה ו', ותינו דכתוב,
 (שופטים ה) ותשר דבורה. ובאתר דא, חתימו דשמה
 קדישא, דאחתים ביה.

וזהו מפתחא, בר פתחא בתורה שבעל פה,
 בעינן לאשתמודעא ליה, ודא איהו (מ"ז ע"ב)
 תנא, איתן מושבך, ברייתא לבר מגופא. איתנים:
 אינון תנאים. עמודים סמכין, לבר מגופא. השתא
 אית לאודעא מלה, בזמנא דאלין לגבי תורה
 שבכתב, אקרון איתנים. לגבי תורה שבעל פה,
 אקרון תנאים. איתן, לגבי תורה שבכתב. תנא,
 לגבי תורה שבעל פה. וכלא פרקא יאות.

תברייא, הא אנא בחקלא. שלמה מלכא,
 וגוברין תקיפין דיליה. ייתי וישבח

ואתו המפתח, כשפותח בתורה שבעל פה, צריכים להודע לו, וזהו תנא,
 איתן מושבך, ברייתא מחוץ לגוף. איתנים הם תנאים, עמודים תומכים מחוץ
 לגוף. עכשו יש להודיע דבר, בזמן שאלה לתורה שבכתב נקראים איתנים
 - לתורה שבעל פה נקראים תנאים. איתן אל התורה שבכתב. תנא אל
 התורה שבעל פה, והכל כראוי.

חברים, הריני בשדה. שלמה המלך והגבורים החזקים שלו יבא וימצא זקן

חַד סָבָא, לָאֵי בְּחִילָא, תַּקּוּף גִּיבַר, נָצַח קָרְבִּין.
 הָא יַדְעָנָא דְאַתָּא, וְקַיִמָא לְבִתְר מִינְרָא דְחַקְלָא,
 וְהוּא אֲשַׁנַּח בִּי, וְחִיד גְּבוּרַתִי קַיִמָא בְּחַקְלָא,
 בְּלַחֲדוּדֵי אֲשַׁנַּח, דְּאִיהוּ אִישׁ שְׁלוֹם, מְאַרְיָה
 דְּשִׁלְמָא, וְאַזְרֵי לִיָּה. הַשְׁתָּא סָבָא, גְּבוּרַתְךָ עֲלֵךְ,
 וְאַנְתָּ בְּלַחֲוֹדְךָ בְּחַקְלָא, תֵּיב לְאַתְרְךָ. וְשִׁאֲרֵי זִינְךָ
 מְעֲלֵךְ. (ד"א כמאן דנפיק מן חקלא) (מיכה ו) שְׁמַעוּ הָרִים
 אֶת רִיב יְהוָה וְהֶאֱתַנְיִם מוֹסְדֵי אָרֶץ. שְׁמַעוּ
 הָרִים בְּרַקְאֲמָרְן. וְהֶאֱתַנְיִם מוֹסְדֵי אָרֶץ, מוֹסְדֵי
 אָרֶץ וְדָאֵי, דְּהָא מַנְיִיחוּ אֶתְנֹן, וּמַנְיִיחוּ קַבִּיל כְּפִיל בְּרִ
 יוֹמָא, וְאִינֹן מוֹסְדֵי אָרֶץ. (מיכה ו) כִּי רִיב לַיהוָה
 עִם עַמּוֹ, מֵאֵן הוּא דִּיכִיל לְמִיָּקָם בְּרִיב
 דְּקוֹדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (כל שכן) בְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא

אַחַד עֵינֵי בְּכַחוּ, חֲזַק גְּבוּר, מְנַצַּח קָרְבוֹת. הַרְיֵנִי יוֹדַע שְׂבִיבָא, וְעוֹמֵד אַחַר
 סָלַע הַשְּׂדֵה וְהוּא מְשַׁגֵּיחַ בִּי וְאִיךָ גְּבוּרַתִי עוֹמְדַת בְּשִׁדָּה, לְבַדּוּ מְשַׁגֵּיחַ,
 שְׁהוּא אִישׁ שְׁלוֹם, בְּעַל הַשְּׁלוֹם, וְהוֹלֵךְ לוֹ. עַכְשָׁן, וְזָקוּ, גְּבוּרַתְךָ עֲלֵיךְ, וְאַתָּה
 לְבַד בְּשִׁדָּה, שׁוֹב לְמַקּוּמְךָ וְהַתֵּר כְּלֵי זִינְךָ מְעֲלֵיךְ. (כמי שיוצא מן השדה). שְׁמַעוּ
 הָרִים אֶת רִיב ה' וְהֶאֱתַנְיִם מוֹסְדֵי אָרֶץ (מיכה ו). שְׁמַעוּ הָרִים, כְּמוֹ שְׂאֲמָרְנוּ.
 וְהֶאֱתַנְיִם מוֹסְדֵי אָרֶץ, מוֹסְדֵי אָרֶץ וְדָאֵי, שְׁהַרִי מוֹמְנוּ גְּבוּרַתִי, וּמִיָּקָם מְקַבְּלַת
 כָּל יוֹם, וְהֵם מוֹסְדֵי אָרֶץ. כִּי רִיב לַה' עִם עַמּוֹ. מִי הוּא זֶה שְׂכִיב לְקוּם בְּרִיב
 שְׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (כל שכן) בְּיִשְׂרָאֵל? וְעַל זֶה אָמַר לְאַלְהָא, שְׁמַעוּ הָרִים
 אֶת רִיב ה' - זֶהוּ רִיב אַחַד. קוּם רִיב אֶת הָהָרִים - זֶה רִיב שְׁנֵי. שְׁמַנְצַח בְּהֵם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל הַרִיבוֹת הַלְלוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְכָל אוֹתָם תּוֹכְחוֹת, כְּלָם כְּאֵב
 הַמוֹכִיחַ אֶת בְּנוֹ, וְהַרִי פְּרִשׁוּהָ.

אָמַר לְאַלְטֵינ, שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהוֹדוּהָ, דָּא אִיהוּ מְצוּתָא חֲדָא. קוּם רִיב אֶת הָהָרִים, מְצוּתָא תַנְיִנָא. דְּנִצַּח בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל אֲלֵינ רִיבוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְכֹל אֵינֻן תּוֹכְחוֹת, בְּלָהוּ בְּאַפָּא דְּאוֹכַח לְכַרְיִיה, וְהָא אוֹקְמוּתָ.

בְּיַעֲקֹב בְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעַא לְנִצְחָא בְּהַרְיִיה, מַה בְּתִיב, (הושע יב) וְרִיב לְיְהוָה עִם יְהוּדָה וְלַפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מַה רִיב אִיהוּ, בְּמַח דְּבְתִיב, (הושע יב) בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו. עַל הָא מְלָחָ אַתָּא תּוֹכְחָה, וְכֹל אֵינֻן רִיבוֹת. וְכִי לָאוּ מְלָחָ רַבְרָבָא אִיהוּ, בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו וְגו'. הָא לָאוּ מְלָחָ זַעֲרָא אִיהוּ, מַאי דְּעָבִיד בְּבִטְוֵן. וְכִי עוֹקְבָא עָבִיד בְּבִטְוֵן, אֵין וְדָא.

ס"א (נ"א והא אתמר) (אבל) בְּכִלְיָא, דְּחָה יַעֲקֹב לְעִשׂוֹ אַחִיו, בְּגִין דְּלָא יְהִי לִיהּ חוֹלְקָא כְּלָל. עִשׂוֹ

בְּיַעֲקֹב כְּתוּב בְּשַׁעֲה שְׂרָצָה לְנִצְחָ עֵמוּ, מַה כְּתוּב? (הושע יב) וְרִיב לְה' עִם יְהוּדָה וְלַפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מַהוּ הָרִיב? כְּתוּב, בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו. עַל דְּבַר זֶה בְּאֵה תּוֹכְחָה, וְכֹל אוֹתָם רִיבוֹת. וְכִי לֹא דְבַר גְּדוּל הוּא, בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו וְגו'? זֶה אֵינוֹ דְּבַר קָטָן מַה שְּׁעִשָּׂה בְּבִטְוֵן. וְכִי רְמָאוֹת עֲשָׂה בְּבִטְוֵן? כּוֹ, וְדָא.

ס"א (והרי נאמר) (אבל) שְׁבַכְל דְּחָה יַעֲקֹב אֶת עִשׂוֹ אַחִיו, כְּדִי שְׁלֵא יְהִי לֹא חֶלֶק כְּלָל. עִשׂוֹ לֹא הִתְרַעַם אֶלָּא מֵאֶחָד שְׁהֵם שְׁנַיִם, שְׁכְּתוּב (בראשית כו) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעַמַיִם. פַּעַמַיִם הָיָה צָרִיף (לכתב), מַה זֶה "זֶה"? אֶלָּא אֶחָד

לָא הִתְרַעַם אָלָא מִחַד דְּאֵינוּן תְּרִין, דְּכִתְיִב, (כראשית
 כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים. פְּעָמִים מִכְּעֵי לֵיָהּ, מֵאִי זֶה.
 אָלָא, חַד דְּאֵקִישׁ לְתִרִין. חַד דְּנִפְק לְתִרִין. וּמֵאִי
 נִיהוּ. בְּכַרְתִּי אֶתְהַפְּכוּ אֶתְוֹן, וְחֹהָהּ בְּרַכְתִּי. זֶה
 פְּעָמִים: חַד, דְּאֶתְקַשׁ לְתִרִין.

וְלָא יָדַע עֲשׂוּ מַה דְּעָבַד לֵיָהּ בְּבָטָן, אֲבָל רַב
 מִמָּנָא דִּילֵיהּ יָדַע תְּוָה, וְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא
 אֲרַגִּישׁ שְׁמַיָּא וְחִילֵיהּוֹ לְקָלָא דָּא, דְּהָא בְּרַכָּה
 וּבְכוּרָה לָא תִּבְעֵ מִמָּנָא דִּילֵיהּ, וְלָא אָמַר. דְּהָא
 בְּרַכָּה תְּוָה לֵיָהּ לְמַתְּבַע, וְלָא תִּבְעֵ. אַחֲוָהּ הָא תִּבְעֵ
 וְדָא, דְּכִתְיִב, (ישעיה נח) וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם וְלָא
 בָּעָא יַעֲקֹב לְמִיָּהּב לֵיָהּ לְמִיָּבֵל, עַד דְּנִטְלָ מִנֵּיהּ
 בְּכוּרָתָא דִּילֵיהּ.

מֵאִי בְּכוּרָה נְטִלָ מִנֵּיהּ, הַבְּכוּרָה דְּלֵעִילָא וְתַתָּא.
 בְּכָרָה חֶסֶר ו'. בְּרִין עָקֵב אֶת אַחִיו, וְדָא

שהקיש לשנים, אחד שיצא לשנים, ומהו? בכרתי. שהתהפכו האותיות
 ונהיה ברכתי. זה פעמים - אחד שהקיש לשנים.

ולא ידע עשו מה שעשה לו בבטן, אבל השר המקנה שלו היה יודע,
 והקדוש ברוך הוא רגש את השמים וחיליהם לקול הנה, שהרי ברכה ובכורה
 לא תבע המקנה שלו, ולא אמר. שהרי ברכה היה לו לתבע ולא תבע. אחיו
 הרי ודאי שתבע, שקתוב (ישעיה נח) ומבשרך לא תתעלם, ולא רצה יעקב
 לתת לו לאכל, עד שנטל מקונו את בכורתו.

איזו בכורה נטל מקונו? הבכורה שלמעלה ולמטה. בכרה חסר ו'. אז הוא

דְּעָבַד לִיּוֹה עֵינְקָבָא, וְאַרְמֵי לִיּוֹה לְאַחֲזָרָא. מַאי
 אַחֲזָרָא. אַקְדִּים לִיּוֹה, דִּיפּוּק בְּקַדְמִיתָא לְהַאי
 עֲלָמָא. אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, טוֹל אֶתְּהָ הָאֵי עֲלָמָא
 בְּקַדְמִיתָא, וְאַנָּא לְבַתֵּר.

תָּא חֲזִי, מַה בְּתִיב, (בראשית כה) וְאַחֲרֵי כֵן יֵצֵא
 אַחֲזִי וַיְדוּ אַחֲזָת בְּעֵקֵב עֵשָׂו. מַאי בְּעֵקֵב
 עֵשָׂו. וְכִי סִלְקָא דְעַתְדָּא דִּתְהוּה אַחִיד יְדִיה בְּרַגְלֵיהָ,
 לְאוּ חֲבִי. אֶלְסָא, יְדוּ אַחֲזָת בְּמַאן דִּתְהוּהָ דִּתְהוּהָ
 עֵקֵב, וּמִנּוּ עֵשָׂו. דְּהָא עֵשָׂו עֵקֵב אַקְרִי, מִשְׁעָתָא
 דְּעֵקֵב לִיּוֹה לְאַחֲזִי, וּמִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלָמָא עֵקֵב
 קָרִי לִיּוֹה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַתִּיב, (בראשית א)
 הוּא יְשׁוּפְדָּא רֵאשׁ וְאַתְהָ תִּשׁוּפְנּוּ עֵקֵב. אַנְתָּ
 דְּאַקְרִי עֵקֵב, תִּשׁוּפְנּוּ בְּקַדְמִיתָא. וְלְבַסוּף הוּא

עקב את אחיו. ודאי שעשה אותו עקב וזרק אותו לאחור. איזה אחור?
 שהקדים אותו, שיצא בראשונה לעולם הזה. אמר יעקב לעשו, טל אתה
 את העולם הזה בתחלה, ואני אחר כך.

בא וראה מה כתוב, ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו. מה זה בעקב
 עשו? וכי יעלה על דעתך שהיה אחוז את ידו ברגלו? לא כך. אלא ידו
 אחזת במי שהוא היה עקב. ומיהו? עשו, שהרי עשו נקרא עקב משעה
 שעקב את אחיו, ומיום שנברא העולם קורא לו הקדוש ברוך הוא עקב,
 שכתוב הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אתה שנקרא עקב תשופנו
 בתחלה, ולבסוף הוא שימחה את ראשך מעליך. ומיהו? סמאל, שהוא ראש
 של הנחש שמכה בעולם הזה.

דִּימְחֵי רִישָׁךְ מֵעֶרְךָ. וּמְנֹו. סָמָא"ר. דְּאִיְהוּ רִישָׁא
דְּחַוִּיא, דְּמְחֵי בְּחַאי עֶלְמָא.

וְעַל דָּא בְּבִטְוֵן עֶקֶב אֶת אָחִיו, שְׂוֵי עֲלִיה לְמַחֵו
עֶקֶב, וְנִטְל עֲשׂוּ הָאֵי עֶלְמָא בְּקַדְמוּתָא, וְדָא
רָזָא דְּבִתְיֹב, (בראשית לו) וְאַלֶּהָה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
מְלָכֵנוּ בְּאַרְצֵי אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְדָא אִיְהוּ רָזָא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מֶלֶכָא, (משלי כ)
נִחְלָה מְבוֹהָלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבוֹרֵךְ,
בְּסוֹף עֶלְמָא.

וְעַל דָּא (הושע יב) בְּבִטְוֵן עֶקֶב אֶת אָחִיו וּבְאוּנו שָׁרָה
אֶת אֱלֹהִים. מַאי וְאוּנו. הָכֵי אָמְרוּ בְּחִילָא
וְתִיקְפָא דִּילֵיהּ יְאוּת, אֲבָל לָאו הָכֵי. בְּרִירוּ דְּמַלְתָּה,
יַעֲקֹב דִּיּוֹקְנָא עֶלְמָה הוּהּ, וְגוֹפָא קַדִּישָׁא. דְּלִית גּוֹפָא
מִיּוֹפָא דְּהוּהּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּגוֹפָא דִּיעֲקֹב,

ועל זה בבטון עקב את אחיו, שם עליו לקיות עקב, ונטל עשו את העולם
הזה בהתחלה. וזה סוד הכתוב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני
מלך מלך לבני ישראל. וזהו הסוד שאמר שלמה המלך, (משלי כ) נחלה
מבהלת בראשונה ואחרייתה לא תברך, בסוף העולם.

ועל זה (הושע יב) בבטון עקב את אחיו ובאוננו שרה את אלהים. מה זה
ובאוננו? כך אמרו, בכח והתקף שלו נאה. אבל לא כך. ברור הדבר - שיעקב
היה דיוקנו עליון וגוף קדוש, שאין גוף מיום שהיה אדם הראשון כמו הגוף
של יעקב. ויפיו של אדם, ממש אותו היפי היה ליעקב. ודיוקנו של יעקב,
דיוקנו של אדם הראשון ממש.

וְשׁוֹפְרִיָּה דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, הַהוּא שׁוֹפְרִיָּה מִמָּשׁ הָהוּא
 לִיָּה לְיַעֲקֹב. וְדִיּוֹקְנִיָּה דְיַעֲקֹב, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ.

אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא חוּיָא דְאָתָא וְאִתְּפַתָּה ^{דף ק"א ע"א}
 עַל יְדוּי, יְכִיל חוּיָא לִיָּה. מַאי טַעְמָא.
 בְּגִין דְלֹא הָוָה תּוֹקְפָא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַד כְּעֵן לֹא
 אִתְיִילִיד מֵאֵן דְהָוָה תּוֹקְפָא דִילִיָּה. וּמִנּוּ תּוֹקְפָא
 דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. דָּא שֵׁת, דְהָוָה בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ, דְכְּתִיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בְּדַמּוֹתוֹ
 כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. מַאי בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ.
 דְהָוָה מְהוּל. וְכֵד אָתָּא מְמַנָּא דְעֵשׂוּ לְגַבֵּי דְיַעֲקֹב,

---

אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא חוּיָא דְאָתָא וְאִתְּפַתָּה עַל יְדוּי, יְכִיל חוּיָא לִיָּה. מַאי
 טַעְמָא. בְּגִין דְלֹא הָוָה תּוֹקְפָא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַד כְּעֵן לֹא אִתְיִילִיד מֵאֵן
 דְהָוָה תּוֹקְפָא דִילִיָּה. וּמִנּוּ תּוֹקְפָא דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. דָּא שֵׁת, דְהָוָה בְּדִיּוֹקְנָא
 דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ, דְכְּתִיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת
 שְׁמוֹ שֵׁת. מַאי בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ. דְהָוָה מְהוּל. וְכֵד אָתָּא מְמַנָּא דְעֵשׂוּ לְגַבֵּי
 דְיַעֲקֹב, כְּבַר אִתְיִילִיד תּוֹקְפָא דְיַעֲקֹב, דְאִיהוּ יוֹסֵף. וְזָהוּ וּבִאוּנוּ שָׂרָה אֶת
 אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי) אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא שְׂבָא הִנְחֵשׁ וְהִתְּפַתָּה עַל יְדוּי,
 יְכִיל לֹא הִנְחֵשׁ. מַה הִטְעַם? כִּי לֹא הָיָה כֹחַ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַד עַכְשָׁיו לֹא
 נוֹלַד מִי שְׁהָיָה הַכֹּחַ שְׁלוֹ. וּמִיָּהוּ תְקַפּוּ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן? זֶה שֵׁת, שְׁהָיָה
 בְּדִיּוֹקְנֵי שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ, שְׂכֵתוֹב (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. מַה זֶה בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ? שְׁהָיָה מְהוּל. וְכִשְׂבָּא הַמְּמַנָּה
 שֶׁל עֵשׂוּ אֶל יַעֲקֹב, כְּבַר נוֹלַד תְּקַפּוּ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁהוּא יוֹסֵף, וְזָהוּ וּבִאוּנוּ שָׂרָה
 אֶת אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי).

**כָּבֵר אֶת־לֵיד תוֹקֶפָא דְיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יוֹסֵף. וְזִהוּ
וּבְאוּנו שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי)**

**הָאִי קָלָא דְּאֶתְתָּא, דְּיִבְלָא קָלָא דְּחַוְיָא לְאֶתְרָא
בְּהַ, כְּבַלְפָּא כְּבַלְפָּתָא, מֵאֵן אִיהוּ. (דף ק"א ע"א)
אֶלָּא תָּא חַוְי, דְּלִית בְּכַל קָלִין דְּנָשִׁין דְּעֶלְמָא,
דְּיִבְלָא קָלָא דְּחַוְיָא לְאֶתְדַבְּקָא בְּהַ, וְלְאֶתְאֶחְדָּא
בְּהַ, וְלְאֶשְׁתַּתְּפָא בְּהַ. אֶלָּא תַרְוִין נָשִׁין אֵינּוּן דְּיִבְלָא
קָלָא דְּחַוְיָא לְאֶתְאֶחְדָּא בְּהוֹן, חֲדָא. הָאִי דְּלָא
נְטוּרָת סוּמְבוּת נְדוּתָהּ, וַיְמִי לְבֹנָהּ, בְּדָקָא יָאוּת,
אוּ דְּאֶקְדִּימָת יוֹמָא חֲדָא לְטַבּוּלָא. וְחֲדָא, הָאִי אֶתְתָּא
דְּמֵאֶחְרָת לְבַעֲלָהּ עוֹנָה דִּילָהּ לְמַעַבְדַּ צַּעְרָא
לְבַעֲלָהּ, כִּר אִי אִיהוּ לָא חַיִּישׁ, וְלָא אֵינְשָׁנָה לְדָא.**

**אֵלִין אֵינּוּן תַּרְוִין נָשִׁין, דְּהָא כְּמָה דְּאֶקְדִּימוּ, חֲכִי
אֵינּוּן מֵתְאֶחְרוֹן, לְגַבִּי קָלָא דְּנַחֲשׁ, עַד דְּאֶדְבִּיק**

הקול הזה של האשה שיכול קול הנחש להאחו בה כמו כלב בכלבה, מה הוא? אלא בא וראה שאין בכל קולות הנשים של העולם שיכול קול הנחש להדבק בו ולהאחו בו ולהשתתף בו. אלא שתי נשים הן שיכול קול הנחש להאחו בהן - אחת זו שלא שוקרת טמאת נדה וימי לבונה פראוי, או שמקדימה יום אחד לטבל, ואחת זו אשה שמאחרת לבעלה את עונתה לעשות צער לבעלה, פרט אם אינו מקפיד ולא משגיח על זה.

אלו הן שתי נשים. שהרי כמו שהקדימו, כך הן מתאחרות לקול הנחש, עד שנדבק קול בקול, וכמו שמתאחדות לעשות צער לבעלה (בעבודה) בעכוב מצוה, כך מקדים קול הנחש להדבק בקול אותה האשה. ואלו הן שתי נשים

קָלָא בְּקָלָא, וּבְמָה דְּמִתְאַחֲרָן לְמַעַבְדַּ צְעָרָא
 לְבַעֲלָהּ (בעבודה) בְּעַבּוּבָא דְּמַצּוּתָהּ, הָכִי אַקְדִּים קָלָא
 דְּנַחֲשׁ, לְאַתְדַּבְּקָא בְּחַיָּיא קָלָא דְּאַתְתָּא. וְאַלִּין
 אֵינְוִן תְּרִין נְשִׁין, דְּקָלָא דְּנַחֲשׁ אַחִיד בְּקָלָא דְּלַחֲוִן,
 בְּבַלְבָּא בְּבַלְבָּתָא, סְאִיבְתָּא בְּתַר סְאִיבְתָּא, וְיָנָא
 בְּתַר וְיָנִיהּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מָה אֵיבְכַת לָן, אִי אַחִיד קָלָא
 בְּקָלָא, אִי לֹא אַחִיד. וְוִי דְּהָכִי מִתְאַבְּדָן
 בְּנִי עֲלָמָא בְּלֹא דַעְתָּא. הָאִי קָלָא דְּאַתְתָּא, בַּר
 אַתְעָרַב וְאַשְׁתַּתַּף בְּחַדִּי קָלָא דְּנַחֲשׁ, בְּשַׁעְתָּא
 דְּתִיבַת וּמְרַשְׁעַת נַבְּקַת מִגּוֹ אִיפָה וּמְשַׁטְטָא
 בְּעֲלָמָא, אִי עֲרַעַת בְּחַדִּי תְּרִין קָלִין, קָלָא דְּנַחֲשׁ,
 וְקָלָא דְּאַתְתָּא, וְאַתְתָּא אַתְחַמְּמַת בְּהוּ, וְאַיְנְוִן בְּהּ,
 וְכִיִּין (ס"א דמתחממן רוחא אזלין בהדה) דְּאַתְחַמְּמַת,

שְׂקוּל הַנָּחֵשׁ אוֹחֵז בַּקּוֹל שֶׁלָּהוּן כְּמוֹ כָּלֵב בְּכַלְבָּהּ, טְמֵאָה אַחַר טְמֵאָה, מִיֵּן
 אַחַר מִיֵּנוּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מָה אַכְפַּת לָנוּ אִם אוֹחֵז קוֹל בַּקּוֹל וְאִם לֹא אוֹחֵז? אוֹי שְׂכָף
 מִתְאַבְּדִים בְּנֵי הָעוֹלָם בְּלֵי דַעַת. הַקּוֹל הַזֶּה שֶׁל הָאִשָּׁה, כְּשִׁמְתָּעֲרַב וּמִשְׁתַּתַּף
 יַחַד עִם קוֹל הַנָּחֵשׁ, בְּשַׁעַת שֶׁהִרְשָׁעָה וּמְרַשְׁעַת יוֹצֵאת מִתּוֹךְ (הָאִיפָה)
 וּמְשׁוֹטְטַת בְּעוֹלָם, אִם הִיא פּוֹגֶשֶׁת בְּאוֹתָם שְׁנֵי קוֹלוֹת, קוֹל הַנָּחֵשׁ וְקוֹל
 הָאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה מִתְחַמְּמַת בָּהֶם וְהֵם בְּהּ, וְכִיִּין (שְׁמִתְחַמְּמִים נַעֲשִׂים רוּחַ וְהוֹלְכִים
 עִמָּה), שְׁמִתְחַמְּמִים נַעֲשִׂים רוּחַ, וּמְתַגַּשֵׁם עִמָּה, עַד שֶׁמְשׁוֹטְטַת וְנִכְנַסַת לְמַעֲי
 אוֹתָהּ הָאִשָּׁה.

מִתְעַבְרִין רוּחָא, וְאַנְלִים בְּתַרְתָּהּ, עַד דְּמִשְׁפָּטָא,
וְעָאֵל בְּמַעְרָא דְהָאֵי אַתְתָּא.

דְּרִיב ק"א ע"ב וְהָאֵי יַעֲקֹב דִּילְיָדָת, בַּד אַתְתָּא תְּהִיא
תִּיבְתָא, פְּקִידַת לִיָּה לְתַהוּא רוּחָא,
דְּאִיהוּ חֲבוּרָא בִּישָׁא, קָלָא דְנַחֲשׁ, דְּמַכְשַׁפְּשָׁא בְּהַ,
וְאִיהוּ מְחִיבָא בִּיעֲקֹב, עַד דְּאַתְתָּא תְּהִיא תִּיבְתָא,
כְּאַתְתָּא דְּפְקִידַת בְּרָא לְאַתְתָּא אַחְרָא, וּמְפַטְפֵּט
לִיָּה וְחִיבַת לִיָּה, בְּפִטְפוּטָא עַד דְּתִיתִי אִמִּיָּה. בְּךְ
עֲבָדָא הָאֵי רוּחָא. וְזִמְנִין סְגִיָּאִין, דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא
דְּתַהִיא תִּיבְתָא, וְקַטְלָא לִיָּה, תְּדָא הוּא דְּכְתִיב,
(קהלת ד) וּמִיָּד עוֹשְׁקִיהֶם כַּח. וְלָא (דף ק"א ע"ב) בְּמַח
דְּאַתְתִּין אַמְרִין. אֲלָא תַּהוּא כַּח דְּתַהוּא רוּחָא, וְעַל
דָּא, תְּרִין זִמְנִין פְּתִיב בְּהָאֵי קְרָא, וְאִין לְהֶם מְנַחֶם.
חַד מְלִילִית תִּיבְתָא, וְחַד מַהֲהוּא רוּחָא.

והתינוק הזה שיוֹלָדָת, כְּשֶׁבָּאָה אוֹתָהּ רְשָׁעִית (ליליית), פּוֹקֶדֶת אֶת אוֹתָהּ
הָרוּחַ שֶׁהוּא חֲבוּר רַע, קוֹל הַנָּחֶשׁ שֶׁמְכַשֶּׁשׁ בָּהּ, וְהוּא צוֹחֵק בְּתִינוּק, עַד
שֶׁבָּאָה אוֹתָהּ הַרְשָׁעִית (ליליית) כְּמוֹ אִשָּׁה שֶׁפּוֹקֶדֶת בֶּן לְאִשָּׁה אַחְרֵת,
וּמְפַטְפֵּט לּוֹ וְצוֹחֶקת לוֹ בְּפִטְפוּט עַד שֶׁתְּבֹא אִמּוֹ. כִּד עוֹשֶׂה אוֹתָהּ הָרוּחַ.
וּפְעֻמִּים רַבּוֹת שֶׁהוּא שְׁלִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַרְשָׁעִית, וְהוֹרְגָת אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב
(קהלת ד) וּמִיָּד עוֹשְׁקִיהֶם כַּח, וְלֹא כְּמוֹ שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים, אֲלָא אוֹתוֹ כַּח שֶׁל
אוֹתָהּ רוּחַ. וְעַל זֶה פְּעֻמִּים כְּתוּב בְּפִסּוּק הַזֶּה וְאִין לְהֶם מְנַחֶם - אֶחָד מְלִילִית
הַרְשָׁעָה, וְאֶחָד מְאוֹתָהּ הָרוּחַ.

אִי סָבָא, הַשְׁתָּא אִית לָךְ רְחִימוּן, וְאַתּ מִשְׁתַּעֲי, יום כ
לחדש
בְּמֵאן דְּלֵא חָמִית אֵינוּן מְגִיחֵי קַרְבָּא, הָא בְּלָחוּ
בְּשַׁלְמָא עַמְךָ. הַשְׁתָּא מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, לָא אֶעֱדִי
מִנְּאֵי מֵאֵי קַרְבָּא בְּדִיל לְאַדְכַּרְא שְׁמִי.

הַהוּא חֲטָאת רוֹבֵץ, קָאִים עַל פִּתְחָא כְּבַלְכָּא.
בְּזִמְנָא דְקָלָא בְּתַרְיִיתָא, דִּיהִיבַת אֶתְתָּא,
נָפִיק, אִיהוּ דְלִיג מַעַל פִּתְחָא וְאַתְעַבְר מִתַּמְּן, וְאִזִּיל
אֲבַתְרָהּ. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא
שָׂדֵר חַד מִפִּתְחָא דִּילִיָּה, וְקָלָא פִּרְחָא, וּמִפִּתְחָא
אֲתִיָּא, וְחִוִּיא אִזִּיל בְּתַר קָלָא דִּהוּא נָפִיק לְעַלְמָא,
וְעַד טוּרָא דְבִטְנָא אִזִּיל, וּמְכַשְׁבָּשָׂא, עַד עֵידִן
דְּאַתְנַקִּיאת, מִהַהוּא זִוְחָמָא, דְּנִשְׁכִּינ דְּחִוִּיא בִּישָׂא.
וְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא, מְסַבֵּב סְבוּבִין, וְעֵבִיד עוֹבְדִין
בְּדָקָא יְאוּת.

אי סבא, עתה יש לך רחמים, ואתה מדבר כמי שלא ראה אלו היוצאים לקרב, הרי כלם בשלום עמך. עתה מכאן ולהלאה לא אפשט מעלי כלי הקרב בעבור שאזכיר שמי.

אותו חטאת רבץ עומד על הפתח כמו כלב. בזמן שהקול האחרון שנותנת האשה יוצא, הוא מדלג מעל הפתח ועובר משם והולך אחריה. מה הטעם? משום שהקדוש ברוך הוא שולח מפתח אחד שלו, והקול פורח, והמפתח בא, והנחש הולך אחר הקול שהוא יוצא לעולם, ועד הנהר שבבטן הולך ומכשפש, עד הזמן שמתנקית מאותה הזקמה של נשיכות הנחש הרע. והקדוש ברוך הוא מסבב סבובים ועושה מעשים כראוי.

וְכָל דָּא, בְּגִין דִּיהוּא בְּטָן אַתְדִּיחָא. הָא וְדָא,
אַתְדִּיחָא מִתְהוּא בְּטָן, וְלִית לִיה חוּלְקָא,
וְאַתְדִּיחֵי מִבְּטָן דִּלְתַתָּא, דִּשְׂאָר נְשִׁין דְּעֲלָמָא דְאַף
עַל גַּב דְּעָבִיד צַעַר לָא אַתְיִיחִיב לִיה רִשׁוֹ לְשִׁלְמָאָה
בִּיה. וּמֵאֵן בְּטָן אַתְיִיחִיב לִיה, וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיה.
הוּא בְּטָן דִּסּוּטָה, דִּבְתִּיב, (במדבר ה) וְצַבְתָּה בְּטָנָה,
בְּגִין דִּיהוּ בְּטָן, עָבִיד בִּיה נִיקְמִין לְרַעוּתֵיה, וְהוּא
בְּטָן דִּילִיָּה אִיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִיב לִיה בְּגִין
דִּלָּא אַתְדִּיחֵי מִבְּלָא. הַשְׁתָּא רְחוּמִין דִּילִי, אַצִּיתוּ.
לָא חֲמִינָא לְכוּ, וּמִלִּילָנָא לְכוּ. (קהלת א) כָּל הַדְּבָרִים
יִגְעִים, לָא יָכִיל אִינִישׁ לְמַלְלָא, אֲפִילוּ מִלִּין
דְּאֻרִייתָא יִגְעִים אִינִין.

בְּתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְתַּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ
עֲמוּ, וּבְתִיב וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף

וְכָל זֶה מִשּׁוּם שְׂאוּתָהּ הַבְּטָן נִדְחָתָה. הָרִי וְדָא שְׂנִדְחָה מְאוּתָהּ הַבְּטָן, וְאִין
 לוֹ חֶלְק, וְנִדְחָה מִהַבְּטָן שְׁלִמְטָה שֶׁל שְׂאָר נְשׁוֹת הַעוֹלָם. שְׂאָף עַל גַּב
 שְׂעוּשָׁה צַעַר, לֹא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוּת לְשַׁלֵּט בָּהֶם. וְאִיזוּ בְּטָן נִתְּנָת לוֹ וְשׁוֹלֵט
 עָלֶיהָ? אוּתָהּ הַבְּטָן שֶׁל הַסּוּטָה, שְׁכַתוּב (במדבר ה) וְצַבְתָּה בְּטָנָה. מִשּׁוּם
 שֶׁבְּבְטָן הוּא עוֹשֶׂה בָּה נְקֻמוֹת כְּרֻצוֹנוֹ, וְהַבְּטָן הוּא הַיָּא שְׁלוֹ, וְהַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִתֵּן לוֹ בְּשִׁבִיל שְׁלָא יִדְחָה מֵהַכֵּל. עַכְשָׁו, אֶהוּבִים שְׁלִי, הַקְּשִׁיבוּ. לֹא
 דְּאִיתִי אַתְקָם וְדַבְּרָתִי עִמְכֶם, (קהלת א) כָּל הַדְּבָרִים יִגְעִים, לֹא יָכוֹל אִישׁ
 לְדַבֵּר, אֲפִילוּ דְבָרֵי הַתּוֹרָה הֵם יִגְעִים.

כְּתוּב (בראשית לה) וַיִּזְתַּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עֲמוּ, וְכַתּוּב וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל
לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ. וְאוּתָהּ יָרַךְ שְׁהַרְוִיחַ מִיַּעֲקֹב. וְאוּתָהּ הִיָּרַךְ בְּחֻלְשָׁתָה עַד

יִרְכוּ. וְהָיוּ יָרֵךְ דִּירוּחַ מִיַּעֲקֹב. וְהָיוּ יָרֵךְ בְּחַלְיָשׁוֹ
דִּילֵיהּ (בראשית נ"א ע"ב, קמ"ד ע"א) עַד דְּאַתָּא שְׁמוּאֵל.
מֵאֵי בְּחַלְיָשׁוֹ דִּילָא מְשִׁיךְ נְבוּאָה. כִּד אַתָּא שְׁמוּאֵל,
נְטַל תְּהוּא יָרֵךְ, וְסִלְקִיה מִתְּהוּא אַתְּר, וְחֲטַף לֵיה
מִנִּיה, וּמִתְּהוּא זְמָנָא אֲתַעְדֵי מִנִּיה, וְלָא תְּוּח לֵיה
חִוְלְקָא בְּקִדּוּשָׁה כָּלְל.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קַפַּח, וְלָא דְחֵי לֵיה מִכְפָּלָא,
בְּגִין דְּנְטַל שְׁמוּאֵל יָרֵךְ דִּילֵיהּ, אֲלָא יְהִיב
לֵיה חִוְלְקָא תְּדָא. מֵאֵי אִיהִי. יְהִיב לֵיה תְּהוּא יָרֵךְ
וּבְטָן דְּסוּטָה, חֲלַף תְּהוּא יָרֵךְ וּבְטָן, דְּאֲעֵדֵי מִנִּיה.
וְעַל דָּא תְּרוּוֹיִיהוּ יְהִיב לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לְמַתּוּי אַתְרָא דְּקִדְשָׁא פְּנֵי מְבַר סְאֵבּוּתָא.

וְלִנְפִיל יָרֵךְ. מַחוּ וְלִנְפִיל, וְנִפְלָה יְרָכָה וְלִצְבוּת,
וְצִבְתָּה יְרָכָה מִכְּעֵי לֵיה. אֲלָא, כְּמֵאן

שְׁבֵא שְׁמוּאֵל. מַה זֶה בְּחַלְשָׁה? שְׁלֵא מִשְׁךְ נְבוּאָה. כְּשֵׁבֵא שְׁמוּאֵל, נְטַל אוּתָהּ
יָרֵךְ וְהֶעֱלָה אוּתָהּ מֵאוּתוֹ מְקוּם וְחֲטַף אוּתָהּ מִכּוּנּוֹ, וּמֵאוּתוֹ זְמַן הָעֲבָרָה מִכּוּנּוֹ
וְלֵא הִיָּה לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשָׁה כָּלְל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קַפַּח וְלֹא דָחָה אוּתוֹ מִן הַכֹּל, מִשּׁוּם שֶׁשְׁמוּאֵל נְטַל
אֶת הַיָּרֵךְ שְׁלוֹ, אֲלָא נִתֵּן לוֹ חֵלֶק אֶחָד, וּמַהוּ? נִתֵּן לוֹ אוּתָהּ יָרֵךְ וּבְטָן שֶׁל
הַסּוּטָה תְּמוּרַת אוּתָהּ יָרֵךְ וּבְטָן שֶׁהֶעֱבִיר מִכּוּנּוֹ, וְלָכֵן אֶת שְׁנֵיהֶם נִתֵּן לוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת הַמְּקוּם הַקְּדוּשׁ פְּנֵי מְבַר סְאֵבּוּתָא.

וְלִנְפִיל יָרֵךְ. מַה זֶה וְלִנְפִיל? וְנִפְלָה יְרָכָה הִיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! וְלִצְבוּת, וְצִבְתָּה
הִיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֲלָא כְּמִי שְׁאוּרָק עֲצָם לְכָלֵב וְאוּמֵר לוֹ: טַל אֶת זֶה לְחִלְקָךְ.

דְּאִשְׁדִּי גִרְמָא לְבַלְבָּא, וְאָמַר לֵיהּ, טוֹלָה הָאִי
 לְחַוְלָקְךָ. וּמְבַלְיָא לָא אַבְרָיִשׁ קָמִיה, אֱלֵא דְגִזְלוּ (ס"א
 דאפיקו) מַנִּיה יָרֵךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ יַנַּע וְלֵאִי עַלְיָה, וְרוּחַ
 לֵיהּ וְאִפִּיקוּ לֵיהּ מַנִּיה. וְעַל דָּא, קוּנְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אִפִּיר לֵיהּ, גִּרְמָא דָּא דְמוּטָה, וְאִפִּיק לֵיהּ
 בְּדַבְרָא מְרָן, וּבְדָא אִיהוּ רַבִּי וְחַדִּי.

כָּל אֵינַן רְתִיבִין וְסִייעָתָא דִּילֵיהּ, בְּעָאן תְּדִיר יָרֵךְ,
 וְאִזְלִי בְּכַסּוּפָא אַבְתְּרִיהּ. וּבְגִין דָּא, (ק"יב ע"ב) הָיִי
 בְּרַבִּי דְרַבְּנֵן דִּישְׁלַחִי, מִן דָּא אִיהוּ. דְּכָל פְּסוּפָא
 דְלַחֲוֹן, בְּתַר יָרֵךְ אִיהוּ, וְכָל שְׂכַן יָרֵךְ דְרַבְּנֵן, וְכָל
 מַלְּה אַתְּדַר לְאַתְרֵיהּ, וְקוּנְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גִרְע
 בְּלוּם, מִכָּל מַה דְאַצְטְרִיךְ, וְלֵא בְּעָא דִּיקְרַב

ומהכל לא הרע לפניו אלא שגזלו (שהוציאו) מקונו ירך, משום שהוא יגע
 והתעניף עליה והרויח אותה והוציאו אותה מקונו. ולכן הקדוש ברוך הוא
 הפיל לו את העצם הזו של הסוטה והוציא אותו לו, כמו שאמרנו, ובזה הוא
 רזה ושמח.

כל אותן המדרבבות והסיוע שלו תמיד רוצים ירך, והולכים בתשוקה אחריה,
 ומשום כך הברכים של הרבנים עיפים, וזה מן זה. שכל התשוקה שלהם
 אחר הירך היא, וכל שפון ירך של חכמים, וכל דבר חוזר למקומו. והקדוש
 ברוך הוא לא גורע כלום מכל מה שצריך, ולא רוצה שיתקרב לקדשה חוץ
 מעמו וגורלו, חלקו ונחלתו. כמו שעושה הקדוש ברוך הוא למעלה, כך
 עושים ישראל למטה וכך צריך לעשות. וכך שנינו, אסור לישראל ללמד
 תורה לעובדי כוכבים ומזלות, שכתוב (תהלים קמו) מגיד דבריו ליעקב וגו',
 לא עשה כן לכל גוי וגו'.

לְקַדוּשָׁה, בַּר עֲמִיּוֹה וְעַדְבִּיּוֹה חוֹלְקִיּוֹה וְאַחֲסַנְתִּיּוֹה.
 בְּמָה דְעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, הֲכִי עֵבְרִי
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהֲכִי אֲצַטְרִיךְ לְמַעְבַּד, וְהֲכִי תַנְיֵנָן,
 אָסִיר לִיּוֹה לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילְךָ אֲזִרְיִיתָא לְעוֹבְדֵי
 בּוֹבָבִים וּמְזֻלֹת, דְּבַתְּוֹב, (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרֵי
 לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה בֶן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דְּחִי לִיּוֹה יַעֲקֹב, וְדְחִי לִיּוֹה שְׂמוּאֵל,
 דְּלֹא יִהְיֶה לִיּוֹה חוֹלְקָא (דף ק"ב ע"א)
 בְּקַדוּשָׁא. וּבְגִין דָּא, בְּלִי נְטִירוֹ דְּבָבּוֹ לְיִשְׂרָאֵל, עַל
 דָּא אִיהוּ. לְבַלְבָּא דְחֲטִיף עוֹפָא דְכָיָא מִן שׁוֹקָא,
 וְאִיִּתִּי לִיּוֹה, וְעַד לָא אֲתַבֵּר, אַתָּא חַד בַּר נָשׁ
 וְחֲטָפָא מְנִיּוֹה, לְבַתֵּר יְחִיב לִיּוֹה חַד גְּרָמָא גְּרִירָא
 בְּלֹא תוֹעֲלֵתָא.

בְּךָ לְשֵׁרוֹ שְׁלֵי עֵשׂוֹ, אֲפִיקוּ לִיּוֹה מִתְחִיבָא בְּטָן,
 חֲטִיפוֹ מְנִיּוֹה תְּחִיבָא יְרֵךְ. לְבַתֵּר יְחִיבּוֹ לִיּוֹה

וְלָכֵן דְּחָה אוֹתוֹ יַעֲקֹב וְדָחָה אוֹתוֹ שְׂמוּאֵל, שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בְּקַדְשָׁה.
 וּמִשּׁוּם כֵּךְ כָּל שְׂמִינִית הַשְּׂנֵאָה לְיִשְׂרָאֵל הִיא עַל כֵּךְ. לְכָלֵב שְׁחֲטִף עוֹף טְהוֹר
 מִהַשּׁוֹק וְהִבִּיא אוֹתוֹ, וְטָרַם שְׁנִשְׁבֵּר בָּא אִישׁ אֶחָד וְחֲטָף אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר
 כֵּךְ נָתַן לוֹ עֵצָם נִגְרָרֶת אַחַת בְּלִי תוֹעֲלֵת.

כֵּךְ לְשֵׁרוֹ שְׁלֵי עֵשׂוֹ הוֹצִיאוֹ אוֹתוֹ מֵאוֹתָהּ הַבְּטָן, חֲטָפוֹ מִמֶּנּוּ אֶת אוֹתָהּ הַיְרֵךְ,
 אַחַר כֵּךְ נָתַנוּ לוֹ עֵצָם אַחַת - אוֹתָהּ הַבְּטָן וְאוֹתָהּ הַיְרֵךְ שֶׁל הַסּוֹטָה, וְלֹא
 אַחַר. זֶה הָעֵצָם שֶׁנָּתַנוּ לְחֶלְקוֹ וּלְגוֹרְלוֹ וְעָרְבָה לוֹ. וּמִשּׁוּם כֵּךְ כָּל דֵּינֵי הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא הֵם דֵּינֵי אֲמִת, וּבְגִי אֲדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים לְקְדוּשָׁה בְּרוּךְ

בְּרָמָא חַד, תְּהוּא בְּטָן וְתִהוּא יָרֵךְ דְּסוּמְתָה, וְלָא
אֲחֵרָא. הָא בְּרָמָא, דְּקָא יְתִבּוּ לִיה לְחַוְלִיקוּה
וְעַדְבִּיה, וְעָרַב לִיה. וּבְגִין כֶּךָ, כֶּל דִּינִין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקִשׁוּט אִינוּן, וּבְגִי נָשָׂא לָא יַדְעִין,
וְלָא מִשְׁנִיחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְלִתּוּ בְּאַרְח
קִשׁוּט. הִיא אֲסִימֵאת בְּרָמָה מְבַעְלָהּ, כְּמַה דְּאֵת
אָמַר (משלי ב) הַעֲזוּבַת אֱלֹהִים נַעֲרִיחַ וְגו', אִנּוּף חֲבִי
אֵתְתָא, כְּגוֹנָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מֵאן דְּאֲשַׁבַּח חֲבָרָא בְּזוּתִיה, דְּעָבִיד
בְּעוּבְדוּי בְּעֵלְמָא, רַחִים לִיה, וְאֵתְדַבֵּק
בְּתַרְיָה, וְעָבִיד עֲמִיה טִיבּוּ. אֲבָל סְטָרָא אֲחֵרָא לָא
חֲבִי, בִּינּוּן דְּאֲשַׁבַּח מֵאן דְּשָׁבַק סְטָרָא דְּקוּדְשָׁה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד בְּעוּבְדוּי, וְאֵתְדַבֵּק בֵּהּ,
כְּדִין בְּעִיָּא לְשִׁיעָאָה וְלֵאפְקָא לִיה מֵעֵלְמָא. הִיא

הוא, וְכֻלָּם בְּדִרְךְ אָמַת. הִיא הִסְטָתָה אֵת עֲצוּמָה מְבַעְלָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי
ב) הַעֲזוּבַת אֱלֹהִים נַעֲרִיחַ וְגו'. אִנּוּף כֶּךָ הָאֵשָׁה כְּגוֹן שְׁלָהּ בְּאַרְזִין.

בֵּא וְרָאָה, מִי שֶׁמוּצָא חֲבֵר כְּמוֹתוֹ שְׁעוֹשֶׂה כְּמַעֲשָׂיו בְּעוֹלָם, אוֹהֵב אוֹתוֹ
וְנִדְבֵק עִמּוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ טוֹב. אֲבָל הַצַּד הָאֲחֵר לֹא כֵּן; בִּינּוּן שֶׁמוּצָא מִי שֶׁעוֹב
אֵת צַד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשֶׂה כְּמַעֲשָׂיו וְנִדְבֵק בוֹ, אִזּוֹ הוּא
רוֹצֵה לְכַלּוֹתוֹ וְלִהְיוֹתוֹ אִזּוֹ הַעוֹלָם. הָאֵשָׁה הִיא עוֹשֶׂתָה כְּמַעֲשָׂיו וְנִדְבֵקָה בוֹ,
רָאָה מַה הוּא עוֹשֶׂה בֵּהּ - וְצָבְתָהּ בְּטָנָה וְנִפְלְהָ יָרְכָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אִינוֹ
כֵּן; מִי שֶׁעוֹבֵב אֵת הַצַּד הָאֲחֵר וְנִדְבֵק בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִזּוֹ אוֹהֵב אוֹתוֹ
וְעוֹשֶׂה לוֹ כֵּל טוֹב שֶׁבְּעוֹלָם. עַכְשָׁיו, זְקוּן, תַּקּוּן עֲצוּמָה, שֶׁהָרִי הַנֶּחֱשׁ הֵלֵךְ לוֹ
וְרוֹצֵה לְהַתְּגַרֵּת בּוֹ וְלֹא יִכּוֹל.

אֶתְתָּא, עֲבֵדַת בְּעוֹבְדָהָא, וְאֶתְדַבְּקַת בָּהּ, חֲזוּי מַה
 דְּעֲבֵדַת בָּהּ, וְצִבְתָּהּ בְּמִנְהָ וְנִפְלְהָ יִרְכָּהּ. קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לָאוּ חֲכִי, מֵאֵן דְּשָׁבִיב לְסִטְרָא אַחְרָא,
 וְאֶתְדַבְּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִין רְחִים לִיהּ,
 וְעָבִיד לִיהּ כֹּל טִיבֵי דְעֵלְמָא. הַשְׁתָּא סָבָא אֶתְקִין
 בְּרִמְיָא, דִּהָא חֲזִינָא אֲזִיל לִיהּ, וּבְעָא לְאֶתְנַרְא בְּתַרְדֵּי,
 וְלָא יָבִיל.

פְּתַח וְאָמַר (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכֹל עֲמָלוֹ
 שְׁיַעֲמוּל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, וְכִי לֹא אַתָּא שְׁלָמָה
 אֱלֹהִי לְאוֹרְפָא מְלַח דָּא. אֱלוֹ אָמַר (ס"א וכי מה אתא שלמה
 מלכא לאלפא במלה דא ותו אלו אמר) בְּעֲמָלוֹ שְׁיַעֲמוּל יְאוּת,
 דִּהָא אֲשֶׁתְּאֵר עֲמָל, דִּיאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן. אֱלֹהִי בִּינֹן
 דְּכִתִּיב בְּכֹל עֲמָלוֹ, הָא בְּלָלָא דְכִלְשָׁא, דִּלְשָׁא אֲשֶׁתְּאֵר
 בְּלוֹם דִּיאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן.

אֱלֹהִי, לָאוּ לְכֹל אָדָם אָמַר שְׁלָמָה מְלַח דָּא, אֱלֹהִי
 אָדָם אִית בְּעֵלְמָא, דִּיאִיתוּ מִשְׁתַּדִּל תְּדוּר

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכֹל עֲמָלוֹ שְׁיַעֲמוּל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. וְכִי
 לֹא בָּא שְׁלָמָה אֱלֹהִי לְלַמּוּד דְּבָר זֶה? אֱלוֹ אָמַר (וכי מה בא שלמה המלך ללמוד
 בדבר זה, ועוד, אלו אמר) בְּעֲמָלוֹ שְׁיַעֲמוּל - יְפֹה, שְׁהָרִי נִשְׁאָר עֲמָל שְׁיֵשׁ בּוֹ יִתְרוֹן.
 אֱלֹהִי בִּינֹן שְׁכַתּוּב בְּכֹל עֲמָלוֹ, הָרִי הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל - שְׁלֹא נִשְׁאָר כְּלוּם שְׁיֵשׁ
 בּוֹ יִתְרוֹן.

אֱלֹהִי שְׁלֹא לְכֹל אָדָם אָמַר שְׁלָמָה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, אֱלֹהִי יֵשׁ אָדָם בְּעוֹלָם

**בְּבִישׁ וְלֹא־בְאִשָּׁא, וְלֹא אִשְׁתַּדַּל בְּטֹב אֲפִילוּ רְגָעָא
 חָדָא. וְעַל דָּא כְּתוּב עֲמָלוֹ, וְלֹא כְּתוּב יִגְיעוּ.
 עֲמָלוֹ: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמָלוֹ
 בְּרֵאשׁוֹ. (במדבר כג) וְלֹא רָאָה עָמַל בְּיִשְׂרָאֵל. יִגְיעוּ:
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קכח) יִגְיעַ כַּפִּיָּךְ כִּי תֹאכַל
 וְגו'. וְכְתוּב (בראשית לא) וְאֵת יִגְיעַ כַּפִּי רָאָה אֱלֹהִים.
 אֲבָל עֲמָלוֹ, כְּתוּב, (תהלים י) עָמַל וְכַעַס.
 אִשְׁתַּדְּלוּתוּהָ הוּא תְדִיר לְבִישׁ, וְעַל דָּא אִיהוּ תַחַת
 הַשָּׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְהָא אָדָם אִשְׁתַּדַּל בְּבִישׁ, עַל
 הָאֵי כְּתוּב, (איוב יח) לֹא נִין לֹו וְלֹא נִכְדַּר בְּעַמּוֹ וְגו',
 דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי, דְלֹא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין,
 דְאֵלְמָלְא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, הֵנָּה מְטַשְׁטֵשָׁא עֲלֵמָא.
 וְעַל דָּא כְּתוּב, מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ. וּמֵאן
 דְלֹא יִשְׁתַּדַּל לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין, אֲתַדְּבַק בְּהָאֵי
 סְטָרָא דְאָדָם בִּישָׁא וְעַל תַּחוּת גְּדַפּוּי.**

שמשתדל תמיד ברע ולהרע, ולא משתדל בטוב אפלו רגע אחד, ועל זה
 כתוב עמלו ולא כתוב יגיעו. עמלו - כמו שנאמר (תהלים ס) ישוב עמלו
 בראשו. ולא ראה עמל בישראל. יגיעו - כמו שנאמר (שם קכח) יגיע כפיך
 כי תאכל וגו'. וכתוב (בראשית לא) ואת יגיע כפי ראה אלהים. אבל עמלו,
 כתוב (תהלים י) עמל וכעס. השתדלותו היא תמיד לרע, ועל כך הוא תחת
 השמש. בשעה שהאדם הזה משתדל ברע, על זה כתוב (איוב יח) לא נין לו
 ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא יעשה תולדות,
 שאלקמלא יעשה תולדות, הנה מחריב את העולם, ועל זה כתוב מה יתרון
 לאדם בכל עמלו. ומי שלא משתדל לעשות תולדות, נדבק בצד הזה של

רוּת אִמְרָה, (רות ג) וּפְרִשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל אִמְתְּךָ, בְּנִין
 לְאִיזְדִּינָא בְּהַרְיָה דְּצַדִּיק, לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי עַל בַּר נָשׁ, בְּנִין
 לְאִפְשָׁא בְּעַלְמָא. לְמַאן הָלֵא בְּעֵי לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 בְּגַפּוּ יָבֵא, בְּגַפּוּ דְּחַהוּא בִּישׁ, דְּאִיהוּ אָזִיל עֲרִירִי,
 בְּחַוָּא דָּא, (צ"ה ע"א) דְּאָזִיל יְחִידָאִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא, (כמה
 דאת אמר השתא) אִיהוּ דְּלֵא אִשְׁתַּדִּיל לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 הָא אֶתְמַר בַּל מַה דְּאֶצְטְרִיךְ. (ס"א תא חזי, דאית לאהדרא
 סבא, במלין קדמאין)

רִיב דְּעַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אֶתְמַר, רִיב:
 דְּבִתִּיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֶת הַחֲרִים. מְאִי
 אִיהוּ. אֶלְיָא, אֵינִין טוֹרִין דְּלִתְתָּא. אִמְאִי רִיב דָּא.

אדם רע, ונכנס תחת כנפיו.

רוּת אִמְרָה, (רות ג) וּפְרִשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל אִמְתְּךָ, עִם הַצַּדִּיק, לְעֵשׂוֹת
 תּוֹלְדוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵס כְּפָנָיו עַל בֶּן אָדָם כְּדִי לְהַתְרַבּוֹת בְּעוֹלָם,
 וּמִי שְׁלֵא רוּצָה לְעֵשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, בְּגַפּוּ יָבֵא - בְּגַפּוּ שֶׁל אוֹתוֹ רַע, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ
 עֲרִירִי בְּנַחֵשׁ הַזֶּה שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא - כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, הוּא שְׁלֵא
 הַשְׁתַּדֵּל לְעֵשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, הָרִי נִתְבָּאֵר כֹּל מַה שֶּׁצְּרִיךְ. (בא וראה שיש לחזר וקו
 בדברים הראשונים).

הָרִיב שְׁעוֹשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי נֶאֱמַר, רִיב - שְׂכָתוּב (מיכה ו) קוּם רִיב
 אֶת הַחֲרִים. מִי הֵם? אֶלְיָא אוֹתָם הָרִים שֶׁלְמִטָּה. לְמַה הָרִיב הַזֶּה? מִשׁוּם
 שֶׁבָּהֶם תְּלוּיִים כֹּל הַחַטָּאִים שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְאִבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים. מַה הַטַּעַם?
 כִּי יִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹדְעִים שְׁמוּשׁ שֶׁל כָּל הַמְּלָאכִים הַעֲלִיּוֹנִים שְׁבַשְׂמִים, וְלֹא
 נֶעְלַם מֵהֶם אֶפְלוּ שְׁמוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, וְכָל הַשְׁמוּשׁ שֶׁלָּהֶם.

בְּגִין דְּבָחֵי תִלְיָא, כָּל חוֹבָא דְּעַבְדִּין יִשְׂרָאֵל,
 לְגַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ יַדְעִין שְׁמוּשָׁא דְּכָל מַלְאָכִין עֲלָאִין
 דְּבִשְׁמַיָא, וְלֹא אָנִים לְהוּ, אֲפִילוּ שְׂמָא דְּחַד
 מִנֵּיהוּ, וְכָל שְׁמוּשָׁא דְּלַהוֹן.

וּבְתַרֵּין סְטָרִין הוּוּ טַעְמָא אֲבַתְרִייהוּ. חַד, דְּהוּוּ
 ק"ב ע"ב יַדְעִין לְאַמְשָׁכָא חִילָא דְּלַהוֹן,
 דְּכַבְבִּיָא וּמְזִלֵי בְּאַרְעָא. וְחַד, דְּהוּוּ יַדְעִי לְאוּמָא
 לִוְן, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בְּעָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ בְּהוּ רִיב וְדִינָא. וְכִיּוֹן דְּבַחוּן לְחַוֵּי
 רִיב וְדִינָא, כָּל שְׁלִשְׁוֹלָא נְפֵל דְּהָא לָא יַחֲוֵי בֵּיה
 תוּעֲלֵתָא. וּבְגִין כֵּךְ, קוּם רִיב וְגו'. וְתִשְׁמַעְנָה
 הַגְּבֻעוֹת קוּלְךָ. (דף ק"ב ע"ב) מֵאן גְּבֻעוֹת. אֵלִין אִינְוּן
 אֲמַהוֹת, (ק"ט ע"ב, קפ"ט ע"ב) דְּרַגִּין דְּאַקְרוּן (תהלים מה)
 בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ וְגו', וּבְגִין כֵּךְ וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבֻעוֹת

ובשני צדדים היו טועים אחריהם. אחד - שהיו יודעים למשך את פחם של הכוכבים והמזלות לארץ. ואחד - שהיו יודעים איך להשביעם בכל מה שהצטרכו, ולכן רצה הקדוש ברוך הוא לעשות בהם ריב ודין. וכיון שבהם יהיה ריב ודין, כל השלשלת נופלת, שהרי לא תהיה בו תועלת, ומשום כך קום ריב וגו'. ותשמענה הגבעות קולך, מי הגבעות? אלה הן האמהות, הדרגות שנקראות בתולות אחריה וגו', ומשום כך ותשמענה הגבעות קולך. שכן היו עושים ישראל עד שהשתתפו בדרגות תחתונות.

קוֹרֵךְ. דְּהָכִי הוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ
בְּרִגְזֵי תַּתְּאִין.

תָּא הוּוּ, דְּאִית לְאַתְדָּרָא סָבָא, בְּמַלְיִן קְדָמָאין,
דְּהָכִי הוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ
בְּרִגְזֵי תַּתְּאִין יָרֵךְ דְּקָא אֲמָרֵן, סָגֵי אַתְקִיפוּ לֵוִן
יִשְׂרָאֵל, בְּהַחֲוָא יָרֵךְ. מְרַדְכֵי הָנָה אַחֲמֵי לְהַחֲוָא
רְשָׁע דְּהָמֵן הַחֲוָא יָרֵךְ דִּילִיָּה, וְעַל דָּא הָנָה רְגִזֵי,
מִלָּה דְּאַתְחֲזִי לִיָּה, וְאִיהוּ אֲרִגִּזֵי לִיָּה בְּתַדִּיָּה. חָמוּז
חֲבַרְיָא, מַה בְּתִיב, (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת
בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֶת וְגו'. בְּאַלְיִן לְבוּשֵׁין
דִּילִיָּה, גְּזַל דִּילִיָּה, וְאַפִּיק לִיָּה מִכָּל בְּרַפָּאן
דִּילִיָּה, וּמִבְּכֻרֵתָא.

וּבְגִין כְּךָ, עֵילָה דְּקָא אֲשַׁבְּחוּ רְתִיבִין דִּילִיָּה,
לְרַבְּנָן, אִיהוּ דְּחֻפְיָא דְּלָחוּן לְמַאֲנֵי דְּרַבְּנָן

בא וראה שיש לחזר, זמן, לדברים ראשונים, שקוף היו עושים ישראל עד שהשתתפו בדרגות התחתונות. ה'רף שאמרנו, הרבה התקופו את ישראל באותה ה'רף. מרדכי היה מראה לאותו המן הרשע את אותה י'רף שלו, ולכן היה רגוז, דבר שנקרא לו, והוא הרגזי אותו עמוז. ראו החברים מה כתוב - (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֶת וְגו'. בלבוש הללו שלו גזל אותו והוציא אותו מכל בכרותיו ומהבכורה.

ומשום כך, העלה שמצאו המורכבות שלו לחכמים הוא החכוף שלהם עם בגדי רבותינו תמיד לזכרם שלהם ולבגדים שלהם. ואלו שני הדברים היו של הצד האחר, וכל זה משום שגזלו ממנו אותם, ואין להם עלה אלא

תְּדַרֵּר. (ק"א) לְיַרְבֵּין דְּלַחֲוֹן. וְלִמְאֲנִין דְּלַחֲוֹן. וְאַלְיִין
 תְּרִין מְלִין דְּסֶטֶר אַחְרָא הוּוּ, וְכֹל דָּא בְּגִין דְּהִנְזִילוּ לֹון
 מִנִּיהּ. לִית לָהּ עֵילָה אֶלְא לְרַבָּנָן. וּבְגִין כַּךְ, הָנִי
 מְאֲנִי דְרַבָּנָן דְּקָא פְּלוּ מַחוּפְּיָא דְלַחֲוֹן אִיהוּ, וְהָנִי
 בְּרַכִּי דְשִׁלְהִי, מְנִייהוּ הוּא וְדָאִי. וּמַדְלַחֲוֹן הוּוּ,
 וּמְנַחֲוֹן נְטַלִּי עֵילָה, וּמִמַּח דְּהוּוּ מְנִייהוּ. פְּעָאן
 לְרַבָּנָן, דְּאִינֹון בְּלָלָא דִּתְהוּא יוֹשֵׁב אַחֲלָים, וְעַל דָּא
 לִית עֵילָה בְּלָא עֵילָה, וְעַל דָּא לִית מְלָה, בְּלָא
 דִּינָא, וְכֹל מְלָה תָּב לְאַתְרֵיהּ.

שְׁלֹמֹה אָמַר, (קהלת ד) וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָה אֶת כָּל
 הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה
 דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם
 כַּח וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. הָאִי קָרָא אֲרַמִּיזְנָא בֵּיהּ, (ק"א
 ע"ב) וְאַתְמַר. אֲבָל שִׁבְתִּי אֲנִי, וְכִי מַאֲן אַתְר תָּב

לחכמים. ומשום כך הבגדים הללו של החכמים הם מתבלים מהחפוף
 שֶׁלָּהֶם, וְהַבְּרָכִים הַכּוֹשְׁלוֹת הַלְלוּ זֶה מֵהֶם וְדָאִי, וּמוֹשְׁלָהֶם הִיוּ, וּמֵהֶם נוֹטְלִים
 תּוֹאֲנָה, וּמִמֶּה שֶׁהִיוּ מֵהֶם. וְרוֹצִים לַחֲכָמִים, שֶׁהֶם כָּלֵל שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹשֵׁב
 אַחֲלָים, וְלָכוּ אִין עֵלָה בְּלִי עֵלָה, וְלָכוּ אִין דְּבַר בְּלִי דִין, וְכֹל דְּבַר שֶׁב לְמִקּוּמוֹ.

שְׁלֹמֹה אָמַר, (קהלת ד) וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים
 תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאִין
 לָהֶם מְנַחֵם. הַפְּסוּק הַזֶּה רְמִזְנוּ בוּ וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל שִׁבְתִּי אֲנִי, וְכִי מַאֲיָה מְקוּם
 שֶׁב שְׁלֹמֹה? אִם נֹאמַר, לְאַחַר שֶׁאֲמַר דְּבַר זֶה שֶׁב כְּמוֹ מְקַדֵּם וְאֲמַר דְּבַר
 אַחַר - יָפָה - אֲבָל שִׁבְתִּי וְאַרְאָה.

שְׁלֹמֹה. אִי נִימָא, לְבַתֵּר דְּאָמַר מְלָה דָּא, תָּב
בְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר מְלָה אַחְרָא, יֵאוּת אֲבָל שְׁבַתֵּי
וְאֶרְאָה (ויקרא רל"ג ע"א).

תַּפְּן תַּנִּינן, בְּכָל יוֹמָא הֵוָה אֲקִידִים שְׁלֹמֹה בְּצַפְרָא,
וְהָיוּ שְׁנֵי אַנְפֵּי לְסִטְר מִזְרַח, וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי,
וְלְבַתֵּר תָּב לְסִטְר דְּרוּם, וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי וְהָדַר תָּב
לְסִטְר צַפּוֹן, וְקָאִים תַּפְּן. מְאִיד עֵינֵי וְזָקַף רִישֵׁיה.

בְּהֵאֵי שְׁעָתָא, הָא עֲמוּדָא דְּאִשָּׁא וְעֲמוּדָא דְּעֻנָּא,
הָיוּ אֲתִיבִין, וְעַל הַהוּא עֲמוּדָא דְּעֻנָּא, הֵוָה
אֲתֵי נִשְׂרָא חָדָא. וְהַהוּא נִשְׂרָא הוּא רַבְרָבָא וְתַקְוָה,
וְכֵן הֵוָה אֲתֵי, גְּדַפָּא יְמוּנָא, עַל גְּבֵי עֲמוּדָא דְּאִשָּׁא,
וְגוּפָא וְגְּדַפָּא שְׂמַאלָא, עַל גְּבֵי עֲמוּדָא דְּעֻנָּא.
וְהַהוּא נִשְׂרָא הוּי מִיִּתֵי תַרְיַן מַרְפֵּין בְּפּוֹמָהָא, אֲתָא
עֲמוּדָא דְּעֻנָּא, וְעֲמוּדָא דְּאִשָּׁא, וְהַהוּא נִשְׂרָא
עַל־יֵהוּ, וְסַגְדִין לְקַמִּיָּה דְּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

שם שנינו, בכל יום היה מקדים שלמה בבקר והיה שם פניו לצד מזרח
ורואה מה שרואה, ואחר כך שב לצד דרום ורואה מה שרואה, ואחר כך
שב לצד צפון ועומד שם. מנמיך עיניו ומרים ראשו.

בשעה הזו הרי עמוד אש ועמוד ענן היו באים, ועל אותו עמוד הענן היה
בא נשר אחד, ואותו הנשר הוא גדול וזקק. וכך היה בא: כנף ימין על גבי
עמוד האש, והגוף וכנף שמאל על גבי עמוד הענן. ואותו נשר היה מביא
שני עלים בפיו. בא עמוד הענן ועמוד האש, ואותו הנשר עליהם,
ומשתחווים לפני שלמה המלך.

אַתָּא נִשְׂרָא, וּמְאִיךְ לְקַמִּיָּה, וַיְהִיב לִיָּה אִינְזֵן
 מַרְפִּין, נְטִיל לֹזֵן שְׁלֵמָה מַלְכָּא, וְהָוָה מְרִיחַ
 בָּהוּ, וְהָוָה יָדַע בְּהוֹן סִימֵן, וְאָמַר דָּא אִיהוּ דְנֹפֵל,
 וְדָא אִיהוּ דְגִלְוֵי עֵינַיִם. בְּשַׁעְתָּא דְתַרְיֵן מַרְפִּין הָוּוּ,
 תְּהוּ יָדַע דְתַרְוּוּיָהוּ, (בלק ר"ח ע"א) נֹפֵל וּגְלִוֵי עֵינַיִם
 בְּעָאן לְאוּדְעָא לִיָּה מַלְיֵן.

מַה עָבִיד, חָתִים בְּרִסְיָיָה בְּגוּשְׁפִּנְקָא, דְהָוָה חָקִיק
 בֵּיה שְׂמָא קְדִישָׁא. וְאִיהוּ נְטִיל עֲזָקָא דְחָקִיק
 עֲלֵיה שְׂמָא קְדִישָׁא, וְסִלִּיק לְאַגְרָא, וְרִכִּיב עַל תְּהוּא
 נִשְׂרָא, וְאֲזִיל לִיָּה. וְתֵהוּא נִשְׂרָא, תְּהוּ מַסְתַּלֵּק,
 לְרוּם עֵנְיֵן, וּבְכָל אַתְר דְאִיהוּ עֵבֵר, תְּהוּ אַתְחַשְׁדָּ
 נְהוּרָא. תְּבִימֵי דְהוּוּ בְּתֵהוּא אַתְר דְאַתְחַשְׁדָּ נְהוּרָא,
 הוּוּ יָדְעֵי, וְהוּוּ אַמְרֵי, שְׁלֵמָה מַלְכָּא הָא אֲזִיל,

---

בַּא הַנֶּשֶׁר וְהַנְמִיד לְפָנָיו, וְנָתַן לוֹ אוֹתָם עֲלֵים. לוֹקַח אוֹתָם הַמְּלַךְ שְׁלֹמֹה
 וּמְרִיחַ בָּהֶם, וְהָיָה יוֹדַע בָּהֶם סִימֵן וְאוֹמֵר: זֶהוּ הַנּוֹפֵל, וְזֶהוּ גְלוֹי הָעֵינַיִם.
 בְּשַׁעֲה שֶׁשָּׁנִי עֲלֵים הָיוּ, הָיָה יוֹדַע שֶׁשָּׁנִיָּהֶם - נוֹפֵל וּגְלוֹי עֵינַיִם - רוֹצִים
 לְהוֹדִיעוֹ דְבָרִים.

מַה עָשָׂה? חָתֵם אֶת כֶּסֶף בְּחוֹתָם שֶׁהָיָה חָקוֹק בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְנוֹטַל
 טְבַעַת שֶׁחָקוֹק עֲלֵיהָ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְעוֹלָה לַגַּג וְרוֹכֵב עַל אוֹתוֹ הַנֶּשֶׁר וְהוֹלֵךְ
 לוֹ. וְאוֹתוֹ נֶשֶׁר הָיָה מִתְעַלָּה לְרוּם הָעֵנְיָנִים, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהוּא עֵבֵר, הָיָה
 הָאוֹר נֶחְשָׁד. הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁחֲשָׁד הָאוֹר, הָיוּ יוֹדְעִים, וְהָיוּ
 אוֹמְרִים: שְׁלֹמֹה הַמְּלַךְ הָרִי הוֹלֵךְ וְעוֹבֵר כָּאֵן. וְלֹא יוֹדְעִים לְאַיְהָ מְקוֹם הָיָה
 הוֹלֵךְ. הַטְּפָשִׁים שֶׁהָיוּ שָׂם הָיוּ אוֹמְרִים, שֶׁהֵם הָיוּ עֵנְיָנִים שֶׁהוֹלְכִים וּמְחַשְׁיָכִים
 אֶת הָעוֹלָם.

וְאֶעֱבֹר הַבָּא, וְלֹא יִדְעִי לָאֵן אֶתֶר תְּהוּ אֲזִיל. מִפְּשִׁין
 דְּהוּוּ תַפְּסִין, הוּוּ אֲמַרִי, עֲנִינִן הוּוּ אִינּוּן, דְּקָא אֲזִילִי
 וְחֲשִׂידָא עַלְמָא.

יום כח
 לחודש

נִבְּהַ נִשְׂרָא בְּהַדְרִיה, וּפְרַח אַרְבַּע מְאָה פְּרָסִין, עַד
 דְּמִטָּא לְטוּרֵי חֲשׂוּדָא. וְתַפְּסִין אִיהוּ תַרְמוּד
 בְּמִדְבַר בְּהַרִים, וְאִיהוּ נְחִית תַפְּסִין. וְקוּף רִישִׁיה,
 וְחֲמִי טוּרָא חֲשׂוּדָא, וְהוּוּ יִדְעֵ תַפְּסִין פֶּל מַה דְּאֲצַמְרִידָא.
 וְהוּוּ יִדְעֵ דְתַפְּסִין יַעֲזִיל. תְּהוּ רְכִיב עַל נִשְׂרָא
 בְּמִלְקַדְמוּן, וְטָאם וְעָאֵל לָגוּ טוּרִין, עַד תְּהוּוּ אֶתֶר
 דְּזִיתָא תַפְּסִין, קָרָא בְּחִילָא וְאָמַר, (ישעיה כו) יְהוֹזִיבֵהּ
 רְמָה יִדְדָא בִלְ יַחְזִינִן וְגו'.

עָאֵל תַפְּסִין, עַד דְּקָרִיב לְתְּהוּוּ אֶתֶר, שְׁנֵי עֲזֻקָא
 קָמִייהוּ, וְקָרִיב, וְתַפְּסִין תְּהוּוּ יִדְעֵ פֶּל מַה

הַגְּבִייה הַנָּשָׂר עֲמוּ וּפְרַח אַרְבַּע מְאֻת פְּרָסָאוֹת, עַד שְׁמֻגִיעַ לְהַרִי הַחֲשׂוּדָא.
 שָׁם הוּא תַרְמוּד בְּמִדְבַר בְּהַרִים, וְהוּא יוֹרֵד שָׁם. מְרִים רֵאשׁוּ וְרוּאָה הַר
 חֲשׂוּדָא, וְשָׁם הָיָה יוֹדֵעַ כֹּל מַה שְּׂצָרִידָא, וְהָיָה יוֹדֵעַ שְׂשָׁם יַכְנִס. הָיָה רוֹכֵב עַל
 הַנָּשָׂר כְּמֻקְדָּם, וְטָס וַנְכַס לְתוֹף הַהַרִים עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂשָׁם הַזֵּית, קוֹרָא
 בְּחִיל וְאָמַר, ה' רְמָה יִדְדָא בִלְ יַחְזִינִן וְגו'.

נְכַס לְשָׁם, עַד שְׂקָרֵב לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְשָׁם טַבַּעַת לְפָנֵיהֶם וְקָרֵב, וְשָׁם הָיָה
 יוֹדֵעַ כֹּל מַה שְּׂצָרָה מְאוֹתוֹן חֲכְמוֹת זְרוֹת שְׂצָרָה לְדַעַת. כִּיּוֹן שְׁהִיּוּ אוֹמְרִים
 לוֹ כֹּל מַה שְּׂצָרָה, אִזּוּ הָיָה רוֹכֵב עַל אוֹתוֹ נָשָׂר, וְשָׁב לְמֻקְדָּמוֹ. כִּיּוֹן שְׁהִיּוּ
 יוֹשֵׁב עַל כְּסָאוֹ, הַתִּישֵׁב בְּדַעַתוֹ וְהָיָה מְדַבֵּר בְּדַעַתוֹ דְּבְרֵי חֲכָמָה נְכַבְּדָה.
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הָיָה אוֹמֵר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה. שִׁבְתִּי וְדָאִי מְאוֹתָהּ דְּרָף, שִׁבְתִּי
 מְאוֹתָהּ חֲכָמָה וְהַתִּישֵׁבָה בְּלִבִּי וּבְדַעַתִּי. וְאִזּוּ, וְאֶרְאֶה אֶת כֹּל הַעֲשׂוּקִים. (וכי

דְּבָעֵי מֵאֵינֵן חֲכָמְתָן נוֹכְרָאִין, דְּבָעֵי לְמַנְדַּע. בֵּינָן
 דְּהוּוּ אֲמַרִין לִיהּ כֹּל מַה דְּבָעֵי, בְּדִין הָהּ רַכִּיב עַל
 הַהוּוּ (דף ק"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. בֵּינָן דְּהָהּ
 יְתִיב עַל כּוּרְסֵייהּ, אֲתֵי יֵשֵׁב בְּרַעְתִּיהּ וְהָהּ מְמַלֵּל
 בְּרַעְתִּיהּ מִלִּין דְּחֲכָמְתָא יִקְרָא. בְּתַחֲמֵי שַׁעְתָּא הָהּ
 אָמַר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאֶה, שִׁבְתִּי וְדַאי מִתְּהוּוּ
 אָרְחָא, שִׁבְתִּי מִתְּהוּוּ חֲכָמְתָא, וְאֲתֵי שִׁבְתָּ בְּלִפְאֵי
 וּבְרַעְתָּאֵי. וּבְדִין וְאַרְאֶה אֶת כֹּל הָעֲשׂוּקִים. וְכִי
 וְעִירִין אֵינֵן בְּעֲלָמָא דְּאִיהוּ אָמַר אֶת כֹּל הָעֲשׂוּקִים
 (נ"א סלקא דעתך דכל עשיקין דהוו בעלמא, הוה חמי שלמה מלכא.)
 אָלָא, מֵאֵי עֲשׂוּקִים אֲלִין דְּהוּוּ אָמַר. אֵינֵן יְנוּקִין
 דְּמִתִּין בְּתוּקְפָא דְּאַמְחוּן, דְּקָא עֲשׂוּקִים מִכְּפָה
 סְטָרִין, עֲשׂוּקִים בְּאַתְרַּ עֲלָאָה דְּלַעֲיָלָא, וְעֲשׂוּקִים
 לְתַתָּא. וְהָא חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ, וְהָכִי הוּוּ, אֲבָל
 סְבִיאָן אֵינֵן. קוּם סְבִיא, אֲתַעַר בְּחִילְךָ. סְבִיא אֵימָא
 מִיְלְךָ, דְּנִדְאֵי בְּלָא דְּחִילְךָ תִּימָא.

מעטים הם בעולם שהוא אמר את כל העשוקים). (העלה על דעתך שכל העשוקים שהיו
 בעולם היה רואה שלמה המלך?! אלא כיו העשוקים הללו שהווא אָמַר? אותם
 התינוקות שמתים בחיק אמותיהם, שהרי הם עשוקים מכמה צדדים -
 עשוקים במקום עליון שלמעלה, ועשוקים למטה. והרי התעוררו החברים,
 וכך הווא, אבל רבים הם. קום זמן, התעורר בכחך. זמן, אמר דברך, שודאי
 תאמר בלי פחד.

לִית עֲשִׂיק כְּאִינֵן עֲשׂוּקִים, דְּהָוָה אִיהוּ עֲשִׂיק
בְּקַדְמִיתָא, אוּ מִתְלָתָא לְאַחְרָא, בְּמָה
דְּכְתִיב, (שמות כ) פּוֹקֵד עֵוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים וְעַל בְּנֵי
בְנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים.

הֵיךְ הָוָה עֲשִׂיק. שְׁלֹמֹה מִלְכָּא צְוּחַ וְאָמַר (משלי כח)
אָדָם עֲשִׂיק בְּדָם נֶפֶשׁ עַד פּוֹר יָנוּס אֶל יִתְמָכוֹ
בוּ. כִּיֹּן דְּהוּא עֲשִׂיק, בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא, אוּ בְּנוֹ, אוּ
בְּן בְּנוֹ, יְהוֹן עֲשׂוּקִין בְּסִימְלָא, דְּכְתִיב עַד פּוֹר יָנוּס
אֶל יִתְמָכוֹ בוּ. עַד הָהוּא פּוֹר רַק יָנוּס מֵאַתְר
קַדִּישָׁא, וְאֵל יִתְמָכוֹ בּוּ בְּהַאי עֲלֵמָא. כִּיֹּן דְּאִיהוּ
עֲשִׂיק בְּדָם נֶפֶשׁ, אִיהוּ, אוּ זְרַעִיהּ, לְהוֹן עֲשׂוּקִים
מִתְהוּא סְמָרָא אַחְרָא.

אִית עֲשִׂיק, מִשְׁאָר עֲשׂוּקִים, בְּמָה דְּאִתְּ אָמַר
(ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּק אֶת רֵעֶךָ. אִיהוּ עֶבֶר

אין עשוק כמותם עשוקים, שהיה הוא עשוק בהתחלה, או משלישי
לאחר, כפתיב (שמות לד) פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים
ועל רבעים.

איך היה עושק? שלמה המלך צווח ואומר, (משלי כח) אדם עשק בדם נפש
עד בור ינוס אל יתמכו בו. כיון שהוא עשוק בדם נפש, הוא או בנו או בן
בנו יהיו עשוקים במאוננים, שפתיב עד בור ינוס אל יתמכו בו. עד אותו
הבור רק ינוס מקומם קדוש, ואל יתמכו בו בעולם הזה. כיון שהוא עשוק
בדם נפש, הוא או זרעו יהיו עשוקים מאותו הצד האחר.

יש עשוק משאר עשוקים, כמו שנאמר לא תעשק את רעך. הוא עבר

וְעָשָׂק, אִיהוּ עָשׂוּק כְּבָנָיו, מִתְּהוּא סְמָרָא אֲחָרָא.
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר, אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה,
 קְאִימָנָא בְּכָל אֵינֹנ עֲשׂוּקִים, בְּכָל סְמָרִין דְּעָשָׂק.
 וְאִמְרֵי אֵינֹנ עֲשׂוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֵי עֲשִׂייה אִיהֵי לְשִׁבְחָא, לָאוּ עֲשִׂייה
 דְּלָהוֹן אֲלָא לְעִידָא מִן שְׂמָשָׁא.

אָבֵל וְדָאֵי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אֲלָא בִּינֵן דְּעֲשׂוּקִים
 מְרוּחִיהוֹן תַּמָּן, אִמְרֵי אֲתִיִּן לְהֵאֵי עֲלָמָא.
 אֲלָא רוּחִין וְדָאֵי נַעֲשׂוּ, אֲתַעְבִּידוּ בְּרוּחִין וּבְגוּפָא
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא, בִּינֵן דְּאֲשַׁתְּכִלְל גּוּפָא דְּלָהוֹן,
 וְאֲתַעְבִּיד תְּהוּא רוּחָא בְּגוּפָא וְךָ וְנָקִי בְּלָא לְכַלּוּכָא
 דְּחֻבִין, בְּהֵאֵי עֲלָמָא, בְּרִין אֲתַעְשָׂק גּוּפָא, בְּמַה

וְעָשָׂק, הוא עשוק כְּבָנָיו, מאותו הצד האחר, ומשום כֶּךָ אָמַר אֶת כָּל
 הָעֲשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה, עַמְדָתִי בְּכָל אוֹתָם עֲשׂוּקִים בְּכָל הַצְּדָדִים שֶׁעָשָׂק.
 וְלָמָּה הֵם עֲשׂוּקִים? אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אֲשֶׁר גָּרוּ הֵיךְ
 צָרִיךְ לְהִיזוֹת! מַה זֶה אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אִם הָעֲשִׂייה הִיא לְשִׁבְחָא, אֵין עֲשִׂייה שְׁלָהֶם
 אֲלָא לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמֶשׁ.

אָבֵל וְדָאֵי נַעֲשׂוּ. אֵיךְ נַעֲשׂוּ? אֲלָא בִּינֵן שֶׁעֲשׂוּקִים מְרוּחָם שָׁם, לָמָּה בָּאִים
 לְעוֹלָם הַזֶּה? אֲלָא וְדָאֵי רוּחוֹת נַעֲשׂוּ, נַעֲשׂוּ בְּרוּחוֹת וְגוּף בְּעוֹלָם הַזֶּה. בִּינֵן
 שְׁנַתְקוּן הַגּוּף שְׁלָהֶם וְנַעֲשִׂתָה אוֹתָהּ רוּחַ בְּגוּף וְךָ וְנָקִי בְּלִי לְכַלּוּךְ שֶׁל חֲטָאִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִזּוּ נַעֲשִׂק הַגּוּף כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשִׂקָה הַרוּחַ. וְזוּהוּ הַגּוּף שֶׁנִּהְיָה בּוֹ יוֹתֵר
 מֵהַכֵּל. וַיֵּשׁ עֲשׂוּקִים אַחֲרֵים בְּכַמְּהָ מֵיָנִים מְרוּחוֹת שָׁם, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפֵים.
 אָבֵל אֲלָה הֵם עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

דְּאִתְעֲשָׂק רִוְחָא. וְהָאֵי אִיהוּ גּוּפָא, דְּאִתְתַּנִּי בֵּיהּ
 יַתִּיר מִכְפָּלָא. וְעֲשׂוּקִין אַחֲרֵנִין אֵית, בְּכַפָּה זִינִן
 מִרוּחִין תַּמָּן, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפִין. אֲבָל אֲלִין, אֵינִן
 עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אֵית אַחֲרֵנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאַמְרָחוּ בְּנֵי נָשָׂא
 לְמֵאֲרִיחוֹן. וּמֵאֵן אִיהוּ. מֵאֵן דְּעֲשִׂיב אִתְתָּא
 דְּחִבְרִיהּ בְּטַמִּירוֹ, אִזּוּ בְּאִתְגַּלְיָא. וְהָוֵא וְלָדֵא
 דְּאִתְלִיד מִנֵּיהּ, עֲשׂוּק אִיהוּ, בְּלֹא רְעוּתָא
 דְּמֵאֲרִיחוֹן, וְלֹא יָדַע בְּעֵלְהּ דְּאִתְתָּא, אֵינִן עוֹבְדִין
 עֲשׂוּקִין אֵינִן, וְאַמְרָחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד
 לִזְוֵן גּוּפָא, וְלְצִיּוּרָא לִזְוֵן צוּרָה, אֲלִין עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדֵאֵי גּוּפִין דְּלִחוֹן, עַל כְּרָחֵא. בְּגִין
 כְּךָ, שְׁלֵמָה מִלְּפָא אָמַר, (קהלת ד) וְאָרְאָה אֶת פֶּלַע
 הָעֲשׂוּקִים, בְּכָל זֵינֵי עֲשׂוּקִים קְאִימְנָא, אֵינִן אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ וְאִתְעֲבִידוּ בְּעֲשִׂייהּ.

יש אחרים אשר נעשו, והטריחו בני אדם את רבונם. וכי הם? מי שעשק
 אשת חברו בסתר או בגלוי, ואותו ולד שנולד מהם הוא עשוק, גלי רצון
 רבונם, ולא יודע בעל האשה שאותם המעשים הם עשוקים, והטריחו את
 הקדוש ברוך הוא לעשות להם גוף ולציר להם צורה. אלו עשוקים אשר
 נעשו. אשר נעשו ודאי הגופים שלהם על כרח. משום כך שלמה המלך
 אומר, (קהלת ד) וְאָרְאָה אֶת פֶּלַע הָעֲשׂוּקִים, בכל מיני עשוקים עמדת, אותם
 אשר נעשו ונעשו בעשייה.

בְּמַה דִּהְיִי (דבר אחר איהו בערלה, אינו רבי ועביד ולבתר עשקין ליה מינה הכי) **אֵינְזֵן עֲשׂוּקִין, דְּכִכְר נַעֲשׂוּ בְּעַרְלָה רַבִּי וְנַטִּיר וְנַדִּיר גּוּפָא, וְעָבִיד לֵיָהּ, וְלִבְתַּר עֲשׂוּקִין לֹזֵן מְנִיָּה, וְנַטְלִין לֹזֵן, הֲרֵי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל בְּרָא קָאִים שְׁלֵמָה מְלָכָא וְאָמַר, קָאִימְנָא עַל בְּרָא הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.**

וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, בְּרָא אוֹשְׁדִין דְּמַעִין, עִם טַעְנָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. הֲנִי אוֹשְׁדִין דְּמַעִין, דְּהָא עַרְלָה רַבִּי לֹזֵן, וְנַדִּיר לֹזֵן, עַד י"ג שְׁנֵינ, וְלִבְתַּר עֲשׂוּקִין לֹזֵן מְעַרְלָה, וְנַטִּיר לֹזֵן קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, הָא לָךְ עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּכַר.

עַבְרָא ^{דְּרַב קַרְיָא עַבְרָא} **עֲבִירָה קַטְלִין לֵיָהּ. לֹזֵן אֵית טַעְנָה, וְזַמְיִין לֹזֵמַר, מְאִירֵי דְּעַלְמָא, תִּינוּק בְּרַ יוֹמִיָּה**

כְּמוֹ שְׂאֵלָה (הוא בערלה, אינו גדל ועושה, ואחר כך עושקים אותו ממנו, כך) אותם עשוקים, שְׂכָבְר נַעֲשׂוּ בְּעַרְלָה, וְהִתְרַבָּה וְנָטַל וְגַדַל הַגּוּף, וְעָשָׂה אוֹתוֹ, וְאַחַר כֵּן עוֹשְׂקִים אוֹתָם מְזַנְזֵן וְלוֹקְחִים אוֹתָם, הֲרֵי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל הַכֹּל עֲמִיד הַמְּלֹךְ שְׁלֵמָה וְאָמַר, עֲמִידִי עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, כְּלָם שׂוֹפְכִים דְּמַעוֹת עִם טַעְנָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֵלּוּ שׂוֹפְכִים דְּמַעוֹת, שְׁהֲרֵי הָעַרְלָה מְרַבָּה וְמוֹגְדֵלַת אוֹתָם עַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים, וְאַחַר כֵּן עוֹשְׂקִים אוֹתָם מְהַעְרְלָה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹקַח אוֹתָם. הֲרֵי לָךְ עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּכַר.

עַבְרָא עַבְרָה - הוֹרְגִים אוֹתוֹ. לְהֵם יֵשׁ טַעְנָה, וְעַתִּידִים לֹמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, תִּינוּק בְּן יוֹמוֹ שְׁחָטָא, דָּנִים אוֹתוֹ דִּין? אֲנִי בְּן יוֹמֵי הַיִּיטִי, שְׁהֲרֵי מְאֹתוֹ יוֹ קוּרָא לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּן, שְׂכָתוּב (תהלים ב) ה' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֶתְהָ אֲנִי

דְּחָב, דְּיִינֵין לֵיה דִּינָא. אָנָּא בַר יוֹמִיה תּוּינָא, דְּחָא
(צ"ח ע"ב) מִתְחֵוא יוֹמָא קָרִי לֵיה קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּן,
דְּבַתִּיב (תהלים ב) יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אָנִי
(דף קי"ג ע"ב) הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ, מְאָרִיחַ דְּעֵלְמָא, יְלִיד בַר
יוֹמָא, דִּינָא עֲבָדִין לֵיה, הָרִי דְמַעַת אֵינוּן הָעֲשׂוּקִים
וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עֲשׂוּק אַחַר, תְּהוּא עֲשׂוּק דְאַקְרִי מְמוּר, בַר
נֶפֶק מֵעֵלְמָא, מִיַּד מְפָרִישִׁין לֵיה מְקוּדְתָא
דְּעֵמָא קְדִישָׁא. תְּהוּא מְמוּר, עֲנִיָּא מִסְכְּנָא, אוֹשִׁיד
דְּמַעִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְאַמְעִין קָמִיחַ,
מְאָרִיחַ דְּעֵלְמָא, אִי אֲבָהִתִּי חָאבוּ, אָנָּא מַח חוֹבָא
עֲבִידָנָא, הָא עוֹבְדָאִי, מִתְתַּקְנֵן לְקַמְוֵךְ הוּו, וְהַגָּה
דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. וְכֵן לְכֹל אֵינוּן
עֲשׂוּקִים, אִית לֹון טַעְנָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא,

היום ילדתיך. רבון העולם, יליד בן יום, דין עושים לו? הרי דמעת אותם
העשוקים ואין להם מנחם.

יש עשוק אחר, אותו עשוק שנקרא ממור, כשיצא מן העולם, מייד
מפרידים אותו מקהלת העם הקדוש. אותו ממור, עני מסכן, שופך דמעות
לפי הקדוש ברוך הוא וטוען לפניו: רבון העולם, אם אבותי חטאו, איזה
חטא אני עשיתי? הרי מעשי תקינים היו לפניך, והנה דמעת העשוקים ואין
להם מנחם. וכן לכל אותם עשוקים יש להם טענה לפני הקדוש ברוך הוא,
ומאותה טענה אין להם מנחם, ואין שישביב דבר על לבם.

וּמַהֲהִיא טַעְנָה לֵית לֹון מְנַחַם, וְלֵית דִּיתִיב מְלָה
עַל לְבָהוֹן.

וּמַה דְּאָמַר (את כל העשוקים) וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים,
אֲלֵין אֵינֵן דְּמַתִּין בְּתוּקְפָא דְאַמְהוֹן, אֲלֵין
עַבְדִּין לְאִשְׁדָּא דְמַעִין, לְכֹל בְּנֵי עַלְמָא, בְּגִין דְּלֵית
דְּמַעִין דְּנַפְקֵי מִלְבָּא, בְּחַגֵי דְמַעִין, דְּכֹל בְּנֵי עַלְמָא
תְּוֹהִין וְאִמְרִין, דִּינֵן דְּקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא קְשׁוּט
אֵינֵן, וְעַל אַרְח קְשׁוּט אֲזֵלִי. חָגֵי מְסַכְנֵי יְנוּקֵי דְלָא
חָאבוּ, אֲמַאי מוֹתוּ. אֵן דִּינָא דְקְשׁוּט, דְּעַבִּיד מְאִרֵי
עַלְמָא. אֵי בְּחוּזֵי אֲבַתְתַּחוּן אֲסַתְלָקֵי מַעַלְמָא,
אֲמַאי. וְדַאי אֵין לָהֶם מְנַחַם.

תְּנֵי, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, תְּהוּא דְמַעָה דְלַחוּן
בְּתַהוּא עַלְמָא, דְּקָא מְגִינִין עַל חֵיָיא. דִּתְנֵן אַתָּר

וּמַה שְּׂאָמַר וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים - אֵלוֹ אוֹתָם שְׂמוֹתֵם בְּחִיק אֲמוּנַתְיָהֶם,
אֵלֶּה עוֹשִׂים לְשַׁפֵּךְ דְּמַעוֹת לְכֹל בְּנֵי הָעוֹלָם, מְשׁוּם שְׂאִין דְּמַעוֹת שְׂוִיצָאוֹת
מִן הַלֵּב בְּדְמַעוֹת הַלְלוֹ, שְׁכָל בְּנֵי הָעוֹלָם תוֹהִים וְאוֹמְרִים: דִּינֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הֵם אֲמַת, וְהוֹלְכִים עַל דְּרָךְ אֲמַת. הַתִּינּוֹקוֹת הַמְּסַכְנִים הַלְלוּ שְׁלֹא
חָטְאוּ, לָמָּה מוֹתוּ? אֵיפֹה דִּין הָאֲמַת שְׁעוֹשָׂה רְבוֹן הָעוֹלָם? אִם בְּחֻסָּא
אֲבוֹתָם מְסַתְלָקִים מִן הָעוֹלָם - לָמָּה? וְדַאי אֵין לָהֶם מְנַחַם.

עוֹד, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים - אוֹתָהּ דְמַעָה שְׁלָהֶם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׂמֻגְנִים
עַל הַחַיִּים. שְׂשֻׁנּוּ, יֵשׁ מְקוֹם מְתָקוֹן לָהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם שְׂאִפְלוֹ צְדִיקִים
גְּמוּרִים לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד שָׁם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתָם וְנִדְבַק בָּהֶם,
וּמְתַקֵּן בָּהֶם אֶת הַיְשִׁיבָה הָעֲלִיוֹנָה שְׁלוֹ, וְעֲלִיהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים ח) מִפֵּי עוֹלָלִים
וְיָנִיקִים יְסֻדְתָּ עוֹ. וְכֵּה הַתּוֹעֵלֶת שְׁעוֹשִׂים שָׁם, וְלָמָּה עוֹלִים לְשָׁם? שְׂכְּתוּב

אִתּוֹ מִתְתַּקְנָא לִזְוֵן בְּתַהוּא עֲלֵמָא, דְּאִפְיִלִּי צְדִיקִים
 גְּמוּרִים לֹא יִבְלִין לְקַיִמָא תַּמְן, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 רְחִים לִזְוֵן, וְאִתְדַבֵּק בְּהוּ, וְאִתְקִין בְּהוּ, (צ"ו ע"ב)
 מְתִיבְתָּא עֲלָאָה דִּילֵיהּ. וְעַלֵּיהּ בְּתִיב, (תהלים ח)
 מִפִּי עוֹדְלִים וְיוֹנְקִים יִפְדֶּת עֵז. וּמֵאֵי תוֹעֲלֶתָא
 עֲבִדִין תַּמְן, וְאֵמֵי סִלְקִין תַּמְן. וְבְתִיב, (תהלים ח)
 לְמַעַן צוּרְרִיד לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְכֵן אִתּוֹ
 אַתְר אַחְרָא לְבַעֲלֵי תִיּוֹבְתָא. (תחזור לעיל דף ק"ז תנינן
 לית מלה)

תַּנִּינָן, עֲשֶׂרָה דְבָרִים אֲתַבְּרִיאֵן בְּעֶרֶב שַׁבַּת כּו'.
 הַכְּתָב וְהַמְּכַתֵּב וְהַלְלוּתוֹת. וְבְתִיב וְהַלְלוּת
 מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּוָה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא.
 מֵאֵי אִירֵיא מְדַחְבֵּי דְעֶרֶב שַׁבַּת הַזֶּה, וְדִילְמָא אֶלְפ
 שְׁנֵין לְבַתֵּר, אִזּוּ בְּשַׁעֲתָא דְקַיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא
 דְּסִינַי. אֶלְפָא, וְדֵאֵי חֲבֵי הוּא דְבְּעֶרֶב שַׁבַּת הַזֶּה. תָּא

למען צורריך להשבית אויב ומתנקם. וכן יש מקום אחר לבעלי תשובה.
 שנינו, עשרה דברים נבראו בערב שבת וכו'. הכתב והמכתב והלוחות,
 שכתוב (שמות לב) והלחת מעשה אלהים המוה והמכתב מכתב אלהים הוא.
 מה המדבר מכך שהיה ערב שבת, ואולי זה היה אלף שנה אחר כך, או
 בשעה שעמדו ישראל על הר סיני? אלא ודאי שזה היה בערב שבת. בא
 וראה, בכל מעשה בראשית לא נאמר שם מלא, אלא אלהים אלהים בכל
 מה שנברא, וכלם שם אלהים, עד שכל המעשה נתקן בערב שבת.
 משנתקנו כל המעשים, נקרא ה' אלהים, שם מלא.

חַזִּי, בְּכֹל עֹבְדָא דְכִרְאֵי שֵׁיט, לָא אֲתִמַּר שֵׁם מְלָא,
 אֱלֹא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכֹל מַה דְּאֲתִבְרִי. וְכִלְחִי
 שֵׁם אֱלֹהִים, עַד דְּכֹל עֹבְדָא אֲשֶׁתְּכִלְל בְּעָרְב
 שַׁבַּת. מִדְּאֲשֶׁתְּכִלְלוּ בְּל עֹבְדָא, אִקְרִי יְהוָה יְהוָה
 אֱלֹהִים, שֵׁם מְלָא.

וְאִף עַל גַּב דְּבָשִׁם אֱלֹהִים אֲתִבְרִי בְּלָא, לָא
 אֲשֶׁתְּכִלְל בְּעֵשְׂיָה, בְּל מַה דְּאֲתִבְרִי, עַד
 עָרְב שַׁבַּת. בְּהֵימָא שַׁעְתָּא אֲשֶׁתְּכִלְל בְּלָא בְּעֵשְׂיָה,
 דְּכִתִּיב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכֹּל
 מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִיּוּמָא בְּמַעֲשֵׂהָ. וְעַל דָּא
 בְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, בְּד אֲשֶׁתְּכִלְל
 עֲלֵמָא, בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂהָ, וְלָא לְבַתַּר, דְּכִתִּיב
 יְהוָה יְהוָה אֱלֹהִים וְכִדָּא אֲשֶׁתְּכִלְל עֲלֵמָא, וְקִיּוּמָא
 עַל קִיּוּמֵיהָ.

תָּא חַזִּי, בְּהֵימָא שַׁעְתָּא דְּתִבְר מִשֶּׁה הִלְוּחוֹת,
 דְּכִתִּיב, (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הַהָר. צָף

וְאִף עַל גַּב שֶׁהַכֵּל נִבְרָא בְּשֵׁם אֱלֹהִים, לָא נִתְקַן בְּעֵשְׂיָה כֹּל מַה שְּׁנִבְרָא עַד
 עָרְב שַׁבַּת. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הַכֵּל נִתְקַן בְּעֵשְׂיָה, שְׁכִתּוּב (בראשית ב) כֹּל־אֲכַתּוֹ
 אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכֹּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעוֹמֵד בְּמַעֲשֵׂהָ. וְלִכְּן כְּתוּב וְהִלַּחַת
 מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כְּשֶׁנִּתְקַן הָעוֹלָם בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂהָ, וְלָא אַחַר כֵּךְ, שְׁכִתּוּב
 ה' אֱלֹהִים. וְכִזְבָּה נִתְקַן הָעוֹלָם וְעָמֵד עַל קִיּוּמוֹ.

בֵּא וְרָא, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שְׁשִׁבַר מִשֶּׁה אֶת הִלְוּחוֹת, שְׁכִתּוּב (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר

אוֹקֵינּוּם בְּאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְשִׁטְפָּא עֲלֵמָא. חָמָא
מִשָּׁה דְאוֹקֵינּוּם סָלִיק לְגַבְיֵיהּ, וְחָנָה בְּעֵי לְשִׁטְפָּא
עֲלֵמָא, מִיַּד וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרוּף אוֹתוֹ
בְּאֵשׁ וָגוֹ', וַיֵּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. קָם מִשָּׁה עַל מִי
אוֹקֵינּוּם וְאָמַר, מַיָּא מַיָּא מָה אַתּוֹן בְּעָאן. אָמְרוּ וְכִי
אַתְקִיִּים עֲלֵמָא אֲלָא בְּאוֹרֵייתָא דְלַחֲחוּת, וְעַל
אוֹרֵייתָא דְשִׁקְרוּ בְּהַ יִּשְׂרָאֵל (ד"א ועבדו עגלא דדהבא, אגן
בעאן לשטפא עלמא).

מִיַּד אָמַר לִזְנוּן, הָא בְּלָ מַה דְעֵבְדוּ בְּחוּבָא דְעֵגֶלָא,
הָא מְסִיר לְכוּן, וְלֹא דִי בְּלָ אֵינוֹן אֲלֵפִין דְנִפְלוּ
מִגְבֵייהוּ, מִיַּד וַיֵּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הוּוּ מִשְׁתַּכְּבִי
מַיָּא, עַד דְנִטִּיל מַיָּא מִגְבֵייהוּ וְאֲשַׁקֵּי לִזְנוּן, מִיַּד
אֲשַׁתְקַע אוֹקֵינּוּם בְּאַתְרֵיהּ.

אתם פחת הקהר, צף האוקיגוס מוקומו ועלה לשטף את העולם. ראה משה
שאוקיגוס עולה אליהם והיה רוצה לשטף את העולם, מייד - ויקח את העגל
אשר עשו וישרף באש וגו', ויזר על פני המים. עמד משה על מי האוקיגוס
ואמר: מים מים, מה אתם רוצים? אמרו: וכי מתקיים העולם אלא בתורת
הלוחות?! ועל התורה ששקרו בה בני ישראל (ועשו את עגל הזה באנו רוצים
לשטף את העולם).

מייד אמר להם: הרי כל מה שעשו בחטא העגל, הרי מסור לכם, ולא די כל
אותם האלפים שנפלו מהם?! מייד - ויזר על פני המים. ולא היו המים
שוככים עד שננטל מהם והשקה אותם. מייד נשקע האוקיגוס במוקומו.

דָּהָא בְּתַהוּא מְדַבֵּר לָא תּוּז מִיָּא, דְּבַתִּיב, (במדבר כ)
 לֹא מְקוּם זָרַע וְגו'. וּמִיּוֹם אֵין לְשִׁתּוֹת. וְאִי
 תִּימָא, לְבִירָא דְּמַרְיָם אַרְמִי לִיְהִי. חֶס וְשְׁלוֹם, דְּתַפְּן
 שְׂרִי מִשָּׁה דְּכַרְנָא בִּישָׂא דָּא לְמִשְׁתֵּי לְבַתֵּר. וְתוּ,
 דְּעַד כָּאן לָא תְּהוּ לְהוּ בִּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמְדַבֵּר
 מִתְּנָה, דְּבַתִּיב, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'.
 וּמְדַבֵּר מִתְּנָה. מִתְּפִן יִרְהוּ בִּירָא. בְּתִיב הָכָא עַל
 פְּנֵי הַמַּיִם, וּבְתִיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי תְּחוֹם.

חָרוֹת עַל הַלְּחָת, מֵאִי חָרוֹת עַל הַלְּחָת. הָכִי
 אִיִּקְמוּהָ, חִירוֹת מִמְּלֵאךְ הַמְּנוֹת, חִירוֹת
 מִשְׁעִבּוּד מַלְכִּיּוֹת, (דף ק"ד ע"א) חִירוֹת מִכְּלָא, הָכִי
 הוּא. וּמֵאִי חָרוֹת. גּוֹשְׁפִּנְקָא דְּעֵלְמָא דְּאָתִי, דְּבִיּוּה

שְׁהִי בְּאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר לֹא הִיּוּ מַיִם, שְׁכַתּוּב (במדבר כ) לֹא מְקוּם זָרַע וְגו'. וּמִיּוֹם
 אֵין לְשִׁתּוֹת. וְאִם תֵּאמְרוּ, לְבָאֵר מַרְיָם זָרַק - חֶס וְשְׁלוֹם שְׁשָׁם יִזְרַק מִשָּׁה
 אֶת הַזָּכָרוֹן הָרַע הַזֶּה לְשִׁתּוֹת מְנַנּוּ אַחַר כֵּךְ. וְעוֹד, שְׁעַד עַכְשָׁו לֹא הִיְתָה
 לְהֵם בְּאֵר, עַד שְׁבָאוּ לְמְדַבֵּר מִתְּנָה, שְׁכַתּוּב בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'. וּמְדַבֵּר
 מִתְּנָה. מַשֵּׁם יִרְשׁוּ בְּאֵר. כְּתוּב עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּכְתוּב שָׁם עַל פְּנֵי תְּחוֹם.

חָרוֹת עַל הַלְּחָת. מַה זֶה חָרוֹת עַל הַלְּחָת? כֵּךְ פְּרִשׁוּהָ, חָרוֹת מִמְּלֵאךְ הַמְּנוֹת,
 חָרוֹת מִשְׁעִבּוּד מַלְכִּיּוֹת, חָרוֹת מֵהַכֵּל. כֵּךְ הוּא. וּמַה זֶה חָרוֹת? חוֹתָם שֶׁל
 הָעוֹלָם הָבָא, שְׁבוּ יֵשׁ חָרוֹת בְּכָל מִיּוֹן חָרוֹת. וְאַלְמֵלָא לֹא נִשְׁבְּרוּ, כֵּל מַה
 שְׁבָא לְעוֹלָם אַחַר כֵּךְ - לֹא בָּא, וְהָיָה יִשְׂרָאֵל בְּדִיּוּקְנָאוֹת שֶׁל מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים
 שְׁלִמְעֵלָה. וְעַל כֵּךְ מְכַרִּיז הַכְּתוּב וְאוֹמֵר וְהַלְּחָת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו'. אַל
 תֵּאמְרוּ שְׁלֵאֲחַר שְׁהָעוֹלָם נִתְּקוּ וְנִזְכַּר שֵׁם מְלָא הָיָה, אֶלָּא בְּשַׁעֲהָ שְׁנַתְקוּ בְּשֵׁם
 אֱלֹהִים, טָרָם שְׁנַנְכְּסָה שְׁבַת.

הָוָה חִירוֹת, בְּכֹל מִיַּי חִירוֹת. וְאַל־מָלֵא לָא אֶתְכֶרֶן,
 כֹּל מַה דְּאַתָּא לְעֵלְמָא לְבִתְרָא, לָא אַתָּא, וְהוּוּ
 יִשְׂרָאֵל דִּינִקְנָא דְמִלְאֲבִין עֲלָאִין דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא
 אֲבִרְיוּ קָרָא וְאָמַר, וְחִלּוּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו', לָא
 תִּימָא דְלְבִתְרָא דְעֵלְמָא אֲשַׁתְּכִלְלָא, וְאֲדַבֵּר שֵׁם מִלְּאֵי
 הוּוּ, אֲלֵא בְּשַׁעְתָּא דְאֲשַׁתְּכִלְלָא בְּשֵׁם אֱלֹהִים, עַד
 לָא יִיעִיל שַׁבַּת.

הַמָּה, מַאי הַמָּה. הַפּוּךְ מַה"ה הוּוּ. מִתְרִין סְטְרִין
 הוּוּ. חֲדָא בְּעוֹבְדָא, וְחֲדָא דְחִירוֹת לְעֵילָא,
 רְשִׁים לְעֵילָא לְנִטְרָא לְכַלָּא. וְעַל דָּא הַמ"ה.
 וְהַמְכַתֵּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, אִשָּׁא אוֹבְכָא עַל גְּבִי
 אִשָּׁא חוֹרָא. מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, הִינְנוּ דְכַתִּיב,
 (במדבר יח) וְעַבְדֵי הַלְוִי הוּא. חֲרוֹת כְּמַה דְאֶתְמַר, דְּהָא
 יוֹבֵל קָרִי חֲרוֹת, וְעַבְדֵי חִירוֹת לְכֹל עֲלָמִין.

עַד כָּאֵן חֲבֵרְיָא. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה תַנְדְּעוּן, דְּהָא
 סְטְרָא בִישָׂא, לָא שְׁלֵטָא עֲלֵיבֵנוּ וְאַנָּא יִיבָא

הַמָּה, מַה זֶה הַמָּה? הַפּוּךְ מַה"ה הִי, מִשְׁנֵי צְדָדִים הִי - אֶחָד בְּמַעֲשֵׂה, וְאֶחָד
 מִחֲרוֹת שֶׁל מַעֲלָה. רְשׁוּם לְמַעֲלָה לְשִׁמּוֹר אֶת הַכֹּל. וְעַל זֶה הַמ"ה. וְהַמְכַתֵּב
 מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא - אִשָּׁ שְׁחָרָה עַל גְּבִי אִשׁ לְבָנָה. מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, הִנְנוּ
 שְׁכַתוּב וְעַבְדֵי הַלְוִי הוּא. חֲרוֹת, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר, שְׁהָרִי יוֹבֵל נִקְרָא חֲרוֹת, וְעוֹשֵׂה
 חֲרוֹת לְקַל הַעוֹלָמוֹת.

לְכוּ, חֲבֵרִים, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה תַדְעוּן שְׁהָרִי הַצַּד הָרַע לֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיכֶם, וְאַנְי

סבא, קאימנא קמייכו, לאתערא מלין אלין, קמו
 אינון, כמאן דאתער משינתיה, ואשתתחו קמיה,
 ולא הוו יבלין למלא. לבתר שעתא פכו.

פתח רבי חי'א ואמר, (שיר השירים ח) שימני בחותם
 על לבך פחותם על זרועך וגו', שימני
 בחותם, בשעתא דאתדבקא בנסת ישראל
 בבעלה, איהו אמרת שימני בחותם, (ויחי רמ"ד ע"ב)
 ארחא דחותם, פיון דאתדבק ביהוא אתר
 דאתדבק שביק ביה פל דיוקניה, אף על גב דההוא
 חותם אזיל הכא וחבא, ולא קיימא תמן, והא
 אתער מניה, פל דיוקניה שביק תמן, ותמן
 קיימא. אוף הכי אמרת בנסת ישראל, פיון
 דאתדבקא בך, פל דיוקני ליתני חקוק בך, דאף

יבא סבא עומד לפניכם לעורר דברים אלו. קמו הם, כמי שהתעורר
 משנתו, והשתתחו לפניו, ולא היו יכולים לדבר. אחר קשעה הם בכו.

פתח רבי חי'א ואמר, שימני בחותם על לבך פחותם על זרועך וגו'. שימני
 בחותם, בשעה שנדבקה בנסת ישראל בבעלה, היא אמרה שימני בחותם
 על לבך. דרך החותם, פיון שנדבק באותו מקום שנדבק, משאיר בו את כל
 דיוקנו. אף על גב שאותו חותם הולך פאן וכאן ולא עומד שם ונעבר מקונו,
 כל דיוקנו משאיר שם, ושם עומד. אף כף אמרה בנסת ישראל, פיון
 שנדבקתי בך, כל דיוקני יהיה חקוק בך, שאף על גב שאלך לכאן ולכאן,
 תמצא את דיוקני חקוק בך ותזכר אותי.

עַל גַּב דְּאִיזִיל הָבָא אוּ הָבָא, תְּשַׁבַּח דְּיִיזְנֵי חָקִיק
בָּךְ, וְתִדְבַר לִי.

וּכְחוֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמָה דְכַתִּיב, (שיר השירים ב)
שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֵנוּ תַּחֲבַקְנֵי,
אוּף הָבִי, תִּהְיֵה דְיִיזְנֵי חָקִיק תַּמָּן. וּבְכֵן אֵהָא בָּךְ
מִתְדַבְּקָא לְעֵלְמִין, וְלֹא אֲתַנְשֵׁי מִינְךָ. כִּי עֲזָה
כַּמְנוֹת אֲהַבָהּ, תַּקִּיפָא כַּמְנוֹת אֲהַבָהּ, כַּתּוּבָא
תַּקִּיפָא, כַּתּוּבָא אֲתֵר דְּשָׂרְיָא בֵּיה מוֹתָא. אֲהַבָהּ,
הַחוּז אֲתֵר דְּאֲקָרֵי אֲהַבַת עוֹלָם.

קְנֵשָׁה כְּשִׂאוֹל קְנָאָה, אוּף הָבִי, דִּהָא אֵלִין
שְׂמָתָן, מִתְחוּז סְמָרָא אֵינֵן. רְשָׁפִיהּ
רְשָׁפֵי אֵשׁ, מֵאן אֵינֵן רְשָׁפֵי אֵלִין. אֵינֵן אֲבָנִין
וּמְרַגְלִין סְבָאן, דְּאֲתִילִידוּ מִתְחוּז אֵשׁ. שְׁלֵהֲבַת
יָהּ. מִתְחוּז שְׁלֵהֲבָא, דְּנַפְקָא מֵעֲלֵמָא עֲלֵאָה,

יום כב
לחדש

וּכְחוֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (שיר ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֵנוּ תַּחֲבַקְנֵי,
אֵף כֵּן יִהְיֶה דְיִיזְנֵי חָקִיק שָׁם, וּבְכֵן אֵהְיֶה דְבוּקָה בָּךְ לְעוֹלָמִים וְאֵל אֲשַׁתַּכַּח
מִפּוֹךְ. כִּי עֲזָה כַּמְנוֹת אֲהַבָהּ, חֲזָקָה כַּמְנוֹת אֲהַבָהּ, בְּחֲזָק חֲזָק, כְּמוֹ אוֹתוֹ מְקוּם
שְׂנוּרָה בּוֹ הַמְנוֹת. אֲהַבָהּ - אוֹתוֹ מְקוּם שְׂנוּקְרָא אֲהַבַת עוֹלָם.

קְשָׁה כְּשִׂאוֹל קְנָאָה - אֵף כֵּן, שְׁהֲרֵי אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת הֵם מְאוּתוֹ צַד. רְשָׁפִיהּ
רְשָׁפֵי אֵשׁ, מַה הֵם רְשָׁפֵי אֵשׁ הַלְלוּ? אוֹתָם אֲבָנִים וּמְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת שְׂנוּלְדוּ
מְאוּתָהּ אֵשׁ. שְׁלֵהֲבַת יָהּ, מְאוּתָהּ שְׁלֵהֲבַת שְׂיוּצָאָה מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן וְנִאֲחֲזָהּ
בְּקִנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת הַכֹּל יְחִיד אֶחָד. וְאֵנִי, הֲרֵי אֲהַבָהּ וְרְשָׁפֵי שְׁלֵהֲבַת שֶׁל
הַלֵּב אֲחֵרִי, יְהִי רְצוֹן שְׁהַדְיּוֹן שְׁלֵנוּ יִהְיֶה חָקִיק בְּלָבָד כְּמוֹ שְׁהַדְיּוֹן שְׁלָךְ
חָקִיק בְּלָבְנוּ. נִשְׁק אוֹתָם וּבְרַךְ אוֹתָם וְהִלְכוּ.

וּאֶת־אֲחֵיךָ בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, לְמַחֲוֵי כְּלָא חַד
 יַחֲוֵדָא, וְאַנָּן, הָא אַהֲבָה וְרִשְׁפִּין דְּשְׁלִחוּבָא דְלִבָּא
 אַבְתְּרֵךְ, יְהִי רַעְוָא, דְּדִיּוּקְנָא דִילָן, תְּהִי חֲקוּקָה
 בְּלִבֵּךְ, בְּמָה דְּדִיּוּקְנָא דִילָךְ חֲקוּק בְּלִבְנֵי. נָשֶׁק
 לֶזֶן, וּבְרִיךְ לֶזֶן וְאַזְלוּ.

פַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְסַחוּ לֵיהּ כְּלָ מַה
 דְּאִירַע לֶזֶן, חֲדֵי וְתַוּוּהּ, אָמַר, וּכְאִין אַתָּן
 דְּזוּכִיתוּן לְכָל הָאֵי, וּמַה תְּוִיתוּן בְּחֲדֵי אֲרֵיא עֲלֵאָתָה,
 גִּיבַר תַּקְוִי, דְּלֵא הֵוּ בְּמָה גִּיבַרִין לְגַבֵּיהּ כְּלוּם, וְלֵא
 יִדְעִיתוּן לְאִשְׁתְּמוּדְעָא לֵיהּ מִיד. תְּוּוּהֵנָּא, אִיךְ
 אִשְׁתְּזוּכִיתוּן מַעוֹנֵנְשָׁא דִילֵיהּ, אֲלֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בָּעָא לְשׁוּבָא לְבֹן, קָרָא עֲלֵיִיהוּ, (משלי ד) וְאֶרַח
 צְדִיקִים בְּאוֹר נְגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. (משלי ד)
 בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדֵךְ וְאִם תְּרוּץ לֹא תִפְשֵׁר. (ישעיה
 ֵס) וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מִטְּעֵי
 מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

כְּשֶׁהֲגִיעוּ אֶל רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְסִפְרוּ לוֹ כֹּל מַה שֶּׁקָּרָה לָהֶם, שָׂמַח וְתַמָּה וְאָמַר,
 אֲשֶׁרִיכֶם שְׂזוּכִיתֶם לְכָל זֶה. וְכֵּהֵן הָיִיתֶם עִם הָאֲרִיָּה הַעֲלִיּוֹן גְּבוּר חֲזָק, שְׂכַמָּה
 גְּבוּרִים לֹא הָיוּ אֵלָיו כְּלוּם, וְלֹא יִדְעִתֶם לְהוֹדֵעַ לוֹ מִיד, תְּמַהֲתִי אִיךְ נִצַּלְתֶּם
 מִעֲנֻשׁוֹ, אֲלֵא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַצִּילְכֶם. קָרָא עֲלֵיהֶם, וְאֶרַח צְדִיקִים
 בְּאוֹר נְגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדֵךְ וְאִם תְּרוּץ לֹא
 תִפְשֵׁל. (ישעיה ֵס) וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה
 יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. (עד כאן מן רב ייבא סבא).

הקדמת ספרא דצניעותא

מהו ספרא דצניעותא? אמר רבי שמעון בר יוחאי, בספר זה יש חמישה פרקים, הכלולים בהיכל גדול ורב וממלאים את כל הארץ, אמר רבי יהודה אם אלו כלולים כל כך מכל החכמה, אם כן הם עדיפים וטובים יותר מהכל ולא ילמדו יותר? ענה לו רבי שמעון, אכן כך הוא הדבר למי שזכה ונכנס באמיתות לעומק סודות התורה ויצא ממנה בשלום רק הוא רואה את כל החכמה (שהרי הוא שם כמו בן בית והשכינה מגלית לו הכל), אבל למי שלא זכה כראוי אינו כן.

וממשיך רבי שמעון בר יוחאי להסביר וממשיל על כך משל:

משל לאדם פשוט, שהיה גר בדירה שהיתה בין ההרים, ולא היה מכיר ויודע את אורח החיים הנהוג בעיר, ומרוב פשטותו וריחוקו זרע חיטים, ואכל החטים כמות שהם, היינו ללא עיבוד ואפיה.

יום אחד נכנס אדם זה לעיר הגדולה, והגישו לפניו לאכול לחם משובח וטוב, שאל אותו האדם את מארחיו, מהו הדבר הזה ולמה הבאתם לי אותו? אמרו לו זהו לחם לאכול, אכל את הלחם, והיה טעים וערב מאד לחיכו, לאחר שאכל שאל, ממה נעשה לחם זה? אמרו לו, מחיטים. אחר כך הגישו לפניו עוגות שנילושו בשמן, טעם מהם, שאל, ואלו ממה נעשו? אמרו לו, מחיטים. אחר כך הגישו לו מאפה מיוחד של מלכים, שהיו נילשים בדבש ושמן, שאל אותם, ואלו ממה המה עשויים? אמרו לו, אף הם מחיטים.

אמר אותו האדם הכפרי, אם כך, כל אלו נעשו מחיטים אשר הם ברשותי ובבעלותי תמיד, ואני זוכה ואוכל את העיקר שהוא

החיטה. ובגלל דעתנו הקלוקלת הזאת לא ידע מעדני עולם ונאבדו ממנו הכל.

משל זה של הרשב"י הוא ממש דומה לנמשל וזהו האדם אשר לומד את התורה ואת עיקרי הכללים, אך עדיין לא זכה ואינו יודע ומבין את עומק סודות התורה.

משל זה ממחיש לנו ביותר כמה התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, היה מחשיב את חמשת פרקים אלו של "ספרא דצניעותא" יותר מכל תורת הסוד וספר הזוהר הקדוש הראיה שרק על זה רצה להמחיש הדבר במשל והסביר את זה יותר מכל הדברים האחרים, ופשוט.

כמו כן מובא בכתבי האר"י ז"ל, חמשה פרקים אלו של "ספרא דצניעותא" הם כנגד חמשה חומשי תורה וכוללים בתמצית כמעט כל ספר הזוהר והתיקונים והם חלק הנסתר שבנסתרות הזוהר, ותיקון גדול ביותר לנשמת האדם לקרא בכל יום ויום לכל הפחות פרק אחד מ"ספרא דצניעותא".

וכידוע שהקורא את לשון הזוהר הקדוש, אף על פי שאינו מבין מה שהוא קורא, עושה בכך תיקון גדול לנשמתו ומקרב את הגאולה וזוכה למעלות רמות ונשגבות ולברכה בשני העולמות.

וכל שכן חמשה פרקים אלו שהם בבחינת סוד שבסוד, כל מילה ומילה מהם לא יערכנה כל זהב תבל ואוצרות מלכים וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום הנחמדים מזהב ומפז רב וגו'.

אחרי שראינו את חשיבותם הגדולה של ספרא דצניעותא, ראינו לנכון להדפיסו ולהפיצו בקרב כל עם בני ישראל, במהדורת כיס מפוארת וכן באותיות מאירות עיניים, עד כדי כך שבקל יתאפשר לכל אדם לקרוא בו וליהנות מאורו ולזכות לברכות גדולות ולכל

רפב הקדמת ספרא דצניעותא סדר הלימוד ליום טז תמוז [יום 282 בשנה] **סבא דמשפטים**

המעלות הנשגבות האמורות אודות העוסק בספר הזוהר הקדוש
עיין ספרנו אור הזוהר, וכן בספרנו מאורות הזוהר ועוד.

יהי רצון שיתקיים בנו תפילתו של הרשב"י שביקש והתחנן "יהא
רעוא קדמך דתפתח ליבאי באורייתך ותיהב לי בנין דכרין דיעבדין
רעותך ותשלים משאלין דליבאי וליבא דכל עמך ישראל לטב
ולחיין ולשלם, וכל העוסקים בספר זה יזכו להתברך ממקור
הברכות ברוך הוא, ובכל ברכות האמורות בתורה, וימלא ה' יתברך
את כל משאלותיהם לטובה ולברכה לעבודתו יתברך, ונזכה
להרמת קרן התורה וקרן ישראל ונזכה לבנין בית המקדש קיבוץ
נדחי ישראל על ידי משיח צדקנו במהרה.

ספר הזוהר
ספרא דצניעותא

זוהר פרשת תרומה קעו ע"א עד קעט ע"א

פִּרְקָא קַדְמָאָה

תַּאנְא. ספֵרָא דְצַנְיַעוּתָא, ספֵרָא, דְשִׁקְלָא
בְּמַתְקָלָא. (תַּאנְא) דְעַד דְלֵא הָזֵה
מַתְקָלָא, לֵא הָזֵה מְשַׁנְיָחִין אַפִּין בְּאַפִּין, וּמְלַבִּין
קַדְמָאִין מִיתָה, וְזַיְיָנִיחִין לֵא אֲשַׁתְּכֹהוּ, וְאַרְעָא
אַתְבְּטָלַת. עַד דְרִישָׁא דְכַסּוּפָא דְכָל כַּסּוּפִין,
לְבוּשֵׁי דִיקָר אַתְקִין, וְאַחֲסִין.

הֵאִי מַתְקָלָא תְלִי בְאַתֵּר דְלֵא הָזֵה, אַתְקִלוּ בֵיה
אֵינִין דְלֵא אֲשַׁתְּכֹהוּ. מַתְקָלָא קָאִים בְּגוּפִיהָ.
לֵא אַתְאַחַד, וְלֵא אַתְחֹזִי. בֵּיה סְלִיקוּ, וּבֵיה סְלִקִין
דְלֵא הָזֵה, וְחֹזִי, וְחֹזִין.

סַתְרָא גֵז סַתְרָא, אַתְתְּקִין וְאַזְדַּמֵּן, בְּחַד גַּילְגַּלְתָּא,
מְלִיִּיא טְלָא דְכְדוּלְתָא. קְרוּמָא דְאַיִרָא
אַזְדַּבְךְ וְסַתִּים, אֵינִין עֶמֶר נְכִי תְלִיִן בְּשִׁקְלָא. רַעֲוֵא
דְרַעֲוִין אַתְגַּלְיָא בְּצִלוּתָא דַתְתָּאִי. אֲשַׁנְחָא פְקִיחָא

תַּאנְא, ספֵרָא דְצַנְיַעוּתָא, לְמוֹדֵנוּ שְׁסַפֵּר הַצְנִיעוּת הַזֶּה, הוּא ספֵרָא, דְשִׁקְלָא
בְּמַתְקָלָא, ספֵר הַשְּׁקוּל בְּמֵאזְנֵי הַקּוֹדֵשׁ, וְאִין בּוּ דְבַר יֵתֵר, וְאִין בּוּ דְבוּר
שְׁאִינוּ נּוֹקֵב וְיּוֹרֵד לִים הַחֲכֻמָּה (תְּכִ"ד זוהר הסולם ומפרשים).

דָּלָא נָאִים, וְנָטִיר תְּדִירָא. אֲשַׁנְחִיתָא דְתַתָּא
 בְּאֲשַׁנְחִיתָא דְנְהִירוּ דְעֵלְמָא. (דב"ה) תְּרִין נוֹקְבִין
 דְּפְרִדְשָׁא, דְּאֵתְעַר רוּחָא לְכַלָּא.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
 שְׁוִתָא, בְּרֵאשִׁית בְּרָא שְׁוִת עֲלֵייהוּ,
 בּוֹלְהוּ לְתַתָּא, וְתַלְיִין מִשְׁבַּעָה דְנּוֹלְגַלְתָּא עַד יְקִירוּ
 דְיְקִירוּתָא, וְהָאָרֶץ תְּנַיִנָא לָאוּ בְחוּשְׁבֵן וְהָא אֲתַמַּר.
 וּמַהֲחִיא דְאֲתַלְפִּיָא נְפָקָא, דְכַתִּיב (בראשית ה) מִן
 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יְהוָה אֶת־הָאָדָמָה וְכֹהֵן
 וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם. תְּלִיסַר, תַּלְיִין בְּתַלְיִסַר יְקִירוּ דְיְקִירוּתָא.

שְׁוִתָא אֲלִפֵי שְׁנַיִן, תַּלְיִין בְּשִׁתָּא קַדְמָאִי,
 שְׁבִיעָא עֲלֵייהוּ, דְאֲתַתְּקַף בְּלַחֲדוּי.
 וְאֲתַחְרִיב בְּלָא בְתַרִיסַר שְׁעֵתִי, דְכַתִּיב הִיְתָה תְהוֹ
 וְכֹהֵן וְגו'. תְּלִיסַר יְקִים לִוְן בְּרַחְמֵי, וּמַתְחַדְשֵׁן
 בְּקַדְמִיתָא, וְקַמּוּ (ס"י קמו) כָּל אֵינוֹן שְׁוִתָא. בְּגִין
 דְכַתִּיב בְּרָא, וְלִכְתַּר כְּתִיב הִיְתָה, דְהָא הָוִת וְדָאִי,
 וְלִכְסוּף תְהוֹ וְכֹהֵן וְחֹשֶׁךְ, (ישעיה ב) וְנִשְׁגַב יְהוָה
 לְכַדּוּ בְיוֹם תְהוֹא.

גְּלוּפֵי דְגְלִיפִין כְּחִיזוּ דְחַוְיָא אַרְיָ, וּמַתְפַּשְׁט
 לְכָאן וְלְכָאן, וְנָבֵא בְרִישָׁא. רִישָׁא (אַחֲרָא)

אָחִיד אַבְתַּפִּין, אַעְבֵּר וְזָעִים, נָטִיר וְנָגִיז. חַד לְאַלְפָּה
 יוֹמִין זְעִירִין אַתְּגַלְיִיא, (נ"א אַתְּמַלְיִיא) קוּלְטָרָא
 בְּקַטְרוֹי, סַנְפִּירָא בְּעַדְבוֹי, אַתְבֵּר רִישֵׁיהּ בְּמִין
 דִּיבָא רַבָּא, דְּבַתִּיב (תהלים עד) שְׁבַרְתָּ רָאשֵׁי תַנְיָנִים
 עַל הַמַּיִם. תְּרִין הָווּ, חַד אַתְחַזְרִי, תַנְיָנִים בְּתִיב
 חֶסֶר. רָאשֵׁי, בְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר (יחזקאל א) וְדַמּוֹת עַל
 רָאשֵׁי תַחֲיָה רַקִּיעַ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר וַיְהִי אֹזֶר, תִּינִינֵי דְבַתִּיב
 (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא בְּלַחְזוּדִי.

לְבַתָּר אַתְחַזְרוּ חַד יְהוֹי יְהוֹי וְיִי ו' בַּתְּרָאָה שְׁבִינְתָּא
 לְתַתָּא. בְּמָה דְּה' שְׁבִינְתָּא אֲשַׁתְּבַח וּבְחַד מַתְקַלָּא
 אַתְקַלְרוּ. וְהַחֲיִית רְעוּא וְשׁוּב, דְּבַתִּיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאֹזֶר כִּי טוֹב. (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.
 חַאי, בְּמַתְקַלְיָה סַלְקָא. קַדְמָאָה בְּלַחְזוּדִי. וּבְלָא
 לְחַד אַתְחַזְרִי. אַתְחָא וּמוֹדַעְתָּא כְּלִילָן דָּא בְּדָא
 בְּיַד ה"א, בְּתִרִין רַחֲמִין דְּמַתְחַבְּקִין.

שׁוֹתָא נְפִקִין מַעֲנַפָּא דְשָׂרְשָׁא דְנוּפָא, לִישָׁן מְמַלְל
 רַבְרָבִין. לִישָׁן דָּא, סְתִים בִּין יו"ד וְה"א,
 דְּבַתִּיב (ישעיה מד) זֶה יֹאמֶר לֵה' אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם
 יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתּוֹב יְהוֹ לַיהוָה וְבָשֵׁם יִשְׂרָאֵל
 יִבְנֶה (יבנה) מִפֶּשֶׁ. זֶה יֹאמֶר לֵה' אֲנִי: אַתְחָא. וּבְלָא
 אַתְמַר בִּיהוֹי. בְּלָא כְּלִילָן כְּלִילָן סְתִים לְאִימָא.

דְּהָא אֲתַפְתַּחַת לִיָּה דְנַפְיָךְ מִינְהָ. אָפָא יָתִיב
בְּרִישָׁא, אִימָא בְּאַמְצַעִיתָא, וּמַתְבַּסְיָא מִכְּאֵן
וּמִכְּאֵן וְוִי לְמֵאן דְּגַלְיָ עַרְיִיתְהוֹן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקיעַ הַשָּׁמַיִם, שְׁלֵיט
דְּבַר בְּנוֹקְבָא. (ס"י שלימו דְּכַר וְנוֹקְבָא) דְּכַתְיִב
(משלי י) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, נְהוּר יו"ד בְּתַרְיִן, וְנְהוּר
וּמְעַפֵּר לְנוֹקְבָא. אֲתִיּוּד יו"ד בְּלַחֲדוּדִי, (ובתר פן)
סְלִיק בְּדַרְגוּי לְעֵילָא לְעֵילָא. אֲתַחְשַׁבָא נּוֹקְבָא,
וְאֲתַנְהִירַת אִימָא וּמַתְפַּתְחָא (דף קע"ז ע"א) בְּתַרְעוּי.
אַתָּא מַפְתַּחַא דְכְּלִיל בְּשִׁית, וּמַכְסִיָּא פִתְחָהָא,
וְאַחִיד לְתַתָּא לְהָא וּלְהָא, וְוִי לְמֵאן דְּגַלְיָ פִתְחָהָא.

פְּרָקָא תְּנַיִנָא

דִּיקְנָא מְהִימְנוּתָא. (דִּיקְנָא) לָא אֲדַכְּר בְּגִין דְּהִיא
יְקוּרוּתָא דְכְּלָא מְאֲדִינִן נַפְקַת, בְּסַחְרֵנְתָא
דְּבַסִּטָּא, סְלִיק וְנַחִית חוּטָא חוּרָא. בְּתַלְיִסְר
מַתְפַּרֵּשׁ.

בְּיִקְוֵרָא דְבְּיְקוּרוּתָא הֵיא, כְּתִיב (ירמיה ב) לָא עָבַר
כָּה אִישׁ וְלֹא יָשַׁב אָדָם שָׁם. אָדָם לְבַר
הוּא. אָדָם לָא כְּלִיל הָכָא. כָּל שְׂכַן אִישׁ. בְּתַלְיִסְר
נְבִיעִין מְבִיעִין מַתְפַּרְשָׁן, אֲרַבַּע בְּלַחֲדוּדִי אֲסַתְמְרוּ.
תַּשְׁעָה אֲשַׁקִּיזִין לְנוֹפָא. (נ"א לְנַתָּא).

(תיקונא קדמאה) מקמי פתחא דאדנין, שארי יקירו ל'אתתקן. (תמנינא) נחית בשפירו

ברישא דשפון. מהאי רישא להאי רישא קאים.

(תליתאה) ארחא דנפיק תחות תרין ניקבין דפרדשקא,

לאעברא חובה, דכתיב (משלי יט) ותפארתו עבור על

פשע. (רביעאה) תחות שפון אסחר שערא לרישא

אחרא. (חמישאה) ארחא אחרא נפיק תחותוי. (שתיתאה)

חפי תקרובתא דבוסמא, לרישא דלעילא. (שביעאה)

תרין תפוחין אתחזון לאנהרא בוצינין. (תמנינאה)

מוזלא דכלא, תלייא עד לבא, ביה תליין עלאין

ותתאין. (תשיעאה) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא.

(עשיראה) חפיין זעירין על גרונא (חד סר) דיקירו.

רב רבין, מתשערין בשיעורא שלים. (תריסר) (וכד)

שפון אתפנון מכל סטרין, זכאה לבא דנשיק

מאינון נשיקין. (תליסר) בתייא מוזלא דכלא נגדין

תליסר משיחין דאפרסמונא דבא. פלא בהאי

מוזלא שכית, וסתים.

בזמנא דמטא תשרי, ירחא שביעאה, משתכחי

(ירחי) אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא עלאה

ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי דרחמי, בתיחא

זמנא (ישעיה נה) דרשו יהוה ו בתיחא פתיב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ
 זְרַע עֵץ פְּרִי וְגו', (בראשית א) הֵינְנוּ דְכַתִּיב
 (ויקרא טז) וְעֵינֵיכֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֲדָשׁ
 בְּעָרֵב. (בְּהַאי זְמַנָּא) (דברים ג) אֲדֹנֵי יְהוָה אַתֶּם תַּחֲלוֹת
 לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ. יְהוָה שְׁלָמִים
 בְּסִטְרוֹי. וְהָאֵל בְּרַחֲמֵי שְׁוֵתָא דָּא דְאַרְעָא, לָא שְׁלָמִים.
 יְהוּ לָא כְּתִיב, קְרִינֵן יו"ד עֲלָאָה יו"ד תַּתָּאָה, וַיִּצַּר
 י' עֲלָאָה י' תַּתָּאָה, (יהי) י' עֲלָאָה, י' תַּתָּאָה. ה'
 בְּגוּוֹיָהוּ. בְּלִלְלָא דְשְׁלִימוֹ. שְׁלָמִים, וְלָא לְכַל סִטְר.
 אַתְעָקֵר מַהֲוֵי אַתְר שְׁמָא דָּא, וְאַשְׁתִּיל בְּאַתְרָא,
 כְּתִיב וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהִים. – ה' בֵּין יו"ד לְיו"ד
 דִּיהוּ, נִשְׁבָּא דְפְרֻדְשָׁקָא דְעֵתִיקָא, לְזַעֲרָא דְאַנְפִּין
 בְּלָא רוּחָא לָא אַתְקִיִּים. בְּה"א, אֲשַׁתְּבַלֵּל ה"א
 עֲלָאָה ה"א תַּתָּאָה, דְכַתִּיב (ירמיה א) אֲחֹה אֲדֹנֵי
 אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפוֹי דְקִטְפִין, (צְרִירָא) בְּרוּחָא דְמַתְקָלִין, יְהוּ.
 י' עֲלָאָה דְאַתְעָטֵר בְּקִטְרָא (ס"א בְּעִטְרָא)
 דְעֵתִיקָא, הוּא קְרוּמָא עֲלָאָה דְאוּדְכָךְ וְסִתִּים. ה"א
 עֲלָאָה, דְאַתְעָטֵר בְּרוּחָא דְנוּקְבִין דְפְרֻדְשָׁקָא,
 דְנִפְיָא לְאַחֵיָא. ו' עֲלָאָה, בּוֹצִינָא דְקְרֻדִיעוּתָא
 דְאַתְעָטֵר בְּסִטְרוֹי, (ס"א בְּעִטְרוֹי) מַתְפַּשְׁטָן אַתְוֹן
 לְכַתֵּר, וְאַתְבַּלְלוּ בּוֹזְעִירָא דְאַפִּין. בְּמַה דְשְׂרִיא

בְּגִלְגֻלְתָּא, אֲשֶׁתְּכֹחוּ מִתְּפִשְׁטָן בְּכֹל גּוֹפָא,
 לְשִׁבְלָא בְּלֵא. בְּעָמַר נָקֵא. כַּד תְּלִי תְלִיין אֵלִין
 אַתְוּן. כַּד אַתְגְּלִי לְזַעֲרָא מִתִּישְׁבָן בִּיה אֵלִין
 אַתְוּן, וְאַתְקְרִי בְהוּן.

יז"ד דַּעֲתִיקָא סָתִים בְּעָטְרוֹי, בְּגִין שְׁמֵאֲלָא
 אֲשֶׁתְּכַח ה"א אַתְפְּתַח פְּאַחְרָא וְאַיִנְקִיב
 בְּתֵרִין נִקְבִין, וְאַשְׁתְּכַח בְּתַקִּינִין. וְזוֹ אַתְפְּתַח
 בְּאַחְרָא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ז) הוֹלֵךְ לְדוֹדִי
 לְמִישְׁרִים. כְּבוֹצִינָא דְקַרְדִּינוֹתָא לְמַכְסִיָּא פְתָחָא.
 ו' לְעִילָא ו' לְתַתָּא, ה' לְעִילָא ה' לְתַתָּא. י' לְעִילָא
 וְכַה לָא אֲשֶׁתְּתַף אַחְרָא, וְלֵא סְלִיק בְּתַדְהָ, כַּד
 רְמִיזָא דְרְמִיז כַּד אַתְגְּלִיין תְרִין (בְּאוֹרִייתָא) וּמִתְחַבְרִין
 בְּחַד דְרַגְמָא, חַד רַגְשָׁא בְגִין לְאַתְפְּרָשָׁא, וְז"ד כְּלִילָן
 בִּיז"ד וְזִי כַּד אֲסַתְלֵק הָאִי, וְאַתְגְּלִיין.

יום כג
לחודש

אַיִנִּין בּוֹסְמִין דְטִיפְסָא שְׂרִיקוּן, לָא עֲבָרִי (ס"א עבד)
 לָא מִתְעַכְבִּי כְּדוּכְתָא, וְהַחִיזִת רְצוּזָא וְשׁוּב.
 בְּרַח לָךְ אֵל מְקוּמְךָ. אִם תִּגְבִּיהַ פְּנֶשֶׁר וְאִם בֵּין
 בּוֹכְבִים שִׁים קַנְדָּ מְשֵׁם אוֹרִידְךָ.

וְהוֹצֵא הָאָרְצַן (דף קע"ז ע"ב) דְשָׂא. אִימְתִי, כַּד שְׁמֵא
 אַתְנַטְע. וּבְרִין אִוִּירָא נְפִיק, וְנַעֲזָא אוֹדְמָן.
 (תִּיקוּנָא קְדַמָּה דְרִישָׁא) חַד גִּילְגֻלְתָּא אַתְפִּשְׁט בְּסָטְרוֹי,
 מְלָא מְלִי עֲלֵה, דְתֵרִי גּוֹזִי.

תִּלְתַּת חֲלָלִין דְּאִתְּוֹן רְשִׁימִין, אִתְּגַלְיִין בֵּיהּ. (תְּלִיתָאָה)
 אוּבְכִין (ס"א כְּעוּרְבָא) בְּעַרְבָאָה תְּלִין עַל נִיקְבִין
 עֲמִיקִין, דְּלֵא יְכִיל לְמִשְׁמַע יְמִינָא וּשְׂמָאֲלָא. הָכָא
 חַד אָרְחָא לְעֵילָא דְקִיק. (רְבִיעָאָה) מִצְחָא דְלֵא נְהוּר,
 קְטִמּוּתָא דְעֲלָמָא. בַּר פֶּד רַעּוּא אֲשַׁנַּח בֵּיהּ.
 (חֲמִישָׁאָה) עֵינִין דְּתִלְתַּת גְּוֹנִי, לְמַרְתַּת קַמֵּיהוּ אִתְּסַחֵן
 בְּחֲלָבָא דְנְהוּר. בְּתִיב (יִשְׁעִיהַ לֵג) עֵינְךָ תִּרְאֵנָה
 יְרוּשָׁלַיִם נְוָה שְׂאֲנָן, וּבְתִיב (יִשְׁעִיהַ א) צֶדֶק יִלִּין בָּת.
 נְוָה שְׂאֲנָן, עֲתִיקָא דְסַתִּים, עֵינְךָ בְּתִיב. (שְׁתִּיתָאָה)
 חוּטְמָא פְּרַעֲוִפָא דְזַעֲרָא, לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא. תִּלְתַּת
 שְׁלֵהוּבִין מִתּוּקְדִין בְּנִיקְבוֹי. (שְׁבִיעָאָה) דְרַנָּא עֲקִימָא,
 לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ. בְּתִיב (יִשְׁעִיהַ מֵב) אֲנִי יְהוָה
 הוּא שְׁמִי. וּבְתִיב (דְּבָרִים לֵב) אֲנִי אֱמוּת וְאֶחֱיָה. וּבְתִיב
 (יִשְׁעִיהַ מו) וְאֲנִי אֱשָׁא וְאֲנִי אֶסְבֹּל. (תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשֵׂנוּ
 וְלוֹ אֲנַחְנוּ. (אִיּוֹב כג) וְהוּא בְּאֶחָד זְמַי יִשְׁכַּנּוּ. הוּא
 אֶקְרִי מָאן דְּסַתִּים וְלֵא שְׁכִיחַ, הוּא מָאן דְּלֵא אֲוִדְמָן
 לְעֵינָא. הוּא מָאן דְּלֵא אֶקְרִי בְּשִׁמָּא. (ה"א ה"י).

א' בְּלִיל (חֹזָא) ו'. ו' בְּלִיל א' וְלֵא בְּלִיל ח'ו'. (ס"א ה"י)
 א' אֲזִיל לְאֶרְתָּה. אֶרְתָּה אֲזִיל לִיו"ד, יו"ד אֲזִיל
 לִיו"ד, דְּסַתִּים מִפְּלֵ סְתִימִין, דְּלֵא מִתְּחַבְּרָן בֵּיהּ
 ו"ד. וְוִי בַר לֵא נְהוּר י' בּו"ד.

כַּד אֶסְתַּלַּק י' מִן ו"ד בְּחֻבֵי עֲלָמָא, עֲרִייתָא דְכָלָא
 אֲשֶׁתְּכָח, עַל דָּא כְּתִיב (ויקרא יח) עֲרוֹת אֲבוּךָ
 לֹא תִגְלֶה. וְכַד אֶסְתַּלַּיק יו"ד מִן ה"א, עַל דָּא כְּתִיב
 וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ.
 אִמְךָ הִיא וְדָא, (משלי ב) כִּי אִם לִבְיָנָה תִקְרָא וְגו'.

פִּרְקָא תְּלִיתָא

תִּשְׁעָה תְּקוּנֵין יִקְרִין אֲתַמְסְרוּ לְדִיקְנָא כָּל מָה
 דְּאֲתַטְמַר וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא עֲלָאָה וְיִקְרָא
 אֲשֶׁתְּכָח. (והוא) וְהָא (ס"א דִּיקְנָא) גְּנִיזָה (ס"א יִקְרָא) קָרָא.

תִּיקְנָא קְדָמָא דְדִיקְנָא, נִימִין עַל נִימִין מִקְמֵי
 פְּתָחָא דְאֲדָנִין עַד רִישָׁא דְפּוּקָא. (תְּנִינָא)
 מִרִישָׁא הָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא אֲשֶׁתְּכָח. (תְּלִיתָא)
 מִתְּחוֹת תְּרִין נוֹקְבִין אַרְחָא מְלִיֵּיא דְלֹא אֲתַחֲוּיֵיא.
 (רביעָא) עֲלֵעִין אֲתַחֲפִיִין מַהֵא גִיסָא וּמַהֵא גִיסָא.
 (חמישָׁא) בְּהוּ אֲתַחֲזִיִין תְּפִיחִין סוּמְקוֹן בְּוֹרְדָא.
 (שְׁתִּיתָא) בְּחַד חוּטָא תְּלִיִין אוּכְמִין תְּקִיפִין עַד חֲדוּי.
 (שְׁבִיעָא) שְׁבוּן סוּמְקוֹן בְּוֹרְדָא אֲתַפְנִין. (תְּמִינָא)
 וְעִירִין נַחֲתִין בְּגִרְזָא, וּמַחֲפִיִין קְדָלָא. (תְּשִׁיעָא)
 רַבְרַבִּין וְזַעֲרִין בְּגִידִין (ס"א נְגִידִין) (ס"א נַחֲתִין) בְּשִׁקְלָא.
 בְּאֲלִין אֲשֶׁתְּכָח גִּיבֵר וְתַקִּיף מָאן דְּאֲשֶׁתְּכָח.

בְּתִיב (תהלים קיח) **מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה. תִּשְׁעָה אָמַר**
דְּוֹד עַד כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, לְאַסְתְּרָא וּלְאַנְנָא
עֲלוּי. וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינְהוּ
וְעֵץ עוֹשֶׂה פְרִי אֲשֶׁר זֶרַעוּ בּוֹ לְמִינְהוּ. תִּשְׁעָה אֱלִין
אַתְעֲקְרוּ מִשְׁמַא שְׁלִים, וְאַשְׁתִּירוּ לְבַתָּר בְּשִׁמְא
שְׁלִים, דְּבְתִיב וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים. תְּקוּנִין
דְּדִיקְנָא בְּתַלְיִסָּר אֲשֶׁתְּבַחֵן אִיהִי, דְּהִיא עֲלָאָה.
תַּתְּאָה, בְּתִשְׁעָה אַתְחִזִּין. כ"ב אַתְחִזִּין אַתְגְּלִיפוּ
בְּגוּוֹנִיהוֹן (ס"א בְּגִינְהוֹן).

עַל הָאִי, (ס"א על האי מאן דחזי בחלמיה דיקנא) **חֲלָמָא דְאַחִיד**
דִּיקְנָא דְּבֵר נֶשׁ עֲלָאָה בִידִיה, (נ"א או דאֹשִׁיט יְדִיה
לִיה יַנְדַּע דְּשְׁלִים בְּמַאֲרִיה) שְׁלִים בְּמַאֲרִיה. שְׁנָאִין תַּחֲתוֹתוֹ
יִכְנַעוּן. כָּל שְׁכֵן דִּיקְנָא עֲלָאָה דְנְהוּרָא (ס"א לְתַתְּאָה)
בְּתַתְּאָה, דְּעֲלָאָה רַב חֶסֶד אֲקָרִיה, בְּזַעֲרָא חֶס"ד
סְתָם, בְּד אֲצַטְרִיד נְהִירוֹ אֲנְהֵר וְאֲקָרִי רַב חֶסֶד. (ס"א
בִידִיה הָא מִתְרַחֵץ דְּהָא בְּשִׁלְמָם עִם מַאֲרִיה וּשְׁנָאוֹי יִכְנַעוּן תַּחֲתוֹתוֹ וְדִין הוּא
בְּדִיל דְּחִזָּא בְּחֲלָמִיה כָּל שְׁכֵן אִם זָכָה לְאוּדְעָא מַה הִיא דִּיקְנָא עֲלָאָה דְּהוּא
נְהִיר לְתַתְּאָה אָרִים עֲלָאָה רַב בְּחֶסֶד אֲקָרִי בְּזַעֲרָא חֶסֶד סְתָם).

בְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעוּ תַּמּוּס שְׁרִין נֶפֶשׁ חֵתִי,
כְּלוּמַר, (נ"א ח"י ל"ה) ו"ה אַתְפִּשְׁט נְהִירוֹ דְּדָא
כְּדָא, כְּדָא אַתְרַחֲשׁוּן בְּזַמְנָא חְדָא, מִיּוֹם טְבָאִין מִיּוֹם
בִּישָׁן. בְּגִין דְּאָמַר יִשְׂרָעוּ, אַתְבְּלָלוּ דָא כְּדָא. חֵתִי

עֲלֵאָהּ, חֵיהָ תִתְאַה. חֵיהָ (דף קע"ח ע"א) מִבֵּיא. חֵיהָ
בִישָׂא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאָדָם לָא כְּתִיב, אֱלֹהִי
אָדָם סָתָם, לֹא־פָקֵא אָדָם דְּלֵעֵילָא
דְּאִתְעָבִיד בְּשֵׁמָא שְׁלָיִם. פִּד אִשְׁתַּלִּים דָּא,
אִשְׁתַּלִּים דָּא. אִשְׁתַּלִּים דְּכֵר וְנִיקְבָּא לֹא־שְׁלֵמָא
כִּלְא. יְהוֹ"ה סָטְרָא דְדְּכֵר. אֱלֹהִים סָטְרָא דְנִיקְבָּא.
אִתְפְּשֵׁט דְכִוְרָא, וְאִתְתַּקֵּן בְּתַקְוֵי פִּאָמָא, בְּפִנּוּמִיה
דְּאָמָה. מַלְכִין דְּאִתְבְּטְלוּ, חָבֵא אִתְקַיְיִמוּ.

דִּינִין דְּכִוְרָא תְקִיפִין בְּרִישָׂא, בְּסוּפָא גַיְיַחִין.
דְּנִיקְבָּא פִּאָפְכָּא. וַי"ה קִינְטִירִין דְּקִיטִירָא
בְּעֵטְפוֹי שְׁקִיעִין. י' זְעִירָא בְּגִוּוּהָ אִשְׁתַּכַּח. אִי
אִתְבְּסִמוּ דִּינִין, פְּעָא עֲתִיקָא. אָתָּא חוּיָא עַל נִיקְבָּא,
וְקִינָא דִּיזַתְקָא אִתְתַּקֵּן בְּגִוּוּהָ, לְמַעַבְד מְדוּרָא
בִישָׂא. דְּכַתִּיב וַתַּחַר וַתִּלְד אֶת קַוֵּן. קִינָא דְּמְדוּרָא
דְּרוּחִין בִּישִׁין וְעֲלֵעוּלִין וְקַטְפוּרִין.

אִתְקִוּן בִּיה פְּהֵא אָדָם, בְּתֵרִין, בְּכִלְל וּפְרִט,
אִתְבְּלְלוּ בְּפִרְט וּבְכִלְל, שׁוּקִין וְדְרוּעִין,
יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. דָּא אִתְפְּלַג בְּסָטְרוֹי אִתְתַּקֵּן דְּכֵר
וְנִיקְבָּא יְהוֹ"ו. י' דְּכֵר. ה' נִיקְבָּא. ו' בְּתִיב זְכָר וְנִקְבָּה
בְּרָאָם וַיְבָרֵךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. דִּיזַקְנָא

וּפְרָצוּפָא דְאָדָם יְתִיב עַל פְּרִסְיָא, וּבְתִיב (יחזקאל א)
 וְעַל דְּמוֹת חֲפְסָא דְמוֹת כְּמַרְאָה אָדָם עָלְיוּ
 מִלְמַעְלָה.

דְּבַר אַחַר, יִשְׂרָצוּ חַמִּים, תְּרַגְוּם יְרַחֲשׁוּן. כְּלוּמַר,
 כִּד מְרַחֲשִׁין בְּשִׁפְוֹתֵיהּ פְּתַגְמֵי צְלוֹתָא,
 בְּזַבְוֹתָא, וּבְנִקְיוֹת דַּעְתָּא, וּבְמִיָּא הָווּ רַחֲשׁ נַפְשָׁא
 חִיתָּא.

וְכִד בְּעֵי כִר נָשׁ לְסַדְרָא צְלוֹתֵיהּ לְמַאֲרִיָּה,
 וּשְׁפִוֹתֵיהּ מְרַחֲשִׁין בְּהֵי גְוֹנָא מִתְתָּא
 לְעִילָא, לְסַדְקָא יִקְרָא דְמַאֲרִיָּה, לְאַתֵּר דְּשִׁקְוֵי
 דַּעֲמִיקוּ דְבִירָא, נְגִיד וְנַפִּיק. לְבַתֵּר יַנְגִיד לְאַמְשַׁבָּא
 מִלְעִילָא לְתַתָּא, מִתְחַוָּא שְׁקָא דְנַחֲלָא, לְכַל דִּרְנָא
 וְדִרְנָא, עַד דִּרְנָא בְּתַרְאָה לְאַמְשַׁבָּא נְדָבָה לְכַלָּא
 מִעִילָא לְתַתָּא. לְבַתֵּר בְּעֵי לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא בְּכַלָּא,
 קִשְׂרָא דְבִנְיָה דְמַחֲוִימְנִתָּא וְעַבְדוֹן כֹּל מִשְׁאֲלוֹהֵי,
 בֵּין שְׂאֲלֵתָא דַּעֲבֹרָא, בֵּין שְׂאֲלֵתָא דִּיחִידָא.

וּשְׂאֲלֵתָא דְאִית לְבַר נָשׁ לְשְׂאֲלָא מְמַאֲרִיָּה, הֵן
 מְסוּדְרוֹת כַּט' גְּוֹנֵי, אִית בְּאֵלְפָא
 בִּיתָא, וְאִית בְּאֵדְפֵר מְכִילֹזְהֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 רַחוּם וְחַנּוּן וְגו'. אִית בְּשִׁמְהֵן יִקְרָן דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּגוֹן אֵהֳרָה, יְהוּ, יְהוּ, אֵל, אֵלִהִים, יְהוָה ^{יהוה}
 צְבָאוֹת, שְׁדֵי, אֲדֵי.

אֵית בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, בְּגוֹן: מַלְכוּת, יְסוּד, הוֹד,
 נְצַח, תְּפָאֶרֶת, גְּבוּרָה, חֶסֶד, בִּינָה, חֲכָמָה,
 בְּתָר. אֵית בְּאַדְפֵּי צְדִיקָיָא, בְּגוֹן הָאֲבוֹת
 וְהַנְּבִיאִים וְהַמַּלְאָכִים. אֵית בְּשִׁירֵי וּבְתוֹשֶׁבְתֵי,
 דְּאֵית בְּהוֹן קְבֻלָּה אֲמִיתִית. וְעֵילָא מְנַחֵן מָאן דִּידַע
 לְתַנּוּן תְּקוּנָן לְמַאֲרִיחַ, בְּדָקָא יְאוּת. וְאֵית בִּידִיעָה
 סְלָקָא מִתְתָּא לְעֵילָא, וְאֵית מָאן דִּידַע לְחַמְשִׁיךְ
 שְׁפָעָא מֵעֵילָא לְתַתָּא. וּבְכָל ט' גְּוֹנֵי אֲלֵין, צְרִיכָא
 בְּנִיחָ גְּדוּלָּה, וְאֵי לָא עֲלִיָּה קָרָא דְכֶתִיב, (שמואל א ב)
 וּבִזֵּי יִקְלָו.

וּבְכוּנוֹת אֲמֵן, דְּהוּא כְּלִיל תְּרִין שְׁמֵהוּן יְהוֹ"ה
 אֲדִנִי. וְהָאֶחָד גְּנִיזוּ טוֹבִיָּה וּבְרַבּוּהִי,
 בְּאוּצֵר הַנִּקְרָא הֵיכַל, דְּהוּא רְמוּזוּ בְּפִסְוִק (חבקוק ב) וְה'

וּבְכוּנוֹת אֲמֵן, דְּהוּא כְּלִיל תְּרִין שְׁמֵהוּן יְהוֹ"ה אֲדִנִי"י שְׁהוּא כּוֹלֵל ב' שְׁמוֹת
 הוּיָה אֲדִנִי, כִּי אֲמֵן גִּימַטְרִיָּה צ"א וְכֵן אֵלוֹ הַב' שְׁמוֹת הֵם בְּגִימַטְרִיָּה צ"א,
 (כְּלוּמַר שִׁכּוֹן לִיחַד אֵלוֹ הַב' שְׁמוֹת שְׁהֵם סוּד יַחַד ז'וּן), וְהָאֶחָד גְּנִיזוּ טוֹבִיָּה וּבְרַבּוּהִי,
 בְּאוּצֵר הַנִּקְרָא הֵיכַל, וְהַשֵּׁם הוּיָה, שְׁהוּא ז"א, גּוֹנֵז טוֹבוֹ שְׁהוּא הַחֶסֶד,
 וּבְרַכּוּתוֹ שְׁהִיא גִבּוּרָה בְּאוּצֵר הַנִּקְרָא הֵיכַל, שְׁהוּא שֵׁם אֲדִנִי"י שְׁבִגִימַטְרִיָּה
 הֵיכַל שְׁהִיא מַלְכוּת, וְהוּא רְמוּזוּ בְּפִסְוִק, "וְה' בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הֵס מְפִנִיזוּ", פְּרוּשׁ
 שֵׁם הוּיָה מְלוּבֵשׁ בְּשֵׁם אֲדִנִי"י שְׁבִגִימַטְרִיָּה הֵיכַל כְּמִנּוּן הֵס בְּסוּד הַיַּחּוּד,
 וְלָדָא רְמוּזוּ רְבוּתֵינוּ וְצְרוּנָם לְבְרָכָה וְלִזְהָ רְמוּזוּ רז"ל: כֵּל טוֹב הָאֲדָם בְּבֵיתוֹ,
 פְּרוּשׁ כֵּל הַטּוֹב שֶׁל אָדָם (שְׁבִגִימַטְרִיָּה מ"ה שְׁהוּא שֵׁם הוּיָה בְּמִלּוּי אֲלִפִי"ו) גְּנוּז
 בְּמַלְכוּת, שְׁנֶאֱמַר (במדבר יב) כֵּל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וּמִתְרַגְּמִינָן בְּכֵל דְּעַמֵּי,
 פִּירוּשׁ בְּמַלְכוּת.

בְּהִיבֵל קָדְשׁוֹ הֵם מִפְּנֵי וְלֵדָא רְמוּזֵי רַבּוּתֵינוּ זְכוּרָנִם
 לְבִרְכָה, כֹּל טוֹב הָאָדָם בְּבֵיתוֹ, שְׁנַאֲמַר (במדבר יב)
 בְּכֹל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וּמִתְרַגְּמִינֵן בְּכֹל דְּעָמֵי.

וְאִי מִכּוּוֹן בְּכֹל חַד וְחַד מִט' גּוּוּנֵי כְּדָקָא יְאוּת, דָּא
 הוּא בַר נָשׁ דְּאוּקִיר לְשָׁמָא דְמֵאֲרִיָּה לְשָׁמָא
 קְדִישָׁא, וְעַל דָּא פְּתִיב כִּי מְכַבְּדֵי אַכְבַּד וּבְזֵי יִקְלוּ,
 אַכְבַּד בְּעֵלְמָא דִּין, לְקִיִּים וְלִמְעַבְד כֹּל צְרָכוּי.
 וְיַחְזוּן כֹּל עַמְמֵי אֲרַעָא, אֲרִי שְׁמָא דְה' אֲתַקְרִי
 עֲלֵיהּ, וְיִדְחַלּוּן מִנֵּיהּ. וּבְעֵלְמָא דְאֲתֵי, יִזְבִּי לְמִיקָם
 בְּמַחֲצֵית חֲסִידִים, אֲפֵ עַל פִּי דְלָא קָרִי כֹל צוּרְכֵיהּ,
 כִּיּוֹן דְזָכָה לְאִשְׁגָּחָא יְדִיעַת מֵאֲרִיָּה, וְאִיכּוּוֹן בֵּיהּ
 כְּדָקָא יְאוּת.

וְאִי מִכּוּוֹן בְּכֹל חַד וְחַד מִט' גּוּוּנֵי כְּדָקָא יְאוּת, וְאִם מִכּוּוֹן בְּכֹל אַחַד וְאַחַד
 מִט' אוֹפְנֵי הַתְּפִלָּה כְּרָאוּי לְהֵיוֹת, דָּא הוּא בַר נָשׁ דְּאוּקִיר לְשָׁמָא דְמֵאֲרִיָּה
 לְשָׁמָא קְדִישָׁא, זֶהוּ הָאָדָם הַמְּכַבֵּד אֶת שֵׁם אֱדוּנֵי שֵׁם הַקִּדּוּשׁ (מַלְכוּת),
 וְעַל דָּא פְּתִיב כִּי מְכַבְּדֵי אַכְבַּד וּבְזֵי יִקְלוּ, אַכְבַּד בְּעֵלְמָא דִּין, לְקִיִּים וְלִמְעַבְד
 כֹּל צְרָכוּי, אַכְבְּדוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה לְקִיִּים וְלַעֲשׂוֹת כָּל צְרָכוּי, וְיַחְזוּן כֹּל עַמְמֵי
 אֲרַעָא אֲרִי שְׁמָא דְה' אֲתַקְרִי עֲלֵיהּ, וְיִדְחַלּוּן מִנֵּיהּ וִירָאוּ כָּל עַמֵי הָאָרֶץ כִּי
 שֵׁם הוּיָהּ נִקְרָא עֲלֵיו וִירָאוּ מִמֶּנּוּ, וּבְעֵלְמָא דְאֲתֵי, יִזְבִּי לְמִיקָם בְּמַחֲצֵית
 חֲסִידִים, וּבַעוֹלָם הַבָּא יִזְכֶּה לַעֲמוּד בְּמַחֲלַקַת הַחֲסִידִים, אֲפֵ עַל פִּי דְלָא קָרִי
 כֹּל צוּרְכֵיהּ, אֲפֵ עַל פִּי שְׁלָא קְרָא בְּתוֹרָה כָּל צְרָכוּי, כִּיּוֹן דְזָכָה לְאִשְׁגָּחָא
 יְדִיעַת מֵאֲרִיָּה, וְאִיכּוּוֹן בֵּיהּ כְּדָקָא יְאוּת, כִּיּוֹן דְזָכָה לְהַתְּבוּנָה וְלַדַּעַת בִּידִיעַת
 אֱדוּנֵי בְּשַׁעָה שְׂמַתְפַּלֵּל וְכִיּוֹן בּו כְּרָאוּי.

מאי ובזי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שקמא קדישא, וילקשא קשרא דמהימנותא,

מאי ובזי יקלו על מי נאמר פסוק זה? דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שקמא קדישא, זה הוא מי שאינו יודע ליחד את השמות הקדושים, (כלומר שלא רצה ללמוד איך ליחד את השמות הקדושים), וילקשא קשרא דמהימנותא, ולקשר את קשר הספירות של עולם האצילות הנקרא אמונה, ולאמשא (דף קע"ח ע"ב) לאתר דאצטריף, ולהמשיך את השפע למקום שצריך, ולאוקיר שקמא דמאריה טב ליה דלא אתברי טוב לו שלא היה נברא, וכל שכן מאן דלא אתכפון באמן כל שכן מי שלא נתכוין באמן (וכמו שהביא לעיל שאמן גימטריה ב' שמות הו"ה ואדנ"י) (תוכן דברי זוהר הסולם ומפרשים).

[ראה עוד זוהר הקדוש (פרשת נח בתוספתא דף ס"ב):, תיקוני זוהר יט, מ, וז"ל: ודא איהו העונה אמן בכל כחו, בהוא כ"ח, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, ובגיגיה אתמר (תהלים צג ב) נכון כסאך מאז מעולם אתה, וביה (איכה ה יט) אתה יהו"ה לעולם תשב, אתה, ההוא דאתמר ביה אבינו מלכנו אבינו אתה, ומאי ניהו אבינו אב הרחמן.

בענין קדושת בית המדרש ליקוט מכל ספרי הזוה"ק

ביאור: וזהו העונה אמן בכל כחו, באותו כ"ח, ומשום זה פרשה בעלי המשנה, העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, ובגללו נאמר נכון כסאך מאז מעולם אתה, ובו אתה יהו"ה לעולם תשב. אתה, אותו שנאמר בו אבינו מלכנו אבינו אתה, ומי הוא אבינו? אב הרחמן.

זוהר לג. וז"ל: בינוניים יהיב לון שאלתין דלהון מלבר, ולא גאלין לגאון, רשיעיא אדחין מתקון, ולא יהיב לון שאלתין דלהון, אלא עליהו אתמר (ישעיה א יב) מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, ואלין אינון רשיעיא, דהון מבזין למלכא בצלותהון, דמנחן למשמע צלותא, ופסקין לה על שיחה בטלה. ביאור: לבינוניים נותן להם את בקשותיהם מבחוץ, ולא נכנסים פנימה. הרשעים נדחים משם, ולא נותן להם את בקשותיהם, אלא עליהם נאמר, מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, ואלו הם הרשעים שהיו מבזים את המלך בתפלתם, שמינחים לשמע את התפלה ומפסיקים אותה על שיחה בטלה.

זוהר ח"א כ: [ז"ל: הצדיק אינו נותן שנה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה - ח"א כט: ז"ל: מי שמוחה לכבוד שמים אין מלאך המוות שולט בו כשאר בני אדם], לח: ס"ב.

זוהר ח"ב קלא: ז"ל: ומאן דמושטעי בבי כנישתא במלין דחול, ווי ליה, דאחזי פרודא, ווי לית דגרע מיהימנותא. ווי ליה דלית ליה חולקא באלקא דישראל. דאחזי דהא לית (ליה) אלקא, ולא אשתכח תקון, (ולית ליה חולקיה ביה) ולא דחיל מגייה, ואנהיג קלנא בתקונא (ס"א בתקיפא) עלאה דלעילא. ביאור: ומי שמדבר בבית הנקסט בדברי חל - אוי לו! שמראה פרוד. אוי לו! שגורע את האמונה. אוי לו! שאין חלק באלהי ישראל. שמראה שהרי אין (לו) אלוה ואינו נמצא שם (ואין לו חלק בו) ולא פוחד ממנו, ומנהיג קלון בתקון (בחזק) העליון שלמעלה. [ועי"ע פע"ח שער הפגנות אמן פ"ב, מהר"ם שי"ף פרשת ואתחנן].

זוהר פרשת וילך דף רפה. ז"ל: וזהו האדם שמכבד שם רבונו ליחד את השם הקדוש, ועל זה כתוב (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד. כי מכבדי - לעולם הנה. אכבד - לעולם הבא. ובזוי יקלו, מאי ובזוי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמהימנותא, ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריה, ולאוקיר שמא דמאריה. וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא דמאריה, טב ליה דלא אברי. ביאור: ובזוי יקלו. מה זה ובזוי יקלו? זהו מי שלא יודע ליחד את השם הקדוש, ולקשר קשר האמונה, ולהקשיף ברכות למקום שצריך ולכבד שם רבונו. וכל מי שלא יודע לכבד את שם רבונו, טוב לו שלא נברא.

זוהר תרומה דף קע"ח: מאי ובזוי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא, ולקשרא דמהימנותא, קשרא לאתר ולאמשכא דאצטריה, ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתברי. וכל שכן מאן דלא אתפונן באמן.

זוהר ח"ב מו: קכט, פרשת ויקהל דף רו. כד סליק ספר תורה לתמן, כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו לתתא, באימתא בדחילו ברתת בזיע, ולכוננא לבייהו, כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא, ויהון צייתין ויירכון אודנייהו. ולית רשו לעמא למפתח פומיהו, אפילו במילי דאורייתא, וכל שכן במלה אחרא, אלא קלהו באימתא, כמאן דלית ליה פומא והא אוקמוה, דכתיב, (נחמיה ח) וכפתחו עמדו כל העם. (נחמיה ח) ואזני כל העם אל ספר התורה. ביאור: כשעולה לשם ספר תורה, אז צריכים כל העם לסדר עצמם למטה באימה ופחד, ברתת ובזיע ולכונן לבם, כאלו שפעת עומדים על הר סיני לקבל תורה, ויהיו מקשיבים ומטים אזניהם. ואין רשות

**וְלֹא־מִשָּׁבָא לְאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ, וְלֹא־אִקְרִי שְׁמָא
דְּמֵאֲרִיָּה טָב לִיָּה דְלֵא אַתְּבְּרִי. וְכֹל שְׁכֵן מָאן דְּלֵא
אַתְבְּוֹן בְּאַמֵּן.**

**וְעַל דָּא, כָּל מָאן דְּמֵרְחִישׁ בְּשִׁפְוֹתֵיהּ בְּנִקְיוֹתָא
דְּלֵבָא, בְּמֵיא דְּמִנְקִי, מָאִי כְּתִיב בְּחֲדִיָּה,**

לְעַם לְפִתְחֵי פִיָּהֶם אָפְלוּ בְּדַבְרֵי תוֹרָה, כָּל שְׁכֵן בְּדַבָּר אַחַר, אֶלְא כָּלָם בְּאַיְמָה,
כְּמִי שְׁאִין לוֹ פֶּה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁכֵתוֹב (נחמיה ח) וּכְפִתְחוּ עִמְדוֹ כָּל הָעָם. (שם)
וְאֲזַי כָּל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד מִפְקִין סֵפֶר תּוֹרָה
בְּצַבּוּרָא, לְמִקְרָא בֵּיהּ, מִתְפַתְחֵן תַּרְעֵי שְׁמִיָּא דְּרַחֲמִין, וּמַעוֹרְרִין אֶת הָאֲהֻבָּה
לְעִילָא. בִּיאור: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁמוּצִיאִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּר לְקִרָא בּוֹ,
נִפְתָּחִים שְׁעָרֵי רַחֲמִים בְּשָׂמַיִם, וּמַעוֹרְרִים אֶת הָאֲהֻבָּה לְמַעְלָה. - זוּהַר ח"ג
כ., כט.; מו.; פְּרִשְׁת אַחֲרֵי עַה; ככט.; רכ, [רלט: מִי שְׁרוּזָאָה עוֹבְרֵי עֲבָרָה וְאִינוּ
מוֹחָה, עוֹבֵר בְּשִׁלְשָׁה לְאוּן], רפה.; רפו ככט, - זוּהַר חֲדָשׁ וְיִקְרָא מַט, וְעֵצָא
מֵהִימְנָא כ'. זוּהַר וַיִּלְךְ].

**וְעַל דָּא, כָּל מָאן דְּמֵרְחִישׁ בְּשִׁפְוֹתֵיהּ בְּנִקְיוֹתָא דְּלֵבָא, וְעַל כֵּן כָּל מִי
שְׁמֵרְחִישׁ וּמִתְפַלֵּל בְּשִׁפְתוֹ בְּנִקּוּן הַלֵּב, (מלהרר דברים אחרים, המפריעים לכונת
התפילה), בְּמֵיא דְּמִנְקִי, הֵינּוּ אַחַר שְׁטִיְהַר עֲצֻמוֹ בְּמִים הַמְטַהֲרִים (במקוה
טהרה), מָאִי כְּתִיב בְּחֲדִיָּה, מִה כְּתוּב עֲלֵיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אִדָּם, שְׁבֵרָא
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי הָאָדָם כְּלוֹמַר, בְּשִׁבִיל אִדָּם דִּידַע לְאַחְדָא צִלָּם
וְדַמּוּת כְּדָקָא יֵאוּת, כְּלוֹמַר: ז"א הַמְּכוֹנָה צִלָּם וְהַמְּכוֹנָה דַּמּוּת, עַל
יְדֵי זֶה וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וַיִּשְׁלְטוּ בְכָל, וַיּוֹשְׁפַע שְׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עַל
יְדֵיהֶם. [עַד כַּאן הַדְּבַר אַחַר שִׁפְתָּח בּוֹ לְעִיל (דף קעז ע"ב) זֶה לְשׁוֹנוֹ שֵׁם (עַם תְּרַגּוּם לְשׁוֹן
הַקּוֹדֶשׁ): דְּבַר אַחַר, יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, תְּרַגּוּם יְרַחֲשׁוּ, כְּלוֹמַר כִּד מְרַחֲשִׁין
בְּשִׁפְוֹתֵיהּ פִּתְגָמֵי צְלוּתָא הֵינּוּ כְּשִׁמְתַנּוּעֵעוֹת שִׁפְתָּתוֹ דְּבַרֵּי תַפְלָה בְּזִכּוּתָא
בְּזִכּוּת הַלֵּב וּבְנִקְיוֹת דַּעְתָּא וּבְנִקְיוֹת הַדַּעַת מְכָל מַחֲשָׁבוֹת אַחֲרוֹת וּבְמֵיא
וּבְטָהֲרַת הַמַּיִם, יִזְכֶּה לְבָרַר הַבְּרוּרִים שְׁבַמִּים הַאֲדִירִים שְׁהֶם הַמְּלָכִים שְׁמַתּוֹ,
הוּהוּ רַחֲשִׁי נִפְשָׁא חִיְתָא הוּא רֹחֶשׁ וּמְבַרְר אֶת הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מֵהֶם,
וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם נֶפֶשׁ חַיָּה בְּסוּד תַּחֲיִית הַמּוֹתִים] (תוֹכֵן דְּבַרֵּי זֶהַר הַסּוּלָם וּמְפַרְשִׁים).**

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּצַבִּיר אָדָם
 דִּידַע לְאַחֲרָא צַלְמִים וּדְמוּת בְּרָקָא יֵאוֹת, וַיְרִדוּ בְרִנַּת
 תַּיִם. (עד כאן ד"א).

פְּרָקָא רְבִיעָא

עֲתִיקָא, טָמִיר וְסָתִים. זְעִירָא דְאַנְפִּין, אֲתִנְגְּלִיָּא
 וְלֹא אֲתִנְגְּלִיָּא. דְאַתְנְגְּלִיָּא, בְּאַתְנוּן
 בְּתִיב. דְאַתְפַּסְיָא, סָתִים בְּאַתְנוּן, דְלֹא מִתִּישְׁבֵּן
 בְּאַתְרוּי, בְּנִין דְאִיהוּ לָא אֲתִישְׁבֵּן בֵּיה עֲלֵאן
 וְתַתָּאן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ תַּיָּה לְמִינָהּ
 בְּחֶמְהָ וּרְמֵשׁ וְגו', תַּיִנוּ דְכְּתִיב, (תהלים לו)
 אָדָם וּבְחֶמְהָ תּוֹשִׁיעַ יְהוָה. חַד בְּכִלְלָא
 דְאַחֲרָא מִשְׁתַּבְּחָא. בְּחֶמְהָ בְּכִלְלָא דְאָדָם, (ויקרא א)
 אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבֵּן לַיהוָה מִן
 תְּבַחְמָה, מִשּׁוּם דְאַתְכִּלְל בְּכִלְלָא דְאָדָם.

כִּד נָחַת אָדָם דְלִתְתָא (דף קע"ח ע"ב) בְּדִיּוּקְנָא עֲלֵאָה,
 אֲשַׁתְּכַחוּ תֵרִין רִנְחִין מִתֵּרִין סַטְרִין, דִּימִינָא
 וּשְׂמַאלָא כְלִיל אָדָם. דִּימִינָא, נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא.
 דְשְׂמַאלָא נֶפֶשׁ תַּיָּה. חָב אָדָם אֲתַפְּשֵׁט שְׂמַאלָא,
 וְאֲתַפְּשֵׁטוּ אִינוּן בְּלֹא גִפְּא.

פד מתדבקין דא בדא, אתיילדן פתאי תיה
 דאולידת (רוחין) סגיאין בקטרא חדא. כ"ב
 אתון סתימין, כ"ב אתון אתגליין, י' סתים, י'
 גלייא. סתים וגלייא, במתקלא דמפסין, אתקלו.

י' נפקין מניה דבר וניקפא ו"ד, פתאי אתר, ו' דבר,
 ד' נוקפא. פגין דא, ד"ו תרין. ד"ו דבר וניקפא.
 ד"ו תרין קפליין. תרין י' פלחודוי דבר. ה' נוקפא.
 ה' ד' תות בקדמיתא, ומדאתעפרת פי' פגיה,
 (אולידת) אפיקת ו', (תרי כי בה' אית ד"ו וביה אית ה"ה תרי יה"ו)
 אתחיו יו"ד פחוניה פללא דיה"ו. מדאפיקת יו"ד
 דהוא דבר וניקפא, אתי' שבת לכתר, ומכסייא
 לאמא.

זירא: בני האלהים את פנות האדם, (בראשית ו) היינו
 דבתיב, (יהושע ב) שנים אנשים מרגלים חרש
 לאמר, מאי פנות האדם. דבתיב, (מלכים א ג) אז
 תבאנה שתים נשים זונות אל המלך. פגיניהון
 פתיב, פי ראו כי חכמת אלהים בקרבנו וגו'. אז
 תבאנה זלא בקדמיתא. בקוסטרא דקיסורי
 דפיגאן, תרין מתחבקן הוו לעילא, לתתא נחתו
 ירתו עפרא, אפרו חולקא טבא דתוח בהו. עטרא
 דבומלא (ס"א דחמלא) ואתעטר בקוסטא דענבא.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי. (שמות
 יד) אֵלַי דַּיִקָּא. דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ.
 וַיִּסְעוּ דַּיִקָּא. בְּמוֹלָא תָּוָה תְּלִי, דְּבָעָא לְאוּקִיר
 דְּקִנְיָה. (שמות טו) וְתִישַׁר בְּעֵינֵי תַעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ
 לְמַצּוֹתַי וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקּוֹי עַד כָּאן. כִּי אֲנִי יְהוָה
 רַבְּאֵי, לְהֵא דִּיקָּא.

פְּרָקָא חֲמִישָׁא

הוּי גוֹי חוּטָא עִם כְּבֹד עֵין זֵרַע מְרַעִים כְּנִים וְגו' (ישעיה א)
 שְׂבַעָה דְרִנִּין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו
 אֲפִיק ד' ה"ה הו"י, ה"ה אֲפִיק ו"ו ד"ו לְכַר אֲסִתִּיר
 אָדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא דְאֵינֶן ד"ו דְּכַתִּיב כְּנִים
 מִשְׁחִיתִים.

כִּרְאִישִׁית כָּרָא. כִּרְאִישִׁית מֵאָמַר. כָּרָא חֲצִי
 מֵאָמַר. אַב וּבֵן. סְתִים וְגִלְיָא. עֲדָן
 עֲלָאָה דְסְתִים וְגִנְיִו. עֲדָן תַּתְּאָה, נָפִיק לְמִטְלָמְלִי
 (ס"א לְמִטְלָנוּי) וְאֶתְגִּלְיָא יְהוָה. יְהִי. אֱלֹהִים. אֵת.
 אֲדִנִי אֲתִיָּה. יְמִינָא וְשְׂמָאלָא
 כְּתָדָא אֲשֶׁתְתָפּוּ, הַשְּׁמַיִם. וְאֵת, דְּכַתִּיב, (דברי הימים
 א כט) וְהַתְּפָאֲרֵת וְהַנֶּצֶחַ אֵינֶן כְּתָדָא אֲשֶׁתְתָפּוּ.
 הָאָרֶץ, דְּכַתִּיב, (תהלים ח) מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ כְּכֹל
 הָאָרֶץ. (ישעיה ו) כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

יום כד
 לחודש

יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַקָּדָשׁ וּבֵין
 קָדָשׁ תְּהִי עֵתִיקָא לְזַעֲרָא, אֲתַפְרֵשׁ,
 וְאֲתַדְבַּק. לָא אֲתַפְרֵשׁ מִמֶּשׁ פּוּמָא מִמַּלְלָ רַבְרָבָן.
 אֲנִתִּיק וְאֲתַעְטָר בְּכַתְרִין זַעֲרִין, בְּחַמְשָׁה זַיִּין מַיִם,
 וּבְתִיב (במדבר יט) וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים. (ירמיה י) הוּא
 אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם. (תהלים קטז) אֲתַחֲלֵךְ לְפָנַי
 יְהוָה ^{יְהוָה} בְּאַרְצוֹת חַיִּים. (שמואל א כה) וְהִיתָה
 נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה וְגו'. וְעַיִן חַיִּים בְּתוֹךְ חֶגֶן. ו"ה,
 יו"ד ה"א, אה"י בֵּין מַיִם לְמַיִם. מַיִם שְׁלִימִין, וּמַיִם
 דְּלָא שְׁלִימִין. רַחֲמִין שְׁלִימִין, רַחֲמִין דְּלָא שְׁלִימִין.
 וַיֹּאמֶר יְהוָה ^{יְהוָה} לָא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם
 בְּשָׁנָם הוּא בָּשָׂר. (בראשית ו) וַיֹּאמֶר יְהוָה
^{יְהוָה}, כִּד אֲתִישָׁבָא בְּזַעֲרָא. מִפְּאֵן (נ"א דְכַד אָמַר בְּשֵׁם
 אֱמֶר) (לומר) דְּכָר. דְּעֵתִיקָא סְתִים קָאֲמַר לָא יִדּוֹן רוּחִי
 בְּאָדָם דְּלַעֲלֵיא, מִשּׁוּם דְּבִתְהוּא רוּחָא דְּאֲתַנְשָׁבָא
 מִתְרִין נוֹקְבִין דְּפְרִדְשָׁא, מְשִׁיךְ לְתַתָּא.

וּבְגִין כִּךְ בְּתִיב (ימי עולם) וְהוּוּ יָמֵינוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים
 שָׁנָה. יו"ד שְׁלִים וְלָא שְׁלִים. י' בְּלַחֲדוּדֵי
 מֵאָה. תְּרִין אֲתוּזוֹן תְּרִין זְמַנִּין, מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה.
 י' בְּלַחֲדוּדֵי כַד (דף קע"ט ע"א) אֲתַנְלֵיא בְּזַעֲרָא,
 אֲתַמְשָׁךְ בְּעֶשֶׂר אֲלָפִין שָׁנִין. מִפְּאֵן בְּתִיב, (תהלים
 קלט) וַתָּשֶׂת עָלַי כַּפְכָּה.

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, (בראשית ו) הֵינֵנו דְּכֹתִיב וּמִשָּׁם
 יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים. מֵאַתָּר
 דְּאַתְפָּרֵשׁ גְּנָתָא, אֶקְרִי הַנְּפִילִים, דְּכֹתִיב וּמִשָּׁם
 יִפְרֹד. הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵים הָהֵם, וְלֹא לְכַתֵּר זְמַנָּא. עַד
 דְּאַתָּא יְהוֹשֻׁעַ, וּבְנֵי הָאֱלֹהִים אִסְמְמֵרוּ.

עַד דְּאַתָּא שְׁלֵמָה וּבְנוֹת הָאָדָם אֲתַפְּלְלוּ, הָדָא
 הוּא דְכֹתִיב, (קהלת ב) וְתַעֲנוּגוֹת. תַּעֲנוּגַת קָאֲרִי
 (תַּעֲנוּגִים לֹא קָאֲרִי) בְּנֵי הָאָדָם (בִּיא דְאַתְרִמְזוּ) דְּאַתְרִמְזוּ
 מֵהָאִי רִיחִין אַחֲרֵינִין, דְּלֹא אֲתַפְּלְלוּ בְּחֻכְמָה עֲלֵאָה,
 דְּכֹתִיב, (מלכים א ה) וַיְהוֹדוּ־לָהֶם נָתַן חֻכְמָה לְשֵׁלֵמָה,
 וּכְתִיב (מלכים א ה) וַיַּחֲפֹם מִכָּל הָאָדָם. מִשּׁוּם דְּהָנִי
 לָא אֲתַפְּלְלוּ בְּאָדָם.

וַיְהוֹדוּ־לָהֶם נָתַן חֻכְמָה, ה' עֲלֵאָה. וַיַּחֲפֹם, דְּמִינָה
 אֲתַחֲפֹם לְתַתָּא. הֵמָּה הַגְּבוּרִים
 אֲשֶׁר מַעֲזֹלִם, עוֹזִם דְּלַעֲיָא. אַנְשֵׁי הַשָּׁם, דְּאַתְנַהֲנִין
 בְּשָׂמָא. מָאִי שְׂמָא. שְׂמָא קַדִּישָׁא, דְּאַתְנַהֲנִין בֵּיהּ
 דְּלָא קַדִּישִׁין לְתַתָּא, וְלָא אֲתַנַּהֲנִין אֲלָא בְּשָׂמָא.
 אַנְשֵׁי הַשָּׁם סְתָם, וְלָא אַנְשֵׁי הוּי"ה. לָאוּ מְסֻתִים
 סְתִימָא, אֲלָא גְרִיעוּתָא, וְלָא גְרִיעוּתָא אַנְשֵׁי הַשָּׁם
 סְתָם, מְפַלְלָא דְאָדָם נַפְקוּ, פְּתִיב (תהלים מט) אָדָם
 בִּיקָר בַּל יִלִּין, אָדָם בִּיקָר, בִּיקוּרוֹ דְּמַלְפָּא, בַּל
 יִלִּין, בַּלָּא רִיחָא.

תְּלִיסַר מַלְכֵי קְרָבָא, בְּשַׁבְּעָה. שְׁבַעַה. מַלְכֵי
בְּאַרְעָא, אֲתַחְזִיאוּ נְצַחֵי קְרָבָא. תִּשְׁעָה
דְּסַלְקוּן בְּדַרְגֵינָן, דְּרַתְטִין בְּרַעוּתְהוֹן, וְלִית דְּיֻמְחֵי
בִּידִיהוֹן. תְּמַשָּׁה מַלְכֵי קְרָבִין בְּכַהֲלֵי, לְקַמֵּי אַרְבַּע
לָא יִכְלִין לְמִיקָם.

אַרְבַּע מַלְכֵי נַפְקוּן לְקַדְמוֹת אַרְבַּע, בְּחוּן תְּלִין
בְּעַנְבִין בְּאַתְבְּלָא צְרוּרָן בְּחוּ שְׁבַעַה
רְחִיטִין. סְחַדִין סְחַדוּתָא וְלָא קְיָיִמִין בְּדוּכְתִייהוּ.
אִילָנָא דְּמַבְסָם יְתִיב בְּגוּ. בְּעַנְפוֹי אַחִידָן וּמְקַנְנָן
צְפָרִין. תְּחֻזְתוֹי תְּטַלְל חִיזְתָא דְּשְׁלִיטָא בְּתַחֲוָא
אִילָנָא בְּתַרֵי בְּבִישׁוֹן, לְמִיתָךְ בְּשַׁבְּעָה סַמְכִין
סְחַרְנִיה, בְּאַרְבַּע חִיזוֹן, מִתְגַּלְגְּלִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין.

חֻזָּא דְּרַחִיט בִּשׁ"ע דְּלִיגִין, דְּלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ
עַל גְּבַעְתָּא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב) מְדַלֵּג עַל
הַקְּרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת. וְנִבְיָה בְּפּוּמִיָּה, בְּשִׁנּוּי,
נְקִיב בְּתַרִין גִּיסוֹן. כַּד נְטִיל גִּיסְטָרָא אֲתַעְבִּיד
לְתַלְת רִיחִין.

כְּתִיב וַיִּתְחַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וְכַתִּיב (משלי כב)
חֲנוּךְ לַנְּעָר עַל פִּי דְרַבּוֹ. לַנְּעָר הִירְדוּעַ. אֶת
הָאֱלֹהִים, וְלָא אֶת יְהוָה ^{יהוה}. וְאִינְנוּ, בְּשֵׁם זֶה, כִּי
לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְהַקְרֵא בְּשֵׁמוֹ. תְּלַת כְּתֵי דִינִין,

אַרְבַּע אֵינָן. אַרְבַּע פְּתֵי דִינָן דְּלַעֲיָלָא. אַרְבַּע
 לְתַתָּא. דְּכַתִּיב, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עֹזֵר בְּמַשְׁפָּט
 בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְשׁוּרָה. דִּינָא קַשְׂיָא. דִּינָא דְלָא
 קַשְׂיָא, דִּינָא בְּשַׁקְלָא, דִּינָא דְלָא בְּשַׁקְלָא. דִּינָא
 רַפְיָא. (דינא) דְּאֶפְיֵלֵוּ לָא הָאֵי וְלָא הָאֵי.

וַיְהִי כִּי הִחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הִחֵל
 הָאָדָם לָרֹב. הֵינְנוּ דְכַתִּיב בְּשָׁנִים זָגוּ, הָאָדָם
 דְּלַעֲיָלָא. וּכְתִיב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. (שמות לד) וַיִּמָּשֶׁחַ
 לֹא יָדַע כִּי קָרַן עֹזֵר פְּנֵי, הֵינְנוּ דְכַתִּיב, (בראשית א) כְּתָנֹת עֹזֵר. קָרַן, דְּכַתִּיב, (שמואל א טז) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל
 אֶת קָרַן הַשֶּׁמֶן. לִית מְשִׁיחָא אֵלָא בְּקָרַן, (תהלים פט)
 וּכְשֶׁמֶךְ תְּרוּםִים קָרְנֵנוּ. (תהלים קלב) שֵׁם אֶצְמִית קָרַן
 לְדָוִד. הֵינְנוּ עֲשִׂירָאָה דְּמַלְכָּא. וְאַתְיָא מִן יוֹבְלָא
 דְּהִיא אִימָא, דְּכַתִּיב, (יהושע ו) וְהָיָה בַּמִּשְׁךְ בְּקָרַן
 הַיּוֹבֵל. קָרַן בְּיוֹבְלָא אֲתַעְטֵר עֲשִׂירָאָה בְּאִמָּא. קָרַן,
 דְּנָטִיל קָרַן וְרִיזַח לְאַתְבָּא רִנְחִיהָ לִיהָ.

וְהָאֵי קָרַן דִּיּוֹבְלָא הוּא. וַיּוֹבֵל ה'. וְה' נְשִׁיבָא
 דְּרוּחָא לְכַלָּא. וּכְלָא תִּיבִין לְאַתְרֵיהוּ,
 דְּכַתִּיב, (ירמיה א) אֲתָהּ יְהוָה אֱלֹהִים, פֶּד
 אֲתַחֲזִי ה' לַה', יְהוָה אֱלֹהִים אֲתַקְרִי שֵׁם מְלָא
 וּכְתִיב (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יְהוָה לְבָדוֹ בְּיָוִם
 דְּהוּא. (ס"א פד אֲתַחֲזֹר ה' לַה' וְאֶסְתַּלַּק י' פּוֹרְעֵנוּתָא אֲתִי לְעַלְמָא וְאִי

לאו בשביל אדם יהר"ה לא אתקיים עלמא וכלא אתתרב ועל דא כתיב
עַד כָּאן סָתִים וְאַתְעֵטֵר צְנִיעוּתָא דְמַלְכָּא,
דְּהֵיִינוּ סַפְרָא דְצְנִיעוּתָא. וְכָאָה (נ"א לְמָאן דְנִפְק וְיַדַע)
לְמָאן דְעָאֵל וְנִפְק וְיַדַע שְבִילֵי וְאַרְחֵזִי. בְרוּךְ יְהוָה
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (דף קע"ט ע"ב).

עד כאן הוא ספר הצניעות אשרי מי שנכנס ויצא, כלומר שיש צדיקים אשר
היו עולים לעולם העליון לשמוע סודות התורה, אבל היו נשארים שם, כמו
שהבעש"ט אמר שכשהוא עלה לעולם העליון, היה חשקו להשאר שם, אבל
אשרי מי ששולט בנשמתו לחזור גם לעולם הזה, ויודע את דרכי ה'.

עַד כָּאן סָתִים וְאַתְעֵטֵר צְנִיעוּתָא דְמַלְכָּא עד כאן נסתם ונתעטר צניעותו
של המלך ברוך הוא, (כי חמשה פרקים של ספרא דצניעותא הם חתומים וסתומים, ועל
ידי לימודנו מה שאנו יכולים להבין בסתומם מתעטר הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה) **דְּהֵיִינוּ**
סַפְרָא דְצְנִיעוּתָא שבו מוצנעים הסודות של מלכו של עולם ברוך הוא, **וְכָאָה**
(נ"א לְמָאן דְנִפְק וְיַדַע) לְמָאן דְעָאֵל וְנִפְק אשרי מי שנכנס בשלום ויצא בשלום,
(דהיינו שאם יהיו לו כמה ספקות בדברים האמורים בספר זה צריך שיחשוב בלבו שכל
הספקות הם מחמת מיעוט שכל של אדם גשמי שאינו משיג סודות ודברים נסתרים ונעלמים
רוחניים) **וְיַדַע שְבִילֵי וְאַרְחֵזִי** כלומר: והשיג שביליו שהם פנימיות הסודות,
ודרכיו שהם גלויי הסודות, כי הם עמוקים מאד, וכל סודות התורה רמוזים
בספר זה שכל מאמר בזה הספר סובל כמה פירושים אמתיים (תוכן דברי זוהר
הסולם ומפרשים). ובספר יהי אור וסוד ה' כתבו, וזה לשונם: עד כאן הוא ספר
הצניעות, אשרי מי שנכנס ויצא, כלומר שיש צדיקים אשר היו עולים לעולם
העליון לשמוע סודות התורה, אבל היו נשארים שם, כמו שהבעש"ט אמר
שכשהוא עלה לעולם העליון, היה חשקו להשאר שם, אבל אשרי מי ששולט
בנשמתו לחזור גם לעולם הזה, ויודע את דרכי ה'.

פתיחת אליהו הנביא

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדור רבי שפתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' ביהר סוף ההקדמה).

יְיָ יְנַעַם אֲדָנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֵנָה
עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֵנָהוּ (ב' פְּעָמִים).

פְּתַח אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר: רַבּוֹן
עֲלֵמִין הָאֵנְתָּ הוּא חַד וְלֹא בַחֲשָׁפִין. אֵנְתָּ

פְּתַח אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רַבּוֹן הַעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בַחֲשָׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיוֹן מַעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נְעֵלָם מַעַל כָּל נְעֵלָמִים. וְאִין מַחֲשָׁבָה אוֹ תַפְסִיסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלָל. אֵתָה הוּא שְׁהוּצֵאתָ וְגִלְתָּ עֶשֶׂר תַקּוּנִים, וְקוֹרְאִים לְהֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בְּהֵם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאֵינִם נְגִלִים וְעוֹלָמוֹת הַנְּגִלִים. וּבְהֵם אֵתָה מוֹתַפְסָה מְבַנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֶׁר אוֹתָם וּמִיַחַד אוֹתָם. וּמִפְנֵי שְׂאֵתָה מְבַפְּנִים, כָּל מִי שְׂמַבְדִיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחִבְרוֹ, מַאלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסִדְרָם, אֶחָד אַרְוֹן, וְאֶחָד קֶצֶר, וְאֶחָד בִּינוּנֵי. וְאֵתָה הוּא שְׂמַנְהִיג לְהֵם. וְאִין מִי שְׂמַנְהִיג לְךָ, לֹא מוֹלְמַעֲלָה וְלֹא מוֹלְמַטָה וְלֹא מוֹכֵל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תַמְנַתָּ לְהֵם, שְׂמַהֵם פּוֹרְחִים נְשִׁמוֹת לְבַנֵי אָדָם, וְכַמּוֹה גּוֹפִים תַמְנַתָּ לְהֵם, שְׂנַקְרָאוֹ גּוֹפִים כְּלָפֵי הַלְבוּשִׁים שְׂמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנַקְרָאִים בַתְּקוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תַפְּאֶרֶת כְּנַגַד הַגּוֹף. נְצַח וְהוֹד כְּנַגַד שְׁנֵי רַגְלִים. יְסוּד - שְׂלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נַקְרָאתָ פֶה, תוֹרָה שְׂבַעֵל פֶה קוֹרְאִים לָהּ. מַדַּת

הוא עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין,
 לִית מַחְשְׁבָא תְּפִיסָא בְּךָ כְּלָל. אַנְתָּ הוּא דְאַפְקַת
 עֶשֶׂר תְּקוּנִין, וְקָרִינָן לְהוּן עֶשֶׂר סְפִירָן, לְאַנְהָנָא
 בְּהוּן עֲלָמִין סְתִימִין דְּלֵא אַתְּגַלְּנָן, וְעֲלָמִין
 דְּאַתְּגַלְּנָן. וּבְהוּן אַתְּפְסִיאת מִבְּנֵי נָשָׂא, וְאַנְתָּ הוּא
 דְּקָשִׁיר לִזְן וּמְיַחַד לִזְן. וּבְגִין דְּאַנְתָּ מְלַגְּנָא - כָּל
 מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִחֲבֵרִיהּ מֵאַלְתֵּין עֶשֶׂר וְסְפִירָן,
 אַתְּחֻשֵׁב לֵיהּ פְּאַלּוּ אַפְרִישׁ בְּךָ. וְאַלְתֵּין עֶשֶׂר סְפִירָן
 אַנּוּן אֲזֵלִין בְּסַדְרָן, חַד אַרְיָד וְחַד קָצֵר וְחַד בֵּינוּנֵי.
 וְאַנְתָּ הוּא דְּאַנְהִיג לִזְן, וְלִית מָאן דְּאַנְהִיג לָךְ, לֵא
 לְעֲלָא וְלֵא לְתַתָּא וְלֵא מִכָּל סְטְרָא. לְבוּשֵׁין
 תְּקַנְתָּ לִזְן דְּמַנְהִיגוּ פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין לְבְנֵי נָשָׂא.
 וְכַפָּה גּוֹפִין תְּקַנְתָּ לִזְן, דְּאַתְּקְרִיאֵי גּוֹפִין לְגַבֵּי
 לְבוּשֵׁין דְּמַכְסִּין עֲלֵיהוּן. וְאַתְּקְרִיאֵי בְּתַקְוָנָא דָּא:
 חֶסֶד - דְּרוּעָא יְמִינָא. גְּבוּרָא - דְּרוּעָא שְׂמָאלָא.
 תְּפָאֶרֶת - גּוֹפָא. נְצַח וְהוֹד - תְּרִין שׁוֹקֵין. יְסוֹד -
 סִימָא דְּגּוֹפָא, אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. מַלְכוּת - פַּה

החכמה היא המוח, היא המחשבה שבפנים. מדת הבינה היא הלב, ובה הלב
 מבין, ועל אלו שניהם [החכמה והבינה] נאמר, הנסתרות לה' אלקיננו. כתר
 עליון, הוא כתר מלכות, ועליו נאמר מגיד מראשית אחרית, והוא הראש
 שמוניחים עליו תפליו, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד אות הא ואות
 ואו אות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו,
 כמים שמושקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה קְרִינָן לָהּ. חֲכָמָה - מוֹחָא, אִיהִי
מַחְשָׁבָה מְלֻגָּא. בִּינָה - לְפָא, וּבָהּ הִלָּב מְבִין.
וְעַל אֲלֵין תִּרִין כְּתִיב: "הַנְּסֻתָרוֹת לִיהוֹזָהוּ" ויקרא כ"ג
אַלְהִינוּ". כְּתָר עֲלִיִין - אִיהוּ כְּתָר מְלָכוֹת. וְעַלֵּה
אַתְמָר: מַגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ קְרַמְפָּתָא
דְּתַפְּלִי. מְלֻגָּא אִיהוּ אוֹת יו"ד וְאוֹת ה"א וְאוֹת
וּא"ו וְאוֹת ה"א, דְּאִיהוּ אֶרֶח אַעֲלִלוֹת. וְאִיהוּ שְׁקִי
דְּאִלְגָּא בְּרוּעֵי וְעַנְפוֹי, כְּמִיָּא דְּאִשְׁקִי לְאִלְגָּא
וְאַתְרָבִי בְּחָהוּא שְׁקִי:

רְבוּז עֲלִמִין, אֲנִתְּ הוּא עֲלֵת הַעֲלִוֹת וְסַבְתַּת הַסְּבוֹת,
דְּאִשְׁקִי לְאִלְגָּא בְּחָהוּא נְבִיעֵי. וְחָהוּא נְבִיעֵי

רְבוּז הַעוֹלָם, אַתְּהָ הוּא עֲלִיִין עַל כָּל הַעֲלִיִּינִים, וְסַבְתַּת כָּל הַסְּבוֹת, וְאַתְּהָ
מְשַׁקָּה אֶת הַסְּפִירוֹת שְׁנַקְרָאִים אֵילָן, בְּנְבִיעַת הַמַּעֲיָן, וְאוֹתוֹ אֹר הַמַּעֲיָן הוּא
כְּנִשְׁמָה לְגוֹף, שְׁהוּא חַיִּים לְגוֹף. וּבְךָ אֵין דְּמִיּוֹן, וְאֵין דְּמוּת מְכַל הַסְּפִירוֹת
וְהַנְּבָרָאִים הַפְּנִימִיִים וְהַחִיצוֹנִיִים. וּבְרָאֶת שְׁמַיִם וְאָרֶץ. וְהוֹצֵאתָ מֵהֶם שְׁמֶשׁ,
וְיָרֵחַ, וְכּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. וּבְאָרֶץ בְּרָאֶת אֵילָנוֹת וְדִשְׁאִיִּים, וְגַן עֵדֶן, וְעֵשְׂבִיִּים,
וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וְדָגִים וּבְהֵמוֹת וּבְנֵי אָדָם. לְהַכִּיר וְלְהוֹדִיעַ בְּהֶם עֲלִיִּינִים, וְאִיךָ
יִתְנַהֲגוּ בְּהֶם עֲלִיִּינִים וְתַחֲתוֹנִים, וְאִיךָ נְכָרִים וְנוֹדְעִים עֲלִיִּינִים וְתַחֲתוֹנִים, וְאֵין
כִּי שְׂוִידַע וּמְשִׁיג בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא כָּלֵל. וּבְלַעֲדֵי אוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין יְחוּד
בְּעֲלִיִּינִים וְתַחֲתוֹנִים, וְאַתְּהָ נְכָר וְנוֹדַע אֲדוֹן עַל כָּלֵם, וְלְכָל סְפִירָה לְכָל אֶחָד
יֵשׁ שֵׁם יְדוּעַ, וּבְשֵׁמוֹת הַסְּפִירוֹת נִקְרָאִים הַמְּלָאָכִים. וְאַתְּהָ אֵין לָךְ שֵׁם יְדוּעַ,
שְׁאַתְּהָ הוּא מְמֻלָּא וּמְחֻיָּה אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת הַנְּקָרָאִים בְּשֵׁמוֹת. וְאַתְּהָ הוּא
הַמְּשֻׁלֵּם וּמְמֻלָּא אֶת כּוֹלָם וְכֹאשֶׁר אַתְּהָ מוֹסִיר אֶת הַשְּׁפַעְתָּךְ מֵהֶם, שְׁאַרוֹ
כָּל הַשֵּׁמוֹת כְּגוֹף בְּלֵי נְשֻׁמָה. אַתְּהָ הוּא חָכֵם וְלֹא עַל יְדֵי הַחֲכֻמָּה הַיְדוּעָה
בְּסְפִירוֹת, אַתְּהָ הוּא מְבִין וְלֹא עַל יְדֵי הַבִּינָה הַיְדוּעָה בְּסְפִירוֹת. אֵין לָךְ מְקוּם

אִיהוּ בְּנִשְׁמָתָא לְגוֹפָא, דְּאִיהוּ חַיִּים לְגוֹפָא, וּבָךְ
 לִית דְּמִיּוּן וְלִית דְּיוֹקְנָא מְכַל מַח דְּלִגְנָאוּ וְלִכְר.
 וּבְרֵאתָ שְׁמַיָא וְאֶרְעָא, וְאַפְקַת מְנַחוּן שְׁמַשְׁא
 וְסִיחְרָא וּבּוֹכְבֵיָא וּמּוֹלֵי, וּבְאַרְעָא אֵילָנִין וְדִשְׁאִין,
 וּגְבִתָא דְעֶדֶן, וְעֶשְׂבִין, וְחִיָּין וְעוֹפִין וְנִנְיָן, וּבְעִירִין,
 וּבְנֵי נָשָׂא. לֹא שְׁתַּמּוּדְעָא בְּחוּן עֲלָאִין, וְאִיךְ יִתְנַהֲגִין
 בְּחוּן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְאִיךְ אֲשַׁתְּמוּדְעָאן עֲלָאִי
 וְתַתָּאִי, וְלִית דְּיַדַּע בְּךְ בְּלָל. וּבַר מְנַד, לִית יַחוּדָא
 בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי. וְאַנְתָּ אֲשַׁתְּמוּדְעָ אַדּוּן עַל בְּלָא. וּבַר
 סְפִירָן כֹּל חַד - אִית לִיה שֵׁם יְדִיעָא, וּבְחוּן
 אֲתַקְרִיאוּ מְלֹאכֵיָא. וְאַנְתָּ לִית לָךְ שֵׁם יְדִיעָא, דְּאַנְתָּ
 הוּא מְמַלָּא כֹּל שְׁמֵהּ, וְאַנְתָּ הוּא שְׁלִימוּ דְבְּלָחוּ.
 וּבַר אַנְתָּ תְּסַתְּלֵק מְנַחוּן, אֲשַׁתְּאָרוּ בְּלָחוּ שְׁמֵהּ
 בְּגוֹפָא בְּלָא נִשְׁמָתָא. אַנְתָּ הוּא חַפִּים וְלֹא בְּחַכְמָה
 יְדִיעָא. אַנְתָּ הוּא מִבִּין וְלֹא בְּבִינָה יְדִיעָא. לִית לָךְ
 אַתְר יְדִיעָא, אֵלָּא לֹא שְׁתַּמּוּדְעָא תּוֹקְפֵךְ וְחִילְךְ לְבְנֵי
 נָשָׂא. וְלֹא אַחֲזָאָה לִזְן אִיךְ אֲתַנְהַג עֲלֵמָא בְּדִינָא

קבוע וידיע, אלא הנהגתך להודיענו תקפך וחזקך לבני אדם. ולהראות להם
 איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם.
 דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה.
 מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות איך
 מתנהג העולם אבל לא שיש לך צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע
 שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

וּבְרַחְמֵי, דְּאִינּוּן צְדָק וּמִשְׁפָּט, כְּפֻּם עֻבְדֵיהוֹן דְּבִנֵי
 נִשְׂא. דִּין אִיהוּ גְבוּרָה. מִשְׁפָּט - עֲמוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא. צְדָק - מַלְכוּתָא קְדִישָׁא, מֵאִנֵּי צְדָק
 תִּרְיִן סְמִי קְשׁוּט. הִין צְדָק - אוֹת בְּרִית. כִּלְא
 לְאַחֲזָאָה אִךְ אֲתַנְהִיג עֲלֵמָא. אֲבָל לֵאוּ דְאִית לָךְ
 צְדָק יְדִיעָא דְאִיהוּ דִּין, וְלֵאוּ מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְאִיהוּ
 רַחֲמֵי, וְלֵאוּ מִכָּל אֲלִין מִדּוֹת כִּלְלֵל.

הנה כשפטים אליהו הנביא זכור לטוב את שבחתי האין סוף ברוך הוא התחיל
 במצוה לזרו לרבי שמעון בר יוחאי הקדוש דליה אתיהיב רשותא והורמנותא
 עילאה, ואין זולתו לגאול השכינה וישראל מגלותא, לכן בקש אליהו ז"ל
 ואמר קום רבי שמעון וגלה רזי תורה. (הדרת מלך - כבוד מלך מהר"ש בנאגלו ז"ע).
 ואמור מעתה רצה אליהו הנביא זכור לטוב שהרשב"י לא יחוש עוד מלגלות
 ולחדש סודות התורה, יען כי לו לבדו נתנו לו הורמנא ורשותא בזה, ואין
 זולתו בדור לגאול השכינה ובני ישראל מגלותא, לכן אמר לו קום רבי שמעון
 וכו', ועשה ואל תאחר וחדש רזין טמירים כי לך לבד אתיהיב רשותא
 והורמנא ממרומים לחדש ולגלות הסודות, ועל ידי זה יקרב הגאולה (זי
 הוהר).

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְּשׁוּן מַלְיִין עַל יַדְךָ. דְּהָא
 רְשׁוּתָא אִית לָךְ לְגַלְיָאָה רְזִין טְמִירִין עַל
 יַדְךָ, מַה דְּלֵא אֲתִיְהִיב רְשׁוּ לְגַלְיָאָה לְשׁוּם בְּרַ נִשְׂ
 עַד כְּעוֹן:

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לך
 לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם
 עד עתה.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר: לֵךְ יְהוֹשֻׁעַ
הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַחֹד, כִּי
כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לֵךְ יְהוֹשֻׁעַ הַמְּלַכָּה.
וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרֵאשׁ. עֲלֵאִין שְׁמַעוּ אַנְוִן דְּמִיכִין
דְּחִבְרוּן וְרַעֲיָא מְהִימְנָא אֲתַעְרוּ מִשְׁנַתְּבוּן. "הִקְיִצוּ
וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָ" - אֲלִין אַנְוִן צְדִיקָא דְאַנְוִן
מִסְפָּרָא דְהַחֹד דְּאֲתַמַּר בָּהּ: "אֲנִי יְשֻׁנָּה וְלִבִּי עַר".

קם רבי שמעון פתח ואמר: לך ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, והחוד. כי כל - יסוד, בשמים ובארץ. לך ה' הממלכה - מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיז נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואוקרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי - ירושלים של מעלה? אין זה כך, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לך סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות ו"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות ו"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה מופען הנובע של כל המקורות העליונים, מיז קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

וְלֹא אֲנִי מֵתִים. וּבְגִין דָּא אֲתִמַּר בְּהוֹן: "הָקִיצוּ וְרַנְנוּ" וְגו'. רַעְיָא מְהִימְנָא, אַנְתָּ וְאַבְהֶן הָקִיצוּ וְרַנְנוּ לְאַתְעָרוּתָא דְשַׁבְיַתָּא, דְאִיהִי יִשְׁנָה בְּגִלְוָתָא, דְעַד כְּעַן צְדִיקָא בְּלִהֵי דְמִיכּוּן וְשִׁנְתָּא בְּחִזְרִיהוֹן. מִיָּד יְהִיבַת שַׁבְיַתָּא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעְיָא מְהִימְנָא, וְיִיבָא לֵיהּ: קוּם רַעְיָא מְהִימְנָא - דְהָא עֲלֵךְ אֲתִמַּר: "קוּל הוֹדֵי דוּפִק" - לְגַבֵּי בְּאַרְבַּע אַתְּוֹן דִּילֵיהּ, וְיִיבָא בְּהוֹן "פְּתַחֵי לִי אַחוּתֵי רַעֲיָתִי יוֹנְתֵי תַפְתִּי". דְהָא "תָּם עוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתְךָ". "שְׂרָאֵשִׁי נִמְלָא טָר". "מַאי נִמְלָא טָר"? אֲלֵא אִמַּר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: אַנְתָּ חֲשַׁבְתָּ דְמִיזְמָא דְאַתְחַרְבּ בִּי מִקַּדְשָׁא דְעֵאלְלָנָא בְּבֵיתָא דִּילִי וְעֵאלְלָנָא בְּיִשׁוּבָא? לָאוּ חֲבִי, דְלֹא עֵאלְלָנָא כֹּל זְמַנָּא דְאַנְתָּ בְּגִלְוָתָא חֲרִי לָךְ סִימְנָא: "שְׂרָאֵשִׁי נִמְלָא טָר", ה"א שַׁבְיַתָּא בְּגִלְוָתָא, שְׁלִימוּ דִילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ טָר. וְדָא אִיהוּ אוֹת יו"ד אוֹת ה"א אוֹת זָא"ו, וְאוֹת ה"א אִיהוּ שַׁבְיַתָּא דְלֹא מַחְשָׁבֵן טָר, אֲלֵא אוֹת יו"ד אוֹת ה"א וְאוֹת זָא"ו דְסֻלְיָקוּ אַתְּוֹן לְחֲשָׁבֵן טָר. דְאִיהוּ מְלָא לְשַׁבְיַתָּא מְנַבְיעֵי דְכֹל מְקוּרִין עֲלָאִין. מִיָּד קָם רַעְיָא מְהִימְנָא וְאַבְהֶן קַדִּישֵׁין עֲמִית. עַד כָּאן רָזָא דִּיהוּדָא: "בְּרוּךְ יְהוָה ^{עליו} לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן":

(תקוני זמר יז, א הקדמה אחרת לת"ז)

ויהי רעוא

תפלת יהי רצון. כי עתה על ידי למוד המאמר פתח אליהו זכור לטוב הוא עת רצון וזמן המסוגל לקבלת התפלות.

יום כה
חדש

ויהי רעוא מן גדרם עתיקא קדישא דכל קדישין
טמירא דכל טמירין סתימא דכלא. דיתמשך
טלא עלאה מיניה למלא רישיה דזעיר אנפין,
ולתטיר לחקר תפוחין קדישין בנחרו דאנפין
ברעוא ובחדותא דכלא. ויתמשך מן גדרם עתיקא
קדישא דכל קדישין, טמירא דכל טמירין סתימא
דכלא. רעותא ורחמי חנא וחסדא בנחרו עלאה
ברעותא וחדוה עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון מקונו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חן, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהפזל העליון, שכל המזונות מקונו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

הַנְּלֹוֹיִם אֵלָי, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עֲמִיָּה. וַיִּפְרְקוּנָנָא מִכָּל
עֲקָתֵין בִּישׁוּן דִּייתוּן לְעֵלְמָא, וַיִּזְמִין וַיִּתְּיָהֵב לָנָא
מִזִּזְנָא וּפְרַנְסַתָּא טַבְתָּא, בְּלִי צָרָה וְעֲקָתָא, מִמִּזְלָא
דְּכָל מִזְזֵי בֵיה תִלְוִן. וַיִּשְׁזַבֵּינן מַעֲיָנָא בִישָׂא
וּמַחְרָבָא דְמַלְאַךְ הַמָּוֶת וּמַדִּינָה שְׁלַ גֵּיהֶנּוּם. וַיְתִי
לָנָא וּלְכָל נַפְשַׁתְנָא תְנָא וְחַסְדָּא וְחַיִּי אַרְיִבִי וּמִזְזֵי
רִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קְדָמֵיָה. אָמֵן בְּן יְהִי רְצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן.

מה טוב ומה נעים שיאמר האדם בכל יום אחר תיקון חצות לשון זה אשר
הוקא בזוהר (פרשת נח דף ס"ה ע"א, וכן בזוהר פרשת פקודי דף רכ"ו ע"א, ובדף רס"ח ע"ב).
ואם לא אומריו אחר תיקון לאה, יאמר בשחרית קודם התפלה, וכן יעשה
בשבתות וימים טובים, כי דברים אלו עמוקים מאד מאד, והמבין סודם של
דברים אלה יודע כמה תועלת גדולה נעשה באמירתם לתקון אותו היום, בין
בפרצוף הימים בין בפרצוף הזמנים. בְּכֵן אִישׁ חַי (מקץ י"ב), ובשור"ת רב פעלים
(בחלק סוד ישרים) האריך לבאר את המאמר הנורא הזה, וכתב שם, שזה אחד
המאמרים הקשים ביותר בזוהר הקדוש, עכ"ל, וכאן הבאנו באור המלים על
קצה המזלג, ותן לחכם ויחכם עוד.

**אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אַרְיִמִית יְדָא בְּצִלּוֹתֵין לְעֵלְא,
דְּכַר רַעוּתָא עֵלְאָה לְעֵלְא לְעֵלְא קִנְמָא עַל**

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שכאשר הרצון העליון
למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם.
הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע,
והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לרדף אחריו
לקבל הארה מנוו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת
זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה
שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה הנה עתיק מאיר באור סתום
שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הנה אותו האור

הַהוּא רְעוּתָא דְלָא אֲתִידַע וְלָא אֲתַפְסַם בְּלָד
 לְעַלְמִין. רִישָׁא דְסֵתִים - יִתִיר לְעַלָּא, וְהַהוּא רִישָׁא
 אֲפִיק מְאִי דְאֲפִיק וְלָא יָדִיעַ, וְנִהִיר מְאִי דְנִהִיר בְּלָא
 בְּסֵתִימוֹ, רְעוּ דְמַחְשְׁבָה עֲלָאָה - לְמַרְדָּף אֲבַתְרַה
 וְלֵאֲתַנְהָרָא מִנְהָ. חָד פְּרִיסוֹ אֲתַפְרִים, וּמְגוֹ הַהוּא
 פְּרִיסָא - בְּרִדִּפוֹ דֵּהֲחִיא מַחְשְׁבָה עֲלָאָה - מְטִי
 וְלָא מְטִי, עַד הַהוּא פְּרִיסָא, נִהִיר מְאִי דְנִהִיר, וּכְרִין
 הַהוּא מַחְשְׁבָה עֲלָאָה נִהִיר בְּנִהִירוֹ סֵתִים דְלָא

שְׁהוּא סוּד הַמַּחְשְׁבָה שְׁלֵא נוֹדְעָה הִפָּה בְּהֶאֱרַת קֶסֶף הַעוֹמֵד וְהַאִיר כּוּמָה
 שְׁאִינוּ יָדוּעַ וּמְשֻׁגַּג, וְלֹא נוֹדַע וְלֹא הִתְגַּלְהַ וְאִזּוּ זֶה הַאֹרֹר שֶׁל הַמַּחְשְׁבָה שְׁלֵא
 נוֹדְעָה הִפָּה פַּעַם ב' בְּהֶאֱרַת הַקֶּסֶף הַעוֹמֵד וְעַל יָדֵי זֶה הַאִירוֹ כּוֹלָם כְּאֶחָד
 וְנַעֲשׂוּ וְנִתְקַנּוּ תַשְׁעָה הִיכְלוֹת וְאֵלוֹ הַהִיכְלוֹת אֵינָם אֹרוֹת וְאֵינָם בְּבַחֲנֵית רוּחַ
 וְאֵינָם בְּבַחֲנֵית נְשָׁמוֹת וְלֹא יֵשׁ מִי שְׁעוֹמֵד בְּהֵם בְּבַחֲנֵית חַיָּה. הַרְצוֹן שֶׁל כָּל
 תַשְׁעֵי הָאֹרוֹת, שְׁעוֹמְדִים כָּלָם בְּכַח הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהוּא אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹנָם
 כּוֹלָם רוֹצִים לְרַדֵּף אַחֲרֵיהֶם בְּזִמְן שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשְׁבָה וְאֵינָם מְשִׁיגִים אוֹתוֹ
 וְלֹא נוֹדַע לָהֶם כָּלֵל וְאֵלוֹ לֹא קִיָּמִים לֹא בְּרַצוֹן וְלֹא בְּמַחְשְׁבָה הֶעֱלִינָה
 תּוֹפְסִים בַּהּ מַעֲט הָאָרֶה וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלוֹ נִמְצְאוּ כָּל סוּדוֹת הָאֲמוּנָה
 וְכָל אוֹתָם הָאֹרוֹת מִסוּד הַמַּחְשְׁבָה הֶעֱלִינָה, מְשִׁם וּלְמַטָּה כּוֹלָם נִקְרְאוּ
 בְּעֶרְכָם אֵין סוּף. עַד כָּאן מְגִיעִים הָאֹרוֹת בְּדַקּוֹת וְלֹא מְגִיעִים, וְלֹא נוֹדְעִים
 מֵהוּתָם, אֵין כָּאן הַשְׁגָּה שֶׁל רַצוֹן וְלֹא הַשְׁגָּה שֶׁל מַחְשְׁבָה כְּאֲשֶׁר מְאִירָה
 הַמַּחְשְׁבָה וְלֹא נוֹדַע לוֹ מִי מְאִיר אִזּוֹ מִתְלַבֵּשׁ וְנֶעְלַם בְּתוֹךְ בֵּינָה וּמְאִירִים לְמִי
 שְׂרָאוּי לְהַאִיר וּמִתְחַבֵּר זֶה עִם זֶה עַד שֶׁנִּכְלָלִים וְנִחְשְׁבִים כּוֹלָם לְאֶחָד וּבְסוּד
 הַקְּרָבן כְּאֲשֶׁר עוֹלָה עִשׂוֹן הַקְּטָרֶת, כּוֹלָם נִקְשְׁרִים זֶה בְּזֶה וּמְאִירִים זֶה בְּזֶה,
 אִזּוֹ עוֹמְדִים כּוֹלָם בְּסוּד עֲלִיָּה וְהַמַּחְשְׁבָה עוֹלָה וּמִתְעַשְׂרֶת בְּאֵין סוּף. זֶה הַאֹרֹר
 שְׁמְאִירָה מְכּוּנָה מַחְשְׁבָה עֲלִינָה (שְׁלֵא נוֹדַע בַּהּ כָּלֵל) נִקְרָא אֵין סוּף וּמְכּוּנָה נִמְצְאָה
 וְנֶאֱצַל וּמְאִיר לְמִי שְׁמְאִיר וְעַל סוּד זֶה הַכָּל עוֹמֵד, אֲשֶׁרִי וְזֶךְ חֲלָקָם
 שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ידע. וְהוּא מַחְשָׁבָה לָא יָדַע, כְּדִין פְּטִישׁ הָאִי
 נְהִירוּ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֵא אַתְיָדַע, בְּנִהִירוּ דְּפִרְסָא
 דְּקִנְיָא דְּנִהִיר מִפְּה דְּלֵא יָדַע, וְלֵא אַתְיָדַע וְלֵא
 אַתְנִלְיָא. וְכִדִּין הָאִי נְהִירוּ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֵא אַתְיָדַע,
 כְּפִישׁ בְּנִהִירוּ דְּפִרְסָא, וְנִהִרִין כְּחֵדָא, וְאַתְעֵבִידוּ
 תְּשַׁעָה חִיבְּלִין, וְחִיבְּלִין - לָא אַנְוִן נְהוֹרִין, וְלֵא אַנְוִן
 רִוְחִין, וְלֵא אַנְוִן נְשָׁמִתִּין, וְלֵא אִית מָאן דְּקִנְיָא
 כְּהוּ. רַעוּתָא דְּכָל תְּשַׁעָה נְהוֹרִין דְּקִנְיָא כְּלָהוּ
 בְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיהוּ חַד מְנִיהוּ כְּחֵשְׁפָנָא כְּלָהוּ
 לְמַרְדָּף כְּתִרְהוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּקִנְיָא בְּמַחְשָׁבָה, וְלֵא
 מַתְדַּבְּקוּן וְלֵא אַתְיָדַעוּ. וְאַלִּין לָא קִנְיָא לָא בְּרַעוּתָא,
 וְלֵא בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה, תְּפָסִין כְּהָ וְלֵא תְּפָסִין.
 כְּאַלִּין קִנְיָא כָּל רְזִי דְּמַחְשָׁבָה. וְכָל אַנְוִן נְהוֹרִין
 מְרִזָּא דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה וְלִתְתָּא, כְּלָהוּ אַקְרִין אִין
 סוּף, עַד הָכָא מְטוּן נְהוֹרִין וְלֵא מְטוּן, וְלֵא אַתְיָדַעוּ,
 לָא הָכָא רַעוּתָא וְלֵא מַחְשָׁבָה. כִּד נְהִיר מַחְשָׁבָה,
 וְלֵא אַתְיָדַע מִפְּה דְּנִהִיר, כְּדִין אַתְלַבֵּשׁ וְאַסְתִּים גּוּ
 בְּנָה וְנִהִיר לְמָאן דְּנִהִיר, וְאַעִיל דָּא כְּדָא עַד
 דְּאַתְכְּלִילוּ כְּלָהוּ כְּחֵדָא, וְכִרְזָא דְּקִרְפָּנָא כִּד סְלִיק,
 כְּלָא אַתְקִישֵׁר דָּא כְּדָא, וְנִהִיר דָּא כְּדָא, כְּדִין קִנְיָא
 כְּלָהוּ בְּסְלִיקוּ, וּמַחְשָׁבָה אַתְעֵטֵר בְּאִין סוּף. תְּהוּא
 נְהִירוּ דְּאַתְנִהִיר מִנְהָ מַחְשָׁבָה עֲלָאָה (דְּלֵא אַתְיָדַע כְּהָ

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום כד אב [יום 319 בשנה] תיקוני זוהר תיקון מ"ח שיט

בְּלָלָהּ אֶקְרִי אֵין סוּף, וּמִנֵּה אֲשֶׁתְּבַח וְקִימָא, וְנִהִיר
לְמָאן דְּנִהִיר, וְעַל דָּא בְּלָא קָאִים, וּפְאָה חוּלְקִיהוֹן
דְּצִדִיקָיָא, בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאִתִּי.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקונא תמניא וארבעין - תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

**בְּרֵאשִׁית, תָּמַן תִּרְי תָּמַן שֶׁבַת, בְּגוֹזְנָא דָּא
בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית: וְאִינוּן תִּרְי**

בְּרֵאשִׁית, שֶׁם תִּרְי, שֶׁם שֶׁבַת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית - בְּרֵאשִׁית, וְהוּן שְׁתִּי
שְׁבָתוֹת, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שְׁמוֹת לֹא): "וַיִּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבָת לַעֲשׂוֹת
אֶת הַשְּׁבָת" וְגוֹמַר, שְׁתִּי פְעֻמִּים הַזְכִּיר כָּאֵן שְׁבָת, כְּנֶגֶד הַשְּׁכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה
וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתֶּם", מֵהוּ לְדַרְתֶּם? אֵלָא זְכָאִי הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה
בְּשֶׁבַת בְּשִׁנֵּי בְּתֵי הַלֵּב, וּמִתְפַּנֵּה מִשֶּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חִלּוֹל שְׁבָת, 'בְּרִית
עוֹלָם', זֶה צִדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיִּים עָלָיו, אֶחָד לְמִלָּא אוֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלָּא
מִכּוֹנָו. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְלִיּוֹת - פְּנִימִיּוֹת נְצַח וְהוֹד, בְּנִים לְיִשְׂרָאֵל
סָבָא - עַמּוּד הָאֶמְצָעִי - תְּפֹאֲרָת, שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ
שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג שְׁבָת "וְנִי הָרַ יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן" (בְּרֵאשִׁית
ב י). וְנִהָר, יֵשׁ נִהָר וְיֵשׁ נִהָר, יֵשׁ נִהָר הַנִּקְרָא נִהָר פְּלִגְיוֹ, וְיֵשׁ נִהָר הַנִּקְרָא נַחַל
קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עֲלִיּוֹן נֶאֱמַר (ישעיה סד) "עֵדֶן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹלְתָּךְ",

שְׁבֻתוֹת, עֲלֵייהוּ אֶתְמַר וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻת וְגוֹמֵר, תְּרִין זְמַנִּין

זו הנקרה הוא אות ו', היוצא מעדן העליון שהוא אות א', ועובר בין אבא - חקמה ואמא - בינה והולך חמש מאות שנה, ומגיע עד צדיק - יסוד שהוא שביעי, ומשם משקה לגנה - מלכות, שהיא השכינה התחתונה. זכאי הוא מי ששומר דירה לשבת, שהוא הלב, שלא יתקרב שם עצב הטחול וכעס הקרה שהיא אש הגיהנם, שעליה נאמר (שמות לה): "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", וכך הוא ודאי, שכל מי שפועס כאלו מדליק את האש של הגיהנם. ארבעים מלאכות חסר אחת, הן כנגד ארבעים מלקיות חסר אחת בשבת, והם עשירה שלקה אדם, ועשירה לחוה, ועשירה לנחש, ותשעה לאדמה, ובגלל זה אמרו בעלי המשנה אין לוקין בשבת, שאלו המלאכות הן נחשבות לישראל כנגד מלקיות. ציאות השבת שתיים, הם עקירה והנחה, שעושה אותם בבת אחת, מי שעוקר חפץ ממקומו ומניח אותו מחוץ למקומו ומרשותו, כאלו עקר את אילן החיים, שהוא אות ברית, והניח אותו ברשות נכריה. מי שעושה את זה, גורם לעקור נשמתו מרשות שלה ומניחה ברשות אחרת, שהיא מרה וטחול, וזה גרם לישראל שיעקרו מארץ ישראל וגלו לארץ נכריה, שהיא רשות הרבים, וכך הוא מי שמועל באות ברית קדש שלו ומעביר כח לרשות נכריה. שבתא"י הוא טחול, חמ"ה, - אשה רעה ומרה, שבתא"י עליו נאמר: "והבור רק אין בו מים", מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, והוא רעב וצמאון וקינה והספד וחשכה וערפל - אפלה, והיא גלות לישראל, וצריכים ישראל לעשות לה שנוי בכל, והרי פשוטה, והוא דבור של חל שהוא אסור בשבת, וכאשר לא מוצאת מקום לשרות שם, היא בורחת, כמו השפחה של אברהם שנאמר בה: "מפני שרי גברתי אנכי ברחת". טחול עליו נאמר: "של נעליך מעל רגליך", נעל מטנף של טפה סרוחה, פי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, זה שבת, ועליו אומרת השכינה: "פִּשְׁטֵי אֶת פְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלִי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם", ומפני זה צריך בן אדם בשבת לשנות בלבושים, בגד ובמאכלים, וצריך להיות מוסיף מחל על הקדש, וכל המוסיף, מוסיפים לו נפש יתרה בשבת, וכל הגורע מפסידים לו אותה נפש יתרה חס ושלום וכל המוסיף, מוסיפים לו נפש יתרה בשבת.

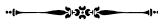
אדביר הָכָא שַׁבַּת, לְקַבֵּל שְׁבִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה,
לְדוּרְתָם מַאי לְדוּרְתָם, אֲלָא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבִיד
לְזוּן דִּירָה בְּשַׁבַּת בְּתַרֵּי בְּתֵי לְבָא, וְאַתְפְּנֵי מִתְּמָן
יַצֵּר הָרַע דְּאִיהוּ חֲלוּל שַׁבַּת, בְּרִית עוֹלָם דְּאֵ צַדִּיק,
דְּשִׁרְיִין תְּרַנְיִיהוּ עֲלֵיהּ, חַד לְאַמְלָאָה לִיָּה וְחַד
לְאַתְמַלְיָא מִיָּנִיָּה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינְזִין תְּרִין כְּלָיִין נַצַּח
וְחֹד, בְּנֵי דִישְׂרָאֵל סָבָא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, תְּלַת
שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי אֲלֵין תְּלַת אַבְתָּן, עֲנֵג שַׁבַּת
וְנִ"הָר יוֹצֵא מֵעַד"ן לְחַשְׁקוֹת אֵת הַגִּזְן, וְנִהַר, אִית
נְהַר וְאִית נְהַר, אִית נְהַר דְּאַתְקַרֵּי נְהַר כְּלָיִין, וְאִית
נְהַר דְּאַתְקַרֵּי נְחַל קְרוּמִים, עֲדָן עֲלָאָה עֲלֵיהּ אֲתַמַּר
עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זִילְתַּךְ, הֵאֵן נְהַר אִיהוּ ז',
דְּנַפִּיק מֵעַדָן עֲלָאָה דְּאִיהוּ א', וְאַעֲבַר בֵּין אַבָּא
וְאִמָּא, וְאִזִּיל חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וּמִטִּי עַד צַדִּיק
שְׁבִיעֵי, וּמִתְּמָן אֲשֶׁקֶן לְגִנְתָּא דְּאִיהוּ שְׁבִינְתָּא
תַּתָּאָה. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּירָה לְשַׁבַּת דְּאִיהוּ
לְבָא, דְּלָא אֲתַקְרִיב תְּמָן עֲצִיבֵי דְטַחֲלוּ, וְכַעַם
דְּמָרָה דְּאִיהוּ נוֹרָא דְּגִיחָנָם, דְּעֲלָה אֲתַמַּר לֹא
תְּבַעְרוּ אִשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת, וְהָכִי
הוּא וְדָאֵי דְּכָל מָאן דְּכַעִים כְּאֵלוּ אוֹקוּד נוֹרָא
דְּגִיחָנָם, אַרְבַּעִים מְלָאכּוֹת חָסַר חַד אֵינְזִין לְקַבֵּל
אַרְבַּעִים מְלָקִיזוֹת חָסַר חַד בְּשַׁבַּת, וְאֵינְזִין עֲשָׂרָה

דְּלָקָה אָדָם וְעִשְׂרָה לְחֹהֵה וְעִשְׂרָה לְנַחֵשׁ וְתִשְׁעָה
לְאַרְעָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין אִין לִזְקִין
בְּשַׁבַּת, דְּאֵלִין מְלָאכֹת אֵינִין חֲשִׁיבִין לְיִשְׂרָאֵל
לְקַבֵּל מְלָקִיזֹת. וְעִיּוֹזֹת חֲשַׁבְתָּ שְׁתִּים. אֵינִין עֲקִירָה
וְהַנְּחָה, דְּעֵבִיד לִזְן בְּבֵת אַחַת, מָאן דְּאֵעְקֵר חֲפִין
מֵאַתְרֵיהּ וְאַנְחָ לִיהּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ וְזִכְרֵ שְׁוִתֵיהּ, כְּאֵלֵו
אֵעְקֵר אֵילָנָא דְחַיֵי דְאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְאַנְחָ לִיהּ
בְּרִישׁוֹ נִזְכְּרָא, מָאן דְּעֵבִיד דָּא גְרִים דְּאֵעְקֵר
נִשְׁמַתִּיהּ מִרְשׁוֹת דִּילָהּ, וְאַנְחָ לָהּ בְּרִישׁוֹ אַחְרָא
דְאִיהוּ מְרָה וּמְחֹל, וְדָא גְרִם לְיִשְׂרָאֵל דְּאֵתְעֵקְרוּ
מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְנַלִּיאֵוּ בְּאַרְעָא נִזְכְּרָא
דְאִיהוּ רְשׁוֹת חֲרָבִים, וְהָכֵי אִיהוּ מָאן דְּאֵעִיר אוֹת
בְּרִית קֹדֶשׁ דִּילָיהּ בְּרִישׁוֹ נִזְכְּרָא, שְׁבַתֵּא"י אִיהוּ
מְחֹל, חֲמ"ה אִתְתָּא בִישָׂא מְרָה, שְׁבַתֵּא"י עֲלִיהּ
אִתְמַר וְהַבּוֹר רַק אִין בּוֹ מִים, מִים אִין בּוֹ אֲבַל
נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְאִיהוּ רָעֵב וְצָמְאִין וְקִנְיָה
וְהַסְפֵד וְחֲשׂוּכָא וְקַבְלָא, וְאִיהוּ גְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל.
וְצַרִיבִין יִשְׂרָאֵל לְמַעְבַד לָהּ שְׁנַיִ בְּכֻלָּא וְהָא
אִיקְמוּזָה, וְאִיהוּ דְבוֹר דְּחֹל דְאִיהוּ אָסוּר בְּשַׁבַּת וְכַד
לָא אֲשַׁבַּחַת אַתְר לְשִׁרְיָא תַפְּן, אִיהוּ בְּרַחַת,
בְּגוּזָא דְשַׁפְחָה דְאִבְרָהָם דְאִתְמַר בָּהּ מִפְּנֵי שְׂרִי
נְבִרְתִי אֲנִי בְּרַחַת. מְחֹל עֲלָהּ אִתְמַר שֵׁל נְעֻלְדִי

מַעַל רַגְלֶיךָ, נַעַל מְזוּנָה דְמִטָּה סְרוּחָה, כִּי הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא, דָּא שַׁבַּת,
וְעָלֶיהָ אָמַרְתָּ שְׁכַנְתָּא פְּשֻׁטִי אֶת כְּתָנְתִּי אִיכְכָה
אֲלַבְּשָׁנָה, רְחַצְתִּי אֶת רַגְלֵי אִיכְכָה אֲטַנְפִּם, וּבְגִין
דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ בְּשַׁבַּת לְשַׁנּוּי בְּלָבוּשֵׁין בְּשָׂרְגָא
בְּמַאבְּלִין, וְצָרִיךְ לְמַתְּנֵי מוֹסָף מַחוּל עַל הַקִּדְשׁ,
וְכֹל הַמוֹסָף מוֹסִיפִין לִיה נַפְּשׁ יְתִירָה בְּשַׁבַּת. וְכֹל
הַגּוֹרַע גּוֹרְעִים לֹא אוֹתָהּ נַפְּשׁ יְתִירָה חַס וְשָׁלוֹם, וְכֹל
הַמוֹסָף מוֹסִיפִים לֹא נַפְּשׁ יְתִירָה בְּשַׁבַּת.

אחר כך יקרא פסוקים אלו, שלוש פעמים כל פסוק:

וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי
הִנְנִי מוֹשְׁעָה מִרְחוֹק וְאֵת זְרַעַךְ מֵאֶרֶץ
שְׁבָבוּם (יְרַמְיָהוּ מו, כז) (יְכוֹן שְׁכַל הַנְּשֻׁמוֹת הַשְּׁבָבוּיִים בְּטוֹמָאָה, יְחִזְרוּ
לְקַדוּשָׁה), וְיָשֵׁב יַעֲקֹב וְיִשְׁקַט וְיִשְׁאַנְן וְאִין מַחְרִיד: (תְּהֵלִים
יח, לא) הָאֵל תָּמִים דְּרַבּוּ אָמַרְתָּ (יְכוֹן שְׁהַקְּלֵלָה הַמְּאָרַת
שַׁנְגְּרָמָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ, תַּחֲפָד לְאִמְרַת) יְהוָה צְרוּפָה מְגִין הוּא לְכָל
תַּחֲסִים בּוֹ:

תיקון מ"ג

סגולה גדולה שיקרא תקון זה מדי יום: ריום מזלו, יצליח בכל דרכיו, שלום בית, זיווגים הגונים, יצכה לשפע רוחני וגשמי, יצכה ליראת שמים, זוכה ומתקן רוחו ונשמתו, כחות השמאה מתרחקים ממנו, כל אויביו יפלו תחתיו, לא יראה מיתת בניו, ינצל מענש הגלגולים, יצכה לאריכות ימים ושנים, יצכה לעולם הבא, ועל ידו תתקרב הגאולה ברחמים גדולים. (סוד ה')

בראשית תמן את"ר יב"ש, ודא איהו נהר יחרב ייבש, בההוא זמנא דאיהו יבש ואיהו

בראשית, שם את"ר יב"ש, וזהו נהר יחרב ויבש (שם ה), באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צונחים הבנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין עונה. זהו שכתוב (משלי א כח) אז יקראני ולא אענה. וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהו, ואומרים שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אוי לו, טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנחשב לו כאלו החזיר העולם לתהו ובהו, וגורם עני בעולם וארץ הגלות. ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ דשא וכו' (בראשית א יא), אמר רבי אלעזר: אבא, והרי קרא לו יבשה, מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה הפנים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו מפולאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד כראוי. עץ פרי - זה

יבִּשָׁה, צְוֹחִין בְּנִין לְתָתָא בִּיחֻדָּא וְאִמְרִין שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אִז
 יִקְרְאוּנְגִי וְלֹא אָעֵנָה. וְהָכִי מָאן דְּגָרִים דְּאִסְתַּלַּק
 קְבֻלָּה וְהִכְמִתָּא מְאֻרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה וּמְאֻרֵייתָא
 דְּכִכְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן, וְאִמְרִין דְּלֹא
 אִית אֵלָּא פְּשֻט מְאֻרֵייתָא וּבִתְלֻמוּדָא, בְּוֹדָא פְּאֵלֵּו
 הוּא יִסְלַק גְּבִיעוּ מִתְּהוּא גָּהַר וּמִתְּהוּא גֵּן, וְוִי לִיה טַב
 לִיה דְּלֹא אִתְּבָרִי בְּעֵלְמָא וְלֹא יוֹלִיף תְּהוּא אֻרֵייתָא
 דְּכִכְתָּב וְאֻרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִתְּחַשֵּׁב לִיה פְּאֵלֵּו
 אַחֲזָר עֵלְמָא לְתִחוּ וְנִבְהוּ, וְגָרִים עֲנִייתָא בְּעֵלְמָא
 וְאִזְרֵךְ גְּלוּתָא. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא
 וְכו', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא וְהָא קָרָא לִיה יִבִּשָׁה,
 מָאן תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ, אָמַר לִיה בְּרִי הָכִי אִזְרֵיף
 תִּינֻבְתָּא לְכַל בְּנֵי עֵלְמָא, דְּאִם בַּר גֵּשׁ יִחֲזוּר
 בְּתִינֻבְתָּא, גָּחִית לָּהּ גְּבִיעוּ דְּאִסְתַּלַּק, וּמַה דִּתְּנִה
 יִבִּשָׁה קָרָא לָּהּ אָרֶץ, וְנִגְהַר דִּתְּנִה חֵרֵב וַיִּבֶשׁ קָרָא
 לִיה מְקֻנָּה תַּמִּים וַיַּמִּים, הָדָא הוּא דְּכְּתִיב וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לַיִּבֶשֶׁת אֶרֶץ וּלְמִקְנֵה תַּמִּים קָרָא יַמִּים,
 בְּתִהוּא וּמָנָא דְּאִתְּקָרִי אֶרֶץ מַה כְּתִיב בֵּיה וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ, לְאִפְקָא זְרַעִין וְאִיבִין דְּאִינֵן

נְשַׁמְתִּין כָּל חַד לְזַנְיָהוּ, אֲלֵין נְשַׁמְתִּין דְּאַתְגְּזֵרוּ
 מְבוֹרְסֵי יְקָרִיָּה, וְאֲלֵין רוּחִין דְּאַתְגְּזֵרוּ מִמְּלָאכִים,
 וְאֲלֵין נְפִשֵׁין דְּאַתְגְּזֵרוּ מֵאוּפָנִים, כָּל חַד אִפִּיק
 לְזַנְיָהוּ לְכָל חַד כְּדָקָא יְאוּת, עֵין פְּרִי דָא תְּלָמוּד
 חָכְם, עוֹשָׂה פְּרִי דָא בַת זַנְיָה, לְכָל חַד כְּדָקָא יְאוּת.

זְעוּד עֵין פְּרִי דָא עִמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, עוֹשָׂה פְּרִי
 דָא צְדִיק, אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ דָּא
 שְׂכִינְתָא, דְּכָל זָרְעִין אֲתַבְּלִין בָּהּ, וְהָכָא פְּקוּדָא
 דְּפְרִיָּה וְרַבִּיָּה לְמַעַבְד אַבִּין זְוֹרְעִין, תְּדָא הוּא
 דְּכְתִיב לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצֵרָה, וּמֵאֵן
 דְּאַתְבְּטַל מִפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלּוּ אַחֲזֵר לְתַהִיב אָרֶץ
 יְבֹשָׁה, וּמִנַּע בְּרַכָּאֵן מִינָהּ, כָּל חַד לְפִיּוֹם דְּרַגְיָה,
 מֵאֵן דְּפָגִים לְתַתָּא פָּגִים לְעִילָא, לְאַתֵּר דְּאַתְגְּזֵר
 נְשַׁמְתִּיהּ.

זְעוּד, עֵין פְּרִי - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, עוֹשֶׂה פְּרִי - זֶה צְדִיק, אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ
 עַל הָאָרֶץ - זוּ הַשְּׂכִינָה, שְׂכַל הַזָּרְעִים נִכְלָלִים בָּהּ, וְכֵאֵן הַמְצוּהָ שֶׁל פְּרִיָּה
 וְרַבִּיָּה, לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְזָרְעִים, זֶהוּ שְׂכָתוֹב לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצֵרָה, וּמִי
 שְׂמַתְבְּטַל מִפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלּוּ הַחֲזִיר אֶת אוֹתָהּ אָרֶץ יְבֹשָׁה, וּמוֹנֵעַ מִמְּנָה
 בְּרַכּוֹת, כָּל אֶחָד לְפִי דְרַגְתּוֹ, כִּי שְׂפוּגָם לְמִטָּה פּוֹגֵם לְמַעַלָּה אֶת הַמְקוּם
 שְׂנִגְזָרָה נְשַׁמְתּוֹ.

הקדמה

יום כו
לחודש

הגאון רבי דוד לוריא שהוא נין ונכד להגאון המהרש"ל זי"ע, גאון עצום בכל חלקי התורה, בנגלה ובנסתר, מוציא לאור כתבי הגאון רבי אליעזר על חלק הנסתרות, בעל מחבר ששה עשר ספרים, נפש דוד על הזוהר הקדוש, וביאור על הפרקי דרבי אליעזר, חיבר ארבעה קונטרסים בשבח ובגדלות רבי אליעזר בן הורקנוס הוא רבי אליעזר הגדול. א. עמק הברכה. ב. שם האחד הוא אליעזר. ג. בית צדיק, ועוד, ד. קונטרס מבוא לפרקי דרבי אליעזר.

כתב, שרבי יוחנן בן זכאי, מסר בעיקר את תורת הנסתר לתלמידו רבי אליעזר בן הורקנוס, ורבי אליעזר בן הורקנוס מסר את עיקר תורתו לרבי עקיבא, ורבי עקיבא מסר את עיקר תורתו לרבי שמעון בן יוחאי.

וז"ל: ולא זו בלבד במשנה הוא אבי המשנה, אלא אף בסתרי המרכבה הוא רבי אליעזר יסוד הקבלה... ונמצאנו למדין, שאף דברי קבלתו של רבי שמעון בן זוהר ותיקונים, יסודם מקבלתו של רבי אליעזר... וגדולי המקובלים הראשונים ז"ל, שלא נגלה בימיהם ספר הזוהר, היו משתמשים באור מאמרי פרקי דרבי אליעזר, במקום הזוהר...

וביום פטירתו שבאו לבקרו תלמידיו ובראשם רבי עקיבא, הקפיד מאוד עליהם שלא באו ללמוד קודם לפניו, ובאותה העת לימד את רבי עקיבא סתרי תורה עמוקים, כמובא

בזוהר פרשת וירא (דף צ"ח ע"א), והיה מאיר תורתו כיום שניתנה התורה בסיני.

עוד קודם לכך, רבי אליעזר הזהיר בפרקי אבות יהיה כבוד חבירכם חביב עליך כשלך, וחזר והזהיר את רבי עקיבא קודם פטירתו וצווה על זה הזהירו **בכבוד חבירכם** כדאיתא בפרק ד' דברכות, (כ"ח ע"ב), שצפה ברוח הקודש שעתידין 24 אלף תלמידי רבי עקיבא למות, על שלא נהגו כבוד זה לזה. - וכבר כתב על זה בספר **סוד ה' דלומדי הסוד אין קנאה ותחרות ביניהם כדאיתא באידרא דאמר הרשב"י "אנן בחביבותא תליא"**, ועוד מובא בזוהר הקדוש האי דאמרו חז"ל שכל אחד נכווה מחופתו של חבירו אינו שייך בלומדי תורת הסוד אלא כולם יושבים יחדיו באהבה ושמחה גדולה ביניהם, ולפי זה מובן מדוע צווה את רבי עקיבא הזהירו בכבוד חבירכם מפני שלא למד מספיק מרבו את תורת הסוד ולא למדה לרבים, לכן היה חשש גדול שיכשלו בזה כמו שצפה ברוח הקודש עכ"ל.

מכל זה רואים, שהתנאים הגדולים שהם היו להבות אש מסובבים בגוף גשמי, שלא מוזכר כמעט בגמרא שהיו לומדים קבלה, אבל אף על פי כן רואים שמלבד שהיו עוסקים בתורת הנגלה, **כל קדושתם נבעה מתורת הנסתר, שהיו עסוקים ולומדים תנא מפי תנא, עד למשה רבנו את תורת הנסתר, ומובן שבימיהם אז, זה היה צריך להיות בהסתר גדול, שהרי רצונו של ה' שלא יתגלה אז, רק לצדיקי ה', אבל בימינו שרואים בפירוש שהזוהר נתגלה לנו, כי נועד במיוחד לדור אחרון להאיר את חשכת הגלות להצילנו מהערב רב, כדאיתא במהרח"ו ורבי יעקב צמח גורי האריז"ל, ועוד כידוע **כתוב בזוהר שבאחרית הימים אפילו ילדים קטנים ידעו נסתרות, וכך למדונו אבות החסידות והקבלה.** וברור ומובן שאנו ממשיכים את דרכם של התנאים הקדושים והטהורים, שעל פיהם אנו**

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ה אלול [יום 329 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שכט**

חיים ועל פיהם מושתת כל חיינו, על פיהם צריכים אנו גם ללמוד את חכמת הקבלה והזוהר הקדוש.

וכל הזוהר הקדוש מלא בכל שמות התנאים הקדושים כגון: ר' יהודה, ר' יוסי, ר' חייא, ר' אבא, ר' יצחק, ר' שמעון, ר' אלעזר, ועוד ועוד, וכן כתוב בזוהר הקדוש שכל מארי מתניתין ומארי תלמודא סידרו את תורה שבעל פה על פי הסוד, ואין צריך להאריך בזה.

ובאמת אלו רבי עקיבא היה לומד אצל רבי אליעזר יותר את סודות התורה ומלמדם לתמידיו, היה ניצל מגזירת מלכות הרשעה [וגם היו ניצלים 24 אלף תלמידיו מגזירת המיתה], כדאיתא על רשב"י ורבי אלעזר בנו שניצלו ממיתה על שהטמינו עצמם במערה, וגילו סתרי תורה, שהם מעלים מ"ן יותר ממיתה על קידוש השם [כמובא במהרצ"א מדינוב בשם האריז"ל - הובא בהקדמה הנפלאה על הזוהר עם לשון הקודש שבהוצאת הגה"צ המקובל רבי בנייהו יששכר שמואלי שליט"א]. - ועתה מובן דברי הרשב"י לרבי עקיבא, בזמן שהיה בבית האסורים, שביקש שילמדו תורה, (פסחים ק"ב), [ואפשר דעל תורת הנסתר אמר לו, ועל ידי זה היה ניצל], ולזה כאשר אמר לו שאינו יכול, אמר לו הרשב"י דמוסרני ליוחאי אבא ומוסרך למלכות, הכוונה היא למידת מלכות שיצטרך למסור עצמו למיתה על קידוש ה', כי אין דרך להינצל, אלא על ידי גלוי סתרי תורה. [ועתה מובן דברי המהרח"ו (בהקדמה לעץ חיים) שאמר, שבהרבה מקומות בש"ס אין שום הבנה אלא אם כן נפרש על פי תורת הסוד, (וכן כתב הגר"א זי"ע) וגם כאן איך שייך להגיד שהרשב"י יהיה מוסר ח"ו, אלא וודאי שהכוונה למידת מלכות העליונה כדפירשנו].

מכל זה רואים את חובתנו בלימוד הזוהר הקדוש, לעסוק כל היום וכמה שיכולים ללמוד תורת הנסתר ביתר שאת וביתר עוז, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

של הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום 1 אלול [יום 330 בשנה] סבא דמשפטים

זה הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו

כולנו "יחד שבטי ישראל" לומדי ומלמדי הזוהר הקדוש, תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, בבית ה' היכלא דרשב", אשר לא זזה משם השכינה מעולם, כי בכל מקום ששם לומדים ומתקשרים לנשמת הרשב"י הקדוש בא ומתעטר בגוון ונמצא אתנו ממש. אשרינו שזוכים אנו להיות מחוברים להרשב"י הקדוש וללמוד וללמד את כל הזוהר הקדוש, כי זהו הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח, וזכות הזוהר הקדוש מגן ומציל את עם ישראל מכל מני מרעין בישין.

אין לנו כח בירור ניצוצי הקדושה כמו כח לימוד הזוה"ק

ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, כמובא בהקדמה לזוהר הקדוש עם לשון הקודש בהוצאת היכלא דרשב"י בנשיאות ראש ישיבת המקובלים נהר שלום המקובל הרב שמואלי שליט"א, ומובא שם דברי האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'.

ואמר הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים, הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם [של רבו רבי עקיבא], וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ז' אלול [יום 331 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שלא**

האפשר, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, ואכנס בגנזי המלך העליון **כבן שנכנס בגנזי אביו**, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, **ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה**". ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, **וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה האחרון דור של ביאת המשיח**, (מהרצ"א מדינוב), ע"כ.

רבי עקיבא היה חבוש בבית האסורים עשרים שנה

ובמדרש שיר השירים מהגניזה [י"ל ע"י הרב יוסף חיים ברטהימר, הוצאת 'כתב יד וספר' ירושלים תשנ"ה], עמוד י"ח, על הפסוק (א ג) 'לריח שמניך טובים וכו"', נאמר: **'השביעי** [מעשרה הרוגי מלכות] **רבי עקיבא**, שהיה חבוש בבית האסורים עשרים שנה, והיו מביאים קולמוסים של קנים, ונותנים בין ציפורניו, ומרתיחין צרורות באש, ומניחין תחת שחיו, ואמרו לו הנח מה שבידך, ובכל כך היה מוסיף להם תוכחות, ומה היה אומר להם, 'כמוהם יהיו עושיהם'. וכל דבר שהיו צריכין לו היו שולחים ושואלין לו בבית האסורים [ראה פסחים קיב: יבמות קח: סנהדרין יב. עירובין כא: ירושלמי יבמות פ"ב ה"ה]. לסוף עשרים שנה ששהה בבית אסורים יצא ליהרג, והיה עונת ק"ש וכו". ובגמרא (ברכות סא:) מתארת את הוצאתו להורג של ר"ע - 'בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרת: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו. היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד'.

שלב הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום ח אלו [יום 332 בשנה] סבא דמשפטים

רבי עקיבא נפטר ביום הכיפורים - ולא ידעו תלמידיו, עד שאליהו הנביא בא להודיע

וכותב ה'בן יהודע', שתלמידיו לא אמרו לו דברים אלו ביום שנפטר, כי נשמתו יצאה ב'אחד' ואיך השיב להם, אלא בכל יום לפני הוצאתו להורג היו סורקים את בשרו, והוא היה מקבל עול מלכות שמים, ובאותם ימים דברו איתו תלמידיו. אבל ביום שבו נפטר, שהוא יום הכיפורים, לא היו איתו תלמידיו, כמסופר במדרש משלי (פ"ט ס"ב) שאליהו הנביא בא להודיע לרבי יהושע הגרסי על מותו של רבי עקיבא].

אמר להן רבי אליעזר הגדול, תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו, אמר לו שלך קשה משלהן

ובספר "סוד ה'" הביא את ספר "שירי מצוה", להגה"צ רבי בנימין אליהו מזאלשין על צוואת רבי אליעזר הגדול להורקנוס בנו, (המובא בספר שבט מוסר פרק ט"ז), שביאר שכל דברי רבי אליעזר הגדול היו עמוקים על פי הסוד, ומה שאיתא בגמרא סנהדרין (דף סח.), וז"ל: והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקרו... אמר להן למה באתם, אמרו לו ללמוד תורה באנו, אמר להן ועד עכשיו למה לא באתם, אמרו לו לא היה לנו פנאי, אמר להן תמיה אני, אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו [כלומר באיזה מיתת ימות], אמר לו שלך קשה משלהן... אמר להן הוא טהור, ויצאה נשמתו בטהרה, עיי"ש.

אם היה רבי עקיבא לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, ולא היתה הגזירה

מובן שכל הקפידה היית מפני שלא למד ולימד את תורת רבו רבי אליעזר שהיתה על פי הסוד, ועל כן קיבל עונש

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ט אלול [יום 333 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שלג

חמור כזה, שרבי עקיבא היה יכול לקבל את כל תורת הסוד וללמד את בני ישראל. וכן כתב הגה"ק מהרצ"א מדינוב בהוספותיו לספר סור מרע ועשה טוב, וזת"ד: ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, ומובא בשם האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'. ומסיים שם (בספר סוד ה') שאם רבי עקיבא היה לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, (וגם היו ניצלים מגזירת עשרה הרוגי מלכות - כמו רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר שניצלו), כי בין לומדי תורת הסוד אין, לא שנאה, ולא קנאה, ולא תחרות, אלא כולם באהבה ואחדות גמור, כמו שאמר הרשב"י בזוהר (פרשת נשא - דף קכ"ח ע"א): חֲדֵי רַבִּי שְׁמֹעוֹן וְאֶמֶר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. (אמר) (קכ"ח ע"ב) הַתֵּם יְאוֹת הַנְּהָ לְמַהוּי דְחִיל. אֲנִן בְּחִיבוּתָא תְלִיָא מְלֵתָא, דְכְתִיב, (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכְתִיב (דברים ז) מֵאֲהַבֶּת יְיָ אֶתְכֶם, וְכְתִיב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

ובלשון הקודש: שְׁמַח רַבִּי שְׁמֹעוֹן וְאֶמֶר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. שְׁם רְאוּי לְהִיּוֹת יְרֵא. אֲנִן בְּחִיבוּת תְלִוּי הַדְּבָר, שְׁכָתוּב (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב (שם ז) מֵאֲהַבֶּת ה' אֶתְכֶם, וְכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

אם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד ובגמרא פסחים (דף קיב): חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר

שלד הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום י אלול [יום 334 בשנה] סבא דמשפטים

[רשב"י] לו [לרבי עקיבא] רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה, והלא עגל בסכנה, אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ורואים שרבי עקיבא חשש ללמדו כשהיה עשרים שנה בבית האסורים, ועל זה אמר לו רבי שמעון אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, יש לבאר על על פי כתבי האריז"ל שאין הכוונה למלכות כאן מלכות הרשעה, אלא למדת מלכות שבמיתה על קידוש השם נקרא, שנמסר למידת מלכות העליונה, וזה כוונתו שאם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד, (סוד ה'). - מהסיפור הזה אנחנו לומדים, כי אם רבי עקיבא היה לומד אצלו סודות התורה, היה יכול להינצל מלהיות בעשרה הרוגי מלכות, כמו רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, וזה מה שאמר לו רבי אליעזר תמה אני וכו', כי לימוד תורת הסוד יותר גבוה מליהרג על קידוש ה', כי כל תורת הסוד הוא שיחיו ולא ימותו, לא רק הוא, אלא מכפר ומציל את כל ישראל, כמו שכתב בזוהר הקדוש: **עוד אָמַר אֱלִיהוּ זְכָרָנוּ לְבָרְכָה לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן: בְּהַאי סִפְרֵי הַזֵּהר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא פַּד אַתְגְּלִיא בְּדָרָא בְּתִרְאָה. עוֹד בְּדָף קכ"ד: לְשׁוֹן מִשָּׁה רַבִּינוּ לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן. וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֵהר הַרְקִיעַ בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילָךְ דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֵּהר בְּאֵילִין לֹא צְרִיף נִסְיוֹן – רְצָה לִמְר: כִּי הַלּוֹמֵד בְּסִפְרֵי הַזֵּהר לֹא יִסְבַּל חֲבָלֵי מְשִׁיחַ וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל עֲתִידִין לְמַטְעֵם מְאִילְנָא דְחַיִּי דָּא הוּא סִפְרֵי הַזֵּהר יִפְקוֹן בֵּיהּ מְגָלוּתָא בְּרַחֲמֵי.**

ועל כן לא מספיק ללמוד לעצמו, אלא צריך לזכות את הרבים וללמד ולהשמיע לכל ישראל! כי תורת הסוד

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יא אלול [יום 335 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שלה**

נועדה להתגלות וללמד את הרבים בדור האחרון למען הכינו את העולם לקראת תורתו של משיח והגאולה שלימה, וכמבואר בשל"ה הקדוש.

כל הגאולה תלויה בעסק החכמה הזאת

יום כז
לחדש

ובספר דגל מחנה אפרים (פרשת שמיני) כתב, וז"ל: וזהו דרש דרש משה, היינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרוש מה שדרש כבר משה, היינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזוהר, אז והנה שורף, הינו שיתבטלו כל הקליפות וממילא יהיה הגאולה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. וגם על ידי החיבור ההוא יהיה בטול הקליפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים (חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד). **הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחור ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתנו** (הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים).

על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

ספר תולדות הרד"ל תולדות המקובל הצדיק רבי דוד לוריא זיע"א

רבי דוד בן יהודה לוריא (בראשי תיבות: רד"ל; נולד בשנת תקנ"ח, ביחוב, האימפריה הרוסית [רוסיה הלבנה] – נפטר בשנת תרט"ז). היה רב, פוסק, מקובל ופרשן, מגדולי התורה בדורו. חיבר פירושים על התלמוד הבבלי ועל פרקי דרבי אליעזר.

קורות חייו

רבי דוד לוריא נולד למשפחה עשירה ומיוחסת בעיר ביחוב אשר בפלך מוהילב, בתחום המושב של האימפריה

שלו הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום יב אלול [יום 336 בשנה] **סבא דמשפטים**

הרוסית (כיום בבלארוס). משפחתו התייחסה אל המהרש"ל - דור שביעי.

עוד כילד נודע כבעל כשרונות מיוחדים בתחום לימוד התורה. אביו יהודה לוריא, שכאמור לעיל היה עשיר גדול, שכן לו מלמדים פרטיים. בגיל שתים עשרה עבר ללמוד בעיר וילנה כחלק מקשר שידוכין שיזם אביו עבורו. בוילנה למד אצל הרב שאול קצנלבוגן. בגיל שלוש עשרה התחתן. רבי דוד נשאר בוילנה עד לגיל שמונה עשרה ואז חזר לעירו ביחוב.

בחזרתו לעירו סייע רבי דוד לממן את תלמודי התורה בעיר. כמו כן הקים רבי דוד ישיבה בעירו ותמך בה מבחינה כלכלית אך לא עמד בראשה.

על פי עדויות שונות חונן רבי דוד בזיכרון פנומנלי אשר סייע לו בכתיבת חיבוריו השונים שכן חיבוריו עוסקים, בין היתר, בהשוואת גרסאות בין מקורות שונים בספרות התלמוד והמדרש. כמו כן ניחן רבי דוד בכישרון כתיבה פורה במיוחד שכן הוא חיבר מספר רב של חיבורים, חלקם עדיין בכתב יד. **בהיותו** בגיל ארבעים נפל רבי דוד קורבן לעלילה. במסגרת עלילה זאת זויפו מספר מכתבים בשמו וכן פסקאות בפירושו על פרקי דרבי אליעזר. בפסקאות אלו קרא כביכול רבי דוד למרד נגד שלטון הצאר הרוסי. רבי דוד נכלא למשך כשישה חודשים בהם שהה במבצר שליסלבורג. בסוף תקופה זאת יצא זכאי במשפטו וטוהר מאשמת הסתה למרד בשלטון הרוסי. על פי האנציקלופדיה העברית ואנציקלופדיה יודאיקה הסיבה לעלילה זאת נעוצה, ככול הנראה, בסכסוך בין משפחות בעיר ביחוב.

אחיו של רבי דוד לוריא היו גם הם רבנים מפורסמים. אחיו הבכור רבי צבי הירש לוריא ואחיו השני אהרן לוריא אשר היה רב בעיר מינסק.

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יג אלול [יום 337 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שלז

בגיל חמישים ושמונה, בה' בכסלו שנת ה'תרט"ז, נפטר לאחר מחלה קשה.

פעילותו הציבורית

הרד"ל נחשב לאחד הבולטים שבגדולי ישראל בדור שלאחר הגאון מווילנה ובתור שכזה עסק גם בהנהגת הציבור היהודי. הוא נפגש עם משה מונטיפיורי בוילנה בשנת ה'תר"ו - ה'תר"ז על מנת להעמידו על מצב היהודים ברוסיה באותם ימים. הוא עמד בקשר עם הסופר יצחק בר לוינזון על מנת לשכנעו להוציא לאור בשפה הרוסית את ספרו זרובבל. בספר זה ראה רבי דוד כלי חשוב במלחמה באנטישמיות שרווחה ברוסיה. כמו כן יצא בחריפות נגד הרפורמים אשר בקשו באותה העת לשנות קטעים מסוימים בסידור התפילה.

חיבוריו

1. הגהות לששה סדרי משנה (וילנא תרמ"ו - תרמ"ז).
2. הגהות על התלמוד הבבלי, נדפסו בש"ס וילנא.
3. ביאור על סדר מועד בתלמוד הירושלמי, מובא במהדורת קעניגסברג.
4. הגהות על ביאורי הגר"א על סדר זרעים בתלמוד הירושלמי.
5. ביאור על התוספתא מסכת עוקצין.
6. ביאור ומבוא על פרקי דרבי אליעזר (ורשה תרי"ב).
7. ביאור על מדרש שמואל (ורשה תרי"ב).
8. ביאור למדרש פסיקתא דרב כהנא (תרנ"ג).
9. הגהות ופירושים על מדרש רבה, נדפסו בדפוס וילנא.
10. דוד לוריא, נפש דוד, מהדורת ווילנא, תרע"ג, על ספר הזוהר ועל זוהר חדש (וילנא תרמ"ב).
11. הגהות על ספר שאילתות דרב אחאי גאון משבחא. נדפסו בתוך הספר 'העמק שאלה' של הנצי"ב.
12. הגהות על שו"ת הגאונים 'שערי תשובה' (לייפציג תרי"ח).

שלח הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום יד אלול [יום 338 בשנה] **סבא דמשפטים**

13. ספר כוכבי אור - הגהות ותוספות לספר היוחסין ולספר סדר הדורות.

14. פירוש למגילת אסתר.

15. פרקי רבי אליעזר, מהתנאי רבי אליעזר הגדול בן הורקנוס, עם ביאור הרד"ל, ורשה, תרי"ב.

16. תפילתו של רד"ל בבית כלאו, (מכון ליפשיץ).

ספר א: שבחי הרד"ל ז"ע:

מעט מזעיר על הגאון הנפלא בדורו מוהר"ר דוד לוריא ז"ל בעל מחבר ספר "נפש דוד על הזוהר הקדוש" ובאור על הפרקי דרבי אליעזר והמדרשים ועוד שו"ת בהלכה

א"ה [אמר הכותב] יען כי עלינו לאחזוקי טיבותא להגאון הרד"ל ז"ל, וברם זכור הוא לטוב, שאלמלא הוא ז"ל לא נשתייר בידינו מכתב יד קדשו הגרבי אליעזר ז"ל בנסתרות. כי הוא ז"ל מסר נפשו ומאודו לחפשם ממטמונים, ולהעתיקם ולסדרם כיד ה' הטובה עליו. על כן ראיתי כי נכון לעשות ציון לנפשו וזכר לפרי עמלו, להסמיך אל באור הגר"א אשר יהילו אור על הזוה"ק. את פניני לקוטי באוריו והגהותיו על הזוה"ק (כפי אשר העלה ה' בידי להשיגם), אשר יגיהו ויפיקו נגה זהרו לכל מעיין. ונוצר תאנה יאכל פריה. ומקום שיפול העץ במקום אשר יפול העץ שם יהו"א [שיבא אלף למקומה (מגלה עמוקות על התורה - פרשת ויצא) (קהלת ז)]. (כמשרז"ל). וקראתיה בשם נפש דוד. על פי מארז"ל אין עושיין נפשות כו' שדבריהם הם זכרונם. לזכר עולם יהיה צדיק. וזי"ע (שאר בשרו, המוציא לאור ש, לוריא).

סיפור נורא בענין כוח הרצון ללמוד תורה

זה סיפור לי מחסדי ה' והשגחתו הטובה עליו, כי בהיותו כבן ט' שנים בא כבין הערבים כבוד אביו ז"ל עם האדון הדוכס של עירם בוחאב אל חדר לימודו, ועמם גם מורה אחד אשר הביאו הדוכס מצרפת בעד בניו, וינסהו המורה בחכמת החשבון והתשבורת, ויתפלאו מאד מאשר השיב תיכף על כל שאלותיו. והדוכס נתן לו מתנה, וגמר אז עם כבוד אביו שיבא בכל יום בשעה קבועה ללמוד עמו חכמות וידיעת הלשונות, היא השעה שהיה קבוע לו לחזור על הט' מסכתות שזכה להיות בקי בהם,

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום טו אלול [יום 339 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שלט

ומפני אימת וכבוד אביו לא היה אפשר לו לסרב בזה, אך מאז הפנותם שכמם ללכת, הוריד דמעה מאין הפוגות כל הלילה על צער אבידת השעה הקבוע לו על חזרת המסכתות, ויהי כאור הבוקר שמע קול הברה בעיר, כי מצאו את המורה הנ"ל נהרג סמוך לעירם.

עוף מוכן לסעודה - שירד מן השמים

שמעתי ממנו שאבי חותנו זכה להיות בין הקרואים אל המשתה והסעודה שעשה הגרבי אליעזר ז"ל כשגמר פירושו על התיקוני זוהר ונתן לו חלק מהעוף הפטום שהמציאו לו מן השמים לבא על שולחנו (עיין מעלות הסולם הערה י"ט, שם כתוב ספרא דצניעותא).

ספר ב': עמק הברכה מחידושי הגאון המקובל מוהר"ר דוד לוריא זיע"א קונטרס עמק הברכה

רבי אליעזר מלמד לבנו ולרבי עקיבא סודות התורה

וכן בזוהר ריש פרשת וירא במדרש הנעלם (צח). אמרו דאותיב לימיניה הורקנוס בריה, והוי מגלי ליה עמיקתא ומסרתא כו', קיבל מיניה קפ"ט רזין עילאין כו', אמר ליה רבי עקיבא אוליף לי אורייתא, ופתח רבי אליעזר במרכבה כו', ואוליף ליה שלש מאות הלכות פסוקות בבהרת עזה, ורי"ו טעמי דפסוקי שיר השירים כו'. הרי שלמדו ממנו הרבה תורה באותה שעה [ואם היה מוחרם, אף לבנו הורקנוס היה אסור לו לשנות, אף על פי שלענין לישיב בד' אמות כתבו הפוסקים דבניו ובני ביתו מותרין], ועוד אמרו שם (טז). א"ר יצחק כל יומוי דרבי אליעזר הוי נהירא שמעתתא מפומוי כיומא דאתיהיבת בטורא דסיני כו', ומלשון כל יומוי משמע שלא היה נמנע מללמד כל ימיו אלא שלא נכנס לבית המדרש ולא לימד תורה ברבים משברכוהו, כמו שיתבאר לקמן אות י"ט בס"ד.

שמ הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום טז אלול [יום 340 בשנה] סבא דמשפטים

[מהקטע הנזכר רואים שרבי אליעזר לימד לבנו הורקנוס ולתלמידו רבי עקיבא סודות התורה ורזין עלאין].

היה מלמד לתלמידיו גם לאחר שברכוהו

ובפרק ד' דברכות (כח): כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו ואמרו לו רבינו, למדנו אורחות חיים כו', ומשמע באבות דרבי נתן (פרק י"ט משנה ד'), **שזה היה חולי שמת בה רבי אליעזר**, דקתני עלה הא דאמר רבי אלעזר בן עזריה חמשה דברים למדנו ממנו בשעת מיתה שהבאתי לעיל בסמוך, **ואף על פי כן בקשו ממנו שילמדם.**

ספר ג: שם האחד אליעזר קונטרס שם האחד אליעזר

רבי אליעזר נשמת ראובן בן יעקב

ואמרו על רבי אליעזר שם האחד המיוחד, כי הוא נתייחד בין גדולי התנאים הראשונים, להיות יסוד תורה שבעל פה יסוד המשנה ויסוד הקבלה כמו שיתבאר לקמן אי"ה, וגדלוהו בשם טוב לקרותו בשם רבי אליעזר הגדול, אף כי לא נמצא עוד תנא אחר שנקרא רבי אליעזר ביו"ד סתם, בכדי שיהיה צריך להזכירו לסימנא מהם בשם הגדול [כי רבי אליעזר בן יעקב, ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי שנקראו ביו"ד לא נזכרו בשום מקום בסתם, רק בשם אבותיהם גם כן], אלא שפירשו הטעם בדרוש הרוגי אמונה (הנדפס סוף ספר הכוונות), וכן הגר"א בפירוש ההיכלות שמפני שהיה בו נשמת ראובן כמו שכתבו בזוהר חדש (ע"ב. סוף איכה), בר חד דאיהו ראובן וכו', על דיהב עיטא למירמי לבירא אתפיס איהו בבירא, ואשתזיב ודא איהו רבי אליעזר הגדול כד תפשוהו למינות ויהבוהו בבירא ואשתזיב נשמתא דראובן, עד כאן.

והיינו עובדא דפ"ק דע"ז (טו; ותוספתא סוף פ"ב דחולין, וקוהלת רבא פ"א פ"ט) ברבי אליעזר הגדול שנתפס למינות וניצול [ודלא כעמק המלך שער עולם התווה פס"ז שהביא הנוסחא רבי אליעזר בן פרטא, כד תפשוהו למינות ופירשה, שהוא עובדא דרבי אליעזר בן פרטא (שם ט"ז): ונוסחא משובשת נזדמנה לו], ולכן נקרא גדול, על שם ראובן הבכור גדול אחים. [והדברים מכוונים למה שכתוב במגלה עמוקות (אופן ע"ב) שרבי אליעזר נשמתו בחסד, ועליו רמז משה, "את גדלך" שהראהו הקב"ה נשמת רבי אליעזר עיין שם, והוא נשמת ראובן כמו שכתוב בזוהר ויצא (קנ"ג): ופרשת ויחי (רל"ה): ועי' בלק"ת ויצא, ובפירוש הגר"א לספרא דצניעותא פ"ק (ט"ז ד') בארוכה, וזהו לשון הגדול, לרמוז שהוא ממדת הגדולה].

תיקן גם את חטא ראובן עם בלהה

ויש לבאר, שלבד חטא מכירת יוסף של ראובן דארמי לבירא שתיקן רבי אליעזר במה שנתפס, הנה תיקן רבי אליעזר גם כן חטא ראובן בבלהה [דהכי סבירא ליה לרבי אליעזר (סוף פ"ו דשבת נו): ובבראשית רבא דראובן חטא], והוא כמו שכתוב באבות דרבי נתן פרק ט"ז, אל תתמה על יוסף הצדיק (שעמד בנסיון אשת אדוניו) שהרי מעשה דרבי צדוק גדול ממנו כו', ואל תתמה על רבי צדוק שהרי מעשה דרבי עקיבא גדול הימנו כו', ואל תתמה על רבי עקיבא שהרי מעשה רבי אליעזר גדול הימנו שגידל את בת אחותו י"ג שנה עמו במטה [אולי חשב שמוא יש בביתו מאנשים שאינם מהוגנים, וכעובדא דההוא חסיד בפרק מפנין (קכ"ז): שאמר שמוא תלמיד שאינו בדוק כו'], עד שבאו לה סימנין וקידשה עד כאן, הרי ששנו כאן באבות דרבי נתן נסיון זה דרבי אליעזר שכבש יצרו י"ג שנה שהיתה עמו במטה לנסיון הגדול שבגדולים משל יוסף, ונתכוון לתקן בזה, **פחז כמים של ראובן**, ובירושלמי דיבמות (פרק י"ג

שמו הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום יח אלול [יום 342 בשנה] **סבא דמשפטים**

הלכה ב') אמרו, שאמו דחקה אותו שישאנה, אולי היה באמו ניצוץ בלהה (אשת יעקב אבינו שהיא כאמו) והמתין כל כך לישאנה עד שדחקה אמו שישאנה בהיתר.

הוא הפותח והוא הסוגר את ש"ס המשניות עיקר תורה שבעל פה מסור לנו מרבי אליעזר בן הורקנוס

והן הן עיקרי מקבלי ומסדרי תורה שבעל פה לפנינו, ועל כן תנא בספרי (שופטים פסקא קפ"ח), "לא תסיג גבול עולם", שלא תחליף דברי רבי אליעזר לדברי רבי יהושע כו', ובאבות דרבי נתן (פ"ג) לשקוד על דלתי תורתך, חובה לאדם שישמש ג' תלמידי חכמים כגון רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבא, ורבי אליעזר גדול מכולן אף מרבי יהושע לענין זה, וסימן לדבר שרבי אליעזר נזכר במשנה קרוב לכפליים פעמים נגד רבי יהושע, ולא עוד אלא שהוא הפותח תחלה במשנת ברכות, ואף להך לישנא בש"ס דברכות דרישא סתמא היא, ולא רבי אליעזר היא, מכל מקום בא זכרו ראשונה לשאר כל התנאים [וכל מקום אח"כ שכתב בספר יוחסין זה לשבח, שהוא הראשון שנזכר שמו במשנה], ונראה שגם הוא הסוגר שחתם רבי מסכת עוקצין במשנה דכוורת דבורים שנחלקו בה רבי אליעזר וחכמים אע"פ שכבר נשנית בשביעית, אך ורק בכדי לחתום המשנה בדבריו ושמו של רבי אליעזר, ואגבן הוא שהובא מלתיה דבית שמאי ובית הלל בדבש, מאימתי מטמא משום משקה, אגב כוורת דבורים דקתני [וגם בכלל הא דב"ש אפשר הוי גם רבי אליעזר דשמותי הוא סובר כב"ש, ועיין בב"ב (פ"י) בזה], וזה שאצלנו מסיים המשנה בדברי רבי שמעון בן חלפתא ורבי יהושע בן לוי, כבר כתבו המפרשים, שהוא הוספה בכדי לסיים בדבר טוב [ועיין מה שכתבתי בהגהותיי לבמ"ר פי"ג], ולא עוד אלא שעיקר תורתו של רבי עקיבא שאליביה נסדרו כלהו תורה שבעל פה

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יט אלול [יום 343 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שמג

כדאיתא בסנהדרין (פ"ו.) וכלהו אליבא דרבי עקיבא, עיקר תורתו מרבי אליעזר [אע"פ שלמד גם אצל רבי יהושע, מכל מקום מצאנו ביותר בש"ס שמפלפל רבי עקיבא עם רבי אליעזר רבו ממה שנמצאהו עם רבי יהושע].

רבי אליעזר נשמת ראובן לימד את רבי עקיבא שהוא נשמת יששכר - לפי שראובן גרם להוליד את יששכר ששבטו למדו תורה

יום כח
לחודש

ויש לכוון הדבר לפי מה שביארנו לעיל שהוא נשמת ראובן, שלכן רבי עקיבא שהוא נשמת יששכר, האיר בתורתו על ידי רבי אליעזר, כמו כל עיקר לידת יששכר בסיבת ראובן שהוא מצא הדודאים, ונתן השם ללאה אמו בשכרון, את יששכר, ואף מדרשי התורה [שהוא מכילתא ספרא וספרי כמ"ש רש"י בכמה מקומות] מסוים בדברי רבי אליעזר בספרי, ואפשר גם תחלתו דהיינו המכילתא באותה מכילתא שסודרה מתלמידי רבי עקיבא דהיינו **מכילתא דרשב"י** שהביא הרמב"ן בפירוש התורה בכמה מקומות וש"מ, היתה ההתחלה גם כן בדברי רבי אליעזר [והמכילתא שלנו הוא דרבי ישמעאל שלא קיבל מרבי אליעזר אלא מרבי נחוניא בן הקנה (ומה שאמרו קצת שרבי ישמעאל קיבל מרבי עקיבא, אינו נכון, וכבר השיג היוחסין על זה), לכן אינה מתחלת בדברי רבי אליעזר]. ולהורות דכל הני שאליבא דרבי עקיבא, מיצוי מדותיו של רבי אליעזר הן שקיבלם רבי עקיבא ממנו, וחזר ושנאן לתלמידיו.

יסוד תורת הקבלה הוא מרבי אליעזר בן הורקנוס וכל דבריו מכוונים כדברי הזוה"ק ודברי האריז"ל

ולא זו בלבד במשנה הוא אבי המשנה, אלא אף בסתרי המרכבה הוא רבי אליעזר יסוד הקבלה, ומצאתי בהקדמת ספר ברית מנוחה שכתב שרבי יוחנן בן זכאי ויונתן בן עוזיאל

מסרו סודות התורה לרבי אליעזר, ובזוהר תולדות (קמה). אמרו דרבי יוחנן בן זכאי הוי אמר שלש מאות הלכות פסוקות ברזא דחכמתא עילאה, בפסוק "ושם אשתו מהיטבאל" ולא גלי לון אלא לרבי אליעזר דהוי עמיה [ועיין לקמן אות ה' בהגהה בזה]. הרי אף על פי שהיה ריב"ז משבח לרבי אלעזר בן עזריא במעין המתגבר מכל תלמידיו, בכל זאת סתרי תורה אלו מסרן לרבי אליעזר בן הורקנוס [ואף בההיא דחגיגה (י"ד ע"ב) שרצה רבי אלעזר בן ערך, במרכבה לפני ריב"ז, מצאתי בפרש"י ריש קהלת שהראה גורס בה רבי אליעזר בן הורקנוס עיי"ש], והוא מטעם שכתבתי לעיל דריב"ז צפה ברוח הקודש שביד רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאין מאבד טפה, הוא שיתקיים למודו, וממנו תצא תורה לישראל, ומרבי אלעזר בן עזריא תשכת, ויחזירוהו חבריו לו [ואפשר אם לא היה מוסרן רק לרבי אלעזר בן ערך, אז אחר כך כששכח לימודו, אף אם היו חבריו מבקשין רחמים דליהדר תלמודיה, לא הוי הדר ליה סתרי תורה אלו שהיו נעלמין מחבריו. ולטעם זה יתיישב, אף לפי מה שכתוב בזוהר חדש בראשית במדרש הנעלם (ט' א.) דהני שלש מאות הלכות מסר לרבי אלעזר בן ערך ורבי אליעזר בן הורקנוס דהוי עסקי עמיה במרכבה, כי אף שמסר לרבי אלעזר בן ערך, הוצרך למסור לרבי אליעזר בן הורקנוס בכדי שאחר זה כשישכח רבי אלעזר בן עזריא ימסרם לו רבי אליעזר בן הורקנוס]*^א ורבי אליעזר הוא שמסרה לרבי עקיבא, ורבי עקיבא

א. הגהה: ויש לפרש שזהו שאמרו באדר"ן (פרק י"ד) שאמר ריב"ז על רבי אליעזר ב' משלים, בור סיד שאינו מאבד טפה, וקנקן זפותה שמשמרת את יינה, שמשל הבור עם המים הוא על נגלות התורה, שנמשלה למים להשקות לכל צמא בגלוי לכל, ומשל היין על נסתרות התורה כמו שאמר הגר"א בפירש התורה ובמשלי בכמה מקומות שנמשלו ליין שהוא סתום וקנוס בענביו, ואינו מתגלה אלא על ידי דריכה להפרישו מקליפותיו

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כא אלול [יום 345 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שמה

לרבי שמעון וחביריו [ובהקדמת ברית מנוחה שם כתוב רבי עקיבא לרבי יהודה הנשיא, ומרבי יהודה הנשיא בא ליד רבי שמעון וטעות סופר הוא, וצריך לומר להיפוך רבי עקיבא לרבי שמעון וְמרבי שמעון בא ליד רבי יהודה הנשיא], ונמצינו למדין, שאף דברי קבלתו של רבי שמעון בזהר ותיקונין, יסודן מקבלתו של רבי אליעזר, וקרובין דבריהן להיות שוין ברמזיהן במקומות הרבה, וגדולי המקובלים הראשונים ז"ל שלא נגלה בימיהם ספר הזוהר כמו הרמב"ן ותלמידיו, ורבינו בחיי, ורבי טודרוס הלוי באוצר הכבוד, היו משתמשין לאור מאמרי הפרקי רבי אליעזר במקום הזוהר, ואף הריקאנטי והר"מ בן גבאי, בעל עה"ק, שכבר נגלה בימיהן ספר הזוהר, בכל זאת בהיותן שותי מימי רבותיהן הרמב"ן ותלמידיו, לא אזו ידן מלחבב דברי הפרקי רבי אליעזר להביאן תמיד יחד עם ספר הזוהר, ולכן טרחתי במעט ידיעתי לרמוז ולעורר המעיין במקומות הרבה, איך שעניני הפרקי רבי אליעזר מכוונין בענינים אלו עם דברי הזוהר, ואף לפי עניית דעתי עם דברי האר"י ותלמידיו, ומי שחננו ה' דעת קדושים, יוסף לקח בזה למצוא גנזי אוצרות חכמה בקרבו.

רק בזמן הברייתא נתודע להם גדולתו של רבי אליעזר - שהגדיל על כל תלמידי רבי יוחנן בן זכאי

ולפי הטעם שכתבתי על קריאתו בשם רבי אליעזר הגדול, על שהגדיל על כל תלמידי ריב"ז, והגדיל לעשות להרביץ ולהעמיד תורה בישראל על ידי תלמידיו, בזה יתכן מה שלא נזכר בשם זה רבי אליעזר הגדול בשום מקום במשניות [רק בשלהי סוטה, אשר אינו מעיקר המשנה כמו שכתוב בתוספות

החרצנים וזגים, ורמז ריב"ז ששניהם לא נתקיימו אלא ברבי אליעזר על מכונם.

שמו הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כב אלול [יום 346 בשנה] **סבא דמשפטים**

יום טוב שם עיי"ש, אלא שבמשנה בירושלמי ישנו גם כן] רק
בברייתות, כי במשנה שעיקרה נסדרה בימי התנאים הראשונים
רבי עקיבא ותלמידיו, אפשר עדיין לא נתברר זה כל כך עד ימי
סידור הברייתות, שאז ראו כל מעשה תקפו וגבורתו, שראו
שרבי פתח וחתם בו המשניות, ושכל המשנה מדברי רבי
אליעזר ותלמידיו ותלמידי תלמידיו, אז גדלוהו **בשם טוב הגדול**.

... **ואפשר** ששלש מאות הלכות פסוקות אלו, הן הן משורש
שלש מאות הלכות פסוקות שהזכירו בזוהר
תולדות (קמ"ה ע"ב), דהוי רבי יוחנן בן זכאי אמר ברזא דחכמתא
עילאה בפסוק "ושם אשתו מהיטבאל" וגומר, ולא גלי לון אלא
לרבי אליעזר, וכן הוא בזוהר בראשית-פרשת וירא (דף צט ע"א):

**למד בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות, ולמד אותן
מאתים וששה עשר טעמים של פסוקי שיר השירים**

ואוליף בבהרת עזה תלת מאה הלכות פסוקות, ואוליף ליה
רי"ו טעמים דפסוקי דשיר השירים. והווי עינוי דרבי
עקיבא נחתין מיא. ואתחזר אשא פקדמיתא. פד מטא להאי
פסוקא (שיר השירים ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים פי
חולת אהבה אני, לא יכיל למסבל רבי עקיבא וארים קליה
בבכייאת וגעי ולא הוה ממלל מדחילו דשכינתא דהות תמן.

לשון הקודש: ולמד בבהרת עזה שלש מאות הלכות
פסוקות, ולמד אותן מאתים וששה עשר טעמים
של פסוקי שיר השירים, והיו עיני רבי עקיבא זולגות
דמעות, וחזרה האש כבתחלה. פשהגיע לפסוק (שיר ב)
סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים פי חולת אהבה אני, לא
יכל רבי עקיבא לסבל, והרים קולו בבכיה. והרים קולו ולא
היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם.

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום כג אלול [יום 347 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שמוז

הוֹרָה לֹו כָּל עֲמֻקּוֹת וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שְׁהִיוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים - יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וּבְכָה, וְנִבְעֵו עֵינָיו מִיָּם, וְהָיָה אוֹמֵר, וַי רַבִּי! וַי רַבִּי! שְׁהָעוֹלָם נִשְׁאַר יְתוֹם מִמֶּךָ

אוֹרִי לִיה כָּל עֲמִיקְתָּא וְרִזִּין עֲלָאִין דְּהוּה בִּיה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. וְאוֹמֵי לִיה אוֹמְאָה דְּלָא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מִנֵּיהּ כִּי הִיכִי דְּלָא לִיחְרִיב עֲלֵמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ. וְלֹא בְּעֵי קַמֵּיהּ דִּישְׁתַּמֵּשׁוּן בִּיה (דף צט ע"א) בְּרִיתֵי מִסְגִּיאוֹת קְדוּשְׁתָּא דְּאִית בִּיה. לְבַתֵּר נְפִיק רַבִּי עֲקִיבָא וְגַעֵי וְנִבְעֵין עֵינָיו מִיָּא, וְהוּה אָמַר, וַי רַבִּי, וַי רַבִּי, דְּאִשְׁתָּאֵר עֲלֵמָא יְתוֹם מִנֶּךָ. עֲאֵלוּ כָּל שְׁאַר חֲפִימָיָא גְבִיהּ וְשְׁאַלוּ לִיה וְאֵתִיב לְהוֹן.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ: הוֹרָה לֹו כָּל עֲמֻקּוֹת וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שְׁהִיוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וְהִשְׁבִּיעוּ שְׁבוּעָה שְׁלֵא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם פְּסוּק מִמֶּנּוּ, כְּדִי שְׁהִקְבֵ"ה לֹא יִחְרִיב אֵת הָעוֹלָם בְּגִלְלוֹ, וְלֹא רוּצָה לְפָנָיו שְׁהִבְרִיזוֹת יִשְׁתַּמֵּשׁוּ בּוּ מִרַב הַקְּדֻשָּׁה שֵׁינֵשׁ בּוּ. אַחַר יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וּבְכָה, וְנִבְעֵו עֵינָיו מִיָּם, וְהָיָה אוֹמֵר, וַי רַבִּי! וַי רַבִּי! שְׁהָעוֹלָם נִשְׁאַר יְתוֹם מִמֶּךָ. נִכְנָסוּ אֵלָיו כָּל שְׁאַר הַחֲכָמִים, וְשְׁאַלוּ אוֹתוֹ, וְהִשִּׁיב לָהֶם.

כָּל יְמֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵיטָה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפִּיּו כִּיּוֹם שְׁנַתְנָה בְּהַר סִינִי

הָהּ דְּחִיק לִיה (שַׁעֲתָא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִפִּיק תְּרֵי דְרוּעוּי וְשׁוֹיִנוּן עַל לְבִיהּ. פִּתַח וְאָמַר, אֵי עֲלֵמָא עֲלֵמָא עֲלָאָה, חֲזַרְתָּ לְאֵעְלָא וְלֹאֲגַנְזָא מִן תַּתְּאָה כָּל נְהִירוּ וּבּוּצִינָא. וַי לְכוּן תְּרֵי דְרַעֵי וַי לְכוּן תְּרֵי תוֹרוֹת דִּישְׁתַּפְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן עֲלֵמָא. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוֹמוֹי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָוָה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מִפּוּמֵיהּ כִּיּוֹמָא דְּאֵתִיבֵית בְּטוֹרָא דְּסִינִי.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ: הֵיטָה דְּחוּקָה לֹו [הַשְּׁעָה] לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. הוּצִיא שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו וְשָׁם אוֹתָם עַל לְבוֹ. פִּתַח וְאָמַר, אוֹי

שמוח הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כד אלול [יום 348 בשנה] **סבא דמשפטים**

העולם, העולם העליון חוזר להתפגס ולהגגז מן התחתון כל אור ומאור. אוי לכם שפתי זרועות, אוי לכם שפתי תורות שיהיו נשפחים היום הזה מן העולם. שאמר רבי יצחק, כל ימי רבי אליעזר היתה השמועה מאירה מפיו פיום שנתנה בהר סיני.

שאלו יהיו כל בני אנוש של העולם סופרים, לא יוכלו לכתב, ולא חסרו תלמידי מחכמתי

אמר אורייתא (סברית גמרא) גמריית וחכמתא סברית ושמושא עבדית. דאלו יהון כל בני אינשא דעלמא סופרים לא יכלין למכתב ולא חסרי תלמידי מחכמתי אלא ככוחלא בעינא ואנא מרבותי אלא כמאן דשתי בימא. ולא הוה, אלא למיתן טיבותא לרבוהי יתיר מניה.

לשון הקודש: אמר, תורה [למדתי וגמרא] הבנתי וחכמה למדתי ושמוש עשיתי, שאלו יהיו כל בני אנוש של העולם סופרים, לא יוכלו לכתב, ולא חסרו תלמידי מחכמתי אלא כמכחול בעין, ואני מרבותי אלא כמי ששותה בים. ולא היה אלא להחזיק טובה לרבותיו יותר ממנו.

שמים שמים, אמרו לשמש וללבנה, שהאור שהיה מאיר יותר מהם הרי נחשך

והו שאלין מניה בההוא סנדלא דיבום עד דנפק נשמתיה ואמר טהור. ולא הוה תמן רבי עקיבא. כד נפק שבתא אשפחיה רבי עקיבא דמית, בזע מאניה וגריר כל בשריה ודמא נחית ונגיד על דיוקניה. הוה צוח ובכי, נפק לברא ואמר, שמאי שמאי, אמרו ולסיהרא לשמשא דנהירותא דהות נהיר יתיר מנהון הא אתחשך.

לשון הקודש: והיו שואלים ממנו באותו סנדל של יבום, עד שיצאה נשמתו ואמר טהור. ולא היה שם רבי עקיבא. כשיצאה השבת, מצא אותו רבי

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כה אלול [יום 349 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שמט**

עֲקִיבָא שְׁמַת. קָרַע בְּגָדוֹ וְשָׂרַט כָּל בְּשָׂרוֹ, וְדָם יָרַד וְנִמְשַׁךְ עַל זְקָנוֹ. הָיָה צוֹנַח וּבּוֹכָה. יָצָא הַחוּצָה וְאָמַר: שָׁמַיִם שָׁמַיִם, אָמְרוּ לְשָׁמַשׁ וּלְלִבְנָה, שְׁהָאֹר שְׁהָיָה מְאִיר יוֹתֵר מֵהֶם הָרִי נִחְשָׁן.

בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצֵה לְצֵאת - שְׁמַחָה, וְהַצַּדִּיק בְּטוֹחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ

(דף צט ע"ב) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצֵה לְצֵאת שְׁמַחָה וְהַצַּדִּיק בְּטוֹחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ, הַדָּא הוּא דְכָתִיב, וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם. בְּשְׁמַחָה, לְקַבֵּל פְּנִיָהֶם. מְאִי זֶה מְקוֹם, מִפְּתַח הָאֵהָל כְּדָקָא אֲמַרְנָן. וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לְגַבֵּי שְׁכִינָה.

לשון הקודש: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצֵה לְצֵאת - שְׁמַחָה, וְהַצַּדִּיק בְּטוֹחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם, בְּשְׁמַחָה לְקַבֵּל פְּנִיָהֶם. מְאִיזָה מְקוֹם? מִפְּתַח הָאֵהָל, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנָנוּ. וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה - אֶל הַשְּׁכִינָה.

מכאן רואים שרבי עקיבא הוא שקיבל סודות שיר השירים מרבי אליעזר.

ובענין הפלגת גדולת חכמתו ומעשיו כתב היוחסין וז"ל: ורבה מלספור חכמתו ומדותיו שאם היו השמים גוילים וכל עצי הלבנון קולמסים ומי הים דיו לא יספיקו לחכמתו עכ"ל.

למד בכל דבר כמה מאות הלכות

בסוף פרק ז' דסנהדרין (שם) שאמר רבי אליעזר בשעת פטירתו, אוי לכם שתי זרועותי שהן כשני ספרי תורה שנגללין [ובזוהר וירא במדרש הנעלם (צט)]. הלשון: וי לכון תרין דרועי וי לכון תרין תורות דישתכחון יומא דין כו', משמע

שנ הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כו אלול [יום 350 בשנה] **סבא דמשפטים**

שרצונו לומר תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וללשון הש"ס כשני ספרי תורה וכן באבות דרבי נתן (פרק כ"ה) כב' [שני] ספרי תורה לא משמע כן]² ובאבות דרבי נתן שם ושיר השירים שם שאמר: אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמסין ושמים וארץ מגילות וכל בני אדם לבלרין, אין מספיקין לכתוב תורה שלמדתי, ואני לא חסרתיה (ופירוש בהגהותיי שם בס"ד שרצונו לומר שתלמידיו לא חסרוה ממנו שלא למדו כי אם מעט, וכעין מה שאמרו בסנהדרין ואדר"ן וזוהר שם שאמר לא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת), אלא כאדם שמטביל זכרות מכחול בים (ועיין במסכת סופרים פרק ט"ו ובילקוט בראשית סוף רמז כ') שכן אמר ריב"ז, ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות בבהרת עזה, ולא היה אדם ששאלני בהם מעולם, ובאדר"ן שם ובמדרש הנעלם שם (צ"ח:) אמרו, שבשעת פטירתו לימדם להם, ואמר שם, ואזל אשא, ואוליף בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות [הגה"ה ואפשר ש' הלכות פסוקות אלו, הן הן משרש הלכות פסוקות שהזכירו בזוהר תולדות (קמ"ה): דהוי רבי יוחנן בן זכאי אמר ברזא דחכמתא עילאה בפסוק "ושם אשתו מהיטבאל" וגו' ולא גלי לון אלא לר"א, וכ"ה בז"ח בראשית (ט' א') (ושם אי' דגלי לון לר"א ולר"א בן ערך), דלשון הלכות

ב. הגהה: וזה שאמרו עליו שלהי סוטה, משמת רבי אליעזר נגזו ספר תורה עיי"ש בפרש"י, ובפרק חלק (ק"א.) שאמרו עליו תלמידיו כשחלה, אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה, ובריש שיר השירים שאמר רבי יהושע על האבן שהיה יושב עליו רבי אליעזר בבית המדרש, האבן הזאת דומה להר סיני [והוא כמו שאמר בפרקי רבי אליעזר פרק ב' עליו ריב"ז, שיכול לומר דברי תורה יותר ממה שקיבלו מסיני, וזה שכתוב במדרש הנעלם וירא [שם] כל יומי דרבי אליעזר הוי שמעתא נהירא מפומיה כיומא דאתיהיבת מטורא דסיני], וזה שישב עליו דומה לארון הברית, [ועיקר הענין מכוין למה שכתוב בספר סוד הגלגולים שנשמתו ביסוד דאבא או דז"א, עיי"ש].

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כז אלול [יום 351 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שנא**

פסוקות משמע דתלי בהון הלכות פסקא דדינא, והיינו כי שרשי הדינין שמהן שרש הנגעים, הוא מת"ק דמיתו: ע"כ הגה"ה. [ולא עוד אלא שאני שונה ש' הלכות וא"ל ג' אלפים הלכות בנטיעת קשואין:

ידע שיחת חיות ועופות ורזי חכמת הקבלה

ובזוהר חדש בראשית (ט' ד') שגילה רבי אליעזר לרבי עקיבא שיחת מלאכי השרת שיחת כוכבים ומזלות, וידעת חלוני חמה בעתותיו וזמניו (שהיה ר"א בקי בהן וכמ"ש בס"ד בהצעה שלפני פ"ו מפרקי דרבי אליעזר בשם הכוזרי שהיה כתובין לפניו בפרקי דרבי אליעזר) שיחת דקלים ועופות שיחת הרוחות ידעות תקופות ועבוריהן [ובסוף פרק ב' דסוכה (כח). חושב מדברים אלו בריב"ז, ומזמנו נראה שקיבלן רבי אליעזר, וכמו שכתוב לעיל שסודות התורה מסר ריב"ז לרבי אליעזר], ומדרש הנעלם (שם) ואוליף ליה (לר"ע) רי"ו טעמי דפסוקי שיר השירים, והוו עינוי דר"ע נחתין מיא כו' כד מטא להאי פסוקא סמכוני באשיות וגו' **לא יכיל רבי עקיבא למסבל וארים קלי בבכיתא וגעי ולא הוי ממלל מדחילו דשכינתא דהוות תמן אורי ליה כו' רזין עילאין** דהוי בשה"ש ואומי ליה אומאה דלא לשתמש בשום פסק מיניה כי היכי דלא ליחרוב קב"ה עלמא בגיניה, ולא בעי קוב"ה דישתמשון ביה ברייתא מסגיאות קדושתא דאית ביה, וזה שאמר ר"ע במתניתין (ספ"ג ידידים) ח"ו לא נחלק אדם מישראל על שה"ש שלא יטמא את הידים שאין כהע"כ כדאי כיום שניתן בו שיר השירים שכל הכתובים קודש ושיר השירים קודש קדשים, **שרבי עקיבא הוא שקיבל סודות שיר השירים מרבי אליעזר.**

היה ראוי לרוח הקודש - ודברי היו כנבואה

ובענין הפלגת צדקתו. ראיתי להביא מה שכתב בירושלמי שלהי סוטה שכשנכנסו לעלייה ביבנה יצתה בת קול

שנב הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כח אלול [יום 352 בשנה] **סבא דמשפטים**

ואמרה להם, יש ביניכם שנים שראוין לרוח הקודש, ושמואל הקטן אחד מהם, ונתנו עיניהם ברבי אליעזר בן הורקנוס (שהוא השני), וזה שאמר בספרי פרשת שופטים (פסקא קע"ג), כשהיה רבי אליעזר מגיע לפסוק זה היה אומר, חבל עלינו, מה מי שמדבק כו', המדבק בשכינה דין הוא שתשרה עליו רוח הקודש, ומי גרם עונותיכם היו מבדילים וגו', [ובסנהדרין פ"ח (ס"ה):] גרסינן בברייתא זו ר"ע במקום רבי אליעזר דידע רבי אליעזר בנפשיה (מן הבת קול הזה) שהיה ראוי לרוח הקודש (של נבואה) ועון הדור נמנע ממנו, וזה שאמר חבל עלינו כו', ובכל זה אף שבעון הדור לא שרתה עליו רוח הקודש, מכל מקום מצאנו בו כעין נבואה, שכל היוצא מפיו היה מתקיים כיוצא מפי נביא, בפרק ו' דפסחים (ס"ט). שאמר לרבי עקיבא בשחיטה השבתני בשחיטה תהא מיתתו, וכן בסוף פרק ח' דסנהדרין (ס"ח). שאמר תמה אני על חכמי הדור אם ימותו מיתת עצמן על שלא באו לשמשני, ולרבי עקיבא אמר שלך קשה משלהן, [ובזוהר חדש בראשית (ט') שאמר לרבי עקיבא מוכן תהיה לריח ניחות, והוא רמז שיהיה מעשרה הרוגי אמונה, שהיה גופן ריח ניחות של קרבן, וכמו שאמרו בזוהר פקודי בהיכלות (רנ"ד):] וגופא דלהון כו' ברזא דקורבנא כו', ועיין באבות דרבי נתן פכ"ה: ובפ"ו דעירובין (ס"ג). שאמר על יהודא בן גוריא תלמידו, שהורה הלכה בפניו, תמהני אם יוצא זה שנתו, ולא הוציא שנתו, ואף שאמרו שם שאמרה לו אימא שלום אשתו, וכי נביא אתה, והשיב לה, כך מקובלני כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, מכל מקום זה שמת בתוך שנתו הוא מפני דיבורו של רבי אליעזר, כי חייבי מיתה בידי שמים אין דינן למות תוך שנתן דוקא, ואף בכרת אינו מת מיד, וכדמוכח מדברי התוספות פ"ב דשבת (כה). ד"ה כרת, וריש יבמות (ב). ד"ה אשת איש, ובכריתות (ז). ד"ה דחנקתיה. וכל שכן במיתה בידי שמים.

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כט אלול [יום 353 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שנג**

ובריש חגיגה (ג.) אמר לר"י בן דורמסקית יוסי, פשוט ידך
וקבל עיניך וכו', יחזרו עיני יוסי למקומן וחזרו, ולא
תימא הני שיש לומר שהיה משום דיבורו, וכעין "ותגזר אומר
ויקם לך", אלא מצאנו בסוף פ"ג דמגילה (כה:) שאמר צא
ובדוק בתועבת אמך, ובדקו אחריי ומצאו בו שמץ פסול, שהרי
זה לשעבר דבר הנמצא בהן כבר, ואי אפשר לומר שנתהווה
על פי דבורו של רבי אליעזר עכשיו, אלא הרי היא כנבואה.

ידע זמן הקץ

ובזוהר חדש בראשית (ט"ז ג') נראה שצפה ברוח הקודש זמן
הקץ, ואמר לרבי עקיבא וי דלא ימטא בר נש כו',
אלפא שתיתאה ולא באשלמותיה [ואולי הוא לטעמיה בפרק
י' דסנהדרין (צ"ט) דימות המשיח מ' שנה], ובריש פרק י"ט
דשבת (ק"ל) עיר אחת היתה בארץ ישראל שהיו עושין כרבי
אליעזר והיו מתים בזמנם, ופעם אחת גזרו גזרה על המילה,
ועל אותה העיר לא גזרה, ובסוף פרק ג' דתענית (כה:)
כשהתפלל על הגשמים ולא נענה, והתפלל רבי עקיבא ונענה,
והווי מרנני רבנן, יצתה בת קול לכבודו [מיהו מצינו כיוצא בזה
גם בפרק ז' דבבבא מציעא (פ"ה.) לכבודו של ר' יוסי בנו של
רבי אלעזר ברבי שמעון] ואמרה, לא שזה גדול מזה, אלא זה
מעביר כו', ובזוהר שמות (ט"ו.) דאחזיאו ליה בחלמא, אל
תתפלל בעד העם הזה כו', וכשהתפלל י"ב טורי אפרסמונא
דכיא עייל ההיא דלבש חושנא ואפודא, ובעי מקב"ה דליחוס
על עלמא כו'.

צפה ברוה"ק מה שיהיה עם תלמידי רבי עקיבא

ובפרק ד' דברכות (כה:) כשחלה ונכנסו תלמידיו לבקרו, אמר
להם הזהרו בכבוד חביריכם, הערותי לעיל אות ז'
בהגה"ה לפי גירסא שלנו באבות "יהי כבוד חבירך חביב" כו',

יום כט
לחדש

שנד הערת המוציא לאור והרהקבלהסדרהלימודליוםלאול[יום354בשנה]סבאדמשפטים

למה הוצרך לחזור ולצוות על זה קודם פטירתו, ויש לומר שעיקר כלל תלמידיו אלו היה רבי עקיבא, ואליו הוא שרמז בזה ביום פטירתו שצפה ברוה"ק שעתידין תלמידי רבי עקיבא כ"ד אלף, למות על שלא נהגו כבוד זה בזה, כדאיתא ביבמות פ"ו (סב:) ולזה הקדים רבי אליעזר לצוותו על כן, שיזהיר לתלמידיו על זה.

הערת המוציא לאור

רבי עקיבא בכה והצטער על כל סודות התורה שיגנזו ויסתלקו מן העולם

[ובזוהר פרשת וירא מדרש הנעלם (דף צ"ח:), בפירוש מתוק מדבש שם בעמוד תמ"ז, כתב: וזה לשונו: מה שכעס רבי אליעזר על החכמים וקיללם על שלא באו ללמוד תורה אצלו, הטעם הוא לפי שרבי אליעזר קיבל הרבה תורה מרבותיו, כמו שאמר הרבה תורה למדתי מרבותי, והיה רוצה למסור את כל מה שקיבל מהם, להחכמים הבאים אחריו, אבל לפי שברכיהו במעשה דתנור של עכנאי (ב"מ נט:), לכן לא באו החכמים ללמוד אצלו, וגם רבי עקיבא ענהו כן להשתמט ממנו בתשובה אחרת, והיה רבי אליעזר מצטער מאוד על כבוד התורה, לפי שעל ידי מיתתו יהיה נעדר ובטל מן העולם כל דברי תורה שלמד מרבותיו, לכן כעס על החכמים שבאו עתה לבקרו שעכשיו אין לו זמן למסור כל תורתו, ורבי עקיבא בכה והצטער על כל סודות התורה שיגנזו ויסתלקו מן העולם, לכן ביקש ממנו שיגלה לו לכל הפחות עתה מה שיכול, וכן היה שגילה לו סודות נוראים כמבואר בזוהר כאן (העתקנו לעיל)].

רבי אליעזר הגדול בתורת הנסתר

בזוהר חדש (איכה י"ג:) מובא כי רבי אליעזר היה גלגול של ראובן בכור ישראל, ומסיבה זו, גזירת עשרת הרוגי

מלכות שעל פי תורת הקבלה נגזרה על עשרת החכמים בשל היותם שקולים כנגד עשרת השבטים שהשליכו את יוסף לבור, לא חלה על רבי אליעזר, שלא היה שותף במכירת יוסף אלא רק ציווה להשליך את יוסף לבור, ועל כן השליכו את רבי אליעזר לבור אך העלו אותו לאחר מכן ולא הרגו אותו.

בספר בני יששכר (מאמר חודש תשרי מאמר י"ב) מובא, כי מכיון שראובן היה זה שעסק תמיד בתשובה על חטאו שבלבל את יצועי אביו, ראוי לפסוק כמותו בכל הנוגע לתשובה, ומכיוון שרבי אליעזר פוסק ש"עדי מסירה כרת" (בניגוד לרבי מאיר הפוסק עידי חתימה כרת), ובחודש תשרי ישנן שלושה זמני תשובה; ראש השנה - זמן הכתיבה, יום כיפור - זמן החתימה, והושענא רבה שהוא זמן מסירת הפתקים לשלוחים, יש לפסוק כמותו שזמן התשובה קיים עד הושענא רבה, ועד אז ניתן לחזור בתשובה ולשנות את גזר הדין. הוא מקשר דברים אלו, לסיבה שמכוחה התפלל משה רבינו, שרבי אליעזר יצא מחלציו כמובא בפסיקתא בשם רבי אחא.

פטירתו של רבי אליעזר הגדול

לפני פטירתו של רבי אליעזר עמדו לידו רבי עקיבא וחבריו, והתיישבו בריחוק ארבע אמות בגלל הנידוי. רבי אליעזר הצטער מאוד על כל דברי התורה הרבים שידע ואיש לא בא ללמוד ממנו (בגלל הנידוי), ואף חזה את מותם של חכמי הדור בכלל, ואת מותו ביסורים של רבי עקיבא: "שלך קשה משל כולם". מיד כשנפטר אמר רבי יהושע "הותר הנדר" (סנהדרין ס"ח.).

רבי אליעזר נפטר ביום שישי, ואחרי יציאת השבת החל המסע ללוד, שם נקבר. רבי עקיבא ספד עליו מדברי אלישע על אליהו, אותם הדברים שאמר יואש: "אבי אבי, רכב ישראל ופרשיו" (מלכים ב', ב', יב; מלכים ב', י"ג, יד; אבות דרבי נתן).

זוהר הקבלה

חלק ב'

לְשֵׁם יחוד קודֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיהּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ, וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ, לְיַחְדָּא שְׁם יו"ד ק"י בּוּא"ו ק"י בְּיַחְדָּא שְׁלִים (ה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. לְאוּקְמָא שְׂכִינְתָא מֵעַפְרָא, לְעֵלוּי שְׂכִינְתָא עוֹזְנוֹ אִם הִבְנִים שְׂמַחָה, וּבַהֲדִין סַפְרָא סַפְרָא הַזֶּה, יִפְקֹון יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי. וְיֵהִי נַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדִינוֹ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדִינוֹ כּוֹנֵנָהוּ.

בְּרִשׁוֹת הַרְבָּנִים הַגְּאוּנִים, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת שְׁלִיט"א, וּמְזַכֵּי הַרְבִּים הַמְקַרְבִּים אֶת אַחֲינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַבְינוּ שְׁבַשְׂמִים ה' עֲלֵיכֶם יְחִיו, שְׁאַרְגְּנוּ אֶת הַקְּבוּץ הַזֶּה, וּבְרִשׁוֹת כָּל הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, יוֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וַיְבַרְךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם, אָמֵן.

אַנְחֵנוּ מִיַּחֲלִים וּמְצַפִּים שְׂמֻקִּידוֹשׁ הַשֵּׁם הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה הַיּוֹצֵא מִהַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, נִזְכָּה לְבִרְפֹת: "וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מִהֲרָה מֵאַרְבַּע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ", בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

אוּדָה ה' מֵאֵד בְּפִי, בְּתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֵנוּ, בְּרוּךְ שֶׁהֲחַיֵּנוּ וְקִיְמָנוּ וְהִגַּיעָנוּ לְזָמַן הַזֶּה שֶׁל סִיּוּם הַזֶּה זוּ הַפְּעַם הַשְּׁבַעַה עֶשֶׂר בְּרוּךְ ה', אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְתַאֲרָא אֶת הַשְּׂמַחָה הַגְּדוֹלָה בְּשָׂמִים כְּשֶׁהַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעֲלָה מְלָאכִים וּשְׂרָפִים מִתְאַסְפִּים וּבָאִים וּמְקַלְסִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוּמְרִים לְפָנָיו שְׂבַחוּ שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל שְׂמֻשְׁבָּחִים לְבוֹרְאֵם בְּאַמִּירַת הַזֶּה וּבְסִיוָמוֹ, כָּל יָרָא שְׂמִים אוֹמֵר אֶת כָּל הַתִּיקוּנֵי זוֹהַר בְּאַרְבָּעִים יוֹם מְרֵאשׁ חֲדָשׁ אֶלּוּל וְגוּמְרִים בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים. אָנוּ רוֹאִים בְּתִיקוּנִים (דף ל"ב ע"א)

שְׁפַל אִישׁ יְהוּדִי לִמּוּד עֲכָשׁוּ אֶת תִּיקוּנֵי זוֹהַר: קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכָל הַחֲבָרִים וְאָמַר: רוּעָה הַנְּאֻמָּן, רַבֵּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, קוּם הַתְּעוֹרֵר מִשְׁנֵתָךְ שְׂאֵתָה הוּא בְּכָל הַנְּבִיאִים כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהַלְבָּנָה וְהַפּוֹכְבִים מְאִירִים מִמֶּנּוּ, וְאִין לָהֶם אוֹר מִצַּד אַחֵר, ... קוּם פִּתַח אוֹתָהּ, שֶׁהִיא בֵּית עֲלִיוֹן גָּנוּז, שְׁכָל הַגְּזוּזִים שֶׁלְמַעְלָה סְתוּמִים, שֶׁהַמְּלַךְ הָעֲלִיוֹן שָׂם, וְאַתָּה הֵייתָ כְּבֵן בֵּית, בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַבֵּית. בִּי"ת, ב' הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, " חֲכָמָה, אֲבָא, ת' תַּפְאֲרָת, בֵּן בֵּית שֶׁל מַעְלָה, וְאַתָּה הֵייתָ בְּדִיוֹקְנוּ... וְאַתָּה בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה וּבְכָל יוֹם שֶׁהֵייתָ רוּצָה, הֵייתָ נִכְנָס לְרֵאוֹת אֶת הַמְּלַךְ, עַכ"ל.

אָנוּ רוֹאִים מִכָּאן שְׁמוֹשָׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא יָכַל לְהַפְגִּס לְפָנֵי וְלְפָנִים בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע וּבְכָל שְׁעָה.

וּמִשָּׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אָמַת שְׁזָה הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ, וּמִבְּטִיחַ לָנוּ שֶׁבְּדָא יִפְקוּן מַגְלוּתָא בְּרַחֲמֵי, וְהַשְׂאֵלָה לָמָּה דְּנָקָא בַּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ?

אִין מִי שִׁיעֲזוֹר לְמִשָּׁה לְהוֹצִיא הַשְּׂכִינָה מַגְלוּתָהּ אֶלָּא רַק לִמְדֵי הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ

הַתְּשׁוּבָה כִּי הַעוֹסְקִים בְּלִמּוּד הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ נִקְרָאִים מַחְצְדֵי חֻקְלָא, וְכָל אֵלוּ שְׁלוּמְדִים זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ מִזְכְּרִים אֶת כָּל הָעוֹלָם וּמְצִילִים אוֹתָם, וּמְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּהּ. וְרַק הֵם אֵלוּ

ג. אמרו רז"ל (ירושלמי יומא א, א) כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאלו נחרב בימיו, ואם אנו לא עושים מה שצריך, יש לנו חלק בזה שלא נבנה בית המקדש בימנו, ואם כן עלינו לחקור מה צריך לעשות כדי שיבנה בית מקדשנו.

חטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, וזה גרם לחורבן שני המקדשות

חטא אדם הראשון היה על שלא בחר להתעסק בעץ החיים (דהיינו חכמת הנסתר והזוהר הקדוש), כמבואר בזוהר הקדוש (בראשית כ"ו-כ"ז) ורבי חיים ויטאל

שְׁעוֹסָקִים בְּתִקּוּנֵי הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בְּזוֹהַר (בְּרֵאשִׁית כ"ח עמוד ב'): וּבְגִין דָּא מֹשֶׁה לֹא מִית וְאָדָם אֶתְקַרֵי אִיהוּ. וּבְגִינָה אֶתְמַר בְּגִלּוּתָא בְּתַרְאָה "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזְרָא אֱלֹא קָלְהוּ כְּנַגְדּוֹ". וְכֵן עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אֶתְמַר בֵּיה "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזְרָא" דְאִפִּיק שְׂכִינְתִּיה מִן גִּלּוּתָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (שְׁמוֹת ב') "וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא פִּי אִין אִישׁ". וּמֹשֶׁה אִיהוּ בְּדִיּוֹקְנִיה מִמָּשׁ, דְאֶתְמַר בֵּיה "לֹא מִצָּא עֶזְרָא כְּנַגְדּוֹ".

[בְּאִוֵר: וְלָכֵן מֹשֶׁה לֹא מִת, וְהוּא נִקְרָא אָדָם, וּבְגִלּוֹ נֶאֱמַר בְּגִלּוּת הָאֲחֵרוֹנָה, "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזְרָא", אֱלֹא כֻלָּם כְּנַגְדּוֹ. וְכֵן נֶאֱמַר בְּעֲמוּד הָאִמְצָעִי, "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזְרָא", שְׂיֻצִיא שְׂכִינָה מֵהַגִּלּוּת. זֶהוּ שֶׁפָּתוּב (שְׁמוֹת ב') "וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא פִּי אִין אִישׁ". וּמֹשֶׁה הוּא בְּדִמּוּתוֹ מִמָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "לֹא מִצָּא עֶזְרָא כְּנַגְדּוֹ"]. וּבְאִר בְּמִקְדָּשׁ מְלָךְ: וּמִמְשִׁיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי לְבָאֵר, שֶׁהַבְּחִינָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ אִינָה זְזָה מִן הַשְּׂכִינָה בְּגִלּוּת,

זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית), ורבי נתן מברסלב מביאו (בהלכות נטילת ידים והלכות ערלה): הנחש פיתה את האדם בגאווה שעל ידי עץ הדעת הוא יכול להיות כאלקים, ולהתחרות עמו כביכול, ולשלוט על כל העולם. אדם הראשון לקח מעץ הדעת, שורש כל החכמות החיצוניות, ולא בחר להתעסק בעץ החיים התורה הקדושה, חכמת הקבלה, ולהשיג דרכה את השם יתברך, והוא שורש כל החטאים מאז ועד היום שהאמין ללשון הרע של הנחש הארור, ולא רצה ללמוד זוהר הקדוש, ומאז ועד הלאה כל העולם מעורב מטוב ורע, ומשם יצאו הערב רב שגרמו להחטיא את בני ישראל. ובאריכות ביאר מורינו האלקי רבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית) שחטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, ובגלל שנמנעו מללמוד חכמת הקבלה וזוהר הקדוש גרם חורבן שני המקדשות עד שישובו בני ישראל בתשובה ללמוד זוהר הקדוש. כי כל אריכות הגלות הוא לתיקון חטא אדם הראשון כידוע. וכל ראש ישיבה רב, ומורה דרך שלא מדריך את אנשיו ללמוד דף זוהר ביום כאלו חריב את בית המקדש.

ועל זה נאמר בגלות האחרונה, שהקדוש ברוך הוא לא מצא תלמידי חכמים שיהיו עזר למשה בגלות, אלא כלם נחשבים כאלו הם כנגדו, לפי שאינם עוסקים בסודות התורה, לסייע לתקון השכינה. ונאמר בו, ולאדם לא מצא עזר כנגדו, פרוש לא מצא הקדוש ברוך הוא מי שיעזר לזעיר אנפין, להוציא את שכינתו מן הגלות.

ועוד אנו רואים שזוהר הקדוש נקרא "טבעת מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא", כמו שכתוב בזוהר (חלק ג' דף צג): ומי שילמד בזוהר הקדוש נכתב ונחתם בטבעת המלך להנצל מפל מיני פרעניות הבאות לעולם. אז מי שרוצה להפגס לפני ולפנים ולהחתם לטובה בטבעת המלך הקדוש ברוך הוא, יכול לזכות על ידי לימוד הזוהר הקדוש, ועל ידי זה יזכה לכל הברכות כמו שאמרו במגלת אסתר: "ויהי כראות המלך את אסתר המלכה עמדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו ותקרוב אסתר ותגע בראש השרביט, ויאמר לה המלך מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לה" (אסתר פרק ה ב-ג).

"אסתר" מרמז לתורת הסוד, מי שרק נוגע בתורת הסוד "ותגע בראש השרביט" ולומד שתי דקות ביום זוהר הקדוש, נושא חן בעיני המלך, והמלך אומר לה "מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לה", ואם מוסיף בלמודו יותר אומר לה המלך (שם פרק ט' י"ב) "ויאמר המלך לאסתר המלכה... ומה שאלתך וינתן לה ומה בקשתך עוד ותעש", שתקבל אפילו מה שהנך צריק, ולא יודע על מה לשאול, ראו את כוח הזוהר. ולא רק הגאולה הפרטית כלולה בזוהר אלא אף הגאולה הכללית כמו שכתוב השל"ה הקדוש (עשרה מאמרות מאמר ראשון, שני לוחות הברית): "הנה מבאר מכאן שחבור הזוהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור

האחרון בסוף הימים, שאז יתגלה לתחתונים. ובזכות העוסקים יבוא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה בסבתו אשר זה תהיה סבה קרובה לביאתו, וזה שאמר ובגינה "ושבתם איש אל אחזתו" וכו', פדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהצרך הקדוש ברוך הוא לקדשם בדם הפסח ובדם המילה, כן הגאלה העתידה לא יהיה עד שיזכו לתוספת הקדושה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי האזכה בה" זבח פסח שלנו בדורנו הוא תוספת הקדושה שנוזפה לה כשנאמר ["ואמרתם"] זוהר הקדוש.

כבר הגענו לשלב מה שאמר הנביא בעמוס (פרק ח' יא - יב):
 "הנה ימים באים נאם ה' אלוקים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה', ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו".
 - במציאות אנו רואים זאת שמכל קצוות הארץ דורשים ומבקשים שולחים פקסים ומתקשרים לבקש את דבר ה', לבקש ספרי זוהר קונטרסים, הצמאון הולך וגדל לשמוע את דבר ה'.

ומדברי הזוהר הקדוש (תיקון מ"ג) מבואר מי שלא רוצה ללמוד זוהר מחזיר עולם לתהו ובהו, ולא יכול לזכות לנשמה יתירה, ובפרט בשבת קודש חייב ללמוד זוהר הקדוש, ורק מי שלומד זוהר הוא זוכה לתוספת נשמה יתירה ותוספת קדושה, ואם נמנע, רחמנא ליצלן מפסיד חכמתו וממונו וברכות מלמעלה, מי הפתי שיפסיד את חיו בעולם הזה ובעולם הבא.
 - על מחנה יראי השם להתאחד לכבוד השכינה ללמוד וללמד זהר הקדוש, ויתקיים דברי הרשב"י עליו השלום בדא יפקון מן גלותא במהרה בימינו אמן. - ועל פן התקבצו כל ישראל באחדות ובשמחה ואחזו באילן החיים ללמוד הזוהר הקדוש "בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי", וכאשר ילמדו ויעסקו

כָּלֶם בַּתּוֹרָה תִּכְרֶף תִּבּוֹא הַגָּאֲלָה בְּכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה^ז. וּבְזֶהֲרָה רַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרָשֶׁת נְשֵׂא (דף קכד, ב) אָמְרוּ, דְּבִגְיֵינָה "וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְצֵי", וּבְזִכּוּתֶיהָ יִתְקַיֵּם "ה' בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר".

"מַעֲשֵׂה רַב" מֵהֲגֵרָא "לְלַמּוֹד זֶהָר בְּכָל יוֹם"

יום ל
לחודש

בּוֹאָו וְרָאוּ מַה שֶּׁפְּתַב בְּסִפְר "מַעֲשֵׂה רַב" מֵהֲגֵרָא זְכוּתוֹ תִּגְן עֲלֵינוּ (פְּתוּב בְּסַעֲיָף ט'): לְלַמּוֹד אַחַר הַתְּפִלָּה תִּכְרֶף ג' שְׁעוֹת, לְלַמּוֹד מִקְרָא אֲגָדוֹת וּמְדַרְשֵׁים, "לְלַמּוֹד זֶהָר בְּכָל יוֹם", עכ"ל.

ד. בספר אור תורה – ליקוטים: עוד מבואר בכמה מקומות בדבריהם, שיעיקר ביאת משיח הוא בזכות התורה, כמו שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (ה, א) מאי דכתיב, "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך שרים" (הושע ח, ז), ותניא כל פסוק הזה בלשון ארמי נאמר, אי תנו, "עתה כלהו אקבצם", ואם מעט מהם, "יחלו ממשא מלך ושרים". ואמרו שם מאי דכתיב, "אף חובב עמים כל קדושיו בידך" (דברים לג, ג), אפלו בשעה שאתה מחבב עמים, כל קדושים שלהם בידך הם כו', וכמו שאמרו כל הנותן עליו על תורה, מעבירים ממנו על מלכות כו' (אבות פרק יג משנה ה), כי בזמן שקולו של יעקב כו', אין הידים ידי עשו כו' (בראשית רבא פרשה סה, טז), ובפרק חלק (צח ב) שאלו תלמידיו את רבי אלעזר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים כו', עכ"ל. וכל המזכה את הרבים בלימוד זוהר הקדוש נקרא עוסק בתורה ובגמילות חסדים באופן הכי נעלה ומקיים ומוציל את כל העולם כולו, ומתקשר לנשמות הרשב"י ז"ע, וכמו שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר ונעלם, קדש הקדשים המלובן, מרא דרוזין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל ז"ע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים, עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל, (סוכה דף מ"ה ע"ב). ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

וְכֵן בְּסֵפֶר תּוֹלְדוֹת רַבִּי יוֹסֵף זִנְדֵּל מִסְלָאֲנַט זְכוּתוֹ תִּגְן עָלֵינוּ
 שֶׁהֵבִיא פְתֻבֵי יָד מְקוֹרֵימ (עמוד קי"א), שֶׁם פְּתוּב מִהֲנֶהְגוֹת
 שֶׁרָשְׁמוּ תַלְמִידֵיהֶם הַגְּדוֹלִים שֶׁל הַגֵּר"א וְהַגֵּר"ח מוֹלֵאז'ין זי"ע,
 כָּל מֵדָה נְכוֹנָה וְכָל הַכְרָעָה בְּדִינִים וּבַהוֹרָאָה, וְכָל מְנַהֵג שֶׁרָאוּ
 בָּהֶם אֶת רַבּוּתֵיהֶם מוֹרִים עוֹשִׂים וְנוֹהֲגִים בָּהֶם, וְשֶׁם פְּתוּב
 "לְלַמּוֹד בְּכָל יוֹם זוֹהַר", עיי"ש.

אֲמַרְתִּי פֶּעַם בְּדַרְשָׁה, שֶׁכָּל הָעֲלוֹנִים שֶׁמְדַפְּסִים הַיּוֹם דְּבָרֵי
 תּוֹרָה, אִם אֵינֶם כּוֹתְבִים גַּם כֵּן זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ הֵם אֵינֶם
 מְזַכֵּי הַרְבִּים, אֲלֹא הֵם מְזִיקֵי הַרְבִּים, לָמָּה? כִּי אִם לֹא כּוֹתְבִים
 "פְּנֵה לְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ", אֲזַי מָה הֵם עוֹשִׂים? הֵם לּוֹקְחִים אֶת הַזְּמַן
 שֶׁל הַזוֹהַר, כִּי בְּשִׁבְתַּת צְרִיכִים לְהַגִּיד: זוֹהַר, פֶּתַח אֱלֹהֵינוּ, תִּיקוֹן
 מ"ח, תִּיקוֹן מ"ג, פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְלוֹקְחִים עֲלוֹנִים וּמְבַלְבְּלִים
 אֶת הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם, וְלָכֵן כְּתַבְתִּי אֲסוּר נֶגֶד כָּל הָעֲלוֹנִים", וְכָל

ה. פסק האדמו"ר מהאלמין שליט"א

**כל עלון שאין בו פינה לדברי זוהר - מקומו בגניזה! - כיון שגוזל
 מזמן הציבור לעסוק בדברי הזוהר הקדוש**

אנא, התעוררו התעוררו כי בא 'אורך'!

מעניקים לכם את היהלום שבכתר - הזוהר הקדוש! אל תשליכו את
 היהלום האמיתי - כאבני חצץ. - הכירו בערך העצום של כל רגע למוֹד
 זוהר, ובשמים מצפה לכם מגדל אור שכולו טוב. - ידוע שהתלמוד והגמרא
 הם כמעטה חיצוני לתורת היסוד והאמת מה תהא עליה? פנימיות התורה
 וסודותיה? - העיסוק בחיצוניות בלבד הוא כאחד הנוטל כוס מים, ובמקום
 לשתות את המים מתעסק עם הכוס בלבד, הכוס מחזיקה את המים, אך
 אין היא העיקר. - בדורינו, דור המבול והבלבול כשחושך על פני תהום,
 סכנות ברוחניות ובגשמיות אורבות בכל פינה, ומי יודע מה ילד יום? נלמד
 זוהר ונחיש ורוח אלוקים מרחפת על פני המים

הרשב"י שלח לנו את "תיבת הנח", הזוהר הקדוש, להציל אותנו, לרומם
 את נשמתינו, להעלותינו מעל כל החפצים להטיבענו במים הזידונים. - כי

עלון שלא יהיה בו פנה לזוהר הקדוש, צריך לזרקו לגניזה, אני מבקש מכם שיטלפנו למי שעושה / עורך את העלון, ולהגיד לו: אתה עושה 4 דפים? דף אחד, שיהיה מיעד לזוהר הקדוש, ואני שולח לכל (ערכי) העלונים, את כל הספורים, את כל דברי התורה של הזוהר הקדוש, כל הטקסט, הכל יכולים לקבל בחנם, רק תדפיס ותפרסם את הזוהר הקדוש. **אנו לפני מלחמת עולם שלישית.**

אז בקצור, אם כל אחד מכאן, יכול לפרסם את זה, ולהגיד לכל אחד שמכיר מי שעושה עלונים, שאמרנו כבר ל-1000 מחלקים שלנו, שאיפה שמוצאים את העלון שיתקשרו לבעל הבית של העלון, ויגידו שזרקנו את העלון לגניזה, אם אתם תעשו דף בזוהר בעלון, בסדר, אז אתם יכולים לשלח (להפיץ) העלונים, וככה פולם צריכים להלחם עם הערב רבי הזה, שפתוב

רק בזכות הזוהר נצא מן הגלות ברחמים! כהבטחת הרעיא מהימנא "בספרא דא יפקון מגלותא ברחמי".

ובכך שנכניס פינה לזוהר הקדוש בעלוננו, - ונחדיר פינה של זוהר הקדוש בלבנו, - נזכה לאלפי בנינים זוהרים ויהא שבעתיים כאור החמה מאירים. - הזמן קצר! ובידינו הדבר! ללמוד וללמד, להפיץ זוהר ולעודד - **בכל עלון נקדיש לזוהר פינה, ונזכה שמישיח יבוא ברינה.**

ו. כתוב בזוהר הקדוש ובאור החמה, כי לפני ביאת המשיח יהיו רוב הרבנים ומנהיגי ישראל מהערב רב רח"ל, - והנה בפרשת בשלח כתבתי בביאור הכתוב מלחמה לה' בעמלק מדר דר, דהנה איתא בזוהר הקדוש על פסוק זה (דף ס"ז) מלחמה לה' בעמלק מדר דר, אמר ר' יהודה, בכל דרא ודרא בכל דרין דאתיין לעלמא, לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא בישא, וקודשא בריך הוא אגח בהו קרבא, רבי יצחק אמר ועליהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ, עיי"ש. - עוד איתא בזוהר הקדוש (ח"ב דף קכ): **דערב רב אינון יין דנתנסך לעכו"ם, ומנהון משומדים מינים ואפיקורסים משומדים לעבירות שבכל התורה כולה.**

ובספר הקדוש אור החמה (פ' נשא בשם הרמ"ק) כתב וז"ל, הערב רב הם גויי

בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, שְׁבַכְדֵי לְהִלָּחֵם עִם הָעָרֶב רַב, צָרִיף עֲזוֹת דְּקְדוּשָׁה, אִי אֶפְשָׁר לְהִלָּחֵם בְּלִי עֲזוֹת דְּקְדוּשָׁה, וְהִגַּר"א אוֹמֵר שְׁמִי שְׁלֹא נִלָּחֵם עִם הָעָרֶב רַב, הוּא גַם קָלִיפֶת עֲמֶלֶק וְעָרֶב רַב, זֹאת אוֹמַרְת שְׁפָל יְהוּדֵי צָרִיף לְקַשֵּׁר פֶּל יְהוּדֵי שֶׁהוּא רַק יְכוּל לְהִבִּיא אוֹתוֹ לְלִמּוּד זוֹהַר הַקְּדוּשָׁה.

הארץ נשמת החיצונים. ושם (על זוהר הקדוש משפטים דף ק"כ ע"ב) וז"ל מלחמה לה' בעמלק, שהם ערבוביא בישא, שכולם נתערבו אלו באלו, וזרע עמלק נתערב בהם, ויש רשעי ישראל שהם נחשבים מכולם שהם פריצי ישראל מהרסיך ומחריביך ממך יצאו וכו'. - ובבני יששכר (מאמרי חודש אדר) כתב, כתות הערב רב אשר בקרבנו הם יושבים, מינים מוסרים אפיקורסים, הן המה משורש עמלק הדעת דסטרא אחרא ער"ב ר"ב גימטריא דע"ת, כאשר תראה בדורות הללו אשר בעוונותינו הרבים נתרבה האפיקורסות, וגם אותן דקיימין כלי חמס על ישראל, לפשוט את עורם מעליהם, בעצות רעות בחוקים לא טובים וד"ל, ע"כ. ועיין בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף פרשת נשא.

ובזוהר חי פרשת בראשית (דף קי"ג) כתב וז"ל, ועתה רוב הדור עם הראשים שלחם הם מערב רב, ע"כ. - ובספר דברי חיים בהשמטות לפרשת ויקהל כתב וז"ל, דלפני ביאת המשיח יהיו רוב הרבנים מהערב רב כו', וז"ל הדברי חיים שם: כי ישראל בעצמן קדושים אך הערב רב כל חסדים דעבדי לגרמיייהו עבדו, כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור המה בעוונותינו הרבים רובן מערב רב ורוצים לשרור על הציבור וכל מעשיהם רק לגרמיייהו לקבל כבוד וממון, ולכן אין להתחבר רק אם עובדים באמת שמוסרים נפשם לד' לא לקבל שום תועלת לעצמם, ע"כ עיי"ש עוד. - ונמצא מכל זה דברים נוראים, דרוב הרבנים ובעלי בתים הם של הערב רב, וצריכים ללחום נגדם במלחמה גדולה, ובעוונותינו הרבים לא די שאין נלחמים נגדם, אלא הרבה אנשים יש להם קשר אתם, ובונים להם בנינים ופלטרין גדולים, ונותנים להם ממון כסף רב, ויש להם שם כבוד ויקר וגדולה, והצדיקים האמיתיים המקושרים לה' יושבים בעניות לא עלינו ואי אפשר להם לפעול ולעשות לצרכי שמים כראוי, להרבות פעלים לתורה וליראת שמים.

”למדו תורתי”

אָמְרוּ חַז”ל בְּיַבְמוֹת (צו ע”ב - צז ע”א): ... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שְׂאוּמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּי בְּעוֹלָם הָזֶה - שְׁפִתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר... אַף תַּלְמִידי חֲכָמִים כִּיּוֹן שְׂאוּמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיהֶם בְּעוֹלָם הָזֶה שְׁפִתוֹתֵיהֶם דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר. תִּתְּאוּרוּ לָכֶם מִי הוּא בַּעַל הַמֵּאֲמָר הַזֶּה? רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְעַל יְדֵי שְׂאָנוּ לּוֹמְדִים תּוֹרָתוֹ כְּבִקְשָׁתוֹ, בְּנֵי שָׁנוּ מִדּוֹתֵי ”לְמַדוּ תּוֹרָתִי” (גטין ס”ז), וְעוֹשִׂים לוֹ נַחַת רוּחַ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַחְזִיר לָנוּ נַחַת רוּחַ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְנוּ, וְכַחוֹ גְדוֹל, כְּמוֹ שְׂאֵמֹר עַל עַצְמוֹ: יְכוּלְנִי לִפְטֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם מִן הַדִּין. וְכַמְבֹאֵר בַּזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ (חֲלֵק ג’ דף קל”ח). בְּלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ: וְאִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלָא בְּסוּד... אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְשָׁמַיִם לֹא אָמַר שְׁיִקְשִׁיבוּ, לְאַרְצָא לֹא אָמַר שְׁתִּשְׁמַעוּ, שְׁהָרִי אָנוּ קַיּוּמֵי הָעוֹלָמוֹת.

חַזִּינוּ הַשְּׁתָא עַד כְּמָה גְדוֹל וְעֵצוֹם כַּחוֹ שֶׁל הַלְמוּד בְּסִפְרָא הַזֶּה, אִין לָנוּ אֲלָא לְחֻזְקָא אֶת יְדֵי עוֹשֵׂי מְלַאכְתַּת הַקְּדוֹשׁ, לְהוֹסִיף לָהֶם אִמְצָא וְכַח וְחֻזְקָא בְּעַבְדוֹתֵיהֶם הַקְּדוֹשָׁה, אִמְצוּ מְתִנִּים וְחֻגְרוּ עַז לְהַמְשִׁיף וּלְהַפִּיץ אֶת אוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, לְפָרְסֵם כַּחוֹ בְּעוֹלָם וּלְסַיֵּעַ בְּכָל מַה דְּאַפְשָׁר, וְהוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת חֵיל וּלְהַרְבּוֹת חֵילִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרֵיתָא לְאוּקְמָא שְׁכִינְתָא מִעֲפָרָא. וְהַלּוּוּאִי שְׁנַזְכָּה בְּשָׁנָה זֹאת, כְּלָנוּ יַחַד לְגַאֲלָה הַשְּׁלִימָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן. בְּרוּךְ ה’ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמַלּוּךְ ה’ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

וְהַנְּנוּ בְּזֶה לְבָרַךְ אֶת רַב בֵּית הַמְּדֻרָשׁ הַאי גְבַרָא רַבָּא וַיְקִירָא הַגְּאוֹן הַצַּדִּיק שְׁלִיט”א עַל שְׁטֶרַח וְהַשְׁתַּדֵּל לְמַעַן הַזוּהַר הַקְּדוֹשׁ בְּכָל לְבָבוֹ וּמְאוּדוֹ. וּבּוֹדָאִי בְּזָכוֹת סִיּוּם הַשְּׁבַעָה עֶשֶׂר שֶׁל כָּל הַזוּהַר הַקְּדוֹשׁ בְּרַבִּים, וְסַעֲוִידַת הַסִּיּוּם הַגְּדוֹלָה הַזֶּה, נְזַכָּה לְהִיּוֹת מְרוּאֵי פְנֵי הַמְּלָךְ הַיּוֹשְׁבִים רַאשׁוֹנָה בַּמְּלָכוֹת, וְנְזַכָּה

לאכול מסעודת השור הבר והלויִתן בהתגלות כבוד משיח
צדקנו שיהיה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

מורי ורבותי, תדעו לכם שמי שזכה להשתתף אתנו ידע
שהרשב"י זכותו תגן עלינו יושב אתנו בלומדינו תורתו
כמו שכתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זכותו יגן עלינו
אמן זקנו של החיד"א, בשם המקובל הרב אברהם גלאנטי
זכותו תגן עלינו, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשכנא"
(דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום, אחר שנפטר
רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא,
"אתעטר" - בא רבי שמעון מעטר מעטר כמלך בעטרותיו בראש, וישב
בגוון, עכ"ל. ובודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י
תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו.

רואים כאן את השלטים של הרשב"י, שכל אחד יזכור
שהרשב"י נמצא אתנו.

אני רוצה לעורר דבר גדול, שפדאי מאד להקים כאן בקהלה
הקדושה "זכור לאברהם" כולל הרשב"י, שכל שבוע בליל
ששי יתאספו 10 לומדים, וילמדו ברצף שלש שעות זוהר
הקדוש, כמו שהיו נוהגים בתפוצות בישראל בשנים
הקדמניות, וכמו שעושים זאת כבר בהרבה ערים בישראל,
וכמו שכתוב בשלחן ערוך שבכל עיר צריכים להיות לכל
הפחות עשרה בטלנים, שבטלים ממלאכה ועוסקים בתורה בלי
הפרעה.

וכל לומד יקבל 100 ש"ח כל שבוע שלש שעות, זאת אומרת
לחדש יעלה כל תלמיד 400 ש"ח.

ידוע שאחד מתנאי המצוות שלא להחמיץ את המצוה ולעשות
את זה תקף ומיד, לכן אנו מבקשים מהצבור שכל מי
שיכול לתרום למען התורה הקדושה הזו יצטרף לשלם
לאברכים, ושיוכלו לארגן את זה תקף ומיד ממש.

אני אגלה לכם סוד גדול, אני ברוך ה' בחובות יותר מ-200.000 ש"ח לבנקים וגמחי"ם, ואין לי ברוך ה' דירה בתחנותים, אבל כדי להיות לי דירה בעליונים אהיה אם ירצה השם הראשון שמצטרף לתת 400 ש"ח לטובת נשמתה של הרבנית טובה בת רבי חיים אליהו ע"ה, למבצע הגדול הזה של כולל הרשב"י באלעד בקהלה הקדושה זכור לאברהם.

וכל אחד שיתרום יזכר בתחלת הלימוד להצלחה ולכל הישועות, ויזכה בעזרת השם בזכות רבי שמעון בר יוחאי לכל הישועות, ואני מבקש שלפני הלימוד יתפללו עלי, שלום יהודה בן אסתר, שאזכה בעזרת השם יתברך בחדש הזה חודש אלול לאחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבת"י בבית יהנה כל ימי חיי לחזות בנעם יהנה ולבקר בהיכלו, "שבת"י" ראשי תבות תורת ש'מעון ב'ן יוחאי לזכות את כל עם ישראל בקדושה עליונה שיזכו להבדל מן הערב רב ויהיו אף ורק קדושים וטהורים בלתי לה' לבדו, על כן בואו ונתאחד ונפיץ מליוני דף היומי בכל העולם פלו, שכל עם ישראל יזכו ויאחזו בעץ החיים. והדבר הזה יגן וישמר את כל הקהלה הקדושה "זכור לאברהם" יחד עם כל פלל ישראל, להנצל ולהשמר מכל גזרות קשות ורעות, ויהיה לכלם שפע ברכה והצלחה וכל מיילי דמיטב.

מי להשם אלי?

ברוכים תהיו לה' - מי מצטרף ראשון? ואחריו בקודש:

מעלין בקדש:

צריכים עכשו עדה קדושה כמו שאמרו חז"ל אין עדה פחות מעשרה.

מי עוד שתף של הרשב"י?

וכבר הבטיח הקדוש ברוך הוא, אין אדם שומע לי ומפסיד.

רבותי זו לא הוצאָה - זו הכנסָה הכי הגדולה בחיים - כל מה שאדם עושה עושה לעצמו יותר משהבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית ואין לך עני יותר גדול מעני בדעת שלא לומד זוהר, ועתה תעשה אותו לעשיר הכי הגדול שילמד זוהר הקדוש, ועליך נאמר (ירמיה טו יט) "ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה".

וברש"י שם: "ואם תוציא יקר מזולל" - אם תוציא אדם הגון מאדם רשע שתחזינונו למוטב. "כפי תהיה" - שאני גוזר גזרה ואתה מבטלה.

כל ישראל חברים מקשיבים ולומדים זוהר הקדוש ומקימים דברי אלקים חיים מפי משה רבנו ע"ה שאמר: "בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי" (רעיא מהימנא נשא קכ"ד), במהרה בימינו אמן.

